

အဋ္ဌသာဝနီနိ မူလဋီကာနိဿယ

သဒ္ဓါယတနာဒိနိဒ္ဒေသ

၆၂၀။ ဘေရိသဒ္ဓါဒိနန္ဒ-စည်ကြီးသံ အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝါဒိတသဒ္ဓတ္တာ-တီးအပ်သော အရာဝတ္ထု၏ အသံတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာဝသေသာနန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ၊ အမနုဿဝစနေန-အမနုဿသဒ္ဓါဖြင့်၊ မနုဿေဟိ-လူတို့မှ၊ အညေ-အခြားကုန်သော၊ ပါဏိနောဇဝ-သက်ရှိသတ္တဝါ တို့ကိုသာ၊ န ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်သေး၊ အထခေါ-စင်စစ်ကား၊ ကဋ္ဌာဒယောပိ-ထင်းအစရှိသည် တို့ကိုလည်း၊ (ဂဟိတာ)၊ [သစ်သားဖြင့် ပြုအပ်သော “ဘေရိ”စသည်တို့ကို ရည်ရွယ်၍ “ကဋ္ဌာဒယော”ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ အာဒိဖြင့် “ကံသ-ကြေး”အစရှိ သည်တို့ကို ယူ၍ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော အလိုဖြင့်၊ သေသော သဗ္ဗောပိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)အာဟ၊ ဧဝံသန္တေပိ-ဤသို့ သက်ရှိ၊ သက်မဲ့အားလုံးကို ယူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝတ္ထုပေါဝသေန-အသံ၏တည်ရာ ဝတ္ထုအထူးကို ပြောဆိုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ အနာဂတော-မလာသော၊ တထာ-ထိုဝတ္ထုကိစ္စန၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကိတ္တေတဗ္ဗော-ပြောဆိုထိုက်သော အသံဟူသမျှကို၊ ယေဝါပနာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ ဣတိ(အယံ)-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

၆၂၁။ ဝိဿဂန္ဓောတိ-ကား၊ ဝိရူပေါ-ဖောက်ပြန်သော၊ မံသာဒိဂန္ဓော-အသားအစရှိသည်တို့၏ အနံ့တည်း၊ (ပုပ်သောအသား အစရှိသည်တို့၏ အနံ့တည်း။) လမ္ဗိလန္တိ-ကား၊ မဓုရမ္ဗိလံ-ချိုချဉ်သောအရသာတည်း။ [မဓု၌ “မဓုရမ္ဗိလန္တိ မနည် လမ္ဗိလန္တိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်၏။]

၆၂၂။ ဧတေန-ဤအမှတ်အသားဖြင့်၊ သဉ္ဇာနန္တိ-အမှတ်ပြု၍ သိကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဉ္ဇာနနံ-မည်၏၊ ဥပလက္ခဏံ-အမှတ်အသားတည်း။ သကေန သကေန-မိမိ မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ကမ္မစိတ္တာဒိနာ-ကံ၊စိတ် အစရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် ဥတု အာဟာရကို ယူ၊] ပစ္စယေန-အကြောင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတာနိ-ကောင်းစွာဖြစ်ရကုန်သည်၊ (သမာနာနိ)ပိ-ဖြစ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိနိ-ဣတ္ထိလိင်္ဂ အစရှိသည်တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ၌ စပ်၊) ဝါ-တို့သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ၊သမုဋ္ဌဟန္တိတို့၌ စပ်၊)

ဣန္ဒြိယသဟိတေ-ဣတ္ထိန္ဒြေနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သရီရေ-ကိုယ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇောနာနိ-
 ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ တံ တဒါကာရာနိ-ထိုထိုအခြင်းအရာ(ပုံသဏ္ဌာန်)ရှိကုန်
 သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-နိ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စသမုဋ္ဌဟန္တိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂီဒိသု ဝေ-ဣတ္ထိလိင်္ဂံ အစရှိသည်တို့၌ပင်၊
 အဓိပတိဘာဝါ-အကြီးအကဲ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အစိုးရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊)
 တေဿ-ဤဘာဝရုပ်၏၊ ဣန္ဒြိယတာ-ဣန္ဒြိယ၏အဖြစ်ကို၊ (ဣန္ဒြိယအမည်
 ကို၊) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကသွား)၊ ဣန္ဒြိယသဟိတေ-သော၊
 သန္တာနေ-ခန္ဓာအစဉ်၌၊ ဣတ္ထိ၊ ပေ၊ ပစ္စယာနံ-ဣတ္ထိလိင်္ဂံအစရှိသော အခြင်းအရာ
 ရှိသော ရုပ်တို့၏အကြောင်းတို့ကို၊ အညထာ-(ဣတ္ထိလိင်္ဂံအစရှိသော
 အခြင်းအရာမှ) တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-ဣတ္ထိန္ဒြေ၏ ရှိခြင်းမှ
 တစ်ပါး မရှိခြင်းဟူသော အခြင်းအရာကြောင့်၊ အနုပ္ပာဒနတော-မဖြစ်စေခြင်း
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏဿ-ဣတ္ထိဟုယူကြောင်းစိတ်၏၊
 (သိတတ်သောစိတ်၏၊) တေသံ ရူပါနံ-ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂံအစရှိသော အခြင်းအရာရှိ
 သောရုပ်တို့၏၊ ပစ္စယဘာဝတော စ-အကြောင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း
 ကောင်းတည်း။

ဣတ္ထိလိင်္ဂီဒိသု၊ ပေ၊ ဘာဝတော။ ။ “အဘယ့်ကြောင့် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဣတ္ထိန္ဒြိယ
 ဟု ခေါ်နိုင်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣတ္ထိလိင်္ဂီဒိသု၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ”ဟု
 မိန့်သည်။ “ဣတ္ထိလိင်္ဂံစသည်တို့၌သာ အစိုးရသောကြောင့် ဣတ္ထိန္ဒြိယဟု ဆိုအပ်ပါသည်”
 ဟူလို၊ ထိုအစိုးရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “ဣန္ဒြိယသဟိတေ၊ ပေ၊ အနုပ္ပာဒနတော”
 ဟု မိန့်သည်။ ဣတ္ထိန္ဒြေနှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဣတ္ထိလိင်္ဂံစသော အခြင်းအရာ
 ရှိသော ရုပ်တို့၏ အကြောင်းတို့ကို ဣတ္ထိလိင်္ဂံစသည်မှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာအား
 ဖြင့် မဖြစ်စေခြင်းကြောင့် ထိုဣတ္ထိလိင်္ဂံစသည်ကို အစိုးရသည်ဟု ဆိုရပေသည်။

အာကာရ ပေ၊ အနုပ္ပာဒနတော။ ။ “ဣတ္ထိလိင်္ဂံစသော အခြင်းအရာရှိသော
 ရုပ်တို့၏အကြောင်း”ဟူသည် ယောကျာ်းနှင့်မိန်းမတို့ မတူအောင် ရုပ်တို့၏ စုဝေး
 တည်နေပုံ သဏ္ဌာန်၊ နိမိတ္တတွင်ပါဝင်သော ဆံထုံးပုံ၊ အဝတ်ဝတ်ပုံနှင့် ကစားပုံ၊ သွား
 လာပုံ စသည်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရဟူသော အကြောင်း
 တို့တည်း။ ထို အကြောင်းတို့ကို ဣတ္ထိဘာဝရုပ်က အခြားသော နည်းအားဖြင့်
 မဖြစ်စေဘဲ ဤနည်းအတိုင်းသာ များသောအားဖြင့် ဖြစ်စေသောကြောင့် ဘာဝရုပ်ကို
 “ဣတ္ထိန္ဒြိယရုပ်”ဟု ခေါ်ရသည်။ [အညထာတိ ဣတ္ထိလိင်္ဂီဒိ အာကာရတော
 အညထာ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယဘာဝေ ဝါ၊-အနု။]

ဣတ္ထိဂ္ဂဟဏဿ၊ ပေ၊ ဘာဝတောစ။ ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယရုပ်ဟု ခေါ်ရခြင်း၏အကြောင်းကို
 ထပ်၍ပြသော စကားတည်း။ ဣတ္ထိလိင်္ဂံ ဣတ္ထိနိမိတ္တ စသည်ကိုကြည့်၍ “ဤသူဟာ
 ဣတ္ထိဘံ”ဟု သိသောစိတ် ဖြစ်၏၊ ထိုစိတ်၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်း
 “ဣတ္ထိဘာဝ=ဣတ္ထိန္ဒြိယ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘာဝဒသကောပိ-ဘာဝဒသကဉ္စသော်မှ
 လည်း၊ ရူပါနံ-ကလာပ်တူရုပ်တို့ကို၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ-ဣတ္ထိန္ဒြေသည်၊ န ဇနကံ-
 ဖြစ်လည်း၊ မဖြစ်စေနိုင်၊ နာပိအနုပါလကံ-စောင့်လည်း၊ မစောင့်ရှောက်နိုင်၊
 ဝါ-တစ်နည်း၊ (နာပိ)ဥပတ္တမ္ဘကံ-ထောက်လည်း၊ မထောက်ပံ့နိုင်၊ အညကလာပ
 ရူပါနံ စ-အခြားသော ကလာပ်၌ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကိုလည်း၊ (န ဇနကံ၊
 နာပိ အနုပါလကံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နာပိဥပတ္တမ္ဘကံ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို
 ဣန္ဒြေကို၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံဝိယ-ဇီဝိတိန္ဒြေကဲ့သို့၊ သကလာပရူပါနံ-မိမိကလာပ်၌
 ဖြစ်သောရုပ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာဟာရောဝိယ-အာဟာရ
 ရုပ်ကဲ့သို့၊ ကလာပန္တရူပါနံစ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့၏လည်း
 ကောင်း၊ ဣန္ဒြိယအတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယောတိ-ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယအတ္ထိ
 ပစ္စည်း၊ ဣန္ဒြိယအဝိဂတပစ္စည်းဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) န ဝုတ္တံ-ဟောတော်
 မမူအပ်၊ ပုရိသိန္ဒြိယေပိ-၌လည်း၊ ဒေသ(ဒေသော)-ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်
 သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ လိင်္ဂါဒိအာကာရေသု-လိင်္ဂအစရှိ
 သော အခြင်းအရာရှိကုန်သော၊ ရူပေသု-ရုပ်တို့၌၊ ရူပါယတနဿ-၏၊
 စက္ခုဝိညေယျတ္တာ-စက္ခုဝိညာဏ်သည် သိထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 လိင်္ဂါဒိနံ-လိင်္ဂအစရှိသည်တို့၏၊ စက္ခုဝိညေယျတာ-စက္ခုဝိညေယျတို့၏
 အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ-ပြီ။

၆၃၃။ ဥဘယမ္ဗိ၊ပေ၊ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိတိ-ဟူသော စကားကို၊
 သုဂတိ-သုဂတိဘဝကို၊ သန္ဓာယ(သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊
 ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊ ကသ္မာ ညာယမ္ဗိ၊ပေ၊ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိ-ဟူသော
 စကားကို၊ သုဂတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဣတိ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ)-
 ကြောင့်၊ ဒုဂ္ဂတိယံ-ဒုဂ္ဂတိဘဝ၌၊ ပဋိသန္ဓိ-ပဋိသန္ဓေသည်၊ အကုသလေနဝ-
 အကုသိုလ်ကြောင့်သာ၊(ဘဝတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒါ-ထိုလိင်ပြန်ရာအခါ၌၊

ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ပစ္စယောတိ န ဝုတ္တံ။ ။ဣတ္ထိဘာဝရုပ်က ဣတ္ထိလိင်္ဂစသော
 အခြင်းအရာရှိသော ရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေရာ၌ အကြောင်းတစ်ပါးဖြစ်လျှင် အဘယံကြောင့်
 ဣန္ဒြိယပစ္စည်း၊ဣန္ဒြိယတ္ထိပစ္စည်း၊ဣန္ဒြိယအဝိဂတပစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် မဟောအပ်ပါ
 သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပဋ္ဌာန်းပစ္စည်း
 တပ်ရာ၌ ဇနကသတ္တိ၊ ဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိ၊ (အနုပါလကသတ္တိ)တစ်မျိုးမျိုး ရှိရ၏၊ ဤ
 ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည် ကလာပ်တူဖြစ်သော ဘာဝဒသကဉ္စသော်မှ ထိုရုပ်တို့ကိုဖြစ်စေတတ်
 သော ဇနကသတ္တိမရှိ၊ ဇီဝိတိန္ဒြေသည် ကလာပ်တူရုပ်များကို စောင့်ရှောက်တတ်
 သကဲ့သို့ စောင့်ရှောက်တတ်သော အနုပါလကသတ္တိလည်းမရှိ၊ အာဟာရသည် အခြား
 ကလာပ်၌ရှိသောရုပ်များကိုထောက်ပံ့တတ်သကဲ့သို့ ထောက်ပံ့တတ်သောဥပတ္တမ္ဘကသတ္တိ
 လည်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဣန္ဒြိယ၊အတ္ထိ၊အဝိဂတပစ္စည်းအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မမူအပ်။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနော-သော၊ ဘာဝေါပိ-ဘာဝရုပ်သည်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိယံဝိယ-
ပဋိသန္ဓေအခါ၌ကဲ့သို့၊ ပဝတ္တေပိ-ပဝတ္တိအခါ၌လည်း၊ အကုသလေနော-
အကုသိုလ် ကြောင့်သာ၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(ဥဘယမ္ပိ၊ပေ၊ကုသလေန ပတိဋ္ဌာတိတိ-ကို၊ သုဂတိ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ဣတိ
ဝေဒိတဗ္ဗံ) တယိဒံ ဒွယံ-ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဣန္ဒြေသည်၊ ယသ္မာ၊ သန္တာနေ-
သတ္တဝါတစ်ယောက်၏ သန္တာန်၌၊ သဟ-အတူတကွ၊ န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊
(ကသ္မာ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ယဿ၊ပေ၊နောတိအာဒိဝစနတော-ယဿ
ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ပေ၊နော အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊
(ဝိညာယတိ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (သတ္တဝါတစ်ယောက်သန္တာန်၌ အတူတကွ
မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿပိ-ဥဘတောဗျည်း၏ သန္တာန်
၌လည်း၊ [“ယသ္မာစဿ”၌ အဿကို ယူ၍ “ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဿပိ”ဟု
ဆိုထားသည်၊] ဧကမေဝ-တစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေသည်၊
ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

၆၃၅။ ဧကန္တံ-စင်စစ်၊ ကာယဝိညတ္ထိယံ-၌၊ ကာယဝေါဟာရဿ-
ကာယဟူသော အခေါ်အဝေါ်၏၊ ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊
ကာယေန၊ပေ၊ သာဓူတိ-ဟူသော၊ သာကေသုတ္တံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)
အာဟဋ္ဌံ-ထုတ် ဆောင်အပ်ပြီ၊ [ကာယေန-ကာယဒွါရဖြင့်၊ သံဝရော-
စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ သာဓု-ကောင်း၏၊]ဘာဝဿ-အလိုကို၊ ဂမနံ-
သိစေတတ်သော၊ ပကာသနံ-ထင်ရှားပြတတ်သော အရာဝတ္ထုသည်၊ စောပနံ-
နမည်၏၊ [စောပနသင်္ခါတော ကာယော၌ စောပနကို ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့်
ကာယနှင့် အရတူအောင် ကတ္တုသာဓ်အနက် ပေးလိုက်ပါသည်။] ထမ္ဘနာတိ-
ကား၊ ဝါယောဓာတု အဓိကာနံ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်သော၊
ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ထမ္ဘနာကာရော-ထောက်ခံခြင်းဟူသော
အခြင်းအရာသည်၊ ဝိညတ္တိ-ဝိညတ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဥဒ္ဓင်္ဂမ
ဝါတာဒယော-အထက်သို့ ဆန်တက်သောလေ အစရှိသည်တို့သည်၊
(ဝါတာဓိကာ-လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိကုန်သော၊ ကလာပါ-ကလာပ်
တို့သည်၊ ဟောန္တိ)ဝိယ-ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ဝါတာဓိကော-
လွန်ကဲသော ဝါယောဓာတ်ရှိသော၊ (ဝါယောဓာတ်လွန်ကဲသော၊) ယော
ကလာပေါ-သည်၊(အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုဝါယောဓာတ်လွန်ကဲသော ကလာပ်၌၊
ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဝိညတ္တိအာကာရတာ-ဝိညတ်ဟူသော
အခြင်းအရာရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်
၏၊ တေနော-ကြောင့်ပင်၊ ကာယံ၊ပေ၊ထမ္ဘနာတိ-ဟူ၍၊ ဝါယော၊ပေ၊
ဝသေန-ဝါယောဓာတ်၏ ကိစ္စ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိညတ္တိ-ဝိညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊

[ဝိညတ်ကိုယ်တိုင် တောင့်တင်းအောင် မလုပ်နိုင်၊ ဝါယောဓာတ်ကသာ တောင့်တင်းအောင် လုပ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဝါယောဓာတ်၏ ထမ္ဘနကိစ္စကို ယူ၍ “ကာယံ ထဒ္ဓံ ကရောတိ” ဟု ဆိုထားသည်။] စ-ဆက်၊ တတောဇဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဝါယောဓာတုယာ-ဝါယောဓာတ်၏၊ အာကာရော-ထူးခြားသော အမူအရာကို၊ ကာယဝိညတ္တိတိစ-ကာယဝိညတ်ဟူ၍လည်း၊ ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ တတာ-တူ၊ ပထဝီဓာတုယာ-၏၊ (အာကာရော-ကို) ဝစီဝိညတ္တိတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္ထု ဝဋ္ဋတိ) (ကသ္မာ-နည်း၊) ပထဝီဓာတုအဓိက ဘူတဝိကာရတော-လွန်ကဲသော ပထဝီဓာတ်ရှိသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [ဝါယောဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာကို ကာယဝိညတ်၊ ပထဝီဓာတ် လွန်ကဲသော မဟာဘုတ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာကို ဝစီဝိညတ်ဟု ဆိုလိုသည်-ဟုလို။]

၆၃၆။ ပဘောဒဂတာ ဝါစာ ဧဝါတိ-ကား၊ တိဿ-တိဿ၊ ဖုဿ-ဖုဿ၊ ဣတိ-သို့၊ ပဘောဒဂတာ-(စကားလုံးအားဖြင့်)ကွဲပြားခြင်းသို့ ရောက်သော၊ (ဝါစာဇဝ-စကားသည်ပင်၌ စပ်၊) အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ (အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊) ဝစီသင်္ခါရေဟိ-စကားသံကို ပြုစီမံတတ်ကုန်သော၊ ဝိတက္က ဝိစာရေဟိ-ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်သော၊ [ဝိတက်၊ ဝိစာရတို့သည် ကြံစည်အပ်သော၊] သဝနဝိသယဘာဝံ-သောတဝိညာဉ်၏ အာရုံ၏ အဖြစ်သို့၊ အနုပနိတတာယ-မကပ်ဆောင်အပ်သေးသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ အဘိန္နာ-မကွဲပြားသေးသော၊ တဗ္ဘာဝံ-ထိုသောတဝိညာဉ်၏အာရုံ အဖြစ်သို့၊ နိယမာနာ-ကပ်ဆောင်အပ်သော၊ ဝါစာ-စကားကို၊ ဝစီဘောဒေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ [အဘိန္နာ-နှုတ်ကလွတ်၍ မရွတ်မဆို မကွဲပြားသော စကားဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏”ဟု ရှေးနိဿယ၌ ပေးသတတ်၊]

အထဝါ၊ပေါ၊ဝုစ္စတိ။ ။အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကို ပြလို၍“အထဝါ”စသည် မိန့်၊ [အတ္တနောမတိယာ အတ္တံ ဒဿေတုံ အထဝါအာဒိမာဟ၊-မဓ။] စကားသံကို ပြုစီမံတတ်သည်ဖြစ်၍“ဝစီသင်္ခါရ”ဟု ခေါ်ဆိုရသော ဝိတက်၊ဝိစာရတို့ဖြင့် မည်သည့် စကားကို ပြောဆိုမည်ဟု ကြံစည်နေခိုက်၌ အသံမထွက်မီ တလှုပ်လှုပ် လှုပ်နေစေကာမူ သောတဝိညာဉ်၏အာရုံအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသောကြောင့် ကွဲကွဲပြားပြား မရှိရကား “ဝစီ”ဟုသာ ခေါ်ရ၏၊ “ဝစီဘောဒ”ဟု မခေါ်နိုင်၊ သောတဝိညာဉ်၏ အာရုံအဖြစ်သို့ ရောက်မှ စကားသံ ကွဲကွဲပြားပြားဖြစ်သောကြောင့် “ဝစီဘောဒ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ဣရိယာပထမ္မိ ဥပတ္တမ္ဘန္တိတိ-ကား၊ ယထာပဝတ္တံ-အကြင်အကြင် ဖြစ်မြဲ
 တိုင်းသော၊ ဣရိယာပထံ-ကို၊ ဥပတ္တမ္ဘန္တိ-ထောက်ပံ့နိုင်ကုန်၏၊ [ဤစိတ်တို့က
 စ၍ ဖြစ်နိုင်သည်မဟုတ်၊ အခြားသောစိတ်တို့ကြောင့်ဖြစ်နေသော ဣရိယာပထံ
 ကို ထောက်ပံ့ရုံသာ ထောက်ပံ့နိုင်ကြသည်၊] ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊
 အဗ္ဗောကိဏ္ဏေ-ဝိထိစိတ်တို့နှင့် မရောနှောသော၊ ဘဝဓိ-သည်၊ ဝတ္တမာနေ-
 ဖြစ်လတ်သော်၊ [အိပ်ပျော်နေသော အခါမျိုးကို ဆိုသည်၊] အင်္ဂါနိ-လက်၊
 ခြေအင်္ဂါတို့သည်၊ ဩသီဒန္တိ-ဆုတ်နစ်ကုန်၏၊ ပဝိဋ္ဌာနိဝိယ-အတွင်းသို့
 ဝင်ရောက်နေကုန်သကဲ့သို့၊ ဟောန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ [အိပ်ပျော်နေပုံကို ဆိုသည်။]
 ဧဝံ-တူ၊ ဒုတ္တိံသဆဗ္ဗိသာတိ-ဒုတ္တိံသဆဗ္ဗိသံဟူ၍၊ ဝုတ္တေသု-အဋ္ဌကထာ၌
 ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဇာဂရဏစိတ္တေသု-နိုးကြားကြောင်းစိတ်တို့သည်၊
 ဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊ (အင်္ဂါနိ) န (ဩသီဒန္တိ၊ ပဝိဋ္ဌာနိ ဝိယ)
 န (ဟောန္တိ)၊ ပန-အနွယ်ကား၊ တေသု-ထို စိတ်တို့သည်၊ ဝတ္တမာနေသု-
 န်လတ်သော်၊ အင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ဥပတ္တဒ္ဓါနိ-ထောက်ပံ့အပ်ကုန်သည်၊
 (တောင့်တောင့်တင်းတင်း ရှိကုန်သည်၊) (ဟုတွာ) ယထာ၊ ပေ၊ နေဝ-အကြင်
 အကြင် ဖြစ်မြဲတိုင်းသော ဣရိယာပထံ၏ အဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ပဝတ္တန္တိ၊ ဣတိ-
 ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ခိဏာ၊ ပေ၊ စိတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝိသေသေတွာ-ခိဏာသဝါနံဟု အထူးပြု၍၊
 (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ကာမာဝစရာနံ
 ပေ၊ နိရုဇ္ဈိသာတိတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အညေသမ္ပိ-
 ရဟန္တာမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း၊ စုတိစိတ္တံ-သည်၊ ရူပံ-ကို၊ န
 သမုဋ္ဌာပေတိ-မဖြစ်စေ၊ ဣတိ ဝိညာယတိ-၏၊ [ကာမာဝစရာနံ-ကာမာဝစရ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပစ္ဆိမစိတ္တဿ-ပစ္ဆိမစိတ်၏၊ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ-ဥပါဒ်ခဏ၌လည်း
 ကောင်း၊ (စုတိစိတ်၏ ဥပါဒ်ခဏ၌လည်းကောင်း၊) ယဿ စိတ္တဿ-

သင်္ခါရယမိုက်။ ။ ဤပါဠိတော်ကို ထောက်၍ “အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ စုတိစိတ်
 သည် အဿာသ ပဿာသကို မဖြစ်စေနိုင်သကဲ့သို့ အဿာသ ပဿာသနှင့်
 ရုပ်ချင်းတူသော အခြားရုပ်များကိုလည်း မဖြစ်စေနိုင်”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်
 “ခိဏာသဝါနံ”ဟု အထူးပြုဖွယ် မလိုပါ-ဟူလို။

မဇ္ဇဋီကာ။ ။ ထို အဆိုကို မဇ္ဇဋီကာ၌ ချေပထား၏၊ ချေပပုံကား-စုတိစိတ်သည်
 အလွန်အားသေး၏၊ အဿာသ ပဿာသကား အလွန်ထင်ရှား၏၊ သင်္ခါရယမိုက်၌
 အဿာသ ပဿာသကို မဖြစ်စေပုံကို ဟောတော်မူသော်လည်း အခြားရုပ်ကိုလည်း
 မဖြစ်စေနိုင်ဟု မယူသင့်ပါ၊ မူလဋီကာဆရာက “စုတိစိတ်သည် ရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်၏”
 ဟူသော ပါဠိမရှိကြောင်းကို နောက်၌ဆို၏၊ ထိုပါဠိ မရှိသကဲ့သို့ “စုတိစိတ်သည်
 ရုပ်ကို မဖြစ်စေနိုင်”ဟူသော ပါဠိလည်း မရှိပါ”ဟု ချေပသွားလေသည်။

အကြင်စိတ်၏။ အနန္တရာ-အခြားမဲ့၌၊ ကာမာဝစရာနံ-တို့၏။ ပစ္ဆိမစိတ္တံ
ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ၊ တဿ စိတ္တဿ-၏။ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ-၌လည်းကောင်း၊
ရူပါဝစရေ-ရူပါဝစရဘုံ၌လည်းကောင်း၊ အရူပါဝစရေ-၌လည်းကောင်း၊
ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ယေ-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ရူပါဝစရံ-
ရူပါဝစရဘုံသို့လည်း ကောင်း၊ အရူပါဝစရေ-သို့လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ-
၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ-ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုကုန်လတ္တံ့၊ တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်း
ကောင်း၊ စဝန္တဘနံ-စုတေဆဲဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝစီသင်္ခါရော-သည်၊ နိရုဇ္ဈဿတိ-ချုပ်လတ္တံ့၊
တေသံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ကာယသင်္ခါရော-သည်၊ နော စ နိရုဇ္ဈဿတိ-
မချုပ်လတ္တံ့၊-သင်္ခါရယမိုက်။]

ဟိ-မှန်၊ ရပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တဿ-ရုပ်ကိုဖြစ်စေတတ်သောစိတ်၏၊ ဂဗ္ဘ
ဂမနာဒိ၊ ပေ၊ ဘာဝေ-အမိဝမ်း၌ဖြစ်ခြင်း အစရှိသော အဿာသ ပဿာသကို
တားမြစ်တတ်သောအကြောင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) [“ဘာဝေန”
ဟုလည်းရှိ၏၊ “အကြောင်း၏မရှိခြင်းကြောင့်”ဟု ပေးပါ၊] ကာယ၊ ပေ၊
သမုဋ္ဌာပနံ-ကာယသင်္ခါရဟူသော အဿာသ ပဿာသကို မဖြစ်စေနိုင်ခြင်း
သည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ စ-ဆက်ဦးအံ့၊ စုတောစ-စုတေလည်း စုတေဆဲ၊
အဿ-ထို စုတေသူ၏၊ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံစ-စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်လည်း၊
ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဧတံ ဒွယံ-ဤနှစ်မျိုးသည်၊ န ယုတ္တံ-မသင့်၊
စုတိစိတ္တံ-သည်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ-ဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ ပါဠိပိ-
ဤသို့သော ပါဠိတော်သည်လည်း၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၆၃၇။ န ကဿတိတိ-ကား၊ န ဝိလေခိယတိ-မရေးခြစ်အပ်၊ ဂတံတိ-
ကား၊ ဝိညာတံ-သိအပ်၏၊ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိတိ-ကား၊ ယသ္မိံ
ကလာပေ-အကြင် ရုပ်ကလာပ်၌၊ ဘူတာနံ-မဟာဘုတ်တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-
အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တသ္မိံ ကလာပေ-၌၊) တေဟေဝ-ထို
မဟာဘုတ်တို့သည်ပင်၊ အသမ္ပုဋ္ဌံ-မထိအပ် မထိနိုင်၊ [အာကာသဓာတ်ကို
ထိုမဟာဘုတ်တွေကလည်း မထိနိုင်၊] ဟိ-ချဲ့၊ ကလာပန္တရဘူတာနံ-ကလာပ်
တစ်ပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော မဟာဘုတ်တို့၏၊ (ဘာဝဉ္စ စပ်၊) ကလာပန္တရဘူတ
သမ္ပုဋ္ဌဘာဝေ-ကလာပ်တစ်ပါး၌ဖြစ်သော မဟာဘုတ်တို့သည် ထိအပ်ကုန်
သည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေပိ-ထင်ရှားရှိပါသော်လည်း၊ (ဆက်စပ်နေသော

ဂဗ္ဘဂမနာဒိ။ ။အာဒိဖြင့် “အမိဝမ်းဖြစ်၊ ရေငုပ်နစ်တည်း၊ တွက်စစ်လေပါ၊
ဗြဟ္မာဟူသမျှ၊ နိရောဓနှင့်၊ စတုတ္ထဈာန်နေ၊ တွေဝေလေသူ၊ သေသသူဟု၊ မှတ်ယူ
ဤမျှ၊ ခုနစ်ဝ၊ မရ ထွက်သက် ဝင်သက်တည်း”ဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ရေနစ်သော
ပုဂ္ဂိုလ်စသူကို ယူပါ။

ကလာပ်နှစ်ခုဝယ် မဟာဘုတ်ချင်းချင်း ထိခိုက်နေပါသော်လည်း၊) တံတံဘူတ ဝိဝိတ္တတာ-ထိုထို မဟာဘုတ်တို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ရူပပရိယန္တော-ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်၊ အာကာသော-အာကာသတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ယေသံ-အကြင် မဟာဘုတ်တို့၏၊ ယော ပရိစ္ဆေဒေါ-အကြင်အဆုံးအပိုင်းအခြားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေဟိ-ထိုမဟာဘုတ် တို့သည်၊ သော (ပရိစ္ဆေဒေါ)-ကို၊ အသမ္ပုဋ္ဌော-မထိအပ် မထိနိုင်သည်သာ၊ အညထာ-မဟာဘုတ်တို့၏ မထိအပ်သည်၏အဖြစ်မှတစ်ပါး ထိအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အတ္ထေ-ကို၊ ဂယုမာနေ-သော်၊) ပရိစ္ဆိန္နဘာဝေါ-နှစ်ကလာပ်၌ရှိသော ရုပ်တို့၏ ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေသံ ဘူတာနံ- ထို ကလာပ်နှစ်ခု၌ရှိသော မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဗျာပိတဘာဝါပတ္တိတော- ပျံ့နှံ့ခြင်း ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ (ကသ္မာ၊ ဗျာပိတ ဘာဝါပတ္တိ၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ) အဗျာပိတာ-မဟာဘုတ်တို့၏ ပျံ့နှံ့ခြင်း မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အသမ္ပုဋ္ဌတာ-အာကာသ၏ မထိအပ် သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဗျာပိတဘာဝါပတ္တိ ဟောတိ)။

၆၃၈။ လဟုတာဒီနံ-လဟုတာအစရှိသော ရုပ်တို့၏၊ အညမညာဝိဇယော နေန-အချင်းချင်းကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗိညေယျနာနတ္ထတာ-ခဲယဉ်းစွာ သိအပ်သော အထူးရှိကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံတံ ဝိကာရာဓိကရူပေဟိ-ထိုထို လွန်ကဲသော ဝိကာရရှိသောရုပ်တို့ဖြင့်၊ တံတံ နာနတ္ထပ္ပကာသနတ္ထံ-ထိုထို ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧဝံ သန္တေပီတိအာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ-ဆက်၊ ယထာဝုတ္တာ- အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့ကို၊ တံတံ ဝိကာရဿ-ထိုထို ဝိကာရရုပ်၏၊ ဝိသေသပစ္စယဘာဝတော-ထူးသော အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ အဝိသေသန-အထူး မမ သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော အကြောင်းတို့သည်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောရုပ်တို့၏၊ ပစ္စယာ-အကြောင်းတို့တည်း၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏။

ယထာဝုတ္တာ စ၊ ပေ၊ သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ရူပဒန္နတ္ထကရ ဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယ၊ ရူပထဒန္နတ္ထကရဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယ၊ သရီရ ကိရိယာနံ အနနုကူလကရဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယ” ဟု လဟုတာနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းကတစ်မျိုး၊ မုဒိတာနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းကတစ်မျိုး၊ ကမ္မညတာနှင့် ဆိုင်သော အကြောင်းကတစ်မျိုး၊ ဤသို့ ကိုယ်အကြောင်းနှင့်ကိုယ် ပြထားခြင်းမှာ ထိုလဟုတာစသော ဝိကာရရုပ်များ၏ အထူးအကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ပြထားခြင်းတည်း၊ သာမညအားဖြင့်ကား ထိုအကြောင်းသုံးမျိုးလုံးသည် ထိုလဟုတာစသော ရုပ်သုံးမျိုး၏ အကြောင်းသာမဟုတ်၊ အားလုံးရုပ်များ၏ အကြောင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

၆၄၁။ အာဒိတော-အစဉ်၊ ဝါ-အစဉ်၊ စယော-စီခြင်းသည်၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အာစယော-အာစယမည်၏၊ ပဌမပုတ္တိ-ရှေးဦးစွာဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဝါ-နောက်ထပ်၊ စယော-သည်၊ ဥပစယော-ဥပစယမည်၏၊ ပဗန္ဓော-အဆက်မပြတ် ဖွဲ့စပ်ခြင်းသည်၊ သန္တတိ-သန္တတိမည်၏၊ (ဣတိ-ကား၊ ဣမေသံ တိဏ္ဍန္တံ-ဤ အာစယ၊ ဥပစယ၊ သန္တတိ သုံးပါးတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊) [ဤသို့ထည့်ရမည်ဟု မရဉ်ဆို၏၊] တတ္ထ-ထိုအဋ္ဌကထာ၌၊ (တိသံ အဋ္ဌကထာယံ-မရ၊ အာဟာဉ်စပ်၊) ဥဒ္ဓေသေ-ဥဒ္ဓေသဉ်၊ (အကျဉ်းပြရာ ဥဒ္ဓေသတုန်းက) အဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အာစယော-အာစယကို၊ ဥပစယသဒ္ဓေနေဝ-ဥပစယသဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်သိနိုင်၏၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ယော အာယတနာနံ၊ ပေ၊ ဥပစယောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ပန-ဆက်၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဥပသဒ္ဓေါ-ဥပသဒ္ဓါသည်၊ ပဌမတ္ထော-ပဌမအနက်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဥပရိအတ္ထော-ဥပရိအနက်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဒိစယော-အစဉ် စီခြင်းဟူသော၊ ဥပစယော-ဥပစယ၊ ဥပရိစယော-အထက်၌စီခြင်းဟူသော၊ ဥပစယော-ဥပစယ၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော-ကို၊ ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ အညထာ-အာဒိအနက်မှ တစ်ပါးသော ဥပရိ

မှန်၏-“ဒန္တတ္ထကရဓာတုက္ခောဘ”ဟူသည် ဖွဲ့စည်းခြင်းသဘောရှိသော အာပေါဓာတ်၏ လွန်ကဲဖောက်ပြန်ခြင်းတည်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၌ အာပေါဓာတ် လွန်ကဲသော ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ဖောက်ပြန်သောအခါ လေးလံထိုင်းမှိုင်း၏၊ သွက်သွက်လက်လက် သဘောရှိသော လဟုတာ မဖြစ်၊ ထိုသို့ ဓာတ်ကြီးလေးတန် ဖောက်ပြန်ခြင်း၏ ပဋိပက္ခအကြောင်းကား စိတ်ချမ်းသာခြင်း၊ ဥတု အာဟာရတို့ မျှတခြင်းတည်း၊ ထိုအခါ ဓာတ်လေးပါး ညီညွတ်သဖြင့် အာပေါဓာတ်လည်း မဖောက်ပြန်တော့ရကား ခန္ဓာကိုယ်၏ ပေါ့ပါးခြင်းသဘောရှိသော လဟုတာဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့၏ ကောင်းမွန်မျှတခြင်းဟူသော အကြောင်းသည် လဟုတာ၏အကြောင်းသာ မဟုတ်၊ ရုပ်အားလုံးတို့၏အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဓာတုက္ခောဘ ဖြစ်ပုံ၊ ဓာတုသမ ဖြစ်ပုံကို သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ။

တတ္ထ ဥဒ္ဓေသေ၊ပေ၊အာဟ။ ။ဥဒ္ဓေသတုန်းက အာစယကို ဘုရားရှင်ဟောတော်မူခဲ့၊ ဥပစယနှင့်သန္တတိကိုသာ ဟောတော်မူခဲ့၏၊ သို့သော် ဥပစယ၌ ဥပသဒ္ဓါသည် အာဒိအနက်၊ ဥပရိအနက် နှစ်ချက်ကို ဟောနိုင်ရကား ထို ဥပစယသဒ္ဓါ တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင် အာဒိစယ-ဥပရိစယ နှစ်နက်ကို သိနိုင်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာသည် အာဒိစယဖြစ်သော အာစယကိုပါ ထည့်၍ဆိုသည်-ဟူလို။

ပါဠိယံ ပန၊ပေ၊ ဝိညာယတိတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်သောစကားကို ပါဠိတော်နှင့် ယှဉ်စပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် “ပါဠိယံ ပန၊ပေ၊ ဝိညာယတိ” ဟု မိန့်သည်၊

အနက်ကိုသာ ယူခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) အာစယသင်္ခါတဿ-အာစယဟု ဆိုအပ်သော၊ ပဌမုပ္ပာဒဿ-အစစွာ ဖြစ်ခြင်း၏၊ ဝါ-အစစွာ ဖြစ်ခြင်းကို၊ အဝုတ္တတာ-ဟောတော်မမူအပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏။

ဝေန္တိ-ကား၊ ယော၊ပေ၊ နိဒ္ဒေသေန-ယော အာယတနာနံ အာစယော ဤသို့ အစရှိသော နိဒ္ဒေသဖြင့်၊ ကိ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထိတံ-ဟောတော်မူအပ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ အာယတနေန-အာယတနသဒ္ဓါဖြင့်၊ အာစယော-အာစယကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ အာစယူ၊ပေ၊ ယော-အာစယ၊ဥပစယ၊သန္တတိတို့သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိဘာဝေန-ဖြစ်ခြင်းသဘော၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာစယောဝေ-အာစယချည်းသာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာယတနေဟိ-အာယတနတို့ဖြင့်၊ အာစယာဒိနံ-အာစယ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပကာသိတတ္တာ-ထင်ရှားပြအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေဟိ-ထို အာယတနတို့ဖြင့်၊ အာစယော - အာစယကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

[ယော အာယတနာနံ အာဒိစယတ္တာ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိမာနာနံ၊ သောဝ ရူပဿဥပရိစယတ္တာ ဥပစယောတိ အဓိပ္ပေတံ အတ္ထံ ပါဠိယာ ယောဇောဝော ဒသေတုံ ပါဠိယံ ပနာတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊-အန၊] ပါဠိတော်၌ အာစယသဒ္ဓါကို ဥဒ္ဓေသဝယ် မဟောအပ်ပါသော်လည်း ဥပစယော၌ ဥပသဒ္ဓါက ပဌမအနက်၊ ဥပရိအနက်နှစ်မျိုးကို ဟောသောကြောင့် အာဒိစယဖြစ်သော ဥပစယ၊ဥပရိစယဖြစ်သော ဥပစယ၊ ဤသို့ အနက်နှစ်မျိုးကို သိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် “ယော အာယတနာနံ အာဒိစယတ္တာ အာစယော ပုနပ္ပုနံ နိဗ္ဗတ္တိမာနာနံ”ဖြင့် အာဒိအနက်ဟော ဥပစယကို ပြ၏။ “သောဝ ရူပဿဥပရိစယတ္တာ ဥပစယော”ဖြင့် ဥပရိအနက်ဟော ဥပစယကို ပြသည်။ [စာအုပ် များ၌ “ဥပရိစယောသန္တတိ”ဟု တွေ့ရ၏၊ ဥပရိစယသည် သန္တတိမဟုတ်သေး၊ ဥပစယ၏နောက်၌ အဆက်ဆက်ဖြစ်ခြင်းကိုသာ သန္တတိဟု ခေါ်၏။ ထို့ကြောင့် “အာဒိ စယော ဥပစယော၊ ဥပရိစယော ဥပစယောတိ”ဟု ရှိသင့်၏။ ထိုသို့ ရှိသင့်ကြောင်းကို “အညထာ ဟိ၊ပေ၊ အာပဇ္ဇေယျ”ဟူသော နောက်လဒ္ဒဒေါသဝါကျကို ထောက်လျှင် သာ၍ သိသာပါသည်။]

ဝေန္တိယော၊ပေ၊ ကထိတော။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာ စကားအတိုင်း ပြသော စကားတည်း၊ ဤစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ “အာစယူပစယ၊ပေ၊ အာစယော ကထိတော”ဟု မိန့်သည်။ အာစယ၊ ဥပစယ၊သန္တတိ”တို့သည် ဖြစ်ခြင်းသဘောချည်း ဖြစ်ရကား အာစယအမည် ရကြကုန်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် “ယော အာယတနာနံ အာစယော၊ပေ၊သန္တတိ”တိုင်အောင်သော ပါဠိတော်ပါဠိဝယ် “အာယတနံ”၌ အာယတန သဒ္ဓါဖြင့် အာစယစသည်ကို ထင်ရှားပြပြီး ဖြစ်ရကား “အာယတနတို့ဖြင့် အာစယကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ”ဟုဆိုသည်၊ [အာယတနရုပ်တို့ကို ဟောတော်မူလိုက်လျှင် ထိုရုပ် တို့၏ ဥပါဒ်ဟူသော အာစယကိုလည်း ဌာနပစာရအားဖြင့် ထင်ရှားပြပြီးဖြစ်သည်ကို “အာယတနေဟိ အာစယာဒိနံ ပကာသိတတ္တာ” ဟု ဆိုသည်။

၂

အာယတနာနိ-အာယတနတို့၏၊ အာစယာဒီဝစနေနေဝ-အာစယ အစရှိသည်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်၊ (ကထိတာနိဋ္ဌစပ်၊) အာစယသဘာဝါနိ-အာစယသဘောရှိကုန်သော၊ ဥပ္ပာဒဓမ္မာနိ-ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော၊ [“အာစယသဘာဝါနိကို ဥပ္ပာဒဓမ္မာနိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] အာယတနာနိ-အာယတနတရားတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာစယေန-အာစယဖြင့်၊ တံပကတိကာနိ-ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော၊ အာယတနာနိ-တို့ကို၊ ကထိတာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပာဒေါ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ လက္ခဏံ-ရုပ်တို့၏အမှတ်အသားသာတည်း၊ ရူပရုပ်-ရူပရုပ်သည်၊ (ရုပ်အစစ်သည်၊) န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အာစယေန တံပကတိကာနိ အာယတနာနိ ကထိတာနိ၊) ဥပစယသန္တတိသည် နိပ္ပန္နရုပ်၊ ရူပရုပ်တို့၌မပါ၊ ထိုရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာမျှသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် လက္ခဏရုပ်ဟု ခေါ်ထားသည်၊] တေနောဓိပ္ပာယေန-ထိုသို့သော အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ပင်၊ အာယတနမေဝ ကထိတန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ (မဇ္ဈိကား “ဝိဘာဝေတံ”ဟု ဖွင့်၏၊) အာစယံ-အာစယဟူသော၊ လက္ခဏံ-လက္ခဏာကို၊ ကထယန္တေန-ဟောတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ တံလက္ခဏာနိ-ထိုလက္ခဏာရှိကုန်သော၊ အာယတနာနေဝ-အာယတနတို့ကိုသာ၊ ကထိတာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧဝမ္ပိ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-ကား၊ အာယတနာစယေဟိ-အာယတနဟူသော အာစယတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အာယတန နာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အာစယတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊) အာစယာယတနေဟိ-အာစယဟူသော အာယတနတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊) (အာစယနာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော

အာယတနာနိ၊ ပေ၊ ကထိတာနိ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာဝယ် အာစယေန အာယတနံ ကထိတံ၏အဖွင့်တည်း၊ ပါဠိတော်ဝယ် “ယော အာယတနာနိ အာစယော” စသော ပါဠိဖြင့် အာစယ၊ ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို ပြတော်မူ၏၊ ထို စကားတော်ဝယ် အာယတနတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အာစယစသည်ကို မိန့်တော်မူသောကြောင့် “အာယတနတို့သည် ဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသောတရားများ ဖြစ်ကြ၏”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “အာစယဖြင့် ထိုဖြစ်ခြင်းသဘောရှိသော အာယတနတို့ကို ဟောတော်မူအပ်ကုန်၏”ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

လက္ခဏံဟိ၊ ပေ၊ ဟောန္တိတိ။ ။ဤကား ဆိုအပ်ပြီးသော စကားကို ထပ်၍ ခိုင်မြဲစေသော စကားတည်း၊ “အာစယ”အရ ဖြစ်ခြင်းဟူသည် အမှတ်လက္ခဏာသာ တည်း၊ ရုပ်အစစ် ပရမတ္ထတရားမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဓိပ္ပာယ်အတိုင်းပင် “အာစယဖြင့် အာယတနကို ဟောတော်မူအပ်ပြီ”ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်၊ ထိုစကားကို မြဲစေလို ထင်ရှားစေလို၍ “အာစယံ ဟိ လက္ခဏံ”စသည်ကို မိန့်သည်။

အာယတနာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊) အာစယမေဝ-အာစယကိုသာလည်းကောင်း၊
 အာယတနမေဝ-အာယတနကိုသာလည်းကောင်း၊ ကထေန္တေန-ဟောတော်မူ
 သော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဥဒ္ဓေသေ-ဥဒ္ဓေသ၌လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဓေသေစ-
 နိဒ္ဓေသ၌လည်းကောင်း၊ အာစယောတိ ဣဒမေဝ-အာစယောဟူသော ဤပုဒ်
 ကိုသာ၊ အဝတွာ-မဟောမူ၍၊ ဥပစယသန္တတိယော-ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို၊
 ဥဒ္ဓိသိတွာ-သရုပ်အားဖြင့် ပြတော်မူပြီး၍၊ တေသံ-ထို ဥပစယ၊ သန္တတိတို့ကို၊
 ဝိဘဇနဝသေန-ဝေဖန်တော်မူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာယတနေန အာစယ
 ကထနာဒိနာ-အာယတနဖြင့် အာစယကို ဟောတော်မူခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်၊
 ကိံ-အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကထိတံ-သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ
 အယံ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ [ဤဝါကျ၏
 အဓိပ္ပာယ်ကို နိဿယ၌ ပြထားပြီ၊] အာစယောတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ဥပစယံ-ကို၊
 အာဟ၊ ဥပစယောတိစ-ပါ၌ဖြင့်လည်း၊ သန္တတိံ-ကို(အာဟ)၊ တဒေဝဘယံ-
 ထို ဥပစယ၊ သန္တတိ နှစ်ပါးကိုပင်၊ ယထာက္ကမံ-တိုင်း၊ ဝိဝရန္တော-ဖွင့်လိုသည်၊
 (ဟုတွာ) နိဗ္ဗတ္တိံ ပေ၊ ကထိတာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

ဟိ-မှန်၊ ဥပစယသန္တတိယော-ဥပစယသန္တတိတို့သည်၊ အတ္ထတော-လိုရင်း
 အနက်အားဖြင့်၊ ဧကတ္တာ-တူကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာစယောဝ-
 အာစယချည်းသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဒုဒ္ဓေသဝိဘဇနဝသေန-ထို
 ဥပစယ၊ သန္တတိတို့၏ ဥဒ္ဓေသကို ဝေဖန်ခြင်း၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ အာယတနေန
 အာစယကထနာဒိနာ-အာယတနဖြင့် အာစယကို ဟောတော်မူခြင်း အစရှိ
 သည်ဖြင့်၊ အာစယဿ-၏၊ နိဗ္ဗတ္တိဝဓိအာကာရနာနတ္ထံ-ဖြစ်ခြင်း တိုးပွားခြင်း
 ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ထူးသည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ကထိတံ၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ ဣမေဝအတ္ထံ-ဤအနက်ကိုပင်၊ ဝိဘာဝေတံ-ထင်စွာပြခြင်းငှာ၊
 အတ္ထတောဟီတိအာဒိံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ-
 ကြောင့်၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ- ဤ နှစ်ပါးစုံသော ဥပစယသန္တတိသည်လည်း၊

ဥဒ္ဓေသေ နိဒ္ဓေသေ စ။ ။ဥဒ္ဓေသကို “ဥပစယသန္တတိယော ဥဒ္ဓိသိတွာ”၌စပ်၊
 “ဥဒ္ဓေသ၌ ဥပစယသန္တတိသာမက သရုပ်ထုတ်ပြတော်မူ၍”ဟူလို၊ နိဒ္ဓေသေကို “ဣဒ
 မေဝ အဝတွာ တေသံ ဝိဘဇနဝသေန”၌ စပ်၊ နိဒ္ဓေသ၌လည်း “အာစယော”ဟူသော
 ဤပုဒ်ကိုသာ ဟောတော်မူရုံသာမက၊ ဥပစယသန္တတိကိုလည်း အကျယ်ဝေဖန်”ဟူလို။

အာစယော၊ ပေ၊ အာဟ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “စတုသန္တတိရူပါနံ အာစယော
 ဥပစယော နိဗ္ဗတ္တိဝဓိကထိတာ”ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုစကား၌ အာစယောအရ ဥပစယကို
 ယူပါ၊ ထို ဥပစယကိုပင် နိဗ္ဗတ္တိဟု ဖွင့်သည်၊ ဥပစယောအရ သန္တတိကို ယူပါ၊
 ထို သန္တတိကိုပင် ဝဓိဟု ဖွင့်သည်။

ဇာတိရူပဿဝ-ဇာတိရုပ်၏သာ၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဇာတိ
 ရူပဿ-ဇာတိရုပ်၏၊ လက္ခဏာဒိဝိသေသေသု-လက္ခဏာအစရှိသော အထူးရှိ
 ကုန်သော၊ အာစယာဒိသု-အာစယ အစရှိသည်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိ
 အာဒိသုစ-ပဝတ္တိအာစရှိသည်တို့တွင်လည်းကောင်း၊ ဥပစယော-သည်၊
 အာစယာဒိလက္ခဏာဒိကော-အာစယအစရှိသော လက္ခဏာအစရှိသည် ရှိ၏၊
 သန္တတိ-သည်၊ ပဝတ္တိအာဒိလက္ခဏာဒိကာ-ပဝတ္တိအစရှိသော လက္ခဏာအစ
 ရှိသည် ရှိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ ဣတိ အထွော။

၆၄၃။ ပကတိနိဒ္ဒေသာတိ-ကား၊ ဖလဝိပစ္စနပကတိယာ-အာယုသံဟာနိ
 စသော အကျိုးကို ဖြစ်စေခြင်းသဘောကို၊ နိဒ္ဒေသာ-ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတို့
 တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧရာယ-ဧရာကြောင့်၊ ပါပုဏိတဗ္ဗ-ရောက်ထိုက်သော၊
 ဖလမေဝ-“အာယုသံဟာနိ”စသော အကျိုးသည်ပင်၊ ပကတိ-ပကတိမည်၏။

န စ၊ ပေ၊ ဧရာတိ-ကား၊ ကလလကာလတော-ကလလရေကြည်အခါမှ၊
 ပဘုတိ-စ၍၊ ပုရိမရူပါနံ-ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော ရုပ်တို့၏၊ ဧရာပတ္တက္ခဏေ-
 ဧရာသို့ရောက်ရာ ခဏ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္ဆိမရူပါနိ-နောက်၌
 ဖြစ်သော ရုပ်တို့သည်၊ ပရိပက္ခရူပါနုရူပါနိ-ရင့်ကျက်သော ရှေ့ရုပ်သို့ အစဉ်
 လိုက်သော နောက်ရုပ်တို့သည်၊ ပရိဏတပရိဏတာနိ-ရင့်ကျက်၊ သာ၍
 ရင့်ကျက်ကုန်သော ရုပ်တို့သည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုက္ခမေန-
 အစဉ်အားဖြင့်၊ သုပရိဏတရူပပရိပါကကာလေ-အလွန်ရင့်ကျက်သော ရုပ်တို့
 ၏ ရင့်ကျက်ရာ ဟာနိဒသကအခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ-ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊
 ခဏ္ဍိစ္စာဒိသဘာဝါနိ-ကျိုးသော သွားရှိသူ၏အဖြစ် အစရှိသော သဘောရှိကုန်
 သည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-န်၏၊ တာနိ-ထိုရုပ်တို့သည်၊ ဥဒကာဒိမဂ္ဂေသု-
 ရေအစရှိသည်တို့၏ လမ်းတို့၌၊ တိဏ၊ ပေ၊ ဝိယ-မြက်သစ်ပင်တို့၏
 ကျိုးပြတ်ခြင်းအစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ ပရိပါကဂတမဂ္ဂသင်္ခါတေသု-ရင့်ကျက်
 သော ဧရာ၏ သွားအပ်သောလမ်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ပရိပက္ခရူပေသု-
 ရင့်ကျက်သော ရုပ်တို့၌၊ ဥပ္ပန္နာနိ-ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကို၊ ဧရာယ-ဧရာ၏၊
 ဂတမဂ္ဂေါဣစ္စေဝ-သွားအပ်သော လမ်းဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဧရာ-သည်၊
 န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

ဇာတိရူပဿ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ။ အာစယာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ လာသော
 “ဥမ္မုဇ္ဇာပန၊ နိယျာတန၊ ပရိပုဏ္ဏဘာဝ၊ ဥပစိတရူပတို့ကို ယူ၊ ပဝတ္တိအာဒိ၌
 အာဒိဖြင့် အနုပ္ပဗန္ဓ၊ အနုပ္ပစ္ဆေဒ၊ အနုပ္ပဗန္ဓရူပတို့ကို ယူ။ [လက္ခဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ရသ
 ပစ္စုပ္ပန် ပဒဋ္ဌာန်တို့ကို ယူ၊ “အာစယလက္ခဏေ ရူပဿဥပစယော”အစရှိသော
 လက္ခဏ ရသ ပစ္စုပ္ပန်တို့သည် ဇာတိရုပ်၏ လက္ခဏာ စသည်များ ဖြစ်ကြ၏၊
 ထို့ကြောင့် “ဇာတိရူပဿလက္ခဏာဒိ ဝိသေသေသု”ဟု ဆိုသည်။

အဝိညာယမာနန္တရဇရာ-မသိအပ်သော အထူးရှိသော ဇရာသည်၊ အဝိစိဇရာ-အဝိစိဇရာ မည်၏။...မရဏေ-သေခြင်း၌၊ ဝါ-သို့၊ ဥပနယနရသာ-ကပ်ဆောင်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏။

၆၄၄။ တံ ပတွာတိ-ကား၊ အတ္တနော ဧဝ-မိမိဟူသော ဇရာ၏ပင်၊ ခယဝယသင်္ခါတံ-ကုန်ခြင်း၊ ကင်းခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ တံ သဘာဝံ-ထိုသဘောသို့၊ ပတွာ-ရောက်၍၊ ဝါ-ရောက်လတ်သော်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ နိယတိ-ကုန်၏၊ ဝေတိ-ကင်း၏၊ ဘိဇ္ဇတိ-ပျက်၏။... ပေါထေတွာ-ပုတ်ခတ်၍၊ ပါတိတဿ-ကျစေအပ်သူ၏၊ (လဲကျစေအပ်သူ၏) ဒုဗ္ဗလတာ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရာဓိနတာ-သူတစ်ပါး၏စပ်သော ဥစ္စာ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (သူတစ်ပါးနှင့် စပ်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း) သယနပရာယဏတာစ-အိပ်ရာဟူသော လည်းလျောင်းရာရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ-၏၊ တထာ-တူ၊ ဇရာဘိဘူတဿ-ဇရာသည် နှိပ်စက်အပ်သူ၏၊ (ဒုဗ္ဗလတာ-လည်းကောင်း၊ ပရာဓိနတာ သယနပရာယဏတာစ ဟောတိ) ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇရာ-သည်၊ ပေါထကသဒိသိ-ပုတ်ခတ်တတ်သူနှင့် တူ၏။

၆၄၅။ ကတ္တဗ္ဗတောတိ-ကား၊ ကတ္တဗ္ဗသဘာဝတော-ပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ [ကတ္တဗ္ဗသဘာဝတောတိ မူလဖလာဒိနံ ဣဓာမိပ္ပေတအာဟာရဝတ္ထုနံ မုခေန အသနာဒိကတ္တဗ္ဗသဘာဝတော၊-အနု။]

တရစ္ဆဓဋ္ဌတေမိတာနံ-အောင်းတို့၏ တံတွေးဖြင့် စိုစေအပ်ကုန်သော၊ ဝိသာဏာဒိနံ-ဦးချိုအစရှိသည်တို့၏၊ ပါသာဏာနံ-ကျောက်ခဲတို့၏၊ (ထဒ္ဒဘာဝေါ)ဝိယ-ခက်မာကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ ထဒ္ဒဘာဝါဘာဝတော-ခက်မာကုန်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဟိဝိစ္ဆိကာနံ-မြွေ၊ ကင်းမြီးကောက်တို့၏၊ (သဝိသတ္တံ)ဝိယ-အဆိပ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကဲ့သို့၊ သဝိသတ္တာဘာဝတောစ-အဆိပ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်တို့၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုခုမတာ-သိမ်မွေ့သည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ။

ဩဇာလက္ခဏောတိ ဧတ္ထ-၌၊ အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရိနော-အင်္ဂါကြီးငယ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ရသဿ-အရသာ၏၊ (ချို၊ချဉ်၊စပ်၊ဖန်၊ခါး၊အငန် ဖိတန်သော အရသာ၏) သာရော-အနှစ်သာရဟူသော၊ ဥပတ္တမ္ဘဗလကရော-ထောက်ပံ့တတ်သော အားကိုပြုတတ်သော၊ ဘူတနိဿိတော-ဘူတရုပ်ကိုမှီသော၊ ဥပါဒါရုပ်ကို ဆိုသည်၊] ဧကော-တစ်ခုသော၊ ဝိသေသော-ရုပ်အထူးဟူသော၊ ဩဇာ-ဩဇာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

ဥပါဒါဘာဇနိယကထာဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

နောဥပါဒါဘာဇနိယကထာဝဏ္ဏနာ

၆၄၆။ န ဥပါဒိယတေဝါတိ-ကား၊ န နိဿယတိဝေ-မိရုံသာ မှိတတ်သည် မဟုတ်၊ ကိန္တု-စင်စစ်ကား၊ နိဿယတိဝေ-မိလည်း မှိတတ်၏၊ နိဿိယတိဝေ-မိလည်း မှိအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

၆၄၇။ ပုရိမာပနာတိ-ဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံဉ္စပိ) ပဉ္စဝိသင်္ဂဟေ-ပဉ္စဝိသင်္ဂဟဉ္စ၊ (နောက်လာမည့် ပဉ္စဝိသင်္ဂဟဉ္စ) ပထဝီ၊ ပေ၊ ဝါယောဓာတုနံ-တို့တွင်၊ ပုရိမုဒ္ဒေသဝသေန-တေဇော ဝါယောဓာတ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ ညွှန်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ [ပုရိမုဒ္ဒေသဝသေန-တေဇော၊ ဝါယောဓာတ်တို့မှ ရှေးဦးစွာ ညွှန်ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ [ပုရိမုဒ္ဒေသဝသေနာတိ ဣဒံ တေဇောဝါယောဓာတုဟိ အာပေါဓာတုယာ ပုရိမတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊-မရ၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနနိဒ္ဒေသေ-ဉ္စ၊ ဝုတ္တာနံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပထဝီဓာတုအာဒိနံ-ပထဝီဓာတ်အစရှိသည်တို့၏၊ ပုရိမာ-ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဒေသေ-ဥဒ္ဒေသဉ္စ၊ ဝါ-ဥဒ္ဒေသတုန်းက၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ အာပေါဓာတုသည်၊ (ပဉ္စရဏလက္ခဏာ စသည်၌ စပ်) ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝုတ္တဿ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဿ-၏၊ အတိတတာယ-လွန်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္ဆိမတာ-နောက်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနာဂတတာယ-အနာဂတ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပေါဓာတုယာ-၏၊ ပုရိမတာစ-ရှေ့၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏။ အာယူတိ-ကား၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ရုပ်နာမ်နှစ်ထွေ ဇီဝိတိန္ဒြေတည်း၊ [အာယုသဟဂတောဉ္စ အာယုကို ခွဲ၍ ဖွင့်သည်၊] ကမ္မဇတေဇံ-ကမ္မဇတေဇောသည်၊ ဥသ္မာ-ဥသ္မာမည်၏၊ [ဥသ္မာသဟဂတောဉ္စ ဥသ္မာကို ခွဲ၍ဖွင့်သည်။]

ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ နုပုဇ္ဇတိတိ-ကား၊ ဧကသ္မိံ ခဏေ-တစ်ခုတည်းသော ခဏဉ္စ၊ အနေကာသု- တစ်ပါးမက များစွာကုန်သော၊ အာပါထဂတာသု- ရှေးရှုကျရောက်ကုန်သော၊ တာသု တာသု ပထဝီသု - ထိုထို ပထဝီဓာတ်တို့၌၊ သဟ-တစ်ပြိုင်နက်၊ (ကာယဝိညာဏံ-သည်) နုပုဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ တေဇဝါယူသု-တေဇောဓာတ်၊ ဝါယောဓာတ်တို့၌လည်း၊ တထာ-ထိုအတူတည်း၊ [ထိုအတူ

ဖောဋ္ဌဗ္ဗ၊ ပေ၊ ဝါ။ ။ ဤဒုတိယနည်း၌ နောပါဒါနိဒ္ဒေသနေရာဝယ် ဥဒ္ဒေသတုန်းက ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနကို ရှေးဦးစွာ ပြသော်လည်း နိဒ္ဒေသရောက်သောအခါ ဥဒ္ဒေသတွင်းက အာပေါဓာတ်သည် နိဒ္ဒေသထက် ရှေ့ကျ၏၊ ထိုသို့ ရှေ့ကျသော အာပေါဓာတ်ကို ရည်ရွယ်၍ “ပုရိမာ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်။

ကာယဝိညာဏ် မဖြစ်- ဟူလို၊] ဣတိ အတ္ထော၊ အနေကောသု- နိသော၊ အာရမဏောသု-တို့သည်၊ သန္တိပတိတောသု-ပေါင်းဆုံကျရောက်ကုန်လတ်သော်၊ အာဘုဇိတဝသေန-နှလုံးသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အာရမဏ၊ပေ၊ ဝသေနစ-အာရုံ၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်၊ ပသာဒ၏ လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဌမ-စွာ၊ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿိတာ-(အဋ္ဌကထာ၌) ပြအပ်ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရှေးဦးစွာဖြစ်ပုံကို ပြအပ်ပါသော်လည်း၊ အညတ္တစ-အခြားသော အာရုံတို့၌လည်း၊ (အာဘုဇိတလည်း မဟုတ်၊ ပသာဒအာရုံတို့၏ အဓိမတ္တလည်း မဟုတ်သော အခြားအာရုံတို့၌လည်း၊) ဥပ္ပတ္တိ-သည်၊ အတ္တိဇေဝ-ရှိသည်သာ၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် အာဘုဇိတ စသည်မဟုတ်သော အခြားအာရုံများ၌လည်း နောက်ထပ် ဆက်လက်၍ ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏-ဟူလို။]

အာရမဏတော-အာရုံမှ၊ သာယံ အာရမဏန္တရသင်္ကန္တိ-ထိုအာရုံတစ်ပါးသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်းသည်၊ ယေန ဥပါယေန-အကြင် နည်းလမ်းဖြင့်၊ ဟောတိ၊ တဿ-ထို နည်းလမ်းကို၊ ဝိဇာနနတ္ထံ-သိခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကထံ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ-၏။

၆၅၁။ အယောပိဏ္ဍိအာဒိသု-သံတွေခဲ အစရှိသည်တို့၌၊ ပထဝီဓာတု-သည်၊ တာဒိသာယ-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (အခဲဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်းတတ်သော၊) အာပေါဓာတုယာ-သည်၊ အနာဗဒ္ဓါ-မဖွဲ့စည်းအပ်သည်၊ သန္တိ-ဖြစ်လတ်သော်၊ ဝိသရေယျ - ပြန်ကြံနေရာ၏၊ တသ္မာ၊ တာနိ၊ ပေ၊ ကရောတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ပုတ္တံ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင် ပြ အံ့၊ ယုတ္တပ္ပမာဏံ-သင့်လျော်သော ပမာဏရှိသော၊ ဥဒကံ-သည်၊ ပံသု စုဏ္ဍာနိ-မြေမှုန့်တို့ကို၊ အာဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့စည်း၍၊ မတ္တိကာပိဏ္ဍိ-မြေညက်စိုင့်ကို၊ ကတွာ၊ ဌပေတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊ [ရေက နည်းနေလျှင်လည်း ဖွဲ့မထားနိုင်၊ ရေက များလွန်းနေလျှင်လည်း အရည် ဖြစ်သွားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် “ယုတ္တပ္ပမာဏံ”ဟု ဆိုသည်၊] ဧဝံ-တူ၊ အယောပိဏ္ဍိအာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊ တဒနုရူပပစ္စယေဟိ-ထိုအခဲဖြစ်ခြင်းအားလျော်သော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊

တဒနုရူပပစ္စယေဟိ။ ။အတ္တနော အာဗန္ဓိနာနုရူပဂုဏေဟိ အာဗန္ဓိယမာနေဟိ သန္ဓာရဏာဒိ ကိစ္စေဟိ ပုရိမေတိစ ပထဝီအာဒိဟိ-အန၊ မိမိဟူသော အာပေါဓာတ်၏ ဖွဲ့စည်းခြင်းကိစ္စအားလျော်သော ဂုဏ်ရှိကုန်သော (အာပေါဓာတ်က) ဖွဲ့စည်းဖွယ် ဖြစ်ကုန်သော သန္ဓာရဏစသော ကိစ္စရှိကုန်သော ထိုကလာပ်တွင်ပါဝင်သော ပထဝီ စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ထိုကလာပ်မဖြစ်မီ) ရှေ့၌ ဖြစ်ကုန်သော ပထဝီဓာတ် စသည်တို့ကိုလည်းကောင်း “တဒနုရူပပစ္စယ”ဟု ဆိုသည်။

ဒုကနိဒ္ဒေသ

နိဿယ

၃၅၁

တတ္ထေဝံ-ထိုအခဲ၌ပင်၊ ဥပ္ပန္နာ-ဖြစ်သော၊ (ပါဝင်သော၊) အာပေါဓာတု-
သည်၊ တထာ-ထို အခဲ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အာဗန္ဓိတွာ ဌပေတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အဖုသိတွာ၊ ပေ၊ ဟောတီတိ-စကားကို၊ အာပေါဓာတုယာ-၏၊ အဖောဋ္ဌဗ္ဗ
ဘာဝတော-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ၊ (“အဖုသိတွာ”ဟု
ဆိုအပ်သည်-ဟူလို၊) အဖုသိတွာဝ အာဗန္ဓိတီတိ-စကားကို၊ တထာ-တူ၊
(အာပေါဓာတုယာ အဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝတော ဝုတ္တံ၊) ဟိ-မှန်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတူနံ-
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံဖြစ်သော ဓာတ်သုံးပါးတို့၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေန-တွေ့ထိထိုက်သည်၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ အညမညနိဿယတာ-အချင်းချင်းမှီရာ၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ
ယထာ) ဧဝံ-တူ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတူနံ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗဓာတ်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗမဟုတ်သော
အာပေါဓာတ်တို့၏၊ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေန အညမညနိဿယတာ) န ဟောတိ၊
ဣတိ-သို့၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ-
ဆက်၊ အဝိနိဗ္ဗောဂဝုတ္တိသု-အသီးအသီး ခွဲခြား၍ဖြစ်ခြင်း မရှိကုန်သော၊
အညမညပစ္စယဘူတေသု-အညမညပစ္စည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတေသု-
မဟာဘုတ်တို့၌၊ [ဤစကားဖြင့် ဥပါဒါရုပ်များကို ကန့်သည်၊] အညမည
နိဿယတာ- သည်၊ ဝါ- ကို၊ နိဝါရေတုံ- တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊
အဝိနိဗ္ဗောဂတာယ-အဝိနိဗ္ဗောဂရုပ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကီဘူတေသု-
တပေါင်းတည်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဟဇာတေသုပိ-တကွဖြစ်သော
ရုပ်တို့၌လည်း၊ [ဤစကားဖြင့် ဥပါဒါရုပ်တို့ကို ပါဝင်စေသည်၊] ဖုသနာ
ဖုသနာနိ-ထိခြင်း၊ မထိခြင်းတို့ကို၊ ဝိစာရေတုံ-စိစစ်ခြင်းငှာ၊ န ယုတ္တာနိ-
မသင့်ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

န၊ပေ၊ဈာယတီတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ တေဇောသဘာဝတံယေဝ-တေဇောသဘော
ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ ပဋိပက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ သီတတ္တံ-အအေး၏ အဖြစ်
ကို၊ န အနုဇာနာတိ-ခွင့်မပြု၊ စ-ဆက်၊ တေဇော၊ပေ၊ နေဝ-တေဇောဓာတ်၏

နာပိ၊ပေ၊ယုတ္တာနီတိ။ ။“ထိခြင်း၊ မထိခြင်း”ဟူသည် ကလာပ်မတူသော ရုပ်
များ၌ စိစစ်၍ ရကောင်းသော သဘောတည်း၊ တစ်ကလာပ်တည်း၌ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ
မဟာဘုတ်သုံးပါးနှင့် အာပေါမဟာဘုတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဟာဘုတ်
အချင်းချင်းလည်းကောင်း ထိခြင်း၊ မထိခြင်းကို စိစစ်ခြင်းငှာ မသင့်ပါ၊ [ဤစကားဖြင့်
“အဋ္ဌကထာ၌ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်တို့၏ ထိခြင်း၊ မထိခြင်း စိစစ်ပုံကို ဋီကာ
ဆရာက မနှစ်သက်”ဟု ပြ၏။]

န သီတတ္တံ အနုဇာနာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “န ဥဏှာ ဟုတွာ ဈာယတိ”
တေဇောဓာတ်က ပထဝီဓာတ်ကို လောင်ရာ၌ “ပထဝီဓာတ်သည် ဥဏှာဖြစ်၍ လောင်
သည် မဟုတ်”ဟု ဆိုသောကြောင့် “သီတဖြစ်၍ လောင်သည်”ဟု ခွင့်ပြုသကဲ့သို့
ထင်ရ၏၊ ထို့ကြောင့်“န သီတတ္တံ အနုဇာနာတိ”ဟု မိန့်သည်၊ “ခွင့်မပြုပါ”ဟူလို။

သဘောကို ပယ်မြစ်ကြောင်းဖြစ်သော “န ဥဏှာ ဟုတွာ ဈာယတိ” ဟူသော စကားဖြင့်ပင်၊ သီတတ္ထံစ-သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ပဋိက္ခိတ္တံ-ပယ်မြစ် အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်တော့၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေဇောဇေ-သည်ပင်၊ သီတံ- အအေးသည်၊ (ဟောတိ)၊ (ကသ္မာ ဝိညာယတိ)၊ ဟိမပါတသမယာဒီသု- ဆီနှင်းကျရာအခါ အစရှိသည်တို့၌၊ သီတဿ - သီတတေဇော၏၊ ပရိပါစကတာဒဿနတော - ထက်ဝန်းကျင် ချက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကို မြင်ရခြင်းကြောင့်၊ (ဝိညာယတိ)။

စ-ဆက်၊ သီတုဏှာနံ-သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇောတို့၏၊ အညမည ပဋိပက္ခဘာဝတော-အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဏှန- ဥဏှတေဇောနှင့်၊ သဟ-တကွ၊ သီတံ-သီတဟူသော၊ ဘူတန္တရံ-မဟာဘုတ် တစ်မျိုးသည်၊ န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်မြတ်၏၊ (တေဇောဇေ သီတံဟူသော စကားသည် သင့်မြတ်၏၊) ပန-ဆက်၊ ဥဏှ ကလာပေ-ဥဏှတေဇောလွန်ကဲသော ရုပ်ကလာပ်၌၊ သီတဿ-သီတတေဇော ၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သီတကလာပေ-သီတတေဇော လွန်ကဲသော ကလာပ်၌၊ ဥဏှဿ-ဥဏှတေဇော၏၊ (အပ္ပဝတ္တိ)စ-မဖြစ်ခြင်း သည်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံ-သီတတေဇော၊ ဥဏှတေဇောနှစ်ပါးတို့၏၊ အညမည ပဋိပက္ခတ္တာ-အချင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဘက်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေဇော ဝိသေသဘာဝေ-တေဇောအထူး၏အဖြစ်၌၊ (သီတ၏ တေဇောဓာတ်အထူး၏ အဖြစ်၌) ယုဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဘာဝညထတ္တန္တိ-ကား၊ ခရာနံ-ခက်မာကုန်သော၊ ဂုဠာဒီနံ-တင်လဲအစရှိ သည်တို့၏၊ ဒြဝတာ-အရည်၏အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ မုဒုတာ-နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ (ဥပ္ပတ္တိ၌စပ်)၊ ရဿဒီနံ-ကြံရည်အစရှိကုန်သော၊ ဒြဝါနံ- အရည်တို့၏၊ ခရတာ-ခက်မာသည်၏အဖြစ်လည်းဖြစ်သော၊ (ဥပ္ပတ္တိ၌စပ်)။

နာဝိ၊ ပေ၊ ယုတ္တာနီတိ။ ။ “ထိခြင်း၊ မထိခြင်း” ဟူသည် ကလာပ်မတူသော ရုပ်များ၌ စိစစ်၍ ရကောင်းသောသဘောတည်း၊ တစ်ကလာပ်တည်း၌ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ မဟာဘုတ်သုံးပါးနှင့် အာပေါမဟာဘုတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံမဟာဘုတ် အချင်းချင်းလည်းကောင်း ထိခြင်း၊ မထိခြင်းကို စိစစ်ခြင်းငှာ မသင့်ပါ၊ [ဤစကားဖြင့် “အဋ္ဌကထာ၌ ကလာပ်တူ မဟာဘုတ်တို့၏ ထိခြင်း၊ မထိခြင်း စိစစ်ပုံကို ဋီကာ ဆရာက မနှစ်သက်” ဟု ပြ၏။]

န သီတတ္ထံ အနုဇာနာတိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “န ဥဏှာ ဟုတွာ ဈာယတိ” တေဇောဓာတ်က ပထဝီဓာတ်ကို လောင်ရာ၌ “ပထဝီဓာတ်သည် ဥဏှဖြစ်၍ လောင်သည်မဟုတ်” ဟုဆိုသောကြောင့် “သီတဖြစ်၍ လောင်သည်” ဟု ခွင့်ပြုသကဲ့သို့ ထင်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် “န သီတတ္ထံ အနုဇာနာတိ” ဟု မိန့်သည်၊ “ခွင့်မပြုပါ” ဟုလို။

ဒုကနိဒ္ဒေသ

နိဿယ

၃၅၃

ပစ္စယဝိသေသဟိ-အကြောင်းအထူးတို့ကြောင့်၊ ဩမတ္တာပေ၊ ကာနံ-ညံသော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၊ လွန်ကဲသောအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော ပထဝီဓာတ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဘာဝညထတ္တံ- ဘာဝညထတ္တ မည်၏၊) ကက္ခဠာပေ၊ ဟေန်-ကက္ခဠ အစရှိသော လက္ခဏာကို စွန့်ခြင်း သည်၊ လက္ခဏညထတ္တံ-လက္ခဏညထတ္တမည်၏၊ ဧတေသံ-ဤဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့၏၊ တံ - ထို လက္ခဏညထတ္တသည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်၊ ဩမတ္တာဓိမတ္တတာသင်္ခါတံ- ဩမတ္တ အဓိမတ္တ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဘာဝညထတ္တံယေဝ- ဘာဝညထတ္တသည်သာ၊) ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်။

၆၅။ အနုပေ၊ ယေဝါတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဧကန္တပေ၊ ဒီနံ-ဧကန္တ အနုပါဒိန္နပုဒ်၊ ဧကန္တနစိတ္တသမုဋ္ဌာနပုဒ်တို့၏၊ နိဒ္ဒေသေသု-နိဒ္ဒေသဖြစ်ကုန် သော၊ ဂဟဏေသု-ယူကြောင်းစကားတို့၌၊ [ဂဟဏေသုတိ ဝစနေသု၊- မရ၊] ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ (ဧရတာ၊ အနိစ္စတာတို့ကို ယူအပ်ကုန်ပြီ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဤအနက်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ယံ ဝါ ပနညမ္ပိတိ ဝစနေန-ယံ ဝါ ပနညမ္ပိဟူသော စကားဖြင့်၊ ပုရိမာနမ္ပိ- ရှေ့ဖြစ်သော ရုပ်တို့၏လည်း၊ (သဒ္ဓါယတနမှစ၍ အနိစ္စတာတိုင်အောင်သော ရုပ်တို့၏လည်း၊) နကမ္မဿကတတ္တာဘာဝါဒိကံ-နကမ္မဿကတတ္တာ၏ အဖြစ် အစရှိသည်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ တာ-ထို ဧရတာ၊ အနိစ္စတာတို့သည်၊ (သိယံ၌စပ်၊) ဝါ-တို့ကို၊ (အဝတ္တဗ္ဗာ၊ ဝတ္တဗ္ဗာတို့၌စပ်၊) အနုပေ၊ဝစနာနံ-အနုပါဒိန္နအစရှိသောသဒ္ဓါ၊ နကမ္မဿ ကတတ္တာအစရှိသောသဒ္ဓါတို့၏၊ သမာနတ္ထတ္တာ-တူသောအနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကေန-တစ်ခုသောသဒ္ဓါသည်၊ အဝတဗ္ဗတ္ထေ-မဟောထိုက် ကုန်သည် အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) ဣတရေနပိ-အခြားသောသဒ္ဓါသည် လည်း၊ အဝတ္တဗ္ဗာ-မဟောထိုက်ကုန်သည်၊ သိယံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ (ဧကေန- သည်၊) ဝတ္တဗ္ဗတ္ထေ-သည်၊ (သတိ-သော်၊) ဣတရေနပိ-သည်လည်း၊) ဝတ္တဗ္ဗာ- မဟောထိုက်ကုန်သည်၊ (သိယံ၊) တသ္မာ၊ ဧကန္တာပေ၊ သေဝ-ဧကန်အကမ္မဇ ရုပ်တို့၌သာ၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ-ကြောင့်၊ တာ-ထို ဧရတာ၊ အနိစ္စတာတို့ကို၊

ယံ ဝါ ပနညမ္ပိတိ ပန၊ပေ၊သိယံ။ ။ဤအဋ္ဌကထာဝယ် နကမ္မဿကတတ္တာ၏ နိဒ္ဒေသ၌ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာ နှစ်ပါးကို ဟောတော်မမူခြင်း၊ အနုပါဒိန္န စသည်တို့၏ နိဒ္ဒေသတို့၌ ဟောတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြထား၏၊ ထို အကြောင်းပြကို ဋီကာဆရာ မနှစ်သက်၊ ထို မနှစ်သက်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ “အနုပါဒိန္နာဒိ နကမ္မဿကတတ္တာဒိဝစနာနံ သမာနတ္ထတ္တာ”ဟု မိန့်သည်။

အနေကန္တသု-အနေကန္တကမ္မဇ အစရှိသော ရုပ်တို့၌၊ န ဂဟိတာ-ယူတော် မမူအပ်ကုန်၊ ဣတိ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-နံ၏၊ [တသ္မာစသည်ကား ဋီကာဆရာ၏ အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ “ဧကန္တအကမ္မဇတို့၌သာ ထို ဇရတာ၊ အနိစ္စတာတို့ကို ယူထိုက်သောကြောင့်၊ အနေကန္တအကမ္မဇတို့၌ ယူတော်မမူအပ်ကုန်”ဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။]

၆၆၆။ ဧကန္တစိတ္တသမုဋ္ဌာနာနိ-ဧကန် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘူတာနိ-မဟာဘုတ်တို့ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တေသံ-ထိုဧကန္တစိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟာဘုတ်တို့၏၊ ဝိကာရတ္တာ-ထူးခြားသော အမူအရာတို့၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အနိပ္ပန္နတ္တာ-အနိပ္ပန္နရုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကံ၊စိတ်၊ဥတု၊အာဟာရဟူသော အကြောင်းတို့ သည် ပြီးစေအပ်သော နိပ္ပန္နရုပ်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ-ထို ဝိညာတ်ဒွေး၏၊ ဥပ္ပာဒေါ-ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဥပါဒ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊ [ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု မဆိုဘဲ “ပညာယတိ”ဟု ဆိုသည်၊] ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

ဒုကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၆။ ပစ္ဆိမပဒဿာတိ-ကား၊ ဝိညာတပဒဿ-ဝိညာတပုဒ်၏ (ဘေဒါ ဘာဝေနဉ္စစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗမေဝ-သော၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ဝိညာတံ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရုပ်အားလုံး ဝိညာတတွင် ပါဝင်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) တဿ-ထို ဝိညာတရုပ်၏၊ အဘိန္နိတဗ္ဗတ္တာ-မခွဲခြားထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ [“သိအပ်သောရုပ်၊မသိအပ်သောရုပ်”ဟု နှစ်မျိုး မခွဲခြားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊] ဝိညာတတော-ဝိညာတရုပ်မှ၊ အညံ-သော၊ ဒိဋ္ဌစ-ဒိဋ္ဌိရုပ် သည်လည်းကောင်း၊ သုတံစ-သုတရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ မုတံစ-မုတရုပ် သည်လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုစ္ဆံ-အမေးကို၊ အကတွာဝ-ပြုတော်မမူဘဲသာလျှင်၊ ဝိသဇ္ဇိတံ-ဖြေတော်မူအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝိညာတတော-ဝိညာတရုပ်မှ၊ အညံ-အခြားသောရုပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတမံ ရူပံ ဒိဋ္ဌန္တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတုံ-ငှာ၊ န သက္ကာ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-တည်း၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ ဒွိသု-နှစ်ပါးသောပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု-အကျဉ်း ပြအပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ နောပါဒတော-နောပါဒရုပ်မှ၊ အညတ္တံ-တစ်မျိုး တခြား၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ - ၍၊ ကတမံ တံ ရူပံ ဥပါဒါတိ - ဟူ၍၊

၆၆၆

ပုစ္ဆိတံယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဒိဋ္ဌာဒိသု-ဒိဋ္ဌိအစရှိကုန်သော၊ စတုသု-
 လေးပုဒ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌေသု-အကျဉ်းပြအပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ သုတာဒိဟိ-
 သုတအစရှိကုန်သော၊ တိဟိပိ-သုံးပါးလုံးတို့မှလည်း၊ အညတ္တံ-တစ်မျိုးတခြား
 ၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ကတမံ တံ ရူပံ ဒိဋ္ဌန္တိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ-သည်၊
 သိယာ၊ တဒဘာဝေါ-ထိုတစ်မျိုးတခြားအဖြစ်၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ န ပုစ္ဆိတံ-
 မေးတော်မူအပ်၊ သုတာဒိသုပိ-သုတအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူ
 တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

[“ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဝိညာတံ တစ်ပုဒ်တည်းဖြစ်သဖြင့် ဧကကဉ္စ သွင်း၍
 ဟောပါတော့လော”ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ “ဒဿနာဒိ”စသည် မိန့်၊] ပန-
 ဆက်၊ ဒဿနာ၊ ပေါဝိသေသတော-မြင်ရခြင်း အစရှိသောအားဖြင့် ယူရခြင်း၏
 ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ [မြင်၍သိရခြင်း၊ ကြား၍သိရခြင်း
 အစရှိသောအားဖြင့် ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊] ဒိဋ္ဌာဒိဟိ-ဒိဋ္ဌ
 အစရှိသည်တို့မှ၊ အညဿ-အခြားသော၊ (ဒိဋ္ဌ၊ သုတ၊ မုတတွင် မပါဝင်သော၊)
 ဝိညာတဿ-ဝိညာတရုပ်၏၊ သမ္ဘာဝတောစ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ စတုက္ကော-စတုက္ကကို၊ ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပဉ္စကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆၉။ တေဇောဘာဝံ ဂတန္တိ-ပုဒ်၏၊ သဘာဝေနော-သဘောအားဖြင့်
 သာလျှင်၊ တေဇောဘာဝံ-တေဇော၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တံ-ရောက်သော ရုပ်တည်း၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ ဝုတ္တဿပိ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊ အညေန-
 သော၊ ပကာရေန-အပြားအားဖြင့်၊ သင်္ဂဟာရဟဿ-သိမ်းယူခြင်းကို
 ထိုက်သော ရုပ်ကို၊ သင်္ဂဏှနံ-သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဣဓ-ဤ ရူပကဏ္ဍအရာ၌၊
 နယကရဏံ-နည်းကို ပြုခြင်းဟူ၍၊ ဒဗ္ဗဗ္ဗံ၊ တယိဒံ-ထို နည်းပြုခြင်းကို၊
 ဝိညာတန္တိ စတုက္ကပဒေပိ-ဝိညာတံဟု စတုက္ကသင်္ဂဟဝယ်လာသော ပုဒ်၌လည်း၊
 ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်၏၊ ဘောဒသမ္ဘာဝေါ-အကွဲအပြား၏
 ထင်ရှားခြင်းသည်၊ အဋ္ဌကေ-အဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌၊ နယော-နည်းတည်း။

ဝုတ္တဿပိ၊ ပေါနယော။ ။ဆဗ္ဗိသေသင်္ဂဟ၌ “သဗ္ဗံ ရူပံ မနောဝိညေယျ ရူပံ”ဟု
 ဟောတော်မူ၏၊ ရှေ့၌ ဟောအပ်ပြီးသော ရူပါယတနစသည်တို့သည် ဤ သဗ္ဗံရူပံအရ
 တွင်လည်း ၂ ခင်နေ၏၊ ထိုသို့ ဟောအပ်ပြီးကို နောက်ဆုံးပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူခြင်းကို ဤ
 ရူပကဏ္ဍဝယ် ဟောနည်းပြုခြင်းတစ်မျိုးဟု မှတ်ရသည်၊ စတုတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဟောအပ်ပြီး
 သော ရူပါယတန စသည်ကို နောက်ဆုံး ဝိညာတပုဒ်ဖြင့် ယူခြင်းသည်လည်း ဤ
 နယကရဏပင်တည်း၊ အဋ္ဌကသင်္ဂဟ၌ကား ဖောဋ္ဌဗ္ဗရူ၏ “မနာပိယသုခသမ္ပဿ၊
 အမနာပိယဒုက္ခသမ္ပဿ”ဟု ခွဲခြား၍ ဟောတော်မူခြင်းကို “နယကရဏတစ်မျိုး”ဟု
 မှတ်ပါ။

ပကိဏ္ဍကကထာဝဏ္ဏနာ

၉၇၅။ နတ္ထိ နီဝရဏာတိ ဝစနေန-ဟူသော စကားဖြင့်၊ မိဒ္ဓဿပိ-
 မိဒ္ဓလ်ည်းဖြစ်သော၊ နီဝရဏဿ-နီဝရဏကို၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟ
 ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ဝါ-ရုပ်မှန်လျှင်၊ န ပဟာတဗ္ဗံ-
 မပယ်ထိုက်၊ [ထို့ကြောင့် မိဒ္ဓကို ရုပ်ဟု မဆိုရ၊] စ-ဆက်၊ မုနိနော-
 မြတ်စွာဘုရား၏၊ ရူပကာယဂေလညံ-ရူပကာယတော်၏ မကျန်းမမာတော်မူ
 သည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ဆိုခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊
 (ကဿာ-နည်း၊) ပိဋ္ဌိ မေပေ၊ အာယမိဿာမိတိ-ဟူ၍၊ ဝစနတော-မိန့်တော်မူ
 ခြင်းကြောင့်တည်း၊ [မေ-ငါ၏၊ ပိဋ္ဌိ-ကျောက်ကုန်းတော်သည်၊ အာဂိလာယတိ-
 ညောင်းညာတော်မူ၏၊ တံ-ထို ကျောက်ကုန်းတော်ကို၊ အဟံ-သည်၊
 အာယမိဿာမိ-ဆန့်တန်းတော်မူဦးအံ့။]

သဝိညာဏကသဒ္ဓေါတိ-ကား၊ ဝိညာဏေန-ဝိညာဏ်သည်၊ ပဝတ္ထိတော-
 ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဝစီယောသာဒိသဒ္ဓေါ-စကားသံ အစရှိသော သဒ္ဓတည်း၊
 [ဝမ်းတွင်း၌ ရုတ်ရုတ် မြည်သံသည် စိတ္တသမုဋ္ဌာန် မဟုတ်သောကြောင့်
 အဝိညာဏကသဒ္ဓပင် ဖြစ်၏။]

န ဟိ ဧတာနိ ဇာယန္တိတိ-ဟူသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပရိပစ္စမာနဿ-
 ရင့်ဆဲဖြစ်သော၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ ပရိပစ္စနံ-ရင့်ခြင်းသဘောသည်၊ ဧရာ-
 ဧရာတည်း၊ (ဧရတာတည်း၊) ခီယမာနဿ-ကုန်ဆဲဖြစ်သော၊ (ရူပဿ-၏၊)
 ခယော-ကုန်ခြင်းသဘောသည်၊ အနိစ္စတာ-တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတာနိ-
 ဤ ဧရတာ၊ အနိစ္စတာရုပ်တို့သည်၊ ရူပဘာဝမတ္တာနိ-ရုပ်တို့၏ သဘောမျှတို့
 တည်း၊ [“”ရူပသဘာဝမတ္တာနိ”ဟု ရှိလျှင် ကောင်း၏၊] သယံ-ဧရတာ၊
 အနိစ္စတာဟူသော မိမိကိုယ်တိုင်၊ သဘာဝဝန္တာနိ-ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘောရှိ
 သော ပရမတ္ထရုပ်တို့သည်၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
 သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

တထာ-ထို့အတူ၊ ဇာယမာနဿ-ဖြစ်ဆဲရုပ်၏၊ ဇေနံ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊
 ဇာတိ-ဇာတိတည်း၊ သာစ-ထိုဇာတိသည်လည်း၊ ရူပဘာဝေါဝ-ရုပ်၏သဘော
 မျှသာတည်း၊ သယံ-ဇာတိဟူသော မိမိကိုယ်တိုင်၊ သဘာဝဝတိ-သဘောရှိ
 သော ပရမတ္ထအစစ်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ န၊ ပေ၊
 ဇာယတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

ဧတိဿာ-ဤဇာတိ၏၊ တေသံ-ထိုရုပ်တရားတို့၏၊ ပစ္စယော-ကံစသော
 အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တပ္ပစ္စယာ-တပ္ပစ္စယမည်၏၊
 တပ္ပစ္စယာယ-ထို ရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသော ဇာတိ၏၊ ဘာဝေါ-

အဖြစ်တည်း၊ တပ္ပစ္စယဘာဝေါ-ဖြစ်၊ တပ္ပစ္စယဘာဝေန-ထို ရုပ်တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ ဝေါဟာရော-သည်၊ တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရော-မည်၏၊ တံ (တပ္ပစ္စယဘာဝဝေါဟာရံ)-ထို ရုပ် တရားတို့၏ အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုခြင်းကို၊ လဘတိ-၏။

အဘိနိဗ္ဗတ္တိဓမ္မက္ခဏသ္မိန္နိ(ဇတ္ထ)-ပါဌ်၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယမာနဓမ္မက္ခဏသ္မိ- ဖြစ်စေအပ်ဆဲဖြစ်သော တရားတို့၏ ဥပါဒိဇဏ၌၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော- အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တဒါ-ထို ဥပါဒိဇဏ၌၊ တေ ဓမ္မာ-ထိုရုပ်တရားတို့သည်၊ န ဇာယန္တိ-မဖြစ်ကုန်သည်ကား၊ န-မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇာယမာနဘာဝေါဝ-ဖြစ်ဆဲသဘောသည်ပင်၊ ဇာတိ-ဇာတိ တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တဿာ-ထိုဇာတိ၏၊ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနတာစ-ကမ္မာဒိ သမုဋ္ဌာန်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ တံ နိဗ္ဗတ္တတာစ-ထို ကံစသော အကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ယုတ္တာ- သင့်မြတ်၏၊ ပန-ဆက်၊ တဒါ-ထို ဥပါဒိဇဏ၌၊ တေ ဓမ္မာ-ထို ရုပ်တရားတို့ သည်၊ ဇီယန္တိ စ-ဆွေးမြေ့ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဇီယန္တိ စ-ကုန်ခန်းကုန် သည်လည်းကောင်း၊ န-မဖြစ်ကုန်၊ တဿာ, တေသံ-ထို ရုပ်တရားတို့၏၊ တေ ဇီရဏဘိဇ္ဇနဘာဝါ-ထို ရင့်ခြင်း, ပျက်ခြင်းသဘောတို့သည်၊ စိတ္တာဒိ သမုဋ္ဌာနာ-စိတ္တာဒိသမုဋ္ဌာန်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တံ နိဗ္ဗတ္တာ စ-ထိုစိတ် စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ) ဣတိ-သို့၊ ဝစနံ- ပြောဆိုခြင်းကို၊ န အရဟန္တိ-ကုန်။

ဧဝမပိ-ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥပါဒိန္နသဒ္ဓေါ-ဥပါဒိန္နသဒ္ဓါသည်၊ ဥပေတေန-တဏှာ,ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်ရောက်အပ်သော၊ ကမ္မုနာ-ကံသည်၊ အာဒိန္နတံ-ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက်ကို၊ ဝဒတိ-ဟော၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ-

ဧဝမပိ၊ပေ၊ န ပဝတ္တတိတိ။ ။ဧရတာ, အနိစ္စတာတို့၏ စိတ္တသမုဋ္ဌာန်စသော အမည် မရခြင်းကို လက်ခံပါသော်လည်း ဥပါဒိန္နအမည် မရခြင်းကို (ဥပါဒိန္နနှင့် သဘောတူသော ကမ္မသမုဋ္ဌာန်အမည် မရခြင်းကို) လက်မခံလိုသောကြောင့် “ဧဝမပိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဥပါဒိန္နသဒ္ဓါသည် “တဏှာ,ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သောကံသည် အကျိုး၏အဖြစ်ဖြင့် ယူအပ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထဖြစ်၏၊ “တဏှာ,ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံကြောင့်ဖြစ်၏”ဟု သဒ္ဓတ္ထမဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒိန္နဖြစ်သော ကမ္မဇရုပ်တို့၏ ဧရတာ အနိစ္စတာကို ဥပါဒိန္န (ကမ္မဇ)ရုပ်ဟု ခေါ်ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလောဟု စောဒနာသည်၊ ပရိဟာရ်ဆရာကား အာဒိန္နသဒ္ဓါသည် “ယူအပ်”ဟု သဒ္ဓတ္ထ ဖြစ်သော်လည်း “ဖြစ်ခြင်း”ဟူသော အဓိပ္ပာယ်တ္ထကို ဟောသောကြောင့် “ဧရတာ, အနိစ္စတာတို့သည် ဥပါဒိန္နအမည် မရနိုင်”ဟု ဖြေသည်။

၂

ဖြစ်ခြင်းဟူသော အနက်ကို၊ န(ဝဒတိ)-မဟော၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒိန္နပါက
 ဘေဒါနံ-ဥပါဒိန္နကမ္မဇရုပ်တို့၏ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟုကုန်သော၊ တေသံ-
 ထို ဇေတတာ၊ အနိစ္စတာတို့၏၊ ဥပါဒိန္နတာ-ဥပါဒိန္နတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-
 ဆိုထိုက်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န-မဆိုထိုက်၊
 (ကသ္မာ-နည်း၊) အာဒိန္နသဒ္ဓဿ-အာဒိန္နသဒ္ဓါ၏၊ နိဗ္ဗတ္တိဝါစကတ္တာ-ဖြစ်ခြင်း
 ဟူသောအနက်ကို ဟောနိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပေတေန-
 တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်သော ကံကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိ-ဖြစ်သောရုပ်သည်၊
 ဥပါဒိန္န-ဥပါဒိန္နတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပစ္စယာနုဘာဝက္ခဏဉ္စ-အကြောင်း
 တို့၏ အစွမ်းသတ္တိရှိရာဇာတိကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တိဉ္စ-ဥပါဒိန္နသဒ္ဓါ၏ နိဗ္ဗတ္တိ
 အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာဝ-ယူ၍သာ၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ အယံ
 ဝေါဟာရော-ဤ ဥပါဒိန္နဟူသော အခေါ်အဝေါ်သည်၊ တဒါ-ထို ဌိဇဏ၊
 ဘင်္ဂဇဏဉ္စ၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဇရာမရဏေ-ဇရာ၊ မရဏဉ္စ၊ (ဇေတတာ၊
 အနိစ္စတာဉ္စ၊) န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ-အကြောင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တရားတို့၏၊
 ဇရာမရဏတ္တာ-ဇရာ၊ မရဏတို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ-ထို ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န
 တရားတို့၏၊ ဥပ္ပာဒေ-ဖြစ်ခြင်းဥပါဒ်သည်၊ သတိ-ရှိလတ်သော်၊ ဇရာမရဏံ-
 ဇရာမရဏသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝါ-ထင်ရှား၏၊ အသတိ-မရှိလတ်သော်၊
 န ဟောတိ-မဖြစ်၊ ဝါ-မထင်ရှား၊ ဟိ-မှန်၊ အဇာတံ-မဖြစ်သော-ရုပ်တရား
 သည်၊ ပရိပစ္စတိ-ရင့်သည်လည်းကောင်း၊ ဘိဇ္ဇတိဝါ-ပျက်သည်လည်းကောင်း၊
 န-မဟုတ်ပါ၊ တသ္မာ၊ (ဇရာမရဏဿ-၏၊) ဇာတိပစ္စယတံ-ဇာတိဟူသော
 အကြောင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဇရာမရဏံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နန္တိ-
 ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

နိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတောတိ(ဇတ္ထ)-ဉ္စ၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိဉ္စစပ်၊) ဇာယ၊ ပေ၊
 မာနာနံ-ဖြစ်ဆဲရုပ်၊ ရင့်ဆဲရုပ်၊ ပျက်ဆဲရုပ်တို့၏၊ ဇာယမာနာဒိဘာဝမတ္တတ္တာ-
 ဖြစ်ဆဲရုပ် အစရှိသော သဘောမျှတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သင်္ဂြိုဟ်၌လည်း
 “ဇာယမာနာဒိရူပါနံ သဘာဝတ္တာ”ဟု ဆို၏၊] ဇာတိအာဒယော-ဇာတိအစရှိ
 သော ရုပ်တို့သည်၊ ဇာယမာနာဒိနိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိကာ-ဖြစ်ဆဲအစရှိသော
 မှီရာရုပ်တို့၌ စပ်သောဖြစ်ခြင်း ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ယဒိဇေ-
 ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဥပါဒါယရူပါနံ-ဥပါဒါယရုပ်ဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခာယတနာ
 ဒီနံ စ- စက္ခာယတန အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဥပ္ပာဒါဒိသဘာဝဘူတာ-

ယဒိဇေ၊ ပေ၊ ဣတိစေ။ ။ဖြစ်ကြ၊ ရင့်ကြ၊ ပျက်ကြသော ရုပ်တို့၏ သဘော
 ဖြစ်သောကြောင့် ဇာတိအစရှိသော ရုပ်တို့သည် မှီရာရုပ်တို့၌ စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိကြလျှင်

ဖြစ်ခြင်း အစရှိသော သဘောဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိအာဒယော-ဇာတိ အစရှိသည်တို့သည်၊ တန္နိဿိတာ-ထိုဥပါဒါရုပ်ကို မှီကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘူတနိဿိတာနံ-မဟာဘုတ်လေးပါးကို မှီကုန်သော၊ တေသံ လက္ခဏာနံ-ထို လက္ခဏာရုပ်တို့၏၊ ဥပါဒါယဘာဝေါ-ဥပါဒါယရုပ်၏အဖြစ် သည်၊ (ဥပါဒါယရုပ် အမည်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဥပါဒါယရူပ နိဿိတာနံ-ဥပါဒါယရုပ်ကို မှီကုန်သော၊ (တေသံ လက္ခဏာနံ-ထို လက္ခဏာ ရုပ်တို့၏၊) ဥပါဒါယုပါဒါယဘာဝေါ-ဥပါဒါယုပါဒါယရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ (ဥပါဒါယုပါဒါယ အမည်သည်၊) အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ စေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န-မဖြစ်၊ (ကသွာ-နည်း၊) ဘူတပဋိဗဒ္ဓဥပါဒါယရူပ လက္ခဏာနံစ-မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၌စပ်သော ဥပါဒါယရုပ်တို့၏ လက္ခဏာ ရုပ်တို့၏လည်း၊ ဘူတပဋိဗဒ္ဓဘာဝဿ-မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၌ စပ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ အနိဝတ္တနတော-မဆုတ်နစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဧကကလာပပရိယာပန္နာနံ-တစ်ခုသော ကလာပ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ရူပါနံ-ရုပ်တို့၏၊ သဟေဝ-တစ်ပြိုင်နက်သာ လျှင်၊ ဥပ္ပာဒါဒိပ္ပဝတ္တိတော-ဥပါဒ်အစရှိသည်တို့၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကဿ-

မဟာဘုတ်တို့ကို မှီသော(မဟာဘုတ်တို့၌ စပ်သောဖြစ်ခြင်းရှိသော) လက္ခဏာရုပ်တို့ကို ဥပါဒါယရုပ်ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့ စက္ကာယတနစသော ဥပါဒါယရုပ်တို့ကို မှီသော ထို လက္ခဏာရုပ်တို့ကို “ဥပါဒါယုပါဒါယရုပ်”ဟု အမည်ဖြစ်သင့်သည် မဟုတ်လောဟု စောဒနာသည်။

န၊ပေ၊အနိဝတ္တနတော။ ။မဟာဘုတ်လေးပါးကို မှီ၍ဖြစ်ရသော ဥပါဒါရုပ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဟူသော လက္ခဏာရုပ်တို့၏လည်း အရင်းခံဖြစ်သော မဟာဘုတ်လေးပါးတို့၌ စပ်နေသည်၏အဖြစ်ကို မစွန့်ခြင်းကြောင့် “ဥပါဒါယုပါဒါယ ရုပ်”ဟု အမည်မရနိုင်၊ ဆိုလိုရင်းကား.....“ကာရဏကာရဏမ္ပိ ကာရဏန္တေဝ ဝုစ္ဆတိ” ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ အကြောင်း၏ မူလအကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းဟု ပင် ဆိုထိုက်ရကား မဟာဘုတ်လေးပါးကိုမှီသော စက္ကာယတနစသော ဥပါဒါရုပ်တို့၌ စပ်၍ဖြစ်ရသော ဇာတိစသော လက္ခဏာရုပ်တို့၏လည်း အရင်းခံ မဟာဘုတ်တို့၌ စပ်သည်အဖြစ်ကို မစွန့်သောကြောင့် မဟာဘုတ်ကိုမှီသော ဥပါဒါရုပ်ဟူသာ ဆိုသင့် ၏၊ စက္ကာယတန စသော ဥပါဒါရုပ်၌စပ်သော ဥပါဒါယုပါဒါယရုပ်ဟု မဆိုသင့်ပါ- ဟူလို။

အပိစ၊ပေ၊ဝုစ္ဆန္တိ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော စကားဝယ် ကလာပ်တစ်ခုတစ်ခု၌ ရုပ်များ သလောက် ဇာတိ၊ဇေတတာ၊အနိစ္စတာတို့ အများရှိသည်ဟု ထင်မှားဖွယ် ရှိနေရကား ထိုအထင်ကို ပယ်ရှားလို၍ “အပိစ”စသည်မိန့်၊ ကလာပ် တစ်ခုတစ်ခု၌ (ဥပမာ- စက္ခုဒဿကကလာပ်၌)ရုပ်ပေါင်း ၁၀ ပါးပါ၏၊ထိုရုပ်ပေါင်း ၁၀ခုအတွက် ဥပါဒ် ၁၀ ခု၊ ဌိ ၁၀ ခု၊ ဘင် ၁၀ ခု၊(ဇာတိ ၁၀ ခု၊ ဇေတတာ ၁၀ ခု၊ အနိစ္စတာ ၁၀ ခု) ရှိသည်ဟု

တစ်ခုသော၊ ကလာပဿ-ကလာပ်၏ ဥပ္ပာဒါဒယော-ဥပါဒ်အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်တို့သည်၊) ဧကေကာဝ-တစ်ခုတစ်ခုတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧကေကာဿ-တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ကလာပဿ-ကလာပ်၏၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ-ဇီဝိတိန္ဒြေကို၊ ကလာပါနပါလကံ-ကလာပ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ ဥပါဒါယရူပန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆတိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ကလာပုပ္ပာဒါဒိသဘာဝါ-ကလာပ်၏ ဥပါဒ်ခြင်းအစရှိသော သဘောဖြစ်ကုန်သော၊ ဇာတိအာဒယော-ဇာတိ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပါဒါယရူပါနိစ္ဆေဝ-ဥပါဒါယရုပ်တို့ဟူ၍သာ၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊ [ဧဝံဖြင့် “ဥပါဒါယုပါဒါယရုပ်”ကိုကန့်၊] ဧဝံ-တူ၊ ဝိကာရပရိစ္ဆေဒရူပါနိစ္စ-ဝိကာရရုပ်၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်တို့ကိုလည်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ကမ္မသမုဋ္ဌာနသမ္ပန္န-ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်နှင့် စပ်ခြင်းရှိသော၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနံ-ဥတုဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသော ရုပ်ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဟောတိ၌စပ်၊) ကမ္မဝိသေသေန-ကံအထူးကြောင့်၊ သုဝဏ္ဏ၊ ပေ၊ ဝိသေသံ-ကောင်းသော အဆင်း၊ မကောင်းသော အဆင်း၊ ကောင်းသော သဏ္ဌာန်၊ မကောင်းသော သဏ္ဌာန် အစရှိသော အထူးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကမ္မပစ္စယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ကမ္မဝိပါကာနုဘဝနဿ-ကံ၏ အကျိုးကို ခံစားရခြင်း၏၊ ကာရဏဘူတံ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဗာဟိရဥတုသမုဋ္ဌာနံ-ပြင်ပဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်သည်၊ ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ-ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာန မည်၏၊ [ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံပုဒ်၏ ဝစနတ္ထကို ပြလို၍ “ကမ္မသဟာယော”စသည်မိန့်၊] ကမ္မသဟာယော-ကံဟူသော အဖော်ရှိသော၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ (ကမ္မပစ္စယော-ကံဟူသော အဖော်ရှိသော အကြောင်း၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ သဟာယဘူတော-အဖော်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ကမ္မပစ္စယော-ကံ၏ အဖော်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အကြောင်း၊ သောဝ-ထို ကံဟူသော အဖော်ရှိသော အကြောင်းသည်ပင်၊ ဥတု-ဥတုတည်း၊ ကမ္မပစ္စယဥတု- ကံဟူသော အဖော်ရှိသော အကြောင်းဥတု၊ ဝါ- ကံ၏

မမှတ်ရ၊ ထို ကလာပ်တစ်ခုလုံးအတွက် ဥပါဒ် ၁ ခု၊ ဌီ ၁ ခု၊ ဘင် ၁ ခုသာ (ဇာတိ ၁ ခု၊ ဇေတာ ၁ ခု၊ အနိစ္စတာ ၁ ခုသာ) ဖြစ်ရိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကလာပ်တစ်ခု၌ စောင့်ရှောက်ဖို့ရန် ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော ဥပါဒါယရုပ် ၁ ခုသာ ပါသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘောတို့လည်း ၁ ခုစီသာ ပါဝင်ကြ၏၊ ထို ၁ ခုစီကိုပင် ဇာတိဥပါဒါယရုပ်၊ ဇေတာဥပါဒါယရုပ်၊ အနိစ္စတာဥပါဒါယရုပ်ဟု ခေါ်ဆိုရသည်၊ ဝိညာတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်များလည်း ၁ ခုစီသာ ပါရှိပုံ၊ ရုပ်ကလာပ် နှစ်ခု စပ်သောအခါ ပရိစ္ဆေဒဥပါဒါယရုပ် ၁ ခုစီသာ ပါရှိပုံကိုလည်း သိပါ။

အဖော်ဖြစ်သောအကြောင်းဥတု၊ ဧတဿ-ဤရုပ်၏၊ သော-ထိုကမ္မပစ္စယဥတု ဟူသော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ-ထို ရုပ်သည်၊) ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ ဣတိ-ကား၊ ဝစနတ္ထော- ဝစနတ္ထတည်း။

သီတေဝါ-အအေးမူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဏှေဝါ-အပူ မူလည်းဖြစ်သော၊ ကိသ္ဗိဉ္ဇိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥတုမိ-ဥတုသည်၊ သမာဂတေ-အဇ္ဈတ္တဥတုနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော်၊ တတော-ထို ပဌမဥတုကြောင့်၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-သုဒ္ဓဋ္ဌက ကလာပ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တဿ-ထို သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၏၊ သော ဥတု-ထို ပဌမဥတုသည်၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ ဒုတိယဿ-နှစ်ခုမြောက်ဖြစ် သော၊ ဥတုသမုဋ္ဌာနိကပဋိဗန္ဓကဿ-ဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်ကို ဆက်စပ်တတ်သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကဿ-သုဒ္ဓဋ္ဌကကလာပ်၏၊ ပုရိမော-ရှေးဖြစ် သော၊ သော ဧဝ ဥတု-ထို ပဌမဥတုသည်ပင်၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ပန-ကား၊ တတိယံ-သော၊ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ-ကို၊ ပုရိမဥတုသဟာယေန-ရှေး၌ဖြစ် သော ပဌမဥတုဟူသော အဖော်ရှိသော၊ ဥတုနာ-ဒုတိယဥတုကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ (ကမ္မပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနံ ပုဒ်၌) ဝုတ္တနယေနော-သာလျှင်၊ ဥတုပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ပုရိမော-သော၊ အယံ ဥတု-ဤ ဥတုသည်၊ တိဿော- သုံးဆက်ကုန်သော၊ သန္တတိယော-အစဉ်တို့ကို၊ ဃဇ္ဇေတိ-ဆက်စပ်၏၊ တတော-ထိုပဌမဥတုမှ၊ ပရံ-၌၊ အညဥတုသမာဂမေ-အခြားဥတုနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းသည်၊ (သတိ-ဖြစ်လတ်သော်) အညသန္တတိတ္တယံ-အခြားသော အစဉ်သုံးဆက် အပေါင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တတော-ထို ဒုတိယသန္တတိ၏ အရင်းခံဥတုမှ၊ ပရံ-၌၊ အညေန-အခြားဥတုကြောင့်၊ အညံ-အခြားသော သန္တတိသုံးပါး အပေါင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဝတ္တိ-သန္တတိ အဆက်ဆက်ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ တဒေတံ-ထိုသန္တတိသုံးခုအပေါင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ ခြံစပ်)၊ သီတုဏှာနံ-အအေး၊ အပူတို့၏၊ အပ္ပဗဟုဘာဝေ-နည်းကုန်သည်၏ အဖြစ်၊ များကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်)၊ တံ သမ္မဿဿ- ထို ဥတုအတွေ့၏၊ အစိရပ္ပဝတ္တိယာ-မကြာမြင့်သော အဆက်၏ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိရပ္ပဝတ္တိယာစ-ကြာမြင့်သောအဆက်၏ ဖြစ်ခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြထားပြီ။

အနုပါဒိန္ဓေန-အနုပါဒိန္ဒရုပ်ဖြင့်၊ ဒီပနာ-ပြခြင်းကို၊ သန္တတိက္ကယဝသေန-
သန္တတိသုံးခု အပေါင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ န (ဒဋ္ဌဗ္ဗာ)-မမှတ်ထိုက်၊ အထ ခေါ်-
စင်စစ်ကား၊ မေဃသမုဋ္ဌာပကမူလဥတုဝသေန-မိုးတိမ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော
မူလဥတု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပကာရန္တရေန-နည်းတစ်မျိုးအားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-၏၊
တံ-ထို နည်းတစ်မျိုးကို၊ ဒသေတုံ-ငှာ၊ ဥတု၊ ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟ
ကာရော) အာဟ။

ရူပရူပါနံ-ရူပရုပ်တို့၏၊ (နိပ္ပန္နရုပ်တို့၏၊) ဝိကာရာဒိမတ္တဘာဝတော-
ထူးခြားသော အမူအရာ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပရိနိပ္ပန္နတာ-
အပရိနိပ္ပန္နရုပ်၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံ-ထို၊ ရူပရုပ်တို့၏၊
ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော-ရုပ်တို့၏ ထူးခြားသောအမူအရာ အစရှိသည်တို့၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ရူပတာ-ရုပ်၏အဖြစ်သည်၊ (ရုပ်အမည်သည်၊) (ဟောတိ)၊
ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ပန-ဆက်၊
ရူပဝိကာရာဒိဘာဝတော ဇေ-ရုပ်တို့၏ ထူးခြားသော အမူအရာ အစရှိသည်
တို့၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ရူပေ-နိပ္ပန္နရုပ်သည်၊ သတိ-သော်၊ သန္တိ-အနိပ္ပန္နရုပ်
များလည်း ထင်ရှားရှိကုန်၏၊(ရူပေ-နိပ္ပန္နရုပ်သည်၊) အသတိ-သော်၊ န သန္တိ-
အနိပ္ပန္နရုပ်များလည်း ထင်ရှားမရှိကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ အသင်္ခတဘာဝ
နိဝါရဏတ္ထံ-အသင်္ခတ၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပရိနိပ္ပန္နတာ-
ပရိနိပ္ပန္နရုပ်၏အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ရူပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၃-နိက္ခေပကဏ္ဍ
တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၉၈၅။ သဗ္ဗေသန္တိ-ကား၊ စိတ္တုပ္ပါဒဝသေန-စိတ္တုပ္ပါဒတို့၏ အပြားအား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-စိတ်၊စေတသိက်တို့၏ အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရူပါသင်္ခတဝသေန-ရုပ်၊အသင်္ခတတို့၏ အပြားအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘိန္နာနံ-ပြားကုန်သော၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံကုန်သော၊ (ကုသလာဒိဓမ္မာနံ၌စပ်၊) ဖဿာဒိ၊ပေါနယေန-ဖဿအစရှိသောပုဒ်၊ စက္ခုအစရှိသောပုဒ်တို့ကို အကျယ် ဝေဖန်ကြောင်းနည်းအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရိတော-ချဲ့အပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို စိတ်၊စေတသိက်၊ရုပ်၊နိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊ အသင်္ခတဿ- အသင်္ခတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်၏၊ ဘေဒါဘာဝတော-အကွဲအပြား၏ မရှိခြင်း ကြောင့်၊ အသင်္ခတာ ဓာတုတွေဝ-အသင်္ခတာ ဓာတုဟူ၍သာ၊ ပဒဘာဇနီ- ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ပန-ဆက်၊ ယေဝါပနကာနံ-ယေဝါပနကတရားတို့၏လည်း ကောင်း၊ သုခုမပါဒါယရူပဿ-သုခုမရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်လည်းဖြစ်သော၊ ဣန္ဒြိယ၊ ပေါရဟိတဿ-ဣန္ဒြိယရုပ်၏အဖြစ်၊ ဝိကာရရုပ်၏အဖြစ်၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်၏ အဖြစ်၊ လက္ခဏာရုပ်၏အဖြစ်၊ ရုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့တတ်သော တရား၏အဖြစ်မှ ကင်းသော၊ ဟဒယဝတ္ထုဿစ-ဟဒယဝတ္ထု၏လည်းကောင်း၊ ပဒုဒ္ဓါရေန- ပုဒ်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းအားဖြင့်၊ ဣမ-ဤအဘိဓမ္မာအရာ၌၊ နိဒ္ဒေသာနရဟတ္တာ- အကျယ်ညွှန်ပြခြင်းကို မထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒ္ဒေသော-ကို၊ န ကတော-အပ်၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။... ဟိ-မှန်၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဓမ္မေသု-

ယေဝါပနကာနံ၊ပေါအတ္ထိ။ ။“သရုပ်ထုတ်ပြအပ်သော ပုဒ်တို့၏ ပဒဘာဇနီကို သာ ပါဠိတော်၌ ပြထား၏၊ ယေဝါပနကစေတသိက်တရားတို့၏လည်းကောင်း၊ သုခုမရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်ဖြစ်သော ဟဒယဝတ္ထု၏လည်းကောင်း၊ ပုဒ်နာမည်ကို ထုတ်ပြ သောအားဖြင့် ပဒဘာဇနီကို မပြ၊ ထိုသို့ မပြခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း၊ အာစရိယမုဋ္ဌိ ချန်ထားခြင်း ရှိပါသလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယေဝါ ပနကာနံ”စသည်ကို မိန့်သည်။

သုခုမပါဒါယရူပဿ။ ။“သုခုမပါဒါယရူပဿ ဣန္ဒြိယ၊ပေါရဟိတဿ”တို့ သည် ဟဒယဝတ္ထုဿ၏ ဝိသေသနတို့တည်း၊ ဟဒယဝတ္ထုသည် သုခုမရုပ်၊ဥပါဒါရုပ် ဖြစ်သောကြောင့် မဟာဘုတ်ရုပ်တို့တွင်လည်း မပါနိုင်၊ ဣန္ဒြိယရုပ်၊ ဝိကာရရုပ်၊ ပရိစ္ဆေဒရုပ်၊ လက္ခဏာရုပ်အဖြစ်မှ ကင်းသောကြောင့် ထိုရုပ်တို့၌လည်း မပါနိုင်၊ ဝိညာတ်ဒွေကဲ့သို့ ရုပ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်မှလည်း ကင်းသောကြောင့် ဝိညာတ်၌လည်း မပါနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဟဒယဝတ္ထုကို ဤနိဒ္ဒေသ၌ ညွှန်ပြခြင်းကို မပြုအပ်ဟု မှတ်ပါ၊ [သင်ပေးထိုက်သော ပညာရပ်ကို အကုန် သင်မပေးဘဲ လက်ထဲ၌ ဆုပ်ကိုင်ထားသကဲ့သို့ ချန်ထားအပ်သော ပညာကို “အာစရိယမုဋ္ဌိ”ဟု ဆိုသည်။]

ဟောထိုက်သောတရားတို့၌၊ အာစရိယမုဋ္ဌိ-ဆရာ၏လက်ဆုပ်သည်၊ န အတ္တိ-မရှိ၊ (ဆရာစား မချန်၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။... နိက္ခိပိတ္တာတိ- ကား၊ ဝိတ္တာရဒေသနံ-အကျယ်ဖြစ်သော ဒေသနာတော်ကို၊ ထပေတွာ- ချန်ထား၍၊ အပနေတွာ-ဖယ်ထား၍၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိတ္တာရဒေသနံ-ကို၊ အန္တောဂမံ-အတွင်း၌ ပါဝင်သည်ကို၊ ကတွာ၊ ဣတိ (အတ္ထော)၊ ဂါထာအတ္ထော-ဂါထာ၏အနက်ကို၊ နိဒါနေ-နိဒါနကထာ၌၊ ဝုတ္ထော ဧဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

မူလဝသေန-ရေသောက်မြစ်နှင့် တူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပစ္စယဘာဝေါ- ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်။ ဟေတုပစ္စယတ္ထော-ဟေတုပစ္စယတ္ထ မည်၏၊ ဧတသ္မာ-ဤအကြောင်းမှ၊ ပဘဝတိ-စ၍ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ- ထိုသို့ စ၍ ဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (သော-ထိုအကြောင်းသည်၊) ပဘဝေါ- ပဘဝ မည်၏၊ သော ဧဝ-ထို ပဘဝကိုပင်၊ ဇနကောတိ-ဇနကဟူ၍၊ ဝိသေသိတော-အထူးပြုအပ်ပြီ၊ ဧတေန-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ- ထူထောင် ထကြွတတ်၏၊ ဝါ-ဖြစ်ပေါ်တတ်၏၊ ဣတိ-ထိုသို့ ထူထောင် ထကြွကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုသို့ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ-ထိုအကြောင်းသည်၊) သမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ နိဗ္ဗတ္တကန္တိ-နိဗ္ဗတ္တကံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ တဿ-ထိုသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒါ၏၊ ဝိသေသနံ-ဝိသေသနတည်း၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ သဗ္ဗာနိ-နံသော၊ ဧတာနိ-ဤ ဟေတုပစ္စယစသော သဒ္ဒါတို့သည်၊ ပရိယာယဝစနာနိ-ပရိယာယသဒ္ဒါတို့တည်း၊ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]..အတ္ထဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ-နည်း၊ ကုသလမူလာနံ-ကုသိုလ်မူလတို့၏၊ ဟေတုဘာဝတော-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္ထု-ဆိုခြင်းငှာ၊) ယုတ္တံနန-သင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စေဒနာတည်း၊ ဧတံ-ဤ အသင်စောဒက၏စကား သည်၊ သစ္စံ-မှန်ပါပေ၏၊

အတ္ထုပေ၊ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧဝံ အတ္ထဝသေန ဒဿေတွာ”ဟု “တိဏိ ကုသလမူလာနံ”ကို အတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်ပြသော စကားဟု ဆိုခြင်းကို စောဒက ပုဂ္ဂိုလ် မနှစ်သက်သောကြောင့် “ကသ္မာ ဝုတ္တံ”ဟု ပုစ္ဆာထုတ်၍ မိမိ၏အဘောဂကို ပြလိုသောကြောင့် “နန” စသည်ကို ဆိုသည်၊ ကုသိုလ်မူလဟူသည် အကျိုးမဟုတ်၊ ဟေတုပစ္စည်းတပ်သော အကြောင်းတရားဖြစ်သောကြောင့် “အတ္ထဝသေန”ဟု မဆိုဘဲ “ဓမ္မဝသေန”ဟု ဆိုထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟူလို။

သစ္စမေတံ။ ။စေဒကပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအတိုင်းဆိုလျှင် “ဓမ္မဝသေန”ဟု ဆိုသင့် သည်မှာ အမှန်ဖြစ်၏၊ အလောဘာဒီနံ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ-ထိုသို့ မှန်ပါသော်လည်း “အတ္ထဝသေန၌ အတ္ထသဒ္ဒါသည် အကျိုးအနက်ကို ဟောလိုရင်း မဟုတ်၊ ကိစ္စဟူသော

ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ အလောဘာဒိနံ-အလောဘအစရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဍံ-သုံးပါးသောတရားတို့၏၊ သမာနဿ-တူသော၊ မူလဋ္ဌဿ-မူလအနက်၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဒဿိတတံ-ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ၊ အတ္ထဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထံ၊ ဣမိနာ-ဤအတ္ထဝသေနဟူသောပါ၌ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ၌စပ်၊) ဓမ္မောတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ သဘာဝေါ-ပရမတ္ထအထည်ကိုယ်သဘောကို၊ (အဓိပ္ပေတော)၊ အတ္ထောတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ဓမ္မကိစ္ဆံ-တရားတို့၏ကိစ္စကို၊ (မူလဖြစ်ခြင်းစသော ကိစ္စကို)၊ အဓိပ္ပေတံ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ-၏။ [ဤစကားဖြင့် အဋ္ဌကထာဂါထာ၌ပါသော အတ္ထတော ဓမ္မတောအရ အတ္ထဓမ္မတို့၏ အနက်ကို ပြသည်။]

အလောဘော၊ပေ၊အာဒိဝစနတော-အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ [အင်္ဂုတ္တိုရ် တိကနိပါတ် ဒေဝဒူတဝဂ် နိဒါနသုတ်၌ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊] ဧတဿ-ဤကံ၏၊ တာနိ ကုသလမူလာနိ-ထို ကုသိုလ်မူလတို့ဟူကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံသမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ [“ဧတဿာတိပိ”ဟု ဝိသဒ္ဓါ ပါသည်ကား ပဌမနည်းဖြစ်သောကြောင့် ကောင်းမည်မထင်၊] ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ [“တာနိ သမုဋ္ဌာနံ ဧတဿ”ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြုပါသော်လည်း၊] တံ-ထိုကံသည်၊ တေဟိ-ထိုအလောဘ၊အဒေါသ၊အမောဟတို့ကြောင့်၊ သမုဋ္ဌိတံ-ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အလောဘာဒိပိ သမုဋ္ဌိတန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဧတဿ-ဤ ကံ၏၊ တေ ကုသလမူလတံသမ္ပယုတ္တာ-ထို ကုသိုလ်မူလ၊

အနက်ဟောတည်း၊ [မူလဿ-မူလတရား၏+အတ္ထော-ကောင်းစွာ တည်တံ့စေနိုင်ခြင်းကိစ္စတည်း၊ မူလဋ္ဌာ-မူလတရား၏ ကောင်းစွာတည်တံ့စေနိုင်ခြင်းကိစ္စ၊] ဤသို့မူလ၏ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာနေကိစ္စအားဖြင့် ပြအပ်သည်၏အဖြစ်ကို ရည်ရွယ်၍ “အတ္ထဝသေန”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပါသည်-ဟူလို။

ဣမိနာ၊ပေ၊ဝိညာယတိ။ ။“အတ္ထဝသေန ဒဿေတွာ”ဟူသော ဤစကားဖြင့် “အတ္ထဓမ္မနာမလိင်္ဂီနံဝသေန”၌ “ဓမ္မ”အရ ပရမတ္ထသဘာဝဓမ္မကို ကောက်ယူ၍၊ ထိုသဘာဝဓမ္မ၏ ဟေတုသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုနိုင်ခြင်းစသော ကိစ္စကို ကောက်ပါဟု သိနိုင်၏၊ [အနုဋ္ဌိကား “အတ္ထဝသေန”၌ အတ္ထအရကို သဘာဝအနက် ကောက်၍ တစ်နည်း ပြသေး၏။]

တေ ကုသလ၊ပေ၊သမ္ပဝတိ။ ။ဤကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြသော စကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ “တံသမုဋ္ဌာနံ”ဝယ် တံသဒ္ဓါဖြင့် ပဌမဋ္ဌာန၌ ပြအပ်သော ကုသလမူလ သုံးပါးကိုသာ စွဲ၏၊ ဒုတိယဋ္ဌာန၌ ပြအပ်သော တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာကို မစွဲ၊ ဤဋီကာ ဒုတိယနည်း၌ကား ထိုနှစ်ဋ္ဌာန၌ပါသော ကုသလမူလနှင့် တံသမ္ပယုတ္တနှစ်မျိုးလုံးပင် လိုက်နိုင်သောကြောင့် ကုသလမူလဂိုလည်းကောင်း၊ တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာကိုလည်းကောင်း စွဲနိုင်သည်ဟု ပြသည်။

ထို ကုသိုလ်မူလနှင့်ယှဉ်သော ခန္ဓာဟူကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိပိ အတ္ထော-ဤအနက်သည်လည်း၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ [ဤ၌ ဒုတိယ နည်းဖြစ်၍ ဣတိပိဟု ပိပါရသည်။] ... ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ တံသမုဋ္ဌာနံ ဟူသောပါဌ်၌၊ စေတနံ-စေတနာကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ [“ကာယကမ္မ” အရ၌ စေတနာကို ယူလတ္တံ့ဖြစ်သောကြောင့် တံသမုဋ္ဌာနံအရ၌ စေတနာကို ချန်ထား၍၊] အညေ-စေတနာမှ အခြားသော တရားတို့ကို၊ တံသမ္ပယုတ္တာတိ-တို့ဟူ၍၊ သမုဋ္ဌာနဘာဝေ-ဖြစ်ကြောင်း၏အဖြစ်၌၊ ဝတ္ထဗ္ဗာ-န်၏။

တတ္ထ-ထို တီဏိ ကုသလမူလာနီဟူသောပါဌ်၌၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထို မူလ ခန္ဓ ကမ္မတို့တွင်၊ မူလေဟိ-မူလတို့ဖြင့်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ပစ္စယတော-အကြောင်းအားဖြင့်၊ ကုသလေ-ကုသိုလ်တို့ကို၊ ပရိယာဒိယတိ-ပိုင်းခြား၍ ယူတော်မူ၏၊ ဝါ-ကုန်ခန်းစေတော်မူ၏၊ ခန္ဓေဟိ-ခန္ဓာတို့ဖြင့်၊ သဘာဝတော-ကုသိုလ်တို့၏သဘောအားဖြင့်၊ (ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ)၊ ကမ္မေဟိ-ကံတို့ဖြင့်၊ အညဿ-အခြားသောအကျိုးကို၊ [အညဿ အတ္တနော ဖလဿ၊-အနု။] နိဗ္ဗတ္တနကိစ္စတော-ဖြစ်စေခြင်း ကိစ္စအားဖြင့်၊ (ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ)၊ စသည်သာမကသေး၊ မူလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ကုသလာနံ-တို့၏၊ အနဝဇ္ဇတာယ-အပြစ်မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်၏၊ ဟေတု-အကြောင်းကို၊ ဒဿေတိ၊ ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏) တံသမ္ပယောဂကတံ-ထိုကုသိုလ်မူလနှင့်ယှဉ်သော

ဧတ္ထ ပန၊ပေ၊ဝတ္ထဗ္ဗာ။ ။ဤဋီကာ ဒုတိယနည်း၌ တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာအရတွင် စေတနာကို ချန်ထားပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း“တံသမုဋ္ဌာနံ-ထိုသမ္ပယုတ်ခန္ဓာဟူသော ဖြစ်ကြောင်းရှိသောကံ”ဟူရာ၌ စေတနာကံကို အရကောက်ရမည် ဖြစ်ရကား စေတနာ ဟူသော အကျိုးက ဖြစ်ကြောင်းတရားတွင် မပါဝင်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော။ ။“ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ”ဟူသောပုစ္ဆာကို ဖြေရာ၌ “ဖဿော ဟောတိ၊ ဝေဒနာ ဟောတိ”စသည်ဖြင့် ဖဿ ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့ကို ကုသိုလ်မည်၏ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကုသိုလ်ဟူသည် နာမ်ခန္ဓာလေးပါး ပင်တည်း”ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် “ခန္ဓေဟိ သဘာဝတော” ဟု မိန့်သည်၊ “တံသမ္ပယုတ္တာ”ဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာတို့ဖြင့် ကုသိုလ်တို့၏ သဘောအားဖြင့် ကုသလေ ပရိယာဒိယတိ”ဟု ဆိုသည်။

အနဝဇ္ဇတာယ ဟေတု။ ။ဤစကားအတိုင်းဆိုလျှင် ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇ အဖြစ်သည် အလောဘစသော မူလကြောင့်ဖြစ်၏ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ စင်စစ်ကား ထိုသို့ မဟုတ်ပါ၊ မူလတို့က ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာတည်တံ့မှုကို သာ ပြီးစေတတ်ပါသည်၊ ဤသို့ အနဝဇ္ဇအဖြစ်ဖြင့် ကောင်းစွာတည်တံ့မှုကို ပြီးစေခြင်း ကိုပင် အနဝဇ္ဇဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းဟု ဆိုထားပါသည်၊-အနု။

တံသမ္ပယောဂကတံ။ ။ဤ၌လည်း “ကုသိုလ်တို့ကို အနဝဇ္ဇသဘောရှိအောင် ယှဉ်ဖက်ခန္ဓာတို့က ပြု၏”ဟု အဓိပ္ပာယ်ထင်ရ၏၊ စင်စစ်ကား “အနဝဇ္ဇသဘောအား ဖြင့် ကောင်းစွာတည်တံ့အောင်သာ ယှဉ်ဖက်ခန္ဓာတို့က ပြုအပ်သည်”ဟု မှတ်ပါ။

ခန္ဓာသည် ပြုအပ်သော၊ အနဝဇ္ဇသဘာဝံ-အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ကမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏) သုခဝိပါကတံ-ကောင်းသော ဣဋ္ဌအကျိုးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ဤနည်းဖြင့် ကုသိုလ်တို့၏ အနဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာကို ပြ၏၊] ဝါ-တစ်နည်း၊ မူလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏) နိဒါနသမ္ပတ္တိယာ-အကြောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်း အားဖြင့်၊ အာဒိကလျာဏတံ-အစဉ်ကောင်းကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ခန္ဓေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏) သဘာဝသမ္ပတ္တိယာ-သဘော၏ ပြည့်စုံခြင်းအားဖြင့်၊ မဇ္ဈေကလျာဏတံ-ကို၊ (ဒဿေတိ)၊ ကမ္မေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (ကုသလာနံ-တို့၏) နိဗ္ဗတ္တိသမ္ပတ္တိယာ-ပြီးစီးသော အကျိုး၏ ပြည့်စုံခြင်း အားဖြင့်၊ ပရိယောသာနကလျာဏတံ (ဒဿေတိ)။

၉၈၆။ တံပေါနတ္ထိတိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ(သင်္ဂဟကာရေန)၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပါလိမ့် မည်နည်း၊ ဝိစိပေါမောဟော-ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော မောဟသည်၊ အတ္ထိနနု-လော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ဧတံ-ဤစကားသည်၊ သစ္စံ-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ တေန-ထိုမောဟနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ တံသမ္ပယုတ္တတာ-တံသမ္ပယုတ္တ၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တသု-ထို မောဟနှင့်ယှဉ်သော ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စတို့ကို၊ ဂဟိတေသု-ယူအပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ မောဟော-မောဟကို၊ ဂဟိတောဇေ-ယူအပ်ပြီး သည်သာ၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တတော ဥဒ္ဓံ နတ္ထိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “တတော ဥဒ္ဓံ” ဟု မရှိပါ၊ “တံသမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓတော ဥဒ္ဓံ” ဟု သာ ရှိပါသည်၊ ဤစကားကိုပင် ချုံး၍ “တတော” ဟု ဆိုထားသည်ဟု မှတ်ပါ။]

ကသ္မာ ဝုတ္တံပေါအတ္ထိတိ။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ “တံသမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓတောစ ဥဒ္ဓံ အကုသလံ နာမ နတ္ထိ” ဟု ဆိုထား၏၊ ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟသည် ယှဉ်ဖက် အကုသိုလ်မူလတစ်ပါး မရှိသောကြောင့် ထိုမူလနှင့်ယှဉ်သော နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်နေရကား “တံပေါနတ္ထိ” ဟု မဆိုသင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တစတုက္ခန္ဓာမှ အထက်၌ အလွတ်ဖြစ်သော မောဟမူဒွေး၌ ယှဉ်သော မောဟတစ်ခု ရှိနေသေးသည်-ဟူလို။

သစ္စမေတံပေါဝုတ္တံ။ ။ ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟ ရှိနေခြင်း၏ မှန်ကြောင်း ကို “သစ္စမေတံ” ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် ထိုမောဟကို မယူနိုင်သော်လည်း နာနာန္တရိကနည်းအားဖြင့် ယူပြီးဖြစ်ကြောင်းကို ပြလို၍ “တေန ပနပေါဝုတ္တံ” ဟု မိန့်သည်၊ ထိုမောဟနှင့် ကင်း၍ တံသမ္ပယုတ္တ(ထိုမောဟမူလနှင့်ယှဉ်သော) ဝိစိကိစ္ဆာ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် မရှိ၊ ထိုသမ္ပယုတ် မောဟမူဒွေး စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို ယူလိုက်လျှင် အရင်းခံ မောဟကိုလည်း ယူပြီးဖြစ်တော့သည်-ဟူလို။ [တံသမ္ပယုတ္တာတိ ပဒေန ကိဉ္ဇာပိ ယထာဝုတ္တ မောဟော ပဓာနဘာဝေန န ဂဟိတော၊ နာနာန္တရိကတာယ ပန ဂုဏဘာဝေန (အပဓာနအဖြစ်ဖြင့်) ဂဟိတော၊-အနု။]

(ကသ္မာ တံသမ္ပယုတ္တေသု ဂဟိတေသု မောဟော ဂဟိတော ဧဝံ ဟောတိ-နည်း၊) အညတ္ထ-ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်မှ တစ်ပါးသောစိတ် တို့၌၊ အဘာဝါ-ဤမောဟမျိုး၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ (တံသမ္ပယုတ္တေသု ဂဟိတေသု မောဟော ဂဟိတော ဧဝံ ဟောတိ။)

ဧကသ္မိ-တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌၊ ဝါ-တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဌိတံ- တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ဧကဋ္ဌ-တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌ တည်သော အကုသိုလ်၊ ဝါ-တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သောအကုသိုလ်၊ သဟဇ ဘာဝေန-တကွဖြစ်ဖက်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကဋ္ဌ-တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌ တည် သော အကုသိုလ်တည်း၊ သဟဇဧကဋ္ဌ-တကွဖြစ်ဖက်၏အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်း သောစိတ်၌တည်သော အကုသိုလ်၊ ပဟာတဗ္ဗ-ပယ်ထိုက်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပဟာနံ-ပဟာနမည်၏၊ ပဟာနဘာဝေန-ပယ်ထိုက်သည်အဖြစ်ဖြင့်၊ ဧကဋ္ဌ- တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌ တည်သော အကုသိုလ်တည်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌ- ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဦးတည်းသောပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သော အကုသိုလ်၊ ဟိ-မှန်၊ ယေန-အကြင်အကုသိုလ်နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ယံ-အကြင်အကုသိုလ်ကို၊ ပဟာတဗ္ဗ-၏၊ တေန-ထိုအကုသိုလ်နှင့်တကွ၊ တံ-ထိုအကုသိုလ်သည်၊ ဧကသ္မိ ပုဂ္ဂလေ-၌၊ဌိတံ-တည်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဧကသ္မိ- တစ်ခုသောအကုသိုလ်ကို၊ သမုစ္ဆိန္နေစ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ အသမုစ္ဆိန္နေစ-အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်သော်လည်းကောင်း၊ ဣတရဿ- အခြားသော အကုသိုလ်၏၊ သမုစ္ဆိန္နတာယ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ အသမုစ္ဆိန္နတာယ-အကြွင်းမဲ့ မဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အညမညာ ဝိရဟိတတော-အချင်းချင်း မကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [“ဧကသ္မိ သမုစ္ဆိန္န ဣတရဿ သမုစ္ဆိန္နတာယ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဧကသ္မိ အသမုစ္ဆိန္န ဣတရဿ အသမုစ္ဆိန္နတာယ”ဟုလည်းကောင်း အစဉ်အတိုင်း တွဲပါ။]

၉၈၇။ တိဏိ လက္ခဏာနီတိ-ကား၊ အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တတာ-အနိစ္စ၏အဖြစ်၊ ဒုက္ခ၏အဖြစ်၊ အနတ္တ၏အဖြစ်တို့တည်း၊ [“အနိစ္စတာလက္ခဏာ”စသည်ကို ဆိုသည်၊] နာမ၊ပေ၊ပညတ္တိယော-နာမပညတ်၊ ကသိဏပညတ်၊ သတ္တပညတ် တို့သည်၊ တိဿော-န်သော၊ ပညတ္တိယော-ပညတ်တို့တည်း၊ ပရမတ္ထ-

အညတ္ထအဘာဝါ။ ။ဘာကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စ(မောဟမူဒွေး၌) မောဟကို ယူအပ်ပြီး ဖြစ်နိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အညတ္ထအဘာဝါ”ဟု မိန့်သည်။ ထို ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်မောဟကား ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်စိတ်မှတစ်ပါး အခြား စိတ်၌ မရှိသောကြောင့် ဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ် တရားစုကို ယူလိုက်လျှင် ထိုမောဟကို လည်း ယူအပ်ပြီးဖြစ်သည်-ဟုလို။

ပရမတ္ထတရားတို့ကို၊ အမုဉ်တွာ-မလွတ်မှု၍၊ ဝေါဟာရိယမာနာ-ခေါ်ဝေါ်အပ်
 ကုန်သော၊ ဝိဟာရမဉ္ဇာဒိကာ-ကျောင်းဟူသော ဝိဟာရပညတ်၊ညောင်စောင်း
 ဟူသော မဉ္ဇပညတ်အစရှိသော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်ကို၊ သတ္တပညတ္တိ
 ဂဟဏေန-သတ္တပညတ္တိသဒ္ဓါဖြင့်၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊
 ဝေဒိတဗ္ဗာ။...စ-ဆက်၊ ဧတာနိ လက္ခဏာဒီနိ-ဤလက္ခဏာ အစရှိသည်တို့
 ကို၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဒွိသု-နှစ်သော၊ ကဏ္ဍေသု-ကဏ္ဍတို့၌၊ [စိတ္တပ္ပာဒကဏ္ဍ၊
 ရူပကဏ္ဍတို့၌၊] ဝိညတ္တိအာဒိနိဝိယ-ဝိညတ်အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့၊ န ဝုတ္တာနိ-
 ဟောတော်မမူအပ်ကုန်၊ [ဝိညတ်စသည်ကို ရူပကဏ္ဍ၌ ဟောသကဲ့သို့ ဤ
 လက္ခဏစသည်တို့ကို အောက်နှစ်ကဏ္ဍ၌ ဟောတော်မမူအပ်ကုန်-ဟူလို၊]
 န စ သဘာဝဓမ္မာ-ပရမတ္ထသဘောတရားများလည်း မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ
 ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ န လဇ္ဈန္နိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာနိ-ရှေးအဋ္ဌကထာ၌
 ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ကုသလတ္တိကာသင်္ဂဟိတော-ကုသလတိက်ဖြင့်
 မသိမ်းယူအပ်သော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သဘာဝေါ-ပရမတ္ထသဘော
 သည်၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ-ငှာ၊ ယုတ္တံ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

၉၈၈။ သုခဘူမိတိ-ဟူသောပါဌ်၌၊ ကာမာဝစရာဒယောပိ-ကာမာဝစရ
 စိတ္တပ္ပာဒ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ယုဇ္ဈန္တိ-သင့်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၊ သုခ
 သဟဂတာ-သုခဝေဒနာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ကာမာဝစရာဒိဘူမိ-ကာမာဝစရ
 အစရှိသော စိတ္တပ္ပာဒသည်၊ သုခဘူမိ-သုခဘူမိမည်၏၊ စ-ဆက်၊ ကာမာ
 ဝစရာဒိဘူမိတိ-ကာမာဝစရာဒိဘူမိဟူရာ၌၊ ကာမာဝစရာဒိတာယ-ကာမ
 တဏှာ၏ဖြစ်ရာ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မာဇေ-စိတ္တပ္ပာဒတရားတို့
 ကိုသာ၊ ဝုဇ္ဈန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကာမာဝစရာဒိစိတ္တပ္ပာဒေသု-ကာမာဝစရ
 အစရှိသောစိတ္တပ္ပာဒတို့၌၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထတော-လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊

ကာမာဝစရာဒယောပိ။ ။ပိဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ သုခဘူမိအရ ပြအပ်သော စိတ္တကို
 ပေါင်းပါ၊ “သုခဘူမိ”အရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သောစိတ်သာ အရကောက်သင့်သည်
 မဟုတ်သေး၊ ကာမာဝစရစသော စိတ်၊စေတသိက်ကိုလည်း အရကောက်သင့်သည်-
 ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဤဋီကာနည်းကို အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းပြဟု မှတ်ပါ။
 [သုခဘူမိယံ ကာမာဝစရေတိ ဒွေပိ ဘုမ္မဝစနာနိ ဘိန္နာမိကရဏဘာဝေန
 အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တာနိတိ ဥဘယေသံပိ သမာနာမိကရဏဘာဝေန အတ္ထယောဂံ
 ဒဿေတုံ “သုခဘူမိတိ ကာမာဝစရာဒယောပိ ယုဇ္ဈန္တိ”တိ ဝုတ္တံ၊-အန။]

ကာမာဝစရာဒိဘူမိတိ စ။ ။ကာမတဏှာ၏ သက်ဝင်၍ဖြစ်ရာ (အာရုံပြုရာ)
 ဟူသည် ကာမစိတ်သာမက၊ ကာမစိတ် စေတသိက်ဟူသော စိတ္တပ္ပာဒအားလုံးတည်း၊
 ဤဋီကာအလို “သုခဘူမိယံ”နှင့် “ကာမာဝစရေ”စသော ပုဒ်တို့သည် “အရတူပုဒ်များ
 တည်း”ဟု မှတ်ပါ၊ “ဝေဉ္စ ကတွာ”ကား မိမိအဆိုသည် ပါဠိတော်နှင့်ညီကြောင်းကို
 ပြသော လဒ္ဓဂုဏ်တည်း၊ တစ်နည်း သာဓကတည်း။

ဝိညာယတိ-၏။ ဧဝံ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သုခဘူမိယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ တဿာဧဝ-ထိုသုခဘူမိ၏ပင်၊ ဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ-ဝေဖန်အပ်သော အပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကာမာဝစရေတိအာဒိ-စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

စ-ဆက်၊ ဘူမိသဒ္ဓေါ-ဘူမိသဒ္ဓါသည်၊ အဘိဓမ္မေ-အဘိဓမ္မာအရာ၌၊ ကာမာဝစရာဒီသု-ကာမာဝစရစိတ္တပွားဒ်အစရှိသည်တို့၌၊ နိရုဇ္ဈေ-ထင်ရှားသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုသုပေအာဒိသု-ဟူသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အညဘူမိဂ္ဂဟဏံ-စိတ္တပွားဒ်မှ အခြားသော ဘုံကို ယူခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပါဠိတောစာတိ-ကား၊ ဝိသိဋ္ဌာနံ၊ ပေ၊ ဝိဘာဝနေန-ဝိသိဋ္ဌာနံပါကာတိ ဝိပါကာ ဤသို့ အစရှိသော ဝစနတ္ထကို ထင်ရှားပြခြင်းအားဖြင့်၊ ပါဠိတော-ပါဠိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိပက္က၊ ပေ၊ အာဒိနာ-အစရှိသော၊ ဘာသိတတ္ထံ ဝိဘာဝနေန-ဟောထိုက်သော အနက်ကို၊ ထင်ရှားပြခြင်းအားဖြင့်၊ အတ္ထတော စ-အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဝတ္ထဗ္ဗံ၊ ဝုတ္တမေဝတို့၌စပ်ပါ၊) [ဘာသိတဗ္ဗံတိ ဘာသိတံ (တပစ္စည်း အရဟအနက်ပြ)၊ တဒေဝ+အတ္ထောတိ ဘာသိတတ္ထော အဘိဓေယျတ္ထော၊-အနု။] ဝါ-တစ်နည်း၊ နာမပရိစ္ဆေဒါဒိဟိ-နာမည်ကို ပိုင်းခြားခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တိကဒုကာနံ-တိက်ဒုက်တို့ကို၊ ဝဝတ္ထာန ဒဿနေန-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ပုံကို ပြခြင်းအားဖြင့်၊ ပါဠိတော-ပါဠိအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ တဒတ္ထဝိညာပနေန-ထို တိက်ဒုက်တို့၏အနက်ကို သိစေခြင်း အားဖြင့်၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [ဝတ္ထဗ္ဗံ သိယာဉ္ဇံစပ်၊ တိကဒုကာနံ(တို့၏) ကုစ္ဆိတာနံ သလာနာဒိ အတ္ထဒီပကေန၊-အနု။]

၉၉၁။ သာလိပါကံ-သလေးမှည့်ကို၊ သာလိဖလန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

၉၉၄။ အမှာကံ မာတုလတ္ထေရေတိ-ကား၊ ပုဂ္ဂလာရမဏဿပိ-ပုဂ္ဂိုလ် ပညတ်ဟူသော အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါနဿ-ဥပါဒါန်၏၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဧဝ-ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီခန္ဓာတို့သည်သာ၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ လောကုတ္တရာ-လောကုတ္တရာတို့သည်၊

ဘူမိသဒ္ဓေါစ၊ ပေန ဟောတိတိ။ ။ အဘိဓမ္မာအရာ၌ ဘူမိသဒ္ဓါသည် ဘုံဌာနကို မဟော၊ ကာမာဝစရစသော စိတ္တပွားဒ်ကိုဟောသော အထင်ရဋ္ဌိသဒ္ဓါဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “စတုသု ဘူမိသု ကုသလံ” စသော ပါဠိတော်၌ ကာမာဝစရဉ္စပါရူပါဝစရအပရိယာပနံ (လောကုတ္တရာ)လေးမျိုးကို ယူပြီးဖြစ်ရကား “ကာမာဝစရေ”စသည်ဖြင့် အထူးပြုဖွယ် မလိုတော့၍ “ကာမာဝစရေ”စသည်ကို ဟောတော်မမူ။

(ပစ္စယာ) န (ဟောတိ)၊ ခန္ဓာရမဏဿ-ခန္ဓာဟူသော အာရုံရှိသော၊ (ဥပါဒါနဿ-ဥပါဒါနံ၏) (လောကုတ္တရာနံ-တို့၏၊ အပစ္စယဘာဝ-အကြောင်းမဟုတ်သည်၏အဖြစ်၌) ကော ပန ဝါဒေါ-အဘယ်မှာ ပြောဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း?၊ တေန-ကြောင့်၊ အဂ္ဂဟိတာနီတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဥပါဒါနေဟိ-ဥပါဒါနံတို့သည်၊ အဂ္ဂဟေတုဗ္ဗာ-မယူထိုက်ကုန်သော တရားတို့သည်၊ အနုပါဒါနိယာ-အနုပါဒါနိယတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သံကိလေသေဟိ-သံကိလေသတရားတို့သည်၊ အဂ္ဂဟေတုဗ္ဗာ-တို့သည်၊ အသံကိလေသိကာ-အသံကိလေသိကတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ ကတွာ-ကြောင့်၊ အသံပေ၊ နယောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

၁၀၀၆။ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သော၊ အတ္တာ-အတ္တသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ-ထင်ရှားမရှိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ယေသု-အကြင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့၌၊ ဝိပလ္လတ္တဂါဟော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သော ယူခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ စ-ထို ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတို့သည်သာ၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-နံ၏၊ တသ္မာ၊ ယသ္မိ-အကြင် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ၌၊ အဝိဇ္ဇာပေ၊ ဂဟဏံ-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှား မရှိသော နိစ္စအစရှိသော ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတော-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သောဝ-ထိုအပေါင်းသည်သာ၊ ကာယော-ကာယ မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌၊ နိစ္စာဒိအာကာရဿ- နိစ္စအစရှိသော အခြင်းအရာ၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံ-ထင်ရှားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ရုပ္ပနာဒိသဘာဝသေဝ-ရုပ္ပနအစရှိ သော သဘော၏သာလျှင်၊ ဝိဇ္ဇမာနတာဒဿနတ္ထံစ-ငှာလည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇမာနော ကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝိသေသေတွာ-အထူးပြု၍၊ (ဝိဇ္ဇမာနောဟု အထူးပြု၍) ဝုတ္တော၊ [“သန္တော ကာယော”၌ သန္တောကို “ဝိဇ္ဇမာနော”ဟု ဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ လောကုတ္တရာ-လောကုတ္တရာတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကဒါစိ-၌၊ အဝိဇ္ဇမာနကာရေန-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောအခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ န ဂယန္တိ-မယူအပ်ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒံ ဝိသေသနံ-ဤ ဝိဇ္ဇမာနဟူသော ဝိသေသနကို၊ န အရဟန္တိ-မထိုက်ကုန်၊ [လောကုတ္တရာခန္ဓာကို နိစ္စစသည်ဖြင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့က မစွဲလန်းသောကြောင့်၊ “ဝိဇ္ဇမာန”ဟု ဝိသေသနပြုဖွယ် မလို-ဟူလို။]

သက္ကာယေ-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌၊ (ပဝတ္တာ-သော၊) ဒိဋ္ဌိ-ဒိဋ္ဌိတည်း၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ သော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သတိ-ထင်ရှားရှိ သော(ဒိဋ္ဌိ၌စပ်) ကာယေ-ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌၊ (ပဝတ္တာ-သော၊) ဒိဋ္ဌိ-တည်း၊

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ-ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၌ဖြစ်သော ထင်ရှားရှိသောဒိဋ္ဌိ၊ အတ္တနာ-
မိမိဟူသော ဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂဟိတာကာရဿ-ယူအပ်သော အခြင်းအရာ၏၊
အဝိဇ္ဇမာနတာယ-ထင်ရှားမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သယမေဝ-မိမိဟူသော
ဒိဋ္ဌိသည်သာ၊ သတိ-ထင်ရှားရှိ၏၊ တာယ-ထိုဒိဋ္ဌိသည်၊ ဂဟိတော-သော၊
အတ္တာ-သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တနိယံဝါ-အတ္တ၏ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊
န-ထင်ရှားမရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပန-ဆက်၊ အယံ အတ္ထော-ဤ ဒုတိယာဝိကပ်အနက်ကို၊ သမ္ဘဝတိ-
ဖြစ်သင့်၏၊ ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊
ပန-စင်စစ်ကား၊ ပုရိမောဇေဝ-ရှေ့ဖြစ်သော အနက်သည်သာ၊ ပဓာနော-
ပဓာနတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဒုတိယေ-ဒုတိယာဝိကပ်၌၊ ဒိဋ္ဌိယာ-ဒိဋ္ဌိ၏၊ ဝတ္ထု-
တည်ရာခန္ဓာသည်၊ အဝိသေသိတံ-အထူးမပြုအပ်သည်၊ (သန္ဓောဟု အထူးမပြု
အပ်သည်) ဟောတိ၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယောတိ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ခန္ဓပဉ္စကေ-
ကို၊ ဝုစ္စမာနေ-သော်၊ လောကုတ္တရာပနာယနံ-လောကုတ္တရာခန္ဓာကိုပယ်နိုင်ခြင်း
သည်၊ နတ္ထိ၊ (ကသ္မာ လောကုတ္တရာပနာယနံ နတ္ထိ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊
လောကုတ္တရေသု-လောကုတ္တရာခန္ဓာတို့၌၊ ကာယသဒ္ဓေါ-ကာယသဒ္ဓါသည်၊ န
ဝတ္ထတိ-မဖြစ်သည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (ဝတ္ထတိဇေဝ)၊ (တသ္မာ လောကုတ္တရာပနာယနံ
နတ္ထိ)၊ ဟိ-မှန်၊ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒိသု-ကာယပဿဒ္ဓိ အစရှိကုန်သော၊
လောကုတ္တရေသု-လောကုတ္တရနိဒ္ဒေသတို့၌၊ ကာယသဒ္ဓေါပိ-ကာယသဒ္ဓါသည်
လည်း၊ လောကုတ္တရက္ခန္ဓဝါစကော-လောကုတ္တရာခန္ဓာကို ဟောနိုင်၏။

သီလေနာတိ-ကား၊ သုဒ္ဓိယာ-စင်ကြယ်ခြင်း၏၊ အဟေတုဘူတေန-
အကြောင်း မဟုတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သီလေန-ခွေးစသည်တို့၏ အလေ့
ဖြင့်၊ ဂဟိတသမာဒါနန္တိ-ကား၊ ဥပ္ပာဒိတပရာမာသောဝ-ဖြစ်စေအပ်သော
မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော အယူပင်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို
အယူကို၊ ဧတေန-ဤ အယူဖြင့်၊ ကုက္ကုရသီလာဝတာဒိနိ-ခွေးတို့၏
အလေ့အကျင့် အစရှိသည်တို့ကို၊ သမာဒိယန္တိ-ကောင်းစွာယူကြကုန်၏၊
ဝါ-ဆောက်တည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမာဒါနန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တော၊ တတ္ထ-ထိုသီလဝတတို့တွင်၊ အဝိတိက္ကမနိယတာယ-မလွန်
ကျူးထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလံ-သီလဟူ၍၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)၊ ဘတ္တိဝသေန-
ဆည်းကပ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သတတံ-အမြဲ၊ စရိတဗ္ဗတာယ-ကျင့်ထိုက်သည်
၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝတံ-ဝတ်ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၀၀၇။ ဣဓေ တိဋ္ဌမာနသာတိ-ကား၊ ဣမိဿာ၊ပေ၊ ဂဟာယံ-ဤ
ဣန္ဒြိယာလလိုဏ်ဂူ၌ပင်၊ တိဋ္ဌမာနဿ-တည်စဉ်၊ (လဒ္ဓေါ၌ စပ်)။

ဝါစုဂ္ဂတကရဏံ-နှုတ်တက်အောင် ပြုခြင်းသည်။ ဝါ-နှုတ်တက်ရအောင် သင်ယူခြင်းသည်။ ဥဂ္ဂဟော-ဥဂ္ဂဟမည်၏။ အတ္ထပရိပုစ္ဆနံ-အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းခြင်းသည်။ ပရိပုစ္ဆာ-မည်၏။ ကုသလေဟိ-ကျွန်းကျင်သောပညာရှိတို့ နှင့်၊ သဟ၊ စေဒနာပရိဟရဏဝသေန-စောဒနာခြင်း၊ ဖြေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယကရဏံ-ဆုံးဖြတ်မှုကိုပြုကြောင်းဉာဏ်သည်။ ဝိနိစ္ဆယော-မည်၏။

ဗဟူနံ-နိဿယ၊ နာနပ္ပက္ခာရာနံ-အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိနံ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အဝိဟတတ္တာ-မပယ်သတ်အပ် ကုန်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာ-ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို၊ ဇနေန္တိ-ဖြစ်စေ တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုထုဇ္ဇနာ-ပုထုဇ္ဇနတို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တာဟိ-ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ ဇနိတာ-ဖြစ်စေအပ်သူတို့တည်း၊ ဣတိ၊ ပုထုဇ္ဇနာ-တို့မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဝိဃာတမေဝ-မပယ်အပ်ဟူသော အနက်ကိုပင်၊ ဇနသဒ္ဓေါ-ဇနသဒ္ဓါသည်၊ ဝဒတိ-ဟော၏၊ ပုထု၊ ပေ၊ ဇတ္ထ-၌၊ ဇတေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊ ပုထု-များစွာကုန်သော၊ ဇနာ-ဆရာတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝစနတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပုထု၊ ပေ၊ ဇတ္ထ-၌၊ ဇနေတဗ္ဗာ-ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇနာ-ဇနတို့ မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇတ္ထ-ဤဂတိတို့၌၊ ဇာယန္တိ-ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇနာ-ဇနတို့မည်၏၊ ဂတိယော-ဂတိတို့တည်း၊ ဇတေသံ- ဤသတ္တဝါတို့၏၊ ပုထု-များစွာကုန်သော၊ ဇနာ-ဖြစ်စေထိုက်သောဂတိတို့ သည်၊ ဝါ-ဖြစ်ရာဂတိတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဣတော-ဤ ပုထု သဗ္ဗဂတီဟိ အဝုဋ္ဌိတာဟူသောပါဌ်မှ၊ ပရေ-၌၊ ဇတေဟိ-ဤအဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ဇာယန္တိ-ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ၊ ဇနာ-တို့မည်၏၊ အဘိသင်္ခါရာဒယော-အဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဇတေသံ-ဤ သတ္တဝါတို့၏၊ ပုထု-နိဿယ၊ တေ-ထို အဘိသင်္ခါရ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဝိဇ္ဇန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇနသဒ္ဓေါ-ဇနသဒ္ဓါကို၊ အဘိသင်္ခါရဏာဒိ အတ္ထောဇေဝ-အဘိသင်္ခါရဏအစရှိသောအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ရာဂဂ္ဂိအာဒယော-ရာဂမီးအစရှိသော မီးတို့သည်၊ သန္တာပါ- သန္တာပတို့မည်၏၊ တေဇေဝ-ထိုရာဂမီးအစရှိသော မီးတို့သည်ပင်၊ (ပရိဋ္ဌာဟာ- ပရိဋ္ဌာဟာတို့မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗေပိ-ကုန်သော၊ ကိလေသာ-တို့သည်၊ ပရိဋ္ဌာဟာ-တို့မည်၏၊ (ဣတိ-သို့၊ အတ္ထော-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏”ဟု ထည့်ပါ၊ ဤသို့ ထည့်မှ ပရေ၏ စပ်ပုဒ်ရမည်။)

☞ ပုထု၊ ပေ၊ ဇတ္ထ-၌၊ ဇာယတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇနော-မည်၏၊ ရာဂေါ၊ ပေ၊ ဇေဝမာဒိကော-ရာဂေါ ဂေဓော ဤသို့ အစရှိသော တရားတည်း၊

တေသံ-ဤသတ္တဝါတို့၏၊ ပုထု-များစွာသော၊ ဇနော-ဖြစ်တတ်သော ရာဂ အစရှိသော တရားသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဣတိ ပုထုဇ္ဇနာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုထုသု-များစွာသော ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဇနာ ဇာတာ-ဖြစ်တတ်ကုန်သော၊ ရတ္တာ-တပ်မက်တတ်သော သတ္တဝါတို့တည်း၊ ဣတိဝေဝံ-သို့၊ ဇနသဒ္ဓေါ-ဇနသဒ္ဓါကို၊ ရာဂါဒိအတ္ထောဝေ-ရာဂအစရှိသော အဘိဓေယျအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော-၏၊ ပလိဗုဒ္ဓါတိ-ကား၊ သဗ္ဗဒ္ဓါ-ဆက်စပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပဒ္ဓုတာ-ကပ်၍ နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ။

အဿုတဝါတိ ဇတေန-ပါဌ်ဖြင့်၊ အန္ဓတာ-ကာဏ်းသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အန္ဓ၊ပေ၊ဝုတ္တာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ ကာရော) အာဟ၊ အနယေတိ-ကား၊ အဝဗိယံ-မတိုးပွားကြောင်း အကျင့်၌၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ နိရုတ္တိလက္ခဏေန-နိရုတ္တိလက္ခဏာအားဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိ-ပုဒ်တို့၏ ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။

စ-ဆက်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်၊ အနေကေသု-များစွာကုန် သော၊ ကပ္ပသတသဟဿေသု-ကပ္ပာအသိန်းတို့၌၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော ပါရမီ ကောင်းမှုကို၊ ဇာနန္တိ-သိတော်မူကုန်၏၊ ဥပကာရသတိဇနနအာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာ ဒိနာ-ကျေးဇူးကို အမှတ်ရသော သတိကို ဖြစ်စေခြင်း၊ အာမိသကို ခံယူခြင်း၊ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌစ-ထင်ရှားသည်ကိုလည်း၊ ကရောန္တိ-ပြုတော်မူကုန်၏။

အဿုတဝါတိ၊ပေ၊အာဟ။ ။ခန္ဓာစသည်ကို သိသောဉာဏ်သည် ခန္ဓာစသည်ကို ဟောပြသော တရားတော်ကို ကြားနာခြင်းဟူသော သုတသာလျှင် အရင်းခံရှိ၏၊ ထိုကဲ့သို့ သုတမရှိလျှင် ခန္ဓာစသည် မသိနိုင်၊ အဿုတဝါ၌ အဿုတပုဒ်ဖြင့် ထို ဉာဏ်မျိုးမရှိသော အန္ဓပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြသည်။ [ခန္ဓာယတနာဒိနံ သဝနာဓိနတ္တာ ပညာစက္ခပဋိလာဘဿ (ပညာစက္ခရခြင်းက ခန္ဓာအာယတန အစရှိသည်တို့ကို ကြားနာခြင်းနှင့် စပ်သောကြောင့်) တေသေ သဝနာဘာဝဒီပကံ အဿုတဝါတိ ဣဒံ ပဒံ အန္ဓကံ ဝဒတိ၊-အနု။]

အနေကေသု၊ပေ၊ဇာနန္တိ။ ။ကတံ ဇာနန္တိတိ အတ္တနာ ပရေဟိစ ကတံ ကုသလာ ကုသလံ (မိမိသည်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးတို့သည်လည်းကောင်း ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊) တေဟိ နိပ္ပာဒိတံ သုခဒုက္ခံ(ထိုမိမိ၊သူတစ်ပါးတို့ ပြီးစီးစေအပ်ပြီးသော သုခ၊ဒုက္ခကိုလည်းကောင်း၊) ယာထာဝတော ဇာနန္တိ၊(အနုဋီကာ)၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အတွက် “ကတံ-မိမိ သူတစ်ပါးတို့ သည် ကမ္ဘာသိန်းပေါင်းများစွာတို့က ပြုအပ်ပြီးသော ကုသိုလ် အကုသိုလ် သုခ ဒုက္ခကို+ဇာနန္တိ ဣတိ ကတညုနော”ဟု ပြုပါ။

ပါကဋ္ဌစ၊ပေ၊ဂ္ဂဟဏာဒိနာ။ ။ပရေသံ အတ္တနာ အတ္တနောစ ပရေဟိ ကတံ ဥပကာရံ ယထာဝုတ္တာကာရေန ပါကဋ္ဌ ကရောန္တိ-သူတစ်ပါးတို့အတွက် မိမိသည်

တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ ဒုက္ခိဿ(ဒုက္ခိတဿ)-ဒုက္ခရှိသူ(ဒုက္ခရောက်သူ)၏၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ သက္ကစ္ဆံ-ကောင်းစွာပြု၍၊ ဝါ-လေးလေးစားစား၊ ကရောန္တိ-န်၏၊ ပန-ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အသင်္ချေယျ အပ္ပမေယျသုပိ-မရေတွက်အပ်၊ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော ကာလတို့၌လည်း၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဥပကာရံ-လျော်စွာပြုတတ်သော ကျေးဇူးကိုလည်း ကောင်း၊ မဂ္ဂဗလာနံ-မဂ်ဖိုလ်တို့၏၊ ဥပနိဿယံစ-အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဇနာတိ-၏၊ ပါကဋ္ဌစ-ကိုလည်း၊ ကရောတိ-၏၊ စ-သည်သာမကသေး၊ သီဟော-ခြင်္သေ့သည်၊ ဇဝံ-အဟုန်ကို၊ (ကရောတိ) ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ) သဗ္ဗတ္ထံ-အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ သက္ကစ္ဆမေဝ-ကောင်းစွာပြု၍သာလျှင်၊ ဝါ-လေးလေးစားစားသာလျှင်၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရား ဟောမှုကို၊ ကရောတိ-ပြုတော်မူ၏။

ပြုအပ်ပြီးသော၊ မိမိအတွက် သူတစ်ပါးတို့သည်လည်း ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို သတိဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏ စသော ဋီကာဝယ် ဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအား ဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြုတတ်ကြကုန်၏။-အနု။

ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ “ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော ကျေးဇူးကို+ဝေဒယန္တိ-သတိဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏ စသောအားဖြင့် သိစေအပ်၊ ထင်စွာ ပြုတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ကတဝေဒိနော”ဟု ပြုပါ။ [သတိဇနနဟူသည် ထိုကျေးဇူးကို အမှတ်ရစေခြင်းတည်း၊ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏဟူသည် ထိုကျေးဇူးကို ဆပ်သောအားဖြင့် သူ့မှာ အကျိုးရအောင် အာမိသကို အလှူခံခြင်းတည်း၊ ဥပမာ-ပဒုမဝတိမိဖုရား၏သားတော် (၅၀၀)တို့သည် နောက်တစ်ဘဝသို့ရောက်နေသော မိခင်ဟောင်း၏ဆွမ်းကို အလှူခံကြသကဲ့သို့တည်း။]

တထေဝ၊ပေ၊ကရောန္တိ။ ။“တထေဝ-ထို့အတူပင်”ဟု ပေး၍“ပါကဋ္ဌ ကရောန္တိ” ကို ပြညွှန်းသည်ဟု ယူလျှင် “ဒုက္ခိတ”အရ ဗျာဒိစသော ဒုက္ခရောက်နေသူကိုလည်း ယူနိုင်၏၊ ဤအလို “ကာတဗ္ဗံ”အရလည်း ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းစသော ကိစ္စကို ယူပါ၊ [“ဗျာဒိအာဒိဟိ ဒုက္ခိတဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကာတဗ္ဗံ”]-အနု။] “တထေဝဖြင့် သတိဇနန အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏာဒိကို ပြန်၍ညွှန်းသည်”ဟု ယူလျှင် ဒုက္ခိဿ အရ သံသာရဒုက္ခ ရောက်နေသူကို ယူပါ၊ ထို့ကြောင့် အနုဋီကာ၌ “သံသာရဒုက္ခဒုက္ခိတသေဝဝါ ယထာဝုတ္တာကာရေန ကာတဗ္ဗံ ကရောန္တိ”ဟု တစ်နည်းဖွင့်သည်။ [စာအုပ်တို့၌ “ဒုက္ခိဿ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒုက္ခိတဿ”ဟုလည်းကောင်း ပါ၌နှစ်မျိုး တွေ့ရ၏၊ “ဣန္ဒဝဇီရာဂါထာပါဒ”ဟု ယူလျှင် “ဒုက္ခဿ”ဟုရှိမှ “တ+တ+ဇ+ဂ+ဂ”ဟုဖြစ်၍ ဆန်းတည့်ပါသည်။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပန။ ။ပြခဲ့သော အဖွင့်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့အတွက် ဖြစ်၍၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအတွက် “ကတည၊ ကတဝေဒိ ဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္ဆံ ကရောတိ ကိစ္စံ”ကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါပန စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဘုရားရှင်သည် သတ္တဝါတို့၏ အသင်္ချေယျကာလတို့က ပြုအပ်ဖူးသော ကျေးဇူးကိုလည်းကောင်း၊

အရိယဘာဝေါတိ-ကား၊ [အရိယဘာဝဂေါစရတောမှ “အရိယဘာဝ”ကို ခွဲ၍ ဖွင့်သည်။] ယေဟိ-အကြင် မဂ်ဖိုလ်တရားတို့နှင့်၊ ယောဂတော-ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အရိယာ-အရိယာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ၊ တေ မဂ္ဂဖလဓမ္မာ-ထိုမဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို၊ (အရိယဘာဝေါတိ-ဟူ၍၊) ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊ အရိယကရဓမ္မာ-အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားတို့ဟူသည်၊ အနိစ္စဒဿနာဒယော-အနိစ္စဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် အစရှိသည်တို့တည်း၊ [အာဒိဖြင့် ဒုက္ခဒဿန အနတ္တဒဿနတို့ကို ယူ။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိပဿိယမာနာ-ဝိပဿနာရှုတတ်ကုန်သော၊ အနိစ္စဒယော-အနိစ္စအစရှိသောတရားတို့တည်း။

သောတာနီတိ-ကား၊ တဏှာ၊ ပေ၊ သောတာနီ-တဏှာ ဒိဋ္ဌိ၊ ကြွင်းသော ကိလေသာ၊ ဒုစရိုက် အဝိဇ္ဇာဟူကုန်သော အယဉ်တို့သည်၊ (သဝန္တိ-နိဇ္ဇာ၊) သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူပြီး၍၊ ပညာ၊ ပေ၊ စနေန-စကားတော်ကြောင့်၊ (ဝိညာယတိဌ္ဇစပ်၊) သောတာနံ-တဏှာစသောအယဉ်တို့ကို၊

မဂ်ဖိုလ်၏အကြောင်း ကောင်းမှုကိုလည်းကောင်း သိတော်မူသောကြောင့် ကတညူ မည်တော်မူ၏၊ ထိုကျေးဇူး၊ ထိုဥပနိဿယကို သတိပေးသောအားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မူတတ်သောကြောင့် ကတဝေဒီလည်း မည်တော်မူ၏၊ ကေသရာဇာခြင်္သေ့မင်း သည် သားကောင်ကို ဖမ်းရာ၌ မည်သည့်သားကောင်မဆို မိမိအဟုန်ကို မလျော့သကဲ့သို့ ဘုရားရှင်လည်း သံသရာဒုက္ခရောက်နေသော သတ္တဝါတို့ကို အကျွတ်တရားရစေတော် မူရာဝယ် မည်သည့်ပရိသတ်၌မဆို လေးလေးစားစား တရားဟောမှုကို ပြုတော်မူသော ကြောင့် “ဒုက္ခိတဿ သက္ကစ္စံ ကရောတိ ကိစ္စံ”လည်း ဖြစ်တော်မူသည်-ဟူလို။

အရိယကရဓမ္မာ။ ။ “အရိယဘာဝကရ”ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝပုဒ် အကြေကြံပါ၊ “အရိယာအဖြစ်ကို ပြုတတ်(အရိယာဖြစ်အောင် ပြုတတ်)သော တရားများ”ဟူသည် လောကီရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုတတ်သော ဝိပဿနာဉာဏ်များ တည်း၊ ထို ဝိပဿနာဉာဏ်များဖြင့် မဂ်ကိုရ၍ အရိယာဖြစ်ကြရသည်။

ဝိပဿိယမာနာဝါ။ ။ ဤနည်း၌ အရိယသစ္စာတို့ကို “အရိယကရဓမ္မ”ဟု ဆို၏၊ ထိုသစ္စာလေးပါးတို့တွင် ဒုက္ခနှင့် သမုဒယ နှစ်ပါးကို ပြလို၍ “ဝိပဿိယမာနာဝါ အနိစ္စဒယော”ဟု တစ်နည်းမိန့်သည်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ရှုအပ်သော အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဖြစ်သောခန္ဓာငါးပါးကို “အရိယကရဓမ္မ”ဟုခေါ်သည်-ဟူလို။ [အရိယကရဓမ္မာ အရိယသစ္စာနီတိ ပုရိမဒွယသစ္စဝသေန ဝုတ္တံ ဝိပဿိယမာနာ အနိစ္စဒယောတိ-အနု။]

တစ်နည်း။ ။ “ဝိပဿိယ”၌ “ဝိသေသေန+ပဿိယ-အထူးသဖြင့် ရှုအပ်”ဟု အနက်ယူလျှင် ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြား၍သိခြင်း၊ သမုဒယသစ္စာကို ပယ်ခြင်း၊ နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း၊ မဂ္ဂကို ပွားစေခြင်းအားဖြင့် လေးမျိုးလုံးသော ရှုခြင်းရ၏၊ ထိုသို့ရသောကြောင့် အနိစ္စဒယော၌ အာဒိဖြင့် အနိစ္စဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကို ယူပါဟု အနု၌ တစ်နည်းပြသေး၏။

သံဝရော-စောင့်စည်းကြောင်းတရားသည်၊ ပိဒဟနံ-ပိတ်ဆို့ကြောင်းတရားသည်၊ သမုစ္ဆေဒညဏံ-အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ကြောင်းဉာဏ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ။

အဓိဝါသနာ-မိမိအထက်၌ သက်ဝင်တည်နေစေခြင်းသည်၊ ဝါ-အရာရာဝယ် အနာခံခြင်းသည်၊ ခန္တီတိ-ခန္တီမည်၏၊ သာစ-ထိုအဓိဝါသနာဟူသည်လည်း၊ တထာ-ထိုသည်းခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တာ-သော၊ ခန္ဓာ-နာမ်ခန္ဓာတို့တည်း၊ ပညာ-ပညာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧကေ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဒေါသောဇဝ-အဒေါသသာတည်း။

ကာယဒုစ္စရိတာဒိနန္တိ-ကား၊ ဒုဿီလျသင်္ခါတာနံ-သီလမရှိသူ၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကာယဝစီဒုစ္စရိတာနံ-ကာယဒုစ္စရိက်၊ ဝစီဒုစ္စရိက်တို့ကို လည်းကောင်း၊ မုဋ္ဌသစ္စသင်္ခါတာနံ-ပျောက်သော သတိရှိသူ၏ အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာနံ-အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿ ဟူကုန်သော၊ ပါပကာနံ-အကုသိုလ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အက္ခန္တိပေ၊ကောသဇ္ဇာနဉ္စ-သည်းမခံခြင်း၊ အညာဏ၊ ကောသဇ္ဇတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (သံဝရဏတော၌စပ်။)

သင်္ခါရေဟိ-သင်္ခါရတို့မှ၊ အဝိဝဋ္ဋနံ-မပြန်လည်ခြင်းသည်၊ အနုပေက္ခာ-အနုပေက္ခာ မည်၏၊ သာလယတာ - သင်္ခါရတရားတို့၌ တွယ်တာခြင်း

သာစ၊ပေ၊ခန္ဓာ။ ။အဓိဝါသနာ(ခန္တီ)၏ တရားကိုယ်ပြစကားတည်း၊ အအေး အပူ ချံသ မကသစသော သက်ရှိ သက်မဲ့ သင်္ခါရတို့၏ မိမိအပေါ်၌ ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်း (သက်ရှိတို့က နှိပ်စက်ခြင်း၊ ဖော်ကားခြင်း)များကို သည်းခံသော အခြင်းအရာကို “တထာ”ဟု ဆိုသည်၊ [တထာတိ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဝိပ္ပကာရဿ ခမနာကာရေန၊-အနု။] ထိုသို့ သည်းခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နေသော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို ခန္တီ၏ တရားကိုယ်အဖြစ်ဖြင့် ကောက်ပါ။

ပညာတိ ဧကေ။ ။ဧကေဆရာတို့က ဉာဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်၍ သည်းခံရသောကြောင့် ခန္တီအရ ဉာဏ်ကို ကောက်ကြ၏၊ ဉာဏ်မရှိသော်လည်း(ဉာဏ်မရှိစေကာမူ ဉာဏ် မယှဉ်ခိုက်၌လည်း) ခန္တီဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထိုဝါဒကို “ဧကေဝါဒ”ဟု ဋီကာဆရာ ဆိုသည်။ [အဝိပရိတဓမ္မာ တောယ နိဇ္ဈာယံ ခမန္တီတိ ပညာ ခန္တီတိ-အကြွင်းမဲ့ ရှုဆင်ခြင်၍ နှစ်သက်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့် ပညာကို ခန္တီဟု ဆိုသည်၊-အနု။]

အဒေါသောဇဝ။ ။ထိုသည်းခံ၍ နေချိန်၌ ဒေါသမဖြစ်သောကြောင့် ဒေါသ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အဒေါသပြဓာန်းသော ခန္ဓာကို အရကောက်ခြင်းသာ ဋီကာ ဆရာ၏ အလိုတည်း၊ ထို့ကြောင့် “တထာ ပဝတ္တာ ခန္ဓာ”နှင့်“အဒေါသောဇဝ”သည် အချင်းချင်း မဆန့်ကျင်ကြဟု မှတ်ပါ။ [အဒုဋ္ဌဿေဝ (ဒေါသမဖြစ်သူ၏သာ) တိတိက္ခဘာဝတော တထာ ပဝတ္တာ ခန္ဓာတိ အဒေါသပဋ္ဌာနာ ခန္ဓာ ဝုတ္တာတိ အဒေါသောဇဝဝါတိ တတိယဝိကပ္ပော ဝုတ္တာ၊-အနု။]

ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ ဣတ္ထော၊ [“ဥပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့် အနုပေက္ခာကို ပယ်ခြင်း”ဟူရာ၌ အနုပေက္ခာဟူသည် သင်္ခါရတို့မှ မပြန်လည်လိုဘဲ တွယ်တာနေခြင်းတည်း-ဟူလို။]

ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ-သင်္ခါရစသော အကျိုးတရားတို့၏တည်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ-အဝိဇ္ဇာစသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်၌၊ ပဋိလောမဘာဝေါ-ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ဟူသည်၊ သဿတုစ္ဆေဒဂါဟော-သဿတုစ္ဆေဒဟု ယူခြင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တပုဋ္ဌိစ္ဆာဒကမောဟော-တို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟတည်း။ ... နိဗ္ဗာနေ-၌၊ ပဋိလောမဘာဝေါ-ဟူသည်၊ သင်္ခါရေသု-သင်္ခါရတို့၌၊ ရတိ-မွေ့လျော်ခြင်းတည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဗ္ဗာနပုဋ္ဌိစ္ဆာဒကော-နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ မောဟော-တည်း။

ယာဒိသဿ-အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ကိလေသဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အပ္ပဟီနတ္တာ-မပယ်အပ်၊ မပယ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပဿနာ-ဝိပဿနာ သည်၊ သင်္ခါရနိမိတ္တံ-သင်္ခါရအာရုံကို၊ န မုဉ္ဇတိ-မလွတ်၊ သော ကိလေသော-ထိုကဲ့သို့သော ကိလေသာကို၊ သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟောတိ-ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [သင်္ခါရ အာရုံကို ယူကြောင်းကိလေသာကို “သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂါဟ”ဟု ခေါ်သည်။] ဝါ-တစ်နည်း၊ သင်္ခါရနိမိတ္တဂ္ဂဟဏ္ဏဿ-သင်္ခါရအာရုံကို ယူခြင်းကို၊ အတိတ္တမနံ- လွန်ခြင်းသည်၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းတည်း။

စတုန္တံ-နံသော၊ အရိယမဂ္ဂါနံ-အရိယမဂ်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ-မိမိသန္တာ၌ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အစူန္တံ-စင်စစ်၊ အပ္ပဝတ္တိ ဘာဝေန-ဖြစ်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ယံ ပဟာနံ-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ယံပုဒ်၊ ဘာဝိတတ္တာပုဒ်၊ အပ္ပဝတ္တိဘာဝေနပုဒ်တို့ကို ပဟာနံ၌စပ်ပါ-ဟူလို၊] ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကေန-အဘယ်တရားဖြင့်၊ ပဟာနံ-သည်၊ (ဟောတိ-နည်း၊) ဣတိ-ဤကားစောဒနာတည်း၊ အရိယမဂ္ဂေဟေဝ-အရိယ မဂ်တို့ဖြင့်ပင်၊ (စတုန္တံ အရိယမဂ္ဂါနံဟု ဆိုအပ်ခဲ့သော အရိယမဂ်တို့ဖြင့်ပင်၊) (ပဟာနံ ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ တေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဝစနေန-တေသံ ဘာဝိတတ္တာ အပ္ပဝတ္တိဟူသော စကားဖြင့်၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “စတုန္တံ အရိယမဂ္ဂါနံ ဘာဝိတတ္တာ”ဟူသော စကားကိုယူ၍ “တေသံ ဘာဝိတတ္တာ”ဟု ဆိုသည်၊ “အပ္ပဝတ္တိဘာဝေန”ကိုယူ၍ “အပ္ပဝတ္တိဝစနေန”ဟု ဆိုသည်၊] အယံ အတ္ထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝိညာယမာနော-သိအပ် သိနိုင်သည်၊ (ဟောတိ)။

≡

သမုဒယပက္ခိကဿာတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ စတ္တာရောပိ-နိသော၊ မဂ္ဂါ-မဂ်တို့သည်၊ စတုသစ္စာဘိသမယာ-သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိနိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ကတ္တာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တေဟိ-ထိုမဂ်တို့ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗေန-သော၊ တေန တေန သမုဒယေန-ထိုထို သမုဒယ တဏှာလောဘနှင့်၊ သဟ-အတူတကွ၊ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမုဒယသဘာဂတ္တာစ-သမုဒယနှင့်တူသောအဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စဝိဘင်္ဂ-ဌ၊ သဗ္ဗကိလေသာနံ-တို့၏၊ (ဘာဝဋ္ဌစပ်၊) သမုဒယဘာဝဿ-သမုဒယ အဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိအာဒယော-ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော ကိလေသာတို့ကို၊ သမုဒယပက္ခိကဿာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

ကာယဝါစာစိတ္တာနံ-ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့၏၊ ဝိရူပပ္ပဝတ္တိယာ-ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းကို၊ နယနံ အပယာပနံ-ပယ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ပယ်တတ်သော တရားသည်၊ (ဝိနယော-ဝိနယမည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ကာယဒုစရိတာဒိနံ-ကာယဒုစရိုက် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိနာသနယနံ-ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆောင်ခြင်း သည်၊ ဝါ-ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆောင်တတ်သောတရားသည်၊ ဝိနယော-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တေသံ-ထိုကာယဝါစာစိတ္တတို့၏၊ ဇိမ္မပ္ပဝတ္တိ-ကောက်ကောက် ကျစ်ကျစ် ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝိစ္ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ ဥဇုကနယနံ-ဖြောင့်မတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့ ဆောင်ခြင်းသည်၊ (ဆောင်တတ်သောတရားသည်၊) ဝိနယနံ-မည်၏။

ဧသေသေတိ-ကား၊ ဧသော-ဤ အရိယ၊ အရိယဓမ္မ၊ အရိယဝိနယသည်၊ သောဧဝ-ထို သပ္ပုရိသ၊ သပ္ပုရိသဓမ္မ၊ သပ္ပုရိသဝိနယပင်တည်း၊ (တစ်နည်း၊) ဧသော-ဤသပ္ပုရိသ၊ သပ္ပုရိသဓမ္မ၊ သပ္ပုရိသဝိနယသည်၊ သောဧဝ-ထိုအရိယ၊ အရိယဓမ္မ၊ အရိယဝိနယပင်တည်း၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ အနညော-တစ်မျိုးတခြားမဟုတ်၊ ဣတိအတ္ထော၊ တဇ္ဇာတေတိ-ကား၊ အတ္ထတော-အနက် အားဖြင့်၊ တံသဘာဝေါဝ-ထိုသဘော ရှိသည်သာ၊ သပ္ပုရိသော-သူတော် ကောင်းသည်၊ အရိယသဘာဝေါ-အရိယာသဘောရှိ၏၊ အရိယောစ-အရိယာ သည်လည်း၊ သပ္ပုရိသသဘာဝေါ-သူတော်ကောင်းသဘောရှိ၏၊ ဣတိအတ္ထော။

ကာယ၊ ပေ၊ ဝိနယနံ။ ။ “ဝိနယနဋ္ဌေန” မှ ဝိနယကိုဖွင့်သော စကားတည်း၊ ပဌမနည်း၌ “ကာယဝါစာစိတ္တာနံ ဝိရူပပ္ပဝတ္တိယာ” ဖြင့် ဝိ၏အနက်ကို ပြ၏၊ နယနံကို အပယာပနံဟု ဖွင့်၏၊ “ဝိနယနံ-ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့၏ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ဖြစ်ခြင်းကို ပယ်ရှားတတ်” ဟူလို၊ ဒုတိယနည်း၌ ဝိကို “ဝိနာသ” ဟုဖွင့်၏၊ “ဝိနယနံ-ကာယ ဒုစရိုက် စသည်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆောင်တတ်” ဟူလို၊ တတိယနည်း၌ ဝိကို “ဝိစ္ဆိန္နိတွာ” ဟု ဖွင့်၏၊ “ဝိနယနံ-ကိုယ်နှုတ်စိတ်တို့၏ ကောက်ကောက်ကျစ်ကျစ် ဖြစ်ခြင်းကို ဖြတ်၍ ဖြောင့်မတ်အောင် ဆောင်တတ်” ဟူလို။

အဒ္ဓယန္တိ-ကား၊ ဒ္ဓယတာရဟိတံ-နှစ်ပါးစုံ၏ အဖြစ်မှ ကင်းသည်ကို၊ (သမနုပဿတိဉ္စစပ်၊) ဝဏ္ဏမေဝ-အဆင်းအရောင်ကိုပင်၊ အစွိတိ-မီးလျှံဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အစွိ-မီးလျှံကို၊ ဝဏ္ဏောဇေဝ-အဆင်းအရောင် ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဂဟေတွာ-၍၊) တေသံ-ထို အစွိဝဏ္ဏတို့၏၊ ဧကတ္တံ-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဿန္တာဝိယ-ရှုသူကဲ့သို့၊ ယထာတက္ကိတံ-အကြင် အကြင် ကြံဆအပ်ပြီးသော၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ ရူပန္တိ-ရုပ်ဟူ၍၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ယထာဒိဋ္ဌံ-အကြင်အကြင် မြင်အပ်သော၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တေသံ-ထိုရူပအတ္တတို့၏၊ ဧကတ္တံ-ကို၊ ပဿန္တာ-ရှုသူဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤသက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့တွင်၊ ရူပံ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝါ-ရုပ်သည် အတ္တဟူ၍၊ ဣမိဿာပဝတ္တိယာ-ဤဖြစ်ခြင်း၌၊ အဘာဝေပိ-အတ္တမှ တသီးတခြား မရှိပါသော်လည်း၊ (မရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊) ရူပေ-ရုပ်၌၊ အတ္တဂ္ဂဟဏံ-အတ္တဟု ယူခြင်းသည်၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ၊ ကိမိဝ-နည်း၊) အစွိယံ-မီးလျှံ၌၊ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ-အဆင်းအရောင်ကို ယူခြင်း သည်၊ (ပဝတ္တမာနံဝိယ-ကဲ့သို့တည်း၊) စ-ဆက်၊ ဥပမာယော-ဥပမာတို့ကို၊ အနညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏနိဒဿနဝသေနေဝ-တစ်မျိုးတခြားမဟုတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသည်ကို ယူခြင်းကို ညွှန်ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝဏ္ဏာဒိနံ-တို့၏၊ (ဝိဇ္ဇမာနတ္ထံဝိယ-ထင်ရှားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊) အတ္တနော-အတ္တ၏၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထဿ-ကို၊ တစ်နည်း၊ အတ္တနော-

အဘာဝေပိ ရူပေ။ ။ရုပ်ကို အတ္တဟု ယူဆရာ၌ ရုပ်ကတခြား အတ္တကတခြားဟု မကွဲပြားသောကြောင့် ရုပ်၏အတ္တမှ တသီးတခြား မရှိတော့ခြင်းကို “အဘာဝေပိ ရူပေ”ဟု ဆိုသည်၊ အဆင်း၏ မီးအလျှံမှ တသီးတခြားခွဲ၍ မတည်ရှိသကဲ့သို့တည်း။

အနညတ္တာဒိဂ္ဂဟဏ။ ။ရုပ်ကို အတ္တဟုယူရာ၌ မီးလျှံနှင့် အဆင်းကို ဥပမာ ပြထား၏၊ ထိုသို့ပြရာ၌ အစွိနှင့် ဝဏ္ဏသည် နှစ်မျိုးမပြားသကဲ့သို့ ရုပ်ကို အတ္တဟု ယူရာ၌ ရုပ်နှင့် အတ္တသည် နှစ်မျိုးမပြားဟူသာ ဥပမာပြလိုရင်း ဖြစ်၏၊ ဝဏ္ဏသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့ “အတ္တသည် ထင်ရှားရှိ၏”ဟုလည်းကောင်း၊ အတ္တသည် ထင်ရှားမရှိသကဲ့သို့ “ဝဏ္ဏလည်း ထင်ရှားမရှိ”ဟုလည်းကောင်း ဥပမာ ပြလိုရင်း မဟုတ်ပါ။

အာဒိဖြင့် ယူဖွယ်။ ။အာဒိဖြင့် (ရူပဝန္တံ ဝါ အတ္တာနံ စသည်၌ ရုပ်နှင့်အတ္တတို့ တစ်မျိုးတခြားစီ ဖြစ်ရကား) အညတ္တကို ယူပါ၊ ဝဏ္ဏာဒိနံ၌ အာဒိဖြင့် နောက်လာမည့် ရုက္ခပုပ္ဖမဏိတို့ကို ယူပါ၊ ရုက္ခ စသည်တို့သည် ပရမတ္ထအားဖြင့် (သစ်ပင်ဟူ၍)မရှိ၊ သို့သော် ရုပ်အပေါင်းကို စွဲ၍ပညတ်ရသော ဥပါဒါပညတ်အနေအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ သောကြောင့် ရုက္ခစသည်ကို ထင်ရှားရှိသည့်အနေအားဖြင့် ဥပမာပြရသည်၊ (အန)။

အတ္တ၏။ (အဝိဇ္ဇမာနတ္တဿ-ထင်ရှား မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿနတ္တ-
ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ န (ဝုတ္တာ)-ဆိုအပ်ကုန်သည်မဟုတ်။

၁၀၀၈။ သရီရနိပ္ပတ္တိယာတိ-ကား၊ သရီရပါရိပ္ပရိယာ-ကိုယ်တော်၏
ပြည့်စုံခြင်းနှင့်၊ (သမန္နာဂတောဌ်စပ်) နိစ္ဆိတုံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကန္တော-
မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိစိနန္တော-စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ကိစ္ဆတိ-
ပင်ပန်းရ၏၊ [စာကို စဉ်းစားရာ၌ ပင်ပန်းခြင်းမျိုးတည်း၊] ဣတိ-ကြောင့်၊
ဝိစိကိစ္ဆာ-မည်၏။

ဣဒပ္ပစ္စယာနံ ဘာဝေါတိ-ဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ဇာတိအာဒိသဘာဝမေဝ-
ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏ သဘောကိုပင်၊ အာဟ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇာတိ
အာဒိနံ-ဇာတိ အစရှိသည်တို့၏၊ ဇရာ၊ပေ၊သမတ္ထတံ-ဇရာမရဏ
အစရှိသည်ကို ဖြစ်စေခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (အာဟ)၊ ပန-
ဆက်၊ ဇာတိအာဒိဝိနိမုတ္တာ-ဇာတိ အစရှိသည်မှ လွတ်သော၊ သာ-ထို
ဇရာမရဏာဒိဥပ္ပါဒနသမတ္ထတာသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣဒပ္ပစ္စယ
တာတိ-ဣဒပ္ပစ္စယတာဟူသော အမည်သည်၊ တေသံယေဝ-ထို ဇာတိ အစရှိ
သည်တို့၏ပင်၊ အဓိဝစနံ-အမည်သည်၊ ဟောတိ။

၁၀၀၉။ ဣမ-ဤ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗတိက်၌၊ အနာဂတကိလေသာ-
ထိုက်ရိုက်မလာသော ကိလေသာတို့ကို၊ တဒေကဋ္ဌာကိလေသာတိ-ဟူ၍၊
ဝုစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေ-ထို အနာဂတကိလေသာတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-
ငှာ၊ ဣမိဿာစ ပါဠိယာတိအာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) အာရဒ္ဓံ၊ သဟ
ဇေကဋ္ဌဝသေနာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထိုဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်၌၊
ဥပ္ပန္နဒိဋ္ဌိယာ-ဖြစ်သောဒိဋ္ဌိနှင့်၊ သဟဇေကဋ္ဌဝသေန-အတူတကွဖြစ်ဖက်၏
အဖြစ်ဖြင့် တစ်ခုတည်းသောစိတ်၌ တည်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ပဟိယန္တိဌ
စပ်)၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထတော-သာမတ္ထိယတ္ထအားဖြင့်၊ ဝိညာယတိ-၏၊
[“သဟဇေကဋ္ဌ”ဟု သာမညဆိုသော်လည်း၊ အရာဌာနအားလျော်စွာ “ထို
ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ် အသင်္ခါရိကစိတ်၌ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိနှင့် သဟဇေကဋ္ဌတည်း”ဟု
ပြစွမ်းနိုင်ခြင်းကို သာမတ္ထိယတ္ထဟု ဆိုသည်။]

တံသမ္ပယုတ္တောတိ-ကား၊ တေဟိ သံယောဇနကိလေသေဟိ-ထိုသံယောဇန၊
ထိုကိလေသာတို့နှင့်၊ သမ္ပယုတ္တော-သော၊ ဣတိပိ အတ္ထော-သည်လည်း၊
ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် တံသမ္ပယုတ္တော၌ တံသဒ္ဓါဖြင့် တဒေကဋ္ဌ
ကိလေသာကိုသာ ညွှန်ပြပါသော်လည်း ဤ ဋီကာဆရာက “တိဏိ
သံယောဇနာနိ”အရ သံယောဇနနှင့် “တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာ”အရ
ကိလေသာ၊ ဤနှစ်မျိုးလုံးကိုပင် တံသဒ္ဓါဖြင့် ညွှန်ပြသည်။]

တထာ-တု၊ ဧတဿ-ဤကံ၏၊ (တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ စသည်၌ ကာယကံ စသည်၏၊) တေ သံယောဇနကိလေသာ-ထို သံယောဇဉ်၊ ထို ကိလေသာဟူကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနံ-ဖြစ်ကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တံသမုဋ္ဌာနံ-မည်၏၊ ဣတိဝါ-ဤသို့လည်း၊ (ယုဇ္ဇတိ)၊ [အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းဖြစ်သောကြောင့် “ဣတိဝါ”ဟုဆိုသည်၊ တံသမုဋ္ဌာနံ၌ တံဖြင့် ကိလေသာကိုသာ အဋ္ဌကထာစွဲ၏၊ ဤဋ္ဌိကာနည်းအလိုကား သံယောဇဉ်၊ ကိလေသာနှစ်မျိုးလုံးကို စွဲသည်။]

စပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ သံယောဇနရဟိတေဟိ-သံယောဇဉ်အဖြစ်မှ ကင်းကုန်သော၊ (သံယောဇဉ်အမည် မရကုန်သော၊) ကိလေသေဟိ-တို့နှင့်၊ [ထိန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊ တစ်နည်း-ထိန၊ အဟိရိက၊ အနောတ္တပ္ပကိလေသာတို့နှင့်၊] သမ္ပယုတ္တာနံ-ယှဉ်ကုန်သော ခန္ဓာတို့၏လည်း ကောင်း၊ (“တံသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနက္ခန္ဓော”စသော ပါဠိတော်အရ ဝေဒနက္ခန္ဓာ စသော ခန္ဓာတို့၏လည်းကောင်း၊) သမုဋ္ဌိတာနံ-ထိုကိလေသာတို့ကြောင့် ဖြစ်သောကံတို့၏လည်းကောင်း၊ (“တံသမုဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မံ”စသော ပါဠိတော် အရ ကာယကံစသော ကံတို့၏လည်းကောင်း၊) သဗ္ဘာဝတော-ထင်ရှားရှိကုန် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကိလေသေဟေဝ-ကိလေသာတို့နှင့်သာ၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ကထာ-ပြုအပ်ပြီ။ [အဋ္ဌကထာ၌ သံယောဇဉ်ကိလေသာ နှစ်မျိုးလုံးကို တံသဒ္ဓါဖြင့် မညွှန်ပြဘဲ ကိလေသာ တစ်မျိုးကိုသာ ညွှန်ပြ၍ အနက်ယောဇနာမူကို အဋ္ဌကထာဆရာပြုသည်-ဟူလို။]

၁၀၁၁။ သံယောဇနာဒီနံ ဝိယာတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တာနံ-အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ (“တီဏိ သံယောဇနာနိ၊ တဒေကဋ္ဌစ ကိလေသာ”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊) သံယောဇနတဒေကဋ္ဌ ကိလေသာဒီနံ-သံယောဇဉ်၊ တဒေကဋ္ဌကိလေသာ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ပဟာတဗ္ဗတာ)ဝိယ-ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ တေဟိတိ- ကား၊ ဒဿနဘာဝနာမဂ္ဂေဟိ-သောတာပတ္တိမဂ်၊ အထက်မဂ်သုံးပါးတို့သည်၊ (အပ္ပဟာတဗ္ဗတံ၌စပ်၊) အဘိသင်္ခါရဝိညာဏံ-အဘိသင်္ခါရဝိညာဏ်ဟူသည်၊ ကုသလာကုသလံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်တည်း၊ နာမရူပဉ္စ-နာမ်ရုပ်ဟူသည် လည်း၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံတည်း၊ (နာမ်ဝိပါကံနှင့် ကမ္မဇရုပ်ဝိပါကံတည်း၊) ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ကုသလာ၊ ပေ၊ အနုညာတန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

၁၀၁၂။ ပဟာတဗ္ဗဟေတုကာတိ - ဟူသော၊ ဧတသ္မိံ သမာသပဒေ- ဤ သမာသ်ပုဒ်၌၊ ဧကဒေသ - တစ်စိတ်အားဖြင့်၊ သမာသပဒေတ္ထံ -

သမာသ်ပုဒ်၏အနက်ကို၊ ဟောတူစေဝါတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) ဝဒတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ ပုရိမနယေန-ဖြင့်၊ ဣမေ၊ပေ၊ဟောတူကာတိ-ဟောတူကာဟူသော ဤပုဒ်၌၊ ဝါ-ဤပုဒ်အရ၊ ဣမေယေဝ-ဤတရားတို့သည်သာ၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာတရားတို့တည်း၊ ဣတော-ဤတရားတို့မှ၊ အညေ-အခြားသော တရားတို့သည်၊ န (ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ)-ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာတရားတို့မဟုတ်၊ ဣတိ အယံနိယမော-ဤသတ်မှတ်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ ဣမေ-ဤတရားတို့သည်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာယေဝ-တို့သာတည်း၊ ဣတိ (အယံ နိယမော)-သည်၊ န (ပညာယတိ)၊ တသ္မာ၊ ဣမေသံ-ဤတရားတို့၏၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာဘာဝေါ-သည်၊ အနိယတော-မမြဲ(ကသ္မာ)၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတမောဟဿ-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်မောဟ၏၊ အဟောတူကာတ္တာ-သမ္ပယုတ်ဟိတ် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုရိမနယော-သည်၊ ဝိဝရဏီယတ္ထဝါ-ဖွင့်ပြထိုက်သော အနက်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ပုရိမနယေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မတော-ဓမ္မအားဖြင့်၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကေ-တို့ကို၊ နိက္ခိပိတွာ-ချထားတော်မူ၍၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ နိက္ခိပိတုံ-ငှာ၊ ဒုတိယနယော (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော။ [နိက္ခေပကဏ္ဍာဖြစ်၍ “နိက္ခိပိတွာ၊ နိက္ခိပိတုံ”ဟု ဆိုသည်။]

ဧတ္ထစ ပုရိမနယေန။ ။[ပါဠိတော်၌ နှစ်နည်းပြထားသောကြောင့် “ပုရိမနယေန” ဟုလည်းကောင်း၊ နောက်၌ “ဒုတိယနယော”ဟုလည်းကောင်း စကားသုံးသည်၊] [ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ ပဌမဒ္ဓယံ ဝတွာ ဒုတိယနယော ဝုတ္တော၊ နန ပဌမနယော ဝုတ္တဓမ္မာယေဝ ဒုတိယနယော ဝုတ္တောတိ ကတွာ “ဧတ္ထစာ”တိအာဒိမာဟ၊-မဓု။] ပါဠိတော်၌ ပဌမနည်းဝယ် “ဣမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ”ဟူသော နိဂုံးဖြင့် “ဤတရားတို့သာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ”တို့မည်၏၊ အခြားတရားတို့ကား “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ မမည်”ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် ထင်ရှား၏။

တသ္မာ၊ပေ၊အနိယတော။ ။ထိုသို့ မထင်ရှားသေးသောကြောင့် ဤတရားတို့၏ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ အဖြစ်ကို အမြဲ မသတ်မှတ်နိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်မောဟက ပဟာတဗ္ဗအဟောတူကာ ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။

ဝိဝရဏီယတ္ထဝါ။ ။ဤသို့ ပဌမနည်းသည် ဟောတူနှင့် ပဟာတဗ္ဗဟောတူကာကို ခွဲခြား၍ မပြနိုင်သောကြောင့် ခွဲခြား၍ပြသောအားဖြင့် အကျယ်ဖွင့်ပြသင့်ရကား အနက်အားဖြင့် ခွဲခြား၍ ဖွင့်ပြဖို့ရန် ဒုတိယနည်းကို ဟောတော်မူရသည်။[ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်မောဟသည် ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗသာ ဟုတ်၏၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟောတူကာ မဟုတ်ဟု အနက်အားဖြင့် ခွဲခြား၍ ဖွင့်ပြခြင်းကို “အတ္ထတော နိက္ခိပိတုံ”ဟု ဆိုသည်။]

၁၀၂၉။ ဣဒ္ဓိဝိဓာဒယော-ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ် အစရှိကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတာ ဝါ-မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့သည်မူလည်း၊ (ဟောန္တု-ဖြစ်ပစေကုန်၊) [ပရိတ္တာဝါ ဟောန္တု မဟဂ္ဂတာ ဝါမှ မဟဂ္ဂတာ ဝါကို ဖွင့်သည်၊] အပ္ပမာဏာရမဏာ- အပ္ပမာဏတရားလျှင် အာရုံရှိကုန်သော၊ မဟဂ္ဂတာ-မဟဂ္ဂုတ်တရားတို့ဟူ သည်၊ စေတော၊ပေ၊သမ္ပယုတ္တာ-စေတောပရိယဉာဏ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်၊ အနာဂတံသညာဏ်နှင့်ယှဉ်သော တရားတို့တည်း။ [တေ ပန ပရိတ္တာပိ ဟောန္တိ မဟဂ္ဂတာပိ၏ အဖွင့်။]

၁၀၃၅။ အနန္တရေ-စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုး၌၊ နိယုတ္တာနိ-ယှဉ်ကုန်သော ကံတို့သည်၊ အနန္တရဗလပ္ပယောဇနာနိ-စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုးဟူသော ပယောဇေရှိသော ကံတို့သည်၊ (အာနန္တရိကာနိ-အာနန္တရိကတို့ မည်၏၊) ဝါ- တစ်နည်း၊ အနန္တရဗလကရဏသီလာနိ-စုတိ၏ အခြားမဲ့အကျိုးကို ပြုခြင်း အလေ့ရှိသော ကံတို့သည်၊ အာနန္တရိကာနိ-တို့ မည်၏။

[ဤသို့ ဝစနတ္ထပြုရမည်ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “အနန္တရာ ယေန ဖလဒါရကာနိ” ဟု ဆိုပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “တာနိပန” စသည်ကိုမိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တာနိ-ထို အာနန္တရိကကံတို့သည်၊ ပဋိပက္ခေန- ဆန့်ကျင်ဘက် ကံတစ်ပါးသည်၊ အနိဝါရဏီယဖလတ္တာ-မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်သော အဝိစိအကျိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဝိစိအကျိုးကို မတားမြစ်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) အန္တရာယရဟိတာနိ-အန္တရာယ်မှ ကင်း ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနန္တရာယေန ဖလဒါရကာနိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနန္တရာယာနိ-အန္တရာယ်မရှိသော ကံတို့ သည်၊ အာနန္တရိကာနိ-အာနန္တရိကတို့ မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နိရုတ္တိဝသေန- ဝဏ္ဏဝိကာရနိရုတ္တိနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဒသိဒ္ဓိ-ပုဒ်ပြီးခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဧကသ္မိမ္မိတိ(ဧတ္ထ)-၌၊ ပိသဒ္ဓေန-ဖြင့်၊ အနေကသ္မိ-တစ်ပါးမကများစွာ သော ကံကို၊ အာယူဟိတေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-အာနန္တရိက ဟု ဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ၊ [“အနေကသ္မိမ္မိ” ဟု ပိပါသည်ကား အပို၊] စ-ဆက်၊ တေသံ-ထို အာနန္တရိကကံတို့၏၊ အညမညပဋိဗာဟကတ္တံ-အချင်းချင်း တားမြစ်တတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊

အနန္တရေ၊ပေ၊အာနန္တရိကာနိ။ ။မာတိကာအဖွင့်၌ “စုတိအနန္တရံ ပန အနန္တရံ နာမ၊ တသ္မိံ အနန္တရေ နိယုတ္တာနိ တံနိဗ္ဗတ္တနေန၊ အနန္တရကရဏသီလာနိ အနန္တရ ပယောဇနာနိစာတိ” ဟု သုံးဝိကပ်ပင်ပြခဲ့၏၊ သို့သော် ထို၌ “တတိယနည်းသည် ဤ၌ ဒုတိယနည်းအဖြစ်ဖြင့် လာ၏၊ ထို၌ “အနန္တရပယောဇနာနိ” ဟုသာ ရှိ၏၊ “အနန္တရဗလ” ဟု ဖလသဒ္ဓါ မပါ။

န အတ္ထိ၊ (ကသ္မာ)၊ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ-ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ-ဆက်၊ အပ္ပဋ္ဌိပက္ခတာ-ဆန့်ကျင်ဘက် မဟုတ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သမာနဗလတ္တာ-တူသော အဝီစိအကျိုးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ (ဟိတ်ကူ)၊ အနုဗလပ္ပဒါနတော-လျော်သောအားကိုပေးတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (“ပဒါနတောစ” ဟု စသဒ္ဓါပါသည်ကား အပို။)

သတ္တာနံ-သတ္တာတို့၏၊ သံကိလေသာယ-ညစ်နွမ်းခြင်းငှာ၊ ဟေတု-နေကာကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ပစ္စယော-ဥပထမ္ဘကကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကော-ဤသို့ အစရှိသော ဝါဒသည်၊ အဟေတုကဝါဒေါ-အဟေတုကဝါဒတည်း၊ ကရောတော-ကိုယ်တိုင်ပြုသူသည်လည်းကောင်း၊ ကာရယတော-သူတစ်ပါးကို ပြုစေသူသည်လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒတော-ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဆိန္ဒာပယတော-သူတစ်ပါးကို ဖြတ်စေသူသည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကရောတော-ကိုယ်တိုင်ပြုသူသည်၊ (ကိဉ္စိ-သော၊) ပါပံ-ကို၊ န ကရိယတိ-ပြုအပ်သည် မမည်၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကော-သည်၊ အကရိယဝါဒေါ-တည်း၊ (ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုသော်လည်း ပြုရာမရောက်ဟု ပြောဆိုကြောင်းဝါဒတည်း၊) ဒိန္နံ-ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကော-သည်၊ နိတ္ထိကဝါဒေါ-မည်၏၊ ဧတေသု-ဤ သုံးဝါဒတို့တွင်၊ ပုရိမဝါဒေါ-ရှေ့ဖြစ်သော အဟေတုကဝါဒသည်၊ ဗန္ဓမောက္ခာနံ-သံသရာ၌ နောင်ဖွဲ့ခြင်း၊ သံသရာမှလွတ်ခြင်းတို့၏၊ ဟေတု-အကြောင်းကို၊ ပဋိသေဓေတိ-တားမြစ်၏၊ ဒုတိယော-ဒုတိယအကိရိယဝါဒသည်၊ ကမ္မံ-ကံကို၊ (ပဋိသေဓေတိ)၊ တတိယော-တတိယနတ္ထိကဝါဒသည်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ (ပဋိသေဓေတိ)၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ဧတေသံ-ဤ သုံးဝါဒတို့၏၊ ဝိသေသော-တည်း။

တန္တိ-ကား၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် တဦး ဂဟေတွာ၌ တံ၏အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် “တန္တိ” ဟု ရှိစေ၊] အဟေတုကာဒိနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ-အဟေတုက အစရှိသော နိယတမိစ္ဆာအယူကို၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ နိယတဘာဝံ-မြဲသည်၏အဖြစ်သို့၊ န အပ္ပတ္တံ-မရောက်သည် မဟုတ်လော၊ (တံ)-ထိုမိစ္ဆာအယူကို၊ (ဂဟေတွာ၌ စပ်)။ [နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို “န ပန၊ ပေ၊ အပ္ပတ္တံ” ဟု ဝိသေသနပြုသည်။]

ဗန္ဓမောက္ခာနံ။ ။ သံသရာ၌ နောင်ဖွဲ့ထားခြင်းကို “ဗန္ဓ”၊ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို “မောက္ခ” ဟု ခွဲ၍ “နတ္ထိ ဟေတု၊ ပေ၊ သံကိလေသာယ” ဖြင့် သံသရာ၌ နောင်ဖွဲ့ထားခြင်း၏အကြောင်း မကောင်းမှုလည်း မရှိဟု ပယ်၏၊ “နတ္ထိ၊ ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ” ဖြင့် သံသရာမှ လွတ်ခြင်း၏အကြောင်း ကောင်းမှုလည်း မရှိဟု ပယ်၏။ [ဗန္ဓမောက္ခကို မရ၌ တစ်မျိုးဖွင့်ထားသေး၏။]

၁၀၃၉။ ပစ္စယဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ မဂ္ဂပစ္စယသင်္ခါတေန-မဂ္ဂပစ္စည်းဟု ဆိုအပ်သော၊ သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌေန-သမ္ပယောဂသည် အထူးပြုအပ်သော၊ ပစ္စယ ဘာဝေန-ပစ္စည်း၏အဖြစ်ဟူသော၊ (ဟောတုနာဉ်စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပဌမနည်း၌၊ (သုံးနည်းတို့တွင် ပဌမနည်း၌၊) မဂ္ဂပစ္စယ ဘာဝရဟိတေ-မဂ္ဂပစ္စည်းအဖြစ်မှ ကင်းကုန်သော၊ မဂ္ဂဟောတုကေ-မဂ္ဂ ဟောတုကတရားတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှာ၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ-မဂ္ဂင်တို့ကို၊ ထပနံ-ချန်ထား ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ တေန-ထို ချန်ထားခြင်းဖြင့်၊ [မရ၌ “တေနာတိ မဂ္ဂဝစနေန”ဟု တွေ့ရ၏၊] မဂ္ဂဟောတုကေ-မဂ္ဂဟောတုကတရားတို့ကို၊ အသင်္ကရတော-မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးနှင့် မရောသောအားဖြင့်၊ (ဘဂဝါ)၊ ဝတ္ထုပေတိ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တော်မူ၏။

ပန-ဆက်၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ သစေ ဝဒေယျ-အကယ်၍ ဆိုငြားအံ့၊ (ကိ-အဘယ်သို့ ဆိုရာသနည်း၊) ဧကေကံ-တစ်ပါးပါးသော၊ အင်္ဂ-အင်္ဂါကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ (မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသော မဂ္ဂင်ကို ချန်ထား၍၊) တံတံသမ္ပယုတ္တာနံ-ထိုထို မဂ္ဂင်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ မဂ္ဂဟောတုကဘာဝေပိ-မဂ္ဂဟောတုက၏ အဖြစ်၌လည်း၊ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာတိ ဣဒံ ဝစနံ-မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာဟူသော ဤစကားသည်၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်သည်မဟုတ်လော၊ ဣတိ-သို့၊ (သစေ ဝဒေယျ၊) ဟိ-အပြစ်ကို ပြဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ-ဤသို့ ဆိုတိုင်းဖြစ်လတ်သော်၊ တတိယနယေဝိယ- တတိယနည်း၌ကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ-ဤ ပဌမနည်း၌လည်း၊ ထပေတွာတိ-ဟူ၍၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ဟောတော်မမူထိုက်သည်၊ သိယာ-၏၊ စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-

မဂ္ဂပစ္စယ၊ပေ၊ပစ္စယဘာဝေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ပစ္စယဋ္ဌေနကို“မဂ္ဂပစ္စယသင်္ခါတေန ပစ္စယဘာဝေန”ဟု ဖွင့်၏၊ ပစ္စယဟု သာမညဆိုသော်လည်း ဌာနအားလျော်စွာ မဂ္ဂပစ္စည်းကို ယူပါ၊ အဋ္ဌ(အတ္ထ)သဒ္ဒါလည်း ဘာဝအနက်ဟောဟု ကြံပါ-ဟူလို၊ မဂ္ဂပစ္စည်းတရားနှင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့သည် အချင်းချင်း ယှဉ်ကြရသောကြောင့် “သမ္ပယောဂဝိသိဋ္ဌေန” ဟု ဝိသေသန အပို ထည့်သည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း “တံသမ္ပယုတ္တာ” ဟု ဟောတော်မူသည်။

ကောစိ၊ပေ၊ယုဇ္ဇတိတိ။ ။[ပရဝါဒီ၏စကားတည်း၊] ပါဠိတော်၌ ပဌမနည်းဝယ် “မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ”ဟု ရှိ၏၊ ထို ပါဠိတော်အရ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကို ချန်၍ ကျန်ခုနစ်ပါးနှင့်တကွ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို“မဂ္ဂဟောတုက”အရ ကောက်လျှင် သင့်သည်မဟုတ်လော၊ ထိုသို့သင့်လျှင် သမ္မာဒိဋ္ဌိကို ချန်ခိုက် ကျန်မဂ္ဂင်ခုနစ်ပါးသည် လည်းကောင်း၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်ကို ချန်ခိုက် ကျန်ခုနစ်ပါးသည်လည်းကောင်း မဂ္ဂဟောတုကအရ၌ ပါဝင်ရကား မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံးပင် မဂ္ဂဟောတုက ဖြစ်နိုင်သည် မဟုတ်လော၊ ဤသို့ဆိုငြားအံ့၊ ထိုသို့ဖြစ်လျှင်“မဂ္ဂပစ္စယဘာဝရဟိတေ မဂ္ဂဟောတုကေ ဒဿေတုံ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ မဆိုသင့်တော့-ဟူလို။

ထပေတွာဟူသော ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ၊ ဝုတ္တနယေ နေဝ-အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော[မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကို ချန်ထားသောနည်းသာ အမှန်-ဟူလို။] ဟိ-မှန်၊ အယံ နယော- ဤ ပဌမနည်းသည်၊ သမ္ပယုတ္တာနံ-သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂင်္ဂါမဂ္ဂင်္ဂါနံ- မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊ မဂ္ဂင်မဟုတ်သော တရားတို့၏၊ ဝိသေသဒဿနတ္ထော-အထူးကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-မှတ်အပ်၏၊ [မဂ္ဂင်္ဂါမဂ္ဂင်္ဂါနံကို “မဂ္ဂင်္ဂ+အမဂ္ဂင်္ဂါနံ” ဟု ပုဒ်ခွဲပါ။]

ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ပဌမနည်း၌၊ ထပိတာနံ-ချန်ထားအပ်ခဲ့ကုန်သော၊ သေသမဂ္ဂင်္ဂါနံ- ကြွင်းသော မဂ္ဂင်တို့၏၊ [သဟေတုကဘာဝေါ ဒဿိတော၌စပ်၊) ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ဖဿာဒိနံ- ဖဿအစရှိသောတရားတို့၏၊ ပုရိမနယေပိ-ရှေ့ပဌမနည်း၌လည်း၊ [ပိဖြင့် ဒုတိယနည်းကိုပေါင်း၊] မဂ္ဂဟေတုကတာ-မဂ္ဂဟေတုကတို့၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးခဲ့ပြီ၊ (အထူးဆိုဖွယ် မလိုပါ-ဟူလို၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဒုတိယနယေပိ-၌လည်း၊ ထပိတာယ-ချန်ထားအပ်ခဲ့သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ- သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏၊ တတိယနယေ-၌၊ သဟေတုကဘာဝေါ-သဟေတုက၏အဖြစ် ကို၊ ဒဿိတော-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ ကထံ-အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်နည်း ဖြင့်၊ ဒဿိတော-နည်း၊ အရိယမဂ္ဂသမဂီဿ၊ပေ၊မဂ္ဂဟေတူတိ-ဟူ၍၊ အဝတွာ-ဟောတော်မူဘဲ၊ အလောဘော၊ပေ၊မဂ္ဂဟေတူတိ-ဟူ၍၊ ဝိသု- သီးခြား၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိကေ-န်သော၊ မဂ္ဂဟေတူ-မဂ်၌ဖြစ်သော ဟိတ်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ တံ၊ပေ၊က္ခန္ဓောတိ-ဟူ၍၊ ဝိသု၊ မဂ္ဂဟေတုကာနံ- မဂ္ဂဟေတုကတရားတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဒဿိတတ္တာ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂဟေတူသု- မဂ္ဂဟေတု တရားတို့၌၊ အမောဟောတိ - အမောဟော ဟူ၍၊ ဝုတ္တာယ-

စဝံ ဟိ၊ပေ၊ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဤကား သကဝါဒီ၏စကားတည်း၊ ထိုသို့ တစ်စုံ တစ်ယောက်က ဆိုသည့်အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မချန်ဘဲ ကောက်စေတော်မူလိုပါလျှင် တတိယနည်း၌“ထပေတွာ”ဟု မဟောသကဲ့သို့ ဤပဌမနည်း၌လည်း“ထပေတွာ”ဟု မဟောထိုက်ရာရောက်၏၊ [တတိယနည်း၌ ထပေတွာ မပါသောကြောင့် ထိုတရားတို့ ကို မချန်ဘဲ ကောက်ရ၏၊ ဤ၌လည်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို မချန်ဘဲ ကောက်ယူစေတော် မူလိုလျှင် “ထပေတွာ”ဟု မဟောဘဲ ထားသင့်၏-ဟူလို။] အမှန်အားဖြင့်ကား- ထို“ထပေတွာ”ပုဒ်ကို ဤပဌမနည်း၌ ဟောထားတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ ဆိုသည့်အတိုင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ချန်၍ ကျန်သော သမ္ပယုတ်တရားတို့ကိုသာ “မဂ္ဂဟေတုက”အရ ကောက်ယူခြင်းဟူသော အနက်ကို သိထိုက်ပါသည်။

မဂ္ဂင်္ဂါ၊ပေ၊နယောတိ။ ။ရှေ့စကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဠိကရဏတည်း၊ ဤ ပဌမနည်းသည် မဂ္ဂင်တရားနှင့် မဂ္ဂင်မဟုတ်ကြသော သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ အထူးကို ပြသောနည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ချန်၍ ကောက်ရခြင်းသည် အမှန်ပင်

ဟောတော်မူအပ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-၏၊ မဂ္ဂဟေတုကတာ-မဂ္ဂဟေတုက၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ န ဒဿိတာ-ပြတော်မူအပ်သည်၊ သိယာ နန- ဖြစ်ရာသည် မဟုတ်လော၊ (ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း။)

နော န ဒဿိတာ-မပြအပ်မဟုတ်၊ ပြအပ်သည်သာ၊ ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ တီဏိ-နိသော၊ သံယောဇနာနိ-တို့ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ တဒေကဋ္ဌော၊ပေ၊ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝိသုံ၊ ပဟာတဗ္ဗဟေတု-ပယ်ထိုက်သော ဟိတ်တို့ကို၊ နိယမေတွာ-သတ်မှတ်တော်မူပြီး၍၊ တဒေကဋ္ဌာစ ကိလေသာတိ အာဒိဝစနေန-အစရှိသောစကားဖြင့်၊ လောဘဒေါသမောဟာစ-တို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညမညသဟဇေကဋ္ဌာ-အချင်းချင်း သဟ ဇေကဋ္ဌဖြစ်ကုန်သော၊ အညမညသမ္ပယုတ္တာ-အချင်းချင်း သမ္ပယုတ်ဖြစ်ကုန် သော၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓဘူတာစ-သင်္ခါရက္ခန္ဓာဖြစ်၍ဖြစ်သော တရားတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဟေတုကတာတိ-ဟူ၍၊ ဒဿိတာ-နိသည်၊ ဟောန္တိယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဣဓာပိ-ဤတတိယနည်း၌လည်း၊ အလောဘာဒယော-တို့ကို၊ ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတုတိ-ဟူ၍၊ နိဂမိတာ -

ဖြစ်သည်-ဟူလို။ [မစဉ် “မဂ္ဂင်္ဂါ-အမဂ္ဂင်္ဂါနိ”ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ မဂ္ဂင်္ဂါကို “မဂ္ဂင်္ဂတော”ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ဝိသေသံ၌ အပါဒါနိအဖြစ်ဖြင့် စပ်စေလိုဟန် တူ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

နန၊ပေ၊န ဒဿိတာ သိယာ။ ။စောဒက၏ အာဘောဂကိုပြသော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ “အရိယမဂ္ဂသမဂ္ဂိယ အလောဘော အဒေါသော”ဟု ဟိတ်နှစ်ပါးကိုသာ မဂ္ဂဟေတုဟု ဟောတော်မူဘဲ “အမောဟောတိုင်အောင် ဟိတ်သုံးပါးလုံးကို မဂ္ဂဟေတု (မဂ်နှင့်ယှဉ်သောဟိတ်၊ မဂ်တွင်ပါဝင်သော အမောဟဟိတ်)ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဤသို့ ဟိတ်သုံးပါးကို ဟောတော်မူပြီးနောက် “တံသမ္ပယုတ္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓော” စသည်ဖြင့် သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို “မဂ္ဂဟေတုက”ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် အမောဟဟူသော နာမည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂဟေတု အရတွင် ပြအပ်ပြီးဖြစ်ရကား တံသမ္ပယုတ္တခန္ဓာတို့ကို ကောက်ယူရသော မဂ္ဂဟေတုက အရတွင် မပြအပ်ရာ မရောက်ပါလောဟု စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က အာဘော်ပြုသည်။

နော န ဒဿိတာ၊ပေ၊ဒဿနံ။ ။စောဒက၏အလို(အာဘောဂ)ကို ပယ်ချ၍ မိမိ၏အလိုကို ပြလိုသောကြောင့် “နော န ဒဿိတာ၊ ယထာဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-ပါဠိတော်၌ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ ဟိတ်သုံးပါးကို “ဣမေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတု”ဟု နိဂုံးအုပ်ပြီးဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုသုံးပါးသည် အချင်းချင်း သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာများဖြစ်သောကြောင့် “တံသမ္ပယုတ္တော သင်္ခါရက္ခန္ဓော” ဟူသော နောက်စကားအရ မဂ္ဂဟေတုက အရတွင် ပြတော်မူအပ်ပြီးဖြစ်ရကား အမောဟဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ မဂ္ဂဟေတုကအဖြစ်လည်း ပြီးစီးပြီး ဖြစ်တော့သည်- ဟူလို။ [“တီဏိ သံယောဇနာနိ၊ပေ၊ဒဿိတာ ဟောန္တိ”ကား ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗ ဟေတုက ပါဠိတော်ကို ဥပမာပြသောစကားတည်း၊ ထို၌ လောဘ ဒေါသ မောဟ

နိဂုံးအုပ်အပ်ပြီးကုန်သည်။ (သမာနာ)ပိ-န်သော်လည်း၊ အညမညသမ္ပယုတ္တ သင်္ခါရက္ခန္ဓဘာဝတော-အချင်းအချင်းသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တသင်္ခါရက္ခန္ဓဝစနေန-ထို ဟိတ်နှင့်ယှဉ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာဟူသော စကားဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတုကာတိ-ဟူ၍၊ ဒဿိတာဇေ- န်သည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အမောဟောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာယ-သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာပိ-၏လည်း၊ မဂ္ဂဟေတုကာဘာဝဒဿနံ-မဂ္ဂဟေတုက၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင် သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမောဟကို၊ ဒုတိယနယေ- ဌံ၊ မဂ္ဂေါစေဝ ဟေတုစာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး (ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ပြီး) တတော-ထို သမ္မာဒိဋ္ဌိဟူသော အမောဟဟိတ်မှ၊ အညဿေဝ - အခြားသော အလောဘ အဒေါသ၏သာလျှင်၊ အညေန- မဂ္ဂေါဟေတုဟူသော ပရိယာယ်မှအခြားသော၊ အသာဓာရဏေန-အမောဟနှင့် မဆက်ဆံသော၊ ပရိယာယေန-မဂ္ဂဟေတုဟူသော ပရိယာယ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂဟေတု ဘာဝံ-မဂ္ဂဟေတု၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ-၍၊ တံသမ္ပယောဂတော-ထို အလောဘ အဒေါသနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ-၏၊ မဂ္ဂဟေတုက ဘာဝဒဿနတ္ထော-မဂ္ဂဟေတုကအဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိသော၊ တတိယ နယော-သည်၊ သစေ သိယာ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အရိယ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော

တို့ကို “ပဟာတဗ္ဗဟေတု”ဟု ပြပြီးနောက် “ပဟာတဗ္ဗဟေတုက”တွင်လည်း ပါဝင်ကြသကဲ့သို့-ဟူလို။]

သစေ ပန၊ ပေ၊ တိပိ ဝုတ္တံ။ ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည် မဂ္ဂဟေတုကအရတွင် ပါဝင်လျှင် “အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂဿ အလောဘော အဒေါသော၊ ဣဓေ ဓမ္မာ မဂ္ဂဟေတူ”ဟု “အမောဟ မပါစေဘဲ ဟောတော်မူသင့်၏”ဟူသော စောဒနာဖွယ်ကို ထုတ်စေ၍ အဖြေကို ပြလို သောကြောင့် “သစေ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်။ ထိုစကားရပ်၌ “သစေ ပန”မှ စ၍ “ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ”တိုင်အောင် စောဒနာဖွယ်ကို ပြသောစကားတည်း။ “ယသ္မာ၊ ပေ၊ အမောဟောတိပိ ဝုတ္တံ”ကား အဖြေတည်း။ [တတော အညဿေဝါတိ တတော သမ္မာဒိဋ္ဌိသင်္ခါရဟေတုတော အညဿ အလောဘအဒေါသဿေဝံ-အန။]

ယော၊ ပေ၊ အညဿေဝ။ ။ ပါဠိတော်ဝယ် ဒုတိယနည်း၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိကို “မဂ္ဂေါစေဝ ဟေတုစ”ဟု ဟောတော်မူ၏။ [“မဂ္ဂေါဟေတု”ဟူသော အသုံးသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိ (အမောဟ)အတွက် အသုံးတည်း၊] ထိုအမောဟမှတစ်ပါးသော အလောဘ အဒေါသ ကို “အညဿေဝ”ဟု ဆိုသည်။ ဤ “အညဿေဝ”ကို မဂ္ဂဟေတုဘာဝံ၌ စပ်။

အညေန၊ ပေ၊ ပရိယာယေန။ ။ စကားအသုံးအနှုန်း တစ်မျိုးကို ပရိယာယဟုဆိုသည်။ စောဒကသည် “မဂ္ဂေါဟေတု”ဟု သုံးလျှင် အမောဟသာ ရ၏။ မဂ္ဂဟေတူ”ဟု သုံးလျှင် အမောဟသာ ရ၏။ “မဂ္ဂဟေတူ”ဟု သမာသိဗဟုဝုစံသုံးလျှင် မဂ်နှင့် ယှဉ်သော အလောဘ အဒေါသရ၏။ ထို့ကြောင့် “မဂ္ဂဟေတူ”ဟု သုံးစွဲခြင်းကို “အသာဓာရဏပရိယာယ-အမောဟနှင့် မဆက်ဆံသော ပရိယာယ်”ဟု ယူသည်။

စကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္ထုဗွဲ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ ပန-စင်စစ်ကား၊
ယသ္မာ၊ မဂ္ဂဟေတုတိ-ဟူသော၊ အညေန-မဂ္ဂေါ ဟေတုဟူသော ပရိယာယံ
မှ အခြားသော၊ သာဓာရဏေန-ဟိတ်သုံးပါးလုံးနှင့်ဆက်ဆံသော၊ ဣမိနာ
ပရိယာယေန-ဤပရိယာယံစကားဖြင့်၊ ယေသံ-အကြင် ဟိတ်သုံးပါးတို့၏၊
မဂ္ဂဟေတုဘာဝေါ-မဂ္ဂဟေတုတို့၏အဖြစ်သည်၊ သမ္ဘဝတိ၊ တေသဗ္ဗေ-ထို
အလုံးစုံသော ဟိတ်သုံးပါးတို့ကို၊ မဂ္ဂဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဒသေတွာ-၍၊
တံသမ္ပယုတ္တာနံ-ထိုဟိတ်သုံးပါးနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ တေသံ-ထိုဟိတ်တို့၏
လည်းကောင်း၊ (အချင်းချင်းယှဉ်ကြသော ဟိတ်သုံးပါးတို့၏လည်းကောင်း၊)
အညေသံစ-ဟိတ်သုံးပါးမှအခြားသောဖဿစသောတရားတို့၏လည်းကောင်း၊
မဂ္ဂဟေတုကဘာဝဒဿနတ္ထော-သော၊ တတိယနယော-သည်၊ (ဟောတိ)၊
တသ္မာ၊ တတ္ထ-ထို တတိယနည်း၌၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ-ထို မဂ္ဂဟေတုအရ၌၊
အမောဟောတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို
အမောဟသည်၊ မဂ္ဂဟေတု-မဂ္ဂဟေတုသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်သည်ကား၊
န-မဟုတ်၊ (ဟောတိဝေ-ဟုတ်သည်သာ၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ တယောပိ-သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေနယာ-ဤ
နည်းတို့ကို၊ အတ္ထဝိသေသဝသေန-အနက်အရကောက်အထူး၏အစွမ်းဖြင့်၊
(သုံးနည်းလုံး အနက်အရကောက် ထူးသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊) နိက္ခိတ္တတ္တာ-
ချထားအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္ထတော-အနက်အားဖြင့်၊ နိက္ခေပေါ-
ချထားကြောင်းနည်းတို့ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-ကုန်၏၊ အထဝါ-ကား၊ သရူပေန-
သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူကြောင်းစကားသည်၊ ဓမ္မတော-

ယသ္မာ၊ပေ၊ ပရိယာယေန။ ။ပရိဟာရ်ဆရာကား “မဂ္ဂဟေတု”ဟူသော
အသုံးကိုပင် ဟိတ်သုံးပါးလုံးနှင့် ဆက်ဆံသောကြောင့် “သာဓာရဏပရိယာယ”ဟု
ဆိုသည်။ [တေသံတိ ဟေတုနံ၊ အညေသံတိ ဟေတုသမ္ပယုတ္တာနံ။-အန။]

ဣမေ ပန၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ။ဤသို့ နည်းသုံးမျိုးကို ပြရာ၌ “မူလတော ဓန္ဓတော
စာပိ”စသော နိက္ခေပတို့တွင် အဘယ်နိက္ခေပအားဖြင့် ပြအပ်ပါကုန်သနည်းဟု
မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဣမေ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤနည်းသုံးမျိုးတို့ကို
“မဂ္ဂဟေတုကာ”ဟူသော ပါဠိတော်၏ အနက်အထူးအားဖြင့် နိက္ခိပန(ဟောချမှု)
ပြုအပ်သောကြောင့် “အတ္ထတော နိက္ခေပ”ဟူ၍ မှတ်ထိုက်ကြသည်-ဟူလို။

အထဝါ။ ။ဒုတိယ တတိယနည်းတို့သည် ဤတရားတို့သည် မဂ္ဂဟေတုတရားတို့
တည်း၊ ဤတရားတို့ကား မဂ္ဂဟေတုရှိကြသော မဂ္ဂဟေတုက (ဟေတုမန္တ)တရားတို့
တည်းဟု ဟေတုနှင့် ဟေတုမန္တကို ခွဲခြား၍ သရုပ်ထုတ်ပြသောကြောင့် “ဓမ္မတော
နိက္ခေပ”တို့ ဖြစ်ကြ၏၊ ပဌမနည်းကား ထိုသို့ ဟေတုနှင့် ဟေတုမန္တခွဲ၍ သရုပ်ထုတ်
မပြဘဲ “မဂ္ဂင်္ဂါနိ ထပေတွာ”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်
အားဖြင့်သာ “မဂ္ဂင်္ဂါနိပါးသည် ဟေတု၊ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကား ဟေတုမန္တ”ဟု

ဓမ္မအားဖြင့်၊ နိက္ခေပေါ-ချထားကြောင်းစကားတည်း၊ အတ္ထေန-အနက်အားဖြင့်၊ (ဝစနံ-သည်၊) အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ (နိက္ခေပေါ-တည်း၊) ဣတိဇဝံပိ-သို့လည်း၊ ယောဇနာ-အဓိပ္ပာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ တတ္ထ-ထိုနည်းတို့တွင်၊ ဒုတိယတတိယနယာ-တို့သည်၊ သရူပတော-သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ ဟေတု၊ ပေ၊ ဝသေန-ဟိတ်၊ ဟိတ်ရှိသောတရားတို့ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိက္ခေပေါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပဌမနယော-သည်၊ တထာ-ထို သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ အဒဿနတော-မပြခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထေန-အားဖြင့်၊ မဂ္ဂင်္ဂိတံသမ္ပယုတ္တာနံ-မဂ္ဂင်္ဂရစ်ပါး၊ ထို မဂ္ဂင်္ဂရစ်ပါးနှင့် ယှဉ်သောတရားတို့၏၊ ဟေတု၊ ပေ၊ ဂမနတောစ-ဟိတ်၊ ဟိတ်ရှိသောတရား၏ အဖြစ်ကို သိစေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ နိက္ခေပေါ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

၁၀၄၀။ ယသ္မိံ သဘာဝဓမ္မေ-အကြင် ပရမတ္ထသဘောတရား၌၊ နိန္ဒ၊ ပေ၊ ဘာဝေန-ညွတ်သည်၏အဖြစ်၊ ကိုင်းသည်၏အဖြစ်၊ ရှိုင်းသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ပဝတ္ထတိ-၏၊ သော-ထို ပရမတ္ထသဘောတရားကို၊ တဿ-ထိုစိတ်၏၊ အာရမဏာဓိပတိ-အာရမဏာဓိပတိဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ဤစကားဖြင့် ပညတ်၏ အာရမဏာဓိပတိ မတပ်ကြောင်းကို ပြသည်၊] စေတောပရိယညာဏေန-ဖြင့်၊ ဇာနိတွာ-ရှေးဦးစွာသိပြီး၍၊ ပစ္စဝေက္ခမာနော-ကာမာဝစရဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သူကို၊ တေန-ထို စေတောပရိယညာဏ်ဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခမာနောတိ-ဆင်ခြင်သူဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ဧတ္တာပိတိ-ကား၊ ဧတသ္မိံပိ အဋ္ဌကထာဝစနေ-ဤ ရှေးအဋ္ဌကထာစကား၌လည်း၊ ဝါ-

ခွဲခြား၍ သိရသောကြောင့် အတ္ထတောနိက္ခေပဖြစ်သည်။ [တထာ အဒဿနတောတိ သရူပေန အဒဿနတော၊-အနု။]

အတ္ထေန၊ ပေ၊ ဂမနတော။ ။ “မဂ္ဂင်္ဂိနိ ယပေတွာ တံသမ္ပယုတ္တော” ဟု ဟောတော်မူခြင်းကြောင့် မဂ္ဂင်္ဂရစ်ပါးတရားတို့၏ မဂ္ဂပစ္စည်းဟူသော ဟေတုအဖြစ်ကို သရုပ်ထုတ်၍ ပြပြီးဖြစ်တော့၏။ မဂ္ဂဟေတု (မဂ်လည်းဟုတ်၊ ဟိတ်လည်းဟုတ်သော) သမ္မာဒိဋ္ဌိက သမ္ပယုတ်တရားတို့၏ ဟေတုအဖြစ် (ဟိတ်ဖြစ်သောအကြောင်း၏အဖြစ်)ကိုကား တိုက်ရိုက်သရုပ်အားဖြင့် မပြဘဲ အနက်အရအားဖြင့် သိစေ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း “အတ္ထတောနိက္ခေပ” ဖြစ်သည်ဟု အနုဋီကာဖွင့်သေး၏။

ပစ္စဝေက္ခမာနော။ ။ စေတောပရိယညာဏ်သည် သူတစ်ပါးစိတ်ကိုသိသော ဉာဏ်တည်း။ ဆင်ခြင်သောဉာဏ် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ရှေးဦးစွာ စေတောပရိယညာဏ်ဖြင့် သူတစ်ပါး၏စိတ်ကို သိပြီး၍ ကာမာဝစရဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခမာဉာဏ်ဖြင့် သရာဂစိတ်၊ ဝိတရာဂစိတ် စသည်ဖြင့် ဆင်ခြင်သူကို “စေတောပရိယညာဏေန ပစ္စဝေက္ခမာနော” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

တစ်နည်း၊ ပဋ္ဌာနေ-ပဋ္ဌာန်း၌၊ မဂ္ဂါဒီနိ-မဂ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ထပေတွာ-ချန်ထား၍၊ အညေသံ-အခြားသော တရားတို့၏၊ အဓိပတိပစ္စယဘာဝဿ-အဓိပတိပစ္စည်း၏အဖြစ်ကို၊ အဝစနေနေဝ-ဟောတော်မမူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ဧတ္ထ ပဋိက္ခေပပါဠိယံ-ဤ ပယ်မြစ်ကြောင်းပါဠိ၌။

အယမေဝတ္ထောတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ မဂ္ဂဖလံ-မဂ်ဖိုလ်ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝိမံသာဓိပတေယျန္တိ-ပါဠိဖြင့်၊ ပဓာနေန-ပဓာနဖြစ်သော၊ အဓိပတိနာ-အဓိပတိဖြင့်၊ သဟဇာတာဓိပတိ-သဟဇာတာဓိပတိကို၊ နိဒဿိတော-ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တယိဒံ-ထို ဝိမံသာဓိပတေယျဟူသော စကားသည်၊ နယဒဿနမတ္တမေဝ-ပဓာနနည်းကို ပြကြောင်းစကားမျှသည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညောပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧဝံ ပကာရော-ဤသို့ အပြားရှိသော၊ ဝါ-ဤသို့ အလားတူဖြစ်သော၊ သဟဇာတော-တကွဖြစ်သော၊ မဂ္ဂါဓိပတိ-ဝိရိယဟူသော မဂ္ဂါဓိပတိသည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဒဿိတော ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ဝိရိယာဓိပတေယျန္တိ စ-ဟူ၍လည်း၊ ယောဇေတဗွံ-ပါဠိတော်၌ ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒမ္ပိ-ဤ ဝိရိယာဓိပတေယျဟူသော စကားကိုလည်း၊ အတ္တတော-သာမတ္ထိယတ္ထအားဖြင့်၊ ဝုတ္တမေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ [ဝိမံသာဓိပတေယျပုဒ်သည် “ဝိရိယာဓိပတေယျ”ဟူသောအနက်ကို သာမတ္ထိယတ္ထအားဖြင့် ပြစွမ်းနိုင်သည်-ဟူလို၊]

၁၀၄၁။ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေါ-သဘောတည်း၊ အတ္တဘာဝေါ-မိမိ၏သဘော။ [အတ္တဘာဝေါ အရ ခန္ဓာငါးပါးကို ယူမည်စိုး၍ “အတ္တနော သဘာဝေါ အတ္တဘာဝေါ”ဟု ဖွင့်သည်။]အနေကကပ္ပသဟဿာယုကာနံ-တစ်ပါးမက များစွာသော ကပ္ပာအထောင် အသက်ရှည်ကုန်သော၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏အတွက်၊ လဒ္ဓေါကာသဿ-ရအပ်သော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝိပါကော-အကျိုးသည်၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ-ကပ္ပာတစ်ထောင် လွန်ရာအခါ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေပိ-ကပ္ပာတစ်ထောင် လွန်ရာအခါ၌လည်း၊ လဒ္ဓေါကာသံ-ရအပ်သော

ပဓာနေန အဓိပတိနာ။ ။သဟဇာတာဓိပတိကို ညွှန်ပြရာ၌ အဓိပတိလေးပါးရှိသည်တွင် ဝိမံသာဓိပတိတစ်ပါးဖြင့်သာ ပါဠိတော်၌ညွှန်ပြတော်မူ၏၊ ထိုသို့ညွှန်ပြခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဓာနေန အဓိပတိနာ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ဝိမံသာဓိပတိ”က ပဓာနဖြစ်သောကြောင့် ထို ဝိမံသာဓိပတိဖြင့်သာ ညွှန်ပြတော်မူအပ်သည်-ဟူလို၊ ဝိမံသာဓိပတိ၏ ပဓာနဖြစ်ခြင်းမှာလည်း ကုသိုလ်တရားတိုင်းမှာ ပညာဉာဏ်သာ အလွန်အကဲ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤလောကုတ္တရာ(မဂ္ဂါဓိပတိ)အရာဝယ် ပညာပဓာနဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ [ပညတ္တရတ္တာ ကုသလာနံ၊ လောကုတ္တရကာထာယစ ပညာဓုရတာ ဝိမံသာဓိပတိဿ သေသာဓိပတိနံ ပဓာနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-အနု။]

အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ ယံ-အကြင် ကံသည်၊ ဘဝိဿတိ-ရောက်လတ္တံ့၊ [လဒ္ဓေါကာသံ ယံ ကမ္မံ ပါပုဏိဿတိ၊-အနု၊ ဘူဇာတ်၏ ပတ္တိအနက်ကို ဖွင့်သည်။] တဒပိ-ထိုကံသည်လည်း၊ လဒ္ဓေါကာသမေဝ-ရအပ်သောအကျိုး ပေးခွင့်ရှိသော ကံသာတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အတ္တနော-မိမိဟူသော ကံ၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုစ္စတိ-(ကပ္ပသဟဿာတိက္ကမေ)ဟု ဆိုအပ်၏။

နတ္ထိ၊ပေ၊ဟောတိတိ-ကား၊ အနုပ္ပန္နောနာမ-ဥပ္ပန္နမဟုတ်သည် မည်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ ဥပ္ပာဒါဒိသု-ဥပါဒ်အစရှိသော ခဏတ္တယတို့၌၊ အန္တောဂစ္ဆော-အတွင်းဝင်ကုန် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပာဒိနော ဓမ္မာတိ ဧတေန ဝစနေန-စကားဖြင့်၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ် ဆိုနိုင်၏၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပာဒိ၊ပေ၊ ဇာတာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အရူပသင်္ခါတော အတ္တာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ အရူပဘဝံဂံ-အရူပဘဝင်ကို၊ အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ တတ္ထ-ထို အရူပဘဝင်၌၊ (အတ္တာတိ ဝေါဟာရော ပဝတ္တော၌စပ်၊) အာကာသာနဉ္စာယတနသညာဒိမယော-အာကာသာနဉ္စာယတနသညာ အစရှိ သည်ဖြစ်သော၊ အတ္တာ-အတ္တတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္ထတော-သာမတ္ထိယတ္ထ အားဖြင့်၊ ဝေါဟာရော-အခေါ်အဝေါ်သည်၊ ပဝတ္တော-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

ပန-ဆက်၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကုသလာကုသလကမ္မံ- ကုသိုလ်၊အကုသိုလ်ကံသည်၊ သမ္ပ-အလုံးစုံသည်၊ ဝိပါကံ-အကျိုးကို၊ ယဒိ ဒဒေယျ-အကယ်၍ပေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အလဒ္ဓေါကာသန္ဓ-မရအပ်သော အခွင့်ရှိသော ကံသည်လည်း၊ ဝိပါကံ-ကို၊ ဒေတိ-ပေး၏၊ (ပေးနိုင်ရာ ရောက်၏၊) ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဝိပက္ခဝိပါကဉ္စ-ရင့်ကျက် ပြီးသော အကျိုးရှိသောကံသည်လည်း၊ ဝါ-အကျိုးပေးပြီးသော ကံသည်လည်း၊

ဝီရိယာဓိပတေယျံတိစ။ ။ပါဠိတော်၌ “ဝိမံသာဓိပတေယျံ”ဟူသော စကားကို ပဓာနနည်း၊ နိဒဿနည်းဟုယူ၍ ထိုစကားဖြင့် ဝိမံသာဓိပတိနှင့်အလားတူ မဂ္ဂါဓိပတိ ရထိုက်သော တရားကိုလည်း ယူဖို့ရန် ညွှန်ပြထား၏ဟု ယူပါ၊ ထို့ကြောင့်(မဂ္ဂါဓိပတိ ဖြစ်နိုင်သော ဝီရိယကို ယူ၍) ဝိမံသာဓိပတေယျံဟူသော ပါဠိတော်နေရာဝယ် “ဝီရိယာ ဓိပတေယျံ မဂ္ဂံ ဘာဝယန္တဿ”ဟုလည်း ယှဉ်စေထိုက်၊ သုံးစွဲထိုက်ပါသည်-ဟုလို။ [တချို့စာအုပ်၌ “ဝီရိယာဓိပတေယျေနာတိစ”ဟု ပါဠိပျက်၏၊ “ဝီရိယာဓိပတေယျေန စ ယောဇေတမ္ပံ”ဟုသော်လည်း ဣတိ မပါဘဲရှိလျှင် ကောင်း၏။]

ယဒိ ပန၊ပေ၊ဒဒေယျ။ ။“ယဒိ ပန အာယူဟိတံ ကမ္မံ၊ပေ၊န ဘဝေယျ”ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိကို ဖွင့်ပြလို၍ “ယဒိ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ အလဒ္ဓေါကာသန္ဓ၌ စဖြင့် လဒ္ဓေါကာသကို ငဲ့၏၊ “လဒ္ဓေါကာသကံသာမက အလဒ္ဓေါကာသကံလည်း

ဒဒေယျ-ထပ်၍ အကျိုးပေးရာ၏။ တတော-ထို့ကြောင့်၊ ဧကသေဝ-တစ်မျိုး သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ သဗ္ဗဝိပါကေန-အလုံးစုံသောအကျိုးသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညဿ-အခြားသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဩကာသော-အခွင့်သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ၊ (ကဿော)၊ နိရတ္တကတ္တာ-အကျိုးမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပ္ပန္နဿ-ဖြစ်ပြီးသောကံ၏၊ ဖလဒါနေ-အကျိုးကို ထပ်၍ပေးခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊ အညဿ-သော၊ ကမ္မဿ-၏၊) ဥပ္ပတ္တိယာယေဝ-ဖြစ်ခြင်း၏ ပင်၊ ဩကာသော-သည်၊ န ဘဝေယျ-တော့ရာ။

အထဝါ-ကား၊ အလဒ္ဓေါကာသဿ-မရအပ်သော အခွင့်ရှိသောကံ၏၊ ဝိပါကဒါနေ-အကျိုးကိုပေးခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) ပစ္စယန္တရရဟိတဿပိ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းတစ်ပါးမှကင်းသောကံ၏လည်း၊ ဝိပါက ဒါနံ-အကျိုးကို ပေးနိုင်ခြင်းသည်၊ အာပန္နံ-ရောက်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊

အကျိုးပေးနိုင်ရာရောက်၏”ဟူလို၊ ဝိပက္ကံ+ဝိပါကံ ယဿာတိ ဝိပက္ကံဝိပါကံ”အရ “ရင့်ကျက်ပြီးသော အကျိုးရှိသောကံ”ဟူသည် အကျိုးပေးပြီးသောကံတည်း။

ဆက်ဦးအံ့-အလဒ္ဓေါကာသ(အကျိုးပေးခွင့်မရသော)ကံဟူသည် မိမိအကျိုးပေးခွင့် ရလောက်အောင် အထောက်အကူပြုမည့် အခြားအကြောင်းများဟူသော အဖော်မရ သောကံတည်း၊ ထိုကံသည် အကျိုးသို့ရှေးရှုပြုခြင်း မရှိသောကြောင့် ထိုအလဒ္ဓေါကာသ ကံနှင့် အကျိုးပေးပြီးသော ဝိပက္ကံဝိပါကံကံသည် သဘောတူ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် “အလဒ္ဓေါကာသံ၊ပေ၊ ဒဒေယျ”ဟု ဆိုသည်၊ အလဒ္ဓေါကာသကံသည်လည်း အကျိုး ပေးနိုင်လျှင် ထိုကံနှင့်တူသော ဝိပက္ကံဝိပါကံကံလည်း အကျိုးကို ထပ်၍ ပေးနိုင်စရာ ရှိသည်-ဟူလို။ [အဝိပက္ကံဝိပါကံ ကမ္မံ သဟကာရိကာရဏသမဝါယာ လာဘေန အကတောကာသံ ဝိပါကာဘိမုခဘာဝါဘာဝတော ဝိပက္ကံဝိပါကကမ္မံ သရိက္ခကံတိ ဝုတ္တံ၊- “အလဒ္ဓေါ၊ပေ၊ဒဒေယျာတိ”-အနု။]

တတော၊ပေ၊နိရတ္တကတ္တာ။ ။တတော-ထိုသို့ အကျိုးပေးပြီးသောကံက ထပ်၍ အကျိုးပေးနိုင်ရာ ရောက်သောကြောင့် ကံတစ်ခုတည်း၏ပင် အကျိုးအားလုံး ဖြစ်စရာ ရှိ၏၊ အကုသိုလ်ကံတစ်ခုကြောင့် မကောင်းကျိုးအားလုံး၊ ကုသိုလ်ကံတစ်ခုကြောင့် ကောင်းကျိုးအားလုံး ဖြစ်စရာရှိသည်-ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် အခြားကံများ၏ အကျိုး ပေးခွင့် မရှိတော့ရာ၊ ဘာကြောင့်နည်း-အခြားကံများဖြစ်သည့်အတွက် အကျိုးမရှိသော ကြောင့်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဥပ္ပတ္တိယာယေဝ၊ပေ၊ဒါနေ-ဖြစ်ပြီးသော ကံတစ်ခုက ထပ်၍အကျိုးပေးနေလျှင် (အခြားကံ)ဖြစ်ခြင်း၏ အခွင့်သည်ပင် မဖြစ်တော့ရာ၊ ဤနည်းအလို “အညဿ-အခြားကံ၏၊ ဩကာသော-အကျိုးပေးခွင့်သည်၊ ဝါ- ဖြစ်ခွင့်သည်၊ န ဘဝေယျ-မဖြစ်တော့ရာ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ပေးပါ။]

အထဝါ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။“အညဿ ဩကာသော န ဘဝေယျ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို တစ်နည်းဖွင့်ပြလို၍ “အထဝါ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဤနည်း၌

အဝိဇ္ဇာ၊ ပေါပေပကဿ-အဝိဇ္ဇာ တဏှာအစရှိသော အကြောင်းတစ်ပါးကို ကုန်စေတတ်သော၊ ကမ္မက္ခယကရဿ-ကံ၏ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ အညဿ-အခြားသော၊ အပစယဂါမိကမ္မဿ-အပစယဂါမိ အမည်ရှိသော မဂ်ကံ၏၊ ဩကာသော-သည်၊ န ဘဝေယျ-တော့ရာ၊ စ-ဆက်၊ မဂ္ဂေ-မဂ်ကို၊ ဘာဝိတေပိ-ဖြစ်စေအပ်ပါသော်လည်း၊ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယန္တရဟိတဿ-အဝိဇ္ဇာအစရှိသော အကြောင်းတစ်ပါးမှကင်းသော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝိပစ္စနတော-အကျိုးပေးခြင်းကြောင့်၊ သမတ္ထတာ-ကံကုန်အောင် ပြုစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်။

ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိယာဝ-ဝိပါကံ၏ ဖြစ်ခြင်း၏ပင်၊ ဘာဝိတေပိ-ဖြစ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကတော-ဝိပါကံမှ၊ အညဿ-အခြားသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာစိတ်၏ ပဝတ္တိဩကာသော-ဖြစ်ခြင်း၏အခွင့်သည်၊ န ဘဝေယျ-တော့ရာ။

တံ ပနာတိ-ကာ၊ အာယူဟိတံ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော၊ ကမ္မ-ကံသည်၊ (တံ၏စွဲနက်ကို ဖွင့်သည်၊) ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤတံ ပန အစရှိသောစကားကို၊

“အညဿ”အရ အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းတို့ကို ကုန်စေနိုင်သော (မိမိက ကံဖြစ်ပါလျက်) အခြားသောကံများကို ကုန်အောင်ပြုတတ်သော မဂ်ကံကို အရ ကောက်ရသည်။ “အညဿ-အခြားသော မဂ်ကံ၏၊ ဩကာသော-ဖြစ်ခွင့်သည်၊ န ဘဝေယျ”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပေးပါ။

အလဒ္ဓေါပေအာပန္နတိ။ ။ “ဘာကြောင့် မဂ္ဂကံ၏ ဖြစ်ခွင့်မရဘဲရှိရအံ့နည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “အလဒ္ဓေါပေအာပန္န”ဟု မိန့်သည်။ “အခွင့်မရသောကံက အကျိုးပေးနိုင်လျှင် “အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းတစ်ပါး ကင်းသောကံကလည်း အကျိုးပေး၏” ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ရောက်နေ၏၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ စသော အကြောင်းကို ကုန်စေတတ်သော မဂ္ဂကံသည် ဖြစ်ခွင့်မရှိ၊ ဖြစ်ဖွယ်မလို-ဟူလို။

ဘာဝိတေပိပေအတ္ထော။ ။ “ကမ္မက္ခယကရဿ ဩကာသော န ဘဝေယျ”ကို “ဘာဝိတေပိပေအတ္ထော”ဟု အဓိပ္ပာယ်နက် ဖွင့်ပြသည်။ အဝိဇ္ဇာ တဏှာစသော အကြောင်းနှင့်တကွ ကံကို ကုန်အောင်ပြုတတ်သော အပစယဂါမိမဂ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီးပါသော်လည်း အဝိဇ္ဇာစသော အကြောင်းမရှိပါဘဲ ကံတွေက အကျိုးပေး နေလျှင် မဂ်တည်းဟူသောကံမှာ ကံကို ကုန်စေနိုင်သောသတ္တိ မရှိရာရောက်သည်-ဟူလို။ [မရ၌ “ဘာဝတမဂ္ဂဿ ဝိကုပ္ပာဒနသမတ္ထတာ န သိယာ၊ နိရတ္ထကတ္တာတိ အတ္ထော”ဟု ဖွင့်၏၊ စဉ်းစားပါ။]

သဗ္ဗဒါ ဝါပေ၊ န ဘဝေယျ။ ။ [အညဿ၊ ပေ၊ န ဘဝေယျ”ဟူသော အဋ္ဌကထာ ကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြန်သည်။] ဤနည်း၌ “အညဿ”အရ ဝိပါကံမှတစ်ပါးသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာကို ကောက်ပါ၊ အခွင့်ရသော ကံကလည်း အကျိုးပေး၊

(အာရဒ္ဓံ ဧဝံ) ဓုဝဝိပါကဿ-မြသောအကျိုးရှိသော ကံ၏။ ဝိပါကေန-
အကျိုးဖြင့်၊ အဓုဝဝိပါကဿ-မမြသောအကျိုးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ လဒ္ဓေါ
ကာသဿ-ရအပ်သော အခွင့်ရှိသောကံ၏။ ဝိပါကံ-အကျိုးသည်၊ ဥပ္ပာဒိ-
ဥပ္ပာဒိမည်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတံ-ငှာ၊ အာရဒ္ဓံ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ စ-
ဆက်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော-တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဗလဝဝိရဟေ-အားကြီး
သော ကံတစ်ပါးမှ ကင်းသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂမဂ္ဂဘာဝနာဝိရဟေ စ-
အရဟတ္တမဂ် ဘာဝနာမှ ကင်းသော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဟိနသဘာဝတော-
မပယ်ထိုက်သော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓုဝံ-မချွတ်ကေန၊ ဝိပစ္စန္ဓိ-
အကျိုးပေးကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဓုဝဝိပါကာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊
အာယူဟိတကမ္မေ-အားထုတ်အပ်ပြီးသော ကံကို၊ ဝုစ္စမာနေ-ဆိုအပ်သော်၊
(ဆိုအပ်ရာ၌)၊ အနုပ္ပန္နံ-အနုပ္ပန္နကံကို၊ ကသ္မာ ဝုတ္တံ၊ ယံ-အကြင်ကံသည်၊
အာယူဟိတံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-လတ္တံ၊ တတ္တာပိ-ထိုကံ၌လည်း၊ အာယူဟိတ
သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိသတ္တာဝါ-အာယူဟိတသဒ္ဓါ ဖြစ်ခြင်း၏ ဖြစ်သင့်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-အဖြေတည်း။) ဤဝါကျများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို
အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

၁၀၅၀။ ဥပ္ပာဒိန္နာတိ ဇတ္ထ-၌၊ ဥပေတေန-တဏှာဒိဋ္ဌိတို့သည် ကပ်အပ်
သောကံသည်၊ အာဒိန္နာ-ယူအပ်သောတရားတို့တည်း၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော-
ဤအနက်သည်၊ န (ဟောတိ)-မဖြစ်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ဥပသဒ္ဓေါ-ဥပသဒ္ဓါ
သည်၊ ဥပသဂ္ဂမတ္တမေဝ-ဥပသာရမျှသာတည်း၊ တသ္မာ၊ ဥပါဒါနာရမဏာ-
ဥပါဒါန်၏ အာရုံဖြစ်သော လောကီတရားတို့ကို၊ ဥပါဒါနေဟိ-ဥပါဒါန်တရား
တို့သည်၊ (အာဒိန္နာ-ယူအပ်ကုန်ပြီ)၊ အညေ စ- ဥပါဒါနာရမဏတရားမှ

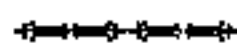
အခွင့်မရသော ကံကလည်း အကျိုးပေးနေလျှင် ဝိပါကံအစဉ်ချည်းသာ ဖြစ်နေစရာ
ရှိသောကြောင့် ဝိပါကံမှတစ်ပါးသော အခြားကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ ကြိယာများ ဖြစ်ခွင့်
မရတော့-ဟူလို၊ [တီသု ဝိကပ္ပေသု ပဌမေ အညဿာတိ ကုသလာကုသလကမ္မဿ၊
ဒုတိယေ အညဿာတိ အပစယဂါမိကမ္မဿ၊ တတိယေ အညဿာတိ ဝိပါကတော
အညဿ ကုသလာကုသလကမ္မဿ ကြိယဿာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော၊-မဓု။]

ဥပါဒိန္နာ။ ။ဥပါဒိန္နုပါဒါနိယတိကံ၌ ဥပါဒိန္နာကို “ဥပေတေန+အာဒိန္နာ”ဟု
ဖွင့်ခဲ့၏။ ထိုအနက်ကို ဤ၌ မရနိုင်၊ ဥပကို အနက်မရှိကြ၍ “အာဒိန္နာ”ကိုသာ
အနက်ပေးပါ၊ ထိုအာဒိန္နာ၏ အရကောက်ကိုပြလို၍ “ဥပါဒါနာရမဏာ၊ အညေစ”ဟု
မိန့်သည်၊ ဥပါဒါနာရမဏာ-ဥပါဒါန်၏အာရုံဖြစ်သော လောကီတရားများ၊ အညေစ-
ဥပါဒါနာရမဏတရားတို့မှ တစ်ပါးကုန်သော လောကုတ္တရာ(မဂ်၊ ဖိုလ်)တရားများ၊
ဣစ္ဆေဝံ၌ ဧဝံဖြင့် ဥပ၏ အနက်ကို ကန့်။]

အညေစ အနုပေဂဟဏေန။ ။“ဥပါဒါနာရမဏဖြစ်သော လောကီတရားတို့ကို
ဥပါဒါန်(တဏှာဒိဋ္ဌိ)တို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူအပ်ပါစေတော့၊ ဥပါဒါန်၏

အခြားသော မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကိုလည်း၊ အနဘိနိဝေသေန-စွဲစွဲလမ်းလမ်း နှလုံးသွင်းခြင်းမရှိသော၊ (ဂဟဏေနဉ္စ စပ်၊) အဟံ-ငါသည်၊ မဂ္ဂ-မဂ်ကို၊ ဘာဝယံ-ဖြစ်စေခဲ့ပြီ၊ မမ-ငါ၏၊ မဂ္ဂေါ-မဂ်သည်၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ အာဒိကော-ဤသို့အစရှိသော၊ ဂဟဏေန-ယူကြောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့်၊ အာဒိန္နာ-န်ပြီ၊ ဣစ္ဆေဝ-ဤအကြောင်းကြောင့်သာ၊ ဥပါဒိန္နာ-ဥပါဒိန္နတို့ မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥပါဒိန္နသဒ္ဓေန-ဥပါဒိန္နသဒ္ဓါဖြင့်၊ အမဂ္ဂဖလဓမ္မာ ယေဝ-မဂ်ဖိုလ်မဟုတ်သောတရားတို့ကိုသာ၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တာ၊ ဣတရေဟိ- ဥပါဒိန္နသဒ္ဓါမှ အခြားသော အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စတ္တံ စသောသဒ္ဓါတို့ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလ ဓမ္မာစ-မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကိုလည်း၊ (ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တိကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိက္ခေပကထာဝဏ္ဏနာ

၁၀၆၂။ မေတ္တာယနဝသေနာတိ-ကား၊ မေတ္တာဖရဏာဝသေန-မေတ္တာကို ဖြန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မေတ္တာယနဝသေနာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဆိုထိုက်လျက်၊ ဒီဃံ-ဒီဃကို၊ ကတွာ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ [မေတ္တာယ အယနံ ဥပဂမနံ မေတ္တာယနံ၊ တဉ္စ အတ္တနော သန္တာနေ လာဘော ဥပ္ပာဒနံ၊ သတ္တာနံ အနုပဂမော၊-အနု၊ အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။] ဝါ- တစ်နည်း၊ မေတ္တာမေဒနံ-မေတ္တာ၏ချစ်ခြင်းသည်၊ မေတ္တာယနံ-မေတ္တာယန မည်၏၊ တဉ္စ-ထို မေတ္တာ၏ချစ်ခြင်းဟူသည်လည်း၊ သိနေဟဝသေန- ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အယနံ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊) [“အတ္ထတော မဇ္ဇနမေဝါတိ “မေတ္တာမေဒနံ”တိ ဝတွာ “သိနေဟန”န္တိအာဟ”ဟု အနု၌ ရှိသောကြောင့် မေတ္တာမေဒနံ၏ နောက်၌ “သိနေဟနံ” ဟု ရှေးပါ၌ ရှိဟန်တူသည်။]

အာရုံမဟုတ်သော မဂ်ဖိုလ်တို့ကိုကား အဘယ်တရားသည် ယူအပ်ပါကုန်သနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်“အညေစ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ မဂ်ဖိုလ်တို့ကိုကား ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်သည် ယူအပ်ကုန်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပါဒိန္နအမည်ရသည်-ဟူလို။ [ဂဟဏေနာတိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေန၊ ထိုဉာဏ်သည် မှားသောအားဖြင့် မသုံးသပ်တတ်သောကြောင့် “အနဘိနိဝေသန”ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ “အဟံ မဂ္ဂေါ”စသည်ကား ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ပုံ အခြင်းအရာတည်း၊ အာဒိဖြင့် “အဟံ ဖလံ သတ္တာကာသိ”ကို အနု၌ ပြ၏။]

ဥပါဒိန္နသဒ္ဓေန ဝါ။ ။ဤနည်းကား ဥပ၏ အနက်ရှိကိုပြသော နည်းတည်း၊ ဥပဥပသာရက အနက်ရှိသောကြောင့် “ဥပေတေဟိ+အာဒိန္နာ”ဟုပင် ဝစနတ္ထပြုရ၏၊ သို့သော် “ဥပါဒိန္နာ”အရ လောကီတရား အားလုံးကို ယူရမည် ဖြစ်သောကြောင့် “ဥပေတေဟိ-ကပ်ရောက်တတ်၊ စွဲလမ်းတတ်သောဥပါဒါန်တို့သည်”ဟု အနက်ပေးပါ။

အနုဒယတိ-စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ အနုဒါ-အနုဒါမည်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗေ-လျက်၊ အနုဒ္ဓါတိ-ဟူ၍၊ ဒကာရာဂမနံ-ဒအက္ခရာ၏ လာခြင်းကို၊ ကတွာ ဝုတ္တံ၊ အနုဒ္ဓယနာကာရောတိ-ကား၊ [အဋ္ဌကထာ၌ “အနုဒ္ဓါကာရော”ဟု ရှိ၏။] အနုရက္ခဏာကာရော-စောင့်ရှောက်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ရက္ခဏံ-စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဒယနာ-ဒယနာ မည်၏။ [ဤ ဋီကာအလို “အနုဒ္ဓယနာကာရော”ဟု ရှိရမည်၊ “အနုဒ္ဓါယနာကာရော”ဟု ဒိဃမရှိရ၊ ဒယဓာတ် ယုပစ္စည်း အနုပြု၍ “ဒယန” ဟု ဖြစ်၏။] အနုဒ္ဓါယိတသာတိ-ကား၊ အနုဒ္ဓါယ-စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့်၊ အယိတဿ-ဖြစ်သောစိတ်၏။

ဇာတိပိ ဒုက္ခာတိအာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ [ဓမ္မစကြာ စသည်၌ လာသော “ဇာတိပိ ဒုက္ခာ”အစရှိသော စကားကို၊] သုဏန္တဿ-ကြားနာသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဝနေ-ကြားနာခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ (ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ ဝတ္တတိ-၏။) အနိစ္စာဒိတော-အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့်၊ သမ္မသန္တဿ-သုံးသပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သမ္မသနေ-သုံးသပ်ခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ (ဉာဏံ ဝတ္တတိ၊) မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ ဣတ္ထ-ဤ ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ သမ္မောဟံ-ပြင်းစွာ တွေ့ဝေခြင်းကို၊ ဝိဒ္ဓသေန္တဿ-ဖျက်ဆီးသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပဋိဝေဓေ-ထိုးထွင်း၍သိခြင်း၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ (ဉာဏံ ဝတ္တတိ၊) ပဋိဝိဇ္ဇိတွာ-ထိုးထွင်းကာ သိပြီး၍၊ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏေ-၌၊ ဝါ-ကြောင့်၊ (ဉာဏံ ဝတ္တတိ၊) ဣတိ-သို့၊ စတုသု-န်သော၊ ကာလေသု-ကာလတို့၌၊ ဒုက္ခေ-ဒုက္ခသစ္စာ၌၊ ဉာဏံ-သည်၊ ဝတ္တတိ-၏။

၁၀၆၅။ စိတ္တဿ-စိတ်၏၊ သံရဉ္စနံ-ပြင်းစွာ တပ်စွဲခြင်းသည်၊ စိတ္တဿ သံရာဂေါ-စိတ္တဿ သံရာဂေါမည်၏၊ ဂိဇ္ဈန္တိတိ-ကား၊ အဘိကင်္ခန္တိ-အလွန် အလိုရှိကုန်၏၊ သဉ္စန္တိတိ-ကား၊ ဗန္ဓန္တိ-ဖွဲ့တတ်ကုန်၏၊ [ငြိကပ်နေအောင် ဖွဲ့ထားတတ်ကုန်၏၊ သဉ္စဓာတ်၏ ကပ်ငြိခြင်းအနက်ကိုပင် “ဗန္ဓန္တိ”ဟု ဖွင့်သည်၊] လဂနဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ သံဝရဏဋ္ဌေန-စောင့်စည်းခြင်းဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဩလမ္ပနဋ္ဌေန-တွဲရစွဲဆွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသောအနက်ကြောင့်၊ (“သင်္ဂေါ-သင်္ဂမည်၏”၌စပ်၊) [စောင့်စည်းခြင်း၊ တွဲရစွဲဆွဲခြင်းဟူသည် လွတ်ထွက်မသွားအောင် ငြိကပ်ထားခြင်းပင်တည်း။]

ဤသို့ အနက်ပေး၍ ဥပါဒါန်တရားတို့သည် အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူအပ် ကုန်သော (မဂ်ဖိုလ်မှတစ်ပါးသော) လောကီတရားတို့ကို ကောက်ယူပါ၊ [နိဗ္ဗာန်မှာ “အဇ္ဈတ္တ”၌ လျဉ်းပါးဖွယ် မရှိသောကြောင့် “အမဂ္ဂဖလယောဝ”ဟု မဂ်၊ဖိုလ်ကိုသာ ကြဉ်ထားသည်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မကောက်နိုင်ပါ၊] ဣတရေဟိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော “အဇ္ဈတ္တံ၊ ပစ္စတ္တံ၊ နိယကာ၊ ပါဠိပုဂ္ဂလိကာ”တို့ကို ပြသည်။

တဿ တဿေဝ ဘဝဿာတိ-ကား၊ ကာမဘဝါဒိသင်္ခါတဿ-ကာမဘဝ အစရှိသည်ဟု ဆိုအပ်သော၊ [ကာမဘဝ၊ ရူပဘဝစသော ဘဝကြီးကိုးပါးကို ဆိုသည်။] ဝိပါကကဋ္ဌတ္တာရူပဿ-ဝိပါကနာမက္ခန္ဓာ၊ ကဋ္ဌတ္တာရုပ်၏၊ အဘိ နိဗ္ဗတ္တိအတ္ထံ-ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဋိသန္ဓိယာ-၏၊ ပစ္စယဘာဝဝသေန- အကြောင်း၏ အဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိကုမတိ-ဆွဲငင်တတ်၏။

အဿ-ထို သတ္တဝါ၏၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ ဘဝန္တရေ-ဘဝတစ်ပါး၌၊ ဝိဓာဝတိ-ပြေးသွား၏၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ [ပြေးသွား၏ဟူသည် ဖြစ်ခြင်းပင် တည်း-ဟူလို။] တဏှာဝိပ္ပန္နိတနိဝေသော-တဏှာ၏ အထူးထူးအပြားပြား တုန်လှုပ်ခြင်း၊ အာရုံတို့၌ စွဲမြဲသက်ဝင်ခြင်းသည်၊ အဋ္ဌ၊ပေ၊ဘာဝေန-တရားရှစ် ပါးသော တဏှာဝိစရိုက် အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် တဏှာ သေနာစသည်ကို ယူ။] တဏှာပဝတ္တိယေဝ-တဏှာ၏ဖြစ်ခြင်းပင်တည်း၊ သရိတာနီတိ-ကား၊ ရာဂဝသေန-ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အလ္လ္လ္လနိ-စိုစွတ်ကုန် သော၊ တံသမ္ပယုတ္တပီတိဝသေန-ထို ရာဂနှင့်ယှဉ်သော ပီတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သိနိဒ္ဓါနိ - ညက်ညောကုန်သော၊ သိနေဟိတာနိ - စေးကပ်ကုန်သော၊ (သောမနဿာနိဉ္စစပ်၊) ဝိသတာတိ-ကား၊ ဝိတ္ထတာ-ပြန့်ကျယ်၏၊ ရူပါဒိသု- ရုပ် အစရှိကုန်သော၊ တေဘူမကဓမ္မေသု-တေဘူမကတရားတို့၌၊ ဗျာပန ဝသေန-ပျံ့နှံ့ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိသဋ္ဌာ-ပျံ့နှံ့၏၊ ပုရိမဝစနမေဝ-ရှေ့ဖြစ်သော ဝိသတာဟူသော စကားကိုပင်၊ တကာရဿ-တ အက္ခရာ၏၊ ဋ္ဌကာရံ-ဋ္ဌ အက္ခရာကို၊ ကတွာ ဝုတ္တံ၊ ဝိသာလာတိ - ကား၊ ဝိပုလာ - ပြန့်ပြော၏၊ ဝိသက္ကတိတိ-ကား၊ ပရိသပ္ပတိ-အာရုံတို့၌ ထက်ဝန်းကျင် သွားတတ်၏၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ သဟတိ-သည်းခံတတ်၏၊ [ဓာတုနံ အနေကတ္ထတာအရ ဝိသက္ကတိကို သဟတိဟု ဖွင့်၏။] ဟိ-မှန်၊ ရတ္တော- ရာဂဖြင့် တပ်မက်သူသည်၊ ဝါ-ကို၊ ရာဂဝတ္ထုနာ-ရာဂ၏တည်ရာဝတ္ထုသည်၊ (ယောကျ်ား၊ မိန်းမသည်၊) ပါဒေန-ခြေဖြင့်၊ တာလိယမာနောပိ-ပုတ်ခတ်အပ် ပါသော်လည်း၊ သဟတိ-သည်းခံနေ၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဩသက္ကနံ-ဆုတ်နစ် ခြင်းသည်၊ ဝိပ္ပန္နနံ-တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဝိသက္ကနံ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ အနိစ္စာဒိ-အနိစ္စ အစရှိသော ခန္ဓာငါးပါးကို၊ နိစ္စာဒိတော-နိစ္စ အစရှိသော အားဖြင့်၊ ဂဏန္တိ-ယူလျက်၊ ဝိသံဝါဒိကာ-ချွတ်ယွင်းစေတတ်သည်၊ ဟောတိ။

ဝိသံဟရတိတိ- ကား၊ တထာ တထာ- ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာမေသု-ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အာနိသံသံ-အကျိုးကို၊ ပဿန္တိ- ရှုမြင်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဝိဝိဓေဟိ-အထူးထူးအပြားပြားကုန်သော၊ အာကာရေဟိ- တို့ဖြင့်၊ နေက္ခမ္မာဘိမုဓပ္ပဝတ္တိတော-နေက္ခမ္မသို့ ရှေးရှုဖြစ်ခြင်းမှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ သံဟရတိ-ရုပ်သိမ်းထားတတ်၏၊ သံခိပတိ-ချုံးတတ်၏၊ [သံပုဗ္ဗ ဟရဓာတ်၏

သံခိပနအနက်ကိုလည်း ထောမနိဓိ၌ ပြ၏။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိသံ-ဝိသ
ဟူသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခတည်း၊ တံ-ထိုဒုက္ခကို၊ ဟရတိ ဝဟတိ-ဆောင်ရွက်တတ်
၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကဿ-ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကမ္မဿ-
ကံ၏၊ ဟေတုဘာဝတော-အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသမူလာ-မည်၏၊
ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတိဿာ-ဤတဏှာ၏၊ ဝိသံ ဒုက္ခဝေဒနာ-ဒုက္ခ ဝေဒနာ
ဟူသော၊ မူလံ-အကြောင်းရင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ ဝိသမူလာ-မည်၏။

ဒုက္ခသမုဒယတ္တာ-ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလတ်သော် ဒုက္ခ၏
ဖြစ်ကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတိဿာ-ဤတဏှာ၏၊ ဝိသံ-ဒုက္ခဟူသော၊
မူလံ-အကျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ၊ ဝိသပူလာ-မည်၏၊ တဏှာယ-တဏှာဖြင့်၊
ရူပါဒိကဿ-ရူပါရုံအစရှိသော၊ ဒုက္ခသေဝ-ဒုက္ခကိုသာ၊ ပရိဘောဂေါ-
သုံးဆောင်နိုင်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ အမတဿ-အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို၊
(ပရိဘောဂေါ) န (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ-ထိုတဏှာကို၊ ဝိသပရိ
ဘောဂါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောပုဒ်တို့၌၊ နိရုတ္တိဝသေန-ဖြင့်၊
ပဒသိဒ္ဓိ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအနက်တို့တွင်၊ ယော အတ္ထော-
အကြင်အနက်သည်၊ ပဓာနော-ပဓာနတည်း၊ တံ-ထိုပဓာနဖြစ်သော အနက်
ကို၊ ဒသေတုံ ပန၊ ဝိသတာဝါ ပနာတိအာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ။

ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝန္တိ-ကား၊ မနုဿ၊ ပေ၊ ဘူတံ-လူ၏အဖြစ်၊ နတ်အစ
ရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ (သံသာရံ နာတိ ဝတ္တတိ၌ စပ်။)

ပဏိဓာနကဝသေနာတိ-ကား၊ စိတ္တဿ-ကို၊ ရူပါဒိသု-ရူပါရုံအစရှိသည်
တို့၌၊ ထပနကဝသေန-ထားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဏိဓိ-မည်၏"၌စပ်။)

အညောပိ-တဏှာဆွေမျိုးမှအခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗန္ဓု-သက်ရှိဆွေမျိုးသည်၊
တဏှာယဇေ-တဏှာကြောင့်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဆက်၊ သော-ထိုသက်ရှိ
ဆွေမျိုးသည်၊ အဗန္ဓုပိ-ဆွေမျိုးမဟုတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်သေး၏၊

မနုဿဘာဝဒေဝဘာဝါဒီဘူတံ။ ။“ဘူတံ” ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့်
ဣတ္ထဘာဝဒေဝဘာဝါဒီနှင့် သံသရာကို အရတူဟုသိစေသည်။ စတုတ္ထဂုံတ္တရ၊ တဏှာ
ယောဂဝဂ်၊ ၉ သုတ်၏ အဋ္ဌကထာ၌ကား “ဣတ္ထဘာဝေါ နာမ အယံ အတ္တဘာဝေါ၊
အညထာဘာဝေါနာမ အနာဂတတ္တဘာဝေါ”စသည်ဖြင့် အတ္တဘောကိုအရကောက်၏၊
ထိုဋီကာ၌ ထိုနှစ်ပုဒ်ကို ဒွန်တွဲ၍ “သော ဧတဿ အတ္ထိတိ ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝေါ
(သံသာရော)”ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ပြုသည်။ “ဣတ္ထဘာဝညထာဘာဝံ-ဤသို့ပြားသော
ခန္ဓာငါးပါး၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဤ ပစ္စုပ္ပန်အတ္တဘော၊ အခြားသော အပြား၏
ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အနာဂတ်အတ္တဘောရှိသော၊ သံသာရံ-ခန္ဓာ ဓာတ် အာယတန
တို့၏ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ခြင်းဟူသော သံသရာကို၊ နာတိဝတ္တတိ-မလွန်မြောက်နိုင်”ဟု
အနက်ပေးပါ။

တဏှာပနံ-တဏှာသည်ကား၊ နိစ္စသန္နိသမိတာ-အမြဲမီအပ်သောဆွေမျိုးတည်း၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါဠိယေက္ခော ဗန္ဓုတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တာ။
အသနတောတိ-ကား၊ ဗျာပနတော-ပျံ့နှံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ဘုဉ္ဇနတော စ-စားတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊
(“အာသာ-အာသာမည်၏” ဌီစပ်၊) အဇ္ဈောတ္တရဏတောတိအာဒိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊
တဒုဘယံ-ထို နှစ်ပါးစုံသောအနက်ကို၊ ဒသေတိ၊ အာသိသနဝသေနာတိ-
ကား၊ ဣစ္ဆနဝသေန-လိုချင်ခြင်း၊ တောင့်တခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (“အာသိသနာ-
အာသိသနာနည်၏” ဌီစပ်)။

စိတ္တံ ပရိယုဋ္ဌာတိတိ-ကား၊ စိတ္တံ-ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ မူသတိ-လုယက်တတ်
၏၊ (မူသဓာတ်သည် ခိုးယူတိုက်ခိုက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊) မာရပါသောတိ-
ကား၊ မာရေန-မာရ်နတ်သည်၊ ဂဟိတတာယ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
ရာဂေါ-ရာဂသည်၊ မာရပါသော-မည်၏၊ [မာရ်နတ်၏ကျော့ကွင်းမည်၏။]

၁၀၆၆။ သင်္ခါရေသု၊ ပေ၊ ဧတေန-ဤပါဌ်ဖြင့်၊ သတ္တေသု-သတ္တာတို့၌၊
ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သော၊ အဋ္ဌာနကောပေါ-အဋ္ဌာနကောပသည်၊ (အာဃာတကိုပင်
“ကောပ” ဟု ဆိုသည်၊) (ကမ္မပထဘေဒံ-ကမ္မပထ အထူးအပြားကို၊)
ကရောတိ-ပြုနိုင်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိ၊ [သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ အဋ္ဌာန
ကောပဖြစ်ပုံကို ပြလို၍ “အတ္တံ မေ နာစရိ” စသည်ကို တက်သည်၊] ဟိ-
မှန်၊ (အယံ-ဤအကောင်သည်၊) မေ-ငါ၏၊ အတ္တံ-ကြီးပွားကြောင်းကို၊
နာစရိ-ရှေးကလည်း မပြုကျင့်ခဲ့၊ န စရတိ-ယခုလည်း မပြုကျင့်၊ န စရိဿတိ-
နောက်၌လည်း မပြုကျင့်လတ္တံ့၊ (အယံ-သည်၊) မေ-၏၊ ပိယဿ-ချစ်အပ်
သော၊ မနာပဿ-မြတ်နိုးအပ်သူ၏၊ ပေ၊ အနတ္တံ-ကြီးပွားခြင်း၏
ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဥပ္ပန္နမာနောပိ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော၊
ကောပေါ-ကောပသည်၊ အဝတ္ထုသ္မိ-ကောပ၏ အကြောင်းမဟုတ်သော
အရာ၌၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ-ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဋ္ဌာနကောပေါဧဝ-သည်ပင်၊
ဘဝိတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်၏။

အာဃာတေန္တာတိ-ကား၊ ဟနန္တော-ညှင်းဆဲလျက်၊ ပုန၊ ပေ၊ ပဋိသေမိ
တောတိ-ဟူသော စကားကို၊ ဒေါသပဒဿ-ဒေါသပုဒ်၏လည်းကောင်း၊
ပဋိဝိရောဓပဒဿစ-ပဋိဝိရောဓပုဒ်၏လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တံ-နှစ်ကြိမ်၊
အာဂတတ္တာ-ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ (“ပုန” သဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်ပြီ၊)
ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ပဋိဃဿ-ပဋိဃကို၊ ဝိသေသနတ္ထံ-
အထူးပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ [ဤနိက္ခေပကဏ္ဍ၌ပင် ပြအပ်သော
ရှေ့စကား၌၊] ပဋိဝိရောဓောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပဒေါသာတိဝိသေသနတ္ထံ-
ပဒေါသ အစရှိသည်ကို အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒေါသောတိစ-ဟူ၍လည်း

ကောင်း၊ ဝုတ္တံ၊ ဒုဿနာဒိဝိသေသနတ္ထံ-ဒုဿန အစရှိသည်ကို အထူးပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပစ္ဆာ-နောက်၌၊ [အကုသလနိဒ္ဒေသပါဠိကို ယူ၍ပြရာ နောက်ပိုင်း စကား၌၊] ဒေါသောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိရောဓဝိသေသနတ္ထံ-ဝိရောဓကို အထူးပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဋိဝိရောဓောတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုနရုတ္တိဒေါသော-ပုနရုတ္တိဒေါသသည်၊ နတ္ထိ။

၁၀၉၁။ အနိဒ္ဒါရိတပရိစ္ဆေဒေ-မထုတ်ဆောင်အပ်သော အပိုင်းအခြားရှိ သော၊ (မာတိကုဒ္ဒေသေဉ္စစပ်၊) ဓမ္မာနံ-ပရမတ္ထတရားတို့၏၊ အတ္ထိတာမတ္တ ဒီပကေ-ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်မျှကို ပြတတ်သော၊ မာတိကုဒ္ဒေသေ-မာတိကာ ဥဒ္ဒေသ၌၊ (မာတိကာဥဒ္ဒေသတုန်းက၊) အပရိစ္ဆေဒန-အပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ဗဟုဝစနေန-ဗဟုဝစ်သဒ္ဓါဖြင့်၊ (အရိစ္ဆေဒဗဟုဝစ်ဖြင့်၊) ဥဒ္ဒေသော-ဥဒ္ဒေသကို၊ ကတော-ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ ဗဟုဝစ် သဒ္ဓါဖြင့် ဥဒ္ဒေသကို ပြုတော်မူအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ဗဟုဝစနေနေဝ-ဗဟုဝစ်သဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ပုစ္ဆတိ-မေးတော်မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ၊) သဘာဝသင်္ခါပရိစ္ဆေဒါဒိဝသေန-သဘာဝ အပိုင်းအခြား၊ အရေအတွက်အပိုင်းအခြား အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မေ-

အနိဒ္ဒါရိတပေ၊အပစ္စယာတိ။ ။ဤစကားသည် အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်သောစကား မဟုတ်၊ ပါဠိတော်ကို မိမိအလိုအတိုင်းဖွင့်သော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန် တစ်ပါးတည်းကို အဘယ့်ကြောင့် မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ “အပစ္စယာဓမ္မာ”ဟုလည်း ကောင်း၊ ဤ၌ “ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ”ဟုလည်းကောင်း ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူ အပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ထိုအမေးကို ဖြေရာရောက်အောင် “အနိဒ္ဒါရိတ”စသည် ကို မိန့်သည်၊ ဤဝါကျ၌ “အနိဒ္ဒါရိတပေ၊ကတော”သည် မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်း၏ အကြောင်းပြစကားတည်း၊ ထိုသို့ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်းသည်ပင် ဤ၌ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် “ဣတိ၊ပေ၊ပုစ္ဆတိ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာတိ”ဟု ဆိုသည်။

ဆိုလိုရင်းကား-မာတိကာ၌ မည်သို့သော သဘာဝဓမ္မဟု သဘာဝကိုလည်း မပိုင်းခြားရသေး၊ မည်၍မည်မျှဟု အရေအတွက်ကိုလည်း မပိုင်းခြားရသေးဘဲ “ကုသလာ ဓမ္မာ-ကုသိုလ်တရားတို့ ရှိကုန်၏”ဟူသကဲ့သို့ “အပစ္စယာဓမ္မာ-အပစ္စယ တရားတို့ ရှိကုန်၏”ဟု သဘာဝဓမ္မတို့၏ ရှိရုံမျှကိုသာ ပြသေး၏၊ ထိုသို့ ရှိရုံမျှကို သာ ပြသောအရာဖြစ်၍ “ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ”ဟူသော ဒေသနာအယဉ် အတိုင်း “အပစ္စယာ ဓမ္မာ”ဟု ဗဟုဝစ်ဖြင့် ပြုတော်မူခဲ့ရသည်၊ မာတိကာဥဒ္ဒေသ၌ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ဟောတော်မူခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤ၌လည်း ဗဟုဝစ်ဖြင့်ပင် ပုစ္ဆာထုတ်တော်မူ ရသည်-ဟူလို၊ [“ဒွေ၊ တယော”စသည်ဖြင့် အပိုင်းအခြား မရှိဘဲ “ဓမ္မာ”ဟု သာမညဆိုအပ်သော ဗဟုဝစ်ကို “အပရိစ္ဆေဒန ဗဟုဝစနေန”ဟု ဆိုသည်။]

သဘာဝ၊ပေ၊ပုစ္ဆိတာစ။ ။ရှေ့စကားကိုပင် ခိုင်မြဲစေသော ဒဋ္ဌိစကားတည်း၊ တရားဟောခြင်းဟူသည် ကြားနာသူတို့ သိဖို့ရန်ဖြစ်၏၊ အဘိဓမ္မာမာတိကာဥဒ္ဒေသကို

တရားတို့ကို၊ အဇာနန္တဿ-မသိသော သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝသေန-အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝါ-အလိုဖြင့်၊) ဥဒ္ဓေသောစ-ဥဒ္ဓေသကိုလည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆာစ-ပုစ္ဆာကိုလည်းကောင်း၊ ကရိယတိ-ပြုအပ်၏၊ ဣတိတဿာ-ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ပရိစ္ဆေဒ-အပိုင်းအခြားကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ဥဒ္ဓိဋ္ဌာစ-အကျဉ်းချုပ်လည်း ညွှန်ပြအပ်ကုန်ပြီ၊ (မာတိကာ၌ အကျဉ်းချုပ် ညွှန်ပြအပ် ကုန်ပြီ၊) ပုစ္ဆိတာစ-မေးလည်း မေးအပ်ကုန်ပြီ။ [နိဒ္ဒေသ၌ “ကတမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ”ဟု ပုစ္ဆာလည်း ထုတ်အပ်ကုန်ပြီ။]

[“ဣမေတိ”ကို နောက် နိဂမနံ ကတံနှင့်တွဲပေးပါ။] အသင်္ခတဓာတုတော-သင်္ခတဓာတ်မှာ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်ဖြစ်သော အပစ္စယတရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒီပနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိဒ္ဒေသတော-နိဒ္ဒေသမှာ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဗောဓနေယျဿ-ဗောဓနေယျသတ္တဝါ၏၊ (တရားကို သိစေထိုက်သော သတ္တဝါ၏၊) အဇာနနကာလံ-မသိသေးရာအခါကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ဧကမ္မိ-တစ်ပါးလည်းဖြစ်သော၊ တံ-ထို အသင်္ခတတရားကို၊ နိဒ္ဓိသိတွာ-ထုတ်ပြတော်မူ၍၊ (“အသင်္ခတဓာတု”ဟု ထုတ်ပြတော်မူ၍၊) ဣမေဟိ-ဣမေဟူ၍၊ (“ဣမေ ဓမ္မာ အပစ္စယာ”ဟူ၍၊) ဗဟုဝစနေနေဝ-ဗဟုဝစသဒ္ဓါဖြင့်သာ၊ နိဂမနံ-နိဂုံးကို၊ ကတံ-ပြုတော်မူအပ်ပြီ။

၁၁၀၁။ နိတ္ထိ ကံ ပန-မရှိကုန်သလော၊ တေန-ထိုသို့ မရှိခြင်းကြောင့်၊ န ဝုတ္တာ ကံ-ဟောတော်မမူအပ်ကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇနာ-ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗာ-၏၊ ဣဒမေဝ-ဤအာရုံကိုသာ၊ မနောဝိညေယျ-မနောဝိညာဏ်သည် သိထိုက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နိယမာဘာဝေါ-သတ်မှတ်အပ်သောတရား၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဝဝတ္ထာနာဘာဝေါ-ဝဝတ္ထာနာဘာဝမည်၏၊ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝိညေယျမေဝ-စက္ခုဝိညာဏ် အစရှိသော တရားတို့သည် သိထိုက်သော ရူပါရုံအစရှိသည်ကိုသာ၊ စက္ခာဒိဝိညေယျန္တိ-ဟူ၍၊ (စက္ခုဝိညေယျံ၊ သောတဝိညေယျံ၊ ဃာနဝိညေယျံ၊ ဇိဝှာဝိညေယျံ၊ ကာယဝိညေယျဟူ၍၊) ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ မနော

ကြားနာသူသည် “အပစ္စယတရား”ဟူသည် “မည်သည့်တရားတည်း”ဟု သဘာဝအပိုင်းအခြားကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ခါ(သင်္ချာ)အပိုင်းအခြားကိုလည်းကောင်း အာဒိဖြင့် မည်သည့်ဘုံ၌ဖြစ်သောတရား၊ အကြောင်းတရား သို့မဟုတ် အကျိုးတရားဟူသော အပိုင်းအခြားကို ယူပါ၊ ဤသို့ အပိုင်းအခြားများကို မသိသေးပါ၊ ထို မသိသေးသူများအတွက် မာတိကာဥဒ္ဓေသကိုလည်းကောင်း၊ ဤ နိက္ခေပကဏ္ဍ၌ ပုစ္ဆာကိုလည်းကောင်း ပြုရသောကြောင့် မာတိကာ-ဥဒ္ဓေသ၌ အပိုင်းအခြား မထားဘဲ “ကုသလာ ဓမ္မာ”စသော ဗဟုဝစဒေသနာအယဉ်အတိုင်း “အပစ္စယာ ဓမ္မာ”ဟု အကျဉ်းမာတိကာကို ပြခဲ့ရ၏၊ ထို မာတိကာအတိုင်းပင် ဤ နိက္ခေပ၌လည်း ပုစ္ဆာကို ထုတ်ရပါသည်။

ဝိညာဏဝိညေယျနာပိ-မနောဝိညာဏံသည် သိထိုက်သောတရားသည်လည်း၊
 မနောဝိညေယျန-မနောဝိညေယျသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဣတိ
 ကတွာ-ဤသို့ နှလုံးပိုက်၍၊ အဋ္ဌကထာယ-၌၊ ကိံ၊ပေ၊ အာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟ
 ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ကေဟိစိ၊ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ကာမာဝစရံ-သော၊
 မနောဝိညာဏံ-မနောဝိညာဏံကို၊ အာရမဏာဒိဝသေန-အာရုံအစရှိသည်
 တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ (အာဒိဖြင့် သမ္ပယောဂ၊ဒွါရတို့ကို ယူ၊) ဘိန္ဒိတွာ-ခွဲခြား၍၊
 ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဟိ-ချဲ့၊ ရူပါဝစရာဒိအာရမဏေန-ရူပါဝစရအစရှိသော အာရုံ
 ရှိကုန်သော၊ ကာမာဝစရမနောဝိညာဏေန-ကာမာဝစရမနောဝိညာဏံသည်
 လည်းကောင်း၊ ရူပရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တေန-ရူပရာဂအစရှိသည်တို့နှင့် သမ္ပယုတ်
 ဖြစ်သော၊ (ကာမာဝစရမနောဝိညာဏေန)စ-သည်လည်းကောင်း၊ ကာမာဝစရ
 ဓမ္မာ-ကာမာဝစရတရားတို့ကို၊ န ဝိညေယျာ-မသိထိုက်ကုန်၊ ဣတရေနစ-
 ရူပါဝစရာဒိအာရမဏေ၊ ရူပရာဂါဒိသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရမနောဝိညာဏံမှ
 တစ်ပါးသော ပရိတ္တာရမဏာဖြစ်သော ကာမာဝစရမနောဝိညာဏံသည်ကား၊
 (ကာမာဝစရဓမ္မာ-တို့ကို၊) ဝိညေယျာ-န်၏။

ဧဝံ- တူ၊ ကာမာဝစရာနမေဝ- ကာမာဝစရသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊
 အာရမဏာနံ-အာရုံတို့တွင်၊ ကေသဉ္စိ-အချို့ကုန်သော၊ သဒ္ဓါဒိနံ-သဒ္ဓါရုံ
 အစရှိသည်တို့၏၊ ရူပါရမဏာဒိဟိ-ရူပါရုံလျှင် အာရုံရှိသော မနောဝိညာဏံ
 အစရှိသည်တို့သည်၊ အဝိညေယျတာ-မသိထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဝိညေယျတာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊ တထာ-
 တူ၊ ဒွါရဘောဒဝသေန-ဒွါရအပြား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊)
 [ဒွါရဘောဒဝသေန စက္ခုဒွါရိကေန သဒ္ဓါဒိနံ အဝိညေယျတာ၊ ရူပဿ
 ဝိညေယျတာဒိအာဒိနာ ဒွါရဘောဒဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။-အနု။]

အထဝါ-ကား၊ သောမနဿသဟဂတသန္တီရဏံ-သောမနဿသဟဂုတ်
 သန္တီရဏဟူသော မနောဝိညာဏံသည်၊ ဣဋ္ဌာရမဏမေဝ-ဣဋ္ဌာရုံဟူသော အာရုံ

ရူပါဝစရပေဝိညေယျာ။ ။ကာမာဝစရကုသလကြိယဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတ
 ဓမ္မာနံ သမ္ပသနဝသေန ယထာယောဂံ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏဓမ္မာနံ ပစ္စဝေက္ခကာဒိဝသေန၊
 ရူပရာဂါရူပရာဂသမ္ပယုတ္တေန အကုသလမနောဝိညာဏေန မဟဂ္ဂတဓမ္မာနံ အဘိနိဝိသ
 န အဿာဒနဝသေန၊ တံတံ ပညတ္တိံ စ တံတံဝေါဟာရဝသေန ပဝတ္တေန
 အာဝဇ္ဇနေနစ ယထာဝုတ္တ ဝိညာဏာနံ ပုရေစာရိကေန (အာဝဇ္ဇနေန၏ ဝိသေသန)
 ကာမာဝစရဓမ္မာ န ဝိညေယျာ၊ ဣတရေနာတိ-ပရိတ္တာရမဏေန၊-အနု။

အထဝါ။ ။အထဝါတက်သော ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမဟုတ်၊ ဋီကာ
 ဆရာ၏နည်းတည်း၊ ဤနည်း၌ သမ္ပဋိစိုင်းကို မပြဘဲ သန္တီရဏကို ပြသည်မှာ
 သမ္ပဋိစိုင်းက မာနောဝိညာဓာတ် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း၊ “သဗ္ဗတ္ထ”ဟု ဆိုသော
 ကြောင့် “စိတ်အားလုံးကို အာရုံခွဲ၍ ရသမျှ ယှဉ်စပ်ပါလေ”ဟု ပြသည်။

ရှိသည်သာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣတရံ-အခြားသော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တစသော အာရုံကို၊
 [ဣတရန္တိ-ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တံ အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဉ္စ-အနု၊] တေန-ထို သောမနဿ
 သဟဂုတ် သန္တိရဏသည်၊ န ဝိညေယျ-မသိထိုက်၊ ဥပေက္ခာသဟဂတေ-
 ဥပေက္ခာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ ကုသလဝိပါကေ စ-ကုသလဝိပါက်လည်းဖြစ်
 သော သန္တိရဏ၌လည်း၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံ
 သော မနောဝိညာဏ်တို့၌၊ ယထာယောဂံ-စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ။

ရူပါဝစရာဒယော-ရူပါဝစရံအစရှိသော အာရုံတို့ကို၊ ကာမာဝစရဝိပါကာ
 ဒီဟိ-ကာမာဝစရဝိပါက် အစရှိသော တရားတို့သည်၊ အဝိညေယျာ-မသိ
 ထိုက်ကုန်။

ကေစိဒေဝ-အချို့သော အရူပါဝစရတရားတို့ကိုသာ၊ အရူပါဝစရေဟိ-
 အရူပါဝစရတရားတို့သည်၊ ဝိညေယျာ-ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-
 ၏၊ (ကသ္မာ)၊ အနုဝတ္တမာနတ္တာ-အစဉ်လိုက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

နိဗ္ဗာနေန အဝိညေယျတ္တာတိ-ဟူသောစကားကို၊ ကေဟိစိ အဝိညေယျာတိ
 ဣမဿ ပဒဿ-ဤပုဒ်၏၊ အတ္ထသမ္ဘဝမတ္တံ-အနက်၏ ဖြစ်သင့်ခြင်းမျှကို၊

ရူပါဝစရပေဝိပါကာဒီဟိ။ ။ရူပါဝစရာရူပါဝစရလောကုတ္တရပညတ္တိယော
 (ရူပါဝစရာဒယော၏အဖွင့်)ကာမာဝစရဝိပါကေဟိ၊ လောကုတ္တရာ(လောကုတ္တရာအာရုံ
 တို့ကို) ကာမာဝစရတော-တို့မှ၊ (ဝါ-တို့တွင်) ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလကြိယေဟိ
 (တို့သည်လည်းကောင်း) အကုသလေဟိစ(တို့သည်လည်းကောင်း) အဝိညေယျာတိ
 ယောဇေတဗ္ဗံ-အနု။

အနုဝတ္တမာနတ္တာ။ ။“တေပိစ ကေစိဒေဝ ဝိညေယျာ၊ ကေစိ အဝိညေယျာ”
 ဟူသော ဝါကျ၌ ကတ္တားပုဒ် မပါ၊ ထို ကတ္တားပုဒ်ကို ရှေ့မှ လိုက်လာသော
 “အရူပါဝစရေဟိ”သဒ္ဒါ ရှိသောကြောင့် ထို အရူပါဝစရေဟိ”သဒ္ဒါကို ကတ္တားအဖြစ်
 ဖြင့် ထည့်၍ အနက်ယောဇောပါ-ဟူလို။

နိဗ္ဗာနေနပေဘာဝတော။ ။ရှေ့၌ “မနောဝိညာဏန္တိဟိ သင်္ချံ ဂတေဟိ”ဟူသော
 အဋ္ဌကထာဝယ် မနောဝိညာဏပုဒ်သည် “ကာမာဝစရဓမ္မေဟိ၊ ရူပါဝစရေဟိပိ၊
 အရူပါဝစရေဟိ၊ အပရိယာပနွေဟိ”တိုင်အောင် လိုက်လာ၏၊ နိဗ္ဗာနေန အဝိညေယျတ္တာ
 ၌ “နိဗ္ဗာနေန”ဟူသောကတ္တားသို့လည်း ထိုမနောဝိညာဏပုဒ် လိုက်လာ၍ “နိဗ္ဗာနေန
 ကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်ပါသလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “နိဗ္ဗာနေန အဝိညေယျတ္တာ
 တိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “အဝိညေယျ”အရ “နိဗ္ဗာန်သည် မသိနိုင်”ဟူသောအနက်၏
 ဖြစ်သင့်ခြင်းမျှကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုပါသည်၊ (နိဗ္ဗာနေနတိုင်အောင် မနောဝိညာဏပုဒ်က
 လိုက်လာသောကြောင့် ဆိုအပ်သည်မဟုတ်ပါ၊) နိဗ္ဗာန်သည် မနောဝိညာဏ် မဖြစ်နိုင်
 ပါ-ဟူလို၊ နိဗ္ဗာန်ကို မသိခြင်းသဘောကို(သိတတ်သောတရား မဟုတ်ခြင်းသဘောကို)
 “အတ္ထသမ္ဘဝ”ဟုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အဝိညေယျ၏ကတ္တားကို“နိဗ္ဗာနေန”ဟု ထည့်
 ထားသည်ဟု မှတ်ပါ။ [နိဗ္ဗာနဿ အဝိဇာနနသဘာဝေါဧဝ အတ္ထသမ္ဘဝေါ-အနု။]

သန္ဓာယ(သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ နိဗ္ဗာနဿ-၏၊ အနုပေ၊ဘာဝတော-အစဉ်
လိုက်လာသော မနောဝိညာဏ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န(ဝုတ္တံ)-ဆိုအပ်သည်မဟုတ်။

၁၁၀၂။ ပဉ္စကာမဂုဏ်ကောရာဂေါတိ-ဟူသော စကားကို၊ ဥက္ကဋ္ဌဝသေန-
ဥက္ကဋ္ဌနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဘဝါသဝံ-ဘဝါသဝကို၊ ထပေတွာ-၍၊
သဗ္ဗော-သော၊ လောဘော-သည်၊ ကာမာသဝေါ-ကာမာသဝတည်း၊ ဣတိ-
သို့၊ (ဝုတ္တံ) ယုတ္တံ-သင့်သည်၊ သိယာ၊ သဿတဒိဋ္ဌိသဟဂတော-သဿတ
ဒိဋ္ဌိနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ရာဂေါ-ရာဂကို၊ ဘဝဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တတ္တာ-ဘဝဒိဋ္ဌိနှင့်
ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဝါသဝေါတိ-ဟူ၍၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တော၊
ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ဘဝါသဝေါ-ကို၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တောသု
ဧဝ-တို့၌သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ပါဠိယံ-အဋ္ဌကထာကဏ္ဍပါဠိတော်၌၊
ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သောပိ ရာဂေါ-ထို သဿတဒိဋ္ဌိနှင့်တကွဖြစ်
သော ရာဂသည်လည်း၊ ကာမာသဝေါ-သည်၊ ဘဝိတုံ-ငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊
[အဋ္ဌကထာက ဘဝါသဝ၌ သွင်းထားသော်လည်း ကာမာသဝ၌ သွင်းခြင်းသာ
သင့်သည်-ဟူလို။]

ဒိဋ္ဌ ပေ၊ ဒုက္ခာနံ-မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲ၊ တမလွန်ဘဝ၌
ဖြစ်သော ဆင်းရဲတို့၏၊ ကာရဏဘူတာ-အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊
ကာမာသဝါဒယောပိ-တို့ကိုလည်း၊ ဒွိဓာ-အားဖြင့်၊ ဝုတ္တော။

၁၁၀၃။ စ-ဆက်၊ ကာမာသဝနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ကာမေသူတိ-ကား၊ ကာမ၊ပေ၊
ဘူတေသု-ကာမရာဂ၊ ဒိဋ္ဌိရာဂ အစရှိသည်တို့၏ အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊
တေဘူမကေသု-ဘုံသုံးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထုကာမေသု-ဝတ္ထုအာရုံ
ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ [“ကာမေသူတိ
ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု”ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာထက် ဤအနက်က သာ၍
သင့်သည်-ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)، တတ္ထ-ထို တေဘူမက
ဝတ္ထုကာမတို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-ဖြစ်လတ်သော်၊ ဝါ-သော၊ သာတဏှာ-သည်၊
သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံသည်လည်း၊ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိနာမံ-ကာမစ္ဆန္ဒ အစရှိသော အမည်
ကို၊ န လဘတိ-မရသည်ကား၊ န-မဟုတ်၊ (လဘတိဧဝ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
(ဣတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ။)

ကတ္တုကမ္ပတာဆန္ဒော-ကတ္တုကမ္ပတာဆန္ဒသည်၊ အကုသလေပိ-၌လည်း၊
ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ [ဆန္ဒစေတသိက်ဖြစ်၍ အကုသိုလ်စိတ်၌လည်း ယှဉ်သည်-ဟူလို၊]
ပန-ကား၊ ဓမ္မစ္ဆန္ဒော-ဓမ္မစ္ဆန္ဒသည်၊ (အကုသလေ-၌) န (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊
[ဓမ္မစ္ဆန္ဒော ပန ကုသလကြိယေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊-မဓု။]

၁၁၀၅။ အညံ ဇီဝန္တိ-ဟူ၍၊ ဂဟဏံ-ယူခြင်းသည်၊ ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသွေဝ-
ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ငါးပါးတို့၌သာ၊ ယဒိပိ ပဝတ္တတိ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦး

တော့၊ [ဝိဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၌ မဖြစ်သည်ကို ဆည်းသည်။] ပန-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရူပေဝါ-ရူပက္ခန္ဓာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝိညာဏေဝါ-၌လည်းကောင်း၊ န ပတိဋ္ဌာတိ-စွဲမြဲစွာ မတည်၊ တတော-ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာမှ၊ အည-တစ်မျိုးတစ်ခြားကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဇီဝံ-အသက်ကောင်ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သဿတဒိဋ္ဌိ-သဿတဒိဋ္ဌိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဗြဟ္မာဒိ-ဗြဟ္မာ အစရှိသော၊ ဧကန္တံ-အချို့သော၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ (ဂဏ္ဏန္တဿ၌စပ်၊) ဟောတိ-သေပြီးနောက်၌ ဖြစ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ နိစ္စတော-မြဲသောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အည-ဗြဟ္မာ အစရှိသူမှ အခြားသော၊ (ဧကန္တံ-သော၊ အတ္တာနံ-ကို၊) န ဟောတိ-သေပြီးနောက်၌ မဖြစ်တော့၊ ဣတိ-သို့၊ အနိစ္စတောစ-အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဏန္တဿ-၏၊ ဟောတိစ နစ ဟောတိတိ-ဟူသော၊ ဧကန္တသဿတဒိဋ္ဌိ-ဧကန္တသဿတဒိဋ္ဌိသည်၊ (ဟောတိ)။

ဟောတိ-သေပြီးနောက် ဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌေ-မေးအပ်သော်၊ နေဝါတိစ-နေဝဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-သေပြီးနောက် ဖြစ်သည်မဟုတ်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ-သေပြီးနောက် မဖြစ်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဋ္ဌေ-သော်၊ န ဣတိစ-နဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ-သေပြီးနောက် မဖြစ်မဟုတ် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အမေးတို့၌၊ ပဋိက္ခိပန္တဿ-ပယ်မြစ်သူ၏၊ အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိသည်၊ (ဟောတိ)၊ အမရာ အနုပစ္ဆေဒါ-မပြတ်မစဲသော၊ (ဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-အထူးထူး အပြားပြား ပစ်ပယ် ကြောင်း အယူတည်း၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ အမရမစ္ဆသဒိသီ-အမရမည်သော ငါးနှင့်တူသော၊ ဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ-တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။

ပဉ္စ၊ ပေ၊ ကာမာသဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော-ဆိုအပ်ပြီ၊ (ရှေ့၌ဆိုအပ်ပြီ၊) ဣတိကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဗြဟ္မာနံ-ဗြဟ္မာတို့၏၊ ဝိမာနာဒိသု-ဗိမာန် အစရှိသည်တို့၌၊ ရာဂဿစ-ရာဂ၏လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိရာဂဿစ-ဒိဋ္ဌိရာဂ၏လည်းကောင်း၊ ကာမာသဝဘာဝံ-ကာမာသဝ၏အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟ ကာရော-သည်၊) ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ [“ယော ပန၊ ပေ၊ နဟောတိတိ” ဟူသော အမေး၌ “န ဟောတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဒိဋ္ဌိသဟဇာတော ပန၊ ပေ၊ န ဟောတိ”ဟုလည်းကောင်း ပယ်ထားသည်။] ပန-ထိုသို့ပင် ပယ်မြစ် ပါသော်လည်း၊ ကာမာ၊ ပေ၊ ဝိနိမုတ္တော-ကာမာသဝ ဘဝါသဝမှ လွတ်သော၊ လောဘော-သည်၊ ယဒိ အတ္ထိ-အကယ်၍ ရှိသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သော-

ယဒိ ပန၊ ပေ၊ ဝုတ္တောဿိယာ။ ။ ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာန စသည်၌ဖြစ်သော ရာဂကို ကာမာသဝမဟုတ်ဟု ပယ်ခြင်း၌ အပြစ်ပြလိုသောကြောင့် “ယဒိ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ကာမာသဝ ဘဝါသဝမှလွတ်သော လောဘတစ်မျိုးရှိလျှင် ထိုလောဘသည်

ထို လောဘသည်၊ (အာသဝမှလွတ်သော လောဘသည်၊) ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု-ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တဒါ-၌၊ တေန-ထိုလောဘနှင့်၊ (အာသဝမှလွတ်သော လောဘနှင့်၊) သမ္ပယုတ္တော-ယှဉ်သော၊ အဝိဇ္ဇာသဝေါ-အဝိဇ္ဇာသဝသည်၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တော-အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတည်း၊ [ယှဉ်စရာ အာသဝေါတရား မရှိ-ဟူလို၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒေါမနုပေသမ္ပယုတ္တဿ-ဒေါမနဿနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ၊ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ၊ ဥဒ္ဓစ္စနှင့်သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော မောဟ၏၊ (အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတာ-အာသဝဝိပ္ပယုတ္တ၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ)ဝိယ-ဟောတော်မူ အပ်သကဲ့သို့၊ တဿပိ-ထို ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်မောဟ၏လည်း၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တတာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ (ကိ-အဘယ်သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ သိယာ-နည်း၊) စတုသု၊ပေ၊ဝိပ္ပယုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ၊) [စတုသု-ကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တေသု-န်သော၊ လောဘသဟဂတေသု-န်သော၊ စိတ္တုပ္ပာဒေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇော-သော၊ မောဟော-သည်၊ သိယာ-ရံခါ၊ အာသဝသမ္ပယုတ္တော-အာသဝသမ္ပယုတ္တသည်၊(ဟောတိ၊) သိယာ-ခါ၊ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တော-သည်၊ ဟောတိ၊] ကာမာ၊ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကာမာသဝံ၊ပေ၊အဝိဇ္ဇာသဝေါတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိသဟဂတော-သော၊ ရာဂေါ-သည်၊ ကာမာသဝေါ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တံ၊ န သတ္တာ။

ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်လေးခု၌ ယှဉ်ခိုက် ထို လောဘနှင့်ယှဉ်သော အဝိဇ္ဇာသဝဟူသော မောဟမှာ ယှဉ်စရာအာသဝေါတရား မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ထိုမောဟသည် “အာသဝဝိပ္ပယုတ္တ”ဖြစ်နေရကား (ဒေါမနဿသဟမောဟ၊ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စမောဟကို အာသဝဝိပ္ပယုတ္တဟု ဟောတော်မူသကဲ့သို့) ထို ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်မောဟ၏လည်း အာသဝဝိပ္ပယုတ္တအဖြစ်ကို ဟောတော်မူထိုက်၏။

စတုသု၊ပေ၊ဝိပ္ပယုတ္တောတိ။ ။ဟောတော်မူထိုက်ပုံ အခြင်းအရာပြသော ပါဠိတည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ အာသဝနိဒ္ဒေသ၌ “ဒီသု ဒေါမနဿ သဟ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော မောဟော”ဟု ဒေါမနဿ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ်မောဟ၏ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တအဖြစ်ကို ဟောတော်မူထား၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တမောဟလည်း အာသဝဝိပ္ပယုတ္တရှိလျှင် “စတုသု ဒိဋ္ဌိ၊ပေ၊ဝိပ္ပယုတ္တော”ဟု ဟောတော်မူထိုက်-ဟူလို၊ ထိုပါဠိ၌ “သိယာ အာသဝသမ္ပယုတ္တော”သည် လောဘက ကာမာသဝ သို့မဟုတ် ဘဝါသဝဖြစ်စိုက်၌ ထိုမောဟ၏ ရံခါ အာသဝသမ္ပယုတ္တ ဖြစ်ပုံတည်း၊ “သိယာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တော”ကား ထိုလောဘက အာသဝမဖြစ်စိုက်၌ မောဟ၏ အာသဝဝိပ္ပယုတ်ဖြစ်ပုံတည်း၊ ထိုသို့ အာသဝနိဒ္ဒေသ၌ ဟောတော်မူသောကြောင့် လောဘမှန်လျှင် ကာမာသဝသော်လည်း ဖြစ်ရ၊ သို့မဟုတ် ဘဝါသဝသော်လည်း ဖြစ်ရမည်၊ ထို ကာမာသဝ ဘဝါသဝမှ လွတ်သော လောဘဟူ၍ မရှိပါ-ဟူလို။

ကိလေသ ပေါ ဝဋ္ဋတိ-ကား၊ အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့ကို၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ပဟာတဗ္ဗဒဿနတ္ထံ-ပယ်ထိုက်သော ကိလေသာ၏ အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနတ္ထံ-အနု။] ဣတိကတွာ-ကြောင့်၊ တေ-ထို အာသဝေါတရားတို့သည်၊ (ဝဋ္ဋန္တိဉ္စပံ၊) ပဟာနေ-ပယ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ [ပဟာနနိမိတ္တံ၊-အနု။] အာဟရိယ မာနာ-ဆောင်ယူအပ်ကုန်လတ်သော်၊ ပဟာဟဗ္ဗာနမ္ပိ-ပယ်ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသံ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဥဒ္ဓေသက္ကမေန-ဥဒ္ဓေသအစဉ်အား ဖြင့်၊ အာဟရိတုံ-ဆောင်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋန္တိ-သင့်ကုန်၏၊ ပဗောနကာနံ-ပယ်တတ် ကုန် သော၊ မဂ္ဂါနမ္ပိ-မဂ်တို့၏လည်း၊ (ဥဒ္ဓေသက္ကမေန အာဟရိတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။)

၁၁၂၁။ ပဌမကမာနဘာဇနီယေတိ-ကား၊ သေယျောဟမသ္မိတိ မာနဿ-သေယျောဟမသ္မိဟူသော မာန၏၊ နိဒ္ဒေသေ-အကျယ်ဝေဖန်ရာပါဠိရပ်၌၊ ဟိ-ချဲ့၊ တတ္ထ-ထို ပဌမကမာနဘာဇနီယဉ်၊ (“ဝိဘတ္တော”ဉ္စပံ၊) ဧကစ္စော-အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဇာတိယာဝါ-ခတ္တိယစသော ဇာတ်ကြောင့်သော်လည်း ကောင်း၊ ဂေါတ္တေနဝါ-ဂေါတမစသော အနွယ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ လောကပုတ္တိယေန-အမျိုးကောင်းသားတို့၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊

ကာမာသဝေါပေါ န သက္ကာ ဝတ္ထု။ ။ဤစကားသည် ဒိဋ္ဌိသဟဂုတ်ရာဂ၏ ကာမာသဝ မဖြစ်ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ပယ်သောစကားတည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ ပါဠိတော်၌ “ကာမာသဝေါပေါဥပ္ပန္နတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ “ကာမာသဝံ ပဋိစ္စ အဝိဇ္ဇာသဝေါ”ဟုလည်းကောင်း ဟောတော်မူသောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်ရာဂ”ကို ကာမာသဝအမည်မရဟု မဆိုထိုက်၊ ထိုပါဠိတော်များအရ “ဒိဋ္ဌိဂတ သမ္ပယုတ်ရာဂ”ကို “ဒိဋ္ဌိရာဂ”ဟုမဆိုဘဲ “ကာမာသဝ”ဟုသာ ဆိုထိုက်သည်-ဟူလို။

ပဌမကမာနဘာဇနီယေ။ ။ဓုဒ္ဓကဝတ္ထု ဝိဘင်းပါဠိတော်၌ သေယျမာန်၊ ဟိန မာန်၊ သဒိသမာန်တို့ကို ဝေဖန်ရာပါဠိ သုံးရပ်ရှိ၏၊ ထိုသုံးရပ်တွင် သေယျမာန်ကို ဝေဖန်ရာ ပါဠိရပ်ကို “ပဌမကမာနဘာဇနီယ”ဟု ခေါ်ကြောင်းသိစေလို၍ “သေယျော ဟမသ္မိတိ မာနဿ နိဒ္ဒေသေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုပါဠိတော်၌ “တတ္ထ ကတမော သေယျောဟမသ္မိတိ မာနော”ဟု စချီ၍ “ဣကေကစ္စော”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူ သည်၊ [ထို ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ။]

အနုဋ္ဌိကာ။ ။ဇာတိယာတိ ခတ္တိယဘာဝါဒိ ဇာတိယာ၊ ဂေါတ္တေနာတိ ဂေါတမ ဂေါတ္တာဒိ ဥက္ကဋ္ဌဂေါတ္တေန၊ (သေယျမာန်ဖြစ်၍ ဥက္ကဋ္ဌဂေါတ္တကို ဖွင့်သည်၊) ကောလ ပုတ္တိယေနာတိ မဟာကုလဘာဝေန၊ [ကုလပုတ္တဿ+ဘာဝေါ ကောလပုတ္တိယံ] ဝဏ္ဏ ပေါက္ခရတာယာတိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နသရီရတာယ၊ ပေါက္ခရံ ဟိ သရီရံ ပုစ္ဆတိ၊ အဇ္ဈေနနာတိ ဝေဒေန၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိကမ္မံဝေ အာယတနံ၊ သိပ္ပံ နာမ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိကံ၊ တံဝေ အာယတနံ၊ ဝိဇ္ဇာဌာနံနာမ ခေတ္တဝိဇ္ဇာဒိ-မရ။

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယဝါ-အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်
သော်လည်းကောင်း၊ ဓနေနဝါ-ဥစ္စာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈေန
ဝါ-ရွတ်ဆို သင်ယူအပ်ပြီးသော ဝေဒကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကမ္မာ
ယတနေနဝါ-အသက်မွေးခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်သော “ကသိ၊ဝါဏိဇ္ဇ”စသော
အလုပ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သိပ္ပာယတနေနဝါ-အသက်မွေးခြင်း၏
အကြောင်းဖြစ်သော “ဟတ္ထိသိပ္ပ”စသော အတတ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊
ဝိဇ္ဇာဌာနေနဝါ-အသက်မွေးခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော “ခေတ္တဝိဇ္ဇာ”
စသော အသိဉာဏ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သုတေနဝါ-ကြားနာအပ်သော
အတတ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိဘာနေနဝါ-ရှေးရှုထင်လာသော
ဉာဏ်ပညာကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညတရညတရေန-တစ်ပါးပါးသော၊
ဝတ္ထုနာ-အကြောင်းကြောင့်၊ မာန-မာနကို၊ ဇေယျတိ-ဖြစ်စေ၏၊[စာအုပ်တို့၌
“အညတရညတရေနဝါ”ဟု “ဝါ”သဒ္ဒါ ပါနေ၏၊ ပါဠိတော်အရင်း၌မပါ၊]
ဧဝရူပေါ-ဤသို့သဘောရှိသော၊ ယော မာနော-အကြင် မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊
(ယာ)မညနာ-အကြင် မှတ်ထင်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ပေ၊စိတ္တဿ-
၏၊ (ယာ)ကေတုကမ္ပတာ-အကြင် အမြင့်ဆုံးအလံကဲ့သို့ အလွန်တက်ကြွခြင်း
ကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-သို့၊ သေယျဿ-သေယျပုဂ္ဂိုလ်
၏သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ သဒိဿဿ-သဒိဿပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌လည်း
ကောင်း၊ ဟိနဿစ-ဟိနပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလဝိသေသံ-
ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကို၊ (သေယျ၊ သဒိဿ၊ ဟိနဟူသော ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကို၊)
အနာမသိတွာ-မသုံးသပ်မှု၍၊ သေယျမာနော-သေယျမာနကို၊ ဝိဘတ္တော-
ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဣမအတ္ထံ-ကို၊ သန္တာယ-၍၊ ဧကော၊ပေ၊ကထိတော
တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ဒုတိယက၊
တတိယကမာနမဖက် သက်သက်၊ အယံ-ဤမာနကို၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယေ
ဧဝ-ပဌမကမာနဘာဇနီယ၌သာ၊ ဧဝံ-သို့၊ ကထိတော-ဟောတော်မူအပ်သည်
ကား၊ န-မဟုတ်သေး၊ ဒုတိယကတတိယကမာနဘာဇနီယေပိ-နှစ်ခုမြောက်
မာန၊ သုံးခုမြောက်မာနကို ဝေဖန်ရာပါဠိရပ်၌လည်း၊ ကထိတောဧဝ-သည်သာ၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ဧတံ-ဤပဌမကမာနဘာဇနီယေဟူသောစကားကို၊ နိဒဿန
မတ္ထံ-နိဒဿနနည်းမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သေယျဿ၊ပေ၊ကထိတောတိ အာဟ။ ။ထိုသေယျမာန်ကို ဝေဖန်ရာ ပဌမက
ဘာဇနီယပါဠိတော်၌ သေယျပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန်ဖြစ်ပုံဟုလည်းကောင်း၊ သဒိဿ
ပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန်ဖြစ်ပုံဟုလည်းကောင်း၊ ဟိနပုဂ္ဂိုလ်၏ သေယျမာန်ဖြစ်ပုံဟု
လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်အထူးကို မသုံးသပ်ဘဲ သေယျမာန်ကို ဝေဖန်တော်မူသောကြောင့်
ထိုသေယျမာန်သည် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်၏၊ ထိုသို့ ဆိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ “ဧကော
မာနော၊ပေ၊ကထိတော”ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည်။

အထဝါ-ကား၊ ပုဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ (သေယျ၊ သဒိသ၊ ဟိနု ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို) အနိဿာယ-မမီမူ၍၊ ဝုတ္တာနံ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ တိဏ္ဍမိ-န်သော၊ မာနာနံ-မာနတို့၏၊ ဘာဇနီယံ-ဘာဇနီယကို၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယေတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-ချဲ့၊ သေယျဿ-၏၊ သေယျောဟမသ္မိတိ မာနောတိအာဒိနံ-အစရှိကုန်သော၊ (မာနာနံ၌စပ်)၊ ပုဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာမသိတွာ-သုံးသပ်၍၊ (သေယျဿ၊ သဒိသဿ၊ ဟိနုဿဟု သုံးသပ်၍)၊ ဝုတ္တာနံ-န်သော၊ နဝန္တံ-ကိုးမျိုးကုန်သော၊ မာနာနံ-မာနတို့၏၊ ဘာဇနီယံ-ဘာဇနီယသည်၊ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယံ-ဒုတိယကမာနဘာဇနီယသည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ)၊ တဿ မာနရာသိဿ-ထိုမာနအစု၏၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ အနာမသိတွာ-၍၊ ဝုတ္တမာနရာသိတော-ဟောတော်မူအပ်သော မာနအစုမှ၊ ဒုတိယကတ္တာ-နှစ်ခုမြောက်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဒုတိယတတိယကတ္တာ”ဟု ရှိသည်ကားပါ၌ပျက်၊ “ဒုတိယကတ္တာ”ဟုသာရှိရမည်၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ “ဒုတိယကမာနဘာဇနီယံ ဟောတိ”ဟူသော ဝါကျ၏အကြောင်းကိုပြသော ဟိတ်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။]

စ-သည်သာမကသေး၊ ယထာဝုတ္တေ-အကြင် အကြင် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယေ-၌၊ ဧကေနဿ-တစ်ယောက်တစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တယော တယော-သုံးပါးသုံးပါးကုန်သော၊ မာနာ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈိ-န်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဣမ-ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တာယ-ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာယ-အနက်အဖွင့်နှင့်၊ သမာနဒဿနတ္ထံ-တူသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဌမကမာနဘာဇနီယေတိ - ဟူ၍၊

န ကောလဉ္စ၊ ပေ၊ ဒဋ္ဌမ္ပံ။ ။ သေယျမာန်ကို အကျယ်ပြရာ ပဌမကမာနဘာဇနီယ၌သာ ဤသို့ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ သဒိသမာန်ကို အကျယ်ပြရာ ဒုတိယကမာနဘာဇနီယ၌လည်းကောင်း၊ ဟိနုမာန်ကို အကျယ်ပြရာ တတိယကမာနဘာဇနီယ၌လည်းကောင်း ဤအတိုင်း ဟောတော်မူသောကြောင့် “ပဌမကမာနဘာဇနီယေ”ဟူသော စကားကို နိဒဿနနည်းဟု မှတ်ပါ။

အထဝါ၊ ပေ၊ ဒုတိယကတ္တာ။ ။ ထိုပါဠိတော်၌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်ဘဲ မာနသုံးမျိုးကို အကျယ်ဟောတော်မူပြီးနောက် “တတ္ထ ကတမော သေယျဿ သေယျောဟမသ္မိတိ မာနော” စသည်ဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို သုံးသပ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိတော်တစ်ရပ်ဆက်၍ လာသေး၏၊ ထို ပါဠိတော်၏ မာနအစုက ဒုတိယမြောက် ဖြစ်သောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မသုံးသပ်ဘဲ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူအပ်သော (သေယျမာန်၊ သဒိသမာန်၊ ဟိနုမာန်) သုံးမျိုးလုံးအစုကိုပင် “ပဌမကမာနဘာဇနီယ”ဟု ခေါ်ထားသည်။ [ဤဒုတိယနည်း၌ နိဒဿနနည်း ကြံဖွယ်မလို။]

(သင်္ဂဟကာရေန) အထာပိ ဝုတ္တံ-အကယ်၍လည်း ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သောဓဝမာနော-ထိုပဌမကမာနသည်သာ၊ ဣမ-ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ အာဂတော-လာ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပဌမကမာနဘာဇနီယ၌၊ ကထိတောဧဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ ယုဇ္ဇတိ-ယှဉ်စပ်အပ်၏၊ ဝါ-သုံးစွဲအပ်၏၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

မာနကရဏဝသေနာတိ-ကား၊ သေယျော-မြတ်၏၊ ဣတိအာဒိကိစ္စကရဏဝသေန-ဤသို့ အစရှိသော ကိစ္စကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (မာနောဉ္စစပ်)၊ အပရာပရေ ဥပါဒါယာတိ ဣဒံ-စကားကို၊ ပုရိမာပုရိမာ-ရှေးရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ မာနာ-မာနတို့သည်၊ (အစ္စဂ္ဂစ္ဆန္တိဉ္စစပ်)၊ အပရာပရေ-နောက်နောက်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပနိဿယဘာဝေန-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ တေ-ထို မာနတို့ကို၊ ဥပ္ပာဒေန္တာ-ဖြစ်စေကုန်လျက်၊ အစ္စဂ္ဂစ္ဆန္တိ-အလွန်တက်ကြွကုန်၏၊ ဣတိ ဣမံ အတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ကေတုကမျတာ-အမြင့်ဆုံး အလံကဲ့သို့ အလွန်မြင့်တက်ခြင်းကို အလိုရှိသူ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ မာနကြောင့်၊ စိတ္တံ-သည်၊ အစ္စဂ္ဂတဘာဝံ-အလွန်တက်ကြွသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ စိတ္တေနေဝ-စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိသေသိတံ-အထူးပြုအပ်ပြီ။ [“ကေတုကမျတာ စိတ္တဿ” ဟု စိတ္တဖြင့် အထူးပြုသည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြင့် အထူးမပြု-ဟူလို။]

၁၁၂၆။ အက္ခမနဘာဝပ္ပကာသနံ-သည်းမခံနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းသည်၊ ခိယနံ-ခိယနမည်၏၊ မနေန ပိယကရဏန္တိ-ကား၊ ဧဝံပကာရံ-

အထာပိစ၊ပေ၊ဝုတ္တံ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ဒုတိယကမာနဘာဇနီယဟု ယူ၍ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော်ဝယ် ဒုတိယအကျယ်ပြုအပ်သော စကားကို ပဌမကမာနဘာဇနီယဟု ယူလိုသည်။ အထဝါတက်သောနည်း၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဒုတိယက မာနဘာဇနီယပါဠိတော်ဝယ် သေယျပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန်သုံးမျိုး၊ သဒိသပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန်သုံးမျိုး၊ ဟိနပုဂ္ဂိုလ်၌ မာန်သုံးမျိုး “ဤသို့ တစ်ယောက်တစ်ယောက်မှာ မာန်သုံးမျိုးစီ ဖြာကုန်၏”ဟု ဟောထားတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် ဤ၌ ဆိုအပ်သော အဖွင့်နှင့် ညီမျှ၏ဟု ပြခြင်းငှာ ထိုပါဠိတော်ကို ပဌမကမာနဘာဇနီယဟု အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုလိုအပ်သည် ဖြစ်အံ့-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်.....

သောဓဝ၊ပေ၊အဓိပ္ပာယော။ ။“ထို ခုဒ္ဒကဝတ္ထုပါဠိတော် ဒုတိယမာနရာသိ၌ ဟောတော်မူအပ်သော မာနကိုပင် ဤ နိက္ခေပကဏ္ဍ၌ ယှဉ်စပ်သင့်၊ သုံးစွဲသင့်၏ဟု ယူဆ၍ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲထားပါသည်”ဟူသော အနက်သည် ဤ အဋ္ဌကထာဆရာ၏ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဤသို့(စိတ်ဖြင့် ချစ်မြတ်နိုးခြင်းကို ပြုခြင်းဟူသော) အပြု ခိုသော၊ ပူဇော်ခြင်းကို၊ မာနနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဧဝံပကာရံ” ဖြင့် အဋ္ဌကထာဝယ် နောက်၌ပြုမည့် ဂန္ဓမာလာဒိပူဇာကရဏကို ကန့်သည်။] ဣဿာကရဏဝသေနာတိ-ကား၊ လာဘာဒိအက္ခမနကိစ္စဝသေန-လာဘ်ရခြင်း အစရှိသည်တို့ကို သည်းမခံနိုင်ခြင်းကိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်.....။

၁၁၂၇။ အရိယသာဝကာတိ ဝစနံ-ဟူသောစကားသည်၊ အရိယသာဝကာနံ ယေဝ-အရိယာသာဝကတို့၏သာလျှင်၊ ပဋိဝေဓော-မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ တေစ-ထို အရိယာသာဝကတို့သည်လည်း၊ တံ-ထို ပဋိဝေဓကို၊ န မစ္ဆရာယန္တိ-ဝန်မတိုကြကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဝေဓဓမ္မေ-ပဋိဝေဓတရား၌၊ မစ္ဆရိယာဘာဝဒဿနတ္ထံ-မစ္ဆရိယမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဂန္ဓောတိ-ကား၊ ပါဠိ-ကျမ်းစာတည်း၊ ကထာမဂ္ဂေါတိ-ကား၊ အဋ္ဌကထာပဗန္ဓော-အဋ္ဌကထာအစဉ်တည်း၊ ဓမ္မန္တရန္တိ-ကား၊ ကုသလာဒိဓမ္မ-ကုသိုလ်အစရှိသောတရားကို၊ ဘိန္ဒိတွာ-ဖျက်၍၊ အကုသလာဒိ-ကို၊ (အာလောဋ္ဌဿတိ-မွေ့နောက်လတ္တံ့၊ ဝါ-ရောမွေ့လတ္တံ့၊) ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ လောလတာယ-လျှပ်ပေါ်လော်လီသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတဘာသိတံ-မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူအပ်သော တရားကို၊ တိတ္ထိယဘာသိတံ-တိတ္ထိဟောအပ်သော တရားကို၊ ကရောန္တော-လျက်၊ အာလောဋ္ဌဿတိ၊ အတ္တာနံ အာဝိကတွာတိ-ကား၊ အတ္တာနံ-ကို၊ အညထာ-တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) သန္တံ-ထင်ရှားရှိသည်ကို၊ အညထာ-အားဖြင့်၊ (ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရစသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ပဝေဒယိတွာ-သိစေ၍၊ (နဿိဿတိ၌စပ်၊) ယောပနာတိ-ကား၊ တိတ္ထိယောဝါ-တိတ္ထိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌောဝါ-လူဝတ်ကြောင်သည်သော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-၏၊ သမယဿ-အယူ၏၊ သဒေါသဘာဝံ-အပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အနိစ္ဆန္တော-အလိုမရှိသည်၊(ဟုတွာ)၊ အညာဏေန-မသိခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိနိဝေသေနဝါ-စွဲမြဲစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ (န ဒေတိ၌ စပ်။)

ဗျာပေတုံ-ပျံ့နှံ့စေခြင်းငှာ၊ အနိစ္ဆော-အလိုမရှိသူတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိဝိစ္ဆော-ဝိဝိစ္ဆမည်၏။ [အဋ္ဌကထာ၌ “သမ္ပတ္တိယော” ဟု ကံရှိသောကြောင့် “ဗျာပေတုံ” ဟု ရှိစေ။] တဿ-ထို ပျံ့နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ ဝေဝိစ္ဆံ-ပျံ့နှံ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ။ အနာဒရောတိ-ကား၊ မစ္ဆရိယေန-မစ္ဆရိယကြောင့်၊ ဒါနေ-ပေးကမ်းခြင်း၌၊ အာဒရရဟိတော-လေးစားခြင်းမှ ကင်းသူကို၊ (ကဒရိယောတိ ဝုစ္စတိ၌စပ်။)

ကဋ္ဌဇ္ဈနာ-ဇ္ဇန်းဖြင့်၊ ဘတ္တဿ-ထမင်းကို၊ ဂါဟော-ယူခြင်းတည်း၊ ကဋ္ဌဇ္ဈဂါဟော-ခြင်း၊ ကဋ္ဌဇ္ဈဂါဟောဝိယ-ဇ္ဇန်းဖြင့် ထမင်းကို ယူခြင်းနှင့်တူ၏၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) ကဋ္ဌဇ္ဈဂါဟော-မည်၏၊ (ဥပမာတဒ္ဓိတ်၊ တစ်နည်း-သဒိသုပစာကို ပြသည်၊) ဟိ-မှန်၊ ကဋ္ဌဇ္ဈဂါဟော-ဇ္ဇန်းဖြင့် ထမင်းကို ယူခြင်းသည်၊ ယထာဝုတ္တေ-အကြင်အကြင်(အဋ္ဌကထာ၌)ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဘတ္တေ-၌၊ န သမ္ပသာရယတိယထာ-မပျံ့သကဲ့သို့၊ ဧဝံ၊ မစ္ဆရိယမ္ပိ-မစ္ဆရိယသည်လည်း၊ အာဝါသာဒိသု-နေရာအစရှိသည်တို့၌၊ (န သံပသာရယတိ၊) [အများနှင့် မဆက်ဆံစေလိုခြင်းကို “မပျံ့နဲ့” ဟု ဆိုသည်၊] ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဧတေန-ဤဇ္ဇန်းဖြင့်၊ ဂယုတိ-ထမင်းကို ယူအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ယူကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂါဟော-မည်၏၊ ကဋ္ဌဇ္ဈဇေ-ဇ္ဇန်းသည်ပင်၊ ဂါဟော-ထမင်းကို ယူကြောင်းတည်း၊ ကဋ္ဌဇ္ဈဂါဟော-ထမင်းကို ယူကြောင်းဇ္ဇန်း၊ သော-ထို ထမင်းကို ခူးယူကြောင်း ဇ္ဇန်းသည်၊ သင်္ကုဋ္ဌိတဂ္ဂေါ-ကုပ်သော အဖျားရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) န သံပသာရယတိယထာ-မပျံ့သကဲ့သို့၊ ဧဝံ၊ မစ္ဆရိယံပိ-လည်း၊ (အာဝါသာဒိသု န သံပသာရယတိ၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အာဝရိတ္တာ-ပိတ်ချုပ်၍၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သောစိတ်တည်း၊ အဂ္ဂဟိတံ-ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်၊ [လက်နှစ်ဖက်ကို ချုပ်ကိုင်ထားသကဲ့သို့ စိတ်ကို အာဝါသ စသည်တို့၌ ပျံ့ပျံ့ပျူးပျူး မရှိအောင် ချုပ်၍ယူအပ်သော စိတ်၊] တဿ-ထို ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်၏၊ ဘာဝေါ-တည်း၊ အဂ္ဂဟိတတ္ထံ-ပိတ်ချုပ်၍ ယူအပ်သောစိတ်၏အဖြစ်၊ မစ္ဆရိယံ-မစ္ဆရိယတည်း၊ ပရေဟိ-သူတစ်ပါးတို့နှင့်၊ သာဓာရဏံ ဝါ-ဆက်ဆံသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အသာဓာရဏံ ဝါ-မဆက်ဆံသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အာဝါသာဒိ-နေရာအစရှိသည်သည်၊ မယုမေဝ-ငါ၏ဥစ္စာသည်သာ၊ ဟောတု-ဖြစ်ပါစေသတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္ထိဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တ၊ ပေ၊ တာ-မိမိစည်းစိမ်ကို ယူခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အညဿ-အခြားသူ၏ဥစ္စာသည်၊ မာ(ဟောတု)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဝတ္ထိဝသေန-ဖြင့်၊ အတ္တ၊ ပေ၊ တာစ-မိမိစည်းစိမ်ကို လျှို့ဝှက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာ၊ ပန-ဆက်၊ ပရသန္တကံ ဂဏှိတုကာမောတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ မစ္ဆရိယဿ-မစ္ဆရိယ၏၊ ပရသန္တကလောဘဿ-သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လိုချင်ခြင်း၏၊ ဥပနိဿယဘာဝံ-အားကြီးသော မှီရာအကြောင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတု ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း-ဟိ(ယသ္မာ)၊ တံ-ထို ပရသန္တကံ ဂဏှိတု ကာမောဟူသော စကားသည်၊ မစ္ဆရိယပဝတ္ထိဒဿနံ-

မစ္ဆရိယဖြစ်ပုံကို ပြကြောင်းစကားသည်၊ ယဒိ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ပရ၊ပေ၊ လက္ခဏတာစ-ပရသမ္ပတ္တိဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ ရှိသည်၏အဖြစ်သည် လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ-သည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (တံ မစ္ဆရိယဿ ပရသန္တက လောဘဿ ဥပနိဿယဘာဝံ ဒေသေတံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။)

၁၁၄၀။ အဘိဇ္ဈာကာမရာဂါနံ-အဘိဇ္ဈာ၊ ကာမရာဂတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးသည်၊ အာသဝဒွယကောသဝဘာဝေါ-အာသဝနှစ်ပါးအပေါင်း၏အဖြစ်၊ တစ်ပါးသော အာသဝ၏အဖြစ်သည်၊ [ဘာဝေါနေရာ၌ “ဘဝေန-အဖြစ်ဖြင့်” ဟုရှိလျှင် စာသွားကောင်း၏၊] အဘိဇ္ဈာယ-အဘိဇ္ဈာ၏၊ နောအာသဝဘာဝေါ စ-အာသဝ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ န-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နော အာသဝလောဘဿ-အာသဝမဟုတ်သော လောဘ၏၊ သဗ္ဗာဝေါ-ထင်ရှား ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိစာရေတဗ္ဗော-စိစစ်ထိုက်၏၊ (တသ္မာ ဝိစာရေဗ္ဗော) ဟိ(ယသ္မာ)၊ အာသဝေါစ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ-ဟူသော၊ သတ္တမော ပဉ္စောစ-သတ္တမပြဿနာသည်လည်းကောင်း၊ နဝမော ပဉ္စောစ-သည်လည်းကောင်း၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ [အာသဝေါ-အာသဝမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ နော အာသဝေါ

အဘိဇ္ဈာ၊ပေ၊ဝိစာရေတဗ္ဗော။ ။အဘိဇ္ဈာဟူသော လောဘ၏ ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝဟု နှစ်မျိုးဖြစ်ခြင်း၊ ကာမရာဂဟူသော လောဘ၏ ကာမာသဝ တစ်မျိုးသာ ဖြစ်ခြင်းသည် အဘိဇ္ဈာနှင့် ကာမရာဂတို့၏ အထူးဖြစ်စရာရှိ၏၊ အဘိဇ္ဈာ၏ အာသဝ အမည် မရသော အဘိဇ္ဈာတစ်မျိုး ရှိနိုင်ခြင်းဟူသော (အဘိဇ္ဈာနှင့် ကာမရာဂ)အထူး ကား မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် “အာသဝအမည် မရသော အဘိဇ္ဈာ(လောဘ)တစ်မျိုး ရှိ၏”ဟူသော အဋ္ဌကထာ၏စကားကို စိစစ်ထိုက်သည်။

အမှာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌ တပ်မက်မှုသည် ကာမာသဝ မဖြစ်၊ ဂန္ထဂေါစ္ဆကသို့ ရောက်သောအခါ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ ဖြစ်၏”ဟု ဆိုထား၏၊ ထိုစကားအရ “အာသဝအမည် မရသော အဘိဇ္ဈာ(လောဘ)တစ်မျိုး ရှိသေး၏”ဟု ဆိုရာရောက်သောကြောင့် ထို စကားကို ယူ၍ “နောအာသဝလောဘဿ သဗ္ဗာဝေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော”ဟု ဋီကာဆိုသည်။

န ဟိ၊ပေ၊ဒေါသောတိ။ ။ဤကား စိစစ်ထိုက်ခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ အာသဝအမည် မရသော လောဘရှိသေးလျှင် ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်စိတ်အတွက် ထို လောဘကို ရည်ရွယ်၍ “အာသဝေါ စ (မောဟ) နောအာသဝေါ စ (ဆိုအပ်ပြီးသော လောဘ) ဓမ္မာ အာသဝေါ စ ဓမ္မဿ (ဒိဋ္ဌိအား) ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟုလည်း ကောင်း၊ အာသဝဿ စ နောအာသဝဿ စ ဓမ္မဿ ဟေတုပစ္စယေနပစ္စယော”ဟု လည်းကောင်း သတ္တမ၊ နဝမပဉ္စာတို့ကို ဟောတော်မူရာ၏၊ [“ရှိရင်းစွဲ သတ္တမပဉ္စာ”ကို အဋ္ဌမအရာ၌ ထား၍ဆိုသည်၊] ထိုသို့ကား ဟောတော်မူ၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူရကား အာသဝအမည် မရသော လောဘဟူ၍ မရှိ၊ ထိုသို့ မရှိသောကြောင့် အဋ္ဌကထာ၏ “ဗြဟ္မာနံ ဝိမာနာဒိသု”စသော စကားကို စိစစ်ထိုက်သည်ဟူလို။

စ-အာသဝ မမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ အာသဝဿ-မည်သော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ (ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော၊) (သတ္တမပြဿနာ)၊ (အာသဝေါ စ နောအာသဝေါစ ဓမ္မာ) အာသဝဿ စ-အာသဝ မည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ နော အာသဝဿ စ-အာသဝ မမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော (နဝမပြဿနာ)၊] ဂဏနာယစ-ဂဏနာဌ်လည်း၊ (သင်္ချာဝါရဋ္ဌ်လည်း၊) ဟေတုယာ သတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ နဝါတိ-ဟူ၍၊ န(ဝုတ္တံ)၊ ပန-ဆက်၊ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တေ-ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ်ဖြစ်သော၊ နော အာသဝေ-အာသဝမဟုတ်သော၊ လောဘာ-လောဘသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-ထင်ရှားရှိလတ်သော်၊ သတ္တမနဝမာပိ-သတ္တမ၊ နဝမလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စာ-ပြဿနာတို့သည်၊ ဝိသန္ဓနံ-အဖြေကို၊ လဘောယျံ-ရကုန်ရာ၏၊ ဂဏနာစ-ဂဏနာသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ (သင်္ချာကိုလည်း၊) ဟေတုယာ နဝါတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗာသိယာ၊ စ-ဆက်၊ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေ-သော၊ နော အာသဝေ-သော၊ လောဘာ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေ-သော်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့ အာသဝ နိဒ္ဒေသဌ်၊ ဒဿိတော-ပြအပ်ပြီးသော၊ ဒေါသော-အပြစ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နော အာသဝလောဘဿ သတ္တာဝေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော။)

၁၁၅၉။ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏနိဒ္ဒေသေ - ဌ်၊ ကာမေသုတိ - ကား၊ တေဘူမကေသု-ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝေသု-အာသဝေါတရားနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေသု-န်သော၊ ဝတ္ထုကာမေသု-ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ (“ယော ကာမစ္ဆန္ဒော-သည်၊ အတ္ထိ-၏”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ သဗ္ဗော-သော၊ လောဘော-လောဘသည်၊ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ-ကာမစ္ဆန္ဒ၊ နီဝရဏတည်း၊ တေနော-ထို့ကြောင့်ပင်၊ တဿ-ထို ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ၏၊

ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေ စ။ ။ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်စိတ်၌ အာသဝအမည်မရသော လောဘ၏ မရှိနိုင်ပုံကို ပြပြီး၍ ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ်စိတ်၌ မရှိနိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် “ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေ စ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ပုဗ္ဗေ ဒဿိတဒေါသ”ဟူသည် ရှေ့အာသဝ နိဒ္ဒေသဌ် ပြအပ်ခဲ့သော “ယဒိ ပန လောဘော ကာမာသဝဘဝါသဝဝိနိမုတ္တော အတ္ထိ၊ပေ၊သိယာ အာသဝဝိပ္ပယုတ္တောတိ”ဟူသော အပြစ်တည်း။

ကာမစ္ဆန္ဒ၊ ပေ၊ နီဝရဏန္တိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ မဖွင့်ပြအပ်သော ပါဠိတော်ကို ဋီကာဆရာက ဖွင့်ပြသော စကားတည်း၊ ထိုသို့ အဋ္ဌကထာမဖွင့်ဘဲ ဋီကာဖွင့်ခြင်းမှာ လည်း ကာမစ္ဆန္ဒ ကာမရာဂမှ အလွတ်ဖြစ်သော လောဘဟူ၍ မရှိဟု သိစေလိုသော ကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ သိစေခြင်းအားဖြင့် “ကာမာသဝ၊ ဘဝါသဝမှ အလွတ်ဖြစ်သော လောဘလည်း မရှိ”ဟု ထပ်၍ ပယ်ရှားရခြင်း အကျိုးရှိသည်ဟု မှတ်ပါ၊ မှန်၏-ထို ကာမာသဝ ကာမရာဂသည် ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌သာမက အရူပဘုံတိုင် အောင်ပင် ဖြစ်ရကား “ဗြဟ္မာတို့၏ ဝိမာနစသည်၌ တပ်မက်မှုကို ကာမရာဂဟု မဆိုရ”ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားကို ထပ်၍ ပယ်ရှားသည်။

အာရပ္ပေ-အရူပဘုံ၌၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (ကိ)၊ နိဝရဏံ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏန္တိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာ)။

၁၁၆၂။ ဣရိယာပထိကစိတ္တန္တိ-ကား၊ ဣရိယာပထူပတ္တမ္ဘကံ-ဣရိယာပုထ်ကို ထောက်ပံ့တတ်သော၊ အဋ္ဌပညာသဝိဓံ-ငါးဆယ့်ရှစ်ပါးအပြားရှိသော၊ စိတ္တံ-စိတ်သည်၊ (အသက္ခေန္တိ သြလီယတိ၌စပ်၊) ပန-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို၍ ပါးသော စိတ်တို့တွင်၊ ဗလဝ၊ ပေ၊ ဂတံ-အားကြီးသော ထိနမိဒ္ဓနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဣရိ၊ ပေ၊ အသက္ခေန္တိန္တိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။ သြလီယတိတိ-ကား၊ သြလမ္ပတိ-တွဲရ၍ဆွဲ၏။

၁၁၆၃။ သြနယုတိတိ-ကား၊ ဆာဒေတိ-ဖုံး၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဝတ္ထရတိ-လွမ်း၏၊ နာနာရမဏေသု-တို့၌၊ ပဝတ္တိနိဝါရဏေန-ဖြစ်မှုကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ (အန္တောသမောရောဓော-အတွင်း၌ ပိတ်ချုပ်တတ်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဝိပ္ပာ၊ ပေ၊ နေဝ-ပျံ့နှံ့သည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအားဖြင့်သာ၊ အန္တောသမောရောဓော-၏၊ ဧကစ္စာနန္တိ-ကား၊ သိရိသာဒိရက္ခာနံ-ကုက္ကို အစရှိကုန်သော သစ်ပင်တို့၏။

(သုခပဋိသံဝေဒနပရမတ္ထသစ္စသစ္စိကရဏာနိပိ-သုခဝေဒနာကို ခံစားခြင်း၊ ပရမတ္ထသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့သည်လည်း၊) ရူပကာယေနေဝ-ရူပကာယဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ-ရုပ်အပေါင်းဖြင့်သာလျှင်၊ သိယု-န်ရာ၏၊ တေန-ကြောင့်၊ သုခ၊ ပေ၊ ကိရိယာနံ-သုခဝေဒနာကို ခံစားခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းတို့၏၊ ရူပတာပတ္တိ-ရုပ်၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်းသည်၊ သိယာ-၏၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း၊ တသ္မာတိ-ကား၊ ကာယသာတိဝစနဿ-ကာယဿဟူသောသဒ္ဓါ၏၊ ရူပတ္တာသာဓကတ္တာ-ရုပ်၏အဖြစ်ကို မပြီးစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝတ္ထဗ္ဗံ၌ စပ်၊) န ဟိ၊ ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ ထိနမိဒ္ဓသမုဋ္ဌိတရူပေဟိ-ထိနမိဒ္ဓကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်တို့ကြောင့်၊ ရူပကာယဿ-၏၊ ဂရဘာဝပ္ပတ္တံ-လေးလံသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါဒိနံ-အင်္ဂါကြီးငယ် အစရှိသည်တို့၏၊ သံသီဒနံ-ဆုတ်နစ်ခြင်းသည်၊ သောပ္ပံ-အိပ်ပျော်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သန္ဓာယ (စောဒကေန) ဝုတ္တံ၊ ဇာဂရဏစိတ္တရဟိတံ-နိုးကြားကြောင်းစိတ်မှကင်းသော၊ ဘဝင်္ဂသန္တတိ-ဘဝင်အစဉ်ကို၊ (သန္ဓာယ) န (ဝုတ္တံ)၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

တဿ ဖလတ္တာတိ-ကား၊ ဖလူပစာရေန-ဖြင့်၊ ဣန္ဒြိယံ-ဣန္ဒြေကို၊ (ဒဿေတိ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓံ-မိဒ္ဓကို၊ ဒဿေတံ၊ မိဒ္ဓဿ-၏၊ ဖလတ္တာ-အကျိုး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသေ-ဣန္ဒြိယနိဒ္ဒေသ၌၊ လိင်္ဂါဒိနိ-

လိင်္ဂအစရှိသည်တို့ကို၊ (ဝုတ္တာနိ)ဝိယ-နံသကဲ့သို့၊ မိဒ္ဓနိဒ္ဒေသေဝိ-ဉ္စလည်း၊ သောပ္ပာဒီနိ-သောပ္ပ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

ရူပကာယဿ-ရူပကာယ၏၊ အန္တောသမောရောဓော-အတွင်း၌ ပိတ်ဆို့ နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သော-ထိုအန္တောသမောရောဓကို၊ နာမကာယေ-နာမကာယ၌၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီး၊ ဣတိ ဝိညာယတိ၊ တေန-ထိုအန္တောသမောရောဓနှင့်၊ သဟ၊ ဝုတ္တာ-နံသော၊ သြနာဟပရိယော နာဟာစ-သြနာဟ ပရိယောနာဟတို့ကိုလည်း၊ (နာမကာယေ) ဝုတ္တာ၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ ရူပကာယဿ-၏၊ ဝိပ္ပာရိကာဝိပ္ပာရိကာဘာဝေါနာမ-ပျံ့နှံ့ခြင်း ရှိသည်၏အဖြစ်၊ ပျံ့နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်မည်သည်၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေန-ပင်ကိုသဘောအားဖြင့်၊ နတ္ထိ၊ နာမကာယဿ-၏၊ (အဝိပ္ပာရိက ဘာဝေန၌ စပ်၊) နာမကာယေ-သည်၊ ဝိပ္ပာရိကေ-ပျံ့နှံ့ခြင်းရှိလတ်သော်၊ (ရူပကာယော-သည်၊) လဟုကော-ပေါ့ပါး၏၊ (နာမကာယေ-သည်၊) အဝိပ္ပာရိကေ-သော်၊ ဂရုကော-လေးလံ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိပ္ပာရိက ဘာဝေန-ပျံ့နှံ့ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သြနာဟနာဒိ-သြနာဟနအစရှိသည် သည်၊ နာမကာယဿေဝ-နာမကာယ၏အတွက်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ သြနာဟာဒယောပိ - သြနာဟ အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ (ပိဖြင့်

ရူပကာယဿ၊ ပေါ၊ နာဟာစ။ ။ အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်သောစကား မဟုတ်၊ မိမိ အလိုအတိုင်း ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြသော စကားတည်း၊ ထိုသို့ ဖွင့်ပြရာ၌ အဋ္ဌကထာဝယ် ဖလူပစာရဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဥပစာမတင်ဘဲ မုချအားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းတည်း၊ ရူပကာယက အတွင်း၌ ပိတ်ချုပ်ထားနိုင်ခြင်း မရှိ၊ ထို့ကြောင့် “ထို အန္တောသမောရောဓကို နာမကာယ၌သာ ဟောတော်မူအပ်၏” ဟု သိသာ၏၊ အန္တောသမောရောဓနှင့် အတူတကွ ဟောတော်မူအပ်သော သြနာဟ ပရိယောနာဟတို့ကိုလည်း (သဟစရဏ နည်းအားဖြင့်) နာမကာယ၌သာ ဟောတော်မူအပ်သော တရားများတည်း၊ [အတ္တနော မတိယာ မုချတော ပါဠိအတ္ထံ ဒေသေတုံ ရူပကာယဿာတိအာဒိမာဟ၊-မဓ။]

ရူပကာယဿ ဝါ၊ ပေါ၊ ဝိညာယတိ။ ။ အန္တောသမောရောဓ၏ နာမကာယ၌ သိထိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ သဟစရဏဖြစ်သောကြောင့် သြနာဟ-ပရိယောနာဟတို့ ကိုလည်း သိထိုက်ပုံကိုလည်းကောင်း ပြပြီး၍ သြနာဟ ပရိယောနာဟ အန္တောသမော ရောဓတို့အတွက် အခြားအကြောင်းကို တစ်နည်းပြလိုသောကြောင့် “ရူပကာယဿ ဝါ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ နာမကာယသည် အခြားအာရုံတို့၌ ဝိပ္ပာရိက (ပျံ့ပျံ့နှံ့နှံ့) ဖြစ်နေလျှင် လဟုကဖြစ်၏၊ ဝိပ္ပာရိက မဖြစ်လျှင် ဂရုကဖြစ်၏၊ ဤသို့လျှင် နာမ ကာယ၏ အဝိပ္ပာရိက ဖြစ်သောကြောင့် သြနာဟ၊ ပရိယောနာဟ၊ အန္တောသမောရောဓ လည်း နာမကာယအတွက်သာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သြနာဟ စသည်တို့ကို နာမကာယ အတွက်သာ သိအပ် သိနိုင်ကြပါသည်-ဟူလို၊ တေနာဟ စသည်ကား အဋ္ဌကထာကို သာဓကပြုသောစကားတည်း။

အန္တောသမောရောဓကို ပေါင်း၊) နာမကာယေ-ဌိ၊ ဝိညာယန္တိ၊ တေန-
ကြောင့်၊ န ဟိ ရူပံ နာမကာယဿ ဩနာဟော၊ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊
(သင်္ဂဟကာရော)၊ အာဟ၊ ဟိ-ဆက်၊ အာဝါရဏဘာဝေါ-တားမြစ်သည်
၏အဖြစ်သည်။ (နာမကာယဿေဝ-နာမကာယ၏အတွက်သာ၊
ဟောတိ)ဝိယ၊ (တထာ) ဩနာဟာဒိ ဘာဝေါပိ-ဩနာဟ အစရှိသည်တို့၏
အဖြစ်သည်လည်း၊ နာမကာယဿေဝ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣတရော-အဋ္ဌကထာဆရာမှ တစ်ပါးသော စောဒကသည်၊ အဓိပ္ပာယ်-
အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုကို၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ မေဃာဒိဟိ-
မိုးတိမ် အစရှိကုန်သော၊ ရူပေဟိ-ရုပ်တို့သည်၊ ရူပါနံ-ကောင်းကင်စသော
ရုပ်တို့ကို၊ ဩနဟာနာဒိ-ဖုံးလွှမ်းခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ပဿန္တော-မြင်သည်၊
(ဟုတွာ)၊ နနုစာတိအာဒိ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ယဒိဇေဝန္တိ-ကား၊ ရူပဿ-
ရုပ်၏၊ ဩနဟာနာဒိတာ-ဩနဟန အစရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယဒိ သိဒ္ဓါ-
အကယ်၍ ပြီးစီးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အရူပဿ-နာမ်တရား၊ အာဝရဏံ-ပိတ်ဆို့
ခြင်းသည်၊ ဤပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာမှ ယူပေးသည်၊] န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊
သေတုဗန္ဓာဒိသု-ရေကာတာရိုးကိုဖွဲ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊
အာဝရဏံ-တားမြစ်ခြင်းကို၊ (ရေကို တားဆီးခြင်းကို) ဒိဋ္ဌံ-မြင်အပ်၏၊
(လက်တွေ့မြင်အပ်၏)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဝရဏံပိ-သည်လည်း၊ အရူပဿ-
နာမ်တရား၏အတွက်၊ န ဘဝေယျ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ သုရာမေရယပါနံ-
သေရည်အရက်ကို သောက်ကြောင်းစေတနာသည်၊ အကုသလံ-အကုသိုလ်
တည်း၊ ဣတိ ကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ တဿ-ထို သုရာမေရယပါနံ
၏ ဥပက္ကိလေသဘာဝေါ-ဥပက္ကိလေသ၏အဖြစ်သည်၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊
သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌနာနုယောဂဿစ-သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌနာနုယောဂ
၏လည်း၊ အကုသလတ္တာ-အကုသိုလ်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီ
ကရဏဘာဝေါ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊
ယုတ္တော၊ တထာပိ-ထိုသို့ပင်သင့်ပါသော်လည်း၊ ပရဿ-တစ်ပါးသောစောဒက
၏၊ အဓိပ္ပာယ်-ကို၊ အနုဇာနိတွာ-ခွင့်ပြု၍၊ သုရာမေရယဿ-သုရာမေရယ၏၊
ဥပက္ကိလေသတာ-ဥပက္ကိလေသ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပညာယ-၏၊

ပရဿ အဓိပ္ပာယ်၊ပေ၊အနုဇာနိတွာ။ ။သုရာမေရယကို သောက်ခြင်းဟူရာ၌
သောက်ကြောင်း အကုသိုလ်စေတနာကို အရကောက်လျှင် ဥပက္ကိလေသ ဖြစ်သည်မှာ
အမှန်ပင်တည်း၊ အကုသိုလ်စေတနာ ဖြစ်သောကြောင့် ကုသိုလ်ပညာကို အားနည်း
အောင် ပြုနိုင်သည်မှာလည်း အမှန်ပင်တည်း၊ သို့သော် စောဒကပုဂ္ဂိုလ်က စေတနာတို့
အရမကောက်ဘဲ သောက်မှုကိုလည်းကောင်း၊ အားထုတ်ခြင်းဟူသော မျိုးချခြင်းကို
လည်းကောင်း အရကောက်၏၊ ထို့ကြောင့် “စောဒက၏အလိုကို ခွင့်ပြု၍”ဟုဆိုသည်။

ဒုဗ္ဗလီကရဏတာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပက္ကိလေသာနံ-ဥပက္ကိလေသတို့၏ လည်းကောင်း၊ ပညာယ-ကို၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏာနံ စ-အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြခြင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယတ္တာ-အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖလဝေါဟာရေန-အကျိုးကို ပြောဆိုသုံးစွဲခြင်းအားဖြင့်၊ (ဖလူပစာရအားဖြင့်- ဟူလို၊) ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ န ပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)၊ အာဟ-ပြီ။

ဧဝမေဝ ခေါတိ-ကား၊ ဇာတရူပဿ-ရွှေ၏၊ အယော-သံလည်းကောင်း၊ လောဟံ-ကြေးလည်းကောင်း၊ တိပု-သလွဲဖြူ (ခဲမဖြူ)လည်းကောင်း၊ သိသံ- သလွဲမြည်း (ခဲပုပ်)လည်းကောင်း၊ သဇ္ဈ-ငွေလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဉ္စပက္ကိလေသေဟံ-ငါးမျိုးသော ဥပက္ကိလေသတို့သည်၊ ဥပက္ကိလိဒ္ဓံ-ညစ်နွမ်း စေအပ်သော၊ ဇာတရူပံ-ရွှေသည်၊ မုဒုစေတ-နုညံ့သည်လည်း၊ န ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မနိယံစ-အမှု၌ ကောင်းသည်လည်း၊ (ပုတီး နားတောင်းစသော တန်ဆာလုပ်မှု၌ ကောင်းသည်လည်း၊) န(ဟောတိယထာ)- ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဘဿရံစ-ပြီးပြီးပြန်ပြန်ထွက်သော အရောင်ရှိသည် လည်း၊ န (ဟောတိယထာ)-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပဘဂုံစ-အပြားအားဖြင့် ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသည်လည်း၊ (ဟောတိယထာ)-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကမ္မာယ-ပုတီး နားတောင်းစသော အမှုအကျိုးငှာ၊ သမ္မာ-စွာ၊ နစဥပေတိ (ယထာ)-မကပ်ရောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူသာလျှင်။

ပစ္စယနိဒ္ဒေသတောတိ-ကား၊ ဥပက္ကိလေသပညာဒုဗ္ဗလီကရဏာနံ- ဥပက္ကိလေသပညာဒုဗ္ဗလီကရဏတို့၏၊ ပစ္စယဘာဝနိဒ္ဒေသတော- အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ ပစ္စယေ-အကြောင်းဖြစ်သော သေရည်အရက်၌၊ ဖလနိဒ္ဒေသတော-အကျိုးဖြစ်သော ဥပက္ကိလေသပညာ ဒုဗ္ဗလီကရဏတို့ကို ညွှန်ပြခြင်းကြောင့်၊ (န-မဖြစ်သင့်၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော။ သယမေဝ-မိဒ္ဓဟူသောမိမိကိုယ်တိုင်ပင်၊ ကိလေသာ-ကိလေသာသည်၊ (ဟုတ္တာ- ၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ဥပက္ကိလေသနိဒ္ဒေသသု-ဥပက္ကိလေသနိဒ္ဒေသတို့၌၊ နိဒ္ဒိဇ္ဇော- ညွှန်ပြအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

ယထာ၊ပေ၊ဧဝမေဝ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ” စသည်ဖြင့် ဥပမေယျဝါကျသာပါ၍ ဥပမာနဝါကျ မပါသောကြောင့် “ယထာ၊ပေ၊ကမ္မာယ”ဟု ဥပမာနဝါကျထည့်၍ ဖွင့်သည်။ ထို ဥပမာနဝါကျများလည်း မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် နိဝရဏဝဂ်၊ ဥပက္ကိလေသသုတ်၌ အကျယ်လာ၏၊ ဋီကာဆရာက ထိုအကျယ်ကို ချုံး၍ ပြထားသည်။ [“လောဟံ”အရ “ကြေး”သာမက၊ တွဲဖက် “အယ”စသော လေးမျိုးမှ ကြွင်းသမျှ သတ္တုမျိုးကို လောဟအရ ယူပါဟု ထိုအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်၏၊ “ပဘဂုံကိုလည်း “ပဘိဇ္ဇနသဘာဝံ”ဟု ဖွင့်သည်။]

နီဝရဏံ-နီဝရဏသညံ၊ ဟုတွာ-ဖြစ်ပြီး၍သာ၊ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တေ-
 နီဝရဏသမ္ပယုတ်အဖြစ်ကို၊ ဒဿိယမာနေ-ပြအပ်သော်၊ အာရမ္ဘော-အား
 ထုတ်အပ်သောပါဠိတော်သည်၊ နီဝရဏတာဒဿနတ္ထော-နီဝရဏ၏အဖြစ်ကို
 ပြရခြင်းအကျိုးရှိသည်၊ န-မဟုတ်၊ အထ ခေါ-အဟုတ်ကား၊ သိဒ္ဓနီဝရဏ
 ဘာဝဿ-ပြီးပြီးသောနီဝရဏအဖြစ်ရှိသော ထိနမိဒ္ဓ၏၊ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တတာ
 ဒဿနတ္ထော-နီဝရဏသမ္ပယုတ္တ၏အဖြစ်ကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ယထာလာဘာဝသေန-ယထာလာဘာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အသမ္ပယုတ္တဿ-
 သမ္ပယုတ် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝစနံ စ-ဆိုခြင်းသည်ကား၊ န ယုဇ္ဇတိ-
 မသင့်တော့၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) သိပ္ပိကသမ္ပကာဒိသု-ခရ၊
 ယောက်သွား အစရှိသည်တို့၌၊ ယထာလာဘသမ္ဘဝံ-ယထာလာဘအားဖြင့်
 ဖြစ်သင့်သော၊ တံ ဒွယံ-ထိုရပ်တည်ခြင်း၊ လှည့်လည်ခြင်း ကြိယာနှစ်ပါး
 အပေါင်းကို၊ တိဋ္ဌန္တမ္ဘရန္တမ္ဘိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံယထာ-ဟောတော်မူအပ်သကဲ့
 သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ယံ-အကြင်စကားကြောင့်၊ ယထာလာဘံ-ယထာလာဘသည်၊
 သမ္ဘဝေယျ-ဖြစ်သင့်ရာ၏၊ ထိနံ ယေ၊ အသမ္ပယုတ္တမ္ဘိတိ-ဟူသော၊ (တံ)ဝစနံ-
 ထိုစကားသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ယထာလာဘာဝသေန
 အသမ္ပယုတ္တဿ ဝစနံ စ န ယုဇ္ဇတိ။)

နီဝရဏံ ယေ၊ အာရမ္ဘော။ ။အထာပိစသော စောဒကစကား၌ “ယထာလာဘ
 နည်းအားဖြင့်”ဟု စောဒက၏အလိုကို ပြသော်လည်း ထိုနည်းသည်ပင် မဖြစ်နိုင်ဟု
 ပြလို၍ “နီဝရဏံ ဟုတွာဝ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ [သဒ္ဓါကျမ်းတို့၌ သုတ်ကို အာရမ္ဘ
 ဟု ခေါ်၍၊ ရှေ့သုတ်ဖြင့်ပြီးလျက် အားထုတ်သောဤသုတ်သည် နိယမ (တစ်နည်း)
 “အတ္တန္တရအကျိုးရှိ၏”ဟုဆိုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း] “ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ”ဟု နီဝရဏအဖြစ်
 က သေချာပြီးဖြစ်သောကြောင့် “နီဝရဏဉ္စေ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တဉ္စ”ဟု ထုတ်ပြအပ်သော
 ပါဠိတော်သည် နီဝရဏအဖြစ်ကိုပြခြင်းက လိုရင်းအကျိုး မဟုတ်၊ နီဝရဏသမ္ပယုတ်
 အဖြစ်ကို ပြရခြင်းသာ လိုရင်းအကျိုးဖြစ်သည်ဟု အတ္တန္တရကို ပြသည်ဟုမှတ်ပါ။

ဣတိ ယထာလာဘ ယေ၊ န ယုဇ္ဇတိ။ ။ဤသို့ နီဝရဏသမ္ပယုတ် အဖြစ်ကို
 ပြရခြင်းက လိုရင်းအကျိုးဖြစ်သောကြောင့် ထိုပါဠိတော်အရ မိဒ္ဓ၏ နီဝရဏသမ္ပယုတ်
 မဟုတ်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ကို ယထာလာဘနည်းအရ ယူခြင်းငှာမသင့်၊ [အဋ္ဌကထာ
 ဝယ် စောဒက၏အလိုကို ပြရာ၌ ယထာလာနည်းကို ပြထားသော်လည်း ထိုနည်း
 သည်ပင် မဖြစ်သင့်-ဟူလို။

ယထာဟိ၊ ယေ၊ သမ္ဘဝေယျာတိ။ ။ဘာကြောင့် မဖြစ်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသော
 ကြောင့် “ယထာဟိ” စသည်ကို မိန့်၊ သိပ္ပိက + သမ္ပကာစသည်တို့၏ သွားလည်း
 သွား၊ ရပ်လည်း ရပ်ဟု နှစ်မျိုးရသောကြောင့် တိဋ္ဌန္တမ္ဘရန္တနှစ်မျိုးကို ဟောထား
 သကဲ့သို့ ဤ၌ “သမ္ပယုတ္တ အသမ္ပယုတ္တ”ဟု နှစ်မျိုး ဟောထားရိုးစကား မရှိ၊
 ဤသို့ အသမ္ပယုတ္တကို ယုဇ္ဇိရန် စကားနှစ်မျိုး မပါသောကြောင့် ယထာလာဘနည်း

စိတ္တဿောသမ္ဘဝဝစနတောတိ-ကား၊ စတ္တတ္တာတိအာဒိဝစနဿ-စတ္တတ္တာ အစရှိသော စကား၏၊ ဈာနက္ခဏေ-ဈာန်ခဏ၌၊ စိတ္တဿ-စိတ္တဖြစ်သော၊ ထိနမိဒ္ဓဿ-၏၊ အသမ္ဘဝဝစနဘာဝတော-မဖြစ်သင့်ခြင်းကို ဆိုကြောင်း စကား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိဒ္ဓ-မိဒ္ဓသည်၊ အရူပ-နာမ်သည်၊ န-မဟုတ်၊) ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်၊ ဝါ-တစ်နည်းကား၊ စတ္တတ္တာဒိ အာဒိဝစနေန-စတ္တတ္တာအစရှိသောစကားဖြင့်၊ အသမ္ဘဝဿ-ဈာန်ခဏ၌ ထိနမိဒ္ဓ မဖြစ်သင့် ခြင်းကို၊ ဝစနတော-ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပကာသနတော-ထင်ရှားပြတော် မူခြင်းကြောင့်၊ (မိဒ္ဓ-မိဒ္ဓသည်၊ အရူပ-နာမ်သည်၊ န-မဟုတ်၊) ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်။

ကာမေသု ခေါ ပန၊ပေ၊ သုဒိဋ္ဌောတိ ဣမိနာ-ဤစကားဖြင့်၊ ကာမာဒိနဝေ- ကာမဂုဏ်၏ အပြစ်၌၊ အညာဏဿ-မသိကြောင်း မောဟကို၊ ပဟာနံ- ပယ်ခြင်းကို၊ ဝါ-ပယ်ကြောင်းတရားကို၊(ဘဂဝါ) အာဟ-ဟောတော်မူပြီး၊ တံ တတ္ထ ပဟာနန္တိ-ဟူသောစကားကို၊ တံ-ထိုဆန္ဒရာဂ ပယ်ဖျောက်ခြင်း သည်၊ တတ္ထရူပေ-ထိုရုပ်၌၊ ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဟာနံ- ပဟာနပုဒ်ကို၊ အပေက္ခိတွာ-ရှုငဲ့၍၊ တန္တိ-တံဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဝါ- တစ်နည်း၊ တံ ဝိနယံ-ထိုပယ်ခြင်းသည်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်၊ တေန-ထို ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော အစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တမေဝ-မပယ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ ဒဿတိ-ပြတော်မူ၏၊ ပန-ဗျတိတိက်ကား၊ ဆ ဓမ္မေ ပဟာယာတိအာဒိသု- ဆ ဓမ္မေ ပဟာယအစရှိသောပါဠိရုပ်တို့၌၊ မိဒ္ဓဿ-မိဒ္ဓ၏၊ အပ္ပဟာတဗ္ဗတာ ဒဿနကော-မပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို ပြတတ်သော၊ အညော-တစ်ပါး သော၊ ပကာရော-အပြားကို၊ န ဝုတ္တော-ဟောတော်မူအပ်။

မဖြစ်သင့်ပါ-ဟူလို၊ [ဤကား အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားအပ်သော စောဒနာစကားသည် မဖြစ်သင့်ဟု ပယ်ကြောင်းစကားတည်း။]

တေန၊ပေ၊ ဒဿတိ။ ။တေနဖြင့် ထိုသုတ္တန်ပါဠိတော်ဝယ်လာသော “ယော ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော၊ တံ တတ္ထပဟာနံ”ဟူသောစကားကို ပြန်ညွှန်းသည်၊ ထို့ကြောင့် “တေန-ထိုရုပ်ကို အာရုံပြုသော ဆန္ဒရာဂကိုပယ်ခြင်းကို ဟောတော်မူကြောင်းဖြစ်သော ယော၊ပေ၊ ပဟာနံဟူသော စကားဖြင့်”ဟု အကျယ်စွဲပါ၊ [တေနာတိ-ရူပါရမဏဿ ဆန္ဒရာဂဿ ပဟာနဝစနေန-အန။]

န ပန၊ပေ၊ ပကာရော ဝုတ္တော။ ။“ရူပံ ဘိက္ခဝေ န တုမှာကံ”စသော ပါဠိတော်၌ “တံပဟေထ-ထိုရုပ်ကိုပယ်ကြလော့”ဟု ဟောတော်မူပြီးနောက် “ယော ဘိက္ခဝေ ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော၊ တံ တတ္ထ ပဟာနံ”ဟု တစ်ပါးသော အပြားကို ဆက်၍ ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသို့ဟောတော်မူသောကြောင့် “ရုပ်ကို တိုက်ရိုက် ပယ်ရမည်မဟုတ်၊ ရုပ်၌ တပ်မက်သော ဆန္ဒရာဂကိုသာ ပယ်ရမည်”ဟု ဖြေတော်မူ၏၊ “ဆဓမ္မေပဟာယ”

န ယထာပေ၊ ဝုတ္တန္တိ-ကား၊ ဆဓမ္မာ-ခြောက်ပါးသောတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဆဓမ္မေပဟာယကို ရည်ရွယ်သည်။) ပဉ္စနိဝရဏာနိစ-ငါးပါးသော နိဝရဏတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (သော ဣမေ ပဉ္စ နိဝရဏေ ပဟာယတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။) ပဟာတဗ္ဗာနေဝ-ပယ်ထိုက်သောတရားတို့သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တာနိ-ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ပဟာတဗ္ဗာနီတိ-ပဟာတဗ္ဗတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိယထာ-ဟောတော်မူပုံကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ရူပံ-ရုပ်ကို၊ ပဟာတဗ္ဗမေဝ-ပယ်ထိုက်သည်သာ၊ ဟောန္တံ-ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊) ပဟာတဗ္ဗန္တိ-ပဟာတဗ္ဗဟူ၍၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။

အညေဟိ စ သုတ္တေဟိတံ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တသုတ္တာနံ-ဆိုအပ်ပြီးသောသုတ်တို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ တထာဟိတံအာဒိ-တထာဟိ အစရှိသောစကားကို၊ (သဟင်္ဂဟကာရော) အာဟ-ဆိုပြီး၊ ကုသလပဝတ္တိ-ကုသိုလ်၏ဖြစ်ခြင်းကို၊ အာဝရန္တိ-ပိတ်ဆို့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အာဝရဏာ-တို့မည်၏၊ (ကုသလပဝတ္တိ-ကို၊) နိဝါရေန္တိ-တားမြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နိဝရဏာ-တို့မည်၏၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ အဘိဘဝန္တာ-လွမ်းမိုးကုန်လျက်၊ (အဓိ၏အနက်) အာရောဟန္တိ-တက်ရောက် တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စေတသော အဇ္ဈာရဟာ-တို့မည် ၏၊ စ-ဆက်၊ အာဝရဏာဒိကိစ္စံ-အာဝရဏအစရှိသောကိစ္စသည်၊ အရူပဿေဝ-နာမ်၏အတွက်သာ၊ ယုဇ္ဇတိ-သင့်၏၊ အန္တကရဏာဒိကိစ္စံ-အန္တကရဏ အစရှိသောကိစ္စသည်၊ ဗာထာ-ထိုအတူ နာမ်၏အတွက်သာ၊ (ယုဇ္ဇတိ၊) တတ္ထ-ထိုထိနမိဒ္ဒနိဝရနံ ဘိက္ခဝေအစရှိသောပါဠိတော်၌၊ စတူသုလေးပါးကုန်သော၊ ပဒေသု-ပုဒ်တို့တွင်၊ (အန္တကရဏံ အစက္ခကရဏံ အညာဏကရဏံ ပညာမိနိရောက်ပုဒ်တို့တွင်၊) ပစ္ဆိမပစ္ဆိမော-နောက်နောက်ပုဒ်သည်၊

စသော ပါဠိတော်များ၌ကား ထိုကဲ့သို့ (မပယ်ထိုက်ဟု ပြသော) တစ်ပါးသောအပြားကို ဟောတော်မူအပ်၊ ထိုသို့ မဟောသောကြောင့် “ဆ ဓမ္မ စသည်တို့မှာ ဧကန်မချ ပဟာတဗ္ဗ ဖြစ်ကြသည်”ဟု သိသာသည်-ဟူလို၊ [“အပ္ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနတော”ဟု တောပစ္စယန္တပုဒ်ကို စာအုပ်တို့၌ တွေ့ရ၏၊ “အပ္ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနကော”ဟု ပကာရော၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပါဠိရှိသင့်သည်။]

အရူပဿေဝ ယုဇ္ဇတိ။ ။အရူပဿေဝ ယုဇ္ဇတိတိ သုဒုဒ္ဒသံ ဒူရင်္ဂမာဒိပ္ပဝတ္တကံ စိတ္တံ တံသမ္ပယုတ္တော အရူပဓမ္မောယေဝ ဝိဗန္ဓိတုံ သမတ္တောတိ ဒဿတိ-အလွန် မြင်နိုင်ခဲ့သော၊ အဝေးအာရုံသို့လည်း သွားနိုင်၊ တစ်ပါးတည်းသာလျှင် ဖြစ်နိုင်၊ အထည်ကိုယ်လည်း မရှိ၊ စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အလွန်သိမ်မွေ့သော စိတ်ကို ရုပ်တရားသည် လိုက်၍ နှောင်ဖွဲ့ခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်၊ ယှဉ်ဖက်ဖြစ်သော မိဒ္ဒစေတသိက်ကသာ တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်၍ (အတူလိုက်၍) နှောင်ဖွဲ့နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “အရူပဿေဝ ယုဇ္ဇတိ”ဟု ဆိုသည်။

ပုရိမပုရိမဿ-ရှေးရှေးပုဒ်၏။ အတ္ထော-အနက်တည်း။ ဝါ-အနက်ဖွင့်တည်း။ သံသာရဒကံ-သံသရာဆင်းရဲသည်။ ဝိဃာတော-ဝိဃာတ မည်၏။ တံ ဇနကတာယ-ထို သံသရာဆင်းရဲကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ ဝိဃာတပက္ခိကံ-မည်၏။ (သံသရာဆင်းရဲအဖို့၌ ပါဝင်၏။) စေတသော-စိတ်ကို၊ ပရိယုဋ္ဌာနံ-တိုက်ခိုက်လှယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အယောနိသော-မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရတော-နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပတ္တိ-ကာမစ္ဆန္တ၏ဖြစ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အကုသလရာသိဘာဝေါ စ-အကုသိုလ်အစု၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အရူပဿေဝ-နာမ်၏အတွက် သာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်နိုင်၏။ ဣတိ-ကြောင့်၊ မိဒ္ဓ-မိဒ္ဓသည်၊ အရူပမေဝ-နာမ်သာတည်း။

၁၁၆၆။ ဂဏဘောဇနာဒိ-ဂဏဘောဇဉ် အစရှိသော၊ အကပ္ပိယဘောဇန-မအပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ကပ္ပိယသည်-မအပ်သောဘောဇဉ်ဟု အမှတ်ရှိသည်။ (ဟုတွာ၊) သုဉ္ဇိတွာ-စားပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဇာနိတွာ-မအပ်မှန်းသိ၍၊ ကောစိ-အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာ ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ အနဝဇ္ဇ-အပြစ် မရှိသော၊ ဘိက္ခုဒဿနစေတိယဝန္တနာဒိ စ-ရဟန်းတော်ကို ဖူးမျှော်ခြင်း၊ စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်းအစရှိသောအမှုကိုလည်း၊ ဝဇ္ဇသည်-အပြစ်ဟု အမှတ်ရှိသည်။ (ဟုတွာ၊) အကတွာ-မပြုမူ၍၊ ဝါ-မပြုခဲ့မိခြင်းကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကတွာစ-ပြုပြီး၍လည်း၊ ကောစိ-အချို့သော၊ အဿဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါ မရှိသူသည်၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဝတ္ထုန္တိ-ကား၊ မူလ-ကုက္ကုစ္စ၏အကြောင်းရင်းကို၊ (အနုဇာနန္တောဉ္စပိ၊) ဧဝရူပန္တိ-ကား၊ မူလဝသေန-အကြောင်းရင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧဝပကာရံ-ဤသို့ အတူရှိသော၊ (“ယံ ကုက္ကုစ္စံ-သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏”)ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ကုက္ကုစ္စပဒံ-ကုက္ကုစ္စပုဒ်သည်၊ ယေဝါပနကေသု-ယေဝါပနက တရားတို့၌၊ ကုစ္ဆိတံ+ကတံ ကုကတံ၊ တဿ ဘာဝေါတိ-ဟူ၍၊ ဗုတ္တတ္ထ မေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ရှိသည်သာ၊ ကုက္ကုစ္စာယနာကာရောတိ-ကား၊

စေတသော ၊ပေ၊ အရူပဿေဝ။ ။“ဧဝမေဝ ခေါ ဗြဟ္မဏ ယသ္မိံ သမယေ ထိနမိဒ္ဓ ပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ”စသော ပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ စေတသော ပရိယုဋ္ဌာနံဟုလည်းကောင်း၊ “အယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိကာရေတော အနုပ္ပန္နော စေဝ ကာမစ္ဆန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ”စသော ပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ အယောနိသော မနသိ ကာရတော ဥပ္ပတ္တိဟု လည်းကောင်း၊ “ကေဝလော ဟာယံ ဘိက္ခဝေ အကုသလာရာသိ၊ ယဒိဒံ ပဉ္စနိဝရဏာနိ”ဟူသော ပါဠိတော်ကို ရည်ရွယ်၍ အကုသလရာသိ ဘာဝေါစဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။

ကုက္ကုစ္ဆဘာဝနာကာရော-ကုက္ကုစ္ဆကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊
 ကုက္ကုစ္ဆကရဏာကာရော-ကုက္ကုစ္ဆကိုပြုခြင်းဟူသော အခြင်းအရာသည်၊ ဝါ-
 တစ်နည်း၊ ကုက္ကုစ္ဆဂမနာကာရော-ကုက္ကုစ္ဆ၏ဖြစ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ
 သည်၊ (“ကုက္ကုစ္ဆာယနာ-မည်၏” ခွံ စပ်၊) ဧတေန-ဤ ကုက္ကုစ္ဆာယနာကာရော
 ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ကုက္ကုစ္ဆ-ကုက္ကုစ္ဆကို၊ ကိရိယဘာဝေန-အမှုအရာကြိယာ၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ ဒသေတိ-ပြ၏။... ကပ္ပတိ-အပ်သလော၊ န ကပ္ပတိ-မအပ်
 သလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ပဝတ္ထစိတ္တပ္ပာဒေါဝ-ဖြစ်သောစိတ္တပ္ပာဒ်သည်ပင်၊
 ဝိနယကုက္ကုစ္ဆ-ဝိနည်း၌လာသော ကုက္ကုစ္ဆမည်၏။

၁၁၇၆။ စိတ္တဝိက္ခိပန ကိစ္စသာမညေန-စိတ်ကို ပစ်လွှင့်ခြင်းကိစ္စ အားဖြင့်
 တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စ-ဥဒ္ဓစ္စ-ဥဒ္ဓစ္စကိုလည်းကောင်း၊ ကုက္ကုစ္ဆ-
 ကုက္ကုစ္ဆကိုလည်းကောင်း၊ သဟ-အတူတကွ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊
 ဩဒ္ဓေသနှင့် နိဂုံးတုန်းက ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္ဆနီဝရဏတစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် အတူတကွ
 ဟောတော်မူအပ်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္ဆ သဟဝုတ္တံ” ဟု ဆိုသည်၊
 ဤနိဒ္ဓေသ၌ကား ခွဲ၍ ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-
 သိထိုက်၏၊ ကာမတ္တန္တဿ-ကာမတ္တန္တကို၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေန-အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်၊
 ပဟာနံ-ပယ်ခြင်းကို၊ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဝသေန-လွန်ကဲသောကာမတ္တန္တနီဝရဏ၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း)ဟိ(ယသ္မာ၊) လောဘော-သည်၊ နော နီဝရဏော-
 နီဝရဏမဟုတ်သော လောဘသည်၊ ယဒိသိယာ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဝေသတိ၊)
 နော နီဝရဏော၊ပေ၊ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယောတိအာဒိ-အစရှိသောစကား
 သည်၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ [နော နီဝရဏောဓမ္မော-
 နီဝရဏမမည်သောလောဘတရားသည်၊ နီဝရဏဓမ္မဿ-နီဝရဏမည်သော
 အဝိဇ္ဇာတရားအား၊ ဟေတုပစ္စယေန-ဟေတုပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော
 ဟောတိ၊] စ-စင်စစ်ကား၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်၊
 ဂဏနာယ စ-သင်္ချာဝါရ၌ကား၊ ဟေတုယာ စတ္တာရိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊
 နဝါတိ-နဝဟူ၍၊ န(ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏ
 ဝသေန-ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ) တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗော-အလုံးစုံသော၊

ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏဝသေန။ ။သာမည ကာမတ္တန္တကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်သည်ဟု
 မဆိုလို၊ ဩရုမ္ဘာဂိယ (အောက်ကာမဘုံ၌ ဖြစ်စေနိုင်သော) သံယောဇဉ်ဖြစ်သော
 ကာမတ္တန္တသည် ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂ ကာမတ္တန္တတို့ထက် ကြမ်းသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌ
 ကာမတ္တန္တဖြစ်၏၊ ထိုသို့ လွန်ကဲသော ကာမတ္တန္တကိုသာ ရည်ရွယ်၍ “အနာဂါမိမဂ်သည်
 ပယ်အပ်၏” ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်၊ [ကာမတ္တန္တဿ ဥက္ကဋ္ဌနီဝရဏတာ ဩရုမ္ဘာဂိယ
 ဘာဝေါ၊-အန။]

လောဘော-လောဘသည်။ ကာမတ္တန္တနိဝရဏံ-ကာမတ္တန္တနိဝရဏတည်း။ ဣတိ-
ကြောင့်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ အဿ-ထိုကာမတ္တန္တနိဝရဏကို၊ ပဟာနဝစနံ-
ပယ်ခြင်းကို ဆိုကြောင်းစကားသည်။ ယုတ္တံ-သင့်၏။ [အချုပ်မှာ “ကာမတ္တန္တ
နိဝရဏကို အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းဟုဆိုသော အဋ္ဌကထာစကားသည်
မသင့်”ဟု ဆိုလိုသည်။]

၁၂၁၉၊ ကာမောစာတိ-ကား၊ ကိလေသကာမောစ-ကိလေသာ ကာမလည်း
ဟုတ်၏။ ပုရိမဒိဋ္ဌိ၊ ပေဥပါဒိယတိတိ-ကား၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ-ရှေ့ဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူ
ကို၊ သဿတောတိ-ဟူ၍၊ ဂဏန္တိ-ယူလျက်၊ ဥပါဒိယတိ-စွဲစွဲမြဲမြဲယူတတ်၏။
ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိအာကာရေနော-ရှေ့ဖြစ်သော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ အခြင်းအရာ
အားဖြင့်သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-သော၊ ဥပ္ပတ္တရဒိဋ္ဌိ-နောက်ဒိဋ္ဌိသည်၊ တေနော-
ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ ပုရိမဒိဋ္ဌိ-ရှေ့မိစ္ဆာအယူကို၊ ဒဋ္ဌိ-ခိုင်မြဲအောင်၊
ကရောန္တိ-ပြုလသော်၊ တံ ဥပါဒိယတိတိ-ထိုရှေ့ဒိဋ္ဌိကို ခိုင်မြဲစွာယူ၏ဟူ၍၊
ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဂေါသီလဂေါဝတာဒိနိတိ-ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ တထာဂတံ-ထိုနွား
တို့၏ အလေ့၊ နွားတို့၏ အကျင့်ဖြင့် ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်၏ဟု
ယူကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဒိဋ္ဌိ-မိစ္ဆာအယူကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။

အဘိနိဝေသတောတိ-ကား၊ အဘိနိဝေသဘာဝတော-စွဲစွဲမြဲမြဲ နှလုံးသွင်း
တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဘိနိဝေသနတော-စွဲစွဲမြဲမြဲ
နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ (ဥပါဒါနာနိဋ္ဌိ စပ်၊) အတ္တဝါဒမတ္တမေဝါတိ-ကား၊
အတ္တဿ-အတ္တ၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍၊ ဣဒံ
ဝစနမတ္တမေဝ-ဤစကားမျှကိုသာ၊ ဥပါဒိယန္တိ-မြဲစွာယူတတ်ကုန်၏၊ ဒဋ္ဌိ-
မြဲစွာ၊ ဂဏန္တိ-ယူတတ်ကုန်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ယူတတ်ကုန်သနည်း၊
အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍၊ (ဂဏန္တိ-နံ၏၊) ဟိ-မှန်၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ အဘိနိဝိ
သန္တာ-စွဲစွဲလမ်းလမ်း နှလုံးသွင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝစနမေဝ-အတ္တဟူသော
စကားမျှကိုသာ၊ ဒဋ္ဌိ-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ဂဏန္တိ-ယူတတ်ကုန်၏၊
ဣတိ အတ္ထော၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ ဝါ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ အတ္တဝါဒမတ္တမေဝ
ဥပါဒိယန္တိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အတ္တဝါဒမတ္တန္တိ-
ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ ဝါစာဝတ္ထုမတ္တံ-စကား၏ တည်ရာမျှဖြစ်သောအတ္တကို၊ (သင်္ဂဟ
ကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ ဝါစာဝတ္ထုမတ္တမေဝ-စကား၏ တည်ရာမျှကိုသာ၊
အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဥပါဒိယန္တိ-စွဲလမ်းတတ်ကုန်၏၊ (ကသ္မာ၊) အတ္တဿ-
အတ္တ၏၊ အဘာဝေါ-မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

အတ္တဝါဒမတ္တံတိဝါ။ ။အဋ္ဌကထာစကားကို ထပ်၍ တစ်နည်း ဖွင့်ပြသော
စကားတည်း၊ [အတ္တဝါဒ-အတ္တဟု ပြောဆိုအပ်သောစကား၊ ထိုစကားဖြင့် စကား၏
တည်ရာတိုင်အောင် ဌာနျူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ မတ္တဖြင့် “တည်ရာဖြစ်ခြင်းမျှမှတစ်ပါး

၁၂၂၁။ ဒိန္နတိ-ဒိန္နဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဒါနံ-ဒါနစေတနာကို၊ အာဟ-
ဆိုပြီ၊ တံ-ထိုဒါနကို၊ ဝါ-ထိုဒါနသည်၊ အဖလတ္တာ-အကျိုးမရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ ရူပဝိယ-ရုပ်ကဲ့သို့၊ ဒါနံ နာမ-ဒါနမည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ လူတိ-
သို့၊ ပဋိက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ မဟာဝိဇိတယညသဒိသော-မဟာဝိဇိတာဝိ
မင်း၏ယဇ်နှင့်တူသော၊ [အချို့စာ၌ မဟာဝိဇိတာဝိ ယညသဒိသော”ဟုရှိ၏၊]
ယညော-ယဇ်သည်၊ မဟာယာဂေါ-မဟာယာဂမည်၏၊ အာမန္တေတွာ-ဖိတ်မန်
၍၊ ဟဝနံ-ပူဇော်ခြင်းသည်၊ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းသည်၊ အာဟုနံ-အာဟုနမည်၏၊
ပါဟုနာနံ အတိထိနံ-ဧည့်သည်တို့အား၊ အတိထိကိရိယာ-ဧည့်ဝတ်ကို ပြုခြင်း
သည်၊ ပါဟုနံ-မည်၏၊ အာဝါဟာဒိသု-သမီးဆောင်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊
မင်္ဂလတ္ထံ-ငှာ၊ ဒါနံ-ပေးလှူခြင်းသည်၊ မင်္ဂလကိရိယာ-မင်္ဂလကိရိယမည်၏။

ပရ၊ ပေ၊ ဂဏှာတိတိ-ကား၊ လူမံလောကံ-ဤလောကကို၊ အပေက္ခိတွာ-
ရှင့်၍၊ ဝါ-ထောက်စာ၍၊ ပရလောကော-တစ်ပါးသော လောကသည်၊
(ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊) ပရဉ္စ-တစ်ပါးသော လောကကိုလည်း၊ အပေက္ခိတွာ-
၍၊ အယံ လောကော-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) ဂန္ထဗ္ဗတော စ-
ဤလောကမှ လာထိုက်သောလောက၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊
လူတိ-ဤသို့လျှင်၊ ပရလောကတော-တစ်ပါးသော လောကမှ၊ လူဓ-
ဤလောကသို့၊ အာဂမနဿ-လာနိုင်ခြင်း၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊
တတ္ထေဝ-ထိုတစ်ပါးသော လောက၌ပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော-ပြတ်ခြင်းကြောင့်၊
စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ ပရလောကော-တစ်ပါးသောလောက၌၊ ဌိတော-
တည်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ဂဏှာတိ၌ စပ်၊) လူမံလောကံ-ဤလောကကို၊
နတ္ထိတိ-မရှိ၏ဟူ၍၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ လူတိ အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏၊ (ကသ္မာ၊) ဟိ (ယသ္မာ) အယံဒိဌိ-သည်၊ ပရ
လောကော-တစ်ပါးသောလောက၌၊ နိဗ္ဗတ္တဿေဝ-ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏အတွက်
သာ၊ န ဟောတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ လူတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ လူဓ လောကော
ဌိတောတိ ဧတ္ထပိ-၌လည်း၊ အယမေဝ နယော-ဤနည်းပင်တည်း။

ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်ပါးကား၊ ဧတ္ထ-ဤနတ္ထိအယံလောကောစသော
ပါဠိ၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတုံကား၊ အတ္ထော-တည်း၊ သံသရဏပဒေသော-
ကျင်လည်ရာ အရပ်ဟူသော၊ လူဓလောကော စ နာမ-ဤလောကလည်း

အနက်အစစ်အမှန် မရှိ”ဟု ကန့်၊] ဤအတ္တဝါဒပါဒါန်ဖြင့် စွဲလမ်းရာ၌ အတ္တသည်
ထင်ရှားမရှိရကား အတ္တဟု ပြောဆိုအပ်သော စကား၏တည်ရာမျှသာ ဖြစ်၏၊
ဥပမာ-“ဂဂနကုသုမံ-ကောင်းကင်ပန်း”ဟု ပြောဆိုရာ၌ ထိုပန်းသည် တကယ်အားဖြင့်
မရှိရကား “ကောင်းကင်ပန်း”ဟူသော စကား၏တည်ရာမျှသာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း၊
ထိုအတ္တကို+စွဲလမ်းတတ်သောကြောင့် “အတ္တဝါဒပါဒါန်”ဟု ခေါ်သည်။

မည်သော၊ ပရလောကောစနာမ-တစ်ပါးသောလောကလည်း မည်သော၊
 ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသောလောက၌၊ နတ္ထိ(ကဿ) သံသရဏဿ-ကျင်လည်
 ရခြင်း၏၊ အဘာဝါ-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-မရှိသည့်အတွက်၊ တတ္ထတတ္ထေဝ-
 ထိုထိုဘဝ၌ပင်၊ ဥစ္ဆိဇ္ဇနတော-ပြတ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဣတိ (အယံ အတ္ထော၊)
 [တစ်ဘဝပြီးလျှင် တစ်ဘဝသို့ ကျင်လည်ရ၍ မနေရဘဲ ဖြစ်ရာဘဝ၌ပင်
 ပြတ်စဲသောကြောင့် “ဣဇလောက ပရလောက (ဤဘဝ, တစ်ပါးသောဘဝ)”
 ဟု ခွဲခြားဖွယ်မရှိရတော့ကား၊ “နတ္ထိ အယံ လောကော နတ္ထိ ပရလောကော”
 ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းအဓိပ္ပာယ်ကို မှတ်ပါ-ဟူလို။]

ပုရိမဘဝတော-ရှေ့ဘဝမှ၊ ပစ္ဆိမဘဝ-နောက်ဘဝ၌၊ ဥပပတနံ-ကျရောက်
 သကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ဥပပါတော-မည်၏၊ ယေသံ-အကြင်သတ္တဝါတို့၏၊
 သော-ထိုရှေ့ဘဝမှ နောက်ဘဝသို့ ကျရောက်သကဲ့သို့ဖြစ်ရခြင်းဟူသော၊ သီလံ-
 အလေ့သည်၊ အတ္ထိ၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊) တေ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ ဩပပါတိကာ-
 တို့မည်၏၊ ပန-ဆက်ဦးအံ၊ တေ-ထိုဩပပါတိကတို့သည်၊ စဝနကာ-အတိက်
 ဘဝမှ စုတေရသောသတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပပဇ္ဇနကာ-ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌
 ဖြစ်ရသော သတ္တဝါတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ ကတွာ-
 ဤအကြောင်းကြောင့်၊ စဝနက ပေ၊ ဂဏှာတိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော)
 အာဟ၊...အနုလောမံ ပဋိဒန္တိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနာနုကူလံ-နိဗ္ဗာန်အားလျော်သော၊
 သီလာဒိပဋိပဒံ-သီလအစရှိသောအကျင့်ကို၊ (အဋ္ဌိပန္နာနတ္ထိတိ ဂဏှာတိ၌စပ်။)

၁၂၃၆။ နိပ္ပဒေသတောဝ ဂဟိတောတိ ဣမိနာ-ဤပါ၌ဖြင့်၊ (နိဝါ ရိတံ
 ဟောတိ၌စပ်၊) အာဝသဂေါစ္ဆကေ-အာဝါသဂေါစ္ဆ၌၊ (အာသဝါဂေါစ္ဆကတုန်း
 က၊) ဗြဟ္မာနံ-ဗြဟ္မာတို့၏၊ ကပ္ပရက္ခာဒိသု-ပဒေသာပင် အစရှိသည်တို့၌၊
 ရာဂဿ စ-တပ်မက်တတ်သောရာဂကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌရာဂဿ စ-ဒိဋ္ဌိ
 နှင့် ယှဉ်သော ရာဂကိုလည်းကောင်း၊ အသင်္ဂဟဏေန-မသိမ်းယူခြင်းအားဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ နီဝရဏဂေါစ္ဆကေ-၌၊ ကာမစ္ဆန္ဒဿ-၏၊ အနာဂါမိမဂ္ဂေ-
 အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ပဟာတဗ္ဗတာဒဿနေန စ-ပယ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို
 ပြခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယံ သပ္ပဒေသတ္တံ-အကြင်သပ္ပဒေသ၏အဖြစ်ကို၊
 (အကြင်စိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကို၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုသပ္ပဒေသ
 ၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဝါရိတံ-တားမြစ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ [ထိုဂေါစ္ဆက
 တို့၌ သပ္ပဒေသအဖြစ်ကို ဆိုခဲ့သော်လည်း ထိုစကားကို “နိပ္ပဒေသတောဝ
 ဂဟိတော”ဟူသော ဤစကားဖြင့်ပင် တားမြစ်ပြီးဖြစ်တော့သည်-ဟူလို။]

အရဟတ္တမဂ္ဂေနာတိ ဝစနေန-ဟူသော စကားဖြင့်၊ [အရဟတ္တမဂ္ဂေန
 သေသာ သတ္တဟူသောစကားဖြင့်၊] စတူဟိ-လေးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂေဟိ-မဂ်
 တို့ဖြင့်၊ ပဟာတဗ္ဗတာ-ပယ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီ၊

ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ ပုရိမေဟိ-ရှေးမဂ်တို့ဖြင့်၊ အတနုကတာ-
နည်းပါးအောင် မပြုအပ်ကုန်သေးသော၊ မောဟာဒယော-မောဟ အစရှိသည်
တို့ကို၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ န ပဟိယန္တိ-ပယ်အပ်ကုန်သည်မဟုတ်၊ [“ရှေ့
မဂ်တို့က နည်းပါးအောင် ပြုအပ်ပြီးသော မောဟ မာနတို့ကိုသာ အရဟတ္တမဂ်
က အကြွင်းအကျန်သတ္တိကို ပယ်ရသည်” ဟူလို၊] ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း။

၁၂၈၇။ နိရတ္တိအတ္ထေနာတိ-ဟူသည်ကား၊ ပီတိဝိရဟေန-ပီတိမှကင်းခြင်း
ဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေန-အားကြီးသော
နိကန္တိမှ ကင်းခြင်းဟူသော အနက်အားဖြင့်၊ (“နိရယော-မည်၏” ဌှိ စပ်)
(ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ (သတ္တာ-သတ္တဝါတို့သည်၊) ဒုက္ခာယ-ဒုက္ခ
ဖြစ်သော၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၌၊ န ရဇ္ဇန္တိ-မတပ်မက်ကြကုန်၊ (ပီတိဖြင့်
မနှစ်သက်ကြကုန်၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်တည်း၊ [အကျယ်ပေးလိုလျှင် “ကသ္မာ
နိရတိ အတ္ထေနာတိပဒဿ ပီတိဝိရဟေနာဝါ ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေနာဝါ
ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဟိ (ယသ္မာ)၊ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ နရဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ
တသ္မာ နိရတိ အတ္ထေနာတိ ပဒဿ ပီတိဝိရဟေနာဝါ ဗလဝနိကန္တိဝိရဟေနာဝါ
ဣတိ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော” ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။]

အဝသဒ္ဓေါ-သည်၊ အဝဂါဟတ္ထော-သက်ဝင်ခြင်း အနက်ရှိသည်လည်း
ကောင်း၊ အစော အတ္ထောစ-အောက်အဖို့ အနက်ရှိသည်လည်းကောင်း၊
(ဟောတိ-၏၊) ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ ဒွိဓာ-နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်၊ အဝ သဒ္ဓ
ဿ-၏၊ အတ္ထော-အနက်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္ထော၊ [သြဂါဠာ ဟုတွာ
၌ အဝဂါဟအနက်၊ အစောဘာဂေ စရန္တိ၌ အစောဘာဂအနက် ဤနှစ်နက်
ကို အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုထားသည်၊ စာအုပ်တို့၌ အဝသဒ္ဓေနဟု ရှိ၏၊ အဝ
သဒ္ဓေါဟုရှိမှ စာနေကောင်း၏။]

၁၃၀၁။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော-ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ မောဟ
ရဏော-မောဟတည်းဟူသော မြူသည်၊ ပဟာနေကဋ္ဌေန-ပယ်ထိုက်သည်၏
အဖြစ်ဖြင့် တစ်ဦးသောပုဂ္ဂိုလ်၌တည်သော၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေန-ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ်
ဖြစ်သော၊ ရာဂရဏေန-ရာဂတည်းဟူသော မြူအားဖြင့်၊ သရဏော-မြူနှင့်
တကွဖြစ်၏၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်ဖြစ်သော၊ (မောဟရဏော-
မောဟတည်းဟူသော မြူသည်၊ ပဟာနေကဋ္ဌေန-သော၊) ရူပရာဂ အရူပရာဂ
သင်္ခါတေန-ရူပရာဂ၊ အရူပရာဂဟု ဆိုအပ်သော၊ (ရာဂရဏေန-အားဖြင့်၊)

အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ။ ။အဋ္ဌကထာဆရာသည် သမ္ပယုတ်အားဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ ပဟာနေကဋ္ဌအားဖြင့်လည်းကောင်း ရာဂစသည်တို့၏ (တစ်နည်း-အကု
သိုလ်အားလုံးတို့၏) သရဏအဖြစ်ကို ပြထား၏၊ ထိုပြပုံသည် အရဏဝိဘင်္ဂသုတ်
(ဥပရိပဏ္ဏာသ)နှင့်မညီဟု ပြလို၍ အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ ပနဟု မိန့်သည်၊ ထိုသုတ်၌

သရဏော-မြူနှင့်တကွဖြစ်၏။ ပန-ဆက်၊ အရဏဝိဘင်္ဂသုတ္တေ-၌၊ ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော-ကာမနှင့်စပ်သော သုခအားဖြင့် သုခရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ [ပဋိသန္ဓိကို “ဥပသံဟိတ” ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။] ဟိနော-ယုတ်ညံ့သော၊ ဂမ္ဘော-ရွာ၌ ဖြစ်သော၊ ပေါထုဇ္ဇနိကော-ပုထုဇဉ်တို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ အနရိယော-မမြတ်သော၊ အနတ္ထသမဟိတော-စီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော၊ ယော သောမနဿာနယောဂေါ-အကြင်သောမနဿကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဧသော-ဤသောမနဿကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော-သဘောသည်၊ သဒုက္ခော-ဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊ (ဝိပါကဒုက္ခ၊ သံကိလေသဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်၏၊) သဥပါယာတော-ကပ်၍ နှိပ်စက်တတ်သော ဒုက္ခနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ သဥပါယာသော-လွန်စွာပင်ပန်းခြင်းဟူသော ဒေါမနဿနှင့်တကွ ဖြစ်၏၊ သပရိဋ္ဌာဟော-ပူလောင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်၏၊ မိစ္ဆာပဋိဒါ-မှားယွင်းသော အကျင့်တည်း၊ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ ဧသော-ဤ သောမနဿကို အဖန်ဖန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော-သဘောသည်၊ သရဏော-မြူနှင့်တကွဖြစ်၏၊ (ဝိပါကသံကိလေသနှင့် တကွဖြစ်၏၊) ဣတိ အာဒိဝစနတော-ဤသို့အစရှိသောစကားကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဖလဘူတဒုက္ခဥပယာတဥပါယာသပရိဋ္ဌာဟသဘာဝဘူတော-အကျိုးဖြစ်၍ဖြစ်သော ဒုက္ခ၊ ဥပယာတ၊ ဥပါယာသ၊ ပရိဋ္ဌာဟသဘောဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ မိစ္ဆာပဋိဒါဘာဝေါဝ-မိစ္ဆာပဋိပဒါ၏အဖြစ်ကိုသာ၊ (ဝိညာယတိ၌စပ်၊) သရဏောတိ-သရဏမည်၏ဟူ၍၊ (ဝိညာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ တေတိ-ထိုဒုက္ခစသော မြူတို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗာကုသလာနံ-အလုံးစုံသောအကုသိုလ်တို့၏၊ သရဏတာ-သရဏမည်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓါ-ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဒုက္ခစသော အကျိုးနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သံကိလေသစေတသိကဒုက္ခနှင့်တကွဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဤသို့စသောအကြောင်းကြောင့် သရဏဟု ဟောတော်မူသည်။

ကာမပဋိသန္ဓိသုခိနော။ ။ကာမပဋိသန္ဓိနာ ကာမူပသံဟိတေန သုခေန သုခိတဿ၊ သဒုက္ခောတိ ဝိပါကဒုက္ခေန သံကိလေသဒုက္ခေနာပိ သဒုက္ခော၊ သဥပယာတောတိ-ဝိပါကုပယာတသံကိလေသုပယာတေဟေဝ သဥပယာတော၊ တဏှာ သပရိဋ္ဌာဟော၊ မိစ္ဆာပဋိပဒါတိ-အယာတာဝပဋိပဒါ အကုသလပဋိပဒါ၊ [ပါဠိတော် ရင်း၌ “ယော၊ ပေါ၊ သုခိနောသောမနဿာနယောဂေါ ဟိနော၊ ပေါ၊ အနတ္ထသံဟိတော၊ သဒုက္ခော ဧသော ဓမ္မော၊ ပေါ၊ မိစ္ဆာပဋိပဒါ၊ တသ္မာ ဧသော ဓမ္မော သရဏော” ဟု ရှိ၏၊ ရှေ့စာအုပ်များ၌ ပေယျာလမြှုပ်ထားဟန်တူသည်၊ ပဋိပဒါနောက်၌ ဘာဝေါလည်း မပါ။]

သုတ္တန်ကဒကနိက္ခေပကထာ အဖွင့်

၁၃၀၃။ ဝိဝေဓိတ္တာတိ-ကား၊ ဝိသု-အသီးအခြား၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကာသိတတ္တာ-ထင်ရှားပြုအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဥတ္တာ နတ္တာနိ ဧဝံ ဧဝံ) [ရုဇာဒိ ဝိစဇာတ်၏ ပုထုကာရအနက်ကိုပင် “ဝိသု ကတတ္တာ”ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ပကာသိတတ္တာကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ “ဝိသု ပကာသိတာ”ဟု ဆိုလိုသည်။]

အသေသေတွာ ခေပေတိတိ-ကား၊ ဝဇီရံ-ဝဇီရစိန်သည်၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ပတိတဋ္ဌာနံ-ကျအပ်ရာ အရပ်ကို၊ အသေသေတွာ-မကြွင်းကျန်စေ မူ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အပါကတိကတာ အာပါဒနေန-ပင်ကိုသဘောမရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ခေပေတိ-ကုန်စေ၏၊ [“အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ကုန်စေ၏”ဟူရာ၌ ပစ်ခွင်းဆဲ အခိုက်အတန့်၌ အကြွင်းအကျန် မရှိရုံသာမက နောက်ထပ်လည်း ထိုနေရာ၌ ပင်ကိုအတိုင်း ပြန်၍မဖြစ်အောင် ကုန်စေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။]

၁၃၁၁။ တပ္ပတိတိ-ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ-နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနုသောစတိ-အဖန်ဖန် ဝမ်းနည်းရ၏။

၁၃၁၃။ အဟန္တိ-ကား၊ ဣတိ သဒ္ဓပရေန-နောက်၌ ဣတိသဒ္ဓါရှိသော၊ ဟေတုဘူတေန-ဟိတ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အဟံသဒ္ဓေန-အဟံသဒ္ဓါကြောင့်၊ [အဋ္ဌကထာ၌ လာသော အဟံသဒ္ဓါကြောင့်၊] ယော အတ္ထော-အကြင် အဟံ ဟူသောအနက်ကို၊ ဝိညာယတိ-၏၊ သော-ထို အဟံဟူသောအနက်ကို၊ သံကထိယတိ-ကောင်းစွာဆိုအပ်၏၊ ဥဒီရိယတိ-မြှောက်ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ တစ်နည်း-(ကသွာ-ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ ဝိညာယတိ-နည်း၊) ဟိ(ယသွာ)၊ အညထာ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှတစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အတ္ထေ-ကို၊ ဂယုမာနေ-သော်၊) ဝုစ္စမာနဿ-ဆိုအပ်ဆဲဖြစ်သော၊ ဝစနေန-စကားသံဖြင့်၊ ပကာသိယမာနဿ-

အဟံတိ၊ ဟေ၊ အတ္ထော။ ။ “အဟံ”ဟု ရွတ်ဆိုသောအခါ “အဟံ”ဟူသော အသံ (သဒ္ဓ)ကို ရှေးဦးစွာ သောတဒ္ဓါရှိကဝီထိ တဒနဝတ္ထိကမနောဒ္ဓါရဝီထိတို့ဖြင့် သိရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ယော အတ္ထော”အရ “အဟံ”ဟူသော သဒ္ဓါကို ယူပါ၊ ထိုအသံကို “သင်္ခါယတိ”စသည်အရ သင်္ခါစသည်ဖြင့် ခေါ်ရသည်။

အညထာ၊ ဟေ၊ သိယာတိ။ ။ အဟံဟူသော သဒ္ဓ(အသံ)ကို မယူဘဲ “ငါ”ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအနက်ကိုယူလျှင် အဘယ်အပြစ်ရှိသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ သောကြောင့် “အညထာ”စသည်ကိုမိန့်သည်၊ သဒ္ဓ(အသံ)ကို သင်္ခါစသည်ဖြင့် ခေါ်၏ဟု မယူဘဲ ထိုသဒ္ဓဖြင့် ပြအပ်သော “ငါ”ဟု ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ခန္ဓာငါးပါးအနက်ကို

ထင်ရှားပြအပ်သော၊ ပဒတ္တဿ-ပုဒ်အနက်၏၊ (အဟံဟူသော ပုဒ်၏အနက်ဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးခြစ်၏၊) သင်္ခါဒိဘာဝေ-သင်္ခါအစရှိသည် တို့၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) [အညထာကိုပင် အကျယ်ထပ်ဖွင့်သည်၊ အာဒိဖြင့် သမညပညတ္တိစသည်ကို ယူ၊] သဗ္ဗေသံ-ကုန်သော၊ ကုသလာဒိ ဓမ္မာနံ-တို့၏၊ အဓိဝစနာဒိတာ-အဓိဝစန အစရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိယာ၊ [အာဒိဖြင့် နိရုတ္တိပညတ္တိတို့ကို ယူ၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ ဝိညာယတိ။)

ဘာဝေါတိ-ဘာဝဟူသော သဒ္ဓါသည်၊ သတ္တဝေဝစနံ-သတ္တ၏ဝေဝုစ ပရိယာယ်သဒ္ဓါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတံ-ဤ ဘာဝေါသဒ္ဓါသည်၊ ဓာတုယာ-ဓာတ်သဘောကို၊ အဓိဝစနံ-ဟောသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဒတ္ထောတိ ဒတ္တာဝ-ဒတ္ထောဟူသော ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော စကားဖြင့်၊ [အဋ္ဌကထာလာ အဟံမှစ၍ ဒတ္ထောတိုင်အောင် သော စကားဖြင့်၊] သတ္တပညတ္တိ-သတ္တပညတ်ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြပြီး၍၊ အညမ္ပိ-သတ္တပညတ်မှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ် ကို၊ ဒဿေတု-ငှာ၊ မဇ္ဈောတိအာဒိ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အဟ။

စ-ဆက်၊ (တစ်နည်း၊) စ-သင်္ခါယတိ၏အဖွင့်မှတစ်ပါး သမညာယတိ၏ အဖွင့်ကို ဆိုဦးအံ့၊ အဟံတိ-ဟူ၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ အဓိဝစနံ-သဒ္ဓါကို၊ ဝဒန္တေန-ရွတ်ဆိုသော ဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သုဏန္တေန-ကြားသော သုဏန္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-မရွတ်ဆိုမီရှေ့၌၊ ဝါ-မကြားမီရှေ့၌၊ ဂဟိတသညေန-ယူအပ်သော အမှတ်သညာရှိသည်၊ (ထိုသညာက ပကတူပ နိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်၊) (ဟုတွာ) အတ္ထပ္ပကာသနဘာဝေန- အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ-အထူးအားဖြင့် သိအပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တသ္မိ-ထို သဒ္ဓါကို၊ အဝိညာတေ-မသိအပ်သေးမီ၊ တဒတ္ထဝိဇာနနံ-ထိုသဒ္ဓါ၏အနက်ကိုသိခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ-မရှိနိုင်၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဝိဿေသေန-အထူးအားဖြင့်၊ အဓိဝစနံ-သဒ္ဓါကို၊ ဉာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမညာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဟံတိ ဣဒံ- အဟံဟူသော ဤသဒ္ဓါသည်၊ ဧတဿ အတ္တဿ-ဤအနက်ကို၊ အဓိဝစနံ- ဟောသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ သညာဂ္ဂဟဏဝသေန-မှတ်ယူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဉာယတိ-သိအပ်၏၊ သမညာယတိ-သိမှတ်အပ်၏၊ ပါကဋ္ဌာ- ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမညာ-မည်၏။

ယူလျှင် အဓိဝစနအရက သဒ္ဓါကို မရဘဲ ကုသိုလ်စသောတရား အနက်တွေသာ ရသဖြင့် အဓိဝစနနှင့်အဓိဝစနပထတို့ အရမပြားရကား ဒုက်မဖြစ်ခြင်း ဟူသောအပြစ် ဖြစ်စရာရှိသည်-ဟူလို။

ပညပီယတိတိ-ကား၊ အဟံတိ ဣဒံ-အဟံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊
ဧတဿ-ဤအနက်ကို၊ အဓိဝစနံ-တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ထပီယတိ-
အများသိအောင် ပညတ်ထားအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝေါဟရီယတိတိ-
ကား၊ ဝုစ္စတိ-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုအပ်၏။

ဥဒ္ဓေယျန္တိ-ကား၊ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ-ထုတ်ဆောင်အပ်၊ ထုတ်ဆောင်နိုင်၏၊ အပိနာမ
သဟဿတောတိ-ကား၊ အနေကေဟိပိ-နာမည်တစ်ပါးမက များစွာလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ နာမသဟဿေဟိ-နာမည်အထောင်တို့ဖြင့်၊ (ဥဒ္ဓေယျံဥစ္စပံ၊)
ဣတိ အတ္ထော-ဤကား အနက်။

သယမေဝ-အလိုလိုသာလျှင်၊ ဥပပတနသီလံ-ကျရောက်ခြင်းအလေ့ရှိ
သော၊ နာမံ-နာမည်ကို၊ ဩပပါတိကနာမန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ...ကရီယတိ-
ပြုအပ်၏၊ ဣတိ၊ ကမ္မံ-မည်၏၊ နာမမေဝ-နာမည်သည်ပင်၊ ကမ္မံ-ပြုအပ်
သည်တည်း၊ နာမကမ္မံ-ပြုအပ်သော နာမည်၊ နာမဓေယျံ-နာမဓေယျသည်၊
တထာ-ထို့အတူတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ (ကဿာ အယံ အတ္ထော ဝိညာ
ယတိ၊) ဟိ (ယဿာ)، ကရဏထပနသဒ္ဓါပိ-ကရဏသဒ္ဓါ၊ ထပနသဒ္ဓါတို့သည်
လည်း၊ ကမ္မတ္တာ-ကံအနက်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အယံ
အတ္ထော ဝိညာယတိ၊) (ကရဏထပနသဒ္ဓါ-တို့သည်၊) ကရဏတ္တာ-ကရိုဏ်း
အနက်ရှိကုန်သည်၊ အထ ဟောန္တိ-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊)
ဧတေန-ဤနာမည်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊ ဧဝံ နာမော-ဤသို့ အမည်
ရှိ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ကရီယတိစ-ပြုလည်း ပြုအပ်၏၊ (ပြောလည်း ပြောဆိုအပ်
၏၊) ထပီယတိစ-ထားလည်း ထားအပ်၏၊ (နာမပညတ်လည်း တင်ထားအပ်
၏၊) ပညပီယတိ-ပညတ်အပ်၏၊ [ကရီယတိ၊ ထပီယတိကိုပင် “ပညပီယတိ”
ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ ကရဏဉ္စနာမ-ကရဏသည် လည်းကောင်း၊
ထပနဉ္စနာမ-ထပနမည်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ (ကရဏ ထပနသဒ္ဓါ၊)
ဘာဝတ္တာ-ဘောအနက်ရှိကုန်သည်၊ အထ (ဟောန္တိ၊ ဧဝံသတိ၊) ဉာပနမတ္တ
မေဝ-သိအပ်ခြင်းကိရိယာမျှကိုသာ၊ (ဧဝံဖြင့် ကမ္မတ္တ ကရဏတ္တကို ကနံ၊)
ကရဏန္တိစ-ကရဏဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထပနန္တိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ။

နာမနိရုတ္တိနာမဗျဉ္စနန္တိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ နာမမိစ္ဆေဝ-နာမံဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ-
ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ [နာမနိရုတ္တိ နာမဗျဉ္စနပုဒ်တို့ အရ
နာမကိုသာရသည်-ဟူလို၊] ဟိ-မှန်၊ ပထဝီသင်္ခါတံ-မြေဒြပ်ဟု ဆိုအပ်သော၊
အတ္ထပ္ပကာရမတ္တံ-အနက်အထူးအပြားမျှကို၊ န နိဝဒတိ(ဝါ)-ထုတ်၍ ပြောဆို
တတ်သည်လည်းမဟုတ်၊ န ဗျဉ္စယတိဝါ-ထင်ရှားပြတတ်သည်လည်းမဟုတ်၊
(ပန-အဟုတ်ကား၊) [အနွယ်ဇောတက ပန မပါ၍ ထည့်သည်၊] ပထဝီတိ
နာမံ-ပထဝီဟူသော နာမည်သဒ္ဓါကို၊ နိဝဒတိဝါ-ထုတ်၍လည်း ဆိုတတ်၏၊

ဗျဉ္ဇယတိဝါ-ထင်ရှားလည်း ပြတတ်၏။ တသ္မာ၊ အနာမဿ-နာမ မဟုတ်သော အရာ၏။ နိရုတ္တိံ ပေ၊ နိဝါရဏတ္ထံ-နိရုတ္တိံ ၏အဖြစ်၊ ဗျဉ္ဇန၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နာမ၊ ပေ၊ ဗျဉ္ဇနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-(နာမထည့်၍)ဆိုအပ်ပြီ၊ ဧဝံ-တူ၊ နာမာဘိလံပေါတိ ဧတ္ထာပိ-ဤပါ၌လည်း၊ နယော-နည်းတည်း။

[အာစရိယဝါဒကို ပြလို၍ “ဧတ္ထ ပန” စသည်မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ အဓိဝစနပုဒ်၏နိဒ္ဒေသ၌၊ သင်္ခါ၊ ပေ၊ ဝေါဟာရောက်-ဟူကုန်သော၊ စတူဟိ ပဒေဟိ-လေးပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပညပိတဗ္ဗတော-ပညတ်တိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညတ္တိ-အတ္ထပညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ပညပိတဗ္ဗတော ပညတ္တိ ဖြင့် “ပညပိယတေတိ ပညတ္တိ” ဟု ကမ္မသာဓ်ကိုပြသည်၊] ဣတရေတိ-အခြားသော နာမ၊ နာမကမ္မ အစရှိသောပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပညာပနတော-အပြားအားဖြင့် သိစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ပညတ္တိ-သဒ္ဒပညတ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊) စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုပညတ်နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတာ-ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်း ကိစ္စမှကင်းသော၊ လောကသင်္ကတသိဒ္ဓါ-လောကအမှတ်အသားအားဖြင့် ပြီးသော၊ ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်သောပညတ်သည်၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်တည်း၊ [“ဃဋ္ဌ-ပဋ္ဌ” စသော ပညတ်သည် ရုပ် အပေါင်း၊ ချည်ချောင်းအပေါင်းကို စွဲ၍ဖြစ်သောကြောင့် ဥပါဒါပညတ်လည်း ဟုတ်၏၊ ပရမတ္ထသဘာဝ မဟုတ်သောကြောင့် ဥပါဒ်-ဌိ-ဘင်မှလည်း ကင်း၏၊] ပစ္ဆိမာ-နောက်ဖြစ်သော ပညတ်သည်၊ နာမပညတ္တိ-နာမပညတ်တည်း၊ သောတ၊ ပေ၊ နန္တ ရံ-သောတဒ္ဓါရဝိညာဏဝိထိအစဉ်၏အခြားမဲ့၌၊ ဥပ္ပန္နေန-သော၊ ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတေန-ယူအပ်ပြီးသော ရှေးအမှတ်အသားရှိသော၊ မနော၊ ပေ၊ သန္တာနေန-မနောဒ္ဓါရိကဝိညာဏ်အစဉ်ဖြင့်၊ ဂဟိတာယ-ယူအပ်သော၊ ယာယ-ယင်း နာမပညတ်ဖြင့်၊ ပုရိမာ-သော၊ ပညတ္တိ-အတ္ထပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ရူပါဒယောစ-ရုပ်အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပညာပိယန္တိ-အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ အာစရိယာ-အဋ္ဌကထာကိုဖွင့်သောဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကုန်၏။

ဧတ္ထ ပန၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ။ ။ [အာစရိယာတိ အဋ္ဌကထာယ သံဝဏ္ဏနကာ အာစရိယာ၊ အာစရိယာ ဝဒန္တိ၌ အာစရိယဟူသည် အဋ္ဌကထာဆရာ မဟုတ်၊ အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ကြသော ဆရာများတည်း၊-အနု၊] “အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ကြသောဆရာများ” ဟူရာ၌ မည်သူမည်ဝါဟု မသိရသော်လည်း ဧတ္ထပနစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သောစကားတို့မှာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ(သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်း)စကားနှင့် သဘောတူ၏၊ မှန်၏-အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ၊ ပစ္စယပရိစ္ဆေဒ-ပညတ်ခန်း၌ “ပညပိယတ္တာ ပညတ္တိ”ကို “သင်္ခါယတိ သမညာယတိ ဝေါဟရိယတိ ပညပိယတိ”ဟု လေးပုဒ်တို့ဖြင့် ပြထား၏၊ “ပညာပနတော ပညတ္တိ”ကို နာမ နာမကမ္မစသော ပုဒ်တို့ဖြင့် ပြထား၏၊ “လောကသင်္ကေတသိဒ္ဓါ”ဟူသောစကားလည်း “သာယံ ပညတ္တိ ဝိညေယျာ၊ လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ”နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ “ပစ္ဆိမာ နာမပညတ္တိ၊ ပေ၊ ပညာပိယန္တိ”ဟူသောစကားလည်း “ဝစီဃောသာ နသာရေန”စသောဂါထာနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်သည်။

ပန-ဆက်၊(တစ်နည်း) ပန-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြီအံ့၊ ဣမိဿ ပါဠိယာ-
 ဤနိက္ခေပကဏ္ဍပါဠိတော်၏လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယစ-နိက္ခေပကဏ္ဍ
 အဋ္ဌကထာ၏လည်းကောင်း၊ တေသ္မိံ အတ္ထေ-ဤအာစရိယဝါဒအနက်သည်၊
 သတိ-သော်၊ [အာစရိယဝါဒအတိုင်း ပညတ်နှစ်မျိုးဖြစ်လသော်၊] ဝစနတ္တမေဝ
 ပေ၊ပညတ္တိနာမာတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ မာတိကာယံ-မာတိကာ
 အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ၊ တေန-ထို မာတိကာအဋ္ဌကထာစကားနှင့်၊ ဝိရောဓော-
 ဆန့်ကျင်ခြင်းသည်၊ သိယာ-၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတဿ-ဖြစ်
 ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းကိစ္စမှ ကင်းသောပညတ်၏၊ ဝစနမတ္တံ-သဒ္ဓါမျှကို၊ အဓိကာရံ-
 စွဲမှီရည်စူးမှုကို၊ ကတွာ-ပြု၍၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ န အတ္ထိ၊ (ကသ္မာ၊)
 ဥပ္ပာဒါဒိသဟိတဿေဝ-ဥပါဒ်အစရှိသည်နှင့်တကွဖြစ်သော ပရမတ္ထတရား
 ၏သာလျှင်၊ (ဝစနမတ္တံ အဓိကာရံ ကတွာ) ပဝတ္တိသဘာဝတော-ဖြစ်ခြင်း၏
 ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဝစန ပေ၊
 ဝိမုတ္တဿ-သဒ္ဓါ၊သဒ္ဓါ၏အနက်မှလွတ်သော၊ နာမဿ-နာမည်ကို၊
 နိဒ္ဓါရေတွာ-အကျယ်ထုတ်ဖော်၍၊ သဟေတုကံ-အကြောင်းရှိသည်ကို၊ (သဒ္ဓါ
 ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ရှိသည်ကို၊) ကတွာ၊ ဝုစ္စမာနတာ-ဆိုအပ်
 သည်၏အဖြစ်သည်၊ န အတ္ထိ၊ အနိဒ္ဓါရိတသဘာဝဿ-မထုတ်ပြအပ်သော
 ပရမတ္ထသဘောရှိသော၊ (ပရမတ္ထအားဖြင့် မထုတ်ပြအပ်သော သဘောရှိသော၊)
 ပဒတ္တဿ-ပုဒ်အနက်ကို၊ တေန တေန ပကာရေန-ထိုထိုအပြားအားဖြင့်၊

တေသ္မိံပန အတ္ထေ သတိ။ ။[ဝိရောဓော သိယာ၌ စပ်၊] ဧတ္ထပနသင်္ခါ သမည
 စသော ဝဒန္တိဝါဒ၏အနက်ကို “တေသ္မိံ အတ္ထေ သတိ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤပါဠိတော်
 အဋ္ဌကထာ၏အနက်သည် ဝဒန္တိဝါဒအတိုင်းဖြစ်လျှင် မာတိကာအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆို
 အပ်ခဲ့သော ထိုစကားနှင့် ဆန့်ကျင်စရာရှိသည်-ဟူလို၊ [တေနာတိ မာတိကာဝဏ္ဏနာ
 ဝစနေန၊ ဣမိဿပါဠိယာ အဋ္ဌကထာယစ အတ္ထဒဿနဿ တေဿ ယထာဝုတ္တဿ
 အာစရိယဝါဒဿ ဝိရောဓော သိယာ၊-အနု။]

နဟိ ပေ၊ ဉာပနံ အတ္ထိတိ။ ။[တမေဝဝိရောဓံ နဟိတိ အာဒိနာ ဝိဝရတိ၊-
 အနု၊ ဤသို့ အနုဋီကာက ဝိတ္ထာရဝါကျဟု ဆိုထားသော်လည်း ပေးရိုးဖြစ်သော ဒဠီ
 ဉာပကဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊] “န ဟိ ပေ၊ သဗ္ဘာဝတော”ဖြင့် မာတိကာအဋ္ဌကထာ
 ဝယ် အဓိဝစနပုဒ်အဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်ပုံကို ပြ၏၊ ထို၌ ဥပါဒ် ၌ ဘင်နှင့်တကွဖြစ်သော
 ပရမတ္ထတရားတို့၏ အဒိဝစနဖြစ်ပုံကို ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤဝဒန္တိဝါဒ၌ “ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စ
 ရဟိတာ”ဟု ဆိုသောကြောင့် ပရမတ္ထမဟုတ်သော ပညတ်တို့၏အဓိဝစနကို ပြ
 ထား၏၊ ထို့ကြောင့် ဆန့်ကျင်သည်-ဟူလို ။

နစ ဝစန၊ပေ၊ အတ္ထိ။ ။ဤစကားဖြင့် ထိုမာတိကာအဖွင့်၌ ပြခဲ့သော နိရုတ္တိ
 ပုဒ်အဖွင့်နှင့် ဆန့်ကျင်၏ဟု ပြ၏၊ ထို၌ နိရုတ္တိကို “နိဒ္ဓါရေတွာ သဟေတုကံ ကတွာ”ဟု
 ဆိုခဲ့၏၊ သဒ္ဓါ၏ဟောနက်မရှိသော နာမည်သက်သက်မှာ ထုတ်ဖော်စရာအနက်လည်း

ဉာပနမ္မိ-သိစေခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-သိစေဖွယ်သည်လည်း၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-
ဤကား ဆန့်ကျင်ပုံတည်း။

စ-ဆက်၊ ဒုဝိဇော-သော၊ (ပညာပိတဗ္ဗ ပညာပနအားဖြင့် နှစ်ပါးအပြား
ရှိသော၊) အယံ ပညတ္တိ-ဤပညတ်သည်၊ (ဝဒန္တိ အာစရိယတို့၏ ဤပညတ်
သည်၊) ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိ၏၊
(ဥပ္ပာဒဝယကိစ္စရဟိတာ လောကသင်္ကတသိဒ္ဓါဟု ဆိုအပ်ပြီးသော အပြား
ရှိ၏၊) ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌကထာဝစနဉ္စ-အဋ္ဌကထာစကားကိုလည်း၊ န ဒိဿတိ-
မတွေ့မြင်အပ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ အဋ္ဌကထာယံ-ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ၌၊
ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအာဒယော-ဝိဇ္ဇမာနပညတ် အစရှိကုန်သော၊ ဆ-န်သော၊
ပညတ္တိယောဝ-ပညတ်တို့ကိုသာ၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုခြောက်ပါးသောပညတ်
တို့တွင်၊ ရူပံ-ရုပ်၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာ၊ ဣတိ အာဒိကာ-ဤသို့ အစရှိသော
ပညတ်သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-ဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဣတ္ထိ-မိန်းမ၊ ပုရိသော-
ယောက်ျား၊ ဣတိ အာဒိကာ-သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ တေဝိဇ္ဇော-
သုံးပါးသောဝိဇ္ဇာရှိသူ၊ ဆဋ္ဌဘိညော-ခြောက်ပါးသောအဘိညာဉ်ရှိသူ၊ ဣတိ
အာဒိကာ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ ဣတ္ထိသဒ္ဓေါ-မိန်းမအသံ၊
ပုရိသသဒ္ဓေါ-ယောက်ျား၏အသံ၊ ဣတိ အာဒိကာ-သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနေန
ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ စက္ခုဝိညာဏံ-စက္ခုဝိညာဉ်၊ သောတဝိညာဏံ-
ညာဉ်၊ ဣတိ အာဒိကာ-သည်၊ ဝိဇ္ဇမာနေန ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ ခတ္တိယ
ကုမာရော-မင်းမျိုးသတိုးသား၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရော-ပုဏ္ဏားမျိုး သတိုးသား၊
ဣတိအာဒိကာ-သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း။

[ထို ၆ မျိုးကို အကျဉ်းချုံးလျှင် နှစ်မျိုးသာရှိသည် မဟုတ်လောဟု စောဒနာ
ဖွယ်ရှိ၍ “န စေတ္ထ” စသည် မိန့်၊] စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာ
၌၊ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာ-သော၊ ဒုဝိဇော-သော၊ ပညတ္တိ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ ဣတိ-
သို့၊ ဝိညာတုံ-သိခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း - (ကသ္မာ ဝိညာတုံ
န သက္ကာ၊) ဟိ ယသ္မာ၊) ဝိဇ္ဇမာနဿ-ထင်ရှားရှိသောရုပ်၊ ဝေဒနာအစရှိသော
အနက်၏၊ သင်္ခါ-ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောအမည်သည်၊ ပေ၊ အဘိလာပေါ-
ရှေ့ရှု ပြောဆိုသောအမည်သည် ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနဿ-

(သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ဟူသော အကြောင်းပြစရာလည်း) မရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့် နှင့်
ဆန့်ကျင်သည်-ဟူလို။

နာဝိ၊ ပေ၊ ပညာပန အတ္ထိ။ ။ဤစကားဖြင့် ထိုဌ်ဖွင့်ပြခဲ့သော ပညတ္တိ၏အဖွင့်
နှင့် ဆန့်ကျင်၏ဟု ပြ၏၊ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထုတ်ပြဖွယ်မရှိသော နာမည်သက်သက်
ကို အမျိုးမျိုးသော ပကာရအားဖြင့် သိစေဖွယ်အနက် မရှိသောကြောင့် ထိုအဖွင့်နှင့်
ဆန့်ကျင်သည်-ဟူလို။

ထင်ရှားမရှိသော မိန်းမ၊ ယောက်ျားအစရှိသော အနက်၏။ သင်္ခါဒိကာစ-
သင်္ခါအစရှိသောအမည်သည်လည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-တည်း၊ တေသံယေဝ-
ထိုဝိဇ္ဇမာန အဝိဇ္ဇမာနနှစ်မျိုးတို့၏ပင်၊ ဝိသေသနဝိသေသိတဗ္ဗဘာဝေန-
ဝိသေသန၊ ဝိသေသိတဗ္ဗ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (အဝိဇ္ဇမာနေနစသော ဝိသေသန၊
အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိစသော ဝိသေသျှ၏အဖြစ်ဖြင့်၊) ပဝတ္တာ-န်သော၊ သင်္ခါ
ဒယော-သင်္ခါအစရှိကုန်သော နာမည်တို့သည်၊ ဣတရာ-ဝိဇ္ဇမာနပညတ်၊
အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မှတစ်ပါး လေးပါးသောပညတ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ-
ကြောင့်၊ (ဝိညာတုံ န သက္ကာ။)

အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဝစနေန-အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဟူသော စကားဖြင့်၊ ပညာပိ
တဗ္ဗာ-အပြားအားဖြင့်သိစေထိုက်သော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်ကိုလည်း
ကောင်း၊ တဿာ-ထိုဥပါဒါပညတ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ပညာပနဘူတာ-အပြားအားဖြင့်
သိစေတတ်သည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နာမပညတ္တိစ-နာမ ပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊
ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတရေဟိ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဟူသော
စကားမှတစ်ပါးသော ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိအစရှိသော စကားငါးမျိုးတို့ဖြင့်၊ ယထာ
ဝုတ္တာ-အကြင်ကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ နာမ ပညတ္တိယေဝ-နာမပညတ်ကိုသာ၊
(ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်လော၊) ဣတိစေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န(ဝုတ္တာ)-
မဆိုအပ်၊ [အကျယ်ပေးလိုက ရှေးစကားအားလုံးကို လိုက်၍ပေး၊] (ကသ္မာ-
နည်း၊) အသိဒ္ဓတ္တာ-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ်၏ မပြီးစီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊
ဟိ-ချဲ့၊ ဥဇုကေ-ဖြောင့်မတ်သော၊ ဝါ-တိုက်ရိုက်ဖြစ်သော၊ ပုရိမေ-ရှေ့ဖြစ်သော၊

အဝိဇ္ဇမာန ပေ၊ ဝုတ္တာတိစ။ ။ “အာစရိယတို့ ပြအပ်သော ဥပါဒါပညတ္တိ၊
နာမပညတ္တိနှစ်ပါးသည် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ပညတ်ခြောက်ပါးတွင် ပါဝင်သည်
မဟုတ်ပါလော” ဟု စောဒနာသည်၊ [ပညာသိတဗ္ဗ-ဥပါဒါပညတ်၊ ပညာပန-နာမ
ပညတ်၊ ဤနှစ်ပါးလုံးသည် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိရာ၌ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်
ဟူသောစကားဖြင့် ထိုပညတ်နှစ်မျိုးလုံးကို ဆိုအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ ထင်ရှားရှိသော
အနက်ကို ပညတ်ရာ၌လည်းကောင်း၊ ထင်ရှားရှိနှင့် ထင်ရှားမရှိရောကိုရော၍ ပညတ်
ရာ၌လည်းကောင်း၊ နာမပညတ်ကို ဝိဇ္ဇမာနပညတ်၊ ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသော
ပညတ်ငါးမျိုးတို့ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော-ဟုလို၊ ယထာဝုတ္တာဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော
ဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသော နာမည်ပညတ်ငါးမျိုးကို ညွှန်ပြသည်။

န၊ အသိဒ္ဓတ္တာ။ ။ ထိုသို့ မဆိုအပ်ပါ၊ ဘာကြောင့်နည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်စသော
စကားဖြင့် ထိုအနက်၏မပြီးစီးနိုင်သောကြောင့်တည်း၊ အသိဒ္ဓုဖြစ်ပုံ အကျယ်ပြလို၍
“သတိဟိ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဥဇုက (တိုက်ရိုက်လည်း) ဖြစ်သော ပါဠိအနုဂတ
(ပါဠိသို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်းဖြစ်သော)-ပုရိမအတ္ထ (ရှေ့၌ပြဆိုအပ်သောအနက်)
ရှိပါလျက် “တိုက်ရိုက်မဟုတ်သော ထိုပညတ်နှစ်ပါးဟူသော အနက်ကို ဤပုဂ္ဂလပညတ်
အဋ္ဌကထာက ဆိုအပ်၏” ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သည် မပြီးစီးနိုင်ပါ-ဟုလို။

ပါဠိအနုဂတေ-ပါဠိသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ အတ္ထေ-အနက်သည်၊ သတိ- ရှိပါလျက်၊ အယံ အတ္ထော-ဤပညတ်နှစ်မျိုးဟူသော အနက်ကို၊ ဣမာယ အဋ္ဌကထာယ-ဤပုဂ္ဂလပညတ်အဋ္ဌကထာသည်၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ ဧတံ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်သည်၊ အသိဒ္ဓံ-မထင်ရှား၊ ဝါ-မပြီးစီး။

စ-ဆက်၊ သတ္တ၊ပေ၊အာဒိပ္ပကာရာ-သတ္တဝါဟူသောပညတ်၊ ရထားဟူသော ပညတ်၊ အိုးအစရှိသောပညတ်၊ အရပ်မျက်နှာဟူသော ဒိသာပညတ်၊ အချိန် အခါဟူသောကာလပညတ်၊ ကသိုဏ်ပညတ်၊ အရှုပ်အထွေးမရှိသော ပကတိ ကောင်းကင်ပညတ်၊ ကသိဏုက္ခာဋီ မာကာသပညတ်၊ အာကိဉ္ဇညာယတန စာန်၏အာရုံဖြစ်သော နတ္ထိဘောပညတ်၊ နိရောဓသမာ ပတ္တိပညတ်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ- အဝိဇ္ဇမာနပညတ်သည်၊ ယဒိ(ဟောတိ၊) (ဧဝံ သတိ) ဧတေနော ဝစနေန- ဤအဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟူသောစကားဖြင့်သာလျှင်၊ တဿာ-ထိုဥပါဒါပညတ်၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတာ-အဝိဇ္ဇမာန၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သာ- ထိုဥပါဒါပညတ်ကို၊ အတ္ထိတိ-ရှိ၏ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်။

စ-ဆက်၊ ပညာပိတဗ္ဗတော-အပြားအားဖြင့် သိစေထိုက်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနနံ-နံသော၊ သတ္တာဒိနံ-တို့၏၊ (အာဒိဖြင့် ရထ စသည်ကို ယူ၊) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါ-အဖြစ်သည်၊ (အာပဇ္ဇတိ)ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ရူပါဒိနံ-ရုပ်အစရှိကုန်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဝေဒနာစသည်ကို ယူ၊)

ပါဠိအနုဂတဖြစ်ပုံ။ ။ရုပ် ဝေဒနာစသော အနက်သည် ဝိဇ္ဇမာနဟူသော ပါဠိ အားလျော်စွာ အမှန်ထင်ရှားရှိ၏၊ သတ္တ-ရထစသောအနက်သည် အဝိဇ္ဇမာနဟူသော ပါဠိအားလျော်စွာ အမှန်ထင်ရှား မရှိ၊ ပါဠိအားလျော်သော အမည်ဖြစ်သောကြောင့် ဥဇုကတ္တ-တိုက်ရိုက်သိအပ်သော အနက်လည်းဖြစ်သည်။

ယဒိစ၊ပေ၊ ဝတ္တတဗ္ဗာ။ ။အာစရိယဝါဒ၌ လဒ္ဓဒေါသကို ပြလို၍“ယဒိစ”စသည် ကို မိန့်၊ သတ္တ (သတ္တဝါ)ဟူသော ပညတ်၊ ပေ၊ နိရောဓသမာပတ်ဟူသော ပညတ်၊ ဤပညတ်များသည် ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းစသည်ကို စွဲ၍ ပညတ်အပ်သောကြောင့် ဥပါဒါပညတ်လည်းဖြစ်၏၊ သတ္တဝါစသော နာမည်ပညတ်က ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်လည်း ဖြစ်၏၊ [ဤအာစရိယဝါဒအလို “အဝိဇ္ဇမာနာ စ+သာ+ပညတ္တိ စာတ်”ဟု ပြုရမည်၊] ထိုဥပါဒါနပညတ်သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဖြစ်လျှင် ထို ဥပါဒါပညတ်ကို “ရှိသည်”ဟုပင် မဆိုထိုက်၊ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဟူသောစကားဖြင့် ဥပါဒါပညတ်ကို ဆိုသည်ဟု အာစရိယဝါဒက ဆိုလိုသည်။

ယထာစ၊ပေ၊ သိယာ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသောအယူ၌ အပြစ်ပြသောစကားတည်း၊ ထိုအယူအတိုင်းသာမှန်လျှင် “ပညတ္တိပတ္တ”ဟူသော နောက်ပုဒ်အရ ဓမ္မတို့သည်၊

ဝိဇ္ဇမာနာနံ-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော တရားတို့၏၊ ပညပေတဗ္ဗတော-
 ပညတ်ထိုက်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိဘာဝေါ-သည်၊
 အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ တတော-ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗေဓမ္မာပညတ္တိတိ-
 ဟူ၍၊ ပညတ္တိပထေဟိ-ပညတ္တိပထတရားတို့မှ၊ အဝိသိဋ္ဌော-မထူးသော၊
 ပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသော-ပညတ်တရားတို့ကို ညွှန်ပြကြောင်းတရားသည်၊ ဝါ-
 ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ-၏။

သင်္ခါဒိနိဒ္ဒေသော-သင်္ခါအစရှိသော နိဒ္ဒေသသည်၊ (အာဒိဖြင့် သမညာ
 စသော ပညတ္တိနိဒ္ဒေသကို ယူ၊) ပညာ၊ပေ၊ ဒဿနတ္ထော-ပညာပိတဗ္ဗဥပါဒါ
 ပညတ်၊ပညာပနနာမပညတ် နှစ်ပါး၏အထူးကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ (ဣတိ-
 သို့၊) အထ(ဝဒေယျ)-အကယ်၍ဆိုအံ့၊[အချို့စာအုပ်၌ အထာပိရှိ၏၊ နောက်၌
 တထာပိဟု ရှိသောကြောင့် မကောင်း၊] တထာပိ-ထိုသို့ ဆိုပါသော်လည်း၊
 ဧကော ဓမ္မော-တစ်ခုသောတရားသည်၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု-တို့၌၊ နိပတတိ-ကျရောက်
 ၏၊ သဗ္ဗဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဧကဓမ္မသ္မိ-၌၊ နိပတန္တိ-န်၏၊ ဣတိအာဒိနာ-ဖြင့်၊
 ပညာပိတဗ္ဗာနံ-ပညာပိတဗ္ဗတရားတို့၏၊ ပညတ္တိပထဘာဝဿ-ပညတ္တိပထ၏
 အဖြစ်၏၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿိတတ္တာ-ပြအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဋ္ဌကထာ၌
 ပြထားသောကြောင့်၊) ပညာပိတဗ္ဗာနံ-ပညာပိတဗ္ဗတရားတို့၏၊ ပညတ္တိဘာဝေ-
 ပညတ်၏အဖြစ်သည်၊(သတိ-သော်၊) ပညတ္တိပထာ-ပညတ္တိပထတရားတို့ကို၊
 ပညတ္တိသဒ္ဓေနေဝ-ပညတ္တိသဒ္ဓါဖြင့်ပင်၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ပညတ္တိပထပဒံ-ပညတ္တိပထပုဒ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-ဟောတော်
 မမူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ သင်္ခါနိဒ္ဒေသော-သည်၊ ပညာ၊ ပေ၊ ဒနဿတ္ထော-

ထင်ရှားရှိရကား ထိုဓမ္မတို့ကို ပညတ်(နာမည်တပ်)အပ်သောအမည်လည်း ဝိဇ္ဇမာန
 ပညတ်ဖြစ်ရပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့် “သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ပညတ္တိ”ဟု ပညတ္တိပထပုဒ်
 အရနှင့် မထူးသော ပညတ္တိဓမ္မနိဒ္ဒေသကို ဟောတော်မူစရာရှိသည်၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူ
 ရသဖြင့် ပညတ္တိဓမ္မနှင့်ပညတ္တိပထတို့အရ မပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ရှိသည်-ဟုလို။

အထ၊ပေ၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ။[အခြားပုဂ္ဂိုလ်က စောဒနာခြင်း မဟုတ်ဘဲ
 ပရိဟာရ (ဋီကာ)ဆရာကိုယ်တိုင် စောဒနာဖွယ်ကို ပြသည်၊] ပညတ္တိပုဒ်၏နိဒ္ဒေသ၌
 သင်္ခါစသော ဆယ်ပုဒ်ကိုပြတော်မူ၏၊ ထိုတွင် ရှေ့လေးပုဒ်သည် ပညာပိတဗ္ဗပညတ်
 ကို ပြ၍ နောက်ခြောက်ပုဒ်သည် ပညာပနပညတ်ကို ပြသောကြောင့် ပညာပိတဗ္ဗ
 ပညာပန နှစ်မျိုးအထူးကို ပြရခြင်းအကျိုးရှိပါသည်ဟု ဆိုအံ့။

ထိုသို့ ဆိုသော်လည်း “ဧကော ဓမ္မော၊ပေ၊ နိပတန္တိ”စသည်ဖြင့် ပညတ်ထိုက်သော
 တရားအားလုံးတို့၏ ပညတ္တိပထအမည်ကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယပုဒ်အရ
 ပညာပိတဗ္ဗအားလုံးသည် (ဝိဇ္ဇမာနပညတ်ဟု ဆိုအပ်သော အာစရိယတို့၏အလိုအရ)
 ပညတ္တိအမည် ရနေလျှင် ဒုတိယပုဒ်အရ ပညတ္တိပထဓမ္မတို့ကို ပညတ္တိဟူသော

အကျိုးရှိ၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုပိ-ငှာလည်း၊ န သက္ကာ၊(ကသ္မာ), သင်္ခါဒိသဒ္ဓါနံ-
သင်္ခါအစရှိသောသဒ္ဓါတို့၏။ သမာနတ္ထတ္တာ-တူသောအနက် ရှိကုန်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ-သာဓကကား၊ ရမဏေနပိ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-ဤပါဌ်၌၊
ပုရိသောတိ၊ ပေ၊ အပိလာပေါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တထာ-
ထိုမှတစ်ပါး၊ မာဂဏ္ဍိယောတိ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဝုတ္တော-ပြီ၊)
[ယံ-အကြင် ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဉ်ကို၊ ပုရိသော-ယောက်ျားသည်၊
ဝါ-သတ္တဝါသည်၊ ဣဒံ-ဤ ရုပ်အစရှိသည်သည်၊ မမံ-ငါ၏ဥစ္စာတည်း၊
ဣတိ-သို့၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ တံ-ထို ရုပ်အစရှိသည်ကို၊ မရဏေနပိ-
သေခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ ပဟိယတိ-ပယ်အပ်၏၊ ပုရိသောတိ-ကား၊ သင်္ခါ-
ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သောအမည်တည်း၊ သမညာ-အထူးအားဖြင့် သိအပ်
သောအမည်တည်း၊ ပေ၊ အဘိလာပေါ-ရှေ့ရှုပြောဆိုအပ်သောအမည်တည်း၊
မာဂဏ္ဍိယောတိ-ကား၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ-၏၊ နာမံ-နာမည်တည်း၊
သင်္ခါ-တည်း၊ သမညာ-တည်း။]

စ-ဆက်၊ အယံ-ဤအနက်ခြံသည်၊ ဣတ္ထန္နာမော-ဤအမည်ရှိ၏၊ ဣတိ-
သို့၊ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏံ-အမှတ်အသားကို ယူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ရူပံ၊ ပေ၊
ဂ္ဂဟဏဉ္စ-ရူပံ တိသောအစရှိသောစကားသံကို ယူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
(စကားသံကို ကြားရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) မုဉ္ဇိတွာ-လွှတ်၍၊ အညဿ-
အခြားသော၊ အသိဒ္ဓသဘာဝဿ-မထင်ရှားသော သဘောရှိသောပညတ်၏။

ပဌမပုဒ်က ဟောအပ်ကုန်ပြီးဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် “ပညတ္ထိပထာ” ဟူသော ဒုတိယပုဒ်
သည်ပင် ဟောဖွယ်မလိုရာ ရောက်နေသည်။ [ဧကောဓမ္မော စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ
အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာလိမ့်မည်။]

နာပိ၊ ပေ၊ သမာနတ္ထတ္တာ။ ။ “အထ ပညာပိတဗ္ဗ ပညာပနဝိသေသ ဒဿနတ္ထော
သင်္ခါဒိနိဒ္ဒေသော” ဟူသော ရှေ့စကားကိုပင် “ထိုသို့ ကြံဖွယ်မရှိ” ဟု ပယ်လို၍
“နာပိ” စသည်ကို မိန့်သည်။ ပါဠိတော်၌လာသော သင်္ခါသမညာစသော သဒ္ဓါဆယ်မျိုး
လုံးပင် နာမည်ပညတ်ဟူသော အနက်အားဖြင့် အနက်တူသဒ္ဓါများ ဖြစ်ရကား
သင်္ခါစသော နိဒ္ဒေသဆယ်မျိုးသည် ပညာပိတဗ္ဗပညတ် ပညာပနပညတ်ကို ပြသည်
ဟု အထူးပြုရခြင်းအကျိုးရှိ၏ဟု ဆိုခြင်းငှာလည်း မတတ်ကောင်းပါ။

ဝုတ္တံဟိ၊ ပေ၊ အာဒိ။ ။ သင်္ခါသမညာစသော နိဒ္ဒေသဆယ်ပုဒ်တို့၏အနက်
အရတူကြောင်းကိုပြသော သာဓကတို့တည်း။ ထိုတွင် “မရဏေနပိ” စသော သာဓက
သည် မဟာနိဒ္ဒေသ-ဧရာသုတ္တနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်တည်း။ ထို၏နိဒ္ဒေသ၌ “တံတိ
ရူပဂတံ၊ ပေ၊ ဝိညာဏဂတံ” ဟုလည်းကောင်း၊ ပုရိသောတိ သင်္ခါ၊ ပေ၊ အဘိလာပေါ”
ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်။ မာဂဏ္ဍိယာတိစသောပါဠိလည်း မဟာနိဒ္ဒေသ-မာဂဏ္ဍိယ
သုတ္တနိဒ္ဒေသပင်တည်း။ ထိုနိဒ္ဒေသ၌ ပုရိသောကို “သင်္ခါသမညာ” စသော ပုဒ်ဆယ်
မျိုးတို့ဖြင့် ဖွင့်ပြ၏။ ထို့ကြောင့် “သင်္ခါသမည” စသော ပုဒ်ဆယ်မျိုးသည် ပုရိသော

အတ္ထပညာပနေ-အနက်ကို သိစေခြင်း၌၊ သမတ္ထတာ-စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်။ န သမ္ဘဝတိ-မဖြစ်သင့်၊ တေသံစ-ထိုသင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏ၊ ဝစနဂ္ဂဟဏတို့၏လည်း၊ (အတ္ထပညာပနေ-၌၊) အသမတ္ထတာ-မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်။ (န သမ္ဘဝတိ၊) ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ တေသံ-ထို သင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏ ဝစနဂ္ဂဟဏတို့၏၊ ပညတ္တိယာ-ပညတ်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အတ္ထပညာပနေ-၌၊ အသမတ္ထတာ-သည်၊ ယဒိ သိယာ၊ (ဧဝံသတိ၊) ပညတ္တိပညာပနေစ-ပညတ်ကို အပြားအားဖြင့်သိစေခြင်း၌လည်း၊ အသမတ္ထတာ-သည်၊ (သိယာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တဿာ-ထိုပညတ်၏၊ အညာ-အခြားသော၊ ပညတ္တိ-နာမည်ပညတ်တစ်မျိုးတည်း၊ ဝတ္တဗ္ဗာ-ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တဿာ-ထိုဒုတိယပညတ်တစ်မျိုး၏၊ (အညာ-သော၊ ပညတ္တိ-နာမည်ပညတ်တစ်မျိုးသည်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ၊) တဿာ-ထိုတတိယပညတ်တစ်မျိုး၏၊ (အညာ ပညတ္တိ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ၊) ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ အနဝဋ္ဌာနံ-မတန့်မရပ်နိုင်ခြင်းသည်၊ ဝါ-မပြီးမပြတ်နိုင်ခြင်းသည်၊ (သိယာ၊) [“တဿာတဿာ” ဟူသောဝိစ္စာဖြင့် နောက်ထပ်ပညတ်တွေ မဆုံးနိုင်ကြောင်းကိုပြသည်။

ဟူသောနာမည်ကို ဟောခြင်းအားဖြင့် အနက်တူ၏၊ မာဂဏ္ဍိယောကိုလည်း “သင်္ခါသမညာ” စသော ပုဒ်ဆယ်မျိုးဖြင့် ဖွင့်ပြထား၏၊ မာဂဏ္ဍိဟူသောအမည်သည် သင်္ခါစသော ဆယ်မျိုးလုံး၏ နာမည်တည်းဟု ဆိုလိုသည်။

နစ၊ပေ၊သမတ္ထတာ သမ္ဘဝတိ။ ။[အညဿာတိနာမပညတ္တိ သန္ဓာယာဟ၊-အန၊] “ဤတရားသည် ရုပ်အမည်ရှိ၏၊ ဤတရားသည် ပထဝီအမည်ရှိ၏၊ ဤသူသည် တိဿအမည်ရှိ၏” ဤသို့ ရှေးကမှတ်သားထားခြင်းကို “သင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏ- (အမှတ်အသားကို ယူခြင်း)” ဟု ခေါ်၏၊ ရုပ်ဟုလည်းကောင်း၊ ပြောဆိုအပ်သော စကားသံကို ယူခြင်း၊ ကြားခြင်းကို “ဝစနဂ္ဂဟဏ” ဟု ဆို၏၊ ထိုသင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏ ဝစနဂ္ဂဟဏနှစ်မျိုးကို လွှတ်၍ (ထိုနှစ်မျိုးမရှိဘဲ) မည်သည့်နာမည်ပညတ်မျှ အနက်ကို သိစေနိုင်သောအစွမ်း မရှိပါ။

တေသံ စ အသမတ္ထတာ။ ။[တေသန္တိ သင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏဝစနဂ္ဂဟနံ၊ ... အသမတ္ထတာ န သမ္ဘဝတိတိ ယောဇနာ၊-အန၊] ထိုနှစ်မျိုးရှိလျှင်လည်း အနက်ကို သိစေခြင်း၌ မစွမ်းနိုင်ဘဲ မဖြစ်တော့၊ (ဧကန် စွမ်းနိုင်တော့သည်သာ၊) [“နစ၊ ပေ၊ အသမတ္ထတာ” ဟူသော ဤစကားနှစ်ရပ်သည် “သောတာလမ္မနမာပန္နော” စသည်ဖြင့် ဘေဒစိန္တာ၌လာသော ဂါထာအသွားနှင့် သဘောတူပင် ဖြစ်သည်။]

ယဒိ ဟိ၊ပေ၊အသမတ္ထတာတိ။ ။[တမေဝ အသမ္ဘဝံ ယဒိဟိတိအာဒိနာ ဝိဝရတိ၊-အန၊] သင်္ဂဟတဂ္ဂဟဏ ဝစနဂ္ဂဟဏ နှစ်မျိုးရှိပါလျက် နာမည်ပညတ် မပါသောကြောင့် အနက်ကို ထင်ရှားမပြနိုင်ဟုဆိုလျှင် (နာမည်ပညတ်လည်း ပြောဆိုအပ်သော စကားသံ၏အနက်ပင် ဖြစ်ရကား) နာမည်ပညတ်ကိုလည်း ထိုနှစ်မျိုးက ထင်ရှားမပြနိုင်ရာရောက်၏၊ ထိုသို့ မပြနိုင်ခြင်းကြောင့် ...

“အဝ-ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့်+ဌာန-တည်ခြင်း၊] တတော-ထိုသို့ မပြီးပြတ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္ထဝိဇာနနမေဝ-မူလအနက်ကို သိခြင်းသည်ပင်၊ န သိယာ-မဖြစ်တော့ရာ၊ သင်္ကေတဿ-သင်္ကေတ၏၊ ပညတ္တိဘာဝေ-ပညတ္တိ၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ-သော်၊) အယံ-ဤအနက်သည်၊ ဣမဿ ဘာသိတဿ-ဤပြောဆိုအပ်သောစကား၏၊ အတ္ထော-အနက်တည်း၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဣမဿ အတ္ထဿ-ဤအနက်ကို၊ ဣဒံ ဝစနံ-ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဇောတကံ-ထွန်းပြတတ်၏၊ (ဟောတတ်၏၊) ဣတိဝါ-သို့သော်လည်းကောင်း၊ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏံပိ-သင်္ကေတကို ယူနိုင်ခြင်းသည်လည်း၊ န (ဟောတိ)-မဖြစ်နိုင်၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏေ-သင်္ကေတကိုယူခြင်းသည်၊ သညပ္ပာဒမတ္ထေ-အမှတ်သညာ၏ဖြစ်ခြင်းမျှသည်၊ ဝါ-ဖြစ်ရုံမျှသည်၊ (သတိ၊) ဝစနံ ဝစနတ္ထံ ဝိနိမုတ္တဿ-သဒ္ဒါ၊ သဒ္ဒါ၏အနက်မှလွတ်သော သင်္ကေတကို၊ ကပ္ပနေ-ကြံဆခြင်း၌၊ ပယောဇနံ-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ။

တဿာပေ၊ န သိယာ။ ။ထိုနာမပညတ်ကို သိဖို့ရာ ထိုနာမပညတ်မှာလည်း အခြား နာမည်ပညတ်တစ်မျိုး မှည့်ရပေလိမ့်မည်၊ တစ်ဖန် ထိုဒုတိယနာမည်မှာလည်း တတိယနာမည်ပညတ်တစ်မျိုး ရှိရပေလိမ့်မည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် နာမည်ပညတ် အသစ်အသစ်တွေ မပြီးပြတ်နိုင်ဘဲ ရှိပေလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ မပြီးပြတ်လျှင် မူလဆိုလိုရင်း အနက်ကိုပင် သိနိုင်တော့မည် မဟုတ်ရာ။

နာပိပေ၊ ပညတ္တိဘာဝေ။ ။“သင်္ကေတ”ဟူသည် အရာဝတ္ထု အထင်အရှားမရှိ၊ မှတ်သားအပ်သော အရာဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ ထိုဝတ္ထုကို မှတ်သားခြင်းကိုလည်းကောင်း စွဲ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ဝေါဟာရများသာတည်း၊ ဥပမာ-“ကသိုဏ်း”ဟု ခေါ်ဝေါ်ရာ၌ မြေဝိုင်းစသော အဝန်းအဝိုင်း စသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝနာအထူးကိုလည်းကောင်း စွဲ၍ “ကသိုဏ်း”ဟူသော ဝေါဟာရဖြစ်သကဲ့သို့တည်း ဤသို့ အချို့က ယူကြ၏၊ ထိုအယူအတိုင်းဆိုလျှင် သင်္ကေတလည်း ပညတ်ပင်ဖြစ်ရကား ထိုသင်္ကေတကိုလည်း နာမည်ပညတ်မပါဘဲ မယူနိုင်၊ မသိနိုင်ဘဲရှိရာ၏။

မှတ်ချက်။ ။“အယံ ဣမဿပေ၊ ဇောတကံတိဝါ”တို့ကား နာပိ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏံ ဝယ် သင်္ကေတယူပုံကို ပြသော အာကာရဝါကျတည်း၊ အတ္ထောတိဝါ ဇောတကန္တိဝါတိ ဣဒံ သင်္ကေတဂ္ဂဟဏန္တိ ဧတေန သမ္ပန္နိတဗ္ဗံ-မမှ။

ဝစနံပေ၊ ယောဇနံ နတ္ထိ။ ။ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ တိသောစသောသဒ္ဒါ၊ ထိုသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်သော ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ တိဿအမည်ရှိသူ၊ ဤသို့ ဝစနံနှင့် ဝစနတ္ထံနှစ်မျိုးသာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ နာမည်ပညတ်ဆိုတာ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ တိသောစသော ဝစနံ(စကား)ပင် ဖြစ်၍ ရုပ်တရာ၊ ဝေဒနာတရား၊ တိဿမည်သူတို့မှာ ထိုစကား၏အနက် (ဝစနတ္ထံ)များ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုနှစ်မျိုးမှ အလွတ်ဖြစ်သော အမှတ်သညာ ဖြစ်ရုံမျှဖြစ်သော သင်္ကေတကို ကြံခြင်းသည် အပိုအလုပ်မျှဖြစ်၍ အကျိုးမရှိပါ-ဟူလို။

ဗုဒ္ဓဿ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကိုသိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဝေါဟာရော-မိန့်မြွက်တော်မူအပ်သောစကားသံသည်၊ လောကီယေ-သတ္တဝါအပေါင်း၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ သောတေ-နား၌၊ ပဋိဟညတိ-ထိခိုက်၏၊ အာနန္တ-အာနန္တ၊ တွံ-သင်သည်၊ ဣတော-ဤနေ့မှ၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဇနဝသဘောတိ-ဇနဝသဘဟူ၍၊ ယဒိဒံ(နာမဓေယျံ)-အကြင်ထားအပ်သော အမည်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဝေရုပ်-ဤသို့သဘောရှိသော၊ (တံ)နာမဓေယျံ-ကို၊ သုတံ-ကြားအပ်ဖူး၏ဟူ၍၊ အဘိဇာနာသိနော-သိ၏လော၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ ကောဏ္ဍညော-ကောဏ္ဍညပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နာမဉ္စ-နာမည်ကိုလည်း၊ သာဝေတိ-ကြားစေ၏၊ ဣတိအာဒိဟိ-ဤသို့အစရှိသောပါဠိရပ်တို့ဖြင့်၊ ပညတ္တိယာ-ပညတ်၏၊ ဝစနဘာဝေါ-စကားသံ၏အဖြစ်သည်၊ သိဒ္ဓေါ-ပြီးစီး၏၊ တသ္မာ၊ ပါဠိယာ-ပါဠိတော်၏လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယစ-၏လည်းကောင်း၊ အဝိရုဒ္ဓေါ-မဆန့်ကျင်သော၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝိစာရေတွာ-စိစစ်၍၊ ဂဟေတဗ္ဗော-ယူထိုက်၏။

ဗုဒ္ဓဿ၊ပေ၊ သိဒ္ဓေါ။ ။ဤပါဠိသုံးရပ်သည် နာမပညတ်နှင့် စကားသံဝစနတို့၏ အဓိပ္ပာယ် အရတူကြောင်းကို ပြီးစေသော သာဓကတို့တည်း၊ မှန်၏-ပဌမပါဠိ၌ “ဝေါဟာရသည် သောတပသာဒ၌ ထိခိုက်၏”ဟု ဆိုသဖြင့် ဝေါဟာရဟူသည် စကားသံ(ဝစန)ပင်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေရ၏၊ ဒုတိယပါဠိ၌ “နာမဓေယျံ သုတံ”ဟု ဆိုသဖြင့် နာမ၊နာမကမ္မ၊နာမဓေယျတွင် ပါဝင်သော နာမဓေယျ (နာမည်ပညတ်)နှင့် ကြားအပ်သော စကားသံသည် သဘောတူဖြစ်၏ဟု သိရပြန်၏၊ တတိယပါဠိ၌ “နာမဉ္စ သာဝေတိ”ဟု ဆိုသဖြင့် နာမဟူသော နာမည်ပညတ်သည်ပင် ကြားစေအပ်သော စကားသံသဒ္ဓဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားပြန်၏၊ အာဒိဖြင့် “အတ္ထိ ကေစိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဝေါဟာရံ သုဏန္တိ”ဟူသော ပါဠိ၊ နိရုတ္တိ ပဋိသမ္ပိဒါ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ”ဟူသော ပါဠိများကို ယူပါ-ဟု အနုဋီကာ မိန့်သည်။

တသ္မာ၊ပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗော။ ။တသ္မာဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော အပြစ်တို့ကို ပြန်ညွှန်ပြသည်၊ အာစရိယဝါဒအရ ပညာပိတဗ္ဗပညတ်၊ ပညာပနပညတ် နှစ်မျိုးကို ယူလျှင် မာတိကာအဋ္ဌကထာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခြင်း၊ အဋ္ဌကထာ၌ မဖွင့်ဆိုခြင်း၊ ဤပါဠိတော်၌ သင်္ခါ သမညာစသော နာမည်ပညတ်ကိုသာ ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုနှစ်ပါးသော ပညတ်၏ဤပါဠိတော်သို့ အစဉ်မလိုက်ခြင်း၊ (ပညတ္တိဓမ္မအရ အတ္ထပညတ်တို့ကိုပါ ယူလျှင်) ပညတ္တိပထပုဒ်ကို ဟောဖွယ်မလိုတော့ခြင်း၊ (နာမပညတ်ပါမှ အနက်ကို သိရမည်ဆိုလျှင်) နာမည်ပညတ်တွေ မပြီးမပြတ်နိုင်ဘဲ အထပ်ထပ် လာစရာရှိခြင်း၊ မူလ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုပင် သိနိုင်ဖွယ် မရှိတော့ခြင်းဟူသော များစွာသော အပြစ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဒ္ဓရုပ် နာမည်ပညတ်ကို ပညတ္တိပုဒ်အရ ကောက်ယူလျှင်) ဆိုအပ်ခဲ့သော ထိုအပြစ်တို့ မရှိခြင်း၊ ပါဠိတော်များစွာနှင့် လိုက်လျောခြင်းကိုလည်းကောင်း တသ္မာဖြင့် ပြန်ညွှန်သည်။

သတ္တာဒယော-အသတ္တအစရှိသည်တို့သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-အဝိဇ္ဇမာန ပညတ်သည်၊ ယဒိ န ဟောန္တိ-အကယ်၍ မဟုတ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ၊) အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိနာမ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်မည်သည်၊ ကာပန-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤကားစောဒနာတည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနာနံ-ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ ကုန်သော၊ သတ္တာဒိနံ-သတ္တအစရှိသည်တို့၏၊ သင်္ခါ-သည်၊ ပေ၊ အဘိလာပေါ- သည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဣတိ အယံ အတ္ထော- ဤအနက်ကို၊ (မယာ) ပကာသိတော-ထင်ရှားပြအပ်ပြီး၊ [တိုက်ရိုက် ပြောဆို ခဲ့ခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် “ပကာသိတော”ဟု ဆိုသည်။]

စ-ဆက်၊ သတ္တာဒိနံ-သတ္တအစရှိသည်တို့၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-အဝိဇ္ဇမာန တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တိတာ-ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နေဝဝတ္တဗ္ဗာ- မဆိုထိုက်သည်သာ၊ စ-ဆက်၊ ယေစ-အကြင်ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ ဝဒေယျ၊ (ကိ၊) ရူပါဒိနီ-ရုပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဝိဇ္ဇမာနာနိ) ဝိယ-

ဤသို့လျှင် ပါဠိတော်အဋ္ဌကထာနှင့် မဆန့်ကျင်အောင် ပညတ္တိဓမ္မအရ ဝိညတ္တိဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့် တကွဖြစ်သော သဒ္ဓရုပ်ကိုပင် နာမည်ပညတ်ဟု ခေါ်ရသောကြောင့် ထိုသဒ္ဓရုပ် နာမည်ပညတ်ကို ပညတ္တိပုဒ်အရ ကောက်ပါ၊-ဟူလို။

ယဒိ ပေ၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိနာမ။ ။ ရှေ့၌ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်၏အလိုကို ပြရာဝယ် “ယဒိ သတ္တရထဃဋ္ဌာဒိ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ”ဟုဆို၍ ထိုစကားကို သကဝါဒိက ပယ်ခဲ့၏၊ ထိုသို့ ပယ်ခဲ့သည်ကို မကျေနပ်၍ “ယဒိ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ နာမ= သတ္တရထ စသောပညတ်တို့သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ် မဟုတ်လျှင် အဘယ်ပညတ်သည် အဝိဇ္ဇမာနပညတ် မည်သနည်း”ဟု ပရဝါဒိက ပြန်၍ မေးသည်။

ပကာသိတော ပေ၊ ပညတ္တိတိ။ ။ အဝိဇ္ဇမာနဖြစ်သော သတ္တရထ စသည်တို့ ၏ သင်္ခါသမညာစသော အမည်ကိုသာ အဝိဇ္ဇမာနပညတ်ခေါ်သည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ကို “အဝိဇ္ဇမာနဿစ သင်္ခါဒိတာ အဝိဇ္ဇမာန ပညတ္တိ”ဟူသော စကားဖြင့် ပြခဲ့ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ “အသင်က နာမည်ကို အဝိဇ္ဇမာနပညတ်”ဟု မဆိုဘဲ “သတ္တဝါဒြပ်ကို အဝိဇ္ဇမာနပညတ်”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် အသင့်စကားကို ပယ်ရှားခဲ့ရသည်-ဟူလို။

သတ္တာဒိနဉ္စ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ။ သတ္တ ရထ ဃဋ္ဌ စသည်တို့သည်ပရမတ္ထ အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် “ရှိသည်”ဟု ဘယ်ကာလ၌မျှ မဆိုရာ၊ ဤစကားဖြင့် “အဝိဇ္ဇမာနဿ+ပညတ္တိ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ”ဟူသော ဝိဂ္ဂဟကို ပြသည်။

ယေစ၊ ပေ၊ ဝဒေယျ။ ။ ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဆိုကြသည်မှာ-ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ် ဖြင့်သာရှိ၍ (ဝေဒနာအစရှိသည်အဖြစ်ဖြင့် မရှိခြင်းကို ရည်ရွယ်၍) ရုပ်ကို မရှိဟု ဆိုရ သကဲ့သို့(ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့၌ နည်းတူဆိုရကဲ့သို့) သတ္တ ရထ ဃဋ္ဌ စသည်တို့လည်း သတ္တအဖြစ် ဃဋ္ဌအဖြစ် စသည်မှတစ်ပါး အခြားသောအဖြစ်ဖြင့် မရှိသောကြောင့်သာ အဝိဇ္ဇမာနအဖြစ်ကို ဆိုအပ်ပါသည်၊ န နတ္ထိဘာဝတော-လုံးလုံးမရှိ၊ (ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရှိ)သောကြောင့် မရှိဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဤသို့ ဆိုကြပါသည်။

ထင်ရှားရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ၊ သတ္တာဒိနံ-တို့၏၊) အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနတာ-အဝိဇ္ဇမာန၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နတ္ထိဘာဝတော-လုံးလုံး မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ န (ဝုတ္တာ)-ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝဒေယျံ။) စ-ဆက်၊ အယဉ္ဇ ဝါဒေါ-ဤဝါဒကိုလည်း၊ ဟောဝတ္ထိကထာယ-ဟောဝတ္ထိကထာ၌၊ ပဋိသိဒ္ဓေါ-တားမြစ်အပ်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်၊ ဝေဒနာ-သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနနာမ-အဝိဇ္ဇမာနမည်သည်၊ န ဟောတိ (ယထာ)-မဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သတ္တဒယောပိ-သတ္တ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ယဒိ အတ္ထိ-န်အံ၊ (ဧဝံသတိ) ရူပါဒယော-ရုပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ န ဟောန္တိ-မဟုတ် ကုန်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာတိ-အဝိဇ္ဇမာနတို့ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ-န်၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ၊ ယေသု ရူပါဒီသု-အကြင် ရုပ်အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ယေသု) စက္ခာဒီသုစ-အကြင် စက္ခုအစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တထာ တထာ-ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊

အယဉ္ဇ ဝါဒေါ။ ။သတ္တ ရထ ဃဋ္ဌ ပညတ်တို့သည် ထင်ရှားရှိပါလျက် ရုပ် ဝေဒနာ စသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့် မရှိသောကြောင့်သာ “အဝိဇ္ဇမာန”ဟု ဆိုအပ်ကြ၏၊ အခါခပ်သိမ်း (ဘယ်နည်းနှင့်မျှ) ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် “အဝိဇ္ဇမာန”ဟု ဆိုအပ်ကြ သည် မဟုတ်”ဟူသော ဝါဒကို “အယဉ္ဇဝါဒေါ”ဟု ဆိုသည်။

ဟောဝတ္ထိကထာယ။ ။“ရူပံ အတ္ထိ-ရုပ်ရှိသလော”ဟု သကဝါဒီက မေးသော အခါ “သောဝ အတ္ထိ-ထိုရုပ်ဟူသော သဘောတရားသည် ရှိ၏၊ သောဝ နတ္ထိ-(ထို ရုပ်က ထိုဝေဒနာစသည် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်) ထိုဝေဒနာစသော သဘောသည် မရှိ” ဤသို့စသည်ဖြင့် ကထာဝတ္ထု-မဟာဝဂ္ဂအဆုံး၌လာသော ကထာကို “သောဝတ္ထိ ကထာ”ဟု ခေါ်၏၊ [ယခုစာအုပ်များ၌ “သောဝတ္ထိကထာ”ဟု တွေ့ရသည်။]

ပဋိသိဒ္ဓေါ။ ။“ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိ၏၊ ဝေဒနာစသောအဖြစ်ဖြင့် မရှိ”ဟု ဆိုရာ၌ ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ်ဖြင့်ရှိတာ အမှန်ဖြစ်၏၊ သတ္တရထ စသည်တို့ကား သတ္တာအဖြစ် ရထအဖြစ် စသည်ဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ ပညတ်သဘောအားဖြင့်သာ “ရှိသည်”ဟု ဆိုရ၏၊ ထို့ကြောင့် “ရူပံ ရူပန္တိ သောဝ အတ္ထိ၊ (ယခုစာအုပ်များ၌ “ဟောဝတ္ထိ-ဟောဝံ အတ္ထိ”ဟု ရှိ၏၊) ရူပံ ဝေဒနာတိ ဟောဝံ နတ္ထိဟူသော စကားဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးဟူရာ၌” တိုက်ရိုက်ပယ်အပ်သည် မဟုတ်၊ ရုပ်သည် ရုပ်အဖြစ်ဖြင့် ရှိသ ကဲ့သို့ သတ္တသည် သတ္တဝါအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် “ထို သတ္တပညတ်ကို ပယ်အပ်ရာ ရောက်ပြီးဖြစ်သည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

ယသ္မာ ပန ယေ ဝုတ္တန္တိ။ ။“သတ္တာဒယောပိ အဝိဇ္ဇမာနာတိ န ဝတ္တဗ္ဗာ”ကို အဖြောင့်ဆိုလျှင် “သတ္တာဒယောပိ ဝိဇ္ဇမာနာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ”ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ဝိဇ္ဇမာန ဟု ဆိုထိုက်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် “အဝိဇ္ဇမာနပညတ်”ဟု ဆိုအပ်ကုန်သနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန”စသည်ကို မိန့်သည်၊ [တထာ တထာတိ

သတ္တော-သတ္တဝါ၊ ဣတ္ထိ-မိန်းမ၊ ရထော-ရထား၊ ယဇ္ဇော-အိုး၊ ဣတိအာဒိကာ-
ဤသို့အစရှိသော၊ ဝိစိတ္တသညာ-ဆန်းကြယ်သော အမှတ်သညာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊
သညာနုလောမာနိ-သညာအားလျော်ကုန်သော၊ အဓိဝစနာနိ စ-သဒ္ဓါတို့သည်
လည်း၊ (ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ) တေဟိ ရူပစက္ကာဒိဟိ-ထို ရုပ်စက္ခုပသာဒ အစရှိသည်တို့မှ၊
အညော-သော၊ သတ္တံ၊ ပေ၊ လမ္ဗိတော-သတ္တရထအစရှိသော အမှတ်သညာ
သည် ဆွဲမှီအပ်သော၊ ဝစနတ္ထော-သဒ္ဓါ၏အနက်ခြံသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနော-
ထင်ရှားရှိသည်၊ န ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ သတ္တံ၊ ပေ၊ လာပါ-သတ္တရထ အစရှိသော
အမည်တို့ကို၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ။

စ-ဆက်၊ တေ (အဘိလာပါ)-ထိုသဒ္ဓါတို့ကို၊ မုသာတိ-အလွဲအမှားတို့
ဟူ၍၊ န ဝုစ္ဆန္တိ၊ (ကသ္မာ၊) လောကသမညာဝသေန-လောကအမှတ်အသား
၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တတော
ဧဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ တေ အဘိလာပါ-ထိုသဒ္ဓါတို့ကို၊ သမ္မုတိသစ္စန္တိ-သမ္မုတိ
သစ္စာဟူ၍၊ ဝုစ္ဆန္တိ-ဆိုအပ်ကုန်၏၊ သော စ ဝစနတ္ထော-ထိုသဒ္ဓါ၏အနက်သည်
လည်း၊ သယံ-မိမိကိုယ်တိုင်၊ အဝိဇ္ဇမာနောပိ-ထင်ရှား မရှိပါသော်လည်း၊
ဝိဇ္ဇမာနဿ-ထင်ရှားရှိသော၊ ဝစနဿေဝ-စကားသံ၏သာလျှင်၊ ဝသေန-
အစွမ်းကြောင့်၊ ပညတ္တိဝေါဟာရ-ပညတ်ဟူသော အခေါ်အဝေါ်ကို၊ လဘတိ၊

သမ္မဟသန္တာနာဒိ ဝသေန-အနု၊ ရုပ် ဝေဒနာစသော ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း၊ စက္ခု
စသော ရုပ်အပေါင်း ဖြစ်ရာဝယ် ထိုအပေါင်းကို ကြည့်၍ သတ္တဝါဟူသော သညာ၊
မိန်းမစသော သညာ အမျိုးမျိုးသည် ဆန်းကြယ်စွာ ဖြစ်၏၊ ရုပ်ကလာပ်အပေါင်းတွေ
စိကာစဉ်ကာ ဖြစ်နေသော သက်မဲ့သန္တာန်တို့၌လည်း ရထား၊ အိုးစသော သညာတို့သည်
အမျိုးမျိုး ဆန်းကြယ်စွာ ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုအမှတ်သညာ အမျိုးမျိုးအားလျော်စွာ
ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုဖို့ရာ သတ္တံ၊ ဣတ္ထိ၊ ရထစသော အမျိုးမျိုးသော ဝေါဟာရ(စကားလုံး)
တို့လည်း ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌ ရုပ်ဝေဒနာစသည် စက္ခုစသည်ကိုဖယ်ထားလျှင်
သတ္တံ၊ ရထစသော နာမည်တို့၏ စွဲမှီတည်နေဖို့ရာ အနက် ခြံ တစ်စုံတစ်ခုမျှ
မရှိတော့ရကား ဝိဇ္ဇမာန မဟုတ်တော့၊ “အဝိဇ္ဇမာနအနက်များ ဖြစ်နေသည်”-
ဟုလို၊ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော အနက်များကို ခေါ်ဆိုဖို့ရာ
သတ္တံ၊ ရထစသောနာမည် သဒ္ဓါများကိုလည်း “အဝိဇ္ဇမာနဿ+ပညတ္တိ” နှင့် အညီ
“အဝိဇ္ဇမာနပညတ်”ဟု ခေါ်အပ်ကြသည်။

နစ ပေ၊ ဝုစ္ဆန္တိ။ ။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုထင်ရှားမရှိသော အနက်တို့ကို ခေါ်ဝေါ်
ပြောဆိုကြောင်း စကားတို့သည် မုသားမဖြစ်ပါလောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “နစ
ပေ၊ ဝုစ္ဆန္တိ”ဟု မိန့်သည်၊ လောက၌ အများက အသိအမှတ်ပြုအပ်သော ဝေါဟာရ
(စကားလုံး)အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်နေသောကြောင့် မုသားမဖြစ်ကြပါ၊ မုသား မဖြစ်သော
ကြောင့် ထိုသဒ္ဓါ(စကားလုံး)ဝေါဟာရများကို “သမ္မုတိသစ္စာ”ဟု ခေါ်ရပါသည်။

သောစ၊ ပေ၊ လဘတိ။ ။ ထိုသတ္တံ ရထစသော ဝစနတ္ထ (သဒ္ဓါ၏ဟောနက်)သည်
ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိလျှင် သတ္တံ ရထစသော နာမည်ပညတ်ကို အဘယ့်ကြောင့်

သမ္မုတိသစ္စန္တိစ-ဟူ၍လည်း၊ ဝုစ္စတိ၊ (ကသ္မာ) ယထာဂဟိတသညာဝသေန-
အကြင်အကြင် မှတ်ယူအပ်သောသညာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တစနဝတ္တဘာဝ
တော-ဖြစ်သောသဒ္ဓါအနက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

စ-ဆက်၊ သမ္မုတိ၊ ပေ၊ နာညာရမဏန္တိ ကထာယ-နာညာရမဏဟူသော
ကထာ၌၊ ပထဝီကသိဏာဒိ-ပထဝီကသိုဏ်းအစရှိသော ပညတ်သည်လည်း
ကောင်း၊ စိဝရာဒိစ-သင်္ကန်းအစရှိသော ဝတ္ထုသည်လည်းကောင်း၊ သမ္မုတိ
သစ္စမိ-သမ္မုတိသစ္စာတည်း၊ [သံတ္တမီဝိဘတ် ပဌမာအနက်၌ သက်၊ အချို့စာ
၌ “သမ္မုတိသစ္စန္တိ” ဟု ရှိ၏၊ ဣတိ-ဤစကားကို၊ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန-
ဤသယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိစသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်ပင်လျှင်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊
ဝိညာယတိ၊ ယသ္မာ၊ ရူပါဒီသု-ရုပ် အစရှိသည်တို့သည်၊ သန္တာနေန-အစဉ်
သန္တာန်အားဖြင့်၊ ပဝတ္တမာနေသု-ဖြစ်ကုန်လသော်၊ ဧကတ္တဂ္ဂဟဏာဝသေန-

ရနိုင်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် မိမိကို ဟောသော သဒ္ဓါက သဒ္ဓရုပ်အဖြစ်ဖြင့်
ထင်ရှားရှိ၏၊ ထိုသဒ္ဓါ၏အစွမ်းကြောင့် ထိုသဒ္ဓရုပ်သည်ပင် နာမည်ပညတ်ဟူသော
အခေါ်အဝေါ်ကို ရနိုင်ပါသည်။

သမ္မုတိ၊ ပေ၊ ဘာဝတော။ ။ ထင်ရှားမရှိသော အနက်ခြစ်ကို အဘယ့်ကြောင့်
သမ္မုတိသစ္စာဟု ဆိုရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “သမ္မုတိ” စသည်ကိုမိန့်၊
ထိုယူအပ် မှည့်အပ်သော နာမည်အတိုင်းဖြစ်နေသော ဝစနတ္ထဖြစ်သောကြောင့် ထို
ဝစနတ္ထကို သမ္မုတိသစ္စာ(အများသမုတ်ထားသည့်အတိုင်း အမှန်)ဟု ဆိုရပါသည်။

သမ္မုတိ၊ ပေ၊ ဝိညာယတိ။ ။ သမ္မုတိသစ္စန္တိစ ဝုစ္စတိနှင့်စပ်၍ ကထာဝတ္ထုစကား
နှင့် နီးနှောပြလိုသောကြောင့် “သမ္မုတိ ဉာဏံ” စသည်ကိုမိန့်၊ ထိုပါဠိတော် ပဉ္စမဝဂ်
သမ္မုတိဉာဏကထာကို ရည်ရွယ်၍ “သမ္မုတိ၊ ပေ၊ ကထာယ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုကထာ၌
ပထဝီကသိုဏ်းစသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ကန်း စသည်ကိုလည်းကောင်း ပြထား၏၊
ထိုကသိုဏ်း ထိုပစ္စည်းဝတ္ထုများကို “သမ္မုတိသစ္စာမည်၏” ဟူသောစကားကို “သယံ
အဝိဇ္ဇမာနောပိ ဝိဇ္ဇမာနဿ ဝစနဿဝဝသေန ပညတ္တိဝေါဟာရံ လဘတိ” ဟု ဆိုအပ်
ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သည်ဟု သိနိုင်သည်၊ [ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန
နာတိအာဒိ သယံ အဝိဇ္ဇမာနောပိတိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သန္တာယာဟ၊-အနု။]

ယသ္မာ၊ ပေ၊ န ဝတ္တမ္ပန္တိ ဝုတ္တံ။ ။ ထိုသို့ သမ္မုတိသစ္စာဖြစ်လျှင် သတ္တစသည်
ကို အဘယ်ကြောင့် “န ဝတ္တမ္ပ” ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့်
“ယသ္မာ” စသည်ကို မိန့်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့သည် အစဉ်သန္တာန်အားဖြင့်
ဆက်၍ဖြစ်ကြရာ၌ တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် မှတ်ယူပြီးလျှင် ထိုရုပ်စသည်တို့ကို
မလွှတ်ဘဲ အာရုံပြု၍ဖြစ်သော သတ္တဝါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ရထား၊ အိုးစသောအားဖြင့်
မှတ်ယူတတ်သော စိတ်သည် ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာတို့၌လည်းကောင်း၊ စက္ခုစသည်
တို့၌လည်းကောင်း ထင်ရှားမရှိသောသတ္တဝါ၊ ရထားစသောအာရုံကို ယူ၏၊ ဥပမာ-
စက္ခုဝိညာဉ်စသည်တို့က ရူပါရုံစသည်ကို ယူရာ၌ ထင်ရှားရှိသောအာရုံကို ယူ၏၊

တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ တေ-ရုပ်အစရှိသော ခန္ဓာငါးပါးတို့ကို၊ အမုဉ်တွာ-မလွတ်မူ၍၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ သတ္တာဒိဂ္ဂဟဏံ-သတ္တအစရှိသည်ကို ယူကြောင်းစိတ်သည်၊ (အာရုံပြုကြောင်းစိတ်သည်၊) စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ-စက္ခုဝိညာဉ် အစရှိသည်တို့သည်၊ (ဂဏုန္တိ)ဝိယ-အာရုံကို ယူကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ) ရူပါဒီသု-ရုပ် အစရှိကုန်သော၊ တေသု ခန္ဓေသု-ထိုခန္ဓာငါးပါးတို့၌လည်းကောင်း၊ စက္ခာဒီသုစ-စက္ခု အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ အသန္တံ-ထင်ရှားမရှိသော၊ အဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ သတ္တရထာဒိ-သတ္တရထ အစရှိသည်ကို၊ ဂဏှာတိ-အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူ၏၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုသတ္တအစရှိသော အာရုံကို၊ ပရိတ္တရမဏာဒိဘာဝေန-ပရိတ္တရမဏအစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ-မဆိုထိုက်သောအာရုံဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ယံ ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ-အကြင် ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်း ဖြစ်သောအစဉ်ကို၊ ဧကတ္တေန-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်သည်ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ ကလျာဏနိတ္တော-ကောင်းသော မိတ်ဆွေဖြစ်သော၊ (ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်၊) ပါပမိတ္တော-မကောင်းသော မိတ်ဆွေဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဟဏံ-မှတ်ယူကြောင်းစိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပညတိစ-(ကလျာဏမိတ္တစသော ပညတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တတိ၊ တဒုပါဒါနဘူတံ-ထိုသို့စွဲယူခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တံ-(ခန္ဓသမူဟသန္တာနံ)-ကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပုဂ္ဂလသညာယ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအမှတ်သညာဖြင့်၊ သေဝမာနဿ-မှီဝဲသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ကုသလာကုသလာနံ-တို့၏၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလောပိ၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

သတ္တစသည်ကို ယူရာ၌ကား ထင်ရှားမရှိသောအာရုံကို ယူ၏၊ ဤသို့အာရုံချင်းမတူသော်လည်း အာရုံယူပုံချင်းတူသောကြောင့် “စက္ခုဝိညာဏာဒီနိဝိယ”ဟု ဥပမာပြုသည်၊ ထိုသို့ အဝိဇ္ဇမာနဖြစ်သောကြောင့် ထိုသတ္တစသော အာရုံများကို “နဝတ္တဗ္ဗအာရုံ”ဟုဆိုရသည်။

တထာယံ ပေ၊ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ။ ။ထို ထင်ရှားမရှိသော န ဝတ္တဗ္ဗအာရုံကလည်း ကုသိုလ်ကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးပြုနိုင်ကြောင်းကို ပြလို၍ “တထာယံ”စသည်ကို မိန့်၊ ရုပ်ဝေဒနာစသော ခန္ဓာအပေါင်းအစဉ်ကိုပင် တစ်ခုတည်းအဖြစ်ဖြင့် မှတ်ယူအပ် အာရုံပြုအပ်သည်ကို အကြောင်းပြု၍ ကလျာဏမိတ္တပုဂ္ဂိုလ်၊ ပါပမိတ္တပုဂ္ဂိုလ်ဟု ယူကြောင်းစိတ်အစဉ်သည်လည်းကောင်း၊ ထိုယူပုံ အချင်းအရာအားလျော်စွာ မှည့်ခေါ်အပ်သော ကလျာဏမိတ္တပုဂ္ဂိုလ်စသော နာမည်ပညတ်သည်လည်းကောင်း ဖြစ်၏၊ ထိုခန္ဓာအပေါင်းဟူသော အစဉ်သည် ထိုမှတ်ယူထားအပ်သော ကလျာဏမိတ္တ၊ ပါပမိတ္တကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအမှတ်သညာအားဖြင့် မှီဝဲပေါင်းသင်းလတ်သော် ကလျာဏမိတ္တ ပေါင်းသူအတွက် ကုသိုလ်ဖြစ်၍ ပါပမိတ္တ ပေါင်းသူအတွက် အကုသိုလ်ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးပြု၏ ။

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ပုဂ္ဂလောနာမ-ပုဂ္ဂိုလ်မည်သော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခု
 သော၊ ဘာဝေါ-သဘောတရားသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ အာပေါဓာတုအာဒိနိ-
 အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ စိတ္တေန-စိတ်အားဖြင့်၊ (စိတ်ကူးအားဖြင့်၊)
 ဝိဝေစေတွာ-ခွဲစိတ်၍၊ (ခွဲစိတ်လိုက်သည်ရှိသော်၊) ပထဝီဓာတု-ပထဝီဓာတ်ကို၊
 ဥပလဗ္ဘတိယထာ-ရအပ်သကဲ့သို့၊ (ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ သိအပ်သကဲ့သို့၊) ဧဝံ-
 တူ၊ ရူပါဒယော-ရုပ် အစရှိကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ (စိတ္တေန-ဖြင့်၊)
 ဝိဝေစေတွာ-၍၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍
 မသိအပ်၊) ပုဂ္ဂလကထာယ-ပုဂ္ဂလကထာ၌၊ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသောအယူကို၊
 ပဋိသေမိတာ-တားမြစ်အပ်ပြီး၊ စ-ဆက်၊ ဝဇီရာယ-ဝဇီရာမည်သော၊
 ဘိက္ခုနီယာစ-ဘိက္ခုနီသည်လည်း၊ ဝုတ္တံ၊ (ကိံ) မာရ-မာရ်နတ်၊ (တွံ-သည်၊)
 ကံ-အဘယ်ဝတ္ထုကို၊ သတ္တောတိ-သတ္တဝါဟူ၍၊ ပစ္စေသိန-ယုံကြည်နေသနည်း၊
 (မှတ်ထင်နေသနည်း၊ မာရ-မာရ်နတ်၊) တေ-၏၊ ဒိဋ္ဌိဂတံန-မိစ္ဆာအယူသာ
 တည်း၊ [နုသဒ္ဓေါ ဒိဋ္ဌိဂတမေဝေတိ အဝဓာရဏတ္ထော-အနု၊] အယံ-ဤသတ္တဝါ
 ဟူသည်၊ သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဇ္ဈော-သက်သက်သင်္ခါရအစုအပုံသာတည်း၊ ဣမ-ဤ
 သင်္ခါရအစုအပုံ၌၊ သတ္တော-သတ္တဝါကို၊ န ဥပလဗ္ဘတိ-မရအပ်၊ (ဉာဏ်ဖြင့်
 ကပ်၍ မသိအပ်၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝုတ္တံ-ပြီး) ပန-ဆက်၊ သတ္တောတိဝစနဿ-
 သတ္တောဟူသော သဒ္ဓါ၏၊ ပညတ္တိယာ- ပညတ်၏၊ ပဝတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းကို၊
 ဒဿေတုံ-ငှာ၊ သာ-ထိုဝဇီရာဘိက္ခုနီသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ၊ (ကိံ) အင်္ဂသမ္ဘရာ-
 ဝင်ရိုး၊ လှည်းဘီး၊ လှည်းသံအစရှိသော အင်္ဂါတို့၏ ပေါင်းစုခြင်းကြောင့်၊

ယသ္မာ ပန ।ပေ၊ ဥပလဗ္ဘတိ။ ။ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းမှ ခွဲ၍
 တသီးတခြား ရနိုင်ပါသလောဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယသ္မာ ပန”စသည်ကို
 မိန့်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အမည်သည် (ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊
 မိန်းမဟူသော အမည်သည်) တစ်စုံတစ်ခုသော သဘာဝဓမ္မမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်
 ဓာတ်လေးပါး တွင် အာပေါဓာတ်စသည်တို့ကို စိတ်ကူးအားဖြင့် ခွဲ၍ ဖယ်ထားသော
 အခါ ပထဝီဓာတ်ဟု သီးခြားရကောင်းသကဲ့သို့ ရုပ်ခန္ဓာစသည်တို့ကို တသီးတခြား
 ခွဲထားလိုက်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ တသီးတခြား မရတော့၊ (ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊
 ယောက်ျား၊ မိန်းမ မရှိတော့-ဟူလို၊) [ယထာ၊ပေ၊ ဥပလဗ္ဘတိကာ၊ ဝိသဒိသူပမာတည်း။]

ပဋိသေမိတာစ၊ပေ၊ လဗ္ဘတိတိ။ ။ဤသို့ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ သီးခြားမရှိသောကြောင့်
 ကထာဝတ္ထုပါဠိတော် ပုဂ္ဂလကထာ၌ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသောအယူကို တားမြစ်
 အပ်ပြီးဖြစ်သည်၊ ဝဇီရာမည်သော ဘိက္ခုနီလည်း “ပုဂ္ဂိုလ်၏ပရိယာယ်ဖြစ်သော
 သတ္တဟူသော အရာဝတ္ထုကို မရနိုင်”ဟု မာရ်နတ်အား ပြန်၍ ပြောဖူးလေသည်။

သတ္တောတိ ပန ।ပေ၊ သမ္ပတိတိ။ ။ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရအပ်သော်
 လည်း သတ္တဝါဟူသော အမည်ပညတ်၏ ဖြစ်နိုင်ပုံကို “ယထာပိ အင်္ဂသမ္ဘရာ”စသော
 ဂါထာဖြင့် မာရ်နတ်အား ထပ်၍ ပြောလေသည်။

ရထောဣတိ-ရထော ဟူသော၊ သဒ္ဓေါ-သဒ္ဓါသည်၊ ဟောတိယထာ၊ ဧဝံ-
တူ၊ ခန္ဓေသု-ခန္ဓာတို့သည်၊ သန္တေသု-ရှိကုန်လသော်၊ သတ္တောတိ-သတ္တဝါဟူ၍၊
သမ္မုတိ-သမုတ်အပ်သောပညတ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ အာဟ။

ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ယဒိ န ဝိဇ္ဇတိ၊ (ဧဝံသတိ၊) ကထံ-လျှင်၊ ဝါ-အဘယ်
အကြောင်းကြောင့်၊ ပုဂ္ဂလဂ္ဂဟဏဿ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟုယူကြောင်းစိတ်၏၊ သာရမဏ
တာ-အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သိယာ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား၊ စောဒနာ
တည်း၊ အဝိဇ္ဇမာနဿပိ-ထင်ရှားမရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အာရမဏဿ-
အာရုံကို၊ ဂဟဏတော-ယူနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ (သာရမဏတာ သိယာ၊) ဟိ-မှန်၊
(တစ်နည်း၊) ဟိ-ချဲ့၊ အဝိဇ္ဇမာနံပိ-သော၊ ပရိကပ္ပိတံ-ကြံစည်အပ်သောအာရုံကို
လည်းကောင်း၊ လောကသညာတံဝါ-လောကသည် အသိအမှတ်ပြုအပ်သော
အမည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ သဘာဝဘူတံ ဝါ-သဘောဖြစ်၍
ဖြစ်သောတရားကိုလည်းကောင်း၊ အာရမဏံ-ကို၊ ဂဟေတွာပ-ယူ၍သာ၊
ဥပ္ပဇ္ဇမာနတော-ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ သာရမဏတာ-ကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဟိ-မှန်၊
သာရမဏာတိဝစနံ-ဟူသောသဒ္ဓါသည်၊ စိတ္တစေတသိကာနံ-တို့၏၊ အာရမ
ဏေန-နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ အပဝတ္တညေဝ-မဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုသာ၊ ဒိပေတိ-၏၊
တေဟိ-ထိုစိတ် စေတသိက်တို့သည်၊ ဂဟိတဿ-သော၊ အာရမဏဿ-
၏၊ ဝိဇ္ဇမာနတံဝါ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဝိဇ္ဇမာနတံဝါ-
ကိုလည်းကောင်း၊ န (ဒိပေတိ၊) ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊
သင်္ခတာသင်္ခတဝိနိမုတ္တဿ-သင်္ခတဖြစ်သော ရုပ် နာမ်၊ အသင်္ခတဖြစ်သော

ယဒိ ပုဂ္ဂလော၊ ပေ၊ သိယာတိ။ ။ ပရဝါဒိဘက်က ပြန်၍မေးသောစကားတည်း။
ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ ထင်ရှားမရှိလျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာရုံပြုသော စိတ်အစဉ်သည် အဘယ်နည်းဖြင့်
“သာရမဏ-အာရုံပြုသောစိတ်အစဉ် ဖြစ်နိုင်သနည်း” ဟူသောအမေးကို “အဝိဇ္ဇမာန
ဿပိ အာရမဏဿ ဂဟဏတော” ဟု သကဝါဒီ ပြန်၍ ဖြေသည်။

အဝိဇ္ဇမာနံပိ ဟိ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ ရှေ့ဟိတ်ပါဌ်ကို အကျယ်ချဲ့လို၍ “အဝိဇ္ဇ
မာနံပိ ဟိ” စသည်ကို မိန့်၊ ထိုစကားရပ်၌ “ပရိကပ္ပိတံ” ဟူသည် ထင်ရှားမရှိဘဲ
ယုန်ချို လိပ်မွေး စသည်အားဖြင့် ကြံစည်အပ်သော အာရုံတည်း၊ “လောကသညာတံ”
ဟူသည် လူအပေါင်းတို့ မှည့်ခေါ်အပ်သော နာမည်ပညတ်တည်း၊ “ဝိဇ္ဇမာနံ ဝါ
သဘာဝဘူတံ” ကား ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ရုပ် ဝေဒနာစသော အာရုံတည်း၊
စိတ်သည် ထိုအာရုံများကို အာရုံပြုနိုင်သောကြောင့် ထင်ရှားမရှိသော ယုန်ချိုစသည်ကို
အာရုံပြုသော်လည်း သာရမဏတရားဟု ဆိုနိုင်ပါသည်၊ “သာရမဏန္တိ ဟိ” စသော
ဝါကျကား ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဠီဝါကျတည်း။

အယံ သင်္ခတာ၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆယော။ ။ ဤကားပြခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်ကို နိဂုံးအုပ်
သော စကားတည်း၊ ဤအဆုံးအဖြတ်သည် သင်္ခတဖြစ်သော ရုပ် နာမ်၊ အသင်္ခတ
ဖြစ်သောနိဗ္ဗာန်မှ အလွတ်ဖြစ်သော ဧညျာဂိသေသ - သိထိုက်သော တရားအထူး

နိဗ္ဗာန်မှ လွတ်သော နာမည်ပညတ်ဟူသော အနက်တစ်မျိုး၏။ အတ္တိတာ ပဋိသေခံ-ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်းသို့၊ သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့်၊ (ချင်းချက်မရှိ၊) အနုဝတ္တန္တာနံ-အစဉ်လိုက်ကုန်သော ဆရာတို့ ၏။ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

၁၃၁၆။ နာမကရဏဋ္ဌနာတိ-ကား၊ အည-အခြားသော တရားကို၊ အနုပက္ခိတွာ-မငဲ့ကွက်မှု၍၊ သမယေန-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နာမကရဏသဘာဝတော-နာမည်ကို ပြုခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိအတ္ထော၊ [သဘောတရားကို ပြနေသောအခန်းဖြစ်၍ “အဋ္ဌ”ကို “သဘာဝ”ဟု ဖွင့်သည်၊] ဟိ-ချဲ့၊ ယံ-အကြင်မဟာဇနစသော အနက်သဘောသည်၊ (သာမညနာမ်အတွက် “မဟာဇန”， ကိတ္တိမနာမ်အတွက် “ညာတိ”， ဂုဏနာမ်အတွက် “ဂုဏ်”ဟူသောအနက်သဘောသည်၊) ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊ နာမံ-နာမည်ကို၊ ကရောတိ၊ တဿစ-ထိုမဟာဇနစသော အနက်သဘော၏လည်း၊ တဒပေက္ခတ္တာ-ထိုသူတစ်ပါးကို ရှုငဲ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

ရှိသေး၏ဟူသောအယူကို တားမြစ်သောအယူသို့ အလုံးစုံအကုန်လိုက်၍ ထောက်ခံကြသော ဆရာတို့၏ အဆုံးအဖြတ် ဖြစ်သည်။ ဤအဆုံးအဖြတ်အတိုင်းဆိုလျှင် နာမည်ပညတ်ဟူသည်လည်း ဝစန-(စကားသံ)တည်း၊ ထိုအသံဟူသည်လည်း ဝိညတ်ဟူသော ဝိကာရရုပ်နှင့်တကွဖြစ်သော သဒ္ဓရုပ်ပင်တည်း၊ ထိုသဒ္ဓမှ အလွတ်ဖြစ်သော နာမည်ပညတ် မရှိနိုင်-ဟု ဆိုရာရောက်သည်။

သင်္ဂဟ။ ။အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းပြု အရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာတို့၏ အလိုမူကား ပညတ်ဟူသည် စကားသံ သဒ္ဓရုပ်မဟုတ်၊ ရုပ်-ဝေဒနာစသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုဖို့ရန် ပညတ်အပ်သော အနက်တစ်မျိုးသာတည်းဟု မှတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဝစိယောသာနုသာရေနစသောဂါထာနှင့်တကွ “သဒ္ဓံ ပဌမစိတ္တေန၊ တိတံ ဒုတိယစေတသာ၊ နာမံ တတိယစိတ္တေန၊ အတ္ထံ စတုတ္ထစေတသာ”ဟု သဒ္ဓရုပ်ကို သိသော ဝိထိမှ တသီးတခြား နာမည်ပညတ်ကိုသိသောဝိထိကို ရှေးဆရာတို့ ပြကြပေသည်။

အည အနုပက္ခိတွာ။ ။“နာမကရဏဋ္ဌန”၌ “နာမည်ကို ပြုတတ်သော အနက်သဘောကြောင့် နာမမည်၏”ဟု ဆို၏။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် များစွာသောလူ အပေါင်းသည် “မဟာသမ္မတ”ဟူသော နာမည်ကို ပြု၏။ ညာတိ ဂုဏတို့လည်း ကိတ္တိမနာမည်၊ ဂုဏနာမည်တို့ကို ပြုကြ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုလူအပေါင်းစသည်သည် နာမကရဏ ဖြစ်သောကြောင့် “နာမ်”ဟု အမည်မရထိုက်ပါသလောဟု စောဒနာဖွယ် ရှိရကား “အည အနုပက္ခိတွာ”စသည်ကို မိန့်သည်။ မဟာဇန စသည်တို့သည် နာမည်၏အရှင်ဖြစ်သော သူတစ်ပါးကို ငဲ့ရသေး၏။ ထိုသို့ မငဲ့ဘဲ မိမိဘာသာ မိမိ နာမည်ကို ပြုတတ်သောသဘောရှိမှ “နာမကရဏ”ဆိုသည်-ဟုလို၊ ယံ ဟိ မှစ၍ “နာမတာ ဂုတ္တာ”တိုင်အောင် အကျယ်ပြသော စကားတည်း၊ ယံန္တိ ယံ ဓမ္မဇာတံ တဒပေက္ခတ္တာတိ ပရဿာ ပေက္ခတ္တာ၊-မရ။]

အညာပေက္ခံ-အခြားသူကို ရှုငဲ့ခြင်းရှိသော၊ နာမကရဏံ-နာမည်ကို ပြုခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ နာမကရဏသဘာဝတာ-နာမည်ကို ပြုခြင်းသဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ မဟာဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဉာတီနံ-ဆွေမျိုးတို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂုဏာနန္တ-ဂုဏ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝါ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ သာမညနာမာဒိကရဏာနံ-သာမညနာမ်အစရှိသည်ကို ပြုတတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနာနံပိ-ဖြစ်ပါကုန်သောလည်း၊) နာမဘာဝေါ-နာမ်၏အဖြစ်သည်၊ နာပဇ္ဇတိ-မဖြစ်၊ ယဿ စ-အကြင် မဟာသမ္မတမင်းစသူ၏လည်း၊ အညေဟိ-အခြားသူတို့သည်၊ နာမံ-နာမည်ကို၊ ကရိတိ-ပြုအပ်၏၊ တဿစ-ထိုမဟာသမ္မတမင်း စသူ၏လည်း၊ နာမကရဏသဘာဝတာ-သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ နာမဘာဝေါ-နာမ်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိယေဝ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ဝေဒနာဒီနံ-ဝေဒနာအစရှိသည်တို့၏၊ ဝေဒနာဒိနာမဿ-ဝေဒနာအစရှိသော နာမည်၏၊ သဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ-သဘောအားဖြင့် ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ နာမကရဏဘာဝတော-နာမည်ကို ပြုခြင်းသဘောရှိ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမတာ-နာမ်၏အဖြစ်ကို၊ ဂုတ္တာ။

ပထဝီအာဒိ နိဒဿနေန-ပထဝီအစရှိသော ရုပ်ကို ညွှန်ပြခြင်းအားဖြင့်၊ နာမဿ-ဝေဒနာအစရှိသော နာမည်၏၊ သဘာဝသိဒ္ဓတ္တံယေဝ-သဘောအားဖြင့် ပြီးသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ နိဒဿတိ-ညွှန်ပြ၏၊ နာမဘာဝသာမညံ-နာမည်၏အဖြစ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကို၊ န(နိဒဿေတိ၊) ပန-ဆက်၊ နာမသဒ္ဓဿ-နာမသဒ္ဓါ၏၊ အရူပဓမ္မေသု-ရုပ်မဟုတ်သော တရားတို့၌၊) နိရုဇ္ဈတ္တာ-ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမသဒ္ဓေါ-ကို၊ အရူပဓမ္မေသု ဝေ-တို့၌သာ၊ ဂုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပထဝီအာဒီသု-ပထဝီအစရှိသော ရုပ်တရားတို့၌၊ န (ဂုတ္တာ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုရုပ်တရားတို့၏၊ နာမဘာဝေါ-နာမ်၏အဖြစ်သည်၊ န-မဖြစ်၊ စ-ဆက်၊ မာတိကာယ-မာတိကာ၌၊

ပထဝီ အာဒိနိဒဿနေန ।ပေ၊ ဘာဝေါ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ပထဝီစက္ကဝါဠ စသည်တို့ကို (မိမိနာမည်ကို မိမိဘာသာပြုရာ၌) ဥပမာပြထား၏၊ “ထို ဥပမာဖြင့် အဘယ်ကို ပြပါသနည်း၊ ပထဝီစသည်တို့လည်း နာမအမည်ရနိုင်ပါသလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ပထဝီအာဒိ စသည်ကို မိန့်သည်၊ ထိုဥပမာဖြင့် ပထဝီစသော နာမည်၏ သဘာဝသိဒ္ဓအမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုသာ ပြပါသည်၊ နာမအမည်ရခြင်း တူသည်၏အဖြစ်ကို မပြပါ၊ နာမသဒ္ဓါသည် အရူပတရားတို့အပေါ်၌ ထင်ရှားသော အထင်ရူဠိသဒ္ဓါဖြစ်သောကြောင့် ပထဝီစသည်တို့သည် နာမအမည် မရနိုင်ပါ။

ပထဝီအာဒိနံ-ပထဝီအစရှိသော ရုပ်တရားတို့၌၊ နာမတာနာပတ္တိ-နာမည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တာဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ (ကသွာ ပထဝီအာဒိနံ နာမတာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊) ဟိ (ယသွာ), ပထဝီအာဒိနာမံ-ပထဝီအစရှိသော နာမည်ကို၊ ဝိဇဟိတွာ-စွန့်၍၊ ကေသာဒိနာမေဟိ-ကေသ အစရှိသော နာမည်တို့ဖြင့်၊ ရူပဓမ္မာနံ-ရုပ်တရားတို့၏၊ (ဝေါဟာရိတဗ္ဗေန-ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုထိုက်သော၊ ပိဏ္ဍာကာရေန-အပေါင်းဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)ဝိယ၊ (တထာ-တူ၊) ဝေဒနာဒိနာမံ-ဝေဒနာအစရှိသောနာမည်ကို၊ ဝိဇဟိတွာ,အညေန-သော၊ နာမေန-နာမည် ဖြင့်၊ အရူပဓမ္မာနံ-နာမ်တရားတို့၏၊ ဝေါဟာရိတဗ္ဗေန ပိဏ္ဍာကာရေန ပဝတ္တိ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပထဝီအာဒိနံ နာမတာနာပတ္တိ ဝုတ္တာ။)

အထဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ရူပဓမ္မာ-ရုပ်တရားတို့သည်၊ (သာမည၊) စက္ခုဒယော-စက္ခု အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရူပါဒယော စ-ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဝိသေသ၊) တေသံ-ထိုစက္ခု စသည်၊ ရူပါရုံစသည်တို့၏၊ ပကာသက၊ပေ၊ ဘာဝတော-ထင်ရှားပြတတ် သည်၏အဖြစ်၊ ထင်ရှားပြထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာမေန-နာမည်နှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ ပါကဋ္ဌာ-ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟောန္တိ (ယထာ၊) ဧဝံ-တူ၊ အရူပဓမ္မာ-နာမ်တရားတို့သည်၊ (နာမေန ဝိနာ ပါကဋ္ဌာ) န (ဟောန္တိ၊)

န ဟိ၊ပေ၊ အတ္ထိတိ။ ။“မာတိကာ၌ ပထဝီစသည်တို့ကို ရုပ်ဟု ဟောတော်မူထား သဖြင့် နာမ်မဟုတ်ကြောင်းကိုလည်း ဟောတော်မူပြီးဖြစ်၏”ဟူသော စကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍ (တစ်နည်း-အကြောင်းပြလို၍) “နဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပထိဓာတ် သည် ပထဝီဓာတ်များစွာ အပေါင်းသဘောအားဖြင့် ဖြစ်သောအခါ ကေသ (ဆံပင်)ဟု နာမည်တစ်မျိုး ပြောင်းသွားသကဲ့သို့၊ (အာပေါစသည်တို့လည်း ထိုအတူ ပြောင်းသွား သကဲ့သို့) ဝေဒနာစသည်တို့သည် ထိုကဲ့သို့ ပြောင်းသွားလောက်အောင် အပေါင်းသဘော အားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းမရှိပါ၊ ရအပ်ပြီးသော နာမည်မပျက်သောကြောင့်လည်း “နာမကရဏ- ကိုယ့်နာမည်ကို မပျက်အောင် ပြုနိုင်ပါသည်”-ဟူလို။

အထဝါ။ ။အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်ပါးသော် မိမိနည်းကို ပြလို၍ အထဝါစသည် မိန့်၊ စက္ခုပသာဒ ရူပါရုံစသော ရုပ်တရားတို့သည် နာမည်မှည့်၍ မထားသော်လည်း စက္ခုပသာဒသည် ပကာသက(အာရုံကိုထင်ရှားပြတတ်သော)တရား,ရူပရုံသည် ပကာသိ တဗ္ဗ(စက္ခုပသာဒသည် ထင်ရှားပြထိုက်သော)တရားဖြစ်၍ နာမည်မပါဘဲပင် အများ၏ စိတ်၌ ထင်ရှားနေ၏၊ ရူပါရုံကို မည်သူကမျှ ရူပါရုံဟု မပြောရဘဲသိနိုင်၏၊ စက္ခုကို လည်း“စက္ခုဟု နာမည်မသိဘဲ ထိုစက္ခုကရူပါရုံကို မြင်အောင်ပြသည်”ဟု သိရ၏။

န ဧဝံ အရူပဓမ္မာ။ ။နာမ်တရားတို့ကား နာမည်မပါလျှင် တွေ့ထိခံစားခြင်းစသော သဘောကို မသိရ၊ “ထိနေ-ခံစားနေသော်လည်း ဖဿ၏သဘော ဝေဒနာ၏သဘောဟု

ဣတိ-ကြောင့်၊ အဓိဝစနသမ္ပယောဂိယ-အဓိဝစနသမ္ပယသကဲ့သို့၊ နာမာ
ပေ၊ ဘာဝေန-နာမည်နှင့်စပ်သော ယူထိုက်သောသဘောရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ နာမန္တိ-နာမဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ၊ ပဋိဃသမ္ပယောဂိ-ပဋိဃသမ္ပယ
သော်မှလည်း၊ စက္ခာဒိနိဝိယ-တို့ကဲ့သို့၊ နာမေနဝိနာ နပါကဇ္ဇော-မထင်ရှား၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ နာမန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ။

ဝါ-နည်း၊ အရူပတာယ-နာမ်တရား၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊
အညနာမသဘာဂတ္တာ-အခြားသောနာမ်တရားနှင့် သဘောတူသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ အယံ-ဤဋ္ဌိဃသမ္ပယကို၊ သင်္ဂဟိတော-နာမ်၌ သွင်းယူအပ်ပြီ၊
ဝါ-တစ်နည်း၊ အညဇဿသဘာဂတ္တာ-အခြားသောဇဿနှင့်သဘောတူသည်
၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (သင်္ဂဟိတော၊) ဟိ-မှန်၊ ရူပယတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏၊
ဣတိ ရူပံ၊ နာမယတိ-နာမည်ကို ပြတတ်၏၊ ဣတိနာမံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဓ-
ဤနာမရူပဒုက္ခံ၊ ပစ္ဆိမပုရိမာနံ-နောက်ဖြစ်သောရုပ်၊ ရှေ့ဖြစ်သောနာမ်တို့၏၊
ဝစနတ္ထောပိ-ဝစနတ္ထသည်လည်း၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ ရူပယတိတိ(ပဒဿ)-

မသိရ"-ဟူလို၊ ဤသို့ နာမည်နှင့်စပ်၍ (နာမည်တပ်ထားလိုက်မှ)တရား ၏သဘောကို
ယူရ သိရသောကြောင့် နာမ်တရားများကို "နာမ-နာမည်၊ ဝါ-နာမည်မှည့်ရသော
သဘော"ဟု ဆိုသည်၊ ဥပမာ-မနောသမ္ပယကို "အဓိဝစနသမ္ပယ-နာမည်ရှိသော
သမ္ပယ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုနာမည်မရှိလျှင် မနောသမ္ပယကို မသိနိုင်သောကြောင့်
"အဓိဝစနသမ္ပယ"ဟု နာမည် မှည့်ရသကဲ့သို့တည်း၊ [အဓိဝစနသမ္ပယော မနော
သမ္ပယော၊ သော နာမံ အန္တရေန ဂဟေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ပါကဇ္ဇောတိ
နိဒဿနဘာဝေန ဝုတ္တာ၊-အန။]

ပဋိဃ၊ပေ၊ နာမန္တိ ဝုတ္တာ။ ။ပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စာရုံတို့၏ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော
ဇဿကို "ပဋိဃသမ္ပယ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသမ္ပယသည် အဓိဝစနသမ္ပယထက်
သိဖို့ရန်လွယ်ကူ၏၊ ဘာကြောင့်နည်း...စက္ခဝတ္ထုနှင့် ရူပါရုံစသည်တို့ ထိခိုက်မှုက
[ရုပ်သဘောပါနေ၍] ထင်ရှားသောကြောင့်တည်း၊ ထိုမျှလောက် ထင်ရှားသော
ဇဿသော်မှလည်း "ပဋိဃသမ္ပယ"ဟူသော နာမည်မပါလျှင် စက္ခုနှင့်ရူပါရုံ ထင်ရှား
သလောက် မထင်ရှားပါ၊ ထို့ကြောင့် ဇဿစသော တရားအားလုံးကို "နာမ"ဟု
ဆိုရပါသည်။

အရူပတာယဝါ။ ။(တစ်နည်း) ပဉ္စဝတ္ထု ပဉ္စာရုံတို့၏ထိခိုက်မှု ထင်ရှားသ
ဖြင့် ထိုပဋိဃသမ္ပယလည်း နာမည်မပါဘဲ ထင်ရှား၏"ဟု ဆိုနိုင်ပါ၏၊ သို့သော်
ထိုပဋိဃသမ္ပယသည် နာမ်တရားဖြစ်၍ နာမ်ချင်းသဘောတူသောကြောင့်၊ (တစ်နည်း)
အခြားသော ဇဿတို့နှင့် ဇဿချင်း သဘောတူသောကြောင့် နာမ်တရား၌ သွင်းယူ
ထားအပ်၏။

ဝစနတ္ထောပိ၊ပေ၊ သမ္ဘဝတိ။ ။"ရုပ်တရားတို့က နာမည်မပါဘဲ ထင်ရှား၏"
ဟူသောအနက်ကို ခိုင်မြဲစေလို၍ "ဝစနတ္ထောပိ ဟိ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ပါဠိတော်၌

ရူပယတိဟူသောပုဒ်၏။ နာမေန-နာမည်နှင့်၊ ဝိနာပိ-ကင်း၍လည်း၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ ပကာသယတိ-ထင်ရှားပြတတ်၏။ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ၊) နာမယတိတိ(ပဒဿ)-၏။ နာမေန ဝိနာ အပါကဋ္ဌဘာဝတော-မထင်ရှားသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနော-မိမိကို၊ ပကာသကံ-ထင်ရှားပြတတ်သော၊ နာမံ-နာမည်ကို၊ ကရောတိ-ပြုရ၏။ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ၊) [နာမယတိ-၌၊ နာမံပုဒ်နောင် ကရောတိ အနက်၌ အယ ပစ္စည်းသက်၊ တစ်နည်း-အာယပစ္စည်း သက်၍ ရသေ့ပြု။]

အာရမဏာဓိပတိ ပစ္စယတာယာတိ-ကား၊ ရူပဿ-ရုပ်၏၊ အာရမဏာဓိပတိပစ္စယဘာဝ-အာရမဏာဓိပတိ ပစ္စည်း၏အဖြစ်သည်၊ သတိပိ-ရှိပါသော်လည်း၊ (ဣဋ္ဌနိပ္ပန္နရုပ်များသည် လောဘမူစိတ်အား အာရမဏာဓိပတိသတ္တိဖြင့်ကျေးဇူးပြုကာ မိမိကိုညွတ်စေနိုင်ပါသော်လည်း၊) ပရမဿာသဘူတံ-အလွန် သက်သာရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာနံဝိယ-နိဗ္ဗာန်ကဲ့သို့၊ သာတိသယံ-အလွန်အကဲနှင့်တကွ၊ တံ-ထိုရုပ်သည်၊ နာမနသဘာဝေန-မိမိသို့ ညွတ်စေခြင်းသဘောအားဖြင့်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည်၊ န(ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနမေဝ-ကိုသာ၊ နာမန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

၁၃၁၈။ ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရဒဿနတ္တန္တိ-ကား၊ သတ္တာနံ-သတ္တဝါတို့၏၊ ဝဋ္ဋ မူလ သမုဒါစာရောနာမ-လွန်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်တတ်သောဝဋ္ဋ၏ အမြစ်အရင်းမည်သည်၊ အဝိဇ္ဇာစ-အဝိဇ္ဇာလည်းကောင်း၊ ဘဝတဏှာစ-ဘဝတဏှာလည်းကောင်းတည်း၊ တံ ဒဿနတ္တံ-ထိုဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဂဟိတာ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော၊ တတ္ထ-ထိုဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရဒဿနတ္တံဟူသော ပါဠိ၌၊ သမုဒါစရတိ-လွန်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ၊ သမုဒါစာရော-မည်၏၊ ဝဋ္ဋမူလမေဝ-ဝဋ္ဋ၏ အမြစ်အရင်းသည်ပင်၊ သမုဒါစာရော-လွန်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်သည်တည်း။

“နာမဉ္စ ရူပဉ္စ”ဟု နာမကို ရှေ့၊ ရူပကို နောက်၌ စဉ်ထားသောကြောင့် ပစ္စိမပုရိမာနံဝယ် ပစ္စိမအရ ရုပ်ကို ယူ၍၊ ပုရိမအရ နာမ်ကို ယူရသည်၊ ဤ ပစ္စိမပုရိမာနံကို ဝစနတ္ထော၌ သမ္ဘန်အဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ။

ဝဋ္ဋမူလဒဿနေန၊ပေ၊ န္တိတိ အတ္ထော။ ။ပါဠိတော်၌ “အဝိဇ္ဇာ-ဘဝတဏှာ”ဟု ဝဋ္ဋမူလတရားနှစ်ပါးကိုသာ တိုက်ရိုက်ပြ၏၊ ထိုသို့ ဝဋ္ဋမူလတရား နှစ်ပါးကို တိုက်ရိုက်ပြခြင်းအားဖြင့် ထို ဝဋ္ဋမူလတရားတို့၏ဖြစ်ပုံ ဖြစ်ဟန်ကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့သည်၊ [ဌာနကို ပြသဖြင့် ဌာနီကို သိရသော ဌာနပစ္စာတည်း၊] ဤအလို-“ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရဒဿနတ္တံ-ဝဋ္ဋမြစ်ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ ဘဝတဏှာတို့၏ လွန်စွာ အထက်အထက်၌ ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ”ဟု ပေးပါ။

ဝဋ္ဋမူလသမုဒါစာရော-လွန်စွာ အထက်အထက်၌ဖြစ်သော ဝဋ္ဋ၏အမြစ်အရင်း၊
ဝဋ္ဋမူလဒဿနေန-ဝဋ္ဋတို့၏အမြစ်အရင်းကို ပြခြင်းဖြင့်၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ-တို့၏၊
ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒဿိတာ-ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ ဝဋ္ဋမူလာနံ-တို့၏၊ သမုဒါစာရဿ-ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ (ဂဟိတာ၌
စပ်)၊ ဣတိပိ အတ္ထော-သည်လည်း၊ (ဟောတိ။)

၁၃၂၀။ စ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဧကေနသ္မိ-ခန္ဓာငါးပါးတွင်
တစ်ပါးတစ်ပါး၌၊ အတ္တာတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လောကောတိ-ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ ဂဟဏဝိသေသံ-ယူပုံအထူးကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲ၍၊ အတ္တာစ
လောကောစာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ခန္ဓပဉ္စကကို အတ္တလောက
ယူပုံကိုပြ၏၊ ဋီကာဆရာတား ခန္ဓာငါးပါးတွင် တစ်ပါးတစ်ပါး၌ အတ္တလောက
ယူပုံကို ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် ဧကေနသ္မိစသော စကားသည် အဋ္ဌကထာမှ
တစ်နည်း ပြတည်းဟူလည်းကောင်း၊ စသဒ္ဓါလည်း ဝါ အနက်ဟောဟု
လည်းကောင်း မရဖွင့်၏။] ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကံ-သော၊ ခန္ဓံ-ကို၊ အတ္တတော-
အတ္တအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ အညံ-(အတ္တဟု ယူအပ်သောခန္ဓာမှ) တစ်ပါး
သော ခန္ဓာကို၊ အတ္တနော-အတ္တ၏၊ ဥပဘောဂဘူတော-အသုံးအဆောင်ဖြစ်
၍ ဖြစ်သော၊ လောကော-လောကတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏုန္တဿ-ယူသူ၏၊
(ဝသေန-ဖြင့်၊) (အတ္တာစ လောကောစာတိ ဝုတ္တံ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ အတ္တာတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊
အတ္တာနံ-အတ္တကို၊ လောကောတိ-ဟူ၍၊ ဂဏုန္တဿ-ယူသူ၏၊ ဝသေန-
ဖြင့်၊ အတ္တာစ လောကောစာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

တံ ဘဝိဿတိတိ-ကား၊ ဒွိဓာပိ-နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်လည်း၊ ဂဟိတံ-
သော၊ တံခန္ဓပဉ္စကံ-သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လတ်၊ ဣတိ-သို့၊ နိဝိဋ္ဌာ-စွဲမြဲ
တည်နေသော၊ ပရာမသန္တိ-မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊
ဣတိ အတ္ထော၊ [နိဝိဋ္ဌာကိုပင် ပရာမသန္တိဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ စွဲမြဲစွာတည်နေ
ဟူသည် မှားသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းတည်း-ဟူလို။]

၁၃၂၂။ သဟ-အတူတကွ၊ သိက္ခိတဗ္ဗော-ကျင့်ထိုက်သော၊ ဓမ္မော-အဓိသီလ
စသော တရားတည်း၊ သဟဓမ္မော-အတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလ
စသောတရား၊ တတ္ထ-ထိုအတူတကွ ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလစသော
တရား၌၊ ဘဝံ-ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သဟဓမ္မိကံ-ပုဒ်၊ ... ကမ္မတ္ထေ-
ကမ္မအနက်၌၊ ဝတ္တမာနတော-ဖြစ်သော၊ ဒေါဝစဿ သဒ္ဓတော-ဒေါဝစဿ
သဒ္ဓါမှနောက်၌၊ အာယသဒ္ဓံ-အာယသဒ္ဓါကို၊ အနညတ္ထံ-တစ်ပါးသော
အနက် မရှိသည်ကို၊ (ဒေါဝစနဿပုဒ်၏အနက်မှ တစ်ပါးသောအနက်ထူး
မရှိသည်ကို)၊ ကတွာ-၍၊ ဒေါဝစနဿယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-

ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ဖြင့်၊ ဒုဗ္ဗစသေ ကမ္မန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဒေါဝစသေသ-ခဲယဉ်းသောစကားရှိသူ၏ အမှု၏၊ အာယနံ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ဒေါဝစသေသယံ-ခြင်း၊ [ဤအလို အာယသဒ္ဓါ အနက်ရှိသည်။]

☞

ဝစနသေ-သူတစ်ပါးပြောအပ်သော စကား၏၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓဝစနံ-ဆန့်ကျင်ဘက် ပြောခြင်းသည်၊ ပဋ္ဌာဏိကဂ္ဂဟဏံ-ပဋ္ဌာဏိကကို ယူခြင်းမည်၏၊ ဂုဏေဟိ-သီလစသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဂရုသု-အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဂါရဝေန-ရိုသေလေးစားခြင်းအားဖြင့်၊ ဝသနံ-နေခြင်းသည်၊ ဂရဝါသော-မည်၏၊ ဇာတိအာဒိဟိ-အမျိုးဇာတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဇေဋ္ဌကေသု-ကြီးကုန်သော၊ ပဋိသုဏိတဗ္ဗေသု-ရှေးရှုနားထောင်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝသနံ-နေခြင်းသည်၊ သဇေကဋ္ဌဝါသော-မည်၏၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ ဩတ္တပ္ပိတဗ္ဗာ-လန့်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဂရုနော-ဂရုတို့မည်၏၊ ဟိရိယိတဗ္ဗာ-ရှက်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဇေဋ္ဌကာ-တို့မည်၏၊ ယာယစေတနာယ-ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗစော-ခဲယဉ်းသော စကားရှိသည်၊ (အပြောခက်သူသည်) ဟောတိ၊ သာ-ထို စေတနာသည်၊ ဒေါဝစသေတာ-ဒေါဝစသေတာ သည်၊ ဘဝုတုံ-ငှာ၊ အရဟတိ-ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ သင်္ခါ ရက္ခန္ဓော ယေဝါတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

၁၃၃၃။ ဒု သဒ္ဓေန-ဒုသဒ္ဓါနှင့်၊ ယုတ္တံ-ယှဉ်သော၊ နာမံ-နာမည်တည်း၊ ဒုန္နာမံ-ဒုသဒ္ဓါနှင့်ယှဉ်သောနာမည်၊...အနုပသင်္ကမန္တဿပိ-မချဉ်းကပ်သူ၏ လည်း၊ (အတုလိုက်အပ်သူ၏အနီးသို့ မသွားဘဲလည်း၊) အနုသိက္ခနံ-(အဝေးကပင်) အတုလိုက်၍ ကျင့်ခြင်းသည်၊ သေဝနာ-သေဝန မည်၏၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သောအလိုဖြင့်၊ ဘဇာနာတိ ဥပသင်္ကမနာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ သဗ္ဗတော ဘာဂေနာတိ-ကား၊ ကာယ ဝါစာ စိတ္တေဟိ-ကိုယ်နှုတ် စိတ်တို့ဖြင့် အာဝိ စေဝ-မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း၊ ရဟော စ-မျက်ကွယ်၌ လည်းကောင်း၊ (ဘဇနာ၌ စပ်)။

၁၃၃၆။ ဝိဘင်္ဂခန္ဓကာ-ဝိဘင်း၊ ခန္ဓကတို့ကို၊ ဝိနယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ၊ ဝတ္ထုဝိတိက္ကမတော-ဝတ္ထုကို လွန်ကျူးရာအခါမှ၊ ပုဗ္ဗေစ-ရှေ့၌ လည်းကောင်း၊ ပရတောစ-နောက်၌လည်းကောင်း၊ အာပတ္တိ-အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တောနာမ-ရောက်သူမည်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝတ္ထုနာ-ဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နတိ-ပိုင်းခြားတတ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ သဟ၊ ပေ၊ နာမာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ သဟကမ္မဝါစာယာတိ-ကား၊ အတ္တာန၊ ပေ၊ ဝါစာယ-အတ္တာနကမ္မဝါစာ၊ တိဏဝတ္ထာရကကမ္မဝါစာလည်းကောင်း၊ အဟံ၊ ပေ၊

အာပဇ္ဇိန္ဒြိယအာဒိကာယစ-အဟံ၊ပေ၊အာပဇ္ဇိ အစရှိသောစကားနှင့်လည်းကောင်း၊
(သဟဉ္စစပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ကမ္မဝါစာယ-ကံကို ဆိုကြောင်းဖြစ်သော ဥတံ
ကမ္မဝါစာ၊ အဟံ ဘန္တေ ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိ အစရှိသောစကားနှင့်၊
သဟေဝ-တကွသာလျှင်၊ အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာနံစ-ကိုလည်း၊ ပရိစ္ဆန္တတိ-၏၊
ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝါ-တစ်နည်း၊ အာပတ္တိယာ-၏၊ ကာရဏံ-အကြောင်းသည်၊ ဝတ္ထု-
ဝတ္ထုတည်း၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-အာပတ်မှထခြင်း၏၊ ကာရဏံ-သည်၊ ကမ္မဝါစာ-
ကံကို ဆိုကြောင်းစကားတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ကာရဏေန-အကြောင်းဖြစ်
သော ဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ၊ ဖလဿ-အကျိုးဖြစ်သော အာပတ်ကို၊ (တစ်နည်း၊)
ကာရဏေန-အကြောင်းဖြစ်သော ကမ္မဝါစာနှင့်၊ သဟ၊ ဖလဿ-အကျိုး
ဖြစ်သော အာပတ်မှထခြင်းကို၊ ဇာနနဝသေန-သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ သဟ
၊ပေ၊ ဝါစာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [ဝတ္ထုနာ-အကြောင်းဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ-တကွ
ဖြစ်သော၊ (အာပတ္တိနံ၌ စပ်၊) ကမ္မဝါစာယ-ကံကို ဆိုကြောင်းစကားနှင့်၊
သဟ-တကွဖြစ်သော၊ (အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ၌ စပ်)]။

၁၃၃၈။ အယမေဝတ္ထော-ဤနောက်အနက်ကိုသာ၊ သဟပရိကမ္မေနာတိ
တ္ထေ-ဟူသောဤပါဌ်၌၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ ဝုဋ္ဌာနကပညာယတိ-
ကား၊ ဝုဋ္ဌာနဿ-သမာပတ်မှထခြင်း၏၊ ကာရဏဘူတာယ-သော၊ ပရိကမ္မ
ပညာယ-ပရိကမ်ပညာ၏၊ (အတ္ထတာယ၌ စပ်။)

၁၃၄၀။ ဓာတုပိသယာ-ဓာတ်ဟူသောအရာရှိသော၊(ဓာတ်ကို အာရုံပြုသော၊)
သဗ္ဗာပိ-အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ (ငါးပါးလုံးလည်းဖြစ်သော၊) ပညာ-(ဥဂ္ဂဟ
စသော)ပညာသည်၊ ဓာတုကုသလတာ-ဓာတုကုသလတာမည်၏၊ တဒေကဒေ
သာ-ထိုငါးမျိုး၏တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော ဥဂ္ဂဟမနသိကာရဇာနနပညာ
သည်၊ မနသိကာရကုသလတာ-မည်၏၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယေန-ဤသို့သော
အလိုဖြင့်၊ ပုရိမပဒေပိ-(ဓာတုကုသလတာဟူသော) ရှေ့ပုဒ်၌လည်း၊ ဥဂ္ဂဟ
၊ပေ၊ ပညာ-ဥဂ္ဂဟမနသိကာရကို သိသောပညာကို၊ ဝုတ္တော။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုရိမပဒေ-(ဓာတုကုသလတာဟူသော) ရှေ့ပုဒ်၌၊ ဝါစုဂ္ဂ
တာယ-နှုတ်တက်ပြီးသော၊ (ဥဂ္ဂဟပညာအတွက်ကြောင့် နှုတ်တက်ပြီးသော၊)
ဓာတုပါဠိယာ-ဓာတုပါဠိကို၊ မနသိကာရဏံ-နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ မနသိကာရော
တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုဥဂ္ဂဟပညာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ဥဂ္ဂဏန္တိ-
သင်ယူတတ်သော၊ (ပညာစ-ပညာကိုလည်းကောင်း၊) မနသိကာရောန္တိ-
နှလုံးသွင်းတတ်သော၊ (ပညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊) ဓာတုပါဠိယာ-ဓာတုပါဠိ
၏၊ အတ္ထံ-အနက်ကို၊ သုဏန္တိ-နားထောင်တတ်သော၊(ပညာစ-လည်းကောင်း၊)

ဂန္ထတောစ-ကျမ်းဂန်ပါဠိအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတ္ထတောစ-အနက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇာနည်-ဆောင်ရွက်မှတ်သားတတ်သော၊ (ပညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊) အယံ-ဤစက္ခုပညာဒသည်၊ စက္ခုဓာတုနာမ-စက္ခုဓာတ်မည်၏၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ဓာတုယော-ဓာတ်တို့သည်၊) အဋ္ဌာရသေဝ-တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏနတော-အရေအတွက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆေဒ-အပိုင်းအခြားကို၊ ဇာနည်-သိတတ်သော၊ ပညာစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟပညာဒိကာ-ဥဂ္ဂဟပညာ အစရှိသည်ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ။

မစ္ဆိမပဒေ-(မနသိကာရကုသလတာဟူသော)နောက်ပုဒ်၌၊ ပဉ္စဝိဓာပိ-သော၊ သာ ပညာ-ထိုပညာကို၊ ဥဂ္ဂဟောတိ-ဥဂ္ဂဟောဟူ၍လည်းကောင်း၊ တတော-ထိုဥဂ္ဂဟပညာမှနောက်၌၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ အနိစ္စာဒိမနသိကာရော-အနိစ္စအစရှိသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ဥဂ္ဂဟမနသိကာရောတိစ-ဥဂ္ဂဟမနသိကာရောဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ၊ တဿ-ထိုဥဂ္ဂဟမနသိကာရကို၊ ဇာနနံ-သိခြင်းဟူသည်၊ ပဝတ္တနမေဝ-ဖြစ်စေခြင်းပင်တည်း။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ယထာပဝတ္တံ-အကြင်အကြင်ဖြစ်သော၊ ဥဂ္ဂဟံ-သင်ယူခြင်းကို၊ ဝေမေဝ-ဤသို့သော၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ ဥဂ္ဂဟော-သင်ယူခြင်းတည်း။

ပစ္ဆိမပဒေ။ ။မနသိကာရ ကုသလတာကို ပစ္ဆိမပဒဟု ဆိုသည်။ အဋ္ဌကထာ၌ “ဥဂ္ဂဟမနသိကာရကို သိသောပညာသည် မနသိကာရကုသလတာမည်၏”ဟု ဆိုရာ၌ ဓာတုကုသလတာ၌ ပြခဲ့သော ဥဂ္ဂဟမနသိကာရနှင့်မတူသော တစ်နည်းကို ပြလို၍ “ပစ္ဆိမပဒေ”စသည်ကို မိန့်သည်။ [“ပုရိမပဒေဝါ”ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ဤပစ္ဆိမပဒေကိုလည်း၊ ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းပြဟု သိသာ၏၊] ဓာတုမနသိကာရတာ၌ ပြခဲ့သော ပညာငါးမျိုးကိုပင် (ရှေးဦးစွာ နားလည်အောင် သင်ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့်) ဥဂ္ဂဟဟု ဆိုရ၏။ ထိုသို့ သင်ယူပြီးနောက် ထိုဓာတ်တို့ကို အနိစ္စသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို “ဥဂ္ဂဟမနသိကာရ”ဟုဆိုရသည်။ [“ဥဂ္ဂဟ+ဥဂ္ဂဟမနသိကာရ”ဟု နှစ်မျိုးခွဲ၍ နောက်ပုဒ်၌ “ဥဂ္ဂဟတော+မနသိကာရော ဥဂ္ဂဟမနသိကာရော”ဟု ပြ။]

တဿဇာနနံ ပဝတ္တနမေဝ။ ။သင်ယူခြင်းကို ဥဂ္ဂဟ၊ အနိစ္စသောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို မနသိကာရဟု ဆိုလျှင် ဇနေနအတွက် သိခြင်းဟူသောအနက် မဖြစ်နိုင်တော့ရကား အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ပဝတ္တနမေဝ”ဟု မိန့်သည်။ ထိုဥဂ္ဂဟမနသိကာရကို ဖြစ်စေခြင်းကိုပင် ထိုနှစ်မျိုးကို သိခြင်းဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။

ယထာပဝတ္တံ ဝါ။ ။ပစ္ဆိမပဒ်၌ဖွင့်ပြသော၊ ဥဂ္ဂဟနှင့်မနသိကာရကို တစ်နည်းပြလို၍ “ယထာပဝတ္တံဝါ”စသည်ကို မိန့်သည်။ ယထာပဝတ္တံဖြင့် ရိုးရာဖြစ်သော သင်ယူခြင်းအနက်ကို ပြ၏။ “သင်ပုံသင်နည်း ဖြစ်စေထိုက်၏”ဟု သင်ယူခြင်းကို

ဣတိ-သို့၊ ဇာနဏံ-သိခြင်းတည်း၊ ဥဂ္ဂဟဇာနဏံ-မည်၏၊ မနသိကာရောပိ-
မနသိကာရသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ ပဝတ္ထေတဗ္ဗော-
ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့လည်း၊ ပဝတ္ထော-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနဏံ-
သိခြင်းသည်၊ (သိတတ်သော ဉာဏ်သည်၊) မနသိကာရဇာနဏံ-မည်၏၊
တဒုဘယမ္ပိ-ထိုနှစ်ပါးစုံသော ဥဂ္ဂဟဇာနဏံ၊ မနသိကာရဇာနဏံကိုလည်း၊ မနသိ
ကာရကောသလ္လန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ (ကသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ မနသိကာရကောသလ္လန္တိ
ဝုတ္တံ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ဥဂ္ဂဟောပိ-သင်ယူခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊
(လဒ္ဓံ၊ ယုတ္တောတို့၌ စပ်၊) မနသိ၊ ပေ၊ ယောဂတော-မနသိကာရနှင့်ယှဉ်ခြင်း
ကြောင့်၊ မနသိကာရ နိရုတ္တိ-မနသိကာရဟူသော အမည်ကို၊ လဒ္ဓံ-ရခြင်း
ငှာ၊ ယုတ္တော-သင့်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယောစ-အကြင် အနိစ္စ
စသော လက္ခဏာကိုလည်း၊ မနသိကာတဗ္ဗော-နှလုံးသွင်းထိုက်၏၊ ယောစ-
အကြင်ပညာဟူသော သဘောတရားသည်၊ မနသိကာရဏုပါယော-နှလုံး
သွင်းခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ သဗ္ဗော-သော၊ သော-ထို မနသိကာတဗ္ဗ၊
မနသိကာရဏုပါယကို၊ မနသိကာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ-သင့်၏၊
ဣတိ-ထို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (တဒုဘယမ္ပိ မနသိကာရ ကောသလ္လန္တိ
ဝုတ္တံ၊) စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုဥဂ္ဂဟ၊ မနသိကာရတို့၌၊ ကောသလ္လံ-ကျွမ်းကျင်
သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်သည်၊ မနသိကာရ ကုသလတာ-မည်၏၊
ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၃၄၂။ တိသုပိဝါ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ တဿာစ-ထိုကုသလတာ၏
လည်း၊ ဥဂ္ဂဟာဒိဘာဝေါ-ဥဂ္ဂဟ အစရှိသည်တို့၏အဖြစ်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန)

သိခြင်းသည် ဥဂ္ဂဟဇာနဏံမည်၏၊ မနသိကာရကိုလည်း “သည်ပုံသည်နည်း ဖြစ်စေ
ထိုက်၏၊ သည်ပုံသည်နည်း ဖြစ်ခဲ့ပြီ”ဟု သိခြင်းသည် မနသိကာရဇာနဏံမည်၏၊
ထို နှစ်ပါးစုံသော သိခြင်းကို “မနသိကာရကောသလ္လ”ဟု ဆိုအပ်၏၊ [ကောသလ္လနှင့်
ကုသလတာသည် အနက်တူပင်တည်း။

ဥဂ္ဂဟောပိ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇတိ။ ။ဥဂ္ဂဟကို မနသိကာရကုသလတာ၌ သွင်းယူထား
ရာဝယ် ထိုဥဂ္ဂဟကို အဘယ်ကြောင့် “မနသိကာရ”ဟု ဆိုနိုင်ပါသနည်း၊ မနသိကာရ
ကား ဘယ်နှစ်မျိုး ပြားပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဥဂ္ဂဟောပိ”စသည်ကို
မိန့်သည်၊ ဥဂ္ဂဟ၏နောက်၌ မနသိကာရ (နှလုံးသွင်းမှု)ပါရကား ထိုမနသိကာရနှင့်
ယှဉ်သောကြောင့်ဥဂ္ဂဟကိုလည်း (သဟစရဏနည်းအားဖြင့်) မနသိကာရဟူသော
နိရုတ္တိကို (နာမည်ကို) ရသင့်ပါ၏၊ မနသိကာရကား မနသိကာတဗ္ဗဖြစ်သော အနိစ္စ
စသောလက္ခဏာ၊ နှလုံးသွင်းခြင်း၏အကြောင်းပညာဟူသော မနသိကာရဉပါယ
ဤသို့အားဖြင့် နှစ်ပါးပြားသည်-ဟူလို။

ဝုတ္တော၊ သမ္မသနံ-သုံးသပ်တတ်သောတရားသည်၊ ပညာ-ပညာတည်း၊ သာ-ထိုပညာသည်၊ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ-မဂ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (သမာနာ-သော်၊) အနိစ္စာဒိသမ္မသနကိစ္စံ-အနိစ္စ အစရှိသောအားဖြင့် သုံးသပ်ခြင်းကိစ္စကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏၊ (ကသ္မာ၊) နိစ္စသညာဒိပ္ပဟေနတော-နိစ္စသညာ အစရှိသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ မနသိကာရော-မနသိကာရသည်၊ သမ္မသနသမ္ပယုတ္တော-သမ္မသနညာဏ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (ဟုတွာ၊) တထေဝ-ထိုအတူ နိစ္စသညာစသည်ကို ပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်၊ အနိစ္စာဒိမနသိကာရကိစ္စံ-ကို၊ မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တော-မဂ်နှင့်ယှဉ်သည်၊ (သမာနော) သာဓေတိ၊ တေန-ကြောင့်၊ သမ္မသန၊ ပေ၊ မိဿကာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ၊ ဣမိနာ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤအကြောင်းကြောင့် ဤအကျိုးဖြစ်၏ဟူ၍၊) အဝိဇ္ဇာဒိနံ-တို့၏၊ (ပစ္စယဘာဝဝယ် ဘာဝ၌စပ်၊) သင်္ခါရာဒိပစ္စယုပ္ပန္နဿ-သင်္ခါရအစရှိသော ပစ္စယုပ္ပန်တရား၏၊ (ပစ္စယ၌စပ်၊) ပစ္စယဘာဝဇာနနံ-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကို သိခြင်းသည်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒကုသလတာ-မည်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒသေတိ။

၁၃၄၄။ အမ္မဗိဇ္ဇာဒိနိ-သရက်စေ အစရှိသည်တို့ကို၊ အနုပါဒိန္ဒကဒဿနတ္ထံ-ဥပါဒိန္ဒကမဟုတ်သော သက်မဲ့ဝတ္ထုကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တာနိ၊ သောတဝိညာဏာဒိနံ-သောတဝိညာဏ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-တို့အား၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ (ဝိသဘာဂါအနုရူပါ အနုပ္ပာဒကာတို့၌ စပ်၊) ဝိသဘာဂါ-သဘောမတူကုန်သော၊ အနုရူပါ-မလျောက်ပတ်ကုန်သော၊ အနုပ္ပာဒကာယေဝ-မဖြစ်စေတတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခာဒယော-စက္ခု အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိသဘာဂပစ္စယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-နိဗ္ဗိ၊ စ-ဆက်၊ တေဟိ-ထိုစက္ခု အစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ အနုပဇ္ဇမာနာနေဝ-မဖြစ်တတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သောတဝိညာဏာဒိနိ-တို့ကို၊ ဝိသဘာဂ၊ ပေ၊ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာနိ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သောတဝိညာဏေန-နှင့်၊ ဝိသဘာဂဿ-သဘောမတူသော၊ စက္ခုဝိညာဏဿ-၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသဘာဂပစ္စယော-မည်၏၊ စက္ခာယတနဿ-စက္ခာယတန၏၊ ဝိသဘာဂေန-သော၊ သောတာယတနေန-သောတရတနဟူသော၊ ပစ္စယေန-အကြောင်းကြောင့်၊ သမုပ္ပန္နော-ကောင်းစွာဖြစ်သောတရားသည်၊ ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နော-မည်၏။

၁၃၄၆။ အဇ္ဇဝနိဒ္ဒေသေ-၌၊ အဇ္ဇဝေါ အဇ္ဇဝတာတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါ၌၌၊ ဥရတာ ဥရကတာဣစ္ဆေဝ-ဟူ၍သာ၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဇဝမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေသု-တို့၌၊ ဥရ

ပေ၊ နိဒ္ဒေသေဟိ-ဥဇုကတာနိဒ္ဒေသ၊ မုဒုတာနိဒ္ဒေသတို့မှ၊ ဝိသေသံ-ထူးသော၊ မဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသေ-ဌ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ နိစစိတ္တတာတိပဒံ-ကို၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုမဒ္ဒဝနိဒ္ဒေသဌ၊ နိစစိတ္တတာ မုဒုတာဒိ-ဟူ၍၊ ပုန၊ မုဒုတာ ဝစနံ-မုဒုတာသဒ္ဒါသည်၊ နိစစိတ္တတာယ-နိစစိတ္တတာကို၊ ဝိသေသနတ္ထံ-အထူးပြုရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း-(ကဿာ ဝိသေသနတ္ထံ ဟောတိ) ဟိ (ယသ္မာ၊) ဩမာနောပိ-အောက်ကျသောမာန သည်လည်း၊ နိစစိတ္တတာ-နိစစိတ္တတာသည်၊ ဟောတိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် နိစ စိတ္တတာဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မုဒုတာ-မုဒုတာသည်၊ န-မဖြစ်၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ (ဝိသေသနတ္ထံ ဟောတိ။)။

၁၃၄၈။ ပရေသံ-တို့၏၊ ဒုက္ကဋ္ဌ-မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သော ကိုယ်မှုကို လည်းကောင်း၊ ဒုရုတ္တဉ္စ-မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော နှုတ်မှုကိုလည်း ကောင်း၊ ပဋိဝိရောဓာကရဏေန-ဆန့်ကျင်ဘက် မပြုခြင်းအားဖြင့်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဥပရိ-ဌ၊ အာရောပေတွာ-၍၊ ဝါသေန္တိ-တည်နေစေကုန်၏။

စိတ္တဿသကမနတာတိ-ကား၊ စိတ္တဿ-၏၊ အဗျာပန္နော-ဖောက်ပြန် ခြင်းသို့ မရောက်သော၊ သကော-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ မနဘာဝေါ-စိတ်အဖြစ် တည်း၊ ဝါ-စိတ်၏သဘောတည်း၊ [တစ်နည်း-သကမနသဘာဝေါ-မိမိစိတ်၏ သဘောတည်း၊] ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စိတ္တန္တိ-စိတ္တံဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊

တတ္ထ ပေ၊ ဝိသေသနတ္ထံ။ ။ဤဋီကာ အဖွင့်ကိုကြည့်၍ မဒ္ဒဝတာနိဒ္ဒေသ ဝယ် ပါဠိတော်၌ “ယာ မုဒုတာ ပေ၊ နိစစိတ္တတာ မုဒုတာ” ဟု မုဒုတာပုဒ် နှစ်ထပ်ရှိ ရမည်၊ စာအုပ်များ၌ကား “နိစစိတ္တတာ၏နောက်၌ မုဒုတာမပါ၊ ထိုမုဒုတာသည် နိစစိတ္တတာကို နောက်မှနေ၍ (ဩမာနဖြစ်သော နိစစိတ္တတာမှ ကွဲပြားအောင်) အထူးပြုသော ဝိသေသနတည်း။

စိတ္တဿ ပေ၊ ဘာဝေါတိ အတ္ထော။ ။စိတ်၏ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက် သော (ဒေါသ၊ ဒေါမနဿဖြစ်၍ မနေသော) သဘောသည် သကမ၏အဖြစ်တည်း၊ ဝါ-မိမိစိတ်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောတည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “သကော မနောဘာဝေါ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပီတိနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၌ “သကမနသဘာဝေါတိ အတ္ထော” ဟု ဖွင့်ခဲ့သောကြောင့် ဤ၌လည်း ထိုအဋ္ဌကထာကို နည်းမှီ၍ “သကမနသဘာဝေါတိ အတ္ထော” ဟုရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်။

စိတ္တန္တိ ဝါ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာအတိုင်းကိုပင် အဓိပ္ပာယ်အရကောက် တစ်မျိုးပြသော တစ်နည်းတည်း၊ “စိတ္တဿ” အရ စိတ်တစ်ခုတည်းကိုမယူဘဲ စိတ် အစဉ်အတန်းကို ဧကတ္တနည်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်းယူ၍ ထို စိတ်အစဉ်တွင်ပါဝင်သော ပီတိသဟဂုတ်စိတ်ကို သကမနတ္ထဟု ဆိုသည်၊ “အတ္တမနတာ” အရ ပီတိသဟဂုတ် စိတ်ကို ကောက်ပါ-ဟူလို၊ [အဋ္ဌကထာ၌ကား သောမနဿကို ကောက်သည်။]

စိတ္တပ္ပဗန္ဓ-စိတ်အစဉ်အဆက်ကို၊ ဧကတ္တေန-တစ်ခုတည်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တဿ-ထိုစိတ် အစဉ်အဆက်၏၊ အန္တရာ-၌၊ ဥပ္ပန္နေန-သော၊ ပီတိသဟဂတမနေန-ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ်အားဖြင့်၊ သကမနတ္တံ-သကမန၏အဖြစ်ကို၊ အာဟ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလော-တည်း၊ တဿ-ထိုမိမိစိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ အတ္တမနတာ-မိမိစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ၊ သာ-ထိုအတ္တမနတာသည်၊ သတ္တဿ-သတ္တဝါ၏၊ န (အတ္တမနတာ)-အတ္တမနတာ မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိနိဝါရဏတ္ထံ-ပုဂ္ဂလဒိဋ္ဌိကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသော အယူကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊) စိတ္တဿာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

၁၃၄၉။ ကာယဝါစာဟိ-ကိုယ် နှုတ်တို့ဖြင့်၊ ကတ္တဗ္ဗဿ-ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ အကရဏေန-မပြုခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာသာဒယိတဗ္ဗဿ-မသာ ယာထိုက်သော ရွှေ ငွေ စသည်ကို၊ သာဒယနေနစ-သာယာခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မနသာပိ-စိတ်ဖြင့်လည်း၊ အာစရတိဇဝ-ပြုကျင့်သည်သာ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဣန္ဒြိယ၊ ပေ၊ ဝသေန-ဣန္ဒြိယသံဝရ အစရှိသောသီလ၏ ပျက်စီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧတံ-ဤသဗ္ဗောပိ သီလသံဝရောဟူသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၃၅၀။ သဒေါသဝဏော-အပြစ်အနာရှိသော၊ ရက္ခေ-သစ်ပင်၌၊ နိယျာသ ပိဏ္ဍိယော-အစေး၊ အခဲတို့ကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဥဋ္ဌတာနိ-ပေါက်လာကုန်သော၊ အဟိစ္ဆတ္တကာနိ-မှိုင့်တို့ကို၊ အဏ္ဏကာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြ ပါကုန်သော်လည်း၊ ဖေဂ္ဂုရက္ခဿ-အကာရှိသော သစ်ပင်၏၊ ကုထိတဿ-ဆွေးသည်ဖြစ်၍၊ (သမာနဿ-သော်၊) အဏ္ဏာနိဝိယ-အဥတို့ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌတာ-ပေါ်ထွက်ကုန်သော၊ စုဏ္ဏပိဏ္ဍိယော-အမှုန်ခဲတို့ကို၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဂဏ္ဍိယော-အဖုအမြက်တို့ကို၊ အဏ္ဏကာနိတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ပဒုမနာဠိဝိယ-ပဒုမ္မာကြာရိုးကဲ့သို့၊ သောတံ-နားကို၊ ဗံသယမာနာဝိယ-ပွတ်တိုက်သကဲ့သို့၊ ပဝိသန္တိ-ဝင်သောစကားကို၊ ကက္ကဿာ-ကက္ကဿာဟူ၍၊ ဒဠဗ္ဗာ၊ ကောဓေန-

အတ္တမနော ဝါ။ ။ဤနည်းကား အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းသက်သက် တည်း၊ “အတ္တနော+မနော ယဿာတိ အတ္တမနော”ဟုပြု၍ မိမိစိတ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် ကို အရကောက်ပါ၊ ထို့နောက် “အတ္တမနဿ+ဘာဝေါ အတ္တမနတာ”ဟု တွဲ၍ ပီတိကို အရကောက်ပါ၊ “ထို အတ္တမနတာဟူသည် ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ၏ အတ္တမနတာ မဟုတ်၊ စိတ်၏ အတ္တမနတာတည်း”ဟု သိစေလို၍ “စိတ္တဿ”ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဤနည်းကို ပီတိနိဒ္ဒေသ၌လည်း ဋီကာပြခဲ့သည်။

ကောဓကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ-သော၊ တဿ-ထိုကောဓ၏၊ ပရိဝါဘူတာ-အခြံအရံ ဖြစ်၍ဖြစ်သောစကားသည်၊ ကောဓသာမန္တာ-ကောဓသာမန္တာမည်၏။

ပုရေ-မြို့၌၊ သံဝဗ္ဗနာရိ-ကြီးပွားသော သတို့သမီးသည်၊ ပေါရိ-ပေါရိ မည်၏၊ သာဝိယ-ထိုမြို့၌ကြီးပွားသော သတို့သမီးကဲ့သို့၊ သုကုမာရာ- အလွန်သိမ်မွေ့သော၊ မုဒုတာ-နူးညံ့သော၊ ဝါစာ-စကားသည်၊ ပေါရိဝိယ- မြို့၌ကြီးပွားသော သတိုးသမီးကဲ့သို့၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤဝစနတ္ထကြောင့်၊ ပေါရိ-မည်၏၊...တတ္တာတိ-ကား၊ ဘာသိတာ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာယ- ဟောတော်မူအပ်သော၊ ကိရိယာယ-ပြောဆိုခြင်းကြိယာ၌၊ ဣတိပိ-ဤသို့ လည်း၊ ယောဇနာ-အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ သမ္ဘဝတိ-ဖြစ်သင့်၏၊ [အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းဖြစ်သင့်၏၊] တတ္ထဝါစာယ-ထိုစကား၌၊ ဣတိ ဝါ-ဤအနက်သည်လည်း၊ (သမ္ဘဝတိ၊) [ရှေ့နည်းမှ တစ်နည်းဖြစ်သင့်၏၊] သဏှဝါစတာတိ အာဒိနာ-ပါဌ်ဖြင့်၊ တံ ဝါစံ-ထိုစကားကို၊ ပဝတ္ထယမာနံ- ဖြစ်စေတတ်သော၊ စေတနံ-စေတနာကို၊ ဒဿတိ၊ [တတ္ထအရ ပြောဆိုခြင်း ကြိယာ၊ ပြောဆိုအပ်သောစကားကို အရကောက်လျှင် သဏှဝါစတာစသော သုံးပုဒ်အရ အဘယ်တရားကို အရကောက်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “သဏှဝါစတာတိအာဒိနာ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ “ထိုစကားကို ဖြစ်စေ တတ်သော စေတနာကို ကောက်ပါ”ဟူလို။]

၁၃၅၁။ အာမိသလာဘောန-အာမိသကို မရခြင်းကြောင့်၊ ယံဆိဒ္ဓံ-အကြင် အပေါက် သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ-ထိုအပေါက်ကို၊ အာမိသာ ပေ၊ ဆိဒ္ဓန္တိ- ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ [“အာမိသ အလာဘောန အတ္တနာသဟ ပရေသံ ဆိဒ္ဓံ”ဟူသောအဋ္ဌကထာကို ချုံး၍ “အာမိသာလာဘောန ဆိဒ္ဓန္တိ”ဟု ဆိုသည်၊] ဒွေယေဝ ဟိတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ယထာဝုတ္တာနိ-နိသော၊ အာမိသဓမ္မာ လာဘောဟိ-အာမိသအလာဘာ၊ ဓမ္မအလာဘာတို့ကြောင့်၊ ပဝတ္ထမာနာနိ-ဖြစ် ကုန်သော၊ ဆိဒ္ဓါနိ-တို့ကို၊ အာဟ-ဆိုပြီ၊ ဂမနသဘာဂေနာဟိ-ကား ဂမနမဂ္ဂဿ-သွားကြောင်းလမ်းအား၊ (သွားမည့်လမ်းအား၊) အနုစ္ဆဝိကဒိသာ ဘာဂေန-လျှောက်ပတ်သောအရပ်အဖို့ဖြင့်၊ (တံ အာဒါယ၌ စပ်။)

သင်္ဂဟပက္ခေ ဌတ္တာတိ-ကား၊ သင်္ဂဟံ-ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရောမိ-ပြုအံ့၊ ဣစ္ဆေဝ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍သာ၊ (ကမ္မဋ္ဌာနံ-ကို၊) ကထေတဗ္ဗံ-ပြောဟောရာ၏၊ လာဘ၊ ပေ၊ ဒီဟိ-လာဘ်၊ ပူဇော်သက္ကာရကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်အစရှိသော အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ န (ကထေတဗ္ဗံ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ အဝဿံ-မချွတ် ကာတဗ္ဗံ-ပြုထိုက်သော အမှုသည်၊ ကိစ္ဆံ-ကိစ္စမည်၏၊ ဣတရံ-အခြားသော အမှုသည်၊ ကရဏီယံ-မည်၏၊... အဗ္ဘာနတော-အဗ္ဘန်မှ၊ အညံ-သော၊ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ-အာပတ်မှထမြောက်ကြောင်းကို၊ ဝုဋ္ဌာနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

၁၃၅။ သသမ္ဘာရကထာတိ-ကား၊ ဒဿနဿ-မြင်ခြင်း၏၊ ဝါ-မြင်တတ်သော စက္ခုဝိညာဏ်၏၊ ကာရဏသဟိတာ-အကြောင်းစက္ခုပသာဒနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သသမ္ဘာရဿ-အကြောင်းအဆောက်အဦးဖြစ်သော စက္ခုပသာဒနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဒဿနဿ-မြင်ခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ ကထာ-ဆိုရာဆိုကြောင်း စကားတည်း၊ သသမ္ဘာရကထာ-အကြောင်းအဆောက်အဦးနှင့်တကွဖြစ်သော မြင်ခြင်းကို ဆိုရာဆိုကြောင်းစကား။

ယဿ၊ပေ၊ ဟေတုတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-ဆိုပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ တဿ၊ပေ၊ ပိဒဟနတ္ထာယာတိ-ဟူ၍၊ဝုတ္တံ၊ အသံဝရဿတိ-အသံဝရဿဟူ၍၊ န(ဝုတ္တံ၊) တဒိတံ-ထိုအသံဝရဿဒွါကို မဆိုခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗံ စပ်၊) စက္ခုန္တိယာသံဝရဿ-စက္ခုန္တိကို မစောင့်စည်းခြင်း၏၊ ဟေတု-အကြောင်းကြောင့်၊ ယံ အဘိဇ္ဈာဒိ အနာဿဝနံ-အကြင်အဘိဇ္ဈာအစရှိသော တရားတို့၏အစဉ်တစိုက်လိုက်ခြင်းကို၊ ဒဿိတံ၊ တံ-ထို အဘိဇ္ဈာအစရှိသော တရားတို့၏အစဉ်တစိုက်လိုက်ခြင်းကို၊ အသံဝုတစက္ခုန္တိယဿေဝ-မစောင့်ရှောက်အပ်သောစက္ခုန္တိ၏သာလျှင်၊ ဟေတု-အကြောင်းကြောင့်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ဒဿိတံ-ပြုအပ်ပြီး၊ ဣတိကတ္တာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ ယတ္တာဓိကရဏံတိ (ပဒဿ)-၏၊ ယဿ စက္ခုန္တိယဿ-အကြင်စက္ခုန္တိ၏၊

န အသံဝရဿာတိ။ ။အနိယမဝါကျ၌ “ယဿ စက္ခုန္တိယာသံဝရဿ”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ နိယမဝါကျ၌ကား “တဿ စက္ခုန္တိယဿ”ဟု ဆိုထား၏၊ “တဿ စက္ခုန္တိယာသံဝရဿ”ဟု “အသံဝရဿ”ထည့်၍ မဆို၊ ထိုသို့ မဆိုသောကြောင့် နိယမ အနိယမ ထုံးစံမကျ-ဟူလို။

တဒိတံ၊ပေ၊ ဝုတ္တံတိ။ ။“တဿ စက္ခုန္တိယဿ သတိကဝါဠေန ပိဒဟနတ္ထာယ”ဟူသော စကားကို အဘယ်သို့ နှလုံးသွင်း၍ အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တဒိတံ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-“စက္ခုန္တိကို မစောင့်စည်းခြင်းကြောင့် အကြင်အဘိဇ္ဈာဒိ အနာဿဝကို (အနိယမဝါကျ၌) ပြုအပ်ခဲ့၏၊ ထိုအဘိဇ္ဈာဒိ အနာဿဝသည် (အရင်းစစ်လျှင် အမြစ်မြေကဟူသကဲ့သို့) မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္တိကြောင့် ဖြစ်၏”ဟု ပြုအပ်ရာရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် အနိယမ၌ အသံဝရထည့်သော်လည်း နိယမ၌ အသံဝရ မထည့်ဘဲ ဆိုထားသည်-ဟူလို။

ယတ္တာဓိကရဏန္တိ ဟိ။ ။[ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တေ အဓိပ္ပာယေ ဌတွာ ယတ္တာဓိကရဏန္တိ ဟိတိအာဒိနာ ပါဠိယောဇနံ (ပါဠိတော်၌ အနက်ယှဉ်စေပုံ၊ အနက်ပေးပုံကို) ဒဿေတိ၊] ဤအဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်၌ “ယတ္တာဓိကရဏံ-အကြင် မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္တိဟူသော အကြောင်းကြောင့် ၊ပေ၊ အနာဿဝေယျ-အစဉ်လိုက်ကုန်ရာ၏၊ တဿ-ထိုစက္ခုန္တိကို၊ သံဝရာယ-စောင့်စည်းခြင်းငှာ၊ န ပဋိပဇ္ဇတိ-မကျင့်”ဟု အနက်ပေးပါ၊ [အနာဿဝန္တိ အဘိဇ္ဈာဒယော၊ တဒုပလက္ခိတန္တိ အနာဿဝူပလက္ခိတံ (အနာဿဝဖြင့် မှတ်သားအပ်သော အသံဝရ)-အန။]

ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော-သည်၊ (ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ ကဿ-အဘယ်သို့သော စက္ခုန္တရိန္ဒြိယ၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အသံဝုတဿ-မစောင့်စည်းအပ်သော စက္ခုန္တရိန္ဒြိယ၊ (ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်တည်း၊) အသံဝုတံ-အသံဝုတဟူသည်၊ ကိဉ္စ-အဘယ်နည်း၊ ယဿစက္ခုန္တရိယာသံဝရဿ-၏၊ ဟေတု-ကြောင့်၊ (အဘိဇ္ဈာဒယော-တို့သည်၊) အန္ဓာဿဝန္တိ-အစဉ်တစိုက် လိုက်ကုန်၏၊ တဒုပလက္ခိတံ-ထို အဘိဇ္ဈာစသောတရားတို့၏ အစဉ်တစိုက် လိုက်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ (အသံဝုတံ-အသံဝုတတည်း၊) တဿ-ထို တဒုပလက္ခိတအသံဝုတစက္ခုန္တရိယကို၊ သံဝရဿ-စောင့်စည်းခြင်းငှာ၊ (န ပဋိပဇ္ဇတိ၌ စပ်၊) ဣတိအယံ-ကား၊ အတ္ထယောဇနာ-အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ဇေနက္ခဏေ ပန ဒုဿီလျဝါတိအာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ အဝစနတ္ထံ-မဆိုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣဓေ-ဤစက္ခုဒွါရ၌သာ၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံကို၊ ဝုတ္တံ-(ပေါင်း၍) ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဆသု-န်သော၊ ဒွါရေသု-တို့၌၊ ယထာသမ္ဘဝံ-စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း-(ကသ္မာ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ပဉ္စဒွါရေ-ပဉ္စဒွါရ၌၊ ကာယဝစီ ဒုစ္စရိတသင်္ခါတံ-ကာယဒုစရိုက်၊ ဝစီဒုစရိုက်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဒုဿီလျံ-ဒုဿီလျသည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ၊) ယထာကံတိ အာဒိနာ-အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ နဂရဒွါရေ-မြို့တံခါးသည်၊ အသံဝရေ-စောင့်စည်းခြင်း မရှိသည်၊ သတိ-သော်၊ တံ သမ္ပန္နာနံ-ထိုမြို့တံခါးနှင့် ဆက်စပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဃရာဒိနံ-အိမ်အစရှိသည်တို့၏၊ အသံဝုတတာ-မစောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ၊ (တထာ)ဇေနဇေတဿ၊ အသံဝရေ-စောင့်စည်းခြင်းမရှိသည်၊ သတိ-သော်၊ တံ သမ္ပန္နာနံ-ထိုဇေနှင့် စပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒွါရာဒိနံ-ဒွါရအစရှိသည်တို့၏၊ အသံဝုတတာ-သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ဧဝံ-ဤအတူ၊ အညေသံ-အခြား သော နဂရဒွါရ၊ ဇေနတို့၏၊ သံဝရေ-သည်၊ (သတိ၊) အညေသံ-အခြားသော ဃရစသည်၊ ဒွါရစသည်တို့၏၊ သံဝုတတာသာမညဓမ္မဝ-စောင့်ရှောက်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊ နိဒဿေတိ-ဥပမာညွှန်ပြ၏၊ ပုဗ္ဗာပရသာမညံ-ရှေ့နောက်အားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အန္တောဗဟိသာမညံဝါ-အတွင်းအပြင်အားဖြင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ န (နိဒဿေတိ)-ညွှန်ပြသည် မဟုတ်၊ ဝါ-ဥပမာပြသည် မဟုတ်၊ [ဤ အဓိပ္ပာယ်များကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

၂၂

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိကေ-ဒွါရ၊ ဘဝင်အစရှိသော တရားသည်၊ သတိ၊ ပုန၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော၊ ဇေနံ-ဇောကို၊ ဗာဟိရဝိယ-ပြင်ပကိုကဲ့သို့၊ ကတွာ၊ နဂရဒွါရသမာနံ-မြို့တံခါးနှင့် တူ၏ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ဣတရံစ-ဇောမှအခြားသော ဒွါရဘဝင် အစရှိသည်တို့ကား၊ အန္တောနဂရ ဒွါရသမာနံ-မြို့၏အတွင်းက တံခါးနှင့်တူ၏ဟူ၍၊ [မြို့အတွင်း အိမ်တံခါး၊ တံခါးမုခ်တံခါး၊ အခန်းတံခါးတို့နှင့် တူ၏ဟူ၍၊] (ဝုတ္တံ၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇေနေ-ဇောဓဏဌံ၊ အသံဝရေ-မံစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်လသော်၊ တတော-ထို ဇောဓဏမှ၊ ပရံ-နောက်၌၊ ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိနံ-တို့၏၊ အသံဝရဟေတု ဘာဝါပတ္တိတော-မစောင့်ရှောက်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်သို့ရောက်ခြင်း ကြောင့်၊ နဂရဒွါရသဒိသေန-မြို့တံခါးနှင့်တူသော၊ ဇေနေန-ဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဒုဿီလျာဒိစောရာနံ-ဒုဿီလအစရှိသော ခိုးသူတို့၏၊ (အာဒိဖြင့် မဋ္ဌဿစ္စ စသည်ကို ယူ၊) ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိမူသနံ-ဒွါရဘဝင် အစရှိသည်တို့၌ လုယူခြင်းကို၊ ကုသလဘဏ္ဍဝိနာသနံ-ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို၊ ကထိတံ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၅၃။ ဣမိနာအာဟာရေန-ဤအာဟာရဖြင့်၊ နိတ္တရဏတ္ထေန-ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသောအကျိုးအားဖြင့်၊ အတ္တိကဘာဝေါ-အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣဒမတ္တိကတာ-ဤ အာဟာရဖြင့် အကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်၊ [နိတ္တရဏတ္ထေနကား အတ္တိကဘာဝေါ၏သရူပက္ခာဝိသေသနတည်း၊] အာဟာရ ပေ၊ အသန္တုဿနာတိ - ကား၊ အာဟာရပရိဘောဂက္ခဏေ-အာဟာရကို

သတိ ဝါ၊ပေ၊သမာနံ။ ။“ပဘဿရမိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တံ၊ တဉ္စ အာဂန္တုကေ ဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ”ဟူသော ပါဠိတော်နှင့်အညီ၊ ဇောသည် အာဂန္တုကတရား ဖြစ်၍ အပြင်ကျသောကြောင့် “မြို့တံခါးနှင့်တူ၏”ဟုလည်းကောင်း၊ အခြားသောဒွါရ ဘဝင်တို့ကို မြို့တွင်းက “အိမ်တံခါးနှင့်တူ၏”ဟုလည်းကောင်း ဥပမာပြထားသည်။

ဇေနေ ဝါ ပေ၊ ကထိတံ။ ။ဤနည်း၌ “တတောပရံ”ဟု ဆိုသောကြောင့် စက္ခုဒွါရဝိသိ၏ ဇောဓဏဌံ အသံဝရဖြစ်လျှင် နောက် တဒနဝတ္တိကဝိသိများ၏ ဒွါရဘဝင်စသည်တို့၏လည်း အသံဝရဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းဖြစ်စရာရှိသောကြောင့် စက္ခုဒွါရိကဝိသိ၌ပါသော ဇောကို နဂရဒွါရနှင့် ဥပမာပြ၍ ထိုဇောဓဏဌံဖြစ်သော ဒုဿီလျာစသော ခိုးသူတို့က ဒွါရဘဝင်စသည်တို့၌ ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဥပနိဿယမဖြစ်ရအောင် ခိုးယူပုံကို ပြဆိုအပ်၏၊ [“ကုသလဘဏ္ဍဝိနာသနံ”ကား ဒွါရဘဝင်္ဂါဒိမူသနံ၏ အဓိပ္ပာယ်တည်း၊ ဒွါရဘဝင်ကို တိုက်ရိုက်ခိုးယူ၍ အကျိုးမရှိ၊ ဒွါရဘဝင်စသည်တို့က ကုသိုလ်ဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း ဥပနိဿယကို ဖျက်ဆီးခြင်းကို “ဒွါရဘဝင်စသည်တို့၌ ခိုးခြင်း”ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်တူလျှင် ဇောက ရှေ့ကျသောကြောင့် နဂရဒွါရနှင့် တူနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊]

သုံးဆောင်ဆဲခဏ၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်သော၊ အသန္တဿနာ-မတင်းတိမ် မရောင့်ရဲ
ခြင်းတည်း၊ ဒဝတ္တာဒိအဘိလာသော-ဒဝတ္တ အစရှိသည်တို့ကို လိုလားခြင်း
တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအသန္တဋ္ဌိတာ၊ အမတ္တညုတာတို့တွင်၊
အသန္တဋ္ဌိတာ-အသန္တဋ္ဌိတာဟူသည်၊ လောဘော-လောဘတည်း၊ အမတ္တညု
တာ စ-အမတ္တညုတာသည်လည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိသင်္ခါစ-သည်လည်းကောင်း၊
မောဟော-မောဟတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-နံသော၊ ဣမေ ဓမ္မာ-ဤလောဘ၊
မောဟတရားတို့ကို၊ ဘောဇနေ အမတ္တညုတာတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၁၃၅၅။ အဟံ-သည်၊ သေယျော-သည်၊ အသ္မိ၊ ဣတိအာဒိနာ-ဖြင့်၊
ပဝတ္တမာနောဝ-ဖြစ်သော မာနသည်ပင်၊ မာနမဒေါ-မာနမဒမည်၏၊ အဿဒ္ဓမ္မ
သေဝနသမတ္တတံ-မသူတော်တို့၏အကျင့်ဖြစ်သော မေထုန်မှီဝဲခြင်း၌ စွမ်း
နိုင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ ပဝတ္တော-ဖြစ်သော၊ မာနော-မာနသည်၊
(ပုရိသမဒေါ-မည်၏၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ ရာဂေါဝ-ရာဂသည်ပင်၊ ပုရိသမဒေါ-
မည်၏၊ သက္ကရသပ္ပိစိရာဒီနိ-သကြား၊ ထောပတ်၊ နို့ရည်အစရှိတို့ကို၊ ယော
ဇေတွာ-ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ-ရောစပ်၍၊ ဗဟလပက္ကံ-ခပ်ပျစ်ပျစ် ချက်အပ်သော၊
ဘောဇနံ-ဘောဇဉ်သည်၊ ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ-ပိဏ္ဍရသဘောဇဉ်မည်၏၊ ဝါ-
တစ်နည်း၊ ဗဟလပက္ကံ-သော၊ မံသရသာဒိဘောဇနံ-အသားရည် အစရှိ
သည်တို့ဖြင့် ရောစပ်အပ်သော ဘောဇဉ်သည်၊ (ပိဏ္ဍရသဘောဇနံ-မည်၏၊)
မန္တန္တိ-ကား၊ အပ္ပံ-နည်းနည်းပါးပါး။

ဌိတိယာတိ-ကား၊ ဌိတတ္ထံ-တည်တံ့သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊
စ-ဆက်၊ တဒတ္ထံ-ထိုတည်တံ့သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ ဘုဉ္ဇန္တော-
စားသူသည်၊ ယသ္မာ၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ဌပေဿာမိ-တည်တံ့စေအံ့၊ ဣတိ-
ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဘုဉ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ ဌပနတ္ထာယာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇနကာတိ-ဟူသော၊ ခုဒ္ဒါယ-ခုဒ္ဒါ၏၊ ဣဒံ ဝိသေသနံ-
ဤဝိသေသနသည်၊ ယဿာ-အကြင်ခုဒ္ဒါ၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ခြင်းကို၊
ဘောဇနေန-ဘောဇဉ်သည်၊ ကာတဗ္ဗာ-ပြနိုင်၏၊ တဿာ-ထို (ဘောဇဉ်ဖြင့်
မဖြစ်အောင် ပြနိုင်သော) ခုဒ္ဒကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ပြရခြင်းအကျိုးရှိ၏၊ [“အခြား
ခုဒ္ဒါမဟုတ်၊ မစားလျှင်မဖြစ်သည့် ခုဒ္ဒါ”-ဟူလို၊] တချို့ကား “အဘုတ္တပစ္စယာ
ဥပ္ပဇနကာ”ဟု ဝိသေသန ပြုသည်-ဟူလို၊] သကလံသာသနံတိ-ပါ၌ဖြင့်၊

ဒဝတ္တာဒိ အဘိလာဘော။ ။ဒဝေါဇေ အတ္ထော ပယောဇနံတိ ဒဝတ္ထော၊ (ဒဝ
ဟူသော အကျိုး၊) သော အာဒိ ယေ တေသံ ဒဝတ္တာဒယော၊ (ဒဝတ္တအစရှိသော
မဒ၊ မဏ္ဍန၊ ဝိဘူသနတို့၊) တေသု၊ တေသံ ဝါ အဘိလာသော (မြောက်လင့်ခြင်း၊
တောင်းတခြင်း၊)-အန။

ပါဠိခမ္ပပိ-ပါဠိတော်ဓမ္မကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကုသလေပိ-(သိက္ခာသုံးရပ်မှ ကြွင်းသော)အလုံးစုံသောကုသိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သင်္ဂဏှာတိ-သိမ်းယူ၏။

အဘုတ္တပစ္စယာ-မစားအပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ-ဖြစ်သော ဝေဒနာလည်းကောင်း၊ ဘုတ္တပစ္စယာ-ကြောင့်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ-မဖြစ်သော ဝေဒနာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧတာသံ-ဤဝေဒနာတို့၏၊ ဝိသေသော-သည်၊ ကော-အဘယ်နည်း၊ ပုရိမာ-ရှေ့ဖြစ်သော အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာသည်၊ ယထာပဝတ္တာ-အကြင်အကြင် ဖြစ်မြဲတိုင်းသော၊ (ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဖြစ်သော၊) ဇီယန္တာနိမိတ္တာ-ထမင်းဆာခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဝေဒနာ-ဝေဒနာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထို ဝေဒနာသည်၊ အဘုပ္ပန္နဿ-မစားသူ၏ သန္တာန်၌၊ ဘိယျော-လွန်စွာ၊ ပဝတ္တနဝသေန-ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ပစ္ဆိမာပိ-နောက်ဖြစ်သော ဘုတ္တပစ္စယာ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ သည်လည်း၊ ခုဒ္ဒါနိမိတ္တာဝ-မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည် သာလျှင် (ဟုတွာ၊) အပဝတ္တာ-မဖြစ်သေးသော၊ အင်္ဂဒါဟသူလာဒိဝေဒနာ-ကိုယ်အင်္ဂါ၏ ပူလောင်ခြင်း၊ လေ တံကျင်ထိုးခြင်း အစရှိသော ဝေဒနာတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သာ-ထိုဝေဒနာသည်၊ ဘုတ္တပစ္စယာ-ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ အနုပ္ပန္နာဝ-မဖြစ်သေးသည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ၊) န ဥပ္ပဇ္ဇသတိ-မဖြစ်တော့လတ်၊ (မစားလျှင် ဖြစ်လိမ့်မည်-ဟူလို၊) စ-ဆက်၊ ဝိဟိံသာယ-ဝိဟိံသာမည်သော ခုဒ္ဒါမှ၊ ဝိဟိံသာနိမိတ္တာတာ-ဝိဟိံသာဟူသော အကြောင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဧတာသံ-ဤ ဝေဒနာနှစ်မျိုးတို့၏၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း။

ပုရိမာ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ။ဝေဒနာဟူသည် ကာယိကဒုက္ခ၊ စေတသိကဒုက္ခ ဝေဒနာတည်း၊ ထမင်းဆာခြင်းသည် အကြောင်း၊ ထိုထမင်းဆာခြင်းကြောင့် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဒုက္ခဝေဒနာအကျိုးတည်း၊ ထမင်း မစားရသည် ရှိသော် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်မှ တိုး၍ မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေဒနာ ကို “အဘုတ္တပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ”ဟု ခေါ်သည်။

ပစ္ဆိမာပိ ပေ၊ န ဥပ္ပဇ္ဇိသတိ။ ။ထမင်းဆာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ပင် ဝမ်းဗိုက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ ပူလောင်လာခြင်း၊ လေတံကျင် အစရှိသောဝေဒနာသည် ဖြစ်လာတတ်၏၊ ထိုသို့ ဖြစ်လာတတ်သော ဝေဒနာ၏ မဖြစ်ခြင်းသည် “ဘုတ္တပစ္စယာ န ဥပ္ပဇ္ဇနကဝေဒနာ”မည်၏။

ဝိဟိံသာ ပေ၊ ဝိသေသော။ ။ဤပြခဲ့သော ဝေဒနာနှစ်မျိုးသည် ဝိဟိံသာဟု ခေါ်အပ်သော-ခုဒ္ဒါမဟုတ်သေး၊ ဝိဟိံသာဟု ခေါ်အပ်သော ခုဒ္ဒါကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ရသော ဝေဒနာများတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိံသာနှင့် ဤဝေဒနာနှစ်မျိုးတို့၏ ထူးခြားပုံကိုလည်း သိပါ။

ယာတြာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ ယာပနာ-ရှည်သော အခွန်သို့ ရောက်ခြင်းကို၊
 ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုဗ္ဗေပိ-ရှေ့၌လည်း၊ ယာပနာယာတိ-ဟူ၍၊
 ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ-ဤယာပနာနှစ်မျိုးတို့၌၊ ဝိသေသော-သည်၊ ကော-နည်း၊
 ပုဗ္ဗေ-၌၊ ယာပနာယာတိ ဇီဝိတိန္ဒြိယယာပနတ္ထာယာတိ-ယာပနာယာတိ
 ဇီဝိတိန္ဒြိယ ယာပနတ္ထာယဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣပေန-ဤနေရာ၌ကား၊ စတုန့်-
 န်သော၊ ဣရိယာပထာနံ-တို့၏၊ အဝိဇ္ဇေဒသင်္ခါတာ-မပြတ်စဲခြင်းဟု
 ဆိုအပ်သော၊ ယာပနာ-ယာပနာကို၊ ယာတြာတိ-ဟူ၍၊ (ဝုတ္တံ၊) အယံ-
 ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤယာပနာနှစ်မျိုးတို့၌၊ ဝိသေသော-တည်း။

ဒါယကဒေယျဇ္ဇာနံ-အလှူရှင်၊ လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့၏လည်းကောင်း၊ အတ္တနော
 စ-မိမိဟူသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ပမာဏံ-အတိုင်းအရှည်ကို၊
 အဇာနိတွာ-မသိမူ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ခံယူခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါဒေယျ
 ဝိနိပါတနတ္ထံ-သဒ္ဓါဖြင့် လှူအပ်သောဆွမ်းကို ဖောက်ပြန်စွာကျစေခြင်းအကျိုး
 ငှာ၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ အဓမ္မိကပဋိဂ္ဂဟဏံ-မည်၏၊ ဝါ-
 တစ်နည်း၊ ယေန-အကြင်ဂဏဘောနေထူပီကတကို ခံယူခြင်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ
 အာပဇ္ဇေယျ၊ (တံ-ထို ဂဏဘောနေထူပီကတကို ခံယူခြင်းသည်၊ အဓမ္မိက
 ပဋိဂ္ဂဟဏံ-မည်၏၊) [ဤအဓိပ္ပာယ်များကို အဋ္ဌကထာ နိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

အပစ္စဝေက္ခိတပရိဘောဂေါ-မဆင်ခြင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို သုံးဆောင်
 ခြင်းသည်၊ အဓမ္မေန ပရိဘောဂေါ-မည်၏၊ ပစ္စယေ-ပစ္စည်းသည်၊ ဝါ-
 ပစ္စည်းက၊ အနဝဇ္ဇေ အနိန္ဒိတဗ္ဗေ-မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၊ (သမာနေ-ဖြစ်ပါလျက်၊)
 ပရိဘောဂေန-သုံးဆောင်ခြင်းအားဖြင့်၊ သာဝဇ္ဇံ သနိန္ဒံ-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်နှင့်တကွ
 ဖြစ်အောင်၊ အတ္တာနံ-ကို၊ ကရောတိ-၏။

အနဝဇ္ဇတာစ ဘဝိဿတိတိ-ကား၊ အတ္တနော-၏၊ ပကတိ အဂ္ဂိဗလာ
 ဒိ-ပကတိအား၊ ဝမ်းမီးအား အစရှိသည်ကို၊ ဇာနိတွာ-သိ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့
 တော်ရုံသင့်ရုံ စားရသည်ရှိသော်၊ မေ-ငါ၏၊ အဂရဟိတဗ္ဗတာစ-မကဲ့ရဲ့
 ထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊
 ပမာဏယုတ္တံ-ပမာဏနှင့်ယှဉ်သော အာဟာရကို၊ အာဟာရေတိ-စားမျိုး၏၊
 ဣတိ အတ္ထော၊ သုခေါ-ချမ်းသာသော၊ ဣရိယာပထဝိဟာရော-ဣရိယာပုထ်
 ဟူသောနေကြောင်းတည်း၊ ဖာသုဝိဟာရော-ချမ်းသာသောနေကြောင်း။

ဧတ္တကဉ္စိ ၂ပေ၊ ပဝတ္တန္တိတိ-ဟူသော ဤ စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊)
 ဣရိယာပထာနံ-ဣရိယာပုတ်တို့၏၊ သုဓပ္ပဝတ္တိယာ-ချမ်းသာစွာ ဖြစ်ခြင်း၏၊

ဧတ္တကဉ္စိ ၂ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧတ္တကဉ္စိ ဘုဉ္ဇိတွာ ပါနီယံ”စသော
 စကားဝယ် “ဣရိယာပထာ သုခေန ပဝတ္တန္တိ”ဟု ဣရိယာပထတို့ကို ကတ္တာအဖြစ်ဖြင့်
 ဆိုထား၏၊ ထိုသို့ ဆိုရာ၌ တစ်ဝါကျတည်းဝယ် ကတ္တာသည် ပဓာန ဖြစ်ရကား

ကာရဏဘူတံ-အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဘုဉ္ဇနံ (၈)-စားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (လေးလုပ် ငါးလုပ်လျှော့၍ စားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊) ပိဝနဉ္စ-ရေသောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဣရိယာပထေဟိ-တို့သည်၊ ကာရဏဘာဝေန-ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ-ကြောင့်၊ တေဟိ-ထို ဣရိယာပုတ်တို့သည်၊ သာဓိတံဝိယ-ပြီးစေအပ်သကဲ့သို့၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ။

အဘုတ္တာ ဥဒကံ ပိဝေတိ-ဟူ၍၊ လိခန္တိ-ရေးကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ရေးကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဘုတ္တာနာတိ-ဟူ၍၊ ပါဠော-ပါဠိတော်ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၊ ပုနပိ-တစ်ဖန်လည်း၊ အပ္ပသေဝ-အနည်းငယ်ကိုသာ၊ အနဇာနနဝသေန-ခွင့်ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကပ္ပိယံ၊ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ-

ဘုဉ္ဇနပိဝနကြိယာတို့ကိုလည်း ထိုဣရိယာပထတို့က ပြီးစေနိုင်ပါသလော၊ အဘယ်နည်းဖြင့် ထိုသို့ ဆိုထားပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ဧတ္ထကဉ္စိ ပေ၊ ဝုတ္တံ”ဟု မိန့်သည်။ ဆိုလိုရင်းကား-လေးလုပ် ငါးလုပ်လျှော့၍ စားခြင်း၊ ရေကို သောက်နေခြင်းကြောင့် ဣရိယာပုတ်တို့ ချမ်းသာစွာ ဖြစ်နိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုဉ္ဇန ပိဝနသည် ဣရိယာပုတ်တို့ သုခပဝတ္တန၏ အကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို အကြောင်းကိုပင် ဣရိယာပုတ်တို့က ငါတို့၏အကြောင်းဟု ယူအပ်(အသိအမှတ် ပြုအပ်)သောကြောင့် ထိုဣရိယာပုတ်တို့ကပင် ပြီးစေအပ်သကဲ့သို့ (ကတ္ထုဿတ္ထိ မရှိသော်လည်း ရှိသကဲ့သို့ တင်စား၍) တဒ္ဓမ္မုပစာရအားဖြင့် ဆိုထားအပ်သည်-ဟူလို။

အနုဋီကာ။။ဣရိယာ ပေ၊ ဝုတ္တန္တိ သုခံ ပဝတ္တမာနေဟိ ဣရိယာပထေဟိ တေသံ (ထိုဣရိယာပုတ်တို့၏) တထာပဝတ္တိယာ ကာရဏန္တိ ဂဟိတတ္တာ ပိဒိတတ္တာ ယထာဝုတ္တဘုဉ္ဇနပိဝနာနိ ပုဗ္ဗကာလကြိယာဘာဝေန ဝုစ္စမာနာနိ ဣရိယာပထကတ္ထု ကာနိဝိယ (ဣရိယာပုတ်ဟူသော ကတ္တားရှိကုန်သကဲ့သို့) ဝုတ္တာနိတိ အတ္ထော၊-အန၊ ဤဋီကာနှင့် အနုဋီကာဖွင့်ပုံ ထောက်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ “ဧတ္ထကဉ္စိ ဘုဉ္ဇတော ပါနိယံ ပိဝိတွာ”ဟု ရှေးပါဌ်ရှိသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ရှေးနိဿယ၌လည်း “ပိဝိတွာ”ဟုပင် ရှိသည်။

ဘုတ္တာန ပန ပါဠော။ ။တိသနိပါတ် ထေရဂါထာပါဠိတော်၌ “အဘုတ္တာ”ဟု မရှိဘဲ “ဘုတ္တာန”ဟုပါဌ်ရှိ၏၊ ဘုတ္တာနပါဌ်ရှိကြောင်းကို ထိုဂါထာ၏နောက်၌ဆက်၍ မိန့်ဆိုအပ်သော “ကပ္ပိယံစ တံ ဆာဒေတိ”စသောဂါထာ၊ “ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နဿ” စသော ဂါထာ၊ ဤနှစ်ဂါထာတို့ကို ထောက်၍ သိနိုင်ပါသည်။ မှန်၏-ထိုနှစ်ဂါထာ၌ သင်္ကန်းသည် အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် အပ်လည်းအပ်၏၊ ဖုံးလွှမ်းထိုက်သောကိုယ်အင်္ဂါကိုလည်း ဖုံးလွှမ်းနိုင်၏၊ ဣဒမတ္ထိက (သီတာဒီပဋိဃာတဟိရိကောပိနပဋိစ္ဆာဒန အကျိုးလည်း ရှိ၏၊) ထိုသင်္ကန်းသည် သင့်လျော်လောက်ပါပြီဟု သင်္ကန်းပစ္စည်းအတွက် အနည်းဆုံးကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ကျောင်းပစ္စည်းအတွက်လည်း ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်နေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပုဆစ်ဒုဝန်းနှစ်ဘက် မိုးလုံလျှင် သင့်လျော်လောက်ပြီဟု အနည်းဆုံး(အညံ့ဆုံး)ကျောင်းကို ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤဂါထာ၌လည်း လေးလုပ် ငါးလုပ်လောက်ကိုသာ စား၍ ရေသောက်နေလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သင့်လျော်ပြီးဟု မူလဋီကာဆရာ ဆိုလိုသတတ်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပလ္လင်္ကေန၊ ပေ၊ ဖာသုဝိဟာရာယာတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အာဟ-(ဓမ္မသေနာပတိ)မိန့်တော်မူပြီး [တံ စီဝရံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊ ကပ္ပိယဉ္စ-အပ်လည်းအပ်၏၊ ဆာဒေတိစ-(ဖုံးလွှမ်းထိုက်သောကိုယ်အင်္ဂါကိုလည်း)ဖုံးလွှမ်းနိုင်၏၊ ဣဒမတ္ထိကံ-ဤသင်္ကန်းဖြင့် သီတာဒိပဋိဃာတအကျိုး၊ ပာရိကောပိနပဋိစ္စာဒနအကျိုးလည်းရှိ၏၊ (တံ-ထိုသင်္ကန်းသည်၊) ဖာသုဝိဟာရာယ-ချမ်းသာစွာနေရခြင်းငှာ၊ အလံ-စွမ်းနိုင်၏၊ ပလ္လင်္ကေန-ထက်ဝယ်ပလ္လင်ဖြင့်၊ နိသိန္နဿ-ထိုင်နေသောယောဂီရဟန်း၏၊ ဇဏ္ဏုကေ-ပုဆစ်ဒူးဝန်းတို့ကို၊ နာဘိဝဿတိ-မိုးမစွတ်နိုင်၊ (တံ-ထိုကျောင်းသည်၊) ဖာသုဝိဟာရာယ အလံ။]

ဘောဇနာနိသံသောတိ (ပဒဿ)-၏၊ ယထာဝုတ္တေဟိ-နိသော၊ အဋ္ဌဟိ၊ အင်္ဂေဟိ-တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ-သော၊ ဘောဇနဿ-ဘောဇနကို စားခြင်း၏၊ အဂရဟိတဗ္ဗတာ-မကဲ့ရဲ့ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သုခဝိဟာရောစ-ချမ်းသာစွာ နေကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ အာနိသံသော-အကျိုးတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယုတ္တဿ-သင့်လျော်သော၊ နိဒ္ဒေါသဿ-အပြစ်မရှိသော၊ ဘောဇနဿ-၏လည်းကောင်း၊ ပရိမာနဿစ-အတိုင်းအရှည်၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ ဇာနနံ-သိခြင်းသည်၊ ယုတ္တပမာဏဇာနနံနာမ-ယုတ္တပမာဏဇာနန မည်၏။

၁၃၅၆။ ယဿ-အကြင်သူ၏၊ ဝိနာသံ-ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တိယာ-ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ နဋ္ဌာ-ပျက်စီးသော၊ ပဋိပက္ခေဟိ-ဆန့်ကျင်ဘက်တို့သည်၊ အဘိဘူတတ္တာ-လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ မုဋ္ဌာစ-ပျောက်ပျက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သတိ-သတိသည်၊ (အတ္ထိ၊) သော-ထိုသူသည်၊ နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိ-နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိမည်၏၊ တဿ-ထိုနဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိရှိသူ၏၊ ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည်၊ နဋ္ဌမုဋ္ဌဿတိ-မည်၏။

၁၃၆၈။ ဝိသုဒ္ဓိပ္ပတ္တန္တိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလသီလံ-မဂ်ဖိုလ်သီလကို၊ ဝုစ္စတိ၊ လောကုတ္တရဓမ္မာဝါတိ-ကား၊ လောကုတ္တရာသတိအာဒိဓမ္မာဝ-လောကုတ္တရာဖြစ်သော သတိအစရှိသော တရားတို့ကိုသာ၊ (ကထိတာဋ္ဌစပ်၊) [“လောကီယလောကုတ္တရဓမ္မာဝ”မှ “လောကုတ္တရဓမ္မာဝ”အရ အသိခက်သောကြောင့် ခွဲ၍ဖွင့်သည်၊ လောကုတ္တရာဖြစ်သော သတိသမ္ပဉ္စေသောတရားတို့ကိုသာ ဟောတော်အပ်ကုန်ပြီ-ဟူလို။]

ပန-ဆက်၊ သီလသမ္ပဒါ-သီလသမ္ပဒါကို၊ ရူပါရူပါဝစရာ-ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရဖြစ်သော သီလသမ္ပဒါသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သမ္ဘဝတော-ဖြစ်သင့်သော၊ (ကာမာဝစရ၊ လောကုတ္တရာ)အားဖြင့် ယောဇေတဗ္ဗာ-၏၊ [မဟဂ္ဂုတ်၌ ဝိရတိဟူသော သီလ မယှဉ်သောကြောင့် သီလသမ္ပဒါပုဒ်ကို ရသင့်သော လောကီကာမာဝစရနှင့်လောကုတ္တရာ၌သာ ယှဉ်ပါစေ-ဟူလို။]

၁၃၇၃။ ဘောဂူပကရဏေဟိ-သုံးဆောင်ခံစားခြင်း၏ အဆောက်အဦး တို့ဖြင့်၊ သဘောဂေါ-ဘောဂနှင့်တကွဖြစ်သော (ပုရိသောဉ္စ ဖပ်) [ဘောဂအရ သုံး ဆောင်ခံစားဖို့ရာ အဆောက်အဦးကို ယူပါ၊ “ထိုသို့ယူမှ နက္ခတ်ပွဲသဘင်နှင့် တွေ့သောအခါ အလွယ်တကူ သုံးဆောင်ခံစားနိုင်မည်”ဟုလို။]

စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမန္တိ (ပဒဿ)-၏၊ စတုဿစ္စ ပဋိဝေဓဿ- သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောဉာဏ်အား၊ အနုလောမ-လျော် သော၊ (ဝိပဿနာဉာဏ်၌ စပ်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ဟောတိ၊) ဟိ-မှန်၊ သစ္စာ နန္တိ-သစ္စာနံဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗေဟိ-ထိုးထွင်း၍ သိထိုက်သော သစ္စာတို့ဖြင့်၊ ပဋိဝေဓာ-ထိုးထွင်း၍ သိတတ်သောမဂ်ဉာဏ်ကို၊ ဝုတ္တော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ စတုဿစ္စပဋိဝေဓဿ-သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိတတ် သောဉာဏ်၏၊ ဥပနိဿယဘူတံ-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ် သော ဝိပဿနာဉာဏ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနံ-န်သော၊ စတုန္နံ-ကုန်သော၊ သစ္စာနံ-တို့အား၊ အနုလောမန္တိ-လျော်သောဉာဏ်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

၁၃၇၈။ မမ-တပည့်တော်၏၊ ယရံ-အိမ်ကို၊ ဓုရံ-အဦးပဓာနကို၊ ကတွာ၊ ဘိက္ခံ-ဆွမ်းခံရာအရပ်သို့၊ ပဝိသထ-ဝင်ပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်၍၊ ဒိယျမာနံ-လှူအပ်သောဆွမ်းကို၊ ဓုရဘတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိစ္စဘတ္တာဒိ-မြဲသော ဆွမ်းအစရှိသည်ကို၊ အညေဟိ-အခြားသူတို့ကိုလည်း၊ အာဏာပေတွာ-ခိုင်းစေ၍၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဓုရံ-အဦးပဓာနသည်၊ ဟုတွာ၊ ဒိန္နံ-လှူအပ် သော ဆွမ်းသည်၊ ဓုရဘတ္တံ-မည်၏။

၁၃၇၉။ ပဋိနေဝါတိနာမာတိ-ကား၊ နိဝတ္တေတိနာမ-ဆုတ်နစ်စေသည် မည်၏၊ ဩသက္ကေတိနာမ-နောက်သို့ သွားစေသည်မည်၏၊ (သက္ကဓာတ်သည် ဂတိအနက်ဟော)။

၁၃၈၀။ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္တက္ခန္ဓာတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ ပုရိမဇာတိသု-ရှေးဘဝတို့၌၊ သန္တတိ ပရိယာပန္န-ခန္ဓာစဉ်၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ခန္ဓေ-ခန္ဓာတို့ကို၊ အာဟ၊ ခန္ဓပုဋ္ဌိဗဒ္ဓန္တိ-ကား၊ ဝတ္ထာ၊ ပေ၊ ဇနပဒါဒိ-အဝတ်၊ တန်ဆာ၊ ယာဉ်၊ ရွာ၊ ဇနပုဒ် အစရှိသည်တည်း၊ [ခန္ဓာနှင့် ဆက်စပ်၍နေသော အဝတ်စသည်ကို ဆိုသည်။] ခယသမေတိ-ပါဌ်တို့ဖြင့်၊ မဂ္ဂက္ခဏံ-မဂ်ခဏကို၊ အာဟ။

၁၃၈၁။ အဓိမုစ္စနဋ္ဌေနာတိ-ကား၊ အနိဂ္ဂဟိတပက္ခန္ဓနသင်္ခါတေန-မနိပ်အပ် သည်ဖြစ်၍ ပြေးဝင်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ (လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် ပြေးဝင်ခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊) ယထာသုခံ-စွာ၊ ပဝတ္ထနတ္ထေန-အားဖြင့်။

၁၃၈၂။ ခိဏာနံ-ကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏၊ အန္တော အဝသာနံ- အဆုံးသည်၊ နိဋ္ဌိတဘာဝေါ-ပြီးဆုံးကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ခိဏန္တော-

ခိဏန္တ မည်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ခိဏာနံ-တို့၏။ အာဒိကာလော-အစကာလသည်။ (ခိဏန္တော-မည်၏။) တသ္မိံ ခိဏန္တေ-ထိုကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ အဆုံး၌၊ ဝါ-ထိုကုန်ပြီးသော ကိလေသာတို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အစကာလ၌၊ နိရုဒ္ဓန္တေ တိ အာဒိသု-ပုဒ်တို့၌၊ ဒေသ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော-သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊...ဒုကနိက္ခေပကဏ္ဍကထာ ဝဏ္ဏနာ-သည်။ နိဋ္ဌတာ။

ဒုကနိက္ခေပကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-သည်။ နိဋ္ဌတာ။

အဋ္ဌကထာကဏ္ဍအဖွင့်

၁၃၈၄။ နယမဂ္ဂန္တိ-ကား၊ သုတ္တန္တပဒဘာဇနီယာဒိနယဂမနံ-သုတ္တန္တဘာဇနီယအစရှိသောနည်းကို သိကြောင်းအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အနုလောမာဒိနယဂမနဉ္စ-အနုလောမ အစရှိသောနည်းကို သိကြောင်းအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အသလ္လက္ခန္တေန သမာနေတုံတို့၌ စပ်၊) ဟိ-မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌၊ တမ္ပိ-ထိုနယမဂ္ဂကိုလည်း၊ အတ္ထေသု-အနက်အရကောက်တို့ကို၊ နိစ္ဆိတေသု-ဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးကုန်လသော်၊ သုခံ-လွယ်ကူစွာ၊ သမာနေန္တိ-တူအောင်ပြုနိုင်ကုန်၏။ ပဉ္စဒ္ဓါရန္တိ-ကား၊ ဧကူနပညာသာယ ဧကူနပညာသာယ-တစ်ခုယုတ်ငါးဆယ်၊ တစ်ခုယုတ်ငါးဆယ်သော၊ (ပဉ္စေသုစ-ပြဿနာတို့၌လည်းကောင်း၊) နဝသု နဝသု-ကိုးပါးကုန်၊ ကိုးပါးကုန်သော၊ ပဉ္စေသုစ-တို့၌လည်းကောင်း၊ လဗ္ဘမာနဿ-ရထိုက်သောပြဿနာ၏အဖြေကို၊ ဥဒ္ဓရဏံ-ထုတ်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အသလ္လက္ခန္တေန သမာနေတုံတို့၌စပ်၊) တေသုယေဝ-ထိုပြဿနာတို့၌ပင်၊ လဗ္ဘမာနာနံ-နံသော၊ ဂဏနာနံ-ဂဏန်းတို့ကို၊ ထပနံ-

သုတ္တန္တေ၊ ပေ၊ ဂမနံ။ ။သုတ္တန္တဘာဇနီယာဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် ဝိဘင်းအတွက် အဘိဓမ္မဘာဇနီယ ပညာပုစ္ဆကနည်းကိုလည်းကောင်း၊ ဓာတုကထာအတွက် သင်္ဂဟအသင်္ဂဟစသော နည်းကိုလည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလပညတ်အတွက် ဧကကစသော နည်းကိုလည်းကောင်း၊ ကထာဝတ္ထုအတွက် သုဒ္ဓိကသစ္စိကဋ္ဌစသော နည်းကိုလည်းကောင်း၊ ယမိုက်အတွက် မူလ မူလစသော နည်းကိုလည်းကောင်း ယူပါ။ အနုလောမာဒိဉ္စ အာဒိဖြင့် ပဋ္ဌာန်းအတွက် ပစ္စနီယစသောနည်းကို ယူပါ။

ဧတ္ထ၊ ပေ၊ နိစ္ဆိတေသု။ ။ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌ စိတ္တုပ္ပါဒ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာမာဝစရစသော ဘုံအထူးနှင့် ယှဉ်ပုံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ “ကုသလာဓမ္မာ” စသော မာတိကာပုဒ်တို့၏အနက်တို့ကို ဆုံးဖြတ်အပ်ကုန်ပြီးဖြစ်လျှင် ထိုနယဂမနကို လွယ်ကူစွာ တူအောင်ပြုနိုင်ကြသည်။ [သမာနေန္တိကို “သမာနံ ကရောန္တိ” ဟု နိဒါနကထာ၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။]

ထားခြင်းဟူသော၊ ဂဏနာစာရ-ဂဏန်းတို့ကို ဖြစ်စေခြင်း ထားခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “ဂဏနာစာရော” ဟု ရှိ၏၊ အသလ္လကွေန္တေနံ နိဗ္ဗာနံ မည်ဖြစ်၍ “ဂဏနာစာရ” ဟု ရှိသင့်သည်။] အတ္ထုပ္ပတ္တိ-ကား၊ စိတ္တုပ္ပာဒါ ဒယော-စိတ္တုပ္ပာဒ် အစရှိကုန်သော၊ ဣမေ နာမ အတ္ထော-ဤမည်ကုန်သော အနက်သဘောတို့သည်၊ ကုသလာဒိကာ-ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဥဒ္ဓရဏံ-ထုတ်ဆောင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း။

ကဏ္ဍိကံ ကဏ္ဍိကန္တိ-ကား၊ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍရူပကဏ္ဍောသု-တို့၌၊ ဝိဘတ္တိ-ဝေဖန်အပ်ပြီးကုန်သော၊ ပသဇ္ဇေ-ပြန်ကြကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တရားတို့ကို၊ (ဂန္တေ တွာဌ်စပ်) စတုသု၊ ပေ၊ အာဒိနာ-ဖြင့်၊ ရာသိရာသိဝသေန-အစုအစု၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဟ၊ ဂန္တေတွာ-သိကုံး၍၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဃဋ္ဌဂေါစ္ဆကာ-ဃဋ္ဌသဒ္ဓါ၊ ဂေါစ္ဆကသဒ္ဓါတို့သည်၊ ကဏ္ဍိကဝေဝနာနေဝ-ကဏ္ဍိကသဒ္ဓါ၏ ဝေဝနပရိယာယ်တို့သာတည်း။

ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤပါဠိတော်၌၊ စတုသု ဘူမိသု ကုသလန္တိ-ဟူ၍၊ ဧက ဝစနနိဒ္ဒေသော-ဧကဝစ်ဖြင့် ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ စတုဘူမကာနံ-ဘုံလေးပါး၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလဗသ္မာဒိနံ-ကုသိုလ်ဗသ္မ အစရှိသည်တို့၏၊ ကုသလ ဘာဝေ-ကုသိုလ်၏အဖြစ်၌၊ ဧကတ္ထုပဂမနတော-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍောသု-တို့၌၊ စတု၊ ပေ၊ ဝသေန-ဘုံလေးပါး၌ဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပာဒ်အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိညာတဓမ္မဿ-သိအပ်ပြီးသော တရားရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ အယံ အတ္ထုပ္ပတ္တိရဒေသနာ-ဤအတ္ထုပ္ပတ္တိရဒေသနာကို၊ အာရဒ္ဓါ-အားထုတ်တော်မူ အပ်ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုစိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍတို့၌၊ စတုသု-နိသော၊ ဘူမိသု-ဘုံတို့၌၊ ယံ ကုသလံ-ကို၊ ယာဝ ဝိညာတံ-သိအပ်သည့် တိုင်အောင်၊ ဝိဘတ္တိ-ဝေဖန်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣမေဓမ္မာ-(စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍ၌ ဝေဖန်အပ်ပြီးသော) ဤတရားတို့သည်၊ ကုသလာ-ကုသိုလ်တို့တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [“ဣမေဓမ္မာ ကုသလာ” ဟူသော နိဂုံး၏ဆိုလိုရင်း အနက်တည်း။]

ဧတ္ထ ပန ပေ၊ ဂမနတော။ ။ပါဠိတော်၌ “စတုသု ပေ၊ ကုသလံ” ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဧကဝစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ပါဠိတော် စာသွားကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် “ဧတ္ထ ပန” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဘုံလေးပါးတို့၌ ဖြစ်သော ကုသိုလ်ဗသ္မစသော လေးမျိုးဖြစ်၍ များသော်လည်း ထိုကုသိုလ် ဗသ္မ ဝေဒနာစသည်တို့က ကုသိုလ်အဖြစ်၌ တစ်ခုတည်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကြသောကြောင့် (ဇာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့်) “ကုသလံ” ဟု ဧကဝစ်ဖြင့် ညွှန်ပြတော်မူပါသည်၊ [ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော နေရာဝယ် အနုဋီကာ၌ အဝိသိဋ္ဌနိဒ္ဒေသော-သာမညအားဖြင့် ညွှန်ပြခြင်း” ဟု ပါ၍ရှိ၏။]

ကုသလတ္တိကဝိတ္တာရော-ကုသလတိက်၏အကျယ်ကို၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးစိတ္တပ္ပာဒကဏ္ဍ၌၊ ယဒိပိ ဝိညာတော-အကယ်၍မူလည်း သိအပ်ပါပေပြီ၊ တထာပိ-ထိုသို့ပင် သိအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ တတ္ထ-ထို စိတ္တပ္ပာဒကဏ္ဍ၌၊ ဓမ္မာ-တရားတို့ကို၊ သမယဝသေန-သမယ၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖဿာဒိသဘာဝဝသေနစ-ဖဿအစရှိသည်တို့၏ သဘော၏အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဘတ္တာ-န်သည်၊ (ဟုတွာ၊) ဘိန္နာ-ကွဲပြားသော တရားတို့ကို၊ ဝိညာတာ-သိအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဗျတိရိက်ကား၊ ဧကသ္မိ-သော၊ လက္ခဏေ-အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၌၊ သမာနေတွာ-အတူပြု၍၊ န (ဝိညာတာ)-မသိအပ်ကုန်၊ တဿ၊ တတ္ထ-ထိုစိတ္တပ္ပာဒကဏ္ဍ၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ သမယာဒိဘောဒံ-သမယ အစရှိသောအပြားကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ-ကြည့်၍၊ သဗ္ဗဘောဒဘိန္နာ-အလုံးစုံသော အပြားအားဖြင့် ကွဲပြားသောကုသိုလ်တို့ကို၊ ဧကသ္မိ-သော၊ ကုသလာဒိလက္ခဏေ-ကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏လက္ခဏာ၌၊ သမာနေတွာ-၍၊ ဗောဓနတ္ထံ-သိစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဣမ-ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌၊ ကုသလတ္တိကနိဒ္ဒေသော-ကုသလတိက်၏နိဒ္ဒေသကို၊ ပန၊ ဝိဘတ္တာ-ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌၊ ဧကဝစနေန-ဧကဝစဖြစ်၊ ကုသလနိဒ္ဒေသံ-ကုသိုလ်အကျယ် ညွှန်ပြကြောင်းစကားကို၊ ကတွာ-ပြုပြီး၍၊ ဗဟုဝစနေန-ဗဟုဝစဖြစ်၊ နိဂမနဿ-နိဂုံးအုပ်ခြင်း၏၊ ကာရဏံ-ကို၊ ဝုတ္တမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ၊ ဓမ္မာနံ-ဓမ္မတို့၏၊ ကုသလတ္တေ-ကုသိုလ်၏အဖြစ်၌၊ ဧကတ္ထုပဂမနံ-သည်၊ ယဒိ (ဟောတိ)-အံ၊ (ဧဝံသတိ) ကဿ၊ ဧကဝစနေန-

ယဒိပိ ကုသလတ္တိကဝိတ္တာရော။ «စိတ္တပ္ပာဒကဏ္ဍ ရူပကဏ္ဍတို့၌ ဘုံလေးပါး၌ဖြစ်သော စိတ္တပ္ပာဒစသည်ကို သိပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍကို အားထုတ်အပ်လျှင် “အဘယ်ကြောင့် သိအပ်ပြီးသော ကုသိုလ်၏နိဒ္ဒေသ (အကျယ်)ကို ဤ၌ ထပ်၍ ဝေဖန်အပ်ပါသနည်း”ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိပိ ၊ပေ၊ ဣမ ကုသလတိကနိဒ္ဒေသော ပန ဝိဘတ္တာ”ဟု မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား...ရှေး၌ အကျယ် သိအပ်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ထိုတရားတို့ကို တစ်ခုတည်းသော အနုဝဇ္ဇသုခဝိပါကလက္ခဏာ၌လည်းကောင်း၊ သာဝဇ္ဇဒုက္ခဝိပါကလက္ခဏာ၌လည်းကောင်း၊ အဝိပါကလက္ခဏာ၌လည်းကောင်း၊ ပေါင်း၍မသိရသေး၊ ထိုသို့ ပေါင်း၍သိခြင်းငှာ ဤကဏ္ဍ၌ ကုသလတိကအကျယ်ကို ထပ်၍ ဝေဖန်အပ်ပါသည်-ဟူလို။

ဧတ္ထ စ၊ပေ၊ ဝုတ္တမေဝ။ «“စတုသု ဘူမိသု ကုသလံ”ကို ရည်ရွယ်၍ “ဧကဝစနေန ကုသလနိဒ္ဒေသံ ကတွာ”ဟု မိန့်သည်၊ ထိုသို့ ဧကဝစဖြစ် ဟောတော် မူပြီးနောက် “ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ”ဟု ဗဟုဝစဖြစ် နိဂုံးအုပ်ခြင်းကို “ဗဟုဝစနေန နိဂမနံ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ဗဟုဝစဖြစ် နိဂုံးအုပ်ခြင်းကား ပုစ္ဆာအားလျော်အောင်အုပ်ခြင်း၊ (ပုစ္ဆာနုသန္နိ ဗဟုဝစအားဖြင့်အုပ်ခြင်း)ဟု နိက္ခေပကဏ္ဍ အသင်္ခတဒုကနိဒ္ဒေသ၌ အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ-ဟူလို။

ဧကဝုဏ်ဖြင့်၊ ပုစ္ဆာပိ-ပုစ္ဆာကိုလည်း၊ န ကတာ-ပြုတော်မမူအပ်သနည်း၊ ဥဒ္ဓေသေ-
မာတိကာဥဒ္ဓေသဉ္စ၊ ကုသလသဒ္ဓဿ-ကုသလသဒ္ဓါ၏၊ ဓမ္မဝိသေသနဘာဝ
တော-ဓမ္မသဒ္ဓါ၏ ဝိသေသ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အတွက်၊ တဗ္ဗိသေသနာနံ-
ထိုကုသိုလ်စသောဝိသေသနရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-ဓမ္မတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ပုစ္ဆတတ္ထာ-
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တေသံ-ထိုဓမ္မတို့၏၊ အနိဒ္ဓါရိတသင်္ခါဝိသေသတ္တာစ-
မထုတ်ပြအပ်သေးသော အရေအတွက်အထူးရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ (ဧကဝစနေ ပုစ္ဆာပိ န ကတာ၊) နိဒ္ဓေသေပန-နိဒ္ဓေသဉ္စကာ၊ ဝိတ္ထာရ
တော-အားဖြင့်၊ ဝိညာတာဟိ-သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ စတူဟိ-န်သော၊ ဘူမိဟိ-
တို့ဖြင့်၊ ကုသလေ-တို့ကို၊ ဝိသေသေတွာ-အထူးပြု၍၊ ဒဿေဟိ၊ ဣတိ-
ကြောင့်၊ စတူသု ဘူမိသု ကုသလန္တိ-ဟူ၍၊ ဧကတ္တံ-တစ်ခုတည်း၏အဖြစ်ကို၊
နေတွာ-ဆောင်၍၊ ဝစနံ-ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ ယုတ္တံ-သင့်မြတ်၏၊ ဟိ-
မှန်၊ ဧတ္ထ-ဤနိဒ္ဓေသဉ္စ၊ ကုသလပဒံ-ကုသလ်ပဒံ သည်၊ ပဓာနံ-ပဓာနတည်း၊
တဉ္စ-ထိုကုသလ်ပဒံသည်လည်း၊ ဝိသေသိတဗ္ဗာ န ပေက္ခံ-ဓမ္မဟူသောဝိသေသျှ
ကို ငဲ့ခြင်းမရှိသော၊ ကုသလာကာရမေဝ-ကုသိုလ်၏ (အနဝဇ္ဇသုခဝိပါက
လက္ခဏာဟူသော) အခြင်းအရာကိုသာ၊ အတ္တနော-၏၊ သဘာဝေ-သဘော၌၊
ဌိတံ-တည်သည်ကို၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဝတ္တမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဧကတ္တမေဝ-
ကိုသာ၊ ဥပါဒါယ-ဉာဏ်ဖြင့်ယူ၍၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဘေဒံ-ကုသိုလ်အပြားကို၊
(ဥပါဒါယ) န(ပဝတ္တတိ၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၃၈၅။

“စတူသု ဘူမိသု ကုသလံ” ဟု ဧကဝုဏ်ဖြင့်ဟောလျှင် “ဒွါဒသ
အကုသလစိတ္တပွားဒါ” ဟု အဘယ်ကြောင့် ဗဟုဝုဏ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြန်
သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ဒွါဒသ၊ ပေ ဧတ္တာပိ” စသည်မိန့်၊ ဒွါဒသ၊ ပေ၊
ဧတ္တာပိ-ဤပါဌ၌လည်း၊ ပဌမာကုသလစိတ္တပွားဒါ-ပဌမအကုသိုလ်စိတ္တပွားဒိ
ကို၊ သမယဖဿာဒိဝသေန-သမယ၊ ဖဿအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဘေဒံ-
အပြားကို၊ အနာမသိတွာ-၍၊ သောမနဿ၊ ပေ၊ ဘာဝေ-သောမနဿသဟဂုတ်
ဒိဋ္ဌိဂသမ္ပယုတ်စိတ္တပွားဒိ၏အဖြစ်၌၊ ဧကတ္တံ နေတွာ ဝုတ္တော၊ ဧဝံ-တူ၊
ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ ဒွါဒသမော-တစ်ဆယ့်နှစ်ခုမြောက် အကုသိုလ်သည်၊
(အတ္ထိ၊) (တာဝ-ထိုဒွါဒသမအကုသိုလ်စိတ်တိုင်အောင်၊ ဝုတ္တော၊) ဣတိ-
ကြောင့်၊ ဒွါဒသ ပေ၊ စိတ္တပွားဒါတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ [စိတ် တစ်ခုစီတုန်းက
ဧကဝုဏ်ဖြင့် ဟောတော်မူသော်လည်း စိတ္တပွားဒိတစ်ဆယ့်နှစ် ဖြစ်သောအခါ၌
ဗဟုဝုဏ်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊] ဧဝံ-တူ၊ စတူသု ဘူမိသု ဝိပါကောတိ
အာဒိသုပိ-စတူသု ဘူမိသု ဝိပါကောအစရှိသောပုဒ်တို့၌လည်း၊ ယထာယောဂံ-
စွာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ။ စတူဟိ ဘူမိဟိ အာဓာရဏဘူတာဟိ ဝိသေသေတွာ
သမယဖဿာဒိဘေဒံ အနာမသိတွာ ဝိပါကဘာဝေ ဧကတ္တံ နေတွာ စတူသု ဘူမိသု

စိတ္တုပ္ပါဒါတိ ဧတ္ထ-ဌ၊ ဧတ္ထ-ဤစေတသိက်အပေါင်းဌ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပ္ပါဒေါ-မည်၏၊ ကိ-အဘယ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-နည်း၊ စိတ္တံ-
စိတ်သည်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ) စိတ္တဿ-၏၊ ဥပ္ပါဒေါ-ဖြစ်ရာစေတသိက်အပေါင်း-
တည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-အပေါင်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အဝယဝေန-အစိတ်ဖြစ်သော
စေတသိက်ဖြင့်၊ သမုဒါယောပလက္ခဏဝသေန-အပေါင်းဖြစ်သော စိတ်
စေတသိက်ကို မှတ်သားခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ-
ဖြစ်သင့်၏၊ ဟိ-လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ-သော်၊ (အစိတ်ဖြစ်သော
စေတသိက်ဖြင့် အပေါင်းဖြစ်သော စိတ် စေတသိက်ကို မှတ်သားခြင်း၏အစွမ်း
ဖြင့် အနက်ဖြစ်လသော်၊) စိတ္တစေတသိကရာသိ-စိတ်၊ စေတသိက်အစုသည်၊
စိတ္တုပ္ပါဒေါ-စိတ္တုပ္ပါဒ်မည်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ သိဒ္ဓေါ-ပြီးစီးသည်၊
ဟောတိ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန-ဌ်ကား၊ စိတ္တမေဝ ဥပ္ပါဒေါ စိတ္တုပ္ပါဒေါတိ-ဟူ၍၊
အညဿ-စိတ်မှတစ်ပါးသော၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကဿ-ဖြစ်တတ်သော ရုပ်ကို၊ နိဝတ္တ
နတ္ထံ-နစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ စိတ္တဂ္ဂဟဏံ-စိတ္တဟူသော ဝိသေသနသဒ္ဓါကို၊
ကတံ-ပြီ၊ စိတ္တဿ-၏၊ အနုပ္ပဇ္ဇနကဘာဝ နိဝတ္တနတ္ထံ-မဖြစ်တတ်သည်၏
အဖြစ်ကို နစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥပ္ပါဒဂ္ဂဟဏံ-ဥပ္ပါဒသဒ္ဓါကို၊ (ကတံ၊)
ဝါ-တစ်နည်း၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍော-ဌ၊ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိတိ-ဟူ၍၊ စိတ္တဿ-
၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇကနဘာဝေါ-ဖြစ်တတ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပါကဇ္ဇော-ထင်ရှားပြီ၊
ဣတိကတွာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ စိတ္တမေဝ ဥပ္ပါဒေါတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟ
ကာရေန) ဝုတ္တံ၊ အနုပ္ပဇ္ဇနကဿ-မဖြစ်တတ်သော၊ နိဝတ္တေတဗ္ဗဿ-သော်၊
စိတ္တဿ-၏၊ သမ္ဘဝါ-ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပ္ပါဒဂ္ဂဟဏံ-
ဥပ္ပါဒသဒ္ဓါကို၊ န ကတံ-မပြုအပ်သည်မဟုတ်၊ (အချို့စာအုပ်တို့၌ နမပါ၊)
ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ စ-ဆက်၊ အယံ အတ္ထော-ဤအနက်ကို၊ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနီတိ
အာဒိသုဝိယ-တို့၌ကဲ့သို့၊ စိတ္တပ္ပမာနော-စိတ်ဟူသော ပမာနရှိသော၊
နိဒ္ဒေသော-အကျယ်ညွှန်ပြကြောင်း စကားတည်း၊ ဣတိ ကတွာ-ကြောင့်၊

ဝိပါကာတိ ဝုတ္တံတိ ယောဇောဗ္ဗံ၊ ဒေသ နယော တီသုဘူမိသု ကြိယာဗျာကတံတိ
အာဒိသုပိ-အနု။

စိတ္တုပ္ပါဒေါတိ၊ပေ၊ သိဒ္ဓေါ။ ။ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္တာတိ ဥပ္ပါဒေါ၊စိတ္တဿ+ဥပ္ပါဒေါ
စိတ္တုပ္ပါဒေါ=စိတ်၏ဖြစ်ရာ စေတသိက်အပေါင်း၊ ဤနည်းအရ စေတသိက်သာ
တိုက်ရိုက်ရသော်လည်း အစိတ်ဖြစ်သော စေတသိက်အပေါင်းအမည်ကို စိတ်ရော
စေတသိက်ပါ ပေါင်းစပ်နေသော အပေါင်း၌ တင်စား၍ ဧကဒေသုပစာရ (အဝယ
ဝုပစာရ) အားဖြင့် စိတ် စေတသိက် နှင်းပါးစုံကိုပင် “စိတ္တုပ္ပါဒ်”ဟု ခေါ်ခြင်းကိုစွ
ပြီးစီးတော့၏။

ဝုတ္တော၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိဋ္ဌံ ဝိညာဏကို ပဓာနထားသကဲ့သို့ စိတ္တုပ္ပါဒေါဋ္ဌိလည်း စိတ်ကို ပဓာနထားသည်-ဟူလို။]

၁၄၂၀။ ဆသု ဒွါရေသုတိဇတ္တ-ဌ၊ ပဉ္စဒွါရေ-ဌ၊ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ-ပရိတ္တာရမဏ ဟု အထူးဆိုဖွယ်သည်ပင်၊ နတ္ထိ၊ [ပဉ္စဒွါရိကစိတ်တို့က ဧကန် ပရိတ္တာရမဏ ဖြစ်သောကြောင့် ဤသန္တိရဏစိတ်၏ ပဉ္စဒွါရဝယ် တဒါရုံကိစ္စတပ်ခိုက်၌ ပရိတ္တာရမဏဖြစ်ကြောင်းမှာ အထူးဆိုဖွယ် မလိုတော့ပါ-ဟူလို၊] မနောဒွါရေပိ-ဌိလည်း၊ ပရိတ္တာရမဏမေဝ-ကာမတရားဟူသော အာရုံရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဇေနိ-ဇော၏ နောက်သို့၊ တဒါရမဏသင်္ခါတံ-တဒါရုံဟု ဆိုအပ် သော၊ ဘဝင်္ဂ-ဘဝင်သည်၊ အနုဗန္ဓတိ-အစဉ်လိုက်၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) တံ-ထိုတဒါရုံဟု ဆိုအပ်သော ဘဝင်သည်၊ ပရိတ္တဿ-ကာမ ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿ-ကံ၏၊ ဝိပါကော-အကျိုးတည်း၊ ဝိပါကောစ-အကျိုးဟူ သည်လည်း၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာရမဏာနုဘဝနိ-ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားတတ်သော သဘောတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဝိပါကော-အကျိုးတည်း၊ ကမ္မာနုရူပေါ-ကံအား လျော်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ရ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော- ကာမ ဖြစ်သော ကံ၏အကျိုးသည်၊ ပရိတ္တာရမဏဿေဝ-ကာမအာရုံကိုသာ၊ အနုဘဝနိ-ခံစားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ သဗ္ဗ-သော၊ တဒါရမဏံ-ကို၊ ပရိတ္တာရမဏံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ယဒိဇေ-ယင်းသို့ဖြစ်လျှင်၊ မဟဂ္ဂတဝိပါကောပိ-မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါကံသည် လည်း၊ မဟဂ္ဂတာနုဘဝနမေဝ-မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို ခံစားတတ်သည်သာ၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်သည် မဟုတ်လော၊ ဣတိစေ-ဤသို့ စောဒနာအံ၊ န-မဖြစ်၊ (ကသ္မာ၊) သမာဓိပဓာနဿ-ပြဇာန်းသော သမာဓိရှိသော၊ အပ္ပနာပ္ပတ္တဿ- အပ္ပနာသို့ရောက်သော၊ သညာဝသာရမဏဿ-သညာ၏ အစွမ်းကြောင့်ဖြစ် သော ပထဝီကသိုဏ်းစသောအာရုံရှိသော၊ ကမ္မဿ-မဟဂ္ဂုတ်ကံ၏၊ ဝိပါကောန- ဝိပါကံသည်၊ တာဒိသေနေဝ-ထိုကံကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ-

ယဒိ၊ပေ၊ စေ။ ။“ယဒိ”ကို “ပရိတ္တကမ္မဿ ဝိပါကော ပရိတ္တာရမဏဿေဝ အနုဘဝနိ ယဒိ ဟောတိ”ဟု တွဲပါ၊ ဤသို့ ပရိတ္တာကံ၏ အကျိုးဝိပါကံ ဖြစ်သော တဒါရုံက ပရိတ္တအာရုံကိုသာ ခံစားနိုင်လျှင် ...“မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါကံလည်း မဟဂ္ဂုတ် အာရုံကိုသာ ခံစားနိုင်၏”ဟူသော အနက်ဖြစ်နေ၏၊ အမှန်ကား-မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါကံတို့မှာ ပထဝီကသိုဏ်းစသော ပညတ်အာရုံများကို ခံစားပါသည်၊-ဟူလို။

န၊ပေ၊ ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ။ ။သမာဓိပြဋ္ဌာန်းသော်လည်း အပ္ပနာသို့ မရောက်သော ဥပစာရသမာဓိကံများ ရှိသေးသောကြောင့် “အပ္ပနာပ္ပတ္တဿ”ဟု ဝိသေသန ပြုသည်၊ ထိုကံသည် သညာ၏အစွမ်းကြောင့် ထင်လာသောအာရုံရှိသောကြောင့် “သညာဝသာ ရမဏဿ”ဟု ဝိသေသနပြုပြန်သည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းတုန်းက ပရိကမ်သညာ၏

ဖြစ်ထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ၊ သမာဓိသုခါနာဘဝနဘူတော-
 သမာဓိချမ်းသာကို ခံစားတတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဧသောပိ-ထိုဝိပါက်သည်
 လည်း၊ ကမ္မာနုရူပတောယေဝ-ကံအားလျော်သောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ကမ္မာ
 ရမဏော-ကံ၏အာရုံဟူသောအာရုံရှိသည်၊ (မဟဂ္ဂုတ်ကံ၏ အာရုံဖြစ်သော
 ပထဝီကသိုဏ်းစသောအာရုံရှိသည်၊) ဟောတိ၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊
 ကမ္မာနုရူပတောဧဝ-ကံအားလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ တဒါရမဏံ-
 သည်၊ ပရိတ္တာရမဏံ-ကာမအာရုံရှိသည်၊ (သမာနံ) ပိ-သော်လည်း၊ မဟဂ္ဂတ
 ဧဝနံ-မဟဂ္ဂုတ်ဇောသို့၊ နာနုဗန္ဓတိ-မလိုက်၊ [မဟဂ္ဂုတ်အဘိညာဉ်ဇောက
 ရူပါရုံ၊ သဒ္ဓါရုံကို အာရုံပြုသော်လည်း ထိုအဘိညာဉ်ဇောနောက်သို့ တဒါရုံ
 မလိုက်-ဟူလို၊] တတောဧဝ-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ကမ္မာနုရူပဖြစ်သောကြောင့်ပင်၊)
 ပဋိသန္ဓိအာဒိဘူတော-ပဋိသန္ဓေအစရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ကာမဝစရဝိပါ
 ကော-သည်၊ ကမ္မနိမိတ္တမ္မိ-ကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း၊ ပရိတ္တမေဝ-ကာမသာလျှင်ဖြစ်
 သော၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရောတိ၊ မဟဂ္ဂတံ(ဝါ)-မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကိုလည်း
 ကောင်း၊ အပ္ပမာဏံဝါ-လောကုတ္တရာအာရုံကိုလည်း ကောင်း၊ (အာရမဏံ)
 န (ကရောတိ။)

ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ မဟဂ္ဂတာရမဏော-မဟဂ္ဂုတ်အာရုံရှိသော၊ ဓမ္မော-
 သည်၊ ပရိတ္တာရမဏဿ-ကာမအာရုံရှိသော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ ကမ္မပစ္စယေန-
 နာနုက္ခဏိကကမ္မပစ္စယသတ္တိဖြင့်၊ ပစ္စယော-ကျေးဇူးပြုသည် (ဟောတိ၊) အပ္ပ
 မာဏာရမဏော-လောကုတ္တရာအာရုံရှိသော၊ ဓမ္မော-သည်၊ ပရိတ္တာရမဏဿ-
 သော၊ ဓမ္မဿ-အား၊ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ၊) ဣတိ(ဘဂဝတာ)
 ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ပရိတ္တရမဏော-ကာမအာရုံရှိသော၊ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏဝိပါ
 ကော-မဟဂ္ဂုတ်ဝိပါက် လောကုတ္တရာဝိပါက်သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣစေ-ဤ
 အတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍ၌လည်း၊ သဗ္ဗကာမာဝစရဝိပါကာနံ-အလုံးစုံသော ကာမာဝစရ
 ဝိပါက်တို့၏၊ ပရိတ္တာရမဏတာဝ-ကာမအာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊

အစွမ်းကြောင့် ထင်လာသောပဋိဘာဂနိမိတ်အာရုံကို(ပထဝီကသိုဏ်းစသည်ကို) “သညာ
 ဝသံ+အာရမဏံယဿာတိ”ဟူသောဝစနတ္ထအရ “သညာဝသာရမဏ”ဟုဆိုသည်။

ယသ္မာ ပန၊ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ယသ္မာ ပနာတိအာဒိနာ ပါဠိယာဝ ယထာဝုတ္တံ
 အတ္ထံ နိစ္ဆိနောတိ၊ နာနုက္ခဏိကကမ္မပစ္စယောတိ ဟိ ဧတ္ထ အဓိပ္ပေတော၊ ပစ္စယ
 ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဘိန္နာရမဏတာယ ဝုတ္တတ္တာ၊ န စာတိအာဒိနာ ပရိတ္တဝိပါကာဧဝ ဣစ
 ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေန ဝုတ္တာတိ ဒေသေတိ၊ ဣဓာတိ ဣမသ္မိ အတ္ထုဒ္ဓါရကဏ္ဍေ၊-အန၊-
 ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ “ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော”အရ နာနုက္ခဏိကကမ္မပစ္စည်းကို
 ယူရသည်၊ မှန်၏-သဟဇာတကမ္မဖြစ်လျှင် ပစ္စည်းနှင့်ပစ္စုပ္ပန်တို့ အာရုံမပြားနိုင်။

ဝုတ္တာ၊တသ္မာ၊ကမ္မာနုရူပတော-ကံအားလျော်သောအားဖြင့်၊ မဟဂ္ဂတပ္ပမာဏာ ရမဏမ္ဗိ-မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ လောကုတ္တရာအာရုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရိတ္တ ကမ္မ-ကာမာဝစရကံသည်၊ ပဋိသန္ဓိ-ကို၊ ယဒိ ဒေတိ၊(ဒေသတိ၊) ကမ္မဂတိ နိမိတ္တာရမဏမေဝ-ကံအာရုံ ဂတိနိမိတ်အာရုံ ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ (ပဋိသန္ဓိ) ဒေတိ၊ ပဝတ္တိဝိပါကမ္ဗိ-ပဝတ္တိဝိပါကကိုလည်း၊ ရူပါဒိပရိတ္တာရမဏမေဝ- ရူပါရုံအစရှိသော ကာမအာရုံရှိသောဝိပါကကိုသာ၊ (ဒေတိ၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[ရဟန္တာတို့၏ အဟိတ် ဟံသိတုပ္ပာဒ်စိတ်ဖြင့် ပြုံးရယ်နိုင်ပုံကို ပြလို၍ “ခိဏာသဝါနံ”စသည် မိန့်၊] ခိဏာသဝါနံ-ရဟန္တာတို့၏၊ ဝါသနာဝသေန- ဝါသနာ၏ အစွမ်းကြောင့်၊ သတိ ဝိပ္ပယုတ္တဟသနံ-သတိနှင့်မယှဉ်သော ပြုံး ရယ်ခြင်းသည်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော်၊ ပရိတ္တေသွေဝ-ကာမအာရုံတို့၌သာ၊ ပဝတ္တ တိ၊ ဣတရေသု-ကာမအာရုံမှတစ်ပါးသော မဟဂ္ဂုတ်စသော အာရုံတို့၌၊ န (ပဝတ္တတိ၊) (ကသ္မာ၊) ကိလေသဝိရဟေ-ကိလေသာတို့၏ ကင်းခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) တာဒိသ ပေ၊ ဘာဝတော-ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော သတိဝိပ္ပ ယုတ္တသဟနအကြောင်း ဖြစ်ခြင်းမရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ၊တဿ-ထို ဟံသိတုပ္ပာဒ်၏၊ ပရိတ္တာရမဏတာ-ကို၊ ဝုတ္တာ။

ခိဏာသဝါနံ-တို့၏၊ အသက္ကစ္စဒါနာဒီနိ-လေးလေးစားစား မပြုမူ၍ ပေးလှူခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-မလေးမစားပေးလှူခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ အာဒရာ ကာရဏာဝသေနဝ-လေးစားမှုကို မပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နံ၏၊ ကောသဇ္ဇာဒိ အကုသလဝသေန-ပျင်းရိခြင်းအစရှိသော ကုသိုလ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ န (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊) ဟိ-မှန်၊ တေ-ထိုရဟန္တာတို့သည်၊ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓသဗ္ဗုဿုက္ကာ-ငြိမ်းအေးပြီးသော အလုံးစုံသောကြောင့်ကြရှိကုန်သော၊ ဥတ္တမပုရိသာ-မြတ်သော ယောက်ျားတို့တည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ- ထိုရဟန္တာတို့၏၊ အာဒရာကာရဏဉ္စ-လေးစားမှုကို မပြုခြင်းဟူသည်လည်း၊ နိရုဿုက္ကာတာဝေ-ကြောင့်ကြမှု မရှိသည်၏အဖြစ်သာတည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

၁၄၂၁။ အတိပ္ပဂုဏာနံတိဝစနံ-စကားသည်၊ နိရာဒရဿ-လေးစားခြင်း မရှိသော၊ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တပစ္စဝေက္ခဏဿ-ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏဝိပ္ပယုတ်

ကိလေသဝိရဟေ။ ။အဝိတရာဂါနံ အပရိတ္တေပိ ကတ္တစိ အာရမဏေ သိယာ စေတသော ဥပ္ပိလာဝိတက္ကန္တိ (ရဟန္တာမဖြစ်သေးသူတို့မှာ ကာမအာရုံမဟုတ်သော အချို့အာရုံတို့၌ စိတ်၏ပေါလွင်သည်၏အဖြစ်သည် ရှိရာသေးသောကြောင့်) ကိလေသ ဝိရဟေတိ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ၊-အန၊ ကိလေသာကင်းပြီးသော ရဟန္တာတို့၌ ကာမ အာရုံ၌သာ သတိ ဝိပ္ပယုတ္တဟသန ဖြစ်နိုင်၏၊ အခြားသော မဟဂ္ဂုတ် လောကုတ္တရာ အာရုံများ၌ သတိ ဝိပ္ပယုတ္တဟသနဖြစ်ဖို့ရန် အကြောင်းမရှိ-ဟူလို။

စိတ်၏။ ဝိသယဒဿနံ-အာရုံကိုပြကြောင်းစကားတည်း။ တဿေဝါတိ-
 ထိုဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏဝိပွယုတ်စိတ်၏သာ အာရုံဟူ၍။ ဝိသယနိယမနံ-
 အာရုံကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ကြောင်း စကားသည်။ န-မဟုတ်။ ဟိ-မှန်။
 ဉာဏသမ္ပယုတ္တဿပိ-ဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၏လည်း။ အတိပုဂ္ဂဏာနံ-အလွန်
 အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော ဈာန်တို့၏။ ဝိသယတာ-အာရုံ၏ အဖြစ်သည်။
 သုဋ္ဌတရံ-သာ၍လွန်စွာ။ ဟောတိ ဧဝ-ဖြစ်နိုင်သည်သာ။ ပဂုဏံ-အဝါးဝစွာ
 လေ့လာ အပ်ပြီးသော။ ဂန္ထံ-ကျမ်းစာကို။ သဇ္ဈယန္တော-သရဇ္ဈာယ်သူသည်။
 ဒွတ္တယော-နှစ်ခု သုံးခုကုန်သော။ ဝါစနာမဂ္ဂေ-ဆိုအပ်သော အစဉ်တို့ကို။
 ဝါ-ပို့ချအပ်သောအစဉ်တို့ကို။ ဂတေပိ-လွန်သွားသည်တို့ကိုလည်း။ ဉာဏ
 ဝိပွယုတ္တသတိမန္တေန-ဉာဏဝိပွယုတ် သတိရှိသူသည်။ သဇ္ဈယိတတ္တာ-
 သရဇ္ဈာယ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်။ န သလ္လက္ခေတိယထာ-မမှတ်သားမိလိုက်
 သကဲ့သို့။ ဧဝံ-တူ။ ပဂုဏဇ္ဈာနေသုပိ-အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော
 ဈာန်တို့၌လည်း။ ပဝတ္ထိ-ဉာဏဝိပွယုတ် ပစ္စဝေက္ခဏာ၏ဖြစ်ခြင်းသည်။
 ဟောတိ။ ဣတိ-ကြောင့်။ အတိပုဂ္ဂဏာနံတိ အာဒိ-အစရှိသော။ (ယံ ဝစနံ
 အတ္ထိ။ တံ ဝစနံ သင်္ဂဟကာရော) အာဟ။ [အဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌
 ပြထားပြီ။]

ကသိဏနိမိတ္တာဒိ ပညတ္တိတိ-ပါဌ်ဖြင့်။ ပုဗ္ဗေ-၌။ ဒဿိတံ-ပြအပ်ပြီးသော။
 သဗ္ဗံ-သော။ ဥပါဒါပညတ္တိ-ဥပါဒါပညတ်ကို။ အာဟ။ ပန-ဆက်။ တံ-
 ထိုဥပါဒါပညတ်ကို။ (ဝဒန္တိ၌ စပ်။) ရူပါဒယောဝိယ-ရုပ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့။
 အဝိဇ္ဇမာနော-ထင်ရှားမရှိသော။ (အတ္ထောစ-အနက်သည်လည်းကောင်း။)
 ဝိဇ္ဇမာနော-သော။ အတ္ထောစ-သည်လည်းကောင်း။ (ဟောတိ။) ဣတိ
 အာစရိယော ဝဒန္တိ။ ပန-ဆက်။ သမ္မုတိသစ္စေ-သမ္မုတိသစ္စာ၌။ ဝုစ္စမာနာနံ-
 ဆိုအပ်သော အနက်တို့၏။ ကသိဏ ပေ။ မတ္တတော-ကသိုဏ်းနိမိတ်
 အစရှိသောစကား၏ တည်ရာမျှ၏ အဖြစ်ကြောင့်။ ဝစနဝေါဟာရေနေဝ-

အဝိဇ္ဇမာနော ဝိဇ္ဇမာနော။ ။ရုပ်သည် ပထဝီစသောသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိ၏။
 ဖုဿနစသော သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိ၊ ဤသို့ တရားတစ်မျိုးကိုပင် “အဝိဇ္ဇမာန
 ဝိဇ္ဇမာန”ဟု နှစ်မျိုးရသကဲ့သို့ ပြအပ်ခဲ့သော ပညတ်များလည်း ပရမတ္ထအားဖြင့်
 ထင်ရှားမရှိသောကြောင့် အဝိဇ္ဇမာနလည်း ဟုတ်၏။ သမ္မုတိသစ္စာ (လောကအပြော)
 အားဖြင့် ထင်ရှားရှိသောကြောင့် ဝိဇ္ဇမာနလည်း ဟုတ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပညတ်ကို
 “န ဝတ္တဗ္ဗအာရုံ”ဟုခေါ်၍ ထိုပညတ်ကို အာရုံပြုသောစိတ္တဗျာဒိကို “နဝတ္တဗ္ဗံ+အာရမဏံ
 ယေသံ”ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိဝစနတ္ထပြု၍ “န ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ”ဟု ခေါ်ရသည်။

သမ္မုတိသစ္စေပန။ ။[ဣတော အညထာ (ဤဆိုအပ်ပြီးသောအခြင်းအရာမှတစ်ပါး
 သော အခြင်းအရာအားဖြင့်) အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဒဿေတုံ သမ္မုတိ သစ္စေ ပနာတိ

စကားအသုံးအနှုန်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ပညတ္တိတိ-ပညတ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ ဟိ-မှန်၊ တဿ-ထိုသမ္ပတိသစ္စာကို၊ ပညာပန-အပြားအားဖြင့် သိစေကြောင်း စကားသည်၊ အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ-အဝိဇ္ဇမာနပညတ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ တဿ-ထိုသမ္ပတိသစ္စာကို အပြားအားဖြင့်သိစေကြောင်းစကား၏၊ အဝိဇ္ဇမာနတ္ထံ-အဝိဇ္ဇမာန၏အဖြစ်ကို၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ပန-ဆက်၊ အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ-ထင်ရှားမရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ တံ-ထိုသမ္ပတိသစ္စာကို၊ ဝိဇ္ဇမာနမိဝ-ထင်ရှားရှိသကဲ့သို့၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်သော၊ သညာယ-သညာ၏၊ ပရိတ္တာဒိသု-ကာမတရားအစရှိသည်တို့တွင်၊ အယံနာမဓမ္မော-ဤမည်သော တရားသည်၊ အာရမဏံ-အာရုံတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထု-ငှာ၊ န သက္ကာ၊ (ကသ္မာ၊) တေ ဧဝဓမ္မေ-ထိုပရိတ္တ အစရှိသော တရားတို့ကိုပင်၊ ဥပါဒါယ-စိတ်ဖြင့်ယူ၍၊ ပဝတ္တမာနာယပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြင့်သည်လည်းဖြစ်သော၊ (သညာယ-သညာ၏၊) ဓမ္မေသွေဝ-ပရိတ္တစသော တရားတို့၌သာ၊ အဋ္ဌာနတော-မတည်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပရိတ္တစသော တရားတို့ကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုသညာက ထိုတရားအပေါ်၌ မတည်ဘဲ နာမည်ပညတ်ပေါ်၌သာ တည်ခြင်းကြောင့်၊) သသမ္ပယုတ္တာ-သမ္ပယုတ်တရားနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သာ-ထိုသညာကို၊ ပရိတ္တာဒိ အာရမဏာတိ-ပရိတ္တအစရှိသော အာရုံရှိ၏ဟူ၍၊ နဝတ္တဗ္ဗာ-ထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တာ၊ ပန-ဆက်၊ န ဝတ္တဗ္ဗာရမဏာတိ ဣဒံ ဝစနံ ဤစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ယထာဂဟိတာကာရဿ-အကြင်ကြင် ယူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာရှိသော၊ သညာဝိသယဿ-သညာ၏အာရုံ၏၊ နဝတ္တဗ္ဗတ္ထံ-ပရိတ္တာဒိအာရမဏာဟု မဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) ဧတေသံ-ဤစိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ နဝတ္တဗ္ဗံ-ပရိတ္တစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော၊ အာရမဏံ-အာရုံသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏာ-တို့မည်၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ-စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အညပဒတ္တသမာသံ-အညပုဒ်အနက်ရှိသော သမာသံကို၊ (အညပုဒ်အနက်အရကောက်ရသော ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံကို၊) ကတွာ-၍၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စတုပညာသစိတ္တုပ္ပါဒါနံ-ငါးဆယ့်လေးပါးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်တို့၏၊ (ဝသေန-ဖြင့်လည်းကောင်း၊) ရူပဿ-ရုပ်၏၊ ဝသေနစ-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စပဏ္ဏာသာယ-ငါးဆယ့်ငါးပါးသော၊ (ကာမာဝစရဓမ္မာနံ၌ စပ်၊) ကေဝလန္တိ-ကား၊ ပရာမသနေန-ပရာမာသနနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ (ပဝတ္တိယံ၌ စပ်၊) အနိဋ္ဌင်္ဂတဝသေနာတိ-ကား၊ အနိစ္ဆယဂမနဝသေန-

အာဒိမာဟ၊-အနု၊] သမ္ပတိသစ္စာကို “ပညတ္တိတိ ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊ ဝုစ္စမာနာနံကို ဝါစာ ဝတ္ထုမတ္တတော၌ စပ်၊ ဤဋီကာဆရာသည် ပညတ်ခန်းကို ဖွင့်ပြခဲ့ရာ၌ စကားသံ အဘိလာပကို ပညတ်ဟု ဖွင့်ခဲ့၏၊ ဤ၌လည်း ထိုအတိုင်းဆိုသည်။

ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ မရောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အနိစ္စယံ-မဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသို့၊ ဒွေဋ္ဌ-နှစ်ဖြာအားဖြင့်ဖြစ်ခြင်းသို့၊ ဂတော-ရောက်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ-သည်၊ အနိဋ္ဌဂံတော-မည်၏၊ [“အနိဋ္ဌာနဂတော” ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] တေနာကာရေန-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ခြင်းကို၊ အနိဋ္ဌဂံတဝသေန ပဝတ္တိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ပြီ၊ နာနာရမဏေသု-တို့၌၊ စိတ္တဿ-ကို၊ ဝိက္ခိပနံ-အထူးထူးပစ်ချခြင်းသည်၊ ဝိက္ခေပေါ-မည်၏၊ အနဝဋ္ဌာနံ-စွဲမြဲစွာ မတည်ခြင်းသည်၊ အဝုပသမော-မည်၏၊ ဂေါတြဘုဝေါဒါနေ-ဂေါတြဘု ဝေါဒါန်တို့ကို ဂေါတြဘုတိ-ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဂေါတြဘုကာလေတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထန္တိ ဣဓ-ဤပါ၌၌၊ သဗ္ဗတ္ထသဒ္ဓေါ-သဗ္ဗတ္ထသဒ္ဓါကို၊ သာမိ အတ္ထော-သာမိအနက်ရှိ၏ဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ သဗ္ဗေသု-ကုန်သော၊ ဝိဿနာဒီသု-ဝိပဿနာအစရှိသည်တို့ကို၊ (နိပ္ပာဒေတဗ္ဗေသု-ပြီးစေထိုက်ကုန် သော၊) ပါဒကံ ကာရဏံ-အခြေခံ အကြောင်းဈာန်သည်၊ (ပါဒကံကို “ကာရဏံ” ဟု ဖွင့်သည်၊) သဗ္ဗတ္ထပါဒကံ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဖလဿ-(ဝိပဿနာစသော)အကျိုး၏၊ ဝိသယဘာဝေန-ဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ နိဒ္ဒေသော-ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟောတိ။)

အာကာသကသိဏစတုတ္ထန္တိ -ပါ၌ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏစတုတ္ထံ-ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏစတုတ္ထဈာန်ကို၊ အာဟ၊ [ပတ်ဝန်းကျင် အရာဝတ္ထုတို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော အိုးပေါက်၊ တံခါးပေါက်၊ နံရံပေါက်စသည်ကို “ပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏ” ဟု ခေါ်သည်၊] ဟိ-မှန်၊ တံ-ထိုပရိစ္ဆေဒါကာသကသိဏစတုတ္ထဈာန်သည်၊ ရူပါဝစရံ-ရူပါဝစရတည်း၊ ဣတရံ-ဤရူပါဝစရမှ တစ်ပါးသော ကာမာဝစရသည်၊ န-မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ကုသလတောပိ-ကုသိုလ်အားဖြင့်လည်း၊ ဒွါဒသဝိဓံ-သည်၊ (ဟောတိ၊) ကိရိယတောပိ-အားဖြင့်လည်း၊ (ဒွါဒသဝိဓံ ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ စတုဝိသတိဝိဓတော-နှစ်ဆယ့်လေးပါး အပြားရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-၏။

ဝဋ္ဋဿပိ၊ပေ၊ ယေဝါတိ-စကားကို၊ (ဝဒတိ၌ စပ်၊) ကုသလံ-ကုသိုလ်ဈာန်ကိုလည်းကောင်း၊ ကိရိယဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကတော-တပေါင်းတည်း၊ ကတွာ-၍၊ သဗ္ဗတ္ထပါဒကံ-သဗ္ဗတ္ထပါဒကဈာန်ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ကိရိယဇ္ဈာန-ကိရိယာဈာန်၏၊ အဝဋ္ဋပါဒကတ္တာ-ဝဋ္ဋပါဒက မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာသကံ-ယုံမှားဖွယ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝဒတိ၊ [ကြိယာဈာန်က ဝဋ္ဋ၏အခြေခံမဖြစ်နိုင်၊ ကုသိုလ်ဈာန်ကသာ ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထိုကုသိုလ်ဈာန်လည်း ဝဋ္ဋပါဒက မဟုတ်လေသလောဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိရကား ထိုကုသိုလ်ဈာန်ကို ရည်ရွယ်၍ “ဝဋ္ဋဿပိ ပါဒကံ ဟောတိယေဝ” ဟု ဆိုသည်-ဟူလို။]

မဟာဂ္ဂတ ပေ၊ ဣဒံ-ဣစကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ (ထိုထိုအဘိညာဉ်ခန်း၌ လာသော နည်းဖြင့်၊) ဝုတ္တမ-ဟောတော်မူအပ်သော၊ ပါကဋ္ဌ-သော၊ ပါဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ-ပါဒဈာန်ဖြစ်သော စတုတ္ထဈာန်စိတ်ကို၊ ပရိကမ္မေဟိ-ပရိကမ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ၊ စိတ္တေ-၌၊ ရူပကာယံ-ရူပကာယကို၊ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန-အဓိဋ္ဌာန်ကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ သမောဒဟတိ-သွင်းထား၏၊ ဣတိ ကတွာ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဟဒက၊ ပေ၊ ဣဒမ္မိ-ကိုလည်း၊ ယထာဝုတ္တံ-သော၊ ပါဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ-ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ စိတ္တသန္တာနံ-စိတ်အစဉ်ကို၊ ရူပကာယေ-၌၊ သမောဒဟိတံ-ကောင်းစွာထားအပ်သည်ကို၊ တဒနဂတိကံ-ထိုရူပကာယသို့ အစဉ်လိုက်သည်ကို၊ ကတွာ၊ အဓိဋ္ဌာတိ-အဓိဋ္ဌာန်၏၊ ဣတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

ပန-ဆက်၊ ဣဒံ အဓိဋ္ဌာနဒ္ဓယံ-ဤအဓိဋ္ဌာန်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ အဒိဿမာနကာယတံ-မမြင်အပ်သော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ (ဝါ-မထင်ရှားသော ကိုယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဒိဿမာနကာယတဉ္စ-သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ-သို့လည်းကောင်း၊ အာပါဒေတိ-ရောက်စေ၏၊ ဂန္တု၊ ပေ၊ ဝသေန-မြန်မြန်သွားလိုသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ပရိကမ်၊ နှေးနှေး သွားလိုသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ပရိကမ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တံသမ္ပယုတ္တာယ-ထိုပရိကမ်နှင့်ယှဉ်သော၊ သညာယ-သညာ၏၊ သုခ၊ ပေ၊ ဘာဝတော-ကောင်းသောသညာ၊ ပေါသော သညာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂမနမ္မိ-သွားခြင်းကိုလည်း၊ နိပ္ပာဒေတိ-ပြီးစေ၏၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဓိဋ္ဌာနဒ္ဓယံ။ ။စိတ္တကာယဝသေန ကာယစိတ္တပရိဏာမဏာဘူတံ (စိတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့် ကိုယ်ကို ညွတ်စေခြင်း၊ ကိုယ်၏အစွမ်းအားဖြင့် စိတ်ကို ညွတ်စေခြင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော) ရူပကာယပါဒကဇ္ဈာန စိတ္တာရမဏံ (ရူပကာယဟူသော အာရုံရှိ၊ ပါဒကဈာန်စိတ်ဟူသော အာရုံရှိသော) ဥဘယံ အဓိဋ္ဌာနံ-(နှစ်ပါးစုံသော အဓိဋ္ဌာန်စိတ်။)

တံသမ္ပယုတ္တာယ ပေ၊ ဘာဝတော။ ။ထိုအဓိဋ္ဌာန်စိတ် နှစ်မျိုးနှင့်ယှဉ်ပုံသည်ကို “တံသမ္ပယုတ္တာယ”ဟု ဆိုသည်။ ထိုသမ္ပယုတ်သညာ၏ “သုခသညာ လဟုသညာ သဗ္ဗဝတော-သုခသညာ လဟုသညာ၏ ထင်ရှားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်”ဟု အနုဖွင့်သည်။ စတုတ္ထဈာန်နှင့်ယှဉ်သော သညာကိုပင် (တရားကိုယ်အားဖြင့် ဥပေက္ခာဖြစ်စေကာမူ ငြိမ်သက်သောကြောင့်) သုခသညာဟု ဆိုထားသည်။ ထိုစတုတ္ထဈာန်သညာကိုပင် (နိဝရဏတို့မှလည်းကောင်း၊ ဝိတက်စသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့မှလည်းကောင်း လွတ်သောကြောင့် ပေါသော) လဟုသညာဟုလည်း ဆိုသည်။

ဂမနမ္မိ နိပ္ပာဒေတိ။ ။သုခသညာဟူသည် ငြိမ်သက်သော သညာတည်း။ ထိုသညာအစွမ်းကြောင့် စိတ်အစဉ်ကို မမြန်စေဘဲ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက် ဖြစ်စေ၍ ကိုယ်၏ဖြစ်ပုံကဲ့သို့ နှေးသောဖြစ်ခြင်းကို ပြီးစေ၏။ လဟုသညာဖြင့်ကား “စိတ်၏ မြန်ခြင်းကဲ့သို့ ကိုယ်၏လျင်မြန်ခြင်းကိုလည်း ပြီးစေ၏”ဟု မှတ်ပါ။

သောတာပန္နဿ စိတ္တန္တိ - ကား၊ သောတာပန္နဿ-သောတာပန်၏။ ပါဠိ ပုဂ္ဂလိကံ-သီးခြားပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မဂ္ဂဖလစိတ္တံ-မဂ်စိတ် ဖိုလ်စိတ်ကို၊ (န ဇာနာတိဉ္စ ဝပ်၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ (ကသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) မာရာဒီနံ-မာရ်နတ်အစရှိသူတို့၏၊ ဘဂဝတော-၏၊ စိတ္တဇာနနံ-စိတ်ကိုသိခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ စေတောပရိယညာဏလာဘိ-စေတောပရိယညာဏ်ကို ရခြင်းရှိသူသည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ သာသဝစိတ္တံ-အာသဝေါတရားနှင့်တကွ ဖြစ်သော သူတစ်ပါး၏လောကီစိတ်ကို၊ န ဇာနိဿတိ-မသိဘဲ ရှိလတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊) ဆိန္နသံသာရဝဇ္ဇော-ဖြတ်အင်ပြီးသော သံသရာဝဋ်ရှိတော်မူကုန်သော၊ ဝါ-သံသရာဝဋ်ကို ဖြတ်တော်မူပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဆိန္နဝဋ္ဋမ္ဘကာ-ဆိန္နဝဋ္ဋမကတို့မည်၏...မဂ္ဂ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-ဤပါဌ၌၊ တာဝ-ထို နိဗ္ဗာနပစ္စေကဏ္ဍာမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဂ္ဂဖလပစ္စေကဏ္ဍာနိ-မဂ်ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်တတ်သောညာဏ်တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ညာဏေန-ဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလေသု-တို့ကို၊ ဉာတေသု-သိအပ်ပြီးကုန်လတ်သော်၊ (သိအပ်ပြီးရာအခါမှ နောက်၌၊) ပဝတ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ နိဗ္ဗာနပစ္စေကဏ္ဍ-နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်တတ်သောညာဏ်သည်လည်း၊ နိဗ္ဗာနာရမဏေသု-နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံရှိကုန်သော၊ အပ္ပမာဏဓမ္မေသု-လောကုတ္တရာတရားတို့ကို၊ ဉာတေသု-နိလသော်၊ (သိအပ်ပြီးရာအခါမှ နောက်၌၊ ပဝတ္တတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ မဂ္ဂါဒိပစ္စေကဏ္ဍာနိ-မဂ်အစရှိသည်ကို ဆင်ခြင်သောပစ္စေကဏ္ဍာညာဏ်တို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ-၏၊ အပ္ပမာဏာရမဏတံ-လောကုတ္တရာ အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ သာဓေန္တိ-ပြီးစေကုန်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဟိ-မှန်၊ အပ္ပမာဏာ-လောကုတ္တရာဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-မဂ်ဖိုလ် ခန္ဓာတို့သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ-အား၊ အာရမဏပစ္စယေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော-သည်၊ (ဟောတိ၊) ဣစ္ဆေဝ-ဤသို့သာ၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ နိဗ္ဗာနံ-သည်။

နိဗ္ဗာနံ ပေ၊ ဉာတေသု။ ။ “အပ္ပမာဏာ ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ညာဏဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော” ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ခန္ဓာ (မဂ်ဖိုလ်) ကိုသာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်က တိုက်ရိုက်အာရုံပြုနိုင်၏၊ နိဗ္ဗာန်ကို တိုက်ရိုက်အာရုံမပြုနိုင်ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပစ္စေကဏ္ဍာညာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ရာ၌ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်သော မဂ်ဖိုလ်စသည်ကို ရှေးဦးစွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်ဖြင့် အာရုံပြုပြီးမှ ပစ္စေကဏ္ဍာညာဏ်က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့ပါကျ၌ “ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏေန မဂ္ဂဖလေသု ဉာတေသု” ဟု ပြ၍၊ ဤပါကျ၌ “နိဗ္ဗာနံ၊ ပေ၊ အပ္ပမာဏဓမ္မေသု ဉာတေသု” ဟု ပြသည်၊ ကြွင်းအဓိပ္ပာယ်ကို အဋ္ဌကထာနိဿယ၌ ပြထား၏။

(ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏဿ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤသို့၊ န(ဝုတ္တံ၊) တသ္မာ၊ ပုဗ္ဗေ၊ ပေ၊ ညာဏေန ဧဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ မဂ္ဂဖလ ပစ္စဝေက္ခဏကိစ္စေ-မဂ်ဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းကိစ္စကို၊ ဝုစ္စမာနေပိ-ဆိုအပ်ပါ သော်လည်း၊ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာတာ-နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တံ-ငှာ၊ န သက္ကာ၊ [နိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်က တိုက်ရိုက်မဆင်ခြင်နိုင်-ဟူလို၊] ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုခြင်းငှာ မတတ်ကောင်းပါ သော်လည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ တဿာပိ-ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်၏ လည်း၊ နိဗ္ဗာနရမဏတာ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အနညာတာ-ခွင့်ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိဿတိ-တွေ့မြင်အပ်၏၊ [အဋ္ဌကထာက “မဂ္ဂဖလ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏတောပိ” ဟု တပေါင်းတည်း ဆိုထားသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ်က တိုက်ရိုက်ဆင်ခြင်၏ဟု ယူထားပုံကို တွေ့ရ သည်-ဟူလို။]

ကာမာဝစရေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိတိ-ပါဌ်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိက္ခန္ဓဇာနန-ဖြစ်သော ခန္ဓာကို သိခြင်းကို၊ အာဟ၊ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိတိ-ကား၊ နိဗ္ဗာနာရမဏေဟိ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန ဘူတေဟိ-ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ မဂ္ဂဖလေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ-လတ်၊ ဣတိ အတ္ထော သမ္ဘဝတိ၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ “မဂ်ဖိုလ်ကို ကိလေသနိဗ္ဗာန်ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ။]

၁၃၂၉။ အသဟဇာတတ္တာတိ(ပဒဿ)-၏၊ အသမ္ပယုတ္တတ္တာ-မယှဉ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော (ဟောတိ၊) (ကသ္မာ ဣတိ အတ္ထော ဟောတိ၊) ဟိ(ယသ္မာ)၊ အရူပဓမ္မာန-နာမ်တရားတို့၏၊ အရူပဓမ္မေဟိ-တို့နှင့်၊ သမ္ပယောဂ တော-ယှဉ်ခြင်းမှ၊ အညာ-အခြားသော၊ သဟဇာတတာ-တကွဖြစ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဣတိ အတ္ထော ဟောတိ။) အည ဓမ္မာရမဏကာလေတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန)ဝုတ္တံ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုအပ် ပါသော်လည်း၊ မဂ္ဂါရမဏကာလေပိ-မဂ်ဟူသော အာရုံရှိရာအခါ၌လည်း၊ ဂရု-အလေးဂရုကို၊ အကရဏေ-မပြုခြင်း၌၊ မဂ္ဂါဓိပတိဘာဝေန-မဂ္ဂါ ဓိပတိ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗတာ-မဆိုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ယောဇေတဗ္ဗာ။

၁၄၃၃။ နိယောဂါတိ-ကား၊ နိယောဂတော-အမြဲယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဣတိ ဣမ မတ္ထံ-ဤအနက်ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ နိယမေနာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟာရော)

နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ ။ “နိဗ္ဗာန်”သည် ခန္ဓာမဟုတ်ရကား အနာဂတံသညာဏ်အား ကျေးဇူးမပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် “နိဗ္ဗာနဓာတုယာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတိ”၌ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဖြစ်သော မဂ်ဖိုလ်ဖြင့် ငြိမ်းအေးလတ်”ဟု မဂ်ဖိုလ်အာရုံပြုပုံကို ပြသည်ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်သာ ဖြစ်သင့်သည်ဟု ဋီကာယူဆသည်။

အာဟ၊ ဝါ-အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ နိယောဂဝန္တော-အမြဲယှဉ်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ တရားတို့သည်၊ နိယောဂါ-တို့မည်၏၊ နိယတာ-အမြဲယှဉ်ကုန် သော၊ (အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိဉ္စစ်ပ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ တစ်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ), စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍော-၌၊ ဗောဓိတေသု-သိစေအပ်ပြီးကုန်သော၊ စိတ္တုပ္ပာဒေသု-စိတ္တုပ္ပာဒ်တို့တွင်၊ ကေန္တေန-ကေနအားဖြင့်၊ အနာဂတာ ရမဏော-အနာဂတ်အာရုံရှိသော၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော စိတ္တုပ္ပာဒ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (“နိယောဂါ အနာဂတာရမဏာ နတ္ထိ” ဟု ထည့်စပ်။)

၁၄၃၄။ ကမ္မဝါ၊ပေ၊ ရမဏာဝါတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တံ၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မနိမိတ္တံ-ကမ္မနိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ-အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပဋိသန္ဓိယာ-ပဋိသန္ဓေ၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏဘာဝဉ္စ- ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဝိဘင်္ဂဝဏ္ဏနာယံ-၌၊ ဝက္ခတိ-(အဋ္ဌကထာဆရာကိုယ်တိုင် ဖွင့်)ဆိုလတ်၊ တသ္မာ၊ ဣဒံ-ဤကမ္မ နိမိတ္တံ ဝါ အစရှိသောစကားကို၊ မနောဒွါရစုတိယံ-မနောဒွါရစုတိ၌၊ မနော ဒွါရေ-၌၊ အာပါတဂတံ-ရှေးရှုကျခြင်းသို့ရောက်သော၊ အတိတကမ္မနိမိတ္တံ- အတိတ်ကမ္မနိမိတ်ကို၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သတဒါရမဏာယ-တဒါရုံနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စုတိယာ-၏၊ ပဉ္စ၊ ပေ၊ ယုကေ-စိတ္တက္ခဏာငါးချက် ကြွင်းသောအသက်ရှိသော၊ ဂတိနိမိတ္တေ-၌၊ ပဋိ သန္ဓိယာ-သည်၊ ပဝတ္တိယာ-ဖြစ်လသော်၊ စတ္တာရိ-န်သော၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာ နိ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ ရှိကုန်သော၊ ဘဝင်္ဂါနိ-ဘဝင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ ရတ္ထ-သတဒါရမဏစုတိမှ တစ်ပါးသော အတဒါရမဏစုတိ၌၊ ဆ-န်သော၊ (ဘဝင်္ဂါနိ)စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ-၍၊ တတော၊ပေ၊စာတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂဟကာရော) အာဟ၊ ဟိ-မှန်၊ (ဣတရတ္ထစ ဆဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) ရူပါဝစရာရူပါဝစရသတ္တသမိယ-၏ကဲ့သို့၊ (တဒါရုံကျရိုး မရှိသော ရူပါဝစရ၊ အရူပါဝစရသတ္တဝါ၏ကဲ့သို့၊) ကာမဓာတုံ-ကာမဓာတ်သို့၊ ဥပပဇ္ဇန္တသ-ကပ်ရောက်သော သတ္တဝါ၏၊ ယဒါ-၌၊ ဂတိ နိမိတ္တာရမဏေ- ဂတိနိမိတ် အာရုံရှိသော၊ ဇေနေ-ဇောသည်၊ ပဝတ္ထေ-သော်၊ တဒါရမဏေ- သည်၊ အနုပ္ပန္နဇေ-မဖြစ်မိသာလျှင်၊ စုတိ-သည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ-၌၊ ပဋိသန္ဓိတော-မှ၊ ပရာနိ-န်သော၊ ဆ-န်သော၊ ဘဝင်္ဂါနိ-တို့သည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ ရမဏာနိ-န်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေဟိ- ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သော စိတ်တို့ဖြင့်၊ သပရာမာသာနေဝ-ပရာမာသနှင့်တကွ ဖြစ်သည် သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဿာဒနာဒီနိ-အဿာဒန အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ၊ [ပရာမာသပါမှ ဒိဋ္ဌနှင့်ယှဉ်နိုင်သောကြောင့် အဿာဒ, အဘိနန္ဒနတို့ ဖြစ်ရာအခါ၌လည်း ပရာမာသပါသည်ဟု မှတ်ပါ-ဟူလို။]

ပဏ္ဍိတ္တိ(နိဗ္ဗာနာ)ရမဏာနဉ္စ ဇေနာနံ ပုရေစာရိကကာလေတိ-ပါဠိဖြင့်၊
 ယေသံ-အကြင်ဇောတို့၏၊ ပုရေစာရိကကာလေ-ရှေ့သွားဖြစ်ရာအခါ၌၊
 ဧကန္တေန-ဧကန်အားဖြင့်၊ အာဝဇ္ဇနာယ-မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊ အတိတာပေ၊
 ဘာဝေန-အတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗတ္တာ-မဆို
 ထိုက်သည်၏အဖြစ်သည်၊(ဟောတိ၊) တေသံ-ထိုဇောတို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊
 နယံ-နည်းကို၊ ဒဿတိ၊ နိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စ-နိဗ္ဗာန်အာရုံရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်
 သော၊ ဇေနာနံ-တို့၏၊ ပုရေစာရိကကာလေ-၌၊ သာ-ထိုမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းကို၊
 တထာ-ထိုအတိတ်အစရှိသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ပန-
 သို့သော်လည်း၊ ဧကန္တေန-အားဖြင့်၊ (န ဝတ္တဗ္ဗာ-မဆိုထိုက်သည်ကား၊)
 န-မဟုတ်၊ (ကသ္မာ၊) မဂ္ဂဖလဝိထိသု-တို့၌၊ တဿာ-ထို မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း၏၊
 အနိဗ္ဗာနာရမဏတ္တာ-နိဗ္ဗာန်အာရုံ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဣမေ ဂန္ဓာတိ-ပါဠိဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂန္ဓာ-နံ့သာတို့ကို၊
 ဂဟိတာနန-(စိတ်ဖြင့်) ယူအပ်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ ဂထံ-လျှင်၊ ဧတ္ထ-
 ဤဣမေဂန္ဓာဟု အာရုံပြုရာ၌၊ အနာဂတာရမဏတာ-အနာဂတ်အာရုံရှိသည်၏
 အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား၊ စောဒနာတည်း၊ အဋ္ဌာရသ
 ဝဿာဓိကာနိ-တစ်ဆယ့်ရှစ်နှစ် အလွန်ရှိကုန်သော၊ ဒွေဝဿသတာနိ-အနှစ်
 နှစ်ရာ တို့ပတ်လုံး၊ မာသုဿိသု-မခြောက်ပါစေကုန်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊
 ပဝတ္တိတော-(စိတ်၏) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ အနာဂတေ-၌၊
 မာသုဿိသု-န်လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ အနာဂတံ-အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓ-
 နံ့သာကို၊ ဂဟေတွာ-(စိတ်ဖြင့်)ယူ၍၊ (အာရုံပြု၍၊) ပဝတ္တတိ၊ ဣတိ-ကား၊
 အဓိပ္ပာယော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလိုတည်း။

ပဏ္ဍိတ္တိ၊ ပေ၊ ဒဿတိ။ ။အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ “ပဏ္ဍိတ္တိ နိဗ္ဗာနာ ရမဏာနဉ္စ
 ဇေနာနံ”ဟု နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောဇောကို ထည့်သွင်းထား၏၊ ဤ ဋီကာဆရာကား
 “နယံဒဿတိ”ဟုလည်းကောင်း၊ “နိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စ ဇေနာနံ” စသည်ဖြင့်
 နိဗ္ဗာန်ကို သီးခြားဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း ဤဋီကာ အလိုအားဖြင့်
 “ပဏ္ဍိတ္တိနိဗ္ဗာနာရမဏာနဉ္စ”ဟု နိဗ္ဗာနပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါဟန် မတူ။

နိဗ္ဗာနာ၊ ပေ၊ ရမဏတ္တာ။ ။နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသော ပစ္စုပ္ပန်ကာလော
 စသည်တို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်ရာအခါ၌ ထိုအာဝဇ္ဇန်းကို နိဗ္ဗာန်ဟူသော န ဝတ္တဗ္ဗအာရုံ
 ရှိသည်ဟု ဆိုရ၏၊ သို့သော် နိဗ္ဗာန်အာရုံပြုသောဇောတို့၏ ရှေ့သွားဖြစ်တိုင်းကား
 န ဝတ္တဗ္ဗအာရုံရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်၊ ဘာကြောင့်နည်း မဂ္ဂဝိထိ ဖလဝိထိတို့၌ မဂ်
 ဖိုလ်တို့က နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကြသော်လည်း ထို မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်းက နိဗ္ဗာန်ကို
 အာရုံမပြုဘဲ တောဘူမကသင်္ခါရကို အာရုံပြုသောကြောင့်တည်း။

စိတ္တဝသေန-ဖြင့်၊ ကာယံ-ကိုယ်ကို၊ ပရိဏာမေန္တော-ညွတ်စေသူသည်၊ အဘိဓမ္မိဘူတံ-ရှေးရှုဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တဒါ-ညွတ်စေရာ ထိုအခါ၌၊ ဝိဇ္ဇမာန မေဝ-ထင်ရှားရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကာယံ-ကို၊ အာရမဏံ-ကို၊ ကရော တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော၊ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တံ- အဓိဋ္ဌာန်စိတ်သည်၊ ဟောတိ၊ တထာ-တူ၊ အတ္တနော-၏၊ ကာယဿ-ကို၊ (ကရဏေ၌ စပ်၊) ဒိဃရဿာဏုထူလနီလာဒိဘာဝါပါဒနဝသေန-ရည်သည် ၏အဖြစ်၊ ပုသည်၏အဖြစ်၊ သေးငယ်သည်၏အဖြစ်၊ တုတ်သည်၏အဖြစ်၊ အညှိအစရှိသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ကရဏေစ- ၌လည်းကောင်း၊) အညဿ-အခြားသော၊ မါဠိဟာရိယဿ-တန်ခိုးပြာဠိဟာ ကို၊ ကရဏေစ-ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏၊ (“ပစ္စုပ္ပန် အာရုံရှိသောစိတ်ကို ယှဉ်စေထိုက်၏”ဟူလို။)

☞ ဧတ္ထံ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဧတ္ထန္တရေ-ဤအတွင်း၌၊ ပဝတ္တာ-ဖြစ်ကုန်သော၊ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါ-ရုပ်အစဉ်၊ နာမ်အစဉ် တို့၏ အလှည့်အကြိမ်တို့ကို၊ ဧကဒ္ဒိသန္တတိဝါရာ နာမာတိ-ဧကဒ္ဒိသန္တတိ ဝါရမည်၏ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-န်၏၊ ဣတိ အတ္ထော (ဟောတိ၊) ဝါ-အဋ္ဌ ကထာနည်းမှ တစ်နည်းကား၊ အတိ ပေ၊ သမုဋ္ဌာနာ-အလွန် တိုလျသော သဘောတူဥတု အစရှိသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သောအစဉ်တို့ကို၊ ဧက ဒ္ဒိသန္တတိဝါရာတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-န်ပြီ။

ဝါရာနာမာတိ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ဧကဒ္ဒိသန္တတိဝါရာ”ကို ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ တိုက်ရိုက်မစပ်ဘဲ “ဧက ပေ၊ ဝါရာနာမာတိ-တို့မည်၏ဟူ၍”ဟု ဣတိသဒ္ဓါအကြေ ကြံပါဟုလည်းကောင်း၊ “ပဝတ္တာ ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတိဝါရာ”ဟု ဝေဒိတဗ္ဗာ၏ ကံကို ထည့်ပါဟုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ဣသို့ ထည့်မှလည်း အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

အတိပရိတ္တံ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ဤနည်းကား ဋီကာနည်းတည်း၊ ဧကဒ္ဒိသန္တတိ ဝါရ၏သရုပ်ကို “အတိပရိတ္တံ သဘာဂဥတုအာဒိ သမုဋ္ဌာနာ”ဟု ဝိသေသနပြု၍ ဖော်၏၊ ထိုသို့ သရုပ်ဖော်ပြီးဖြစ်၍ ဣတိသဒ္ဓါ အကြေမကြံရတော့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၌ တိုက်ရိုက်မစပ်နိုင်ပြီ။

ဆက်ဦးအံ့-အလွန် အပြောင်းအလွဲမြန်၍ တိုလျသော အအေးဥတုကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်တစ်ခုသည် ဧကသန္တတိဝါရ၊ အအေးဥတု-အပူဥတုနှစ်မျိုးကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်နှစ်ခုသည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏၊ ထိုအတူ အာဒိဖြင့် စိတ်အစဉ်တစ်မျိုးကြောင့် ဖြစ်သော ရုပ်အစဉ်သည် ဧကသန္တတိဝါရ၊ စိတ်အစဉ်နှစ်မျိုးကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ် အစဉ်သည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏၊ အာဟာရ၌လည်း နည်းတူ၊ ရူပါရုံကို အာရုံပြုသော နာမ်ဝီထိ အစဉ်တစ်ခုသည် ဧကသန္တတိဝါရ၊ ထိုကဲ့သို့ အာရုံနှစ်ခုကို ဆက်ကာ ဆက်ကာ အာရုံပြုသော နာမ်ဝီထိနှစ်ခုသည် ဒွိသန္တတိဝါရမည်၏။

ဥပသယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ (ပဒဿ-၏၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နံ-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်သည်၊
ဟောန္တံ-ဖြစ်သော၊ ဧတံ ဥပသယံ-ဤနှစ်ပါးစုံသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ
အတ္ထော၊ သံဟိရတိတိ-ကား၊ တဏှာဒိဋ္ဌာဘိနန္ဒနာဟိ-တဏှာဒိဋ္ဌိဟူသော
အဘိနန္ဒနတို့သည်၊ အာကမိယတိ-ဆွဲငင်အပ်၏။

ကေစိတိ (ပဒဿ)-၏၊ အဘယဂိရိဝါသိနောတိ-အဘယဂိရိဝါသိနော-
ဟူ၍၊ (အတ္ထံ-အနက်ကို၊) ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါ
ကုန်သော်လည်း၊ တေ-ထိုအဘယဂိရိဝါသိ ထေရ်တို့သည်၊ စိတ္တဿ-၏၊
ဌိတိက္ခဏံ-ဌိဇဏကို၊ န ဣစ္ဆန္တိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဌိတိက္ခဏေဝါ ပဋိဝိဇ္ဈတိ
တိ-ဟူ၍၊ န ဝတ္တဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ယေ-
အကြင် ကေစိဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ (ဝတ္တမာနံဟူသော
ပုဒ်အဋ္ဌကထာ၌ မပါ၊) ဝဒန္တိ၊ တေသံ-ထို ကေစိဆရာတို့၏၊ ဌိတိ၊ ပေ၊
ပဋိဝိဇ္ဈတိတိဝစနံ-စကားသည်၊ န သမေတိ-ရှေ့နောက်မညီ၊ (ကသ္မာ န
သမေတိ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) တသ္မိံ ခဏဒ္ဓယေ-ထို ခဏနှစ်ပါးအပေါင်း၌၊
ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော စိတ်သည်၊ ပရစိတ္တေန-သူတစ်ပါးစိတ်နှင့်၊ သဟ၊
ကေက္ခဏေ-တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ န ဥပ္ပဇ္ဇတိနာမ-ဖြစ်သည် မမည်၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ (န သမေတိ၊) စ-ရှေ့နောက် မညီရုံသာမကသေး၊ ဌိတိ
ဘင်္ဂက္ခဏေသု-ဌိဇဏ၊ ဘင်္ဂဇဏတို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-ဖြစ်သော စိတ်သည်၊
ဧကဒေသံ-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသည်၊ (တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော စိတ်က၊) ပစ္စုပ္ပန္နာ
ရမဏံပစ္စုပ္ပန် အာရုံရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဧကဒေသံ-သည်၊ အတိတာရမ
ဏံ-လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။

စ-သည်သာမကသေး၊ (အပြစ်ပြဖို့ရန် သည်သာမကသေး၊) ပရဿ
၊ပေ၊ အာဝဇ္ဇိတေတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထစ-ဤစကား
၌လည်း၊ မဟာဇနော-မဟာဇနဟူသည်၊ (မဟာဇနဿ၌ မဟာဇနဟူသည်၊)
အတ္တနာ-မိမိမှ၊ ပရေ-န်သော၊ အနေကေ-န်သော၊ ပုဂ္ဂလာ-ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊
ဣတိ-ကြောင့်၊ ပရေသံ-တို့၏၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနိဿာမိ-အံ၊ ဣတိ-သို့၊
အာဝဇ္ဇနပ္ပဝတ္တိ-အာဝဇ္ဇန်း၏ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ သိယာ၊ ပရ
ဿာတိ-ပရဿဟူသောပုဒ်၏၊ မဟာဇနဿာတိ-ဟူ၍၊ အတ္ထော-သည်၊
အထာပိသမ္ဘဝေယျ-အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်သင့်အံ့၊ တထာပိ-ထိုသို့ ဖြစ်သင့်
ပြန်သော်လည်း၊ တဿ-ထိုမဟာဇန၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဂ္ဂလဿေဝ-
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်၏ပင်၊ စိတ္တရာသိ-ကို၊ အာဝဇ္ဇိတွာ-အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် ဆင်ခြင်
ပြီး၍၊ ဧကဿ-တစ်ခုသောစိတ်ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈနံ-အဘိညာဉ်ဖြင့် ထိုးထွင်း၍
သိခြင်းသည်၊ အယုတ္တံ၊ (ကသ္မာ အယုတ္တံ၊) ဟိ (ယသ္မာ၊) ရာသိအာဝဇ္ဇနံ-

စိတ်အစုကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ ဧကဒေသဝဇ္ဇနံ-စိတ်တစ်ဖို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (အယုတ္တံ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အာဝဇ္ဇန်း၏အာရုံက စိတ်အစုဖြစ်၍ ဉာဏ်၏အာရုံက စိတ်တစ်ခုဖြစ်ရကား အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ဉာဏ်ကို အာရုံပြားနေသည့်အတွက် မသင့်သောကြောင့်၊) တေဟိ-ထိုကေစိဆရာတို့သည်၊ မဟာဇနဿ၊ ပေ၊ အာဒိ-စကားကို၊ န ဝတ္ထုဗ္ဗံ-မဆိုထိုက်၊ [ဤတိုင်အောင်သော စကားဖြင့် “ကေစိဆရာတို့၏အလို”ဟု ဆို၍ “ပဋိဝိဇ္ဈတိတိ”တိုင်အောင် “အဋ္ဌကထာပြအပ်သော စကားသည် ကေစိတို့၏အာဘော် မကျပါ”ဟု ပြသည်။]

[မိမိဋီကာဆရာ၏အလိုအားဖြင့် ကေစိတို့၏အာဘော်ကိုပြလိုသောကြောင့် “ယံ ပန”စသည် မိန့်၊] ပန-ဆက်၊ တေ-ထိုကေစိဆရာတို့သည်၊ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ ဝဒန္တိ၊ တတ္ထ-ထို စကား၌၊ အယံ အဓိပ္ပာယ်ော-သည်၊ သိယာ၊ စေတောပရိယညာဏလာဘိ-စေတောပရိယ ဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရဿ စိတ္တံ ဉာတုကာမော (ဟုတွာ၊) ပါဒကဇ္ဈနံ-ပါဒကဈာန်ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ-ဝင်စားပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထပြီး၍၊ အတိတာဒိဝိဘာဂံ-အတိတ်စိတ်အစရှိသော ခွဲခြားမှုကို၊ အကတွာ-၍၊ စိတ္တ သာမညေန-စိတ် သာမညအားဖြင့်၊ ဣမဿစိတ္တံဇာနာမိတံ-ဤသူ၏စိတ်ကို သိအံ့ဟူ၍၊ ပရိကမ္မံ-ကို၊ ကတွာ၊ ပန ပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ၊ သာမညေန-စိတ်သာမညအားဖြင့်ပင်၊ စိတ္တံ အာဝဇ္ဇိတွာ၊ တိဏ္ဍဝါ-သုံးပါး သော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ စတုန္ဒဝါ-နသော၊ ပရိကမ္မာနံ-ပရိကမ်ဇော တို့၏၊ အနန္တရာ-အခြားမဲ့၌၊ စေတောပရိယညာဏေန-ဖြင့်၊ ပရစိတ္တံ-ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဈတိ-ထိုးထွင်း၍သိ၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ရူပံ-ရူပါရုံကို၊ (ဝိဘာဝေတိ)ဝိယ-ထင်စွာ ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊ ပရစိတ္တံ-ကို၊) ဝိဘာဝေတိ-၏၊ တတော-ထို သူ၏စိတ်ကို ထိုးထွင်း၍သိပြီးရာအခါမှ၊ ပရံပန-နောက်၌ကား၊ ကာမာဝစရ စိတ္တေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိလာဒိဝဝတ္ထာနံ-အညှီအစရှိသော ရူပါရုံကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်၊

အတိတာဒိ၊ ပေ၊ အကတွာ။ ။ဤစကားဖြင့် မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း ပရိကမ် စသည်တို့၏ တူသောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်နိုင်ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြ၏၊ အတိတ်စိတ်စသည်ဖြင့် မဝေဖန်သောကြောင့် စိတ်ဟူသော သာမညကိုသာ အာဝဇ္ဇန်း စသည်တို့က အာရုံပြုကြသည်-ဟူလို။

ရူပံဝိယ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်သိရာ၌ ရူပါရုံ သာမည ကိုသာ မြင်သိသေး၏၊ အညှီ အရွှေစသော ရူပါရုံအထူးကိုကား ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့်သာ ခွဲခြား၍ သိသကဲ့သို့ ပရစိတ္တဝိဇ္ဇာနန အဘိညာဉ်ဖြင့်လည်း သူတစ်ပါး၏ စိတ်သာမည ကိုသာ သိသေး၏၊ ထိုနောက်မှ ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် သူတစ်ပါး၏ သရာဂစိတ်စသည်ကို ခွဲခြား၍သိသည်။

(ဟောတိ)ဝိယ၊ (တထာ) သရာဂဒိဝဝတ္ထာနံ-သရာဂအစရှိသောစိတ်ကို ပိုင်းခြားခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ ပိုင်းခြားရာ၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ဒိဗ္ဗဟဒယဝတ္ထုရူပဿ-မြင်အပ်သောဟဒယဝတ္ထုရုပ်ရှိသော၊ အဘုမုခိဘူတ သယ-သော၊ သတ္တ သယ-၏၊ စိတ္တသာမညေန-အားဖြင့်၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇယ မာနံ-ဆင်ခြင်သော၊ အာဝဇ္ဇနံ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ အဘိမုခိဘူတံ-သော၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ စိတ္တံ-ကို၊ အာဝဇ္ဇတိ-ဆင်ခြင်၏၊ ပရိကမ္မာနိစ-ပရိ ကမ်ဇောတို့သည်လည်း၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ တံတံ စိတ္တံ-ကို၊ စိတ္တသာမညေနဝ-အားဖြင့်သာလျှင်၊ အာရမဏံ ကတွာ၊ စိတ္တံဇာနနပရိ ကမ္မာနိ-စိတ်ကိုသိကြောင်း ပရိကမ်တို့သည်၊ ဟုတွာ၊ ပဝတ္တန္တိ။

စေတောပရိယညာဏံ ပန-စေတောပရိယညာဏံသည်ကား၊ ဝိဇ္ဇမာနံ-သော၊ စိတ္တံ-ကို၊ ပဋိဝိဇ္ဇန္တံ-ထိုးထွင်းကာ သိလျက်လည်းကောင်း၊ ဝိဘာဝေန္တံ-ထင်စွာ ဖြစ်လျက်လည်းကောင်း၊ တေန-ထိုအာရုံဖြစ်သော စိတ်နှင့်၊ သဟ၊ ဧကက္ခဏေဝေ-၌သာ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တတ္ထ-ထိုသို့ဖြစ်ရာ၌၊ ယသ္မာ၊ သန္တာနဿ-အာရမဏိကစိတ်အစဉ်၏၊ သန္တာနဂ္ဂဟဏတော-အာရုံဖြစ်သော စိတ်အစဉ်ကို ယူခြင်းခြင်းကြောင့်၊ ဧကတ္တဝသေန-တစ်ခုတည်းအဖြစ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဧကတ္တနည်းအားဖြင့်) အာဝဇ္ဇနာဒီနိ-တို့သည်၊ စိတ္တဇေဝ-စိတ်ဟူ၍သာ၊ ပဝတ္တာနိ-အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ယံ-အကြင် အာရုံကို၊ စေတောပရိယညာ ဏေန-ဖြင့်၊ ဝိဘာဝိတံ-ထင်စွာ ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ (သိအပ်ပြီ) တဉ္စ-ထိုအာရုံ သည်လည်း၊ စိတ္တဇေဝ-စိတ်ပင်တည်း၊ တသ္မာ သမာနာကာရပုဝတ္တိတော-ထိုသို့တူသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အနိဋ္ဌေ-အလိုမရှိအပ် သော၊ မဂ္ဂဖလဝိသိတော-မှ၊ အညသ္မိ-သော၊ ဌာနေ-၌၊ အာဝဇ္ဇနဇေဝနာနံ-အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့၏၊ နာနာရမဏတာ-အမျိုးမျိုးသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ န ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ စ-သည်သာ မကသေး၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသော၊ ပရိကမ္မံ-ပရိကမ်ဇောသည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏဿ-သော၊

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။[သမာနာကာရပုဝတ္တိတောသည် တသ္မာ၏အနက် ဖွင့်တည်း၊] တသ္မာမှစ၍ “အဘိဇ္ဇော ဟောတိ”တိုင်အောင် သုံးဝါကျသည် အာဝဇ္ဇန်း ပရိကမ်ဇော အဘိညာဉ်ဇောတို့က စိတ်သာမညကို အာရုံပြုခြင်းဟူသော သမာနာ ကာရပုဝတ္တိ၏ အကျိုးရကိုပြသောဖလဝါကျတည်း၊ ထိုတွင် “န၊ ပေ၊ ဇေနာနံ ဟောတိ-အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ပရိကမ်ဇောတို့၏ တစ်ဝိသိအတွင်း၌ အာရုံမကွဲပြားခြင်းသည် အကျိုးရ တစ်မျိုးတည်း၊ [မဂ္ဂဝိသိ ဖလဝိသိမဟုတ်လျှင် အာရုံမကွဲပြားခြင်းကို အလိုမရှိအပ်။]

ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ ပေ၊ သိဒ္ဓံ ဟောတိ။ ။ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္ထေပိ ပရိကမ္မေ စေ တောပရိယညာဏာနံ အယံပါဠိ သုဋ္ဌ၊ နိတာ ဟောတိတိ အတ္ထော၊-အန၊ ပရိကမ် ဇောနှင့် စေတောပရိယညာဏံတို့က စိတ်သာမညဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံပြုလျှင်

စေတောပရိယညာဏဿ-အား၊ အာသေဝနပစ္စယော-အာသေဝနပစ္စည်းသတ္တိ
ဖြင့် ကျေးဇူးပြုသည်။ (ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤပါဠိတော်စကားသည်၊ သိဒ္ဓ္ဓ-
ပြီးစီးသည်။ ဟောတိ၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ဧဝံ-ဤသို့ ခဏပစ္စုပ္ပန်
တရားကိုသာ ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူအပ်သည်ရှိသော်၊ အတိတတ္ထိကော-အတိတတိက်
သည်၊ အဘိဇ္ဇော-မပျက်စီးသည်၊ (တစ်နည်း) အဘိဇ္ဇော-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်နှင့်
မကွဲပြားသည်။ (ဟောတိ။)

အညထာ-ခဏပစ္စုပ္ပန်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူခြင်းမှတစ်ပါးသော အခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နော-သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နော-
အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ-ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍၊ ဣဓ-ဤစေတောပရိယ
ညာဏ်၏ အာရုံကိုပြရာ၌၊ ဝုစ္စမာနေ-ဆိုအပ်သော၊ အတိတာနာဂတဉ္စ-
အတိတ်တရား၊ အနာဂတ်တရားတို့၏လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နတာ-ပစ္စုပ္ပန်တရားတို့၏
အဖြစ်သည်၊ အာပဇ္ဇေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ စ-ဆက်၊ တထာ သတိ-ထိုသို့ ဖြစ်
လသော်၊ ပစ္စုပ္ပန္နော ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗံ-

“ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ပေ၊ ပစ္စယော”ဟူသော ပါဠိစကားကိုလည်း ကောင်းစွာ ဆောင်ပြအပ်ရာ
(သာဓကအားဖြင့် ပြီးစီးစေရာ)ရောက်သည်-ဟု အကျိုးတစ်မျိုးကို ပြပြန်သည်။

အတိတ ပေ၊ အဘိဇ္ဇော။ ။[ဧဝံကို “ဧဝံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နယေဝ ဓမ္မေ ဣဓ
ပစ္စုပ္ပန္နောတိ ဂယုမာနေ”ဟု အနုဉ္စ ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်းပေးသည်၊] ခဏ ပစ္စုပ္ပန်ကိုသာ
ပစ္စုပ္ပန်ဟု ယူလိုက်လျှင် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌ အတိတတိက်နှင့် မကွဲပြားသောကြောင့်
အတိတတိက်၏လည်း မပျက်စီးခြင်းအကျိုးရသည်ဟု အကျိုးတစ်မျိုးကို ပြပြန်သည်။
ဤအလို အဘိဇ္ဇောကို “အဝိနာသိတော”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ [တစ်နည်း-ဤအတိတ
တိက်ပါဠိတော်နှင့် ပဋ္ဌာန်းပါဠိတောတို့ မကွဲမပြားဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ အဘိဇ္ဇောကို
လည်း “အဝိသိဇ္ဇော-မထူးပြား၊ ဝါ-မကွဲပြား”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊-အနု။]

အညထာ ပေ၊ အာပဇ္ဇေယျ။ ။ဆိုအပ်ပြီးသော အကျိုး၏ ဗျုတ်ရေကအပြစ်
ပြ စကားတည်း၊ အညထာကို “သန္တတိ ပေ၊ ဝုစ္စမာနေ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်
ဟူသော အနက်မှတစ်ပါး သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု ဤနေရာ၌
အနက်ဆိုလျှင် (ယူလိုက်လျှင်) သန္တတိတစ်ဝါရတွင်ပင် ခဏအားဖြင့် လွန်ပြီး အတိတ်
တရား၊ မဖြစ်သေးသော အနာဂတ်တရားတို့လည်း ပစ္စုပ္ပန်တရားချည်း ဖြစ်စေရာရှိသည်။

တထာစ ပေ၊ နစ ဝုတ္တံ။ ။ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရသင့်သော အပြစ်တစ်မျိုးကို
ဆက်၍ ပြန်ပြသော စကားတည်း၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်တို့ကို ပစ္စုပ္ပန်ဟု
ဆိုပြန်လျှင် ဇောဝီထိတစ်ခုသည် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်တစ်ခုသာ ဖြစ်သောကြောင့် “ပစ္စုပ္ပန္နော
ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”ဟု ဟောတော်မူစရာရှိ၏၊
ထိုသို့လည်း ဟောတော်မမူအပ်။

အတိတောပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။ထိုသို့မဟောလျှင် အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသောကြောင့်
အဘယ်ကို သိအပ်ကုန်သနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိရကား “အတိတောပေ၊ ဝိညာယန္တိ”ဟု

အဖွင့်

ဘာသာဋီကာ

၄၉၅

ဟောတော်မူထိုက်သည်။ သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ တံ-ထိုစကားကို၊ န ဝုတ္တံ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ အတိတော၊ပေ၊ အာဒိဝစနတော-အစရှိသော ပါဠိကို ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဒ္ဓါ၊ ပေ၊ သွေဝ-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန် တို့တွင်ပင်၊ အနန္တရာတိတံ-အခြားမဲ့ဖြစ်၍ လွန်ကုန်ပြီးသော၊ စတ္တာရော- န်သော၊ ခန္ဓာ-တို့ကို၊ အတိတာတိ-အတိတ်ခန္ဓာတို့ဟူ၍၊ ဝိညာယန္တိ၊ စ- ဆက်၊ အဘဓမ္မမာတိကာယ-အဘိဓမ္မာမာတိကာ၌၊ အာဂတဿ-သော၊ ပစ္စုပ္ပန္န ပဒဿ-ပစ္စုပ္ပန်ဟူသောပုဒ်၏၊ (ပစ္စုပ္ပန္န ဓမ္မာ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဟူသောပုဒ်၏၊) အဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ပဒတ္တတာ-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ဟူသော ပုဒ်အနက် ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ကတ္ထစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပါဠိယံ-၌၊ န ဝုတ္တံ။

တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တေဟိ-ထိုကေစိဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိမဿစ-တန်ခိုး ရှိသူ၏လည်းကောင်း၊ ပရဿစ-သူတစ်ပါး၏လည်းကောင်း၊ ဧကက္ခဏေ- တစ်ပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ စိတ္တုပ္ပတ္တိယာ-စိတ်၏ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ စေတော ပရိယဉာဏဿ-စေတောပရိယဉာဏ်၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နရမဏတာ-ကို၊ ဝုတ္တံ။

ပန-ဆက်၊ ယဒါ-၌၊ ဣမဿ-ဤသူ၏၊ ယံ စိတ္တံ-သည်၊ ပဝတ္တံ- ဖြစ်ပြီး၊ တံ-ထိုဖြစ်ပြီး စိတ်ကို၊ ဇာနာမိ-သိအံ့၊ (ဣတိဝါ-ဤသို့သော် လည်းကောင်း၊) ယံ-အကြင်စိတ်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ တံ-ထိုဖြစ်လတ်စိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ အာဘောဂံ-နှလုံးသွင်းမှုကို၊

မိန့်သည်။ “အတိတော ဓမ္မော”စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့် အဒ္ဓါသန္တတိပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်သော ခန္ဓာတို့တွင်ပင် ဒုတိယဇောထောက်လျှင် ပဌမဇောကဲ့သို့ လွန်ပြီးခန္ဓာတို့ကို အတိတ်ခန္ဓာဟု သိနိုင်ပါသည်။ . . . အဘိဓမ္မာမာတိကာဝယ် လာသော ပစ္စုပ္ပန္နာဓမ္မာပုဒ်၌ ပစ္စုပ္ပန္နာအရ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်အနက်ကို ဘယ်ပါဠိ၌မှ ဟောတော်မူမူအပ်ပါ။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။အညထာမှစ၍ ပါဠိယံ ဝုတ္တံတိုင်အောင် ပြအပ်သော ဗျတိရေကအကြောင်းတို့၏ အကျိုးကို ပြသောဖလဝါကျတည်း။ [“တေဟိ”ဖြင့် အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ကေစိတို့ကို ညွှန်းသည်၊ ဤပြခဲ့သော အဓိပ္ပာယ်အာလုံးသည် ထိုကေစိတို့၏အယူကို ဋီကာဆရာက ထောက်ခံသော စကားချည်းတည်း။] “ဤ ပြအပ်ခဲ့သော အကြောင်းများကြောင့် ထိုကေစိထေရ်တို့သည် (တပြိုင်နက်သောခဏ၌ ဣဒ္ဓိမန္တပုဂ္ဂိုလ်၏စိတ်နှင့် အခြားသူ၏စိတ်တို့ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်) စေတောပရိယဉာဏ်မှာ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်အဖြစ်ကို ဆိုအပ်၏၊ ထိုစကားအာလုံး ကောင်းပါသည်-ဟူလို။

ယဒါ ပန၊ ပေ၊ ကတတ္ထာ။ ။စေတောပရိယဉာဏ်သည် အတိတ်ခုနစ်ရက်၊ အနာဂတ်ခုနစ်ရက်အတွင်း၌ သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်ရကား အတိတ် အနာဂတ် ဖြစ်သော ထိုရက်အတွင်း စိတ်များကို အဘယ်သို့သိသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “ယဒါ

ကတွာ-၍၊ (အာဝဇ္ဇန်းဖြင့် ဆင်ခြင်၍) ပါဒကဇ္ဈာန သမာပဇ္ဇနာဒီနိ-ပါဒ ကဗျာန်ကိုဝင်စားခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကရောတိ၊ တဒါ-၌၊ အာဝဇ္ဇန ပရိကမ္မာနိ-အာဝဇ္ဇန်းစိတ် ပရိကမ္မိတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စေတောပရိယ ညာနဉ္စ-သည်လည်းကောင်း၊ အတိတာနာဂတာရမဏာနေဝ-အတိတ်အာရုံ အနာဂတ်အာရုံ ရှိကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ (ကသ္မာ၊) အာဝဇ္ဇနေနေဝ- အာဝဇ္ဇန်းသည်ပင်၊ ဝိဘာဂဿ-အတိတ်အနာဂတ်ဟု ဝေဖန်အပ်သော အထူး၏၊ ဝါ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးကို၊ ကတတ္တာ-ပြုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပာယော-ကေစိထေရ်တို့၏ အလိုတည်း။)

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ယေ-အကြင် ဆရာတို့သည်၊ ဣဒ္ဓိမာ၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ ရမဏတ္တတိ-ဟူသော၊ ဣဒံစနံ-ဤစကားကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ အာဝဇ္ဇန ဇေနာနံ-အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာတိတာရမဏဘာဝေန-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ အတိတ်အာရုံ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ-သော်လည်း၊ နာနာ ရမဏတ္တာဘာဝေါ-ကွဲပြားသော အာရုံရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၏မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)ဝိယ-ကဲ့သို့၊ (တထာ) ဧက၊ ပေ၊ အနာဂတေသု-တစ်ချက်၊ နှစ်ချက်၊ သုံးချက်၊ လေးချက်၊ ငါးချက်သော စိတ္တက္ခဏအားဖြင့် မရောက်ကုန်သေးသော၊

ပန"စသည် မိန့်၊ အာဝဇ္ဇန်းက ဖြစ်ပြီးစိတ်ကို သိအံ့ဟု အာဘောဂပြုလျှင် ဖြစ်ပြီး စိတ်ကို သိ၏၊ ဖြစ်လတ်စိတ်ကို သိအံ့ဟု အာဘောဂပြုလျှင် ဖြစ်လတ်စိတ်ကို သိ၏၊ ထိုအခါ၌ အတိတ် အနာဂတ်ဟု မခွဲခြားဘဲ စိတ်သာမညကို သိသည်မဟုတ်၊ အာဝဇ္ဇန်းကိုယ်တိုင်က ခွဲခြားအပ်ပြီးသောကြောင့် အတိတ်ဟု ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ဟု ဖြစ်စေ ခွဲခြားအပ်ပြီးသော စိတ်ကို သိသည်၊ [ဤတွင် ကေစိထေရ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ် ကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် "တတ္ထာယံ အဓိပ္ပာယော"ကို ပြန်လှည့်ဖို့ရာ ဣတိသဒ္ဓါ ရှိသင့်၏၊ မရှိလျှင် ထည့်၍ပေးမှ ထုံးစံကျပါသည်။]

ယေ ပန၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ။ ။ "အတိတ် အနာဂတ်စိတ်ကို သိရာ၌ အာဝဇ္ဇန်းက ခွဲခြား၍ သိအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း သိ၏" ဟု ဆိုလျှင် ရှိပါစေတော့၊ အခြားဆရာတို့က အဘယ်သို့ ဆိုကြပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ယေ ပန၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ" ဟု မိန့်သည်၊ ["ဣဒ္ဓိမာမှစ၍ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏတ္တာ"တိုင်အောင် အဋ္ဌကထာ၌လာသော စကားတည်း၊] ထိုစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဥပမာ အဖြစ်ဖြင့်ထား၍ အလားတူ ဥပမေယျစကားတစ်မျိုး ကို ဆိုကြသည်-ဟူလို။

အာဝဇ္ဇန၊ ပေ၊ န သိယာ။ ။ (အာဝဇ္ဇနဇေနာနံ ဝိယ)-အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ပရိကမ္မ အဘိညာဉ်ဇောတို့တွင် အာဝဇ္ဇန်းက ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ ဇောတို့က အတိတ်အာရုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော်လည်း အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သောကြောင့် နာနာရမဏမဖြစ်ခြင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြသသကဲ့သို့၊ (ဧကဒိ၊ ပေ၊ န သိယာ)-အာဝဇ္ဇန်းက စိတ္တက္ခဏတစ်ချက်မှ စ၍ ငါးချက်တိုင်အောင် မရောက်လာသေးသောစိတ်တို့ကို ဆင်ခြင်အပ်ကုန်သော်လည်း အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ပရိကမ္မစသော ဇောတို့မှာ အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် အတိတ်အာရုံအားဖြင့် ကွဲပြားသော အာရုံရှိသော်လည်း နာနာရမဏအဖြစ် မရှိတော့ရာ။

စိတ္တေသု-စိတ်ဟူသော အာရုံတို့ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေသုပိ-ဆင်ခြင်အပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ အာဝဇ္ဇနဇေနာနံ-တို့၏၊ ယထာသမ္ဘဝံ-ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ၊ အနာဂတေ၊ပေ၊ ဘာဝေ-အနာဂတ်အာရုံ၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ အတိတ်အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ပိ-သော်လည်း၊ နာနာရမဏတာ- ကွဲပြားသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ န သိယာ-မဖြစ်ရာ၊ [“အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၏အစွမ်းဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ချည်းဖြစ်သောကြောင့် နာနာရမဏတာဖြစ်စရာ မရှိဟူလို၊] တေန-ထို့ကြောင့်၊ စတု ပေ၊ နာဂတေ-လေးချက်၊ ငါးချက်သော စိတ္တက္ခဏအားဖြင့် မရောက်လာသေးသော စိတ်ကို၊ အာဝဇ္ဇိတေ-ဆင်ခြင်အပ်သော်၊ အနာဂတာ ပေ၊ နန္တရံ-အနာဂတ်အာရုံရှိသော ပရိကမ်ဇောတို့၏အခြားမဲ့၌၊ ခဏပစ္စုပ္ပန္နာရမဏံ-ခဏပစ္စုပ္ပန်လျှင် အာရုံရှိသော၊ စေတောပရိယညာဏံ-သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီးစီး၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ။

တေသံ-ထိုဆရာတို့၏၊ ဝါဒေါ-ဝါဒသည်၊ (န သိဇ္ဈတိ၌ စပ်၊) အနာဂတာရမဏော-သော ပေ၊ ပစ္စယော (ဟောတိ၊) ဣတိ-သို့၊ ဣမေသံ ပဉ္စာနံ-

ယထာသမ္ဘဝံ။ ။အာဝဇ္ဇနံသည် အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြု၏၊ ထိုသို့ ပြုရာ၌ (ဆင်ခြင်ရာ၌) ဧကစိတ္တက္ခဏအားဖြင့် မရောက်လာသေးသော(ပရိကမ်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်မည်ဖြစ်သော)အာရုံကို ဆင်ခြင်လျှင် ပရိကမ်ဇောသည် ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြု၍ နောက်ဇောတို့သည် အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုကြရ၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် အာဝဇ္ဇနံက စိတ္တက္ခဏနှစ်ချက်အားဖြင့် မရောက်လာသေးသော (ဒုတိယ ဥပစာရဇောနှင့် တိုက်ဆိုင်မည့်)စိတ်ကို လှမ်း၍ဆင်ခြင်လျှင် ဒုတိယဥပစာရဇောက ပစ္စုပ္ပန် စိတ်ကို အာရုံပြု၍ ပဌမပရိကမ်ဇောက အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြုပုံ၊ တတိယ စတုတ္ထ ပဉ္စမဇောတို့က အတိတ်စိတ်ကို အာရုံပြုပုံအားဖြင့် ကွဲပြားသောကြောင့် “ယထာသမ္ဘဝံ”ဟု ဆိုသည်။

တေန ပေ၊ သိဒ္ဓံ။ ။ဤနည်းအားဖြင့် အာဝဇ္ဇနံက တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်အတွက် လေးချက်၊ မန္တပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ငါးချက်သော စိတ္တက္ခဏအားဖြင့် မရောက်လာသေးသော စေတောပရိယ အဘိညာဉ်နှင့် သိမည့်စိတ်ကို လှမ်း၍ ဆင်ခြင်လျှင် ပရိကမ်ဇောသော ဇောတို့က အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံပြု၍ အဘိညာဉ်က ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြုခြင်းဟူသော အနက်သည် ပြီးစီးတော့၏၊ ဣတိ ဝဒန္တိ။

တေသံ ဝါဒေါ၊ပေ၊ န သိဇ္ဈတိ။ ။သိဒ္ဓံဟု ဆိုအပ်သောစကားကို “န သိဇ္ဈတိ”ဟု ပယ်သည်၊ “အနာဂတော ဓမ္မော”အရ အာဝဇ္ဇနံစသော ရှေးရှေးဇောများကို လည်းကောင်း “ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ”အရ ပရိကမ်ဇောစသည်တို့တွင် တစ်ပါးပါးကို လည်းကောင်း ယူပြီးလျှင် “အတိတာရမဏဿ”အရ ဒုတိယ ဥပစာရဇောစသည်ကို ယူပါ၊ ဤသို့ယူဖို့ရန် ဟောတော်မူအပ်သော ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် မရှိသည့်အပြင် သင်္ချာဝါရ၌လည်း “အာသေဝနေတိဏိ”ဟူသော ဟောတော်မူသောကြောင့် ထိုဆရာတို့၏ စကားသည် မပြီးစီးနိုင်-ဟူလို။

ဤပြဿနာတို့၏၊ (သိခြင်းငှာ အလိုရှိသောအနက်တို့၏၊) ဝါ-တို့ကို၊ အနုဒ္ဓ
ဋ္ဌတ္တာ-မထုတ်ဆောင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဂဏ
နာယ-ဂဏန်းသင်္ချာဝါရ၌၊ အာသေဝနေတိဏီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာစ-ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ န သိဇ္ဈတိ-မပြီးစီး၊ (ကသ္မာ န သိဇ္ဈတိ၊) ဟိ(ယသ္မာ၊) အနာ
သေဝနံ-အာသေဝနပစ္စည်း မဖြစ်သော၊ ကုသလကြိယမဟဂ္ဂတံ-ကုသိုလ်
မဟဂ္ဂတံ၊ ကြိယာမဟဂ္ဂတံသည်၊ န အတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (န သိဇ္ဈတိ။)

စ-ဆက်၊ ဧတဿဝါဒဿ-ဤဝါဒ၏၊ အာဝဇ္ဇနဇေနာနံ-အာဝဇ္ဇန်းဇော
တို့၏၊ ခဏ ပေ၊ ဝစနဿ-ခဏပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ ချုပ်ပြီးသော အတိတ်အာရုံ
ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဆိုကြောင်းစကား၏၊ နိဿယဘာဝေါ-မှီရာ၏အဖြစ်သည်၊
န သိဇ္ဈတိ၊ (ကသ္မာ န သိဇ္ဈတိ၊) ယံ-အကြင်စိတ်သည်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်ပြီ၊
(တံ-ထိုဖြစ်ပြီးစိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ-သိအံ၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊)
ယံ-အကြင်စိတ်သည်၊ ပဝတ္တိဿတိ၊ (တံ-ထိုဖြစ်လတ်စိတ်ကို၊ ဇာနိဿာမိ၊)
ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသေသံ-အထူးကို၊ အကတွာ-မပြုမူ၍၊
ဂဟဏေ-စိတ်သာမညကို ယူခြင်းသည်၊ (သတိ၊) အာဝဇ္ဇနဿ-၏၊ အနာ
ဂတဂ္ဂဟဏဘာဝံ-အနာဂတ်အာရုံကို ယူခြင်းမရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ တဒ
ဘာဝါ-ထိုအနာဂတ်အာရုံကို ယူခြင်း၏မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဇေနာနံပိ-ပရိကမ်
စသောဇောတို့၏လည်း၊ ပဝတ္တမာနဂ္ဂဟဏဘာဝဉ္စ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံကို ယူခြင်း

န ဟိ ပေ၊ အတ္ထိတိ။ ။ “ရသင့်လျက် ဟောတော်မမူခြင်းဖြစ်သည် မဟုတ်
ပါလော”ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိသောကြောင့် “န ဟိ”စသည်ကို မိန့်သည်၊ အာသေဝန
လာဘေ သတိ (အာသေဝနပစ္စည်း ရပါလျက်) ယထာဓမ္မသာသနေ (အဘိဓမ္မာ
သာသနာ၌) အဝစနဿ ကာရဏံ နတ္ထိတိ (ထို့ကြောင့်) အဝစနေန (ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်၌
ဟောတော်မမူခြင်းအားဖြင့်) တတ္ထ (ထိုအာသေဝနပစ္စည်း၌) ဣတရေသံ ပဉ္စာနံ ပဋိ
သေဇော ဝိညာယတိတိ အဓိပ္ပာယော၊-အနု၊ ဆိုလိုရင်းကား-အာသေဝနပစ္စည်း
မတပ်သော မဟဂ္ဂတံ ကုသိုလ်ကြိယာရှိသေးလျှင် ဟောတော်မူမည်မှာ အမှန်ပင်တည်း၊
မရှိသောကြောင့်သာ ဟောတော်မမူခြင်းဖြစ်၏၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူသောကြောင့်
အခြားပြဿနာများ မရထိုက်တော့-ဟူလို။

ဧတဿ ဝါဒဿပေ၊ န သိဇ္ဈတိ။ ။ “တေသံ ဝါဒေါ”ဟု ပယ်အပ်ခဲ့သော
ဝါဒကိုပင် “ဧတဿ ဝါဒဿ”ဟု ပြန်ညွှန်းသည်၊ ဧတဿ ဝါဒဿကို “နိဿယ
ဘာဝေါ”ဝယ် နိဿယ၌ စပ်၊ “ဤဝါဒ၏မှီရာ”ဟူလို၊ အာဝဇ္ဇနဝစနာနံ ပေ၊ ဝစန
ဿ”ကား ဘာဝသမ္ပန်တည်း၊ အာဝဇ္ဇန်းဇောတို့တွင် အာဝဇ္ဇန်းက ခဏပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို
အာရုံပြုပုံ၊ ပရိကမ်စသော ဇောတို့က နိရုဒ္ဓဖြစ်သော အတိတ်စိတ်ကို ပြသောစကား
ဟူသည် ဤဝါဒ၏မှီရာ “ဣဒ္ဓိမာ ပရဿ စိတ္တံ ပေ၊ တဒေဝနိရုဒ္ဓံ စိတ္တမာရမဏံ
ဟောတိ”ဟူသော အဋ္ဌကထာစကားတည်း၊ ထိုစကားသည် ဤဝါဒ၏မှီရာအဖြစ်ဖြင့်
မပြီးစီးပါ-ဟူလို။

မရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယေဝ-၍သာ၊ တဿ-ထိုစကား၏၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ (န သိဇ္ဈတိ။)

ဟိ-ချဲ့၊ တဒါ-ဝိသေသကို မပြုမူ၍၊ စိတ်သာမညကိုယူရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဝဂံစလာနာနန္တ ရံ-ဘဝဂံစလာန၏ အခြားမဲ့၌၊ အဘိဓမ္မီဘူတမေဝ-ရေးရှ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ စိတ္တံ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ အာဝဇ္ဇ နာ-အာဝဇ္ဇန်းသည်၊ ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဇာနနစိတ္တဿပိ-သိတတ် သော အဘိညာဉ်စိတ်၏လည်း၊ ဝတ္တမာနာရမဏဘာဝေ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည် ၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ၊) အာဝဇ္ဇနဇာနနစိတ္တာနံ-အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ သိတတ်သော အဘိညာဉ်စိတ်တို့၏၊ သဟဋ္ဌာန ဒေါသာပတ္တိယာ-အတူတကွ တည်ခြင်း ဟူသောအပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ [ဒေါသာပဇ္ဇနေန၊ ဒေါသာပတ္တိတောဝါ၊-အနု၊] ရာသိ၊ပေ၊ပဋိဝေဓေ- စိတ်အစုကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ထိုအစုတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သော စိတ် တစ်ခုကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည်၊ (သတိစ-ရှိသော်လည်းကောင်း၊) သမ္ပတ္တ သမ္ပတ္တာဝဇ္ဇနဇာနနေ-ရောက်လာ ရောက်လာသော အာရုံကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊

တဿ ဝုတ္တတ္တာ။ ။[တဿဖြင့် “အာဝဇ္ဇနဝစနာနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္န နိရုဒ္ဓရမဏ တာ ဝစနဿ”ကို ပြန်၍ညွှန်းသည်၊] ထိုစကား၏ ဆိုလိုရင်းကား-အာဝဇ္ဇန်းသည် အတိတ် အနာဂတ်အာရုံဟု ကွဲခြား၍မယူလျှင် အနာဂတ်စိတ်ကို အာရုံမပြုနိုင်၊ ထိုသို့ မပြုနိုင်လျှင် ဇောတို့ကလည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံမပြုနိုင်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ် သော စကားဖြစ်သောကြောင့် ဤဝါဒ၏မှီရာအဖြစ် မပြီးစီးနိုင်-ဟူလို၊ [“တဒါဟိမှ ဝုတ္တောတိ”တိုင်အောင် ဝိတ္တာရဝါကျတည်း၊ တဒါဖြင့် “ယံ ပဝတ္တံ၊ ပေ၊ ဂဟဏေ” ကို ညွှန်းသည်။]

ရာသိ၊ ပေ၊ ပဋိဝေဓေ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော ကေစိဆရာတို့၏ ဝါဒ အရ ဆိုအပ်သော စကားတည်း၊ ထို၌ “ရာသိဝသေန မဟာဇနဿ စိတ္တေ အာဝဇ္ဇိ တေ”ကို ကြည့်၍ “ရာသိအာဝဇ္ဇန”ဟုလည်းကောင်း၊ “ဧကဿ စိတ္တံ ဧကေန ပဋိ ဝိဇ္ဈတိ”ကို ကြည့်၍ “ဧကဒေသ ပဋိသေဓ”ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ [ရာသိဧက ဒေသာဝဇ္ဇန ပဋိဝေဓေတိ ယထာရတဝသေန (အဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်သော စကား၏အစွမ်းဖြင့်) ပုရိမဝါဒီပက္ခမာဟ (ပုရိမဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဖို့ဖြစ်သောစကားကို ဆို၏၊) အနု၊-ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ ပုရိမဝါဒီသည် “ကေစိဝဒန္တိ”ဟု လာသော ကေစိဝါဒီတို့ပင်တည်းဟု သိပါ။]

သမ္ပတ္တ၊ ပေ၊ ဇာနနေ။ ။[“တတ္ထာယံ အဒိပ္ပာယော”စသည်ဖြင့် မိမိ၏ အဓိပ္ပာယ်အရ ဆိုအပ်သောစကားတည်း၊ အာဝဇ္ဇန်းက မိမိဖြစ်ခိုက်၌ ကြုံကြိုက် ရောက်လာသောစိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်ကလည်း မိမိဖြစ်ခိုက်၌ ကြုံကြိုက် ရောက်လာသောစိတ်ကို သိခြင်းဖြစ်လသော်...[သမ္ပတ္တ၊ ပေ၊ ဇာနနေတိ အတ္တနာ နိဒ္ဒါရိတပက္ခံ (အာဟာ၊)-အနု။]

သိခြင်းသည်။ (သတိ)စ-သော်လည်းကောင်း၊ အနိဋ္ဌေ-သော၊ န ဌာနေ-ဌှိ၊ (မဂ္ဂဝီထိ၊ ဖလဝီထိမှ တစ်ပါးသောအရာ၌) အာဝဇ္ဇနဇေနာနံ-တို့၏၊ နာနာ ရမဏဘာဝဒေါသာပဝတ္တိယာစ-ကွဲပြားသောအာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သို့ ရောက်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ ပေ၊ ဟောတိတိ-ဟူသော၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ၊ တံ- ထိုစကားသည်၊ အယုတ္တံ-မသင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-ပယ်ပြီး၍၊ ယထာ၊ ပေ၊ ဝသေနေဝ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောအပြစ်သို့ မရောက်ရာကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ အဒ္ဓါ၊ ပေ၊ ရဏတ္တာ-အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်လျှင် အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နာနာရမဏတ္တာဘာဝံ-ကွဲပြားသော အာရုံ ရှိသည်အဖြစ် မရှိခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊ အာဝဇ္ဇနဇေနာနံ-တို့၏၊ ဝတ္တမာန တံနိရုဒ္ဓါရဏဘာဝေါ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ၊ ထိုချုပ်ပြီးသော အတိတ်အာရုံရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တော-အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အကျယ်တည်း။

နာနာရမဏ ပေ၊ ပတ္တိယာ။ ။ဤ ဆိုအပ်ပြီးသည်အတိုင်း ဖြစ်လသော်၊ “ရာသိဇကဒေသာဝဇ္ဇန ပဋိဝေဓ” အရ အာဝဇ္ဇန်းက စိတ်တစ်ခုကို ဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်က စိတ်တစ်ခုကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းကြောင့် အာဝဇ္ဇန်းနှင့်ဇောတို့၏ အာရုံကွဲပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာရှိ၏၊ “သမ္ပတ္တ ပေ၊ ဇာနနေ” အရ ရောက်လာရောက်လာသော ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ သိခြင်းဖြစ်လသော် အာဝဇ္ဇန်း ဆင်ခြင်အပ်သော စိတ်က တစ်မျိုး၊ အဘိညာဉ် သိအပ်သောစိတ်က တစ်မျိုးဖြစ်လသော် အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဇောတို့၏အာရုံကွဲပြားခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်စရာ ရှိ၏၊ ထိုသို့ ရှိသောကြောင့်...

ယံ ဝုတ္တံ ပေ၊ ပဋိက္ခိပိတွာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ကေမိ ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ” ဟူသော စကား၌ပါသော “ခဏပစ္စုပ္ပန်၊ ပေ၊ အာရမဏံ ဟောတိ” ကို “ယံ ဝုတ္တံ၊ တံ” ဟု ဆိုသည်၊ ထိုစကားကို နောက်၌ “အဋ္ဌကထာသု ပဋိက္ခိတ္တံ” ကို ကြည့်၍ ပဋိက္ခိပိတွာဟု ဆိုသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ကေမိတို့ဆိုအပ်သော စကားကို “အာဝဇ္ဇန်းက ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို ဆင်ခြင်၍ ဇာနနဟု ခေါ်ရသော အဘိညာဉ်စိတ်တို့ ကလည်း ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို အာရုံပြုလျှင် အာဝဇ္ဇန်းနှင့် ဇောတို့၏ အတူတကွတည်ခြင်း၊ (တပြိုင်နက်ဖြစ်ခြင်း)ဟူသော အပြစ်ရောက်စရာ ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇန်းက အပေါင်းကိုဆင်ခြင်၍ အဘိညာဉ်က တစ်စိတ်ကို (စိတ်တစ်ခုကို) သိလျှင်ဖြစ်စေ ရောက်လာ ရောက်လာသော ရှေးရှုစိတ်ကို ဆင်ခြင်ကြ၊ သိကြသည်ဖြစ်စေ နာနာ ရမဏဘာဝ အပြစ်ရောက်စရာ ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း ကေမိတို့၏စကားကို ပယ်ရှားသည်-ဟူလို၊ [ပဋိက္ခိပိတွာကို ဝုတ္တော၌ စပ်။]

ယထာဝုတ္တ ပေ၊ ဝုတ္တောတိ။ ။ကာလဝသေနကို ဝတ္တမာန တံနိရုဒ္ဓါရမဏ ဘာဝေါ၌ စပ်၊ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန် သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ကို အာရုံပြုသည်ဟု ယူလျှင် နာနာရမဏ အပြစ်မရှိခြင်းကို မြင်၍ အာဝဇ္ဇန်းက ဝတ္တမာန်အာရုံရှိ၍ ဇောတို့က တံနိရုဒ္ဓါအာရုံ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ဆိုအပ်ပြီ၊ [အဋ္ဌကထာဝယ် “ဣဒ္ဓမာ ပရဿ

တံပိ ဝစနံ-ကိုလည်း၊ ပုရိမဝါဒီနော-ရှေ့ကေစိဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နာနုဇာနေယျ-ခွင့်မပြုကုန်ရာ၊ (ကသ္မာ နာနုဇာနေယျ၊) ဟိ (ယသ္မာ) တသ္မိ-ထို အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန်၊ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်။ သတိ-သော၊ အာဝဇ္ဇနာ၊ပေ၊ အာဒိသုဝိယ-ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊ (အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယောအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ကဲ့သို့၊) အညပဒ သင်္ဂဟိတဿ-အခြားပုဒ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သောပစ္စုပ္ပန်တရား၏၊ အနန္တရ ပစ္စယဝိဓာနတော-အနန္တရပစ္စည်းကို စီရင်ခြင်းကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ပေ၊ ပစ္စယော တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ စ-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (နာနုဇာနေယျ၊) [အချုပ်မှာ-ကေစိဆရာဝါဒကို အဋ္ဌကထာ ဆရာက ပယ်၍၊ အဋ္ဌကထာဆရာဝါဒကို ဋီကာဆရာက ပယ်သည်။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤမျှလောက် ကျယ်ဝန်းအောင်၊) စေတောပရိယညာဏဿ-၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏာတာ-ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိစာရိတာ-စိစစ်အပ် သနည်း၊ အတိတော၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူသော၊ ဧတေသံ-ဤ ပါဠိရပ်တို့၏၊ ဝိဘင်္ဂေသု-ဝိဘင်းတို့၌၊ အတိတာ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အနာဂတာ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊[ဤပါဠိတော်နှစ်ရပ်၌ စေတော ပရိယညာဏ်အား အတိတ် အနာဂတ်အာရုံတို့က ကျေးဇူးပြုပုံကိုသာ ပြ၏၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံက ကျေးဇူးပြုပုံ မပြ၊] ဥပ္ပန္နတ္တိကေစ-ဥပ္ပန္နတိက်၌လည်း၊ အနုပ္ပန္နာ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍၊ စေတောပရိယညာဏဂ္ဂဟဏံ-စေတောပရိယ ညာဏ်ကို ယူခြင်းကို၊ ကတွာ-ပြီး၍၊ [အတိတ် အနာဂတ်အာရုံအတွက် စေတောပရိယညာဏ်ကိုယူပြီး၍၊] ပစ္စုပ္ပန္နော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿာတိ-ဟူသော၊ ဧတဿ-ဤစကားရပ်၏၊ ဝိဘင်္ဂေ-ဝိဘင်း၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ၊ပေ၊ပစ္စယောတိ-ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပန္နတ္တိကေစ-၌လည်း၊ ဥပ္ပန္နာ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ-ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ [ဤသို့ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာက ကျေးဇူးပြုရာ၌ စေတောပရိယညာဏ် မပါတော့၊] ဧတ္တကဿေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္န စိတ္တေ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်တည်းဟူသော အာရုံ၌၊ စေတောပရိယညာဏံ-သည်၊ န ပဝတ္တတိ-မဖြစ်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိညာယတိနန-သိအပ်သည် မဟုတ်လော၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ကသ္မာ ဝိညာယတိ၊ ဟိ (ယသ္မာ၊) (ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တေ-၌၊ စေတောပရိယညာဏံ-သည်၊) ယဒိ ပဝတ္တေယျ၊ (ဧဝံ သတိ၊) ပုရိမေသုဝိယ-ရှေ့တိက်ပုဒ်တို့၌ကဲ့သို့၊ [အတိတာဓမ္မာပုဒ်၊ အနာဂတာ ဓမ္မာပုဒ်၊ အနုပစ္စုပ္ပန္နာ

စိတ္တံ ဇာနိတုကာမော”စသော စကား၌ “အာဝဇ္ဇနံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ အာရမဏံ ကတွာ” နှင့် “တေသံ သဗ္ဗေသံပိ တဒေဝနိရုဒ္ဓံ စိတ္တံ အာရမဏံ ဟောတိ”ကို ယူ၍ “အာဝဇ္ဇန ဇေနနံ၊ ပေ၊ ဘာဝေါ ဝုတ္တော”ဟု ဆိုသည်။

ဓမ္မာပုဒ်၊ ဥပ္ပာဒိနောဓမ္မာပုဒ်ဟူသော ရှေ့တိက်ပုဒ်တို့၌ ကဲ့သို့၊] ဣတရေသုစ-
အခြားသော နောက်တိက်တို့၌လည်း၊ [ပစ္စုပ္ပန္နာ ဓမ္မာ၊ ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာဟူသော
နောက်ပုဒ်တို့၌လည်း၊] စေတော ပရိယညာဏဂ္ဂဟ ဇာတိ-သည၊ ဝါ-ကို၊
ကတ္တဗ္ဗံ-သည်၊ သိယာ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တေ စေတောပရိယညာဏံ
န ပဝတ္တတိတိ ဝိညာယတိနန) ဣတိ-ဤကား စေဒနာတည်း။

(ပုရိမေသု ဝိယ ဣတရေသုစ စေတောပရိယညာဏဂ္ဂဟဇာတိ-ကို) ကတ္တဗ္ဗံ-
ပြုထိုက်သည်ကား၊ သစ္စံ-မှန်ပါပေ၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊
နယဒဿန ဝသေန-နည်းကိုပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (နောက်ကို ထောက်၍
ရှေ့ကိုသိရသော ဧကပက္ခဒဿနနည်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဧတံ-ဤစေတော
ပရိယညာဏံကို၊ သန္တိတ္ထံ-ချုံးတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊
အညာယ-အခြားသော၊ ပါဠိယာ-(အတိတာရမဏော ဓမ္မောစသော) ပါဠိ
တော်ဖြင့်၊ ဝိညာယတိ၊ ဟိ-ချဲ့၊ အတိတာ၊ ပေ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏဿာတိ-
ဟူသော၊ ဧတေသံ-ဤစကားတို့၏၊ ဝိဘင်္ဂေသု-တို့၌၊ စေတောပရိယညာ
ဏေန-ဖြင့်၊ အတိတာ၊ ပေ၊ သမင်္ဂိဿ-အတိတ်အာရုံရှိသော ပစ္စုပ္ပန်စိတ်နှင့်
ပြည့်စုံသူ၏၊ စိတ္တံ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ကို၊ ဇာနာတိ၊ အတိတာရမဏာ-အတိတ်
အာရုံရှိကုန်သော၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ-ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့သည်၊ စေတောပရိယ
ညာဏဿ-အားလည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာယ-အားလည်းကောင်း၊ အာရမဏ
ပစ္စယေန ပစ္စယော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ စေတောပရိယညာ
ဏေန-ဖြင့်၊ ပစ္စယော (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့လည်းကောင်း၊ စေတောပရိယ
ညာဏဿ-၏၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရမဏေ-ပစ္စုပ္ပန်စိတ်ဟူသော အာရုံ၌၊ ပဝတ္တိ-
ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ [ဣတရေသုစအရ “ပစ္စုပ္ပန္နာ
ဓမ္မာ၊ ဥပ္ပန္နာ ဓမ္မာပုဒ်တို့၌ မပါသော်လည်း အတိတာရမဏတိက်ပုဒ်စသည်
တို့၏ ဝိဘင်းတို့၌ စေတောပရိယညာဏံက ပစ္စုပ္ပန်စိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာကို
အာရုံပြုပုံကို ဟောတော်မူသောပါဠိဖြင့် စေတောပရိယညာဏံ၏ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံ
ပြုကြောင်းကို သိနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊] တေနော-ကြောင့်ပင်၊ ထိုသို့ အတိတ
တိက်၊ ဥပ္ပန္နတိက်တို့၌ စေတောပရိယညာဏံက ပစ္စုပ္ပန်အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို
ထွန်းပြတတ်သော ပါဠိကို မတွေ့မြင်အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊) အယံ
ဝိစာရဏာ-ဤအကျယ် စိစစ်ခြင်းကို၊ ကတာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ [ယသ္မာ
အတိတတ္ထိကေ ဥပ္ပန္နတ္ထိကေစ စေတောပရိယညာဏဿ ဝတ္တမာနဓမ္မာရမဏ
ဘာဝဇောတနော ပါဠော န ဒိဿတိ၊ တေနော ကာရဏေန၊-အနု။]

တေသန္တိ-ကား၊ ဒွိသု-န်သော၊ တေသု ဉာဏေသု-ထို (ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏံ၊
စေတောပရိယ)ဉာဏံတို့တွင်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ နိဒ္ဒါရဏေ-နိဒ္ဒါရမဏအနက်၌၊
သာမိဝစနံ-သာမိဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ) ကုသလာခန္ဓာတိ-ဟူ၍၊ ဣဒ္ဓိ

အဖွင့်

ဘာသာဋီကာ

၅၀၃

ပေ၊ ပေကွော-ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာဏ်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏ်၊ အနာဂတံသညာဏ်ကို
 ငဲ့ခြင်းရှိသော၊ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော-ဗဟုဝစကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊)
 စေတော၊ ပေ၊ ပေကွော-ငဲ့ခြင်းရှိသော၊ (ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော) န (ဟောတိ၊)
 [ထိုညာဏ်နှစ်ပါးက စိတ်ဟူသောအာရုံတစ်ပါး၊ ကံဟူသောအာရုံတစ်ပါးကိုသာ
 အာရုံပြုသောကြောင့် “ကုသလာဓန္ဓာ” ဟု ဗဟုဝစဖြင့် ဆိုစရာမရှိ-ဟူလို၊]
 ဣတိ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထိုညာဏ်တို့၏၊ စတု၊ ပေ၊ ဘာဝဿ-လေးပါးသော
 ဓန္ဓာဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အသာဓကော-မပြီးစေတတ်သည်
 မဟုတ်လော၊ ဣတိစေ-ဤသို့၊ စောဒနာအံ၊ (အသာဓကော-သည်၊) န-
 မဟုတ်၊ (ကသ္မာ၊)၊ အညတ္ထ-အခြားသော ပါဠိရပ်၌၊ အဝိတက္က၊ ပေ၊ ပစ္စယော
 တိ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သဝိတက္က၊ ပေ၊ ပစ္စယောတိစ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊
 ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ (“ဓန္ဓာ” ဟု ဗဟုဝစကိုပင် ဟောတော်မူအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊) စေတော၊ ပေ၊ ပေကွောပိ-ငဲ့ခြင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊
 ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသော (ဟောတိ၊) ဣတိ ဣမဿ အတ္ထဿ-၏၊ သိဒ္ဓိတော-
 ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်တည်း။

၁၀၀ မိ-ဤသို့ ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ (စေတောပရိယညာဏ်ကို ငဲ့ခြင်း
 ရှိပြန်သော်လည်း၊) ယထာကမ္မူပဟညဏဿ-၏၊ ဝါ-ကို၊ အဝိတက္က၊ ပေ၊
 အာဒိသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ စတုက္ခန္ဓာရမဏ
 တာ-လေးပါးသော ဓန္ဓာဟူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ န သိဇ္ဈတိ-
 မပြီးစီး၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုအံ၊ (န သိဇ္ဈတိ-မပြီးသည်ကား၊) န-မဟုတ်၊
 (ကသ္မာ၊)၊ တတ္ထ-ထိုပါဠိရပ်၌၊ အဝစနဿ-(ယထာကမ္မူပဟညဏ်ကို)
 ဟောတော်မူခြင်း၏၊ အညကာရဏတ္တာ-အခြားသော အကြောင်းရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ယထာကမ္မူပဟညဏေန-ဖြင့်၊ ကမ္မသံသဋ္ဌာ-
 ကံနှင့်ရောကုန်သော၊ စတ္တာရော-န်သော၊ ဓန္ဓာ-နာမ်ဓန္ဓာတို့ကို၊ ကမ္မပမုခေန-
 ကံကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့်၊ (ပဓာနနည်းအားဖြင့်၊) ဂယုန္တိ၊ ဟိ-မှန်၊ တံ-

တံဟိ၊ ပေ၊ ဝိဘာဝေတိတိ။ ။ “ယထာကမ္မူ၊ ပေ၊ ဂယုန္တိ” ဟူသော ရှေ့
 စကား၏ ဒဠိ၊ တပ္ပာကဋီကရဏတည်း၊ “ယထာ၊ ပေ၊ ဝိဘာဝေတိ” သည် ဥပမာန၊
 တံ န ဧဝံ၊ ပေ၊ သမုဒါယံ ဝိဘာဝေတိ” ကား ဥပမေယျဝါကျတည်း၊ စေတော
 ပရိယညာဏ်သည် ပရိကမ်ပြုစဉ်က “သဝိတက္ကအစရှိသော အထူးရှိသောစိတ်ကို
 သိလို၏” ဟု ပရိကမ်ပြုလျှင်လည်းကောင်း၊ “သရာဂစသော အထူးရှိသောစိတ်ကို
 သိလို၏” ဟု ပရိကမ်ပြုလျှင်လည်းကောင်း ထိုပရိကမ် ပြုသည့်အတိုင်းပင် စိတ်အထူးကို
 သိနိုင်သကဲ့သို့၊ ယထာကမ္မူပဟညဏ်ကား အထူးရှိသောကံကို မသိနိုင်၊ ကုသိုလ်
 အကုသိုလ်စေတနာဟူသော ကံနှင့်စပ်၍ အပေါင်းဖြစ်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဓန္ဓာ
 ကိုသာ ထင်ရှားစေနိုင် (သိနိုင်)သည်။

ထိုယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်သည်၊ စေတောပရိယညာဏံ-သည်၊ ပုရိမပရိကမ္မ
ဝသေန-ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော ပရိကမ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ (“ယံ သဝိတက္ကံ သဝိ
စာရံ၊ တံ ဇာနာမိ” စသော ပရိကမ်၏အစွမ်းဖြင့်၊) သဝိတက္ကံဒိဝိဘာဂံ-
သဝိတက္ကံအစရှိသော ဝေဖန်အပ်သော အထူးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ သရာဂါဒိ
ဝိဘာဂဉ္စ-သရာဂအစရှိသော ဝေဖန်အပ်သော အထူးရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊
စိတ္တံ-ကို၊ ဝိဘာဂေတိ ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သဝိဘာဂံ-ဝေဖန်အပ်သော အထူးနှင့်
တက္ကဖြစ်သော၊) (ကမ္မ-ကံကို၊) န ဝိဘာဂေတိ၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ကမ္မဝသေန
ဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ သမုဒါယံ-ခန္ဓာအပေါင်းကို၊ ဝိဘာဂေတိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊
အဝိတက္ကံ၊ ဟေ၊ အာဒိကေ-အစရှိသော၊ ဝိဘာဂကရဏေ-ဝေဖန်မှုကို ပြုကြောင်း
စကား၌၊ တံ-ထိုယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်ကို၊ န ဝုတ္တံ၊ စတုက္ခန္ဓာနာရမဏတော-
လေးပါးသောခန္ဓာလျှင် အာရုံမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုတ္တံ-ကား၊) န-
မဟုတ်၊ ဣတိ ဣဒံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဝစနဿ-ယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်ကို
မဟောခြင်း၏၊) ကာရဏံ-အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မှတ်အပ်၏။

ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ တတ္ထာပိ-ထို အဝိတက္ကံဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ
စသော ပါဠိရပ်၌လည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ၊ ဟေ၊ အနာဂတံသညာဏဿာတိ-
ဟူ၍၊ ပဌန္တိ ဧဝံ-ရွတ်ဆိုကြသည်သာ၊ ဟိ-ရွတ်ဆိုသင့်၏၊ တံ-ထို ယထာ
ကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်သည်၊ ကုသလာ၊ ဟေ၊ ဝိဘာဂံ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဟူသော
ဝေဖန်အပ်သော အထူးရှိသော၊ (ကမ္မ-ကံကို၊ ဝိဘာဂေတံ-ငှာ၊ သမတ္တံ) ဝိယ-

ဣတိ ဟေ၊ န ဝုတ္တံ။ ။ဤသို့ ယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်က သဝိတက္ကံစသော
အထူးရှိသော ကံကို မသိနိုင်၊ (ကံကို ပဓာနပြု၍ ယှဉ်ဘက်ခန္ဓာတို့ကို အာရုံပြုရ)
သောကြောင့် “အဝိတက္ကံဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာစ” စသော ဝိဘာဂပြုသော ပါဠိတော်ဝယ်
ထိုယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်ကို ဟောတော်မမူ၊ ကံနှင့်အတူဖြစ်သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို
အာရုံမပြုနိုင်သောကြောင့် ဟောတော်မမူဘဲ ချန်ထားခြင်း မဟုတ်ပါ-ဟူလို။

ဣဒံ ပန ဟေ၊ ကာရဏံတိ။ ။“ပန”ပါလျှင် ဣဒံသည် လာမည့်စကား
ကို ညွှန်ပြသောပုဒ်ဟု မှတ်ရိုးတည်း၊ ဤ၌ကား ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏံ ထည့်၍ မဟောရ
ခြင်း၏အကြောင်းကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ကာရဏန္တိ”ဟု ဣတိသဒ္ဒါ
(နိဂုံး)ပါနေသောကြောင့်လည်းကောင်း “ပန”မပါလျှင် ကောင်း၏၊ ပါလျှင် အနက်
မရှိ ကြံရုံသာ။

ကေစိ ဟေ၊ ပဌန္တိ ဧဝံ။ ။“အဝိတက္ကံဝိစာရမတ္တာ ခန္ဓာ ဝိစာရေစ”၏
နောက်၌ အများရွတ်ဆိုရိုးမှာ “စေတောပရိယညာဏဿ”ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုရိုးတည်း၊
သို့သော် ကေစိတို့ကမူ “စေတောပရိယညာဏဿ”ဟု မထည့်ဘဲ “ယထာကမ္မပုဂ္ဂ
ဉာဏဿ”ကို ထည့်၍ ရွတ်ဆိုကြ၏၊ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုကြခြင်းဖြင့် ကေစိတို့ ပါဠိ
အလိုလည်း ယထာကမ္မပုဂ္ဂဉာဏ်က စတုက္ခန္ဓကို အာရုံပြုနိုင်သည်ဟု မှတ်ပါ။

စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) သဝိတက္ကသဝိဘာဂံ-သဝိတက္ကအစရှိသော
 ဝေဖန်အပ်သောအထူးရှိသော၊ ကမ္မ-ကို၊ ဝိဘာဝေတုံ-ငှာ၊ အသမတ္ထံ-မစွမ်း
 နိုင်သည်၊ န-မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ-ချီးမွမ်းဖွယ်ရာ သမ္ဘဝနာကား၊
 ဒုစ္စရိ၊ပေ၊ ဝိဘာဝံ-ဒုစရိုက်အဖြစ်၊ သုစရိုက်အဖြစ်ကို ထင်စွာဖြစ်စေတတ်သော၊
 လောဘာဒိ၊ပေ၊ ဝိဘာဝနံပိ-လောဘ အစရှိသည်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သောအထူး၊
 အလောဘအစရှိသည်နှင့် သမ္ပယုတ်ဖြစ်သော အထူးကို ထင်စွာဖြစ်စေနိုင်သည်
 သော်မှလည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တုံသေး၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၁၄၃၅။ နိယကဇ္ဈတ္တ၊ပေ၊အဘာဝေနာတိ-ကား၊ သဘာဝဓမ္မတ္တာ-သဘာဝ
 ဓမ္မ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ [အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်က သဘာဝဓမ္မဖြစ်သော
 ကြောင့်] ကေနစိ ပရိယာယေန-တစ်စုံတစ်ခုသောပရိယာယ်အားဖြင့်၊ နိယက
 ဇ္ဈတ္တံ-နိယကဇ္ဈတ္တသည်၊ အဟောန္တံ-မဖြစ်နိုင်သည်၊(ဟုတွာ၊) သဗ္ဗထာ-အလုံးစုံ
 သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါဘာဝေနော-ဗဟိဒ္ဓ၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊
 ဧကန္တဗဟိဒ္ဓါတိ-ဧကန်ဗဟိဒ္ဓတို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ (အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့်နိဗ္ဗာန်ကို ဧကန်
 ဗဟိဒ္ဓဟုဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) အသဘာဝဓမ္မတ္တာ-သဘာဝဓမ္မ မဟုတ်သည်၏

န ဟိ၊ပေ၊ ဟောတိတိ။ ။ဤစကားသည် ကေစိဝါဒကို ထောက်ခံသော
 စကားတည်း၊ ထိုယထာကမ္မူပဂဉာဏ်သည် ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံကို ခွဲခြားဝေဖန်
 ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သကဲ့သို့ သဝိက္ကစသော အထူးအပြားရှိသော ကံကိုလည်း ထင်စွာဖြစ်စေ
 ခြင်းငှာ (သိခြင်းငှာ) မစွမ်းနိုင်မဟုတ်၊ စွမ်းနိုင်သည်သာ။

ဒုစ္စရိတ၊ပေ၊ ဝိဘာဝနံ ဟောတိ။ ။[ရှေ့စကားကို ခိုင်မြဲစေသော ဒဠိဝါကျ
 တည်း၊ အလောဘစသည်နှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သုစရိုက်ကံဖြစ်၍၊ လောဘစသင်နှင့်
 ယှဉ်သောကြောင့် ဒုစရိုက်ကံဖြစ်ရကား ထိုဒုစရိုက် သုစရိုက်အထူးကို ဝေဖန်နိုင်လျှင်
 လောဘစသည်နှင့် ယှဉ်ခြင်း မယှဉ်ခြင်း အထူးကိုသော်မှလည်း ဝေဖန်နိုင်သော
 ကံဖြစ်သည်၊ [သဝိတက္ကစသော ကံအထူးကို ဝေဖန်နိုင်ပုံမှာ အထူးပြောဖွယ်မလိုဟု
 ပိကဂရဟပြုသည်၊] ထို့ကြောင့် ကေစိတို့ပါဠိသည် မှန်စရာရှိသည်-ဟူလို။

သဘာဝဓမ္မတ္တာ၊ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ပါဠိတော်၌ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဗဟိဒ္ဓ
 ဟု ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ သဘာဝဓမ္မမဟုတ်သော ကသိုဏ်း
 ပညတ်စသည်ကို ဗဟိဒ္ဓဟု အထူးဟောတော်မူဘဲ ဤအနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ
 အဘယ့်ကြောင့် ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူရပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောရကြောင့်
 “သဘာဝ၊ပေ၊ ဟောန္တံ”ဟု မိန့်သည်၊ သဘာဝဓမ္မဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊
 မည့်သည့်နည်းပရိယာယ်ဖြင့် မဆို အဇ္ဈတ္တမဖြစ်နိုင်ရကား အခါခပ်သိမ်း ဗဟိဒ္ဓဖြစ်သော
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဧကန္တဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူရပါသည်-ဟူလို။

အသဘာဝဓမ္မတ္တာ။ ။ကသိုဏ်းပညတ်စသော ပညတ်သည် သဘာဝဓမ္မ
 မဟုတ်သော်လည်း ဈာန်၏အာရုံဖြစ်သော ကသိုဏ်းကို အဟံ (ငါ)ဟု စွဲလမ်းသော
 ဒိဋ္ဌိဖြစ်နိုင်ရကား (ငါဟု စွဲလမ်းလျှင် အဇ္ဈတ္တဟု စွဲလမ်းနိုင်ရကား) ကသိုဏ်းစသော

အဖြစ်ကြောင့်၊ [ကသိုဏ်းပညတ်စသည်တို့က သဘာဝဓမ္မ မဟုတ်သောကြောင့်၊] ဗဟိဒ္ဓါပိ-ဗဟိဒ္ဓတရားသည်လည်း၊ [ပိဖြင့် အဇ္ဈတ္တကိုပေါင်း၊] အဟောန္တံ-မဟုတ် သော၊ ကသိဏာဒိဝိယ-ကသိုဏ်းပညတ် အစရှိသည်ကဲ့သို့၊ နိယကဇ္ဈတ္တမတ္တဿ-နိယကဇ္ဈတ္တမျှ၏၊ အသမ္ဘဝတော-မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဧကန္တ ဗဟိဒ္ဓါဒိ-ဟူ၍၊) န(ဝုတ္တံ)-ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ ဟိ-မှန်၊ အသဘာဝဓမ္မတ္တာဧဝ-ကြောင့်ပင်၊ ကသိဏာဒိ-ကသိုဏ်းပညတ်အစရှိသော တရားသည်၊ အဇ္ဈတ္တဓမ္မာဘူတော-အဇ္ဈတ္တဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ (သမာနော)စ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကောစိ-သော၊ ဘာဝေါ-ပရမတ္ထသဘောသည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈတ္တတိကေ-၌၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်၊ ဣတိ-ကား၊ အဓိပ္ပာယ်ော-အဋ္ဌကထာဆရာ၏ အလိုတည်း။

အာကိဉ္စညာယတနာဒိ-အာကိဉ္စညာယတန အစရှိသော၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော၊ အတိတာရမဏတ္တိကေ-၌၊ န ဝတ္တဗ္ဗာရမဏန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္ပန္နော-ပုဒ်တို့၏စပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ နဝတ္တဗ္ဗာရမဏန္တိ ဝုတ္တံဟူသောစကားရပ်၌၊ ဝုတ္တန္တိ (ပဒဿ)-၏၊ အနညာတတ္တာဝစနတောတိ-အနညာတတ္တာဝစနတောဟူကုန် သော၊ ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ-ဤအကြောင်းတို့ဖြင့်၊ ပကာသိတံ-ထင်ရှားပြ အပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ (ဟောတိ၊) ဣဒါနိတံတိ-ပါ၌ဖြင့်၊ ဧတဉ္စိ အာကိဉ္စညာ ယတနန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-သော၊ အာကိဉ္စညာယတနံ-အာကိဉ္စညာယတနစာန်ကို၊ တံသဒ္ဓေန-တံသဒ္ဓါဖြင့်၊ အာကမိတွာ-ငင်၍၊ ဝဒတိ-ဆို၏၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဧတဉ္စိ အာကိဉ္စညာယတနံဟူ သော ပါ၌၌၊ ယော အယံ အတ္ထော-အကြင်အနက်ကို၊ (သင်္ဂဟကာရေန) ဝုတ္တော၊ (ကိံ ဝုတ္တော၊) အာကိဉ္စညာ ယတနံ-သည်၊ (ဒီပေတိ၌ စပ်၊) ဝါ-ကို၊ ဧကံ-တစ်ပါးတည်းသာ၊ ဣဓ-

ပညတ်ကို ပရိယာယ်အားဖြင့် အဇ္ဈတ္တဟု ဆိုနိုင်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် “ဧကန္တ ဗဟိဒ္ဓ”ဟု ဟောတော်မူအပ်၊ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရုပ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကား သတ္တဝါသန္တာန်မဖြစ်သောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ ပရိယာယ်အဇ္ဈတ္တမျှ မဖြစ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ဧကန္တ ဗဟိဒ္ဓဟု ဟောတော်မူအပ် သည်၊ [အသဘာဝဓမ္မဿ အဟံတိအာဒိပညတ္တိယာ အဇ္ဈတ္တဓမ္မပါဒါနတာယ (အဇ္ဈတ္တ တရားကို စွဲလမ်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) သိယာ ကောစိ အဇ္ဈတ္တပရိယာယော၊ န ပန သဘာဝဓမ္မဿ အသတ္တသန္တာနေဂတဿ (သတ္တဝါသန္တာန်၌မဖြစ်သော အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓရုပ် နိဗ္ဗာန်၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ သဘာဝံ ပေ၊ အဟောန္တံတိ၊-အန။]

ယော ပနာယံ ပေ၊ နာနုဇာနန္တိ။ ။ “တံ ပေ၊ ဧကမ္ပိ ဝုစ္စမာနံ”ဟူသော အဋ္ဌ ကထာပါဌ်ကို “အာကိဉ္စညာယတနံ ဧကမ္ပိ ဝုစ္စမာနံ”ဟု ထင်ရှားအောင် ဆိုသည်၊ “ဟေဋ္ဌာ တေန”ဟူ သော အဋ္ဌကထာပါဌ်ပါကို “အတိတာရမဏတ္တိကေ တေန”ဟု ဆိုသည်၊ “သဟ ဧကာရမဏဘာဝမ္ပိ”ကို “သဟေကာရမဏတမ္ပိ”ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့

ဤအဇ္ဈတ္တာရမဏတိကံ၌၊ ဝုစ္ဆမာနမ္မိ-ဟောတော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ အတိတာရမဏတ္ထိကေ-၌၊ တေန-ထိုအာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်နှင့်၊ သဟ၊ ဧကာရမဏ တမ္မိ-တူသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ သန္ဓာယ၊ ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ-တို့၏၊ န ဝုတ္တဗ္ဗာရမဏတာယ-န ဝုတ္တဗ္ဗအာရုံ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝုတ္တတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးအဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓာပိ-ဤအဇ္ဈတ္တာရမဏတိကံ၌ လည်း၊ တေသံ-ထိုကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်တို့၏၊ န ဝုတ္တဗ္ဗာရမဏ ဘာဝ-န ဝုတ္တဗ္ဗအာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒီပေတိ၊ ဣတိကတွာ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ တသ္မိ-ထိုအာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကို၊ ဝုတ္တေ-တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော၊ တာနိပိ-ထိုအာဝဇ္ဇန်း အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ဝါ-တို့ကိုလည်း၊ ဝုတ္တာနေဝ-ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ ဝိသု န ဝုတ္တာနိ၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဝုတ္တော၊) တံ-စကားကို၊ အညေ-အဋ္ဌကထာဆရာမှ တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ နာနဇာနန္တိ-ခွင့်မပြုကုန်၊ (ကသ္မာ နာနဇာနန္တိ၊) ဟိ(ယသ္မာ၊) ဤဒီသံ-ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ လေသဝစနံ-အမြွက်စကားသည်၊ ဝါ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသစကားသည်၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍော-၌၊ န အတ္ထိ။

ယဒိ သိယာ၊ (ဧဝံသတိ၊) ပရိတ္တရမဏတ္ထိကေ-၌၊ သမာနာရမဏာနံ-တူသောအာရုံရှိကုန်သော၊ ယေသံ-အကြင်စိတ်တို့၏၊ ပရိတ္တာဒိအာရမဏတာ-ပရိတ္တအစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တဗ္ဗတာစ-န ဝုတ္တဗ္ဗတို့၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပုန၊ အတိတာရမဏတ္ထိကေ-၌၊ တေသု-ထိုတရားတို့တွင်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသော

အဋ္ဌကထာပါဌ်ကို အနက်ထင်လောက်အောင် ဖြည့်တန်လျှင်ဖြင့်၍ ချုံးတန်လျှင်ချုံး၍ လိုရင်းအနက်ကို ပြထားသောကြောင့် “ယော အယံ ဧတ္ထ အတ္ထော ဝုတ္တော”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အဋ္ဌကထာဆိုသည်ကို အညေဆရာတို့က ခွင့်မပြုကြ။

နဟိ ဤဒီသံ လေသဝစနံ။ ။ခွင့်မပြုခြင်း၏ အကြောင်းအရာကို ပြလို၍ “နဟိ” စသည် မိန့်၊ လိဿတိ သိလိဿတိ ဧကဒေသေန အလ္လီယတီတိ လေသော-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် တူသောအာရုံရှိသောကြောင့် (ထိုအာရုံတူတရားတို့တွင်) တစ်စိတ်တစ်ချို့ကိုသာ ဆိုခြင်းကို (အခြားမဆိုအပ်သော အနက်၌လည်း ငြိကပ်တတ်သောကြောင့်) လေသဝစနဟု မှတ်ပါ၊ မြန်မာလို “အမြွက်မျှဆိုခြင်း”ဟု ခေါ်သည်၊ ဤကဲ့သို့ လေသစကားမျိုးသည် ဤအဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌ မရှိပါ၊ ထိုသို့ မရှိသောကြောင့် ခွင့်မပြုနိုင်ကြ-ဟူလို။

ယဒိသိယာ ပေ၊ ယောဧတမ္ပံ။ ။ထိုစကားမျိုး အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌ရှိလျှင် အခြားနေရာ၌ အဘယ်သို့ ဟောသင့်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် “ယဒိ သိယာ၊ ပရိတ္တာရမဏတ္ထိကေ” စသည်ကို မိန့်သည်၊ ဆိုလိုရင်းကား-ထိုလေသစကားမျိုးရှိလျှင်

တရားကိုသာ၊ ဝတ္ထု-ဟောတော်မူပြီး၍၊ အညံ-အခြားတရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ နဝတ္ထုဗွဲ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ၊ တထာ-ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝေဒနာတ္တိကေ-၌၊ သမာနဝေဒနာနံ-တူသောဝေဒနာရှိကုန်သော၊ ယေသံ- အကြင်တရားတို့၏၊ သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တတာ-သုခါယဝေဒနာယသမ္ပယုတ္တတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝုတ္တား၊ တေသု-ထိုတရားတို့တွင်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသောတရားကိုသာ၊ ပီတိတ္တိကေ-၌၊ သုခသဟဂတနိဒ္ဒေသေ-၌၊ ဝတ္ထု- ပရိတ္တအစရှိသော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ န ဝတ္ထုဗွဲတာစ-ဟောတော်မူပြီး၊ အညံ-အခြားတရားသည်၊ ဝါ-ကို၊ န ဝတ္ထုဗွဲ သိယာ၊ ဧဝံ-တူ၊ ဥပေက္ခာသဟဂတနိဒ္ဒေသာဒီသု-တို့၌၊ ယောဇေတဗွဲ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပန-စင်စစ်ကား၊ လေသေန-အမြွက်နှင့်၊ ဝါ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသနှင့်၊ ဝိနာ-ကင်း၍၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ-၌၊ အတ္ထုဒ္ဓါရဿ-အနက်ကို ထုတ်ပြခြင်း၏၊ ဝါ-ကို၊ ကတတ္တာ-ကြောင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနဿ ဝိယ-ကဲ့သို့၊ ကာမာဝစရကုသလာဒီနမ္ပိ-တို့၏လည်း၊ အဇ္ဈတ္တရမဏတ္တိကေ-၌၊ န ဝတ္ထုဗွဲတာယ-န ဝတ္ထုဗွဲတို့၏အဖြစ်သည်၊ သတိ-သော်၊ တာနိပိ-ထိုကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ န ဝတ္ထုဗွဲနိတိ-န ဝတ္ထုဗွဲတို့ဟူ၍၊ ဝတ္ထုဗွဲနိ-ဟောတော်မူထိုက်ကုန်၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တာနိ။

တသ္မာ၊ အဘာဝနသာမညေ-အဘာဝနအားဖြင့် တူသည်၏အဖြစ်သည်၊ (သတိ)ဝိ-သော်လည်း၊ ယာယ အဘာဝနနိဋ္ဌပ္ပဝတ္တိယာ-အကြင် အဘာဝန၏အပြီးအဆုံးဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-သည်၊ ပဝတ္တမာနံ-သော်၊ န ဝတ္ထုဗွဲ-အဇ္ဈတ္တရမဏ စသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သည်၊ ဇာတံ၊ တဿာ

ပရိတ္တာရမဏတိက်၌ သမာနာရမဏတရားတို့၏ ပရိတ္တာရမဏအဖြစ် န ဝတ္ထုဗွဲအဖြစ်ကို ဟောတော်မူပြီးနောက် အတိတာရမဏတိက် ရောက်သောအခါ ထိုတရားထဲမှ တစ်ပါးကိုသာ ဟောတော်မူ၍ ကျန်တရားစုကိုမဟာဘဲ ထားတော်မူစရာရှိ၏၊ “တထာဝေဒနာတ္တိကေ”မှစ၍ “ယောဇေတဗွဲ”တိုင်အောင် ဤပြအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းသိပါ။

လေသေန ပန ဝိနာ ပေ၊ ဝုတ္တာနိ။ ။အဋ္ဌကထာကဏ္ဍ၌ ထိုသို့ လေသအားဖြင့် ဟောတော်မူမှုကို မပြုအပ်သည့်အတွက် အဇ္ဈတ္တရမဏတိက်၌ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ကဲ့သို့ ကာမကုသိုလ်စသည်တို့၏လည်း အဇ္ဈတ္တစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော န ဝတ္ထုဗွဲအာရုံရှိကြလျှင် “န ဝတ္ထုဗွဲနိ”ဟုပင် တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူထိုက်၏၊ ထိုသို့ကား ဟောတော်မူ။

တသ္မာ အဘာဝန သာမညေပီ။ ။“န ဘာဝိယတိတိ အဘာဝနံ”ဟူသော အနုဋီကာ ဝိဂ္ဂဟနှင့်အညီ ကံစသည်တို့သည် ဖြစ်စေအပ်သည်မဟုတ်သော ပညတ်ကို အဘာဝနဟု ယူပါ၊ [စာအုပ်တို့၌ “အဘာဝနာ”ဟု ဣတ္ထိလိန်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊] အာကိဉ္ဇညာယတနနှင့် ကာမကုသိုလ်စသည်တို့၏ အဘာဝနအာရုံရှိသော တရားများအဖြစ်ဖြင့် တူသော်လည်း.....

ပဝတ္တိယာ-ထို ဖြစ်ခြင်းမျိုး၏၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ တာနိ-ထို ကာမာဝစရကုသိုလ် အစရှိသည်ကို၊ န ဝတ္တဗ္ဗာနီတိ-တို့ဟူ၍၊ န ဝတ္တာနိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဂဟဏ ဝိသေသနိမ္မိတာနေဝ-အာရုံယူပုံ အထူးအားဖြင့် ဖန်ဆင်း အပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ကသိဏာဒီနိ-ကသိုဏ်းပညတ် အစရှိသည် တို့သည်၊ သဘာဝတော-သဘောအားဖြင့်၊ အဝိဇ္ဇမာနာနိ-ထင်ရှားမရှိကုန်၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တဒါရမဏာနိ-ထိုကသိုဏ်းပညတ်ဟူသော အာရုံရှိကုန် သော စိတ်တို့၏၊ ဗဟိဒ္ဓါဂဟဏဝသေန-ဗဟိဒ္ဓအာရုံကို ယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏတာ-ဗဟိဒ္ဓရမဏတို့၏အဖြစ်ကို၊ ဝတ္တာ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ ပန-သည်ကား၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏဘာဝေန-ဗဟိဒ္ဓအာရုံကို ယူတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န ပဝတ္တတိ၊ အဇ္ဈတ္တဂ္ဂဟဏဘာဝေနပိ-အဇ္ဈတ္တ အာရုံကို ယူတတ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်း၊ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တံ။

ပန-ဆက်၊ ယေန ဂဟဏာကာရေန-အကြင်ယူပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-သည်၊ ပဝတ္တတိ၊ တေန-ထိုအာရုံယူပုံ အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ သဗ္ဗညုတညာဏမမ္ပိ-သဗ္ဗညုတညာဏသည်သော်မှလည်း၊ န ပဝတ္တတိ-

ယာယ၊ ပေ၊ ဇာတံ။ ။အဘာဝနာ၏ အကြင်နိဋ္ဌ (အပြီးအဆုံး အထွဋ် အထိပ်) ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် အာကိဉ္ဇညာယတနံဈာန်ဖြစ်လသော် န ဝတ္တဗ္ဗ (အဇ္ဈတ္တာ ရမဏစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော) ဈာန်ဖြစ်ရလေသည်။ ...တဿာ၊ ပေ၊ န ဝတ္တာ နိ-ကာမကုသိုလ်စသည်တို့၏ အဘာဝနအာရုံမှာ ထိုသို့သော နိဋ္ဌပဝတ္တိအခြင်းအရာ၏ မရှိခြင်းကြောင့် ထိုတရားတို့ကို န ဝတ္တဗ္ဗ (အဇ္ဈတ္တာရမဏစသည်ဖြင့် မဆိုထိုက်သော) တရားဟူ၍ ဤ အဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်၊ [အဘာဝန နိဋ္ဌ ပဝတ္တိယာတိ အဘာဝနာကာရဿ ဥက္ကံသပဝတ္တိယာတိ အတ္ထော-အနု။

ဂဟဏ၊ ပေ၊ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဝတ္တံ။ ။ထိုစကားကို ချဲ့လို၍ “ဂဟဏ”စသည် မိန့်၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူခြင်းကို “ဂဟဏ”ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အာရုံယူပုံကို အထူး၏ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကသိုဏ်းပညတ်စသည်တို့မှာ သဘာဝ အားဖြင့် ထင်ရှားမရှိသော ဗဟိဒ္ဓတရားများဖြစ်၍ ထိုကို အာရုံပြုသော တရားတို့ကို ဗဟိဒ္ဓါရမဏဟု ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ၏အာရုံမှာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓ မဟုတ်သောကြောင့် ထိုအာကိဉ္ဇညာယတနံစိတ်ကို န ဝတ္တဗ္ဗအာရုံရှိသော တရားဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ယေန၊ ပေ၊ ဘဝေယျ။ ။အာကိဉ္ဇညာယတနံဈာန်၏ အာရုံယူပုံမျိုးကို သဗ္ဗညုတညာဏသော်မှ မယူနိုင်ပါ၊ အကယ်၍ ယူနိုင်လျှင် (အာကိဉ္ဇညဟု ခေါ်အပ်သော နတ္ထိဘောပညတ်ကို ယူရာရောက်သောကြောင့်) သဗ္ဗညုတညာဏလည်း အာကိဉ္ဇညာ ယတနအမည် ရစရာရှိသည်၊ ယထာ ဟိစသည်ကား ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားပြသော တပွာကဋီကရဏဝါကျတည်း၊ [ကာမာဝစရလာနံသည် ဥပလက္ခဏသတည်း၊ အခြား သောစိတ်များ၏ န ဝတ္တဗ္ဗအဖြစ် မဟောခြင်းကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းသိပါ-ဟူလို။

မဖြစ်နိုင်၊ ယဒိ ပဝတ္ထေယျ၊ (ဧဝံ သတိံ) တမ္ဗိ-ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် လည်း၊ အာကိဉ္ဇညာယတနမေဝ-အာကိဉ္ဇညာယတနသည်သာ၊ (အာကိဉ္ဇည မည်သော နတ္ထိဘောပညတ်လျှင် တည်ရာအာရုံရှိသည်သာ၊) ဘဝေယျ၊ ဟိ- ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြဦးအံ့၊ ကိလေသာနံ-တို့၏၊ ဂေါစရံ-ကျက်စားရာ အာရုံကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတတိဝိသေသဉ္စ-ဖြစ်ပုံအထူးကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံကို၊ ဇာနန္တံ-သိနိုင်သော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်-သည်၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ-ထိုကိလေသာတို့သည်၊ ဂဏ္ဍန္တံ-ယူကုန်၏၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န ဂဏှာတိ ယထာ-မယူသကဲ့သို့၊ (ကသ္မာ န ဂဏှာတိ) တဿပိ-ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်၏လည်း၊ ကိလေသာဘာဝါပတ္တိ တော-ကိလေသာ၏အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ (န ဂဏှာတိ) ဧဝံ-တူ၊ အာကိဉ္ဇညာယတနဿစ-၏လည်း၊ ပဝတ္ထနာကာရံ-ဖြစ်ပုံအခြင်းအရာကို၊ ယထာသဘာဝတော-ဟုတ်မှန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဇာနန္တံ-သော၊ တံ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်သည်၊ အာကိဉ္ဇညာယတနမိဝ-ကဲ့သို့၊ န ဂဏှာတိ- အာရုံကို မယူ၊ ပန-ကဲ့ရဲ့ဖွယ်ရာ ဂရဟာကား၊ အညံ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်မှ အခြားသောတရားသည်၊ ကိမ္မင်္ဂ-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဂဏှိဿတိ- ယူနိုင်လတံနည်း၊) ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တေန-ကြောင့်၊ ကာမာဝစရ ကုသလာနံ-တို့၏၊ န ဝတ္ထဗ္ဗတာ-န ဝတ္ထဗ္ဗတို့၏အဖြစ်ကို၊ န ဝုတ္တာ- ဟောတော်မမူအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အာကိဉ္ဇညာယတနဿ-၏၊ ဝိသယဘူတော-အာရုံဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အပဂမာ နာမ-ကင်းခြင်းမည်သော၊ (ပဌမာရူပဝိညာဉ်၏ ကင်းခြင်းဟူသော နတ္ထိဘော ပညတ်မည်သော၊) ဧကော-တစ်ခုသော၊ အတ္ထော-အနက်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ- သို့၊ အနိစ္စန္တာနံ-အလိုမရှိကုန်သော၊ အာစရိယာနံ-တို့၏၊ (အညေ နာန ဇာနန္တိဉ္စ ခိုအပ်ခဲ့သော အညေဆရာတို့၏၊) ဝိနိစ္ဆယော-တည်း။

ဝိပါကံ ပေ၊ ဟောတီတိ (ပဒဿ)-၏၊ ဝိပါကံ-ဝိပါကံဖြစ်သော၊ အာကိဉ္ဇညာယတနံ-သည်၊ ဝိပါကာဒိသု-န်သော၊ ဝိညာဏဉ္ဇာယတနေသု- ဝိညာဏဉ္ဇာယတနဈာန်သုံးပါးတို့တွင်၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ခုသောဈာန်၏၊ အာရမဏံ-သည်၊ န ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ တထာ-တူ၊ အာကိဉ္ဇညာ ယတနဉ္စ-သည်လည်း၊ နေဝသညာ နာသညာယတနဿ-၏၊ (အာရမဏံ န ဟောတိ) ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ ဝိပါကတ္ထိကေ-၌၊ ဝိပါကံ ပေ၊ မူလကေသု-ဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မမူလ၊ နေဝဝိပါက နဝိပါကဓမ္မ ဓမ္မမူလရှိကုန်သော၊ ပညေသု-တို့၌၊ အာကာသာနဉ္ဇာယတနကုသလံ-သည်၊ ဝိညာနဉ္ဇာယတန ကုသလဿ-အား၊ အာရမဏပစ္စယေန ပစ္စယော ပေ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ ဝိပါကဓမ္မမူလကေသု-ဝိပါကဓမ္မမူလရှိကုန်သော၊

(ပဉ္စေသု၊) အာကာ၊ပေ၊ ဝိပါကာ-တို့သည်၊ ဝိညာ၊ပေ၊ ကိရိယာနံ-တို့အား၊ အာရမဏပစ္စယေနပစ္စယော၊ ဣတိ-သို့၊ န ဝုတ္တာ-ကုန်၊ ဝိပါကတော၊ ပေ၊ သမ္ဘဝတောတိ(ပဒဿ)-၏၊ ဝိပါကံ-ကို၊ အာရမဏံကတွာ-၍၊ အဘိနိဟာရာ သမ္ဘဝတော-စိတ်ကိုရေးရှုဆောင်ခြင်း၏ မဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ ဝိပါကံ-ကို၊ အာရမဏံကတွာ၊အဘိနိဟာရာ-သည်၊(ဘာဝနာစိတ် ကို အထက်စာနိသို့ ရှေ့ရှုဆောင်ခြင်းသည်။) နတ္ထိ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။

အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ အရူပက္ခန္ဓေ-နာမ်ခန္ဓာတို့ကို၊ ခန္ဓာတိ-တို့ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-ယူပြီး၍၊ အာဒိသဒ္ဓေန-ဖြင့်၊ ရုပ်-ရုပ်ကို၊ ဂဏှာတိ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အဇ္ဈတ္တ-မိမိသန္တာန်၌၊ ဂယုမာနံ-သော၊ အဟံတိပညတ္တိ-ငါဟူသောပညတ်ကို၊ အာဒိသဒ္ဓေန ဂဏှာတိ၊ ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေစ-ပရေသံခန္ဓာဒိကို ယူကြောင်းစကား၌လည်း၊ ဒေသနယော၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန-ပညတ္တိသဒ္ဓါဖြင့်၊ ကသိဏ၊ ပေ၊ ပညတ္တိ-ကသိုဏ်းအစ ရှိသော အနိန္ဒြိယ ဗဒ္ဓပညတ်၊ မေတ္တာဝိဟာရအစရှိသော ဥပါဒါယပညတ်ကို၊ အာဟ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အာဒိသဒ္ဓေန-ဖြင့်၊ (ခန္ဓာဒိ၌ အာဒိသဒ္ဓါဖြင့်) အဟံ ပရံ ပညတ္တိ အဂ္ဂဟဏေ-ငါဟူသော ပညတ်၊ သူတစ်ပါးဟူသော ပညတ်ကို မယူခြင်းသည်၊ (သတိ-သော်၊) သဗ္ဗံ-သော၊ ဥပါဒါယ ပညတ္တိ-ကို၊ (ပုန ပညတ္တိဂ္ဂဟဏေန အာဟ။)

အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိ။ ။ခန္ဓအရ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ယူ၍၊ အာဒိဖြင့် ရုပ်ကို ယူ၊ တစ်နည်း-အဇ္ဈတ္တခန္ဓာ (ရုပ်နာမ်)တို့ကို ငါဟု စွဲလမ်းသူ၏ ထိုငါဟူသော ပညတ်ကို အာဒိဖြင့် ယူပါ။

ဒေသ ပေ၊ ဂ္ဂဟဏေ။ ။ပရေသံ ခန္ဓာဒိဂ္ဂဟဏေကို “ပရေသံ ခန္ဓာဒိဟိ ဣမဿ ပဒဿ-ကို၊ ဂဟဏေ (ကထနေ ဥစ္စာရဏေ) ရွတ်ဆိုခြင်း၌”ဟု အနုဖွင့်၏၊ ဒေသနယောဖြင့် “အရူပက္ခန္ဓေ ခန္ဓာတိ ဂဟေတွာ”စသည်ဖြင့် နည်းယူဖို့ရန်ကို ညွှန်သည်၊ [အဟံတိနေရာဝယ် “ပရံတိ”ဟု လဲပါ။]

ပုန ပေ၊ အာဟ။ ။“ပရေသံ ခန္ဓာဒိ ပစ္စဝေက္ခန္ဓေ၏နောက်၌ “ပညတ္တိ နိဗ္ဗာန ပစ္စဝက္ခန္ဓေ”ဟု ရှိပြန်ရာ ခန္ဓာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အဟံဟူသော ပညတ်ကို ယူလျှင် ပညတ္တိအရ ဘယ်ပညတ်ကို ယူမည်နည်းဟု-မေးဖွယ်ရှိ၏၊ “ပုန”စသည် မိန့်၊ နောက်ပညတ္တိသဒ္ဓါဖြင့် ကသိုဏ်းဟူသော အနိန္ဒြိယဗဟဒ္ဓပညတ်၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၏ အာရုံဖြစ်သော သတ္တဝါဟူသော ဥပါဒါပညတ်ကို ယူပါ။

အာဒိသဒ္ဓေန ဝါ။ ။ခန္ဓာဒိ၌ အာဒိဖြင့် အဟံ-ပရံစသော ပညတ်ကို မယူဘဲ အလုံးစုံသော ဥပါဒါပညတ်ကို ယူသောနည်းကို တစ်နည်းပြလို၍ “အာဒိသဒ္ဓေနဝါ ပေ၊ ပညတ္တိ”ဟု မိန့်သည်၊ အဟံ ပရံလည်း ဥပါဒါပညတ်ပင် ဖြစ်သောကြောင့် ထိုပညတ်တို့ကိုပါ နောက်ထပ် ပညတ္တိသဒ္ဓါဖြင့် ယူစေလိုရကား “သဗ္ဗံ”ဟု ဆိုသည်။

ကမ္မာဒိသု-ကံအာရုံ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကမ္မ-ကံအာရုံသည်၊ အဇ္ဈတ္တ-
အဇ္ဈတ္တတည်း၊ ကမ္မနိမိတ္တ-ကမ္မနိမိတ်အာရုံသည်၊ ဥဘယံ-အဇ္ဈတ္တ ဗဟိဒ္ဓါ
နှစ်ပါးစုံတည်း၊ ဂတိနိမိတ္တ-သည်၊ ဗဟိဒ္ဓါ-တည်း၊ ဣတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ အတ္တနော-
၏၊ သရီရေဝေ-ကိုယ်၌ပင်၊ ဂမိ-ပိုးလောက်သည်၊ ဟုတွာ-၍၊ နိဗ္ဗတ္တမာန
ဿ-ဖြစ်ရမည်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဂတိနိမိတမ္ပိ-သည်လည်း၊ အဇ္ဈတ္တ-သည်၊ သိယာ။

ကုမ္မာသံ-တစ်ဝက်ကျက် မုယောမုံကို၊ ဒဒမာနာယ-ပေးလှူသော၊ မလ္လိ
ကာယ-မလ္လိကာသတိုးသမီး၏၊ ရညော-ကောသလမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာန
လာဘံ-အဂ္ဂမဟေသီအရာကို ရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (နိဿာယ၌ စပ်၊)
ဟတ္ထိက္ခန္ဓဂတဿ-ဆင်ကျောက်ကုန်းထက်၌တည်သော၊ သန္တတိမဟာမတ္တ
ဿ-၏၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
ပုပ္ဖမုဋ္ဌိနာ-ပန်းတစ်ဆုပ်ဖြင့်၊ ပူဇေန္တဿ-သော၊ သုမနမာလာကာရဿ-
သုမနပန်းသည်၏၊ ပစ္စေကဗောဓိသန္တိကိရိယံ-ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို
မျက်မှောက်ပြုရမည်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဿာယ-မိ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သိတံ-
ပြုံးတော်မူခြင်းကို၊ ပါတွာကာသိ-ထင်ရှားပြုတော်မူပြီ။

ဣမသ္မိံ ၊ပေ၊ လဘန္တိတိ-ကား၊ ပရိတ္တာ ၊ပေ၊ တ္တိကေသု-တိက်တို့၌၊
အလဒ္ဓေါကာသာနိ-မရအပ်သော အခွင့်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ န ဝတ္တဗ္ဗာနိ
တိ-တို့ဟူ၍၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဣဓ ပန-ဤအဇ္ဈတ္တာရမဏတိက်၌ကား၊ န ဝတ္တဗ္ဗာ
နိ-န ဝတ္တဗ္ဗတို့သည်၊ န ဝဟန္တိ-မဖြစ်ကုန်၊ အဇ္ဈတ္တာဒိသု-အဇ္ဈတ္တအစရှိသည်
တို့တွင်၊ ကောရမဏတံ-တစ်ခုသော အာရုံရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ လဘန္တိ၊
ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-မှန်၊ တောနိ ပဉ္စ-ဤငါးပါးသော ဈာန်တို့သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ
၊ပေ၊ စတုတ္တာနံ-သဗ္ဗတ္ထပါဒကစတုတ္ထဈာန်၊ အာကာသကသိဏစတုတ္ထဈာန်၊
အာလောကကသိဏစတုတ္ထဈာန်တို့၏၊ ကသိဏာရမဏတ္တာ-ကသိဏ်းဟူ
သော အာရုံရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရစတုတ္ထ
ဿ-၏၊ ပညတ္တိအာရမဏတ္တာ-သတ္တဝါပညတ်ဟူသောအာရုံရှိသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တအာနာပါနစတုတ္ထဿ-အာနာပါနစတုတ္ထဈာန်၏၊
နိမိတ္တာရမဏတ္တာ-အာနာပါနနိမိတ်ဟူသောအာရုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ ဗဟိဒ္ဓါရမဏာနိ-ဗဟိဒ္ဓါအာရုံရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဣတိ-သို့၊
(ဝုတ္တာနိ)။... သကာယစိတ္တာနန္တိ-ကား၊ သကာယစိတ္တာနံ-မိမိဉာဏ်ဖြစ်သော
ကိုယ်စိတ်တို့ကို၊ (အာရမဏကရဏတော၌ စပ်၊) တေန-ထိုစေတောပရိယ
ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပယောဇနံ-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုစေတောပရိယဉာဏ်
သည်၊ အဇ္ဈတ္တာရမဏံ-အဇ္ဈတ္တအာရုံရှိသည်၊ န (ဟောတိ၊) ဣတိ အတ္ထော။

အနိန္ဒြိယ ၊ပေ၊ ဧတ္ထ-၌၊ တိဿန္တံဝါ ပညတ္တိတိ ဣဒံပိ-တိဿန္တံဝါ ပညတ္တိ
နံဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ ဝါသဒ္ဓေန-(အဝုတ္တ ဝိကပ္ပနတ္ထ) ဝါသဒ္ဓါဖြင့်၊

အာဟရိတဗွံ-ဆောင်ယူထိုက်၏။ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧတံ-ဤအနိန္ဒြိယဗဒ္ဒဿ
 ဝါ ရူပဿဟူသော စကားကို၊ နယဒဿနံ-ဥပေက္ခာနည်းပြဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗွံ၊
 ဟိ-မှန်၊ ဤဒိဿ-သော၊ ကာလေ-၌၊ (သူတစ်ပါး၏ အနာဂတ်ခန္ဓာစသည်ကို
 အာရုံ ပြုရာအခါမျိုး၌) ဗဟိဒ္ဓါရမဏံ(ဟောတိ၊) ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏။
တိကအတ္ထုဒ္ဓါရဏဝဏ္ဏာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကအတ္ထုဒ္ဓါရဏဏာ

၁၄၇၃။ မာနော ပေ၊ ဣဒံ-ဤစကားကို၊ အဝုတ္တ ပေ၊ ဝသေန-မဆို
 အပ်သေးသော အထူးအပြားကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ အညထာ-
 အဝုတ္တပ္ပကာရဒဿနမှ တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (အတ္ထေ-ကို၊
 ဂယု မာနေ-သော၊) မာနော-သည်၊ မာက၊ပေ၊ ဇာနေဟိ-ကာမရာဂသံယော
 ဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်တို့နှင့်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-
 ကြောင့်၊ ဒွိဓာတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗောသိယာ၊ ဘဝရာဂါဒိသု-တို့၌၊ ဒေသနယော၊
 တထာ၊ပေ၊ဇတ္ထ-ပါ၌၌၊ တထာတိဧတဿ-ဤပုဒ်၏၊ ဧကဓာ ဝါတိ-ဟူ၍၊
 အတ္ထော (ဟောတိ၊) [တထာဖြင့် “ဧကဓာဝ”ကို ပြန်၍ညွှန်သည်-ဟူလို။]

၁၅၁၁။ သသင်္ခါရိကေသုတိဣဒံ-ကို၊ ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏဿ-၏၊ တိဟိ-
 နံသော၊ နိဝရဏေဟိ-တို့နှင့်၊ (ထိနမိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏတို့နှင့်၊)
 သဒ္ဓိံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန ပေ၊ မတ္တံ-ဖြစ်ရာဌာနကို ပြကြောင်းစကားမျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗွံ-
 ၏၊ နိယမတော-မြဲသောအားဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိုသသင်္ခါရိကစိတ်တို့၌၊ တဿ-
 ထိုကာမစ္ဆန္ဒနိဝ ရဏ၏၊ တေဟိ-ထိုသုံးပါးသော နိဝရဏတို့နှင့်တကွ၊
 ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ-ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ န (ဒဋ္ဌဗွံ၊) (ကသ္မာ၊)
 ထိနမိဒ္ဓဿ-၏၊ အနိယတတ္တာ-အနိယစေတသိက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒနာတိ-ကား၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ-၏၊ သဗ္ဗာကုသလေ-အလုံးစုံ
 သော အကုသိုလ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနတော-ကြောင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ-ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်
 စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ ဒွေ-နှစ်ပါးသော နိဝရဏတို့သည်လည်းကောင်း၊ အညေသု-

အဝုတ္တ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ရှေ့၌ “ကာမရာဂေါ တာဝ မာနသံယောဇန အဝိဇ္ဇာ
 သံယောဇနေဟိ စေဝ ပေ၊ ဧကတော ဝုတ္တတိ”ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုစကားအရ “မာန
 လည်း ကာမရာဂအဝိဇ္ဇာတို့နှင့် အတူဖြစ်၏”ဟု ဆိုပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့်
 “မာနောဘဝရာဂေါ ပေ၊ ဧကဓာဝ”ဟူသော စကားကို “ရှေ့၌ မဆိုအပ်သေးသော
 အပြားကို ပြသောစကား”ဟု ဆိုသည်။

ဒွေ တိဏီ။ ။ဒေါတိ-ဥဒ္ဓစ္စဝိဇ္ဇာနိဝရဏနိ၊ တိဏီတိ-ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပါဒ
 ဝိစိကိစ္ဆာသု ဧကေကေန ဥဒ္ဓစ္စာဝိဇ္ဇာနိဝရဏာနိ၊ ဒွေဝါ တိဏီဝါတိ ပါဠိယံ
 ဝါသဒ္ဓဿ လုတ္တနိဒ္ဓိဋ္ဌတံ အာဟ၊-အန။

ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ္တုပ္ပါဒ်မှ တစ်ပါးသော အကုသိုလ်စိတ်တို့တွင်၊ ထိနမိဒ္ဓ ကုက္ကုစ္စမှကင်းသော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌၊ တိဏိ-သုံးပါးသော နီဝရဏတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌိမန္တတော-အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဣတိ ကတွာ-ဤသို့ နှစ်လုံးသွင်း၍၊ ဒွေ တိဏိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန-ဆက်၊ ယတ္ထကာနံ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သောနီဝရဏတို့၏၊ ဧကတော၊ဥပ္ပတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ နီဝရဏာ၊ပေ၊ စာတိ-ဟူသော၊ အယံ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိ၊ ဟေဋ္ဌိမန္တေန-အားဖြင့်၊ တေသံ-ထိုနီဝရဏတို့ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ ဒွေတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တတော-ထို နှစ်ပါးမှ၊ ဥဒ္ဓမ္မိ-၌လည်း၊ ပဝတ္တိယံ-ဖြစ်ရာအခါ၌၊ အယံ အတ္ထော-သည်၊ သမ္ဘဝတိဧဝ-သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿနတ္ထံတိဏိတိ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်၊ ဒွေ တိဏိတိ-ကား၊ ဒွေဝါ-နှစ်ပါးသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တိဏိဝါ-န်သော၊ (နီဝရဏာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဣတိ-သို့၊ အနိယမနိဒ္ဓေသော-အနိယမအနက်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊(ဟောတိ၊) ဣတိ-ကြောင့်၊ စတ္တာရိဝါ-လေးပါးသောနီဝရဏ တို့သည်လည်းကောင်း၊ပဉ္စဝါ-သော်လည်းကောင်း၊(ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊) ဣတိပိ-သို့လည်း၊ ဝိညာယတိ၊ ဤပါးတစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်ဖို့ရန် ဌာနကိုရှာသင့်၏၊ ၄ ပါးတစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ဖို့ရန်ကား ကာမတ္ထန္တ-ထိနမိဒ္ဓ-ဥဒ္ဓစ္စ-အဝိဇ္ဇာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗျာပါဒ- ထိနမိဒ္ဓ-ဥဒ္ဓစ္စ-ကုက္ကုစ္စ-အဝိဇ္ဇာအားဖြင့်လည်းကောင်း ရနိုင်၏။]

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧဝံ-ဤဒွေတိဏိဟူသော စကားသည်၊ ယတ္ထ-အကြင် စိတ်၌၊ သဟုပ္ပတ္တိ-တကွဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တတ္ထ-၌၊ နီဝရဏာစေ- တို့သည်လည်းကောင်း၊ နီဝရဏသမ္ပယုတ္တာစ-နီဝရဏနှင့် ယှဉ်ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-သို့၊ တေဿ လက္ခဏဿ-ဤလက္ခဏာကို၊ ဒဿနံ-ပြကြောင်းစကားတည်း၊ ဣတိ-ထိုကြောင့်၊ ယတ္ထ-အကြင်စိတ္တုပ္ပါဒ် ၌၊ စတ္တာရိစ-လေးပါးသော နီဝရဏတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စစ-လည်း ကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တတ္ထစ-၌လည်း၊ အယံ အတ္ထော-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သာမိ တော-ပြီးစေအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ ကတွာ-ကြောင့်၊ ကိလေသဂေါစ္ဆကေစ- ၌လည်း၊ ဒွေ တယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ ဟိ-မှန်၊ လက္ခဏဒဿနဝသေန- ဖြင့်၊ ကိလေသာစေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကိလေသသမ္ပယုတ္တာစ-တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ၊ သဗ္ဗေ-န်သော၊ သမ္ဘဝန္တာနံ-ဖြစ်သင့်သော ကိလေသာ တို့ကို၊ သရူပေန-အားဖြင့်၊ ဒဿနဝသေန-ဖြင့်၊ န (ဝုတ္တာ)-ဟောတော်မူအပ် ကုန်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဥဒ္ဓစ္စံ-သည်၊ သဗ္ဗာကုသလေ-၌၊ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ (ဧဝံ သတိ၊) ကသ္မာ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်း၊ သုတ္တန္တေ-၌၊

ဝုတ္တေသု-နိသော၊ ပဉ္စသု-နိသော၊ နိဝရဏေသု-တို့တွင်၊ အည၊ ပေ၊ ရဟိတဿ-တစ်ပါးသော နိဝရဏမှကင်းသော၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ-၏၊ ဝိသယဝိသေသ ဒဿနတ္ထံ-ဖြစ်ရာစိတ်အထူးကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဝုတ္တံ) ပန-ဆက်၊ ဆဋ္ဌံ-သော၊ နိဝရဏံ-(အဝိဇ္ဇာ)နိဝရဏသည်၊ အဘိဓမ္မေ-၌၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော နိဝရဏတို့နှင့်၊ သဟဂတံ-တကွဖြစ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အညနိဝရဏ ရဟိတဿ-သော၊ တဿ-ထိုအဝိဇ္ဇာနိဝရဏ၏၊ ကောစိ-သော၊ ဝိသယဝိသေသော-ဖြစ်ရာဌာနအထူးသည်၊ န အတ္ထိ၊ အတ္ထာ-နှင့်၊ သဟဂတေဟိ-တကွ ဖြစ်သော နိဝရဏတို့နှင့်၊ ဝိနာ-၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇနဌာနာဘာဝါ-ဖြစ်ရာဌာန မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တဒုပလက္ခိတဿ-ထိုအဝိဇ္ဇာနိဝရဏဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒဿ-၏၊ အဘာဝေါစ-ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသယဝိသေသော-အဝိဇ္ဇာနိဝရဏ၏ ဖြစ်ရာဌာနအထူးသည်၊ နတ္ထေဝ၊ တသ္မာ၊ တံ-ထိုအဝိဇ္ဇာနိဝရဏကို၊ သဗ္ဗကုသလေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော-သော၊ ဝုတ္တံစိတ္တုပ္ပါဒေါပန-ဆိုအပ်ပြီးသော စိတ္တုပ္ပါဒ်သည်ကား၊ သေသဓမ္မာနံ-ဥဒ္ဓစ္စမှကြွင်းသော တရားတို့၏၊ (ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ယှဉ်သော ကြွင်းသောတရားတို့၏၊) ဥဒ္ဓစ္စာနုဝတ္တနဘာဝေန-ဥဒ္ဓစ္စသို့ အစဉ်လိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဒုပလက္ခိ တော-ထိုဥဒ္ဓစ္စဖြင့် မှတ်သားအပ်သော၊ ဥဒ္ဓစ္စဿ-၏၊ ဝိသယဝိသေသော-သည်၊ (အတ္ထိ) တသ္မာ၊ သဗ္ဗကုသလေ-၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ-သော၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-ကို၊ (ဂဟောတွာ၌ စပ်) သာမညေန-ဥဒ္ဓစ္စသာမညအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏံတိ-ဟူ၍၊ ဂဟောတွာပိ-ယူပြီး၍လည်း၊ တံ-ထိုဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏကို၊ အတ္တနော-၏၊ ဝိသယဝိသေသေန-ဖြင့်၊ ပကာသေတံ-ငှာ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ အာဟ။

စ-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပကာသနံ-ပြခြင်းကို၊ ဝိသယဝိသေသေသု-ဖြစ်ရာဌာန အထူးရှိကုန်သော၊ လောဘ၊ ပေ၊ ဂတေသု-လောဘသဟဂုတ်စိတ်၊

ယဒိ ဥဒ္ဓစ္စံ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ။ ။ဥဒ္ဓစ္စသည် အကုသိုလ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟု ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးသည်၊ [သုတ္တန္တေ စသော စကားသည် သုတ္တန်ပါဠိတော်အချို့၌ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏကို ဟောတော်မူဘဲ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး၏ တိုက်ရိုက်ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်သော နိဝရဏငါးပါးကိုသာ ဟောတော်မူခြင်းကို အခြေခံ၍ ဖြေသောစကားတည်း၊ မှန်၏-“ဝိတက္ကော ထိနမိဒ္ဓဿ”စသော စကား၌ အဝိဇ္ဇာမပါ။]

ဧဝံ ပကာသနံ။ ။“ဂတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ”၌စပ်၊ လောဘ၊ ပေ၊ သဟဂတေသုဝယ် လောဘသဟဂတေသည်ဖြင့် အသီးသီး တွဲပါ၊ ထိုတွင် လောဘသဟဂတေဖြင့် ကာမတ္တနုနိဝရဏ၏ ဝိသယဝိသေသကို ပြ၏၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေဖြင့် ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏ၏ ဝိသယဝိသေသကို ပြ၏၊ အဝိဇ္ဇာနိဝရဏကား ထိုငါးပါးတို့သို့ ပျံ့နှံ့၏။

ဒေါမနဿသဟဂုတ်စိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂုတ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်တို့၌၊ ပဉ္စနိဝရဏာနိ-တို့ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပြီး၍၊ တေသံ-ထိုနိဝရဏတို့သို့၊ ဗျာပကဘာဝေန-ပျံ့နှံ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဆဋ္ဌ-ခြောက်ခုမြောက် အဝိဇ္ဇာနိဝရဏကို၊ ပကာသေတုံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေတိ (ဧတ္ထ)-ဤပါ၌၌၊ သာမညေန-သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ဥဒ္ဓစ္စံ-ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စန္တိ-ဥဒ္ဓစ္စဟူ၍၊ ဂဟေတွာ-၍၊ တေန-ထိုဥဒ္ဓစ္စနှင့်၊ သဟဂတေ-တကွဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေ-၌၊ (အကုသိုလ်စိတ်အားလုံး၌) (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ အယံ အတ္ထော-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ န ဗဟုမတော-များစွာ အလေးမပြုအပ်၊ ဝါ-များစွာသော ဆရာတို့သည် အသိအမှတ် မပြုအပ်၊ (ကသ္မာ န ဗဟုမတော၊) ဒွါဒသမ ပေ၊ ဝိယ-ဒွါဒသမစိတ္တုပ္ပါဒ်၏ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗာကုသလစိတ္တုပ္ပါဒါနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စေန-ဖြင့်၊ အနုပလက္ခိတတ္တာ(စ)-မမှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပလက္ခိတတ္ထေ-မှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ-ဖြစ်လသော်၊ အဋ္ဌသု ပေ၊ အာဒိသု ဝိယ-အစရှိသော စကားတို့၌ကဲ့သို့၊ [ဤစကားရပ်၌ “အဋ္ဌသု”ဟု သင်္ချာတပ်၍ ထားအပ်သကဲ့သို့၊] အညေသံ-န်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒါနံ-တို့ကို၊ နိဝတ္တနတ္ထံ-တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဒွါဒသု ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေသုတိ-ဟူ၍၊ (ဒွါဒသသုဟု သင်္ချာတပ်၍၊) ဝတ္ထုဗ္ဗတ္တာစ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (န ဗဟုမတော။)

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗာကုသလာနံ-တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဥဒ္ဓစ္စနုပလက္ခိတတ္တာ-ဥဒ္ဓစ္စဖြင့် မမှတ်သားအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (န ဝုတ္တံ၌ စပ်၊) အဝိဇ္ဇာနိဝရဏံဝိယ-ဝိဇ္ဇာနိဝရဏကဲ့သို့၊ ဣဒမ္ပိ-ဤဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏသည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သဗ္ဗာကုသလေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝတ္ထုဗ္ဗံ-ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-စင်စစ်ကား၊ န ဝုတ္တံ-ဟောတော်မမူအပ်၊ တသ္မာ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာလျှင်၊ (သုတ္တန္တေ ဝုတ္တေသုစသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ခဲ့သော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊) အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ယှာ၊ အဝိဇ္ဇာ

ကေစိ ပေ၊ ဝဒန္တိ။ ။ “ဥဒ္ဓစ္စနိဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပါဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ” ဟူသော ပါဠိတော်၌ ကေစိဝါဒကို ပြလိုသောကြောင့် “ကေစိ”စသည် မိန့်၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ၌ ဥဒ္ဓစ္စအရ (ဒွါဒသမ အကုသိုလ်စိတ်၌ယှဉ်သော ဥဒ္ဓစ္စသာမက) အကုသိုလ်စိတ် အားလုံး၌ယှဉ်သော ဥဒ္ဓစ္စသာမညကိုသာ ယူ၍ “ထိုဥဒ္ဓစ္စနှင့်တကွဖြစ်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်၌ (အကုသိုလ်စိတ်အားလုံး၌)ဖြစ်၏”ဟု ကေစိဆရာတို့က ဆိုကြသည်၊ [ထိုအယူကို ပယ်လို၍ “အယံ ပနတ္ထော န ဗဟုမတော”စသည်ကို မိန့်သည်။]

နီဝရဏံဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏဉ္စ-သည်လည်း၊ သဗ္ဗာကုသလေသု-တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ တသ္မာ၊ နိက္ခိက္ခေပကဏ္ဍေ-၌၊ ကာမတ္တန္တံ၊ ပေ၊ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ၊ တေန-ကြောင့်၊ ဧကသ္မိယေဝ-သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေ-၌၊ ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ-သို့၊ အဂ္ဂဟေတွာ-မယူမူ၍၊ အဓိပ္ပာယော-ကို၊ မဂ္ဂိတဗ္ဗော-ရှားမှီးထိုက်၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း၊ (ဥဒ္ဓစ္စနှင့် စပ်၍ အပြီးတည်း။)

ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-၌၊ လောဘာဒီနိ-နိသော၊ ဒသ-နိသော၊ ကိလေသ ဝတ္ထုနိ-ကိလေသာဝတ္ထုတို့သည်၊ ဣမိနာ အနုက္ကမေန-ဤအစဉ်ဖြင့်၊ ဣဓေဝ အဘိဓမ္မေ-ဤအဘိဓမ္မာ၌သာ၊ အာဂတာနိ၊ [ဤပါဠိတော်အတိုင်း သင်္ဂြိုဟ် ၌လည်း စဉ်ထား၏၊] တသ္မာ၊ ဣဓေဝ-ဤပါဠိတော်၌ပင်၊ ဝုတ္တဿ-သော၊ အတ္တနာ-နှင့်၊ သဟ ဝုတ္တေဟိ-အတူတကွ ဟောတော်မူပုံကုန်သော၊ ကိလေသော-တို့မှ၊ ရဟိတဿ-ကင်းသော၊ ဥဒ္ဓစ္စကိလေသဿ-၏၊ ဝိသယ ဝိသေသေဟိ-ဖြစ်ရာဌာန အထူးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဝိသယ ဝိသေသေန-ဖြင့်၊ ပကာသနံ-ကို၊ အကတွာ-၍၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

ကိလေ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသေ-ကိလေသာစေသံ ကိလိဋ္ဌပဒနိဒ္ဒေသဉ္စ၊ ယသ္မာ၊ သံကိလဋ္ဌပဒံ-သံကိလိဋ္ဌပုဒ်သည်၊ ကိလေသသမ္ပယုတ္တပဒေန-နှင့်၊ အသမာ နတ္ထံ-မတူသော အနက်ရှိသော၊ ကေဝလံ-သမ္ပယုတ်မဖက် သက်သက်၊ မလေန-ကိလေသာ အညစ်အကြေးသည်၊ ဥပတာပိတတံ-ပူပန်စေအပ်သည် ၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဗာဓိတတဉ္စ-နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒီပေတိ၊ တသ္မာ၊ ကိလေသာ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေသေန-နှင့်၊ သမာနံ-တူသော၊ နိဒ္ဒေသံ-ကို၊ အကတွာ၊ တေဝ၊ ပေ၊ သံကိလိဋ္ဌာစာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။

၁၅၇၇။ ဒွေ၊ ပေ၊ ဧတ္ထ-၌၊ ဒွေ တယောတိ-ဟူသော ပုဒ်ကို၊ ဟေတု ဂေါစ္ဆကာဒိသု-တို့၌၊ ဝုတ္တာဓိကာရဝသေန-ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ပုဒ်၏ လိုက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ရုဋ္ဌိယာ-အတွင်ရုဋ္ဌိအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ-သို့၊

အဂ္ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ မဂ္ဂိတဗ္ဗောတိ။ ။“ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ စိတ္တုပ္ပါ ဒေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ”ဟူသော ပါဠိတော်၏အဓိပ္ပာယ်ကို (ဥဒ္ဓစ္စနီဝရဏသည် ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ စိတ္တုပ္ပါဒ်တစ်ခုတည်းသာ ဖြစ်၏ဟု) တိုက်ရိုက်မယူဘဲ နိက္ခေပကဏ္ဍပါဠိတော်၊ ပဌာန်းပါဠိတော်တို့နှင့် မဆန့်ကျင်လောက်အောင် အဓိပ္ပာယ်ကို ရှားမှီးပါလေဟု နိဂုံးအပ်သော စကားဖြစ်သည်။ [အဂ္ဂဟေတွာတိ ယထာရုတဝသေနော အတ္ထံ အဂ္ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ ဧဝံ အဓိပ္ပာယော ဂဟေသိတဗ္ဗောတိ ယထာဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ နိဂမေတိ၊-အနု။]

ကေစိ ဝဒန္တိ၊ အတ္တံ-ကို၊ အနပေက္ခိတွာ-မရုဇေမူ၍၊ ရုဋ္ဌိယာ-အားဖြင့်၊ ယဒိ
 ဝုစ္ဆေယျ၊ (ဝေသံတိ၊) ဂန္ထဂေါစ္ဆကေစ-၌လည်း၊ ယတ္ထ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ-
 ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ၊ ယတ္ထ ဒွေ တယော ဂန္ထာ အညေဟိ ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ
 တိ-ဟူသော၊ ဣမဿ အတ္တဿ-ဤအနက်၏၊ သမ္ဘဝတော-ကြောင့်၊ ဧက
 တောသဒ္ဓါ-ဧကတောသဒ္ဓါသည်၊ ကိလေသဂေါစ္ဆကေ-၌၊ သာတ္ထကော-
 အနက်ရှိ၏၊ ဟေတုဂေါစ္ဆကာဒိသု-တို့၌၊ တေန-ထို ဧကတောသဒ္ဓါနှင့်၊
 ဝိနာပိ-၍လည်း၊ အဓိပ္ပာယ်ဝိဇာနနတော-အဓိပ္ပာယ်ကို သိနိုင်ခြင်းကြောင့်၊
 န (သာတ္ထကော၊) ဣတိ-သို့၊ ယဉ္စ-အကြင်စကားကိုလည်း၊ ဝဒန္တိ၊ တမ္ဗိ-
 သည်လည်း၊ န-မသင့်၊ (ကသ္မာ၊) ဟေတုဂေါစ္ဆကာဒိသုပိ-တို့၌လည်း၊
 နာနာဥပ္ပတ္တိယံ-အသီးအသီး ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဧကတောသဒ္ဓဿ-၏၊ ဟေတု
 ပေ၊ ဣတ္ထတ္တာ-ဟေတုစေတ ဟေတုသမ္ပယုတ္တအစရှိသည်ကို ယူခြင်းကို
 တားမြစ်ခြင်းအနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ တသ္မာ၊ ရုဋ္ဌိအန္တတ္ထ
 ကထာရောပနဉ္စ-ရုဋ္ဌိကထာ၊ အန္တတ္ထကထာသို့ တင်ခြင်းကိုလည်း၊ [“ရုဋ္ဌိ
 အန္တတ္ထကထာရောပနဉ္စ”ဟုလည်း ရှိ၏၊ “ရုဋ္ဌိအဖြစ်၊ အန္တတ္ထအဖြစ်သို့
 တင်ခြင်းကိုလည်း”ဟု ပေး၊] ဝဇ္ဇေတွာ-ကြည့်၍၊ ယထာဝုတ္တေနေဝ-သော၊
 နယေန-ဖြင့်၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

လောဘော၊ ပေ၊ အာဒိနာ-သော၊ လောဘပဋိပမောဟာနံ-တို့၏၊ အညေ
 ဟိ-အခြား ကိလေသာတို့နှင့်၊ ဧကတော၊ ဥပ္ပတ္တိဒဿနေနေဝ-ဖြစ်ပုံကို ပြ
 ကြောင်းစကားဖြင့်ပင်၊ တေသမ္ဗိ-ထို အခြားသော ကိလေသာတို့၏လည်း၊
 လောဘာဒိဟိ-တို့နှင့်၊ ဧကတော၊ ဥပ္ပတ္တိ-ဖြစ်ပုံကို၊ ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊
 [တေသံတိ-လောဘာဒိတော အညေသံ၊ “ဒဿိတာတိ ကထံ ဒဿိတာ”ဟု
 ပုစ္ဆာထုတ်၍ အနုဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊] သေသံ-သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ၊
 ဣတိ-အပြီးတည်း၊ အဋ္ဌကထာကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

စတ္တာရိသဟဿာနိစ-လေးထောင်သော ပုဒ်တို့သည်လည်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊
 တီဏိသတာနိစ-သုံးရာသော ပုဒ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌသာလိနိယာ-

ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန။ ။အဋ္ဌကထာ၌ “ယတ္ထ ဒွေတယော ကိလေသာ
 ပေ၊ တတ္ထ ဒွေကိလေသာ အညေဟိ၊ တယောဝါ၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ ဧဝမတ္ထော
 ဒဋ္ဌဗ္ဗော”ဟု ဖွင့်ထား၏၊ ထိုနည်းအတိုင်းသာ အဓိပ္ပာယ်မှတ်သင့်သည်၊ ရုဋ္ဌိ အန္တတ္ထ
 အဖြစ်သို့ တင်ခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ၊ [ရှေးက တွင်လာခဲ့သော စကားအတိုင်း “ဒွေ
 တယော ကိလေသာ”ဟု ဟောတော်မူသည်ဟု ယူလျှင် အတွင်ရုဋ္ဌိအဖြစ်သို့ တင်ရာ
 ရောက်၏၊ ကိလေသာနှစ်ပါးသာ၊ သို့မဟုတ် သုံးပါးသာ တိကျ အတူဖြစ်နိုင်သည်ဟု
 ယူလျှင် အန္တတ္ထအဖြစ်သို့ တင်ရာရောက်၏၊ ထိုကဲ့သို့ မရောက်အောင် ရှောင်ကြဉ်၍
 အဋ္ဌကထာဆိုထားသည့်အတိုင်း မှတ်ပါ-ဟူလို။]

အဖွင့်

ဘာသာဋီကာ

၅၁၉

အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၏၊ ဧတေပဒါ (ဧတာနိ ပဒါနိ)-ဤပုဒ်တို့သည်၊ လိနတ္ထဇောတကာ (ဇောတကာနိ)-လျှို့ဝှက်သော အနက်တို့ကို ထွန်းပြတတ်သော ပုဒ်တို့တည်း။

နာမေန-အမည်အားဖြင့်၊ ဓမ္မမိတ္တာတိ-ဓမ္မမိတ္တမည်သော ရဟန်းသည်၊ သက္ကစ္ဆံ-ရိသေစွာ၊ အဘိယာစိတော-ရှေးရှုတောင်းပန်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ နာမေန-ဖြင့်၊ အာနန္ဒောဣတိ-အာနန္ဒာမည်သော၊ သုဗုဒ္ဓိနာ-ကောင်းသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဂန္ထာ-ထုံးဖွဲ့အပ်သော ကျမ်းစာတို့ကို၊ ကတာ-ပြုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားဖြင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီယာ-၏၊ လိနတ္ထပဒ ဝဏ္ဏနာ-လျှို့ဝှက်တိမ်မြုပ်သော အနက်ရှိသောပုဒ်တို့ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ ဖြစ်သော၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ-သည်၊ သမတ္တာ-ပြီးပြီ၊ [မူလဋီကာဟူသော အမည်သည် အနုဋီကာ ပေါ်လာမှဖြစ်သော နာမည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋီကာ”ဟူသောပါဌ်သည် ရှေးပါဌ် မဟုတ်နိုင်ပါ။]

ဘာသာဋီကာနိဂုံး

ကျမ်းပြီးပုံ။ ။ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်နှင့်တကွ ဤအဋ္ဌကထာမူလဋီကာတို့ကို ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ပို့ချအပြီး၌ ဆက်လက်၍ ပို့ချခဲ့ရာ လေးနှစ်ခန့်ကြာမှ ပြီးစီးပါသည်။ ပို့ချစဉ်အခါဝယ် ဝီရိယသန်သန်ဖြင့် မှန်မှန် နေ့စဉ် ပို့ချ၍ ကာယသုခ မရခဲ့သော်လည်း “သာသနာ့ဝန်ကို အားသွန် ကြိုးပမ်းထမ်းရပေပြီ၊ ထမ်းနိုင်ပေသည်” ဟု တွေးကာ အေးဆေးချမ်းမြေ့ စိတ္တသုခကို ရခဲ့ပါသည်။ ရည်ရွယ်သလောက် ပြီးမြောက်ချိန်၌ကား ပီတိ အစွမ်းကြောင်း ပဏီတရုပ်တွေ တစ်ကိုယ်လုံးဖြန်းကာ ကာယသုခလည်း ရပြန်ပါသည်။

သိဇ္ဈိတ္တဘော ဘာသာဋီကာ၊ ဒေသဘာသာယ သင်္ခတာ၊

ဝဏ္ဏနာ သဟဋီကာယ၊ အဋ္ဌသာလိနီယာ သုဘာ။

သဟဋီကာယ-ဆရာဆရာ၊ မြဲပို့ချသည်၊ မူလမည်သာ၊ ကျမ်းဋီကာနှင့် တကွဖြစ်သော၊ အဋ္ဌသာလိနီယာ-အဋ္ဌသာလိနီ၊ ကိုယ့်နာမည်ဖြင့်၊ နှစ်ဆီပြည့်စွာ၊ အဋ္ဌကထာ၏၊ ဝဏ္ဏနာ-နိဿယအဓိပ္ပာယ်၊ စုံအောင်ခြယ်၍၊ အရွယ်သင့်တန်၊ အဖွင့်မှန်ဖြစ်သော၊ သုဘာ-သဒ္ဒါမပျက်၊ မြန်မာနက်ကြောင့်၊ နှစ်သက်စဖွယ်၊ လွန်တင့်တယ်သော၊ ဒေသဘာသာယ-တိုင်းရင်းမြန်မာ၊ အဓိဘာသာဖြင့်၊ သင်္ခတာ-တစ်သန့်တစ်သန့်၊ အကန့်ကန့်လျက်၊ ခုံခုံစီရရီ၊

တည်ကြည်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သော၊ ဘာသာဋီကာ-ဘာသာဋီကာ၊ အမည်သာသည့်၊ မှီရာသိပ်သည်း၊ နိဿယည်းသည်လည်း၊ သိဇ္ဈတ္တဘော-ထောင့်သုံးရာလွန်၊ နှစ်ဆယ့်ခွန်ဝယ်၊ လက္ခယံခါချဉ်း၊ တောသလင်းသက်၊ ဆယ့်သုံးရက်၌၊ နှစ်သက်ရွှင်ကြည်၊ ပြီးမြောက်ပြန်ပြီတကား။

**သမ္ပုဇ္ဈာမိ ထေရာနံ၊ ယေသာဟံ သမ္ပဂ္ဂဟိတော၊
သိက္ခိတော ဂန္ထကာရေပိ၊ ပတ္တောမိ ပကတညျတံ။**

ယေသံ ထေရာနံ-အထက်ဝေဟင်၊ နေအသွင်သို့၊ မြေပြင်ထင်ရှား၊ အကြင် ဆရာတော်ဘုရားတို့သည်၊ သမ္ပဂ္ဂဟိတော-အထူးစောင့်ရှောက်၊ ချီမြှောက် အပ်သော၊ အဟံ-ငါသည်၊ သိက္ခိတော-ရေးနည်း သားနည်း၊ ပို့ချနည်း၌၊ သိပ်သည်း သေသပ်၊ သင်အပ်သော အတတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဂန္ထကာရေပိ- ခုခေတ် နောက်သား၊ အကျိုးများဖို့၊ ရေးသားကျိုးကုတ်၊ ကျမ်းပြုခြင်း အလုပ် ၌လည်း၊ ပကတညျတံ-သဘောသက်၊ ရှေးထုံးစံကို၊ အမှန်သိမြင်၊ ကျွမ်းကျင် သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော+အမိ-ခေတ်အလျောက်၊ လေးစားလောက်အောင်၊ မဖောက်မသွေ၊ ရောက်ရပေ၏၊ တေသံ ထေရာနံ-ကျေးဇူးတော်ရင်၊ ဂုဏ်အင် ကြီးမား၊ ထို ဆရာတော်ဘုရားတို့အား၊ သမ္ပုဇ္ဈာမိ-ကျမ်းစာရေးသား၊ ကောင်းမှုများဖြင့်၊ လေးစားကော်ရော်၊ ပူဇော်ပါသတည်း။

**စတုစက္ကံ ဝတ္တိယာနံ၊ ယာနံ ဗလပရိဂ္ဂဟံ၊
ယာနယ အမတံ ပါရံ၊ ကသံ ပုရိသကာရိယံ။**

စတုစက္ကံ-သမ္ပတ္တိစက်၊ လေးချက်စုပေါင်း၊ စက်ခေါင်းလေးခုလည်း ပါရှိထသော၊ ဗလပရိဂ္ဂဟံ-ရန်ပေါင်းခွင်းဖြူ၊ ငါးဦးမိုလ်တို့၊ ကိုယ်စီစောင့်ကြပ်၊ အုပ်ချုပ်အပ်ထသော၊ ယာနံ-အသွားလျင်လျင်၊ အများတင်လည်း၊ အားအင် ခိုင်ဖြိုး၊ မဂ္ဂင်တည်းဟူသော ယာဉ်ပျံတော်ကြီးကို၊ ဝတ္တိယာနံ-မတိမ်းမစောင်း၊ လည်စေကြောင်းဖြင့်၊ ကောင်းစွာအစဉ်၊ မောင်းကာနှင်၍၊ အမတံပါရံ-ဤ ဘက်မှာနေ၊ အာလုံးသေလျက်၊ ဟိုပြေရောက်မှ၊ ဘေးကင်းရမည့်၊ အမတခေါ်၊ နေပြည်တော်သို့၊ ယာနာယ-ကိလေသာဟူ၊ ရန်သူပစ်ဖောက်၊ ဗုံးအမြောက်တို့၊ မကြောက်မနား၊ အရောက်သွားခြင်းငှာ၊ ပုရိသကာရိယံ-ယောက်ျားမှန်က၊ ပြုရဲရမည်၊ ကမ္ဘာလက်ရိုး၊ လုလွှမျိုးကို၊ ကသံ-ငါးဦးမိုလ်ချုပ်၊ အဖော်လုပ်၍၊ မဆုတ်ရစေ ... ပြုလုပ်ပေအံ့သတည်း။

**မူလဋီကာနိဿယနှင့်
အဋ္ဌသာလိနိဘာသာဋီကာ
ပြီးပြီ။**

